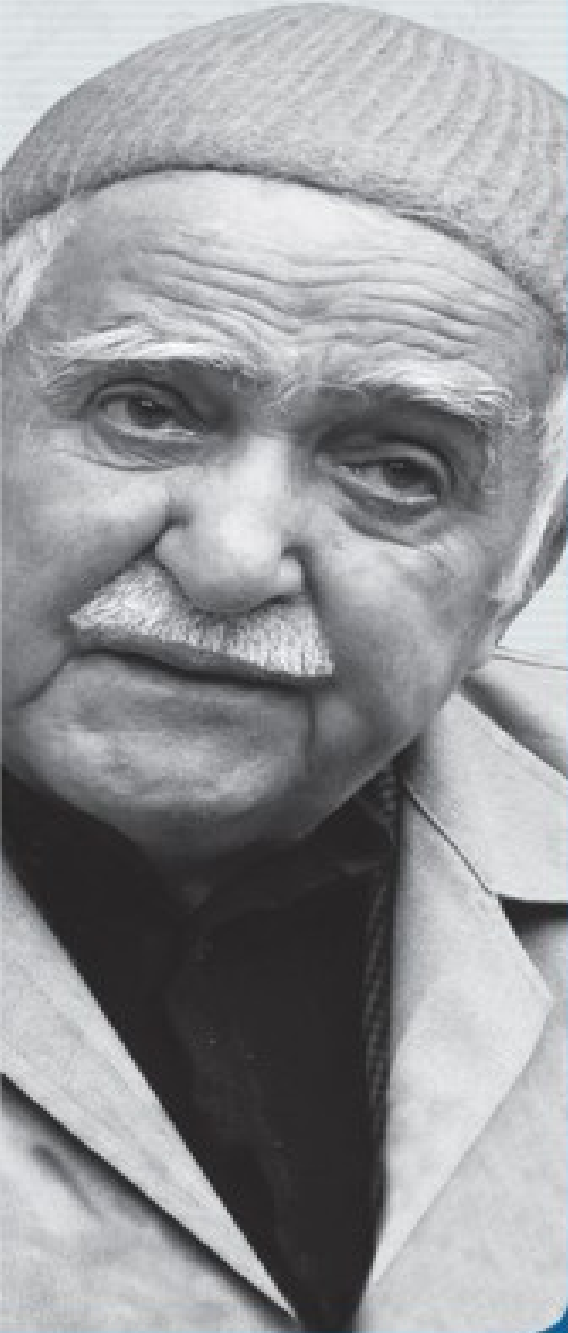

NUR KAHRAMANLARI-6

İHSAN ATASOY

Üstad'ın Manevî Evladı,
Fena fi'n-Nur

Mustafa Sungur

 NESİL

Mustafa Sungur

Üstad'ın Manevî Evladı, Fena Fi'n-Nur

İhsan Atasoy

Jenerik

Yayın Yönetmeni: Ali Erdoğan
Yayın Danışmanı: Metin Karabaşoğlu
Editör: Sırrı Bedir
İç Tasarım: Ahmet Ay
Kapak Fotoğrafçısı: Fahri Balcı
Kapak Tasarımı: Kenan Bıyıklı
ISBN: 978-975-269-529-9

Sanayi Cad., Bilge Sk., No: 2 Yenibosna
34196 Bahçelievler / İstanbul
Tel: (0212) 551 32 25
Faks: (0212) 551 26 59
www.nesilyayinlari.com
nesil@nesilyayinlari.com

© Fikir ve Sanat Eserleri Yasası gereğince bu eserin yaym hakkı anlaşmalı olarak **Nesil Basım Yayın Gıda Tic. ve San. A.Ş.**'ye aittir.
İzinsiz, kısmen ya da tamamen çoğaltılıp yayımlanamaz.

Dijital Yayıncılık Direktörü: Uğur Turan
Dijital Yayın Tarihi: Aralık 2012
Bu eserin e-kitap çevrimi **Nesil Digital** tarafından yapılmıştır.
www.nesildigital.com

İhsan Atasoy

1949 yılında Trabzon/Of'ta doğdu. 1969-1970 döneminde İstanbul İmam Hatip Lisesi'nden, 1973-74 döneminde İstanbul Yüksek İslam Enstitüsü'nden mezun oldu.

1978 yılında gazeteciliğe başladı. Uzun süre köşe yazarlığı yaptı. Yeni Nesil gazetesi Yazı İşleri Müdürlüğü'nden emekli oldu.

Yazar Gülay Atasoy'la evli olup üç çocuk babasıdır.

YAYINLANAN KİTAPLARI

- Kur'an-ı Kerim Meali (Heyetle)
- Peygamberler Tarihi
- İslam'a Bir Adım Daha
- Doğru İslamiyet
- Resulullah'ın Aile Hayatı
- Gençlik ve Arkadaşlık
- Kızılmeydan'dan Kibleye
- Kur'an'dan Esintiler
- Allah Resülü ile 24 saat
- Ben Susuyorum Tarih Konuşsun: Bekir Berk
- Hayatını Davasına Adayan Adam: Bekir Berk
- Nur'un Büyük Kumandanı:
- Zübeyir Gündüzalp
- Kulluğu İçinde Bir Sultan:
- Tahiri Mutlu
- İhlas ve Sadakat Abidesi:
- Bayram Yüksel ve Ali Uçar
- Bediüzzaman'ın Dersinde
- Yetişen Bir Kahraman:
- Ceylan Çalışkan ve
- Çalışkanlar Hanedanı
- Üstadın Manevi Evladı,
- Fena Fi'n-Nur:
- Mustafa Sungur
- Bediüzzaman'ın Sır Kâtibi:
- Mehmed Feyzi Efendi
- Nur'un Birinci Talebesi:
- Hulusi Yahyagil
- Van Hayatının En Yakın Şahidi:
- Molla Hamid Ekinci
- Risale-i Nur'un Manevî Avukatı:
- Ahmed Feyzi Kul

Hizmet Meydanlarında Geçen Bir mür:

FENA Fİ'N-NUR MUSTAFA SUNGUR (1929-2012)

“Sungur, hayatınla hayatım devam edecek!”

“Sungur, ileride Nur’un bayramları olacak. Ben onlara yetişemeyeceğim. Fakat sen onları göreceksin, gelip mezarımda benim kulağıma söyleyeceksin.”

Önsöz

HAYATLARININ HER ANI iman, Kur'an ve Peygamber aşkıyla yoğrulmuş zatların hatıraları, canlı ibret dersleriyle doludur. Bu nurlu hatıralar, doğrudan yapılan nasihat ve irşatlardan çok daha kalıcı tesirlere sahiptir. Nitekim Üstad Said Nursî Hazretlerinin yakın talebelerinin biyografileri hakkında aldığım memnuniyet verici tepkiler, bu gerçeği doğrulamakta ve bana her geçen gün büyük bir şevk ve şükür duygusu vermektedir.

Güzellik onlardan... Biz sadece o parlak yıldızlara ayna tutmaya çalışıyoruz. Bu yıldız-misal şahsiyetlerin hayatları, yeni nesiller için birer rehber niteliği taşıdığına şüphe yoktur. Allah'ın izni, okuyucularımın dua ve himmetleriyle bu çalışmalarımız devam edecek İnşallah...

“Altının hakikî kıymetini ancak sarraf bilir” derler. Büyük zatların kıymetlerini de yine en iyi büyük zatlar bilir, onları gerçekte onlar takdir ederler. Bu çalışmada ele aldığımız Mustafa Sungur Ağabey'i en iyi tanıyanlardan birinin Merhum Tahirî Mutlu olduğuna inanıyorum. Zira yanında Sungur Ağabey'in ismi her anıldığında, hemen şehadet parmağını kaldırarak o lahuti sesiyle şöyle dediği rivayet edilir:

“Efendim, o bir tane!”

Diyeceksiniz ki, elbette her insan, ehadiyet sırrıyla, farklı özelliğiyle bir tanedir. Bu doğru. Fakat Sungur Ağabey'in üzerinde, onu herkesten ayıran, çok farklı ve özel bir damga vardır. Kalabalıklar arasında gözlerin ona kaydığı ve yüzlerce insan arasından hemen seçildiği bilinen bir gerçektir. Evet, onu ilk görenler, “Kim bu zat?” demekten kendilerini alamazlar. Üzerinde onu sıra dışı yapan bir manevî damga, bir sıbga ve bir cazibe vardır. Onda görünen bazı zahiri hallere aldanmamalıdır. Zira bunlar, büyüklerin hakikî şahsiyetlerini perdelemek mânâsında olduğu, hal ehline bilinen bir husustur.

Evet, bu çalışmada, kendisinden son defa ayrılırken Üstad'ın, “Sungur, hayatınla hayatım devam edecek!” ve başka bir zaman da, “İstikbalde Nur'un bayramları olacak. Ben o bayramları göremeyeceğim, sen o bayramları göreceksin ve gelip kabrimde bana anlatacaksın!” diye iltifatına mazhar olan Mustafa Sungur Ağabey'le, bir varis-i Üstad'la karşı karşıyayız. “Üçüncü Said” halkasının önemli isimlerinden birini teşkil eden Mustafa Sungur Ağabey Üstad'ın hayatı maneviyesini devam ettirme sırrına mazhar, “Fena finnur” bir yadigar-ı Bediüzzaman ve bir evlad-ı Resul-i Zîşan'dır. İşte asıl onu farklı kılan özellik de buradan kaynaklanmış olsa gerektir.

Üstad, zaman zaman Sungur'una çok değer verdiğini ve onu çok sevdiğini ifade eder. Ahmet Gümüş anlatıyor:

“Bir gün Isparta'da Üstad'ımızın huzurundaydık. Bir ara Sungur Ağabey dışarı çıktı. Üstad'ımız, ‘Ahmet, sen benim Sungur'umu tanır mısın?’ dedi. ‘Tanırım Üstad'ım’ dedim. Bunun üzerine, ‘Sungur aslan demektir. Aslanım olan bu Sungur, Rus ordusundan kuvvetlidir!’ dedi. Bu sözlerin mânâsını uzun zaman anlayamadım. Rusya dağılıp da Kızıl Meydan'da cami açılışında Sungur Ağabey'in hazır bulunduğunu duyduğumda, adeta zihnimde şimşekler çaktı ve Üstad'ın bu sözünün mânâsını o zaman anladım.”

Sungur Ağabey Rusya'nın değişik şehirlerine müteaddit defa, hatta Sibiryaya iki defa gitmesiyle, Moskova'da Nur'ların neşriyle bizzat alakadarlığının devam etmesiyle, Üstad'ın kendi hakkında söylediği bu sözü doğrulamaktadır.

Evet, Sungur'u yollara düşüren muhabbetidir... Ona dağları, deryaları aştıran, ovaları geçtiren muhabbettir... Hâdiselerin korkunç dalgalarına göğüs gerdiren muhabbettir... Bir gül bahçesine girercesine onu çilehanelere girdiren muhabettir... Evet, Sungur'un kalb ve ruhunda Üstad ve Risale-i

Nur'a olan bu engin ve coşkun muhabbet, onu milyonlarca insan arasından seçip, o büyük Sultan'ın yakınlığına mazhar ve ona en has talebe eylemiştir.

Fedakârlık, kişinin fedâ ettiği şeylerin değeriyle ölçülür. Sungur, sevdiği uğrunda, “Anam babam sana fedâ olsun!” diyen sahabi misali yahut bir İbrahim Edhem gibi; tacını, tahtını, eşini, işini, evladını, malını, hülâsa sevdiği her şeyi arkada bırakıp yüzünü yalnız Üstad'a ve Nur'a dönmüştür. Aslında o böyle yapmakla safaya değil cefaya, çileye ve mihnete talip olmuştur. O günkü şartlarda bütün dünyevî makam ve sevgilileri fedâ edip zindana girmek, her faninin göze alabileceği bir fedakârlık değildir. İşte Sungur'u farklı kılan hususlardan biri de budur.

Kur'an hizmetine adanmış ömürlerin 'an'ları da büyük kıymet ifade eder. Bazen küçük bir hatıra keşfedilmemiş bir hakikatın anahtarı olur ve karanlıkta kalmış çok gerçeklere ışık tutar. Bu yüzden Üstad'ın yakınında bulunmuş Mustafa Sungur Ağabey'in hayat ve hatıralarının tespiti de büyük önem arz etmektedir. Diğer hizmetkârlara nispetle kendisini daha yakından takip etme fırsatımızın olması, bu çalışmaya ayrı bir zenginlik kazandırmıştır. Özellikle son on beş, yirmi yıldır dersler arasında, dilinden dökülen mânâ yüklü hatıraları kaydetme gayretimiz, bize bu konuda büyük imkân sağlamıştır. Sungur Ağabey'in ruhundaki vecd ve gönlündeki vedûdiyet halinin bu çalışmaya ayrı bir lezzet kattığı ise inkâr edilemez.

Bir Tespit

Üstad Bediüzzaman hayatının son dönemlerinde yakınında ve hizmetinde bulunan talebelerine farklı bir önem vermiştir. Zira onların kimisi takvâda, kimisi ihlâsta, kimisi zekâda, kimisi sadakatta, kimisi Risale-i Nur'a vukufiyette ayrı ayrı özelliklere sahipti. Çünkü Üstad biriyle iktifa edemezdi. Hepsi birlikte ancak onun küllî şahsiyetine ayna olabilirler. Her ne kadar Üstad, bunlar için, “Başkalara tefevvuk cihetinden değil” dese de bu talebelerin Risale-i Nur hizmetindeki yeri farklıdır. Zira kıyamete kadar devam edecek Cadde-i Kübrâ-yı Kur'aniye'nin tarz-ı hizmetini ve meslek ve meşrebini temsil etmektedirler. Bu sebeple küllî fazilette payları büyüktür. Üstad, bir mektupta Zübeyir, Ceylan, Sungur, Bayram, Hüsnü, Abdullah ve Mustafa şeklinde isimlerini zikrettiği bu talebelerini manevî evlatlar ve fedakâr hizmetkârlar olarak yâd eder. Başka bir mektubunda mutlak vekiller olarak ifade eder. Hatta kendisinden sonra hizmet düsturlarını muhafaza etmeyi onlara vasiyet eder.

Üstad'ın, bir defasında “Zübeyir kumandan, Sungur imamdır” demesi, onların hizmetteki fonksiyonlarına işarettir. Zira kumandan sevk-i idare, imam ise cemaati toplama özelliğine sahiptir. Nitekim merhum Bekir Berk, Zübeyir Ağabey'i çadırın ana direğine, Sungur Ağabey'i de kenarlarından yere sabitleştiren direklere benzeter. Böylece birisinin mesleği ayakta tutma, diğerinin cemaati kucaklayıp geleceğe taşıma özelliğine sahip olduğuna işaret eder. Gerçekten Üstad'dan sonra her iki ağabeyin hayat ve hatıralarına baktığımızda bu gerçeği anlamakta güçlük çekmeyiz. Evet, Zübeyir Ağabey'in Üstad'dan sonraki karışık dönemde idare ve tedbiriyle mesleği ayakta tutma, Sungur Ağabey'in de yoğun seyahatlerle cemaati kucaklama gayretleri bu gerçeğin bir ifadesidir.

Kırkıncı Hoca'nın şu değerlendirmesi bu gerçeğe ışık tutar:

“Hulûsi Ağabey, ilim ve irfan sahibi, büyük bir zattır. Kendisinin evliyâdan olduğuna hiçbir şüphem yoktur. İhlâs ve sadakati harikuladedir. Üstad'ımız birçok mektubun yazılmasında onu muhatap almıştır. Nitekim kendisine, ‘Bu çeşit mesailde en birinci muhatap’ diyerek iltifatta bulunmuştur. Bununla beraber bizzat Üstad'ın yanında bulunanların hizmetleri Üstad'ın hayatıyla alakadar olduğu için onların derecesine yetişilmez. Ben, Hulûsi Ağabey'i bir ziyaretimde şu ölçüyü kendisinden öğrendim:

‘Hocaefendi, sen bazı Nur talebelerinin bana fazla teveccüh göstermelerine bakma. Çünkü Üstad’ımızın yanında bulunan Zübeyir, Bayram, Sungur gibi talebelerin dereceleri başkadır. Onlar Üstad’ımızın hayatını muhafaza bakımından canları pahasına, ömürleri boyunca fedakârlık etmişlerdir!’ dedi.”

Burada şu noktayı da belirtmekte fayda var. Üstad’ın hayatına hizmet, doğrudan Risale-i Nur’a hizmettir. Çünkü Üstad, “Ben bir çekirdek gibi kurudum, çürüdüm, ondan Risale-i Nur ağacı çıktı” demektedir. Bu ağabeyleri asıl değerli kılan, Cadde-i Kübra-yı Kur’aniye olan Risale-i Nur mesleğini muhafazadaki rolleridir.

Bir gün Sungur Ağabey bir grup Nur talebesiyle Hulûsi Ağabey’i ziyarete gider. Sungur Ağabey, “Şimdi Üstad’ımızın en kıymetli talebesi ve birinci muhatabı ve bize bir armağanı olan Hulûsi Ağabey’le beraber olmanın bahtıyarlığını yaşıyoruz” deyince, henüz yerlerine oturmadan Hulûsi Ağabey şu karşılığı verir:

“Evet, Emirdağ’da iken Üstad’ımız, ‘Sungur benim evlad-ı maneviyemdir, senin de evlad-ı maneviyendir’ demişti. Fakat Sungur, sen şimdi geldin geçtin, baba oldun. Sungur Baba, Sungur baba!”

Bunlar birer iltifat olmakla birlikte, aynı zamanda bir gerçeğin ifadesidir. Zira Üstad’ın son döneminde yakınında bulunup, kıyamete kadar devam edecek davasının meslek ve meşrebini tedris edenler, elbette küllî bir fazilete sahip olacaklardır.

Burada bir noktaya açıklık getirmek gerektiği kanaatindeyim. Biyografi türündeki çalışmalarımız arasında ilk defa hayatta olan birine yer veriyoruz. Bu sebeple Sungur Ağabey basılmasına önce razı olmadı. Fakat “Ağabey, siz Tarihçe-i Hayat’ı Üstad hayattayken basmadınız mı? Eğer hizmet olacaksa sizin hayatınızın da basılması lazım.” deyip bu konuda gördüğüm bir rüyayı da nakledince itiraz etmediler.

Bir Not

Biyografi serimizin bundan önceki kitaplarında olduğu gibi, bunda da Nur kahramanlarımıza ait bazı harikulade haller ve kerametler yer almaktadır. Şunu ifade edelim ki, bu gibi hususları özellikle nazara verme gayretinde olmadığımız gibi, gizlemek ve görmezden gelmek çabasına da girmedik. Zira bizim yapmaya çalıştığımız şey, bir tespittir, hâdiselerin tabii seyrini ve fitrî halini bozmadan ortaya koymaktır. Zaten geleceğe ışık tutacak ve tarihî belge niteliğini taşıyacak bir eserin bu kaideye bağlı kalması gereğine inanıyoruz.

Bir gün Sungur Ağabey’e, bir kardeşin kalbinden geçen bir soruya verdiği cevabı hatırlattığımda mahcup bir tavır takınarak, adeta, “Risale-i Nur’un bir esası, kusurunu bilmekle, mahviyetkarane yalnız rıza-i İlahî için rekabetsiz hizmet etmektir” hakikatının bir ifadesi olarak:

“Kardeşim biz aciziz, bunlar Rabbimizin ikramlarıdır!” demişti.

Dokuzuncu Mektup’ta Üstad, keramet ve ikramın farkı hakkında Hulûsi Ağabey’e şu açıklamada bulunur:

“Kerametın izharı zaruret olmadan zarardır. İkrâmın izharı ise, bir tahdis-i nimettir. Eğer kerametle müşerref olan bir şahıs bilerek harika bir emre mazhar olursa, o halde eğer nefs-i emaresi bâkî ise, kendine güvenmek, nefsine ve keşfine itimat etmek ve gurura düşmek cihetinde istidraç olabilir. Eğer bilmeyerek harika bir emre mazhar olursa, mesela birisinin kalbinde bir sual var. İntak-ı bil’hak nev’inden ona muvafık bir cevap verir, sonra anlar. Anladıktan sonra kendi nefsine değil, belki kendi Rabbisine itimadı ziyadeleşir ve ‘Beni benden ziyade terbiye eden bir Hâfızım vardır’ der, tevekkülünü ziyadeleştirir. Bu kısım, hatarsız bir keramettir, ihfasına mükellef değil. Fakat fahr için,

kasten izharına çalışmamalı. Çünkü onda zahiren insanın kisbinin bir medhali bulunduğundan, nefesine nisbet edebilir.

Amma ikram ise, o, kerametın selametli olan kinci nev'inden daha selametli, bence daha âlidir. İzharı tahdis-i nimettir. Kisbin medhali yoktur. Nefsi onu kendine isnat etmez.”

Vaktiyle Risale-i Nur'a ait kerametlerin yazılmasına itiraz edenlere Üstad'ın verdiği cevap da bu mânâda ilginçtir:

“Onlar bana ait değil ve o kerametlere sahip olmak benim haddim değil. Belki Kur'an'ın mucize-i maneviyesinin tereşşuhatı ve lem'alarıdır ki, hakikî bir tefsiri olan Risale-i Nur'da kerametler şeklini alarak şakirtlerinin kuvve-i maneviyelerini takviye etmek için, ikramat-ı İlahiye nev'indedir. İkram ise izharı bir şükürdür, caizdir, hem makbuldür.’

Biz de Üstad'ın bu izahlarına dayanarak diyoruz ki, hayatlarını iman ve Kur'an hizmetine vakfetmiş Nur Kahramanlarının, hizmetleri esnasında elbette bazı harikulade hallere ve kerametlere mazhar olacakları şüphesizdir. Bu hususlar, hizmet-i imaniye ve Kur'anîyenin makbuliyetine alamet olan birer ikramat-ı İlahiye nev'indedir. İkramın izharı ise bir tahdis-i nimet ve şükürdür ve caizdir.

Bu hizmete ihlâs ve sadakatle devam eden herkesin, derecesine göre bu gibi ikramlara mazhar olacağında da şüphe yoktur.

Rabbim bizi ihlâs ve sadakatle bu hizmette devam ettirsin ve ebed yolunda o Nur kahramanlarına arkadaş ve refik eylesin. Âmin...

İhsan Atasoy

Üsküdar, Temmuz 2008

I. BÖLÜM

Mustafa Sungur'un Hayatı

Mustafa Sungur'un Aslı

MUSTAFA SUNGUR, 29.09.1929 tarihinde Kastamonu'ya bağlı Safranbolu ilçesinin Eflani nahiyesinin alışlar Köyünde dünyaya gelir.^[1] Annesi Cemile Hanım, babası ise Mehmet Efendi'dir. Anne tarafı Buhara'dan gelen şıhlar'a, baba tarafı ise Mekke'den gelen Abdüsselam oğullarına dayanır.

Sungur'un dedesi Hacı Ahmed Efendi'dir. Ninesi ise Hanife Hanım'dır. Sungur'un iki amcası vardır. Bunlar, Mustafa ve İzzet Sungur Efendilerdir.

Sungur'lar biri kız olmak üzere dört kardeştirler. En büyükleri Mustafa Sungur'dur. Diğerleri yaş sırasına göre, Muhittin, Ferdane ve Sabri Sungur'dur.

Baba Tarafı

Sungur'un dedesi Hacı Ahmed Efendi, bir zamanlar Hacca gitmek üzere bir kafil ile yola çıkar. Aylar süren meşakkatli yolculuktan sonra Mekke'ye varılır.

Fakat hacılar Arafat'tan inmiş olduğundan o yıl Hacı kaçırmış olurlar. Bunun zerine orada bulunan dostları, "Bari gelecek sene Hac mevsimine kadar burada kalın da hacı olarak dnn, gitseniz tekrar gelemezsiniz!" deyince Mekke'de kalmaya karar verirler. Hacı Ahmed Efendi Mekke'de kaldığı sürece imamlık ve müezzinlik yapar. Bir gün otururken Mekke'li bir zat dikkatle yüzüne bakarak sorar:

"Ya Hacı Ahmet, sen Abdüsselam oğullarından mısın?"

"Evet, nereden bildin?"

"Simandan tanıdım. Abdüsselam oğullarına benziyorsun." der ve şöyle devam eder:

"Peki, sen Bursa'ya mı, yoksa Kastamonu'ya mı giden Abdüsselam oğullarındansın?"

Hacı Ahmed Efendi bu soruya:

"Kastamonuya gidenlerdenim." cevabını verir. Mekke'li zat şöyle der:

"Adsselam oğullarının üç oğlu vardı. Biri burada kaldı. Bir Bursa'ya, biri de Kastamonu'ya gitti."

Mustafa Sungur'un köyü alışlar

Anne Tarafı

Sungur'un anne tarafı Buhara'dan gelen 'şıhlar' sülalesine dayanır. Köyde şıhlar'a ait Geyikli Baba

türbesinde bir çocuk, bir de kadın dışında kalan on bir kişinin hepsi erkektir. [2]

Mustafa Sungur ve annesi Cemile Sungur

Mustafa Sungur annesiyle ilgili şunları söyler:

“Annem çok takvâ ehli idi. Devamlı dizleri üzeri kibleye karşı oturur, Kur’an ve Cevşen okurdu. Bazen günde iki üç cüz Kur’an okurdu. Ben yokken bir defa olsun şikâyetle bulunmadı.”

Muhammed Sungur’un anlattıkları ise şöyledir:

“Cemile ninem, çok dindar ve mübarek bir hanımdı. Son senelerini bizim yanımızda geçirmişti. Her gün sabah abdestli bir şekilde, diz üstü kibleye karşı oturur devamlı Kur’an ve Cevşen okurdu. Büyük Cevşeni her gün baştan sona bitirirdi. Vakit namazları ve yemekler dışında hep okumaya devam ederdi. Annem ev işlerini yaparken ona, ‘Senin için de Cevşen okuyorum’ derdi. Ona benden dolayı ‘Âmine hatun Muhammed anesi’ diye iltifat ederdi. 1999 yılında vefat edip Eyüp Sultan’a defnedildi.”

“Cemile annenin annesi Hasibe ana da çok mübarek bir kadındı. ‘Ölürken üzerimde beyaz olsun’ diye anneme beyaz elbise diktirmişti. Hatta tam öleceği sırada ‘Ne duruyorsunuz, Azrail gelmiş, pencereleri açın, komşuları çağırın!’ demiş. Hasibe ninenin vefatı Üstad’a malum olmuş, o sırada babama ‘senin ninen çok mübarekti, ruhunu teslim etti!’ demiş. Babam önce babaannesi Hanife anayı zannetmiş. Üstad, ‘Hayır, anne tarafından ninen’ demiş.”

Babası Mehmet Sungur Efendi hakkında Ahmet Sungur’un anlattıkları ise şöyledir:

“Mehmed dedemin maceralı bir hayatı vardı. Boyu uzun, iri yarı ve heybetli biriydi. Köyde muhtar olmadan önce İstanbul’da 1935’li yıllarda bir süre tramvaylarda vatmanlık yapmıştı. İstanbul’da birkaç sene kaldıktan sonra Feriköy’de bir ev tutup Cemile ninemi yanına almıştı. Cemile ninem çok takvâ ehli bir kadındı. Bir gün İETT çalışanlarının gazinoda bir gece konseri varmış. Herkes konsere eşleri ile katılacaktı. Dedem de Cemile ninemi alıp gitmiş. Cemile ninem çarşaflıdır, hayatında böyle bir yere ilk defa gitmektedir. Gazinoya girer otururlar. Bir yandan müzik çalmakta, diğer yandan yemek servisi yapılmaktadır. Cemile ninem çok geçmeden, atmosferden rahatsız olur:

‘Mehmet, beni buradan çıkar, burası Cehennem’ diye bağırmağa başlar. Dedem her ne kadar, ‘Yahu sus, rezil ettin beni’ derse de ninem dinlemez,

‘Hayır, beni hemen çıkar buradan’ der, başka bir şey demez.

‘Ninemin saf ve berrak ruhuna sıkıntı basar. Dedem tabii çok bozular, biraz da ağa tabiatlı olduğundan öfkelenir.

‘Babamın Risale-i Nur’ları tanıdığı dönemlerde dedem köyde muhtardı. Eli çok açık olduğundan çok borçlanır. Bazı dedikodulardan da sıkılıp köyden ayrılmaya karar verir. Bu arada babam okuldan mezun olur. Onu köye öğretmen yapıp, kendi yerine ailenin başına bırakır. İzmir taraflarına hocalık yapmaya gider. Gitmeden önce, köydeki Saçaklı İbrahim Hoca’dan bildiği duaları yazmasını ister. İbrahim Hoca bütün duaları yazıp kendisine verir. Tabii eski mekteplerde de okuduğundan temeli vardır, hocalık yapmakta zorluk çekmez.

‘İlk olarak İzmir’in Bulgurca nahiyesinde hocalığa başlar. Hutbeye başlarken şöyle bir cümle kurar:

‘Ne mutlu ki bu hutbeyi dinleyip de tutana,

Ne yazık ki bir kulağından girip ötekinden çıkana!’

‘Bunu duyan halk, ‘Aaa bu hoca galiba yaman bir hoca!’ derler.

‘Babam Risale-i Nur’ları tanıyınca dedemle ters düşer. Dedem kendisine karşı çıkar. Epey mücadelede sonra o da Nur’ları tanır, hatta Üstad’ı ziyaret ederek, ona talebe olur. İzmir taraflarında çok hizmetler yapar. Fakat Nur’ları tanıdıktan sonra o da baskılardan nasibini alır, köyden köye sürülür.

‘Bir keresinde Torbalı’nın Çaybaşı Köyünde vazife yaparken, köy muhtarı ile ahbap olur. Zira kendisi de eski bir muhtardır. Fakat köyün muhtarı Halk Partili’dir. Baştan çok iyi geçinirler. Ama bir gün dedeme Nur talebelerinden bir tomar lahika mektubu gelince dostlukları sona erer. Muhtar, bakkala gelen mektuplara bakarken dedeme gelen tomar gözüne ilişir. ‘Bu kime geldi?’ diye sorar. Bakkal, ‘Mehmet Hocaya geldi’ deyince muhtar tomarın kenarından hafif aralayınca gözüne, ‘Said Nursî’ ismi ilişir. Birden hışımla dedeme gelip, ‘Mehmet Efendi, sana iki gün müsaade, bu köyü terk edeceksin!’ der. Dedem durumu anlamıştır, itiraz etmez, ‘Tamam, tamam’ der ve o köyden de ayrılır. Böylece son zamanları sürgünlerle geçer.

‘1965’te Yaşar Tunagür Diyanet İşleri Başkanlığına baktığı sırada dedemi Aydın’ın Bozdoğan kazasına Kur’an Kursu hocası olarak tayin eder. Hayatının son bir buçuk senesini orada geçirir ve 1966’da orada vefat eder. Allah rahmet eylesin.

‘Vefatı sırasında babam, Ankara Ulucanlar Cezaevinde bulunduğu dedemin cenazesine katılamaz.’

Çocukluğu

Mustafa Sungur’un çocukluk yılları, İkinci Cihan Savaşının dünyayı kana buladığı, maddî ve manevî sıkıntıların, ağır şartların hüküm sürdüğü yıllardır. Bir yandan fakirlik ve sefalet halkın belini bükerken, diğer yandan yaşanan manevî buhran, bir iman yangını olarak ruhları kavurmaktadır. Sungur o yılların maddî sefaletini anlatırken şöyle der:

‘Bizde geçim zordu. Irgatlık ederiz. O zamanlar şehir hayatı fazla inkişaf etmemişti. Bizim memleketten İstanbul’a giden nadirdi. Bir Osman Çavuş vardı, o giderdi. Çocukluğum hep böyle zaruret içinde çırpınmakla geçti. İneğimiz vardı. Ticaret yoktu o zamanlar. Bazen yağ satarız. Bu şartlarda çilelerle çalışırlardı. Malum kimin ahırında öküz fazla ise, iki üç çift koşarsa, kimin harmanda yığını fazla olursa kızlarını onlara verirlerdi. O zaman öyleydi. Validem o ortamlarda yetişmişti. Rahmetli büyük babam Hacı Ahmed Efendi de...’

İlkokul

Mustafa Sungur, beş yaşına geldiğinde ilkokula kaydolar. Çok zeki olan Mustafa Sungur, yaşı küçük olmasına rağmen dersleri kavrayışı herkesten ilerdedir. Bir yandan ilkokula giderken, diğer yandan dinî dersini köyünde bulunan Saçaklı İbrahim Hoca'dan alır. Bu zat on beş yıl süreyle köylerinde imamlık yapmıştır. İbrahim Hoca, her gün yatsıdan sonra köylüleri toplar, onlara İmam-ı Ali menkıbelerini okur.

Mustafa Sungur'un tahsil yıllarını kardeşi Muhittin şöyle anlatır:

“İlkokula başladığında okul müdürü Hasan Efendi babama:

‘Yahu bu senin oğlan cin gibi! Bunda nasıl bir akıl var böyle? Ben bunu üçüncü sınıftan başlatacağım’ der. Ağabeyimin yaşı küçük olduğundan babam razı olmaz,

‘Boş ver hoca, birden başlasın, temeli sağlam olsun’ der.

‘Bir gün okula müfettişler gelir. Ağabeyimin verdiği cevaplara hayret ederler. Bunun üzerine müdür babama,

‘Bunu mutlaka okutmalıyız’ der. O zaman babamın maddî imkânları iyi olmadığından ağabeyimin okumasına pek razı olmaz. Ağabeyim ilkokulu bitirince müdür peşini bırakmaz:

‘Muhtar Efendi! Bu çocuğun zekası zayı olmasın. Bunu bir öğretmen yapalım!’ der. Babam:

‘Tamam da nasıl olacak?’ deyince,

‘Gölköy Köy Enstitüsü yeni açıldı, oraya gönderelim.’

‘Bunun üzerine ağabeyim, Köy Enstitüsünün eleme imtihanlarına girer. Sorular sorulup cevaplar yazılırken, ağabeyim kısa zamanda kağıdı doldurup çıkar. Öğretmen, bu çocuk neden erkenden kalktı, yoksa bir sorunu mu var diye:

‘Oğlum, dur, nereye gidiyorsun’ der. Ağabeyim,

‘Efendim ben soruları yaptım!’ diye cevap verir.

‘Hakikaten kısa zamanda bütün soruları yapıp çıkmıştır.’”

1940 yılında Mustafa Sungur, ilkokulu birincilikle bitirip Kastamonu Gölköy Köy Enstitüsü imtihanını da kazanınca devlet kredisıyla okuma hakkını elde eder.

Köy Enstitüsü Yılları

Köy Enstitüleri, Halk Parti tarafından 1940 yılında, köylerin kalkındırılması sloganıyla kurulur. Fakat seçilen zeki köy çocukları bu okullarda ne yazık ki, dinî değerlere karşı olarak yetiştirilir. Oysa dinsiz bir millet yaşamaz. Dinsiz yetişen nesillerin hile ve sahtekârlık içine yuvarlanacağı, öte yandan sadece dinî ilimlerle eğitilenlerin taassuba saplanacakları bilinen bir gerçektir. Maalesef Köy Enstitüleri dünyaya yarayan faydalı ilim ve sanatlar yanında, Tevhid-i Tedrisat'ın tek dünyalı insan yetiştirme saplantısından kurtulamaz, milli bünyede bir nifak ve ayrılık unsuru olur. Köy Enstitüleri eğer dine düşmanlığı bir kenara bırakabilmiş olsaydı, belki bugün Türkiye'nin gözbebeği kurumları olarak anılacaktı. Yirmi bir ilde faaliyet gösteren bu okullar 1954 yılında Demokrat Parti iktidarı tarafından kapatılmıştır.

Köy Enstitülerinde muhafazakâr köy çevresinden gelen ve din dışı telkinler altında eğitilen çocukların ruhlarında büyük çelişkiler meydana gelir. Aile çevresinden dinî telkin alan çocuklar, okulda buna ters bir eğitimle karşılaşınca, ruh dünyaları alt üst olur ve manevî çıkmazlara sürüklenirler. Kalp ve ruhu maneviyata aç bırakılan nesiller, boşluğa yuvarlanır ve her türlü yıkıcı harekete açık olmaktan kurtulamazlar.^[3]

İşte dindar bir çevreden on bir yaşında Kastamonu Gölköy Köy Enstitüsüne kaydolan ve bu

çelişkiyi ruhunda yaşayanlardan biri de Mustafa Sungur'dur. Gerçi Kastamonu mutaassıp bir şehirdir ve Gököy Köy Enstitüsü emsallerine göre daha mazbuttur. Başka enstitülerde duyulan ahlaksızlıklar ve okuldan atma olaylarına burada pek rastlanmaz. Fakat yine de Sungur, öğretmenlerin, inkârcı telkinleri altında bocalar. Aileden aldığı manevî telkinlere zıt fikirler Sungur'un ruh dünyasını alabora eder. Hatta okulda öğretilen çalgı aletlerini, zaman zaman Süleyman Çelebi'nin mevlidine eşlik edecek şekilde çalması, Sungur'un nasıl bir çelişki ve melez ruh yapısı içine düştüğünü göstermesi bakımından ilginçtir.

Bir Nevi Zehir

Köy Enstitüsü'nden aldığı manevî yaraları anlatırken Mustafa Sungur'un beyanları ilginçtir:

Mustafa Sungur, Köy Enstitüsü'nde okurken

“Bir nevi zehirler gibi idi orası. Bir muallim vardı. Kur'an'ı -hâşâ- Peygamberimiz'in kendisinin uydurduğunu söyler ve açıkça inkâr ederdi. Ruh ve kalbimiz kısmen bu telkinlere kapıldı. Ama iman ve Allah inancı çok şükür bütünüyle sarsılmadı. Maneviyatımız zedelense de milliyetçi duygularımız vardı. Cumhuriyeti Atatürk kurdu, biz çatısını çatacağız diye nutuklar atıyorduk.”^[4]

Sungur fitraten cevval ve heyecanlı bir yapıya sahiptir. İnandığı davayı bütün benliği ile savunur. Köy Enstitüsünde iken kendisine aşılana fikirleri savunmada da herkesten önde ve gayretlidir. O yıllarda Sungur, kendisini vatani kurtaracakların başında görür. Ama bazıları gibi, kurtarılmış vatani yeniden kurtarma bedbahtlığına düşmez, asıl tehlikede olan gençliğin imanının kurtarılması safında yerini alır.

Zeki ve okulun çalışkan talebelerinden olan Sungur'un derslerden aldığı puanlar hep yüksektir.

Kitap okumayı da çok sever. Hatta Köy Enstitüsüne kaydolduğu yıl, okuduğu kitap sayısı 250'dir. Gece sabahlara kadar okur, uykusuzluktan gözleri şişer. Özellikle o zaman pek meşhur olan *Çakıroğulları* polisiye romanları yanında, Milli Eğitim Bakanlığı klasiklerini, Tolstoy ve Dostoyevski'nin romanlarını ve bazı felsefi kitapları okur. Ayrıca, enstitüde saz, mandolin, keman, akordeon, piyano da çalan Sungur, sanatsal faaliyetlerde de öndedir. Sungur tatillerde köye geldiği zamanlarda çocukları karşısına dizer, çalgı aletleriyle onlara türküler söylettirir. Bazen de saz veya mandolin eşliğinde “Allah adın zikredelim evvela...” diye mevlit okutur.

Kastamonu'nun muhafazakârlığı ve okulun on kilometre şehir dışında bulunuşu, Sungur'un ahlaki yozlaşmadan uzak kalmasına sebep olsa da, imanî yönden sarsıntı geçirmesine engel olamaz. Çünkü öğretmenlerden açıkça inkâr edenler, hâşâ Kur'an'la, dinle alay edenler vardır. Bunlar Sungur'u az da olsa etkisi altında bırakır. Aklında bazı şüpheler ve sorular meydana getirir. Bununla birlikte kendilerine karakter aşılama bazı iyi hocaları da yok değildir.

Sungur okulun dördüncü sınıfında iken Kastamonu'ya bağlı Oğul Köyü'nde bir ay staj görür. Oranın başöğretmeni Şevket Bey'le tanışır. Üstad Said Nursî hakkında ilk defa Şevket Bey'den bilgiler alır, hatıralar dinler. Sungur'un staj yaptığı dönemde Bediüzzaman Denizli'ye sevk edilmiştir. Şevket

Bey'in anlattıkları Sungur'un üzerinde büyük tesir yapar. İleriki hayatı için adeta bir temel teşkil eder.

Mezuniyet Günü'nde

Sungur Gölköy Köy Enstitüsü'nden 1945 yılında mezun olur. Okulda bir mezuniyet töreni düzenlenir. O günde herkes beş yıl içinde okuldan elde ettiği sanatsal maharetlerini ortaya koyar. Sungur da o zaman çok moda olan, "Bağlar Gazeli" türküsünü sahnede mandolin eşliğinde okur. Arkadaşlarından yoğun alkış aldığı gibi, hocaların da büyük takdirini toplar.

"Söyleyene değil, söyletene bakın" derler. Gerçekten Sungur o gün seslendirdiği satırlarla sanki okuldan mezun olduğu anda yeni ve bambaşka bir okula başlar gibidir. "Ellerin sevdiğine sevdiğim demem!" derken herkesinkinden çok farklı bir sevgiliyi arar gibidir. "Al beni, sar beni gurbet illerde" derken, o ebedî sevgili uğrunda düşeceği gurbet illerinin hasretini şimdiden çeker gibidir. Bu açıdan bakıldığında şu satırlarda onun mecazî aşktan hakikî aşka geçişini sezer gibi oluruz:

*"Bağa girdim üzüm yok, el yârinde gözüm yok, vay beni beni.
Ben yârimi tanırım, vay başkasına sözüm yok.
Al beni beni, sar beni beni gurbet ellerde.
Yârimin namı var cümle dillerde...
Ellerin sevdiğine sevdiğim demem"*

Evet, o, bütün dillerde namı olan, fakat ellerin sevdiği türden olmayan bir sevgiliyi arar ve aradığını gurbet ellerde bulur. O sevgiliye kavuştuktan sonra da adındaki seçilmişlik sırrıyla Mustafa, bütün fani sevgilileri bir kenara bırakır, yepyeni, aydınlık bir ufka doğru yol almaya başlar...

Öğretmenlik

Köy Enstitüsü'nden aldığı eğitimin etkisiyle Sungur, son sınıfa geldiğinde ibadet hayatında kısa bir duraklama dönemi başlar.

Mustafa Sungur'un, köyündeki baba ocağı...

Fakat bu dönem uzun sürmez. Manevî boşluğunu, o zaman köylerde fahri vaizlik yapan emekli öğretmen Ahmed Fuad Hoca doldurmaya başlar. Ahmed Fuad Hoca, Üstad Bediüzzaman'ı Kastamonu'da ziyaret ederek talebeliğine kabul edilmiş ve Üstad tarafından vaaz vermek üzere kendisine manevî icazet verilmiş bir zattır.

Eflani'nin civar köylerinde devamlı fahri vaizlik yapan Ahmed Fuad Hoca'nın mantıklı sohbetleri Sungur'un dikkatini çekmeye başlar ve bu yüzden kendisine sorular sorar. Hatta namaza başlamadan önce, 'Bana ispat edin, ben de namaz kılayım' dediği söylenir.

Sungur, Köy Enstitüsü'nden mezun olduktan sonra, okumaya olan alaka ve başarısı sebebiyle yüksek öğretmen, ya da müfettiş olmak için tahsiline devam etmek ister. Bunun için imtihanlara girmesi gerekir. Fakat babası bazı sebeplerden dolayı Sungur'un yüksek tahsiline pek taraftar değildir. Hemen ilkokul öğretmeni olarak göreve başlamasını ister. Bu maksatla oğlu mezun olmadan önce köyünde bir okul yaptırır. Mezun olur olmaz, köyün muhtarı olarak Sungur'u köyüne öğretmen olarak tayin ettirir.

Bir gün köyde bir mevlit okutulur. Mevlitte yine Ahmed Fuad Hoca'nın vaazı vardır. Vaazdan sonra Sungur, hocaya üst üste sorular sorar. Bu soru cevap faslı o kadar uzar ki, o gece sabahı bulurlar. İşte o gece, Sungur'un hayatında bir dönüm noktası olur. Ruhunda açılan yeni bir pencereden gerçekleri görmeye başlar.^[5]

Bu arada İstanbul'dan gelen ve ileride dünürü olacak olan Niyazi Efendi kendisine Şemseddin Yeşil'in kitaplarını getirir. Yine Safranbolulu tüccar Keçeci Mehmed Efendi de Şemseddin Yeşil'in kitaplarından kendisine verir. Ondan sonra Sungur'da dönüş başlar. Derken camiye cemaate gider. Köylüler onun kısa zamanda bu dönüşüne hayret ederler. Ahmed Fuad Hoca kendisine *Gençlik Rehberi*'ni verir. Ondan sonra tekâmüle başlar. *Kur'an Dili* diye bir elifba eline geçer, kendi kendine Kur'an'ı öğrenir.

Sungur fitraten cevval, zeki ve azimli bir gençtir. Yeter ki bir şeye inansın, inandığı uğrunda yapamayacağı fedakârlık yoktur. Okulda, köyde ve nahiyede rastladığı herkese yeni öğrendiği gerçekleri anlatmaya başlar, "Arkadaşlar gittiğiniz yol yanlıştır, Allah var, ahiret var!" der. Sungur'daki bu ani değişikliği gören arkadaşları şaşırırlar.

Sungur, gerek Ahmed Fuad Hoca ve gerekse tanıştığı diğer Nur talebeleriyle, okuldan aldığı yaraları bir bir tedavi eder. Ahmed Fuad Hoca'nın Risale-i Nur ağırlıklı sohbetlerinden çok istifade eder. Bazen öğleden ikindiye kadar süren bu vaazların müptelası olur. Ahmed Fuad Hoca o yıllarda risaleleri çoğaltmasına rağmen Sungur'a açılmakta baştan çekinir. Zira ne de olsa Sungur, bir Köy Enstitüsü mezunudur. Üstelik risaleleri okuyup yazmak, hatta bulundurmamak bile o gün suç sayılmaktadır. Köyün imamı Saçaklı İbrahim Hoca da aynı şekilde Sungur'a açılmakta ihtiyatlı davranır. Ahmed Fuad Hoca neden sonra Sungur'un samimiyetine kanaat getirir ve sorularının asıl adresinin Risale-i Nur olduğunu söyler. Evet, Risale-i Nur klasik bir din kitabı değildir. Tam da Sungur'un aradığı, ilimlerin diliyle, aklî ve mantıkî delillerle iman esaslarını ispat eden, Kur'an'ın bu asrın anlayışına bir dersidir.

Evlenmesi

Sungur, 1945 yılında, Köy Enstitüsünü bitirir bitirmez, köylerde var olan âdet gereği, henüz 16 yaşında iken evlendirilir. Sungur aile sorumluluğunu kaldıracak yaşta olmasa da etrafında bulunan yakınları, büyükleri bu eksikliğini tamamlar. Zaten evlendiği kız yabancı değildir, hem köylüsü, hem de akrabası olan, kendinden iki yaş büyük Emine Hanım'dır.

Emine Hanım'ın aslı da Sungur gibi Mekke'den gelen Abdüsselam oğullarına dayanır. Zaten köylerinin yarısı bu sülaleden gelmektedir. Sungur'un Emine Hanım'dan yedi çocuğu dünyaya gelir. Bunlar yaş sırasına göre; Şerife, Ahmed Said, Muhammed Nur, Saide Nur, Aynur, Cihannur ve Nurullah'tır.

Şevket Hoca

Sungur, iman hakikatları konusunda Ahmed Fuad Hoca'dan istifade etse de, Üstad'ın hayatı ile ilgili ilk bilgileri daha önce de geçtiği gibi Şevket Hoca'dan öğrenir. 1944 yılında Köy Enstitüsü son sınıfında stajını yapmak üzere gittiği Oğul Köyünde Şevket Hoca ile tanışır. Şevket Hoca da Bediüzzaman'ı ziyaret etmiş, kültürlü bir eğitimidir. Bir 23 Nisan tatili dolayısıyla köyden dönerlerken, Şevket Hoca yolda Sungur'a ilk defa Üstad'ın hayatından bahseder. İki saatlik fayton yolculuğu sırasında Üstad'ın çektiği zulümleri, hapis ve sürgün hayatını anlatır. Böylece Mustafa Sungur'un ruhuna Üstad'la ilgili ilk tohumlar ekilir. Gerçi okulda iken 1942'de Üstad'ı, "Cennet ve Cehennemi görerek kitap yazan âlim" diye duymuştur. Fakat bu konuda esaslı ve doğru bilgileri Şevket Bey ve daha sonra da Ahmed Fuad Hoca'dan elde eder.

Sungur'un Risale-i Nur'ları asıl okumaya başlaması, bir yıl öğretmenlik yaptıktan sonradır. Sungur, idealist bir öğretmen olarak köyünde göreve başlar başlamaz, Köy Enstitüsünden elde ettiği bilgi ve becerilerini büyük bir şevk ve heyecanla öğrencilerine aktarmaya başlar.

Enstitüsünün etkisi üzerinde devam ettiğinden ilk sene çocuklara heyecanlı nutuklar atar. Hatta çalgı aletleriyle onlara türküler söylettirir, oyunlar oynattırır. Hülasa, 1946 yılı, Köy Enstitüsünden aldığı menfi eğitimin etkisiyle geçer.

Ahmed Fuad Hoca'yla sohbetinden sonra, okuldan aldığı fikirleri terkeder. Yaz tatilinde Safranbolu'ya da giderek orada bulunan Nur talebeleriyle de tanışır. Bu zatların hal ve tavırları kendisini çok etkiler. Zaten Safranbolu'ya gittiğinde Nur'lar hakkında az çok bilgi sahibidir. Mustafa Osman ve Berber Hıfzı'nın dükkânında eline tutuşturulan, daktilo ile yazılmış *Âyet'ül-Kübrâ Risalesi*'nin ilk satırlarını okuduğunda zihninde adeta şimşekler çakar. Şöyle ki:

“Bir kısmı arzımızdan bin defa büyük ve o büyüklerden bir kısmı top güllesinden yetmiş derece süratli, yüzbinler ecram-ı semaviyeyi direksiz, düşürmeden durduran ve birbirine çarpmadan fevkalhad çabuk ve beraber gezdiren, yağsız, söndürmeden mütemadiyen o hadsiz lambaları yandıran ve hiçbir gürültü ve ihtilal çıkartmadan o nihayetsiz büyük kütleleri idare eden ve güneş ve kamerin vazifeleri gibi hiç isyan ettirmeden o pek büyük mahlûkları vazifelerle çalıştıran...”

Mustafa Osman

Ahmed Fuad Hoca

Berber Hıfzı Bayram

Sungur, bu satırlardan elde ettiği intibayı daha sonra şöyle dile getirir:

“Okuduğum bu satırlardan sanki ruhuma hidayet esintileri geliyordu. Hiç yabancılık hissetmedim, aksine bu ifadeler adeta beni ruhumun en derin köşelerinden yakalıyordu.”

Sungur, önceleri formalar halinde eline geçen risalelerle okuldan aldığı yaraları tedavi etmeye, kafasında yer eden şüpheleri atmaya çalışır. Okudukça çölde kalmış birinin suya kavuşması gibi, içindeki manevî susuzluğun giderildiğini hisseder. Nur’lara bir ab-ı hayat çeşmesi gibi yapışır. Zaten okumaya çok meraklı ve müştak olan Sungur, eline geçen risaleyi kısa zamanda bitirir.

Başta kendisi gibi eğitimciler olmak üzere, Mustafa Sungur’a bir kısım esnaflar Nur’ları tanıtmaya vesile olur. Bunlar arasında Mustafa Osman ve Hıfzı Bayram’ın yeri inkâr edilemez.^[6]

Evet, Sungur’un Nur hizmetine katılmasında büyük pay sahipleri Safranbolu’lu Mustafa Osman ve Hıfzı Efendi’dir. Mustafa Osman’ın, Sungur’un dava yolunda mesafe kat etmesine ve bu yolda önüne çıkan engelleri aşmasında büyük yardımları olur.

Berber Hıfzı Bayram da kendisine, daktilo ile yazılmış risale formalarından verir. Bütün bu destekler Sungur’un Üstad ve Risale-i Nur’a olan bağlılığını daha da artırır. O günleri kendi ifadesinden dinleyelim:

“1946 yazında Safranbolu’ya gittim, orada Keçeci Mehmet Efendi ve Hıfzı Bayram ile tanıştım. Genç bir öğretmen olarak namaz kıldığımı görünce çok duygulandılar. Bana daktilo ile yazılıp çoğaltılmış, forma halinde olan risalelerden verdiler. Ayrıca Şemsettin Yeşil’in kitaplarını aldım. Onlar çok hoşuma gidiyordu. Çünkü onlarda da risalelerden alınmış cümleler vardı. Yani o kitapların çoğu Risale-i Nur’dandır. *Kastamonu Lahikası*’nda ismi geçer.

“Muallimliğe girdikten iki üç ay sonra namaza başladım. Zaten küçükken de kılardım. Safranbolu’daki Köprülü Camii’nin şadırvanında abdest alırken sakallı bir zatı gördüm. Beni genç olarak görünce ilgi gösterdi, sonradan müftü olduğunu öğrendim. Hemen elini öptüm ve ‘Hocam bazı suallerim var’ dedim. ‘Söyle bakalım evladım’ dedi. ‘Eskimolar var Sibirya’da, onların hali ne olacak? Onlara tebligat olmamış’ dedim. Muallimim ya... Elimden tuttu, bir berber dükkânını gösterdi, ‘Namazdan sonra oraya gel, sana cevabını veririm’ dedi.

“Gittim. Üstad’ın hizmetinde bulunmuş Hüsnü Bayram Ağabey’in babası Hıfzı Bayram Efendi’nin dükkânıydı. Oturttu beni, çekmecedен risale yazılı bazı formalar çıkardı ‘Bunları oku!’ dedi. Okuyorum ama bana böyle rüzgar gibi bir hidayet esintisi gelmeğe başladı. Okuduğum satırlar, bende şimşekler çaktırıyordu. Satırlardan ruhuma sanki mis gibi kokular geliyordu.

“Aynı sene ikinci bir toplantıda, yine eski Türkçe bir defterden imana dair bir bahis dinledim. Çok hoşuma gittiği için aynı yeri üç-dört defa okuttum. Sonra o risalenin Yirmi Üçüncü Söz olduğunu anladım.

Safranbolu'da Köprülü Camii ve sokağı

“Dinlediğim bahis müminlerin zulmetten nura çıkmaları hakkındaki âyetin hakikatına dairdi. Risale’deki izah ve benim halim birbirine tam uyuyordu. Sanki ezelden ebede kadar uzanmış, hudutsuz bir kâinat ve zaman benim için diriliyordu. İman dersiyse bütün zaman ve mekânlara sahip oluyorum gibi bir saadet buluyordum. Anladım ki bu iman hakikatının tecellîsidir ve Risale-i Nur’lar hep bu hakikat-ı imaniyyenin insana kazandırdığı nur ve saadetleri beyan etmektedir.

“Bir dahaki gelişimde, yine Keçeci Mehmet Efendi’nin dükkânına vardım. Orada görüşürken kitaplarda ismi geçen Mustafa Osman Ağabeyi çağırdılar. Mustafa Osman, çok etkili bir şahsiyete sahipti. Üstad’ın Birinci Millet Meclisine gelişini öyle bir anlatışı vardı ki, hayran kaldım. Bana epeyce yeni yazı kitap verdiler; *Küçük Sözler*, *Gençlik Rehberi* vs.”

Hızlı Dönüş

Sungur, Risale-i Nur’ları okuyarak hem kendi imanını kurtarmaya, hem de çevresindekilere okuyarak onların da kurtulmalarına çalışır. Fıtratı icabı hareketli ve heyecanlı bir yapıya sahip olan Sungur, hızlı bir hizmet mücadelesine başlar. Önüne gelen herkese, hidayetine vesile olan Nur’lardan okumaya anlatmaya çalışır.

Köyde kendisinden yaşlı amcaları, dayıları, Hüsnü, Şükrü, Şevket, Reşad ve Hatip Efendiler vardır. Onlara daha önce mandolin çalan Sungur, bu defa risalelerden okur, hatta köyde çoğu gençleri içki ve sigara alışkanlıklarından kurtarır. Öğretmenlik itibarını kullanarak her akşam köyde halkı etrafına toplayıp risalelerden dersler yapmaya başlar.

Sungur, 1947’de öğretmenliğinin ikinci yılında artık iyice Nur’ların cazibe alanına girer. Bu cazibenin etkisiyle, daha önce çalgı çalıp oyun oynattığı öğrencilerini topluca camiye götürüp namaz kıldırır, onlara Nur’lardan vecizeler ezberletir, toplu tesbihatlar yaptırır. Tabii çok geçmeden hakkında şikâyetler baş gösterir. Milli Eğitim yetkilileri Köy Enstitüsü mezunu bir öğretmenin böyle hızlı bir değişim geçirmesine önceleri pek ihtimal veremezler. Fakat hakkındaki şikâyetler

yoğunlaşınca müfettişler köyün yolunu tutmaya başlar. Atla köye gelerek öğrencilerden Sungur hakkında bilgi alırlar. Özellikle Cuma günü Cuma namazı vaktinde gelip öğrencilerden Sungur’u sorarlar. Öğrenciler, saf bir şekilde, “Öğretmenimiz camide, Cuma’ya gitti!” deyiverirler. Böylece Sungur’un dosyası her geçen gün kabarır.

Sungur, Nur deryasına dalıp manevî buhranlardan kurtuldukça, hiçbir şeyden çekinmez olur. Gerçek saadetin imanda ve iman hakikatları dairesinde olduğunu anlar ve bu uğurda her fedakârlığı göze alır. Nur’larla tanışmasına vesile olanlara hep minnettar olur, onları hayat boyu şükranla yâd eder:

“Mezuniyetten sonra Eflânili emekli muallim muhterem Ahmet Fuat Efendi^[7] ve Safranbolu’da mukim esnaftan muhterem Mustafa Osman, Hıfzı Bayram ve Kastamonu’da ziyaret ettiğim Mehmet Feyzi Efendiler benim ilk ağabeylerim, Nur yolunda öncülerim, uzun yıllar ve daima istifade ve istifaze ettiğim büyüklerim olarak Rahmanü’r-Rahim’in rahmetine nâiliyetime vesile oldular. Allah onlardan ebediyyen razı olsun.”

Ahmet Fuad’ın Mektubu

Ahmed Fuad, Üstad’a yazdığı mektubunda, Risale-i Nur’ların neşrinde kullanılmak üzere gönderdiği paranın kabul edilmişinden duyduğu memnuniyeti dile getirir. Hoca’nın, Üstad’a olan hürmet, muhabbet ve minnettarlığı yanında Risale-i Nur’a olan bağlılık ve sadakatının derecesini de bu mektupta görmek mümkündür. Bu mektup da ilk defa burada yayınlanmaktadır. Mustafa Sungur’un hürmetle andığı ve hayatı yazılacak zatlardan biri dediği bu gizli kahramanın, mektubunu da buraya alıyoruz:

Bismihi Subhanehû.

Ve in min şey’in illa yüsebbihu bihamdihi.

Esselamü aleyküm ve rahmetullahi ve berekatühû ebeden daima.

Pek mübarek ve muhterem, çok sevgili ve şefik Üstad’ım Efendim Hazretleri!

Nur’ların neşri ve tab’ı hakkındaki istirhamatımı red etmeyerek kabul ve bu hakir ve biçare şakirdinizi mahza bir lütuf ve inayetinize en geri saftaki yerinden haslar safına almakla taltif ve tesrir buyurdunuz. Teşekkürlerimi arz ederim. Bu zavallı milletimizi, gösterdiğiniz nurlu yolda şariat-ı Ahmediyeye memum mücadelenizde izinizden yürür görmekle Rabbim siz Üstad’ımız Efendimizi hem bu dünyada mesrur eylesin, hem de Nur’lar sebebiyle imanlarını kurtararak ehl-i Cennet oldukları âlem-i ahirette temaşa buyurmakla sizleri ebeden memnun eylesin. Âmin, âmin, âmin...

Kıymetli Üstad’ım Efendim!

Kâinatın tilsimini çözen, Hazret-i Kur’an’ın esrarını biz muhtaçlara gösteren, taklidî imandan biz biçareleri tahkikî imana terfî’ ettiren ve ruhlarımızı nurlar âlemine yükselten Risale-i Nur’u bizlere armağan etmekle üzerimize geçen haklarınız pek büyük ve çok ağırdır. Bu çok kusurlu, biçare şakirdiniz bu unutulmaz iyiliklerinizin, hadsiz ve ölçüsüz haklarınızın şükrünü ve hizmetini ödeyememekle dilhunum. Gönül ne kadar ister ki, azat kabul etmez bir köle gibi, kalan ömrümü zati ve şahsi hizmetlerinize vakfedeyim. Biz biçarelerin imanlarını kurtarmak ve ebedî saadetlerimizi temin arzusuyla çarpan o mübarek ve müşfik kalbinize Rabbim elem ve keder vermesin. Ondaki bütün sıkıntıları ferah ve sürura tebdil ve tahvil eylesin. Âmin, âmin, âmin... O kalb-i mübareki incitenlere Allah-u Zülcelâl iman ve insafla inayet ve kalblerini Nur’lara musahhar eylesin. Âmin, âmin, âmin...

İlahi Ya Rabbi! Sidre-i Arş-ı Mualla hürmetine Üstad’ımız Said Nursî’nin manevi

havasından ve müşarün ileyhın dualarından bu dünyada bizleri mahrum etme Ya Rabbi! Âmin, âmin, âmin... Âlem-i Ahirette sevgili Habibinin Livaü'l- Hamd isimli sancağı altında biz Nurcuları Üstad'ımızın yanında Kafile-i Nur olarak haşır ve cem'eyle Ya Rabbi! Âmin, âmin, âmin...

El ve ayaklarınızı hürmetle öper, dualarınızı rica ederim, Üstad'ım Efendim.

Dualarınıza pek muhtaç, kusurlu şakirdiniz, Safranbolu Eflani nahiyesinde mütekaid muallim

Ahmed Fuad

Üstad'a Mektup

Sungur, Risale-i Nur'u okuyup, ondaki hakikatlerin değerini kavradıkça Üstad'a olan sevgi ve bağlılığı her geçen gün artar. Yaşadığı olağanüstü değişimi ve Nur'ların kalp ve ruhunda meydana getirdiği ihtizazı, hissettiği coşkun feyiz dalgalanmalarını anlatırken şöyle der:

“1946'da 16 yaşında iken bana verilen risalelerden okumaya başlayınca bende Köy Enstitüsü'nden kalan inkâr tortularının bir bir yıkıldığını hissettim. Müthiş bir değişim geçirdim. Mustafa Osman durumumu Üstad'a bir mektupla bildirdi. Ben de kendi intibalarımı yazıp verdim. Orada eski zehirli fikirlerden Risale-i Nur beni nasıl kurtardığını anlattım. Mustafa Osman mektubumu çok beğendi. Hemen Kur'an hattına çevirdi. Kendi mektubunun arkasına ilave ederek Üstad'a gönderdi. Mustafa Osman beni Üstad'a 'Leyla'nın Mecnun'a olan aşkı gibi size ve Risale-i Nur'a âşık bir genç!' diye takdim ediyordu.”

Gerek Mustafa Osman'ın, gerekse Sungur'un tarihî belge niteliği taşıyan bu mektupları, ilk defa burada yer almaktadır.

Mektuplar, Sungur Ağabey'in arşivindeki defterden alınmıştır.

Mustafa Osman

Sungur'un Nur dairesinde mesafe kat etmesinde Safranbolu kahramanı Mustafa Osman'ın rolünün büyük olduğunu daha önce belirtmiştik. Mustafa Osman, önceleri ehl-i tarikti. Çok şecaatli, nurani bir şahsiyetti. Safranbolu'da esnaflık yapıyordu. Risale-i Nur'u tanıdıktan sonra bütün gücüyle kendini onun hizmetine verdi. Nalbur dükkânında, gelen gidenlere sabahtan akşama kadar iman ve Kur'an nurlarından anlatıyordu. Aynı zamanda kalp gözü açık olan Mustafa Osman'a Üstad, “Kastamonu'nun Hüsrev'i” ve “Hasan Feyzi'si” diye hitapta bulunur. *Emirdağ Lahikası*'nda yer alan ve Emirdağ yangını dolayısıyla Komünizm'e telmih ederek yazdığı mektubunda ve Afyon hapsindeki müdafaasında üslubunun edebiliği ve akıcılığı dikkat çeker.^[8]

Önce Üstad'a hitaben yazdığı kendi mektubunu, sonra da ona ilave edip gönderdiği Sungur'un mektubunu aşağıya alıyoruz:

Bismihî Subhanehu. Ve in min şey'in illa yüsebbihu bihamdihi. Esselamü aleyküm ve rahmetullahi ve berekatühü ebeden daima.

Çok aziz, çok mübarek, çok sevgili ve çok müşfik Üstad'ım Efendim Hazretleri!

Evvela, mübarek ve müteyemmen ellerinizden ve pak ayaklarımızdan sonsuz hasret ve iştiyak, ta'zim ve ihtiramla öper ve Risale-i Nur'un geniş ve küllî ve fevkattasavvur fütuhâtı dolayısıyla tebriklerimi arz eylerim.

Saniyen: Safranbolu'ya kadar teşrif edip, başta zatınıza ve umûm Nurcu

kardeşlerimize selam ve hürmetler eden mübarek kardeşimiz Fuad ve Hatip İbrahim ve diğer kardeşlerinin ve yine Risale-i Nur'a Mecnun'un Leyla'ya olan alakası kadar alaka edip, taaşşuk edip biz acizleri ziyaret, hem zat-ı faziletmeab Efendimize hürmet ve selamlarını bildirmemizi rica maksadiyle maşiyen dağlar, dereler aşmış buraya gelen üçüncü fıkrada bahsedeceğim Mustafa ve kardaşlarının ders arkadaşı olan on dört yaşındaki Nurcu Rahmi'nin nihayetsiz hürmet ve selamlarını yüksek huzurlarınıza arzeyler, umûm Nurcular için hususan memleketimiz ve civarı Nurcuları ve hususan istikbali nurlandıracak bu genç Nurcular için kabulü muhakkak olan dualarınızı niyaz eylerim...

Bu muallim kardeşimiz, zındıka komitesinin ders ismini verdiği zehirli pastalarla beslenmiş, müthiş zehirli iğnelerle şırınga edilmiş, maddiyyunluk ve tabiiyyunluk ismi verilen fikirleri tamamen kendisine bir hakikat diye telkin edilmiş ve tamamen o müthiş fikirler kabul ettirilmiş ve bu fikirleri neşre ve yeni nesle ve henüz zehirlenmeyen ve kalbleri öldürülmeyen köylü saf ve temiz dindaşlarımıza aşılacak üzere tavzif edilmiş, gerek tahsil hayatı boyunca ve gerekse vazife aldıktan sonra ve Risale-i Nur dairesine dehalet etmeden evvel, o aldığı zehirlerle yeni nesle ve her görüştüğüne zehir saçan ve Nur'dan aldığı kuvvetli ve hüccetli imanî derslerle gittiği yolun uçurum ve karanlık bir felaket ve helaket yolu olduğunu görüp nedametle tevbekar olup, şimdi çok ciddiyetle ve çok hurafatını epeyce öğrenen ve hem kendi gibi müthiş zehirlerle mesmum bir genç muallimin ve daha küçük büyük birçok fertlerin Nur dairesine koşmalarına vesile olan ve yegane saadet yolu diye gösterilen maddiyyunluk ve tabiiyyunluk yollarında seyahat etmiş ve seyrettiği felaket ve helaket yolunun hakikatını idrak ederek, kendini iman ve ikan caddesine atan ve bu iki yolu tam mukayese ve müvazene edebilen ve zındıklar tarafından maddiyyunluk ve tabiiyyunluk altında neşre memur edilen bir kimse olup bu mektubu gençliğin derin yaralarını gösteren bir vesika ve şedit ihtiyaçlarını açıklayan bir ilanname ve bu yaralara da ancak ve ancak Risale-i Nur'un bir merhem ve tesmiilere ancak ve ancak bir tiryak olduğunu pek açık göstermesi sebebiyle bir mühim sened-i enveri gördüm. Ve sevgili Üstad'ımızı üzmemek için yeni yazı aslımı Kur'an hurufatına tebdil ederek takdim ediyorum.

Talebeniz Mustafa Osman

Sungur'un Mektubu

Mustafa Sungur'un Üstad'a yazdığı ilk mektubu, o gün on yedi yaşında, kalp ve ruhu inkâr fikirleriyle sarsılmış genç bir öğretmenin feveran eden hissiyatını dile getirir. Bu mektup, aynı zamanda Risale-i Nur'la imanlarını kurtaracak bütün bir gençlik adına Üstad'a sunulmuş bir arzuhalidir. Gerilerde kalan iman-küfür mücadelesinin o çetin dönemine işaret etmesi bakımından tarihî bir belgedir. Ayrıca, yüksek bir ilim ve irfanı sergileyen bu mektubun, çiçeği burnunda bir genç tarafından kaleme alınmış olması oldukça dikkat çekicidir. Bu mektup, Sungur'daki ruh enginliğini ta o günlerden gösteren berrak bir aynadır. Evet, "kişinin rütbe-i aklı eserinde görünürmüş." Öyleyse gelin, Mustafa Sungur'un, coşkun ve taşkın fikir ve hissiyatının bir yansıması olan bu ilk mektubunun satırları arasında yakın tarihe bir seyahat edelim.

Sonsuz Hayranlık İfadesi

Bismihî sübhanehu. Ve in min şey'in illa yüsebbihu bihamdihi. Esselamü aleyküm ve rahmetullahi ve berekatühü ebeden daima.

Pek mübarek ve muhterem ve müşfik Üstad'ım Efendim Hazretleri,

Evvela: El ve ayaklarınızı çok derin hürmetlerimle ebediyyen öperim. Bu biçare ve zavallı genç talebenizin şu âcizane mektubu o biçarenin Risale-i Nur'a karşı sonsuz hayranlığının çok ufak bir ifadesidir.

Bundan bir sene evvel Kastamonu Gölköy Mektebinden, bulunduğum bu Çalışlar Köyüne öğretmen olarak geldiğim zaman bütün aklım ve fikrim, her şeyim gaflet perdesi altında idi. Bütün hakaiklere aykırı olarak verilmiş, efsaneleşmiş olan şeylerin peşinde koşuyordum. Hatta bütün mektep hayatı müddetince ve köyde gece yarlarına kadar, gazete sütunlarında siyaset, efsane, roman yazılarını okuyor ve gözlerim uykusuz kalan o geceler sebebiyle ağrımaya başlıyordu. Radyo dinlemek, çalgı çalmak, birinci ihtiyacım halinde idi. Sonra halk arasına çıkıp Süfyan ordusunun yıkıcılığını bir inkılâp halinde halka anlatmak merakında idim. Şimdi bütün ruhu canımla reddettiğim o sözlerin hemen hepsinde, "Ey dahiler dahisi, yarattığın gençlik!" vesaire gibi imansızların sözlerini söylerdim. Şimdi bütün ömrümün nefesi kadar bu sözleri reddediyorum. Ve adeta şu andaki biçare durumumla o zamandaki divane ve sefilâne durumumu tahkir ediyorum. Beni bu durumlardan telkin ve irşadiyle Kur'an yoluna çevirmeye sebep olan Fuad Hoca'ya ve benim Risale-i Nur yoluna girmeme sebep olan ve Nur'un kalblerine damlattığı ilham aşklariyle bu zavallıları aşka getiren Mustafa Osman gibi Safranbolulu kardeşlere ve Risale-i Nur'un ilhamıyla ve mütalaasiyle eserler neşreden ve bu eserlerle hakikatı bana telkin eden Şemseddin Yeşil'e ebediyyen minnettirim... O zamanki gaflet ve küfür içinde geçen hayatıma bakarak bu günkü imanlı fakat en geride ve en zavallı hayatımı çok mesut görüyorum. Ve bu bahtiyarlığa beni kavuşturan Cenab-ı Erhamürrahimine yüz binler defa şükrediyorum. Ve o Kadir-i Zülcelal'den bu fakir ve hakiri, bu zavallı biçareyi ve bu perişan asiye geniş şefkatiyle kabul eden Efendim Üstad'ım Hazretleri'nden razı olmasımı binlerle niyaz ediyorum. Nur-u iman yolundaki biçareliğimle haddim olmadan maddiyata tapan o biçarelere sanki şöyle diyesim geliyor. Ve diyorum:

"Ey gaflet içinde yutturulan zehirlerle uyuşmuş, sersemleşmiş, körleşmiş, sağırlaşmış ve behimî zevklerle coşup, insanlıktan milyonlar derece aşağı düşüp, elemeler ve ızdıraplar içinde çırpınan bedbahtlar! Gelin siz ve ben bütün bu hevaî şeylerden, bu hayvanî arzulardan elimizi ve gönlümüzü çekelim. Ateş kaynayan sahrada kuruyan boğazımıza bir avuç su ihtiyacı gibi şu asırda esbap ve tabiat zehirleriyle uyuşan ve kuruyan ve ölüme yüz tutan kalbimiz bir nur-u iman istiyor, bir ab-ı hayat bekliyor. Gelin bütün zamanları ve içindekileri ebedî terk ile Hakaik-ı Kur'aniye'nin önünde diz çökelim. Ve o hakaikin gösterdiği ebedî saadet yoluna dönelim. Evvelce yürüdüğümüz şekavet ve helaket yolunun kirlerinden ve çirkef küfür ve dalaletten arınmak, temizlenmek için Nur denizine dalalım ve bu günün ve bu asrın rehber-i saadeti olan ve bu asırda saadet-i ebediyyenin en birinci vesilesi olan Nur medresesine, Risale-i Nur derslerine koşalım. Saatlerce, günlerce, yıllarca alkışlayıp durduğumuz o yalancı sefillerden ve onların hakikat diye gösterdikleri hayal peşinden, o felaket yolundan ayrılalım, vazgeçelim. Zulmetten Nura dönelim. Otuz seneden beri yalnız rıza-i İlahî için

kimseden minnet ve alkış istemeden, aklın ve havsalanın kabul etmeyeceği, beşer vücudunun tahammül edemeyeceği caniyane zulümlere göğüs geren Bediüzzaman Said Nursî Efendimizin önüne gelelim. Onun derslerine gönül bağlayalım. Onun risalelerini Üstad edinelim. O zat bizden alkış istemez, hediye istemez, ücret istemez, hürmet istemez. Yalnız bir şey ister. İmanını kurtar, maddeye bakma, mânâyâ bak. Aciz insana tapma. Allah'a tap.”

Evet, ey gaflet ve dalalet yolundaki eski arkadaşlarım! O zat şu anda bulunduğu kemalat-ı insaniyenin zirvesinden kendini küçük göstermek istiyor, edna göstermek istiyor. Öyle iken bizim divane ve yalancı kahramanlarımız yuvarlandıkları adi ve pis çukurdan kendilerini yüksekte görüp milyonlara da göstermek istiyorlar. Ve öyle de her gün ve her fırsat buldukça “Ben şunu yaptım, bunu yaptım.” diye yıktıkları maneviyat ve insanlık abidesini ilan ederek milyonlardan alkış, minnettarlık dileniyorlar. Va esefa! Va veyleta! Milyonlar esefler ve yazıklar olsun, onlara ve onların caniyane ve şakîyane kahramanlıklarını takdir ve tebrik ediyorlar.

Sonra gelin bakın! O Üstad'ın ve Nur'un talebelerine. Bakın onlardaki sadakatin, bağlılığın derecesine. Bakın onlardaki ihlâsın, aşkın, imanın ve yüzlerindeki Nur'un kuvvetine, bakın. Ve öyle ise gelin, bakıp bakıp da hayran kaldığımız o mübareklerin gittiği yola gidelim.

El-Bâkî Hüve'l-Bâkî

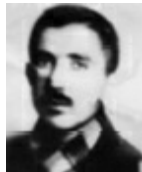
Duanıza muhtaç, çok kusurlu talebeniz

Sungur

O Günler...

O günler, inkâr karanlığının yoğunlaştığı, zulüm ve baskıların bir karabasan gibi inananlar üzerine çöktüğü karanlık günlerdir. Nur'un aydınlık ve çekici atmosferine giren Mustafa Sungur, bu dünyanın kahramanlarıyla bir bir tanıştıkça, manen kuvvet bulur, kendini daha güçlü hisseder. Gerek çevresinde tanıdığı yeni simalar, gerekse Anadolu'dan gelen Nur'a müştak gönüllerin hizmet haberleriyle şevklenir. İşte kendi ifadeleriyle o günler:

“1946-1947 yıllarında gelen lâhikalardan, Nur'un ileri gelen şakirtlerini de tanımaya başladık. Lahikaları bize Mustafa Osman gönderiyordu. Sonra talebe mektupları da gelmeye başladı. Onları isimleriyle tanımaya başladık. O zaman başta Isparta, Kastamonu, İnebolu, Denizli, İstanbul, Milâs gibi yerlerden çok bahsediliyordu. Hulûsi Bey, Santral Sabri, Barla kahramanları, Eğirdir ve Konya'dan da haberler geliyordu. O zaman âlemi kaplayan Nur dairesinin en önemli merkezi şüphesiz Isparta ve civarı idi. Üstad'ımız 'Medrese-i Nuriye Kahramanları' diye Sav Nur talebelerinden, 'Mübarekler Heyeti' diye Kuleönü mübareklerinden, 'Nur ve Gül Fabrikaları Heyeti ve Reisi' diye İslamköy ve Hâfız Ali ve Tahirî, Isparta ve Hüsrev ve arkadaşları Re'fet, Rüştü, Terzi Mehmet, Tenekeci Mehmet, Kâtip Osman, Nuri Benli, Halil İbrahim gibi talebelerden bahsederdi.

Mustafa Sungur, Risale-i Nur'u tanıdığı yıllarda...

“Milas'ta da Halil İbrahim'den bahsedilirdi. 1946'dan 1947'nin sonuna doğru her geçen gün lâhikalar çoğalıyor, bu isimlere yenileri ilave oluyor ve yeni hizmet merkezleri meydana çıkıyordu.”

Rüyada Üstad'ı Görür

O zamanlar elle yazılmış yahut daktilo ile çoğaltılmış risaleler gizlice elden ele dolaşır. Eserleri okudukça Sungur'un ruhunda meydana gelen iman zevki ve kalbinden taşan duygular karşısında, çoğu zaman gözyaşlarına engel olamaz... Bu yaşlar, iman nimetine kavuşmanın sevinç gözyaşlarıdır. Sungur çoğu kez Nur'ları kana kana ve ağlayarak okur. Böyle geç vakitlere kadar okuduğu ve kalbinin iman hazzıyla coştığı bir gece, rüyasında ilk defa Üstad'ı görür. Üstad, köylerinin camiinden çıkmış cübbe ve sarıklı haliyle, bütün haşmetiyle kendisine doğru gelmektedir. Eski bir evin avlusunda Üstad'la karşılaşır ve Sungur, Üstad'ı manevî bir babaya kavuşmuş bir evlat hasretiyle kucaklar. Bu esnada Üstad, Sungur'un ağzına bir şeyler üfler. Sonra yağmur yağar. Üstad orada hazır bulunan bir kuyuya atlamasını söyler.

Sungur kuyuya atlar atlamaz bir anda kendini muhteşem manzaralı bir köşkün önünde bulur. Böylece rüyadan uyanır. Bu sırlı rüyanın tesiri uzun zaman üzerinden gitmez. İlginçtir, daha sonra ilk karşılaştığında rüyada gördüğü cübbeyi Üstad kendisine hediye eder. Artık bu rüyanın ardından harikulade haller birbirini kovalar.

Üstad'ı İlk Ziyaret

Risaleleri okuyarak ve tanıştığı Nur talebelerinden aldığı feyizle Sungur'un şevki ve imanı her geçen gün artar. Üstad'ı ziyaret edip gelenlerin intibaları ise onda tarifin üstünde bir merak uyandırır. Bütün bunlar Üstad'ı görme iştiağını artırır.

O zaman Sungur'un çevresinde bulunan talebeler, Nur'ları hep eski yazı ile okuyup yazmaktadır. Sungur, eski yazıyı bilmemeyi kendisi için bir eksiklik sayar ve hemen harekete geçer. Kısa zamanda bu emeline de ulaşır. Sungur eski yazı ile okuyup yazmayı öğrenir, üstelik herkesten güzel ve süratli hattıyla risaleleri çoğaltmaya başlar.

Sungur, Eflani ve Safranbolu'dan sonra Kastamonu'ya giderek Mehmed Feyzi Efendi ile de görüşür. Mehmed Feyzi Efendi Üstad'ın Kastamonu sürgün yıllarında talebesi olmuş, ismi gibi âlim ve fazıl bir zattır. Onun feyizli hali Sungur'a büyük tesir eder. Ayrıca orada Denizli hapsinde yatmış Küreli Muallim İhsan Bey ve Ahmed Kureyşi ile de tanışır. Bütün bu görüşmeler, Sungur'un davada biraz daha şuurlanması ve bağlılığının artmasına vesile olur. Artık kendisi de bir an önce Üstad'ı ziyaret edip elini öpmek için sabırsızlanır ve fırsat kollamaya başlar.

Nihayet 1947'nin Eylül ayında henüz okullar başlamadan önce bu arzusuna nail olur. O günün şartlarında uzun ve yorucu bir yolculuğa çıkar. Bugün üç beş saatte varılabilen yerlere o zaman günlerce gitmekle ancak varılabilirdi. Önce kiralanan atla Eflani ve Safranbolu'ya, Safranbolu'dan pikaplarla Karabük'e, Karabük'le Ankara arası trenle gidilir. Akşam binilen trenle ertesi gün öğle vakti Ankara'ya, Ankara'dan yine trenle Eskişehir'e, ertesi gün üç saatlik bir otobüs yolculuğundan sonra ancak Emirdağ'a ulaşılır.

Kendi ifadelerinden takip edelim:

Üstad'ımı ilk ziyaretim 1947 senesi Eylül ayında Emirdağ'da oldu. Uzun ve yorucu bir yolculuktan sonra otobüs Emirdağ meydanına varıp durdu. Sanki beni bekliyormuş gibi birden Ceylan kardeş karşıma dikildi. Hoşbeşten sonra çevik bir hareketle otobüsün merdivenlerini tırmanıp bavulumu indirdi.

Önce babası Mehmet Çalışkan amcanın dükkânına vardık. Orada bir müddet dinlendikten sonra Üstad'ımızın evine geçtik. Büyük bir heyecan içindeydim, kalbim yuvasından fırlayacak gibiydi. Bir müddet, Üstad'ın odasının giriş kısmındaki sofada bekledik. Çünkü o sırada Üstad'ımız, Ankara'dan gelen üç kişilik bir mühendis grubuyla görüşüyordu. Bir ara Üstad'ımız çıkıp yanımıza geldi, bize hoş geldin dedi, sonra tekrar içeri girdi. Bu, heyecanımı biraz yatıştırmıştı. Onlar gidince Ceylan'la birlikte huzura girdik. Elini öpüp oturdum. Yatağında yarı oturmuş, yarı yatmış bir vaziyette idi. Başında külahı vardı. Bana hep yüzü nasıldı diye soranlara *Tarihçe-i Hayat*'taki şu ifadeyle cevap veririm, "Mübarek yüzlerinde mehabetle karışık beşşetli bir nur lemean ediyordu. Heybetle beraber asar-ı üns vardı yüzlerinde!" O anda en şefkatli bir baba nasıl olursa onu öyle hissettim. Üstad'ımız ikimize parmağıyla işaret ederek, "Sungur bir Ceylan'dır, Ceylan bir Sungur'dur!" dedi. İlk sözü bu oldu. Bu iltifat, bana yetmişti. Zira ben ziyaretine yeni geliyordum. Oysa Ceylan, Üstad'ımızın yanında çok hizmetleri sebkat etmiş bir talebesiydi. Beni ona nispet etmesi bana büyük bir şevk kaynağı oldu. Biz Üstad'a âşık olmuştuk. Bize ders yaptı. Bir ara bana:

"Evli misin?" dedi.

"Evliyim Üstad'ım." dedim.

"Eğer evli olmasaydın, seni yanıma alacaktım." dedi. O zaman bir yandan üzülürken, diğer yandan "Seni yanıma alırdım." iltifatı bana büyük bir sevinç kaynağı olmuştu.

"Namaz kılıyor musun?" dedi.

"Kılıyorum ama bizimki nerede, sahabininki nerede Üstad'ım?" dedim. Tebessüm buyurarak:

"İnşaallah birgün o da olacak." dedi.

Yanında bir kavanoz vardı. Herhalde beni rahatlatmak için:

"Bu kaç tane şeker alır?" dedi. Ben de heyecanla:

"Bilmem ki..." demişim.

"Ben bundan üç yüz şeker, hem yemişim, hem yanıma gelenlere yedirmişim" dedi. Oysa yirmi otuz şeker ancak alırdı. Bereketle mazhar olduğunu anlamıştım.

O sırada ikindi vakti girdi. İlk defa Üstad'ın arkasında Ceylan'la birlikte namaza durduk. Ardından ders yaptık.

O gece Mehmet Çalışkan'ın evinde misafir kaldık. Hamza Emek, Ceylan Çalışkan, Mehmet Çalışkan gibi Emirdağ'ın Nur talebeleri ile geç vakitlere kadar dersler yaptık."

Yerinde Duramaz

Eflani'ye dönen Sungur, Üstad'ı görüp elini öpmenin ve iltifatına mazhar olmanın şevkiyle adeta yerinde duramaz. Her önüne gelene Üstad'ı anlatır. Zaten yaratılıştan cevval ve heyecanlı bir ruha sahip olan Sungur'un okulda, çarşıda, evde, dilinde hep Üstad ve Risale-i Nur'lar vardır. Büyük bir aşk ve şevkle bu davanın karasevdalısı olur, devamlı okur ve dersler yapar. Bu şekilde günler, aylar geçer.

Sungur'un Üstad'ı görme iştihakı her geçen gün artar. Yeniden Üstad'ı düşlemeğe başlar. Fakat bu sefer gidip gelecek parası yoktur. Durumu Ahmed Fuad Hoca'ya açar. Ahmed Fuad Hoca'dan aldığı yüz lira borç para ile yola koyulur. Bunlar, Sungur'un ebedî hayatını kurtaranın uğrunda yaptığı ilk fedakârlık örnekleridir. Kendi ifadelerinden dinleyelim:

"Param yoktu. Ahmet Fuad'dan ödünç para aldım. Önce, şimdi mahalle olan Çalışlar Köyü'nden atla Eflani'ye indik. Oradan 7-8 saat süren bir yolculukla Safranbolu'ya gittik, bir otelde kalıp Mustafa Osman Ağabey'i ziyaret ettikten sonra Karabük'e geçtik. Karabük'te Süleyman Aslan ve babası Rıza Usta vardı. Rıza Usta'da misafir kalıp sonra trenle on iki saat süren bir yolculukla

Ankara'ya vardık. Ankara'dan yine trenle altı saatte Eskişehir'e ulaştık. Bir gece de Yıldız Oteli'nde kalıp sabahleyin 9-10 otobüsü ile Emirdağ'a vardık.

“Yanımda Emin Efendi'nin^[9] yazdığı *Asa-yı Musa* vardı. Yine önce Ceylan Çalışkan'ların dükkânına vardık. Üstad geldiğimizi haber alıp, bizi çağırdı. Huzuruna varıp hürmetle elini öptüm. İlk anda heyecan ağır basardı, Üstad'la sohbet ettikçe heyecanımız yatışırdı. Çünkü Üstad, çok fitrî davranırdı. Yine İkinci namazını arkasında kıldık. Akşam Çalışkanlar'da misafir olduk. Terzi Sadık ve diğer kardeşlerle namaz kılıp tesbihat yaptık. O sırada Üstad bana 25 kuruş harçlık gönderdi.

Isparta'ya Geçtim

“Emirdağ'a gelmişken oradan Isparta'ya geçip, mektuplardan tanıdığım Hüsrev Ağabey ve diğer Nur kahramanlarını da görmek istiyordum. O zaman Çalışkanların kamyonları vardı. Dükkânlarına lazım olan malları Akşehir'den alıyorlardı. Yine kamyonları alışveriş için Akşehir'e gidecekti. Ben de ona binip Çay istasyonuna kadar gittim. Oradan inip trenle Isparta'ya geçtim.

“Hep isimini duyduğum, fakat görmediğim Hüsrev Ağabeyin evine gittim, başına sarık dolamış, sanki nurlar içindeydi. Tahirî Ağabeyi de ilk defa orada gördüm. Hüsrev Ağabey'den duyduğum ilk söz, beni çok etkiledi.

“Kardeşim Sungur, 1400 seneden beri ehl-i imanın beklediği zat gelmiştir!”

“Hüsrev Ağabey'den yazı yazmak için bazı malzemeleri alıp döndüm. Eflani'ye vardığımda şapkamın siperliğini kesip siyah bir takke haline getirdim. Diğer kardeşler de o zaman nedense hep siyah takke takarlardı. Eflani'de böyle on üç kişi olmuştuk. Bize “Kara Takkeliler” diyorlardı.

“Hülasa: 1946-1947 seneleri, Risale-i Nur'u tanıyıp okumam, iman davasına aşına olmam yıllarıdır. Ona talebeliği en büyük nailiyet telakki ettiğim, ezelî ve ebedî bir nura yöneldiğim yıllarıdır... Ah o yıllar, hayali bile cihan değer...”

Manevî Bir Güneşti

Sungur, Üstad'ı ziyaretleri sırasında duyduğu coşkun hissiyat ve heyecanı daha sonraları dost meclislerinde dile getirirken şöyle der:

“Emirdağ'a gelinceye kadar yolda heyecanımız son hadde varırdı. Üstad'a kavuşabilmekteki sonsuz sevinç ve iştihakımıza had yoktu. Evet, orada Emirdağ'da varlığımızın bütünü ile bağlandığımız birisi vardı. Sanki o bizim her şeyimiz idi. Bizim kalblerimizi derinden etkilemişti. Onda gördüğümüz şefkat, merhamet sebebiyle en müşfik manevî bir baba ve ana gibi ona koşardık... O bizim sebab-i hidayetimiz, vesile-i necatımız, büyük Üstad'ımız'dı...”

O günleri hayal eder, Emirdağ'a doğru yol alırken ve yakınındaki küçük tepecikte Emirdağ'ın evleri görünüp kasabaya girerken, nihayet Çalışkanlar dükkânından şefkatli sinesine ulaşırken, o anları hatırladığımda gözyaşlarımı tutamam... Şüphe yok ki, benim gibi onun Nur'undan hayat bulan herkes, bu tatlı gözyaşlarını tutamamıştır... Çünkü onun huzurundaki anlar, dakikalar, saatler, şüphe yok ki, âlem-i bekadan birer sahneydi. Sonsuzluğa doğru uzanan hayattar ve Nurlu safhalar idi... Huzur-u Muhammedî'nin (a.s.m.) bir in'ikası idi. O saatler o dakikalar, “Bir dakika vücud-u münevver, milyon sene vücud-u ebtère müreccahtır” denilen sırra mazhardı. Evet, onu bir timsâl-i rahmet, bir mücessem şefkat gördük ve bulduk. Hâlıkımızın nihayetsiz lütfuydu o... Gecemizi gündüze kalbeden bir nur, bir şems-i manevî idi...”

Görür Gibi

O günleri hatırladıkça Sungur aynı heyecanı tekrar yaşar. Üstad'ın huzuruna vardığı anda kalbinden taşıp gelen hisler, öyle bir hal alır ki, Üstad'ı karşısında görür gibi serd-i kalam etmeye başlar:

“Ey şefkatli bakış! Ey hayat saçan göz! Ey Kur'an'dan aldığı nurunu âleme sultan eyleyen bahtiyar ruh! Risale-i Nur'unla, ilim ve irşad mahiyetle ebedîleştiğin için, aynı şefkat, aynı bakış, aynı nurunla daima yaşıyor, daima devam ediyorsun. Ve Sungur'un gibi yüz binler, milyonlar Said'lerin yine senden ümit ve hayat ışığı almaktadırlar... Sana duacı ve davana hadimdirler... Buyurduğun gibi, hayatın onlarla devam ediyor... Ve İnşallah tâ bekıyamet devam edecektir. Ve o yüz bin Said'lerin, senin iman ve Kur'an davana en derin ruhlarından hâdim ve nâşirdirler. Hâdiselerin dev-misal dalgaları karşısında yılmayan, çözülmeyen, bölünmeyen bir azm ü sebat içindedirler... Ve senin ruhun ve mânâ-yı hakikin olan Nur-u Kur'an'dan derslerini her daim almaktadırlar. Ve Risale-i Nur ile ve senin ile beraberdirler. Rabbim ebediyyen ayırmasın, bir ve beraber kılsın. Habib-i Ekrem (a.s.m.) Kur'an-ı Hâkim ve Esmâ-i Hüsnâ ve İsm-i Azam hakkı için Ya Rabbi! Âmin.”

Lahikalar

O yasaklı günlerde Nur talebeleri arasında manevî dayanışma ve iletişimi sağlamakta lahika mektuplarının önemi pek büyüktür. Sungur'un tabiriyle o mektuplar adeta manevî bir cereyan taşımaktadırlar. Gönüllerine hep inşirah verir, şevklerini arttırır. Bu mektuplar, kendilerine yalnız olmadıklarını, uzaklarda da olsa, aynı davaya gönül veren, aynı duyguları paylaşan birilerinin varlığını haber verir, kendilerine moral kaynağı olur. Baskı ve zulümlere karşı direnç kazanırlar. Bu sebeple mektupların yolu gözlenir. Hele Üstad'dan gelen mektupta kendilerine bir selam bulunsa, tarifi imkânsız bir sevince gark olurlar. Bunu Sungur'un şu ifadelerinden anlamak mümkündür:

“Lahika mektupları, bize, Anadolu'da kurulan ve etrafa Nur'lu mahsuller dağıtan manevî bir fabrikanın varlığını bildiriyordu. Görseniz ne kadar seviniyorduk. Âlemimiz genişliyordu. Üstad'ımızdan ve talebelerinden gelenleri, yazılanları bütün benliğimizle kabul ediyorduk. Sanki onları içiyor, manevî susluğumuzu gideriyorduk.

“En büyük emelimiz Nur talebesi olabilmektir. Nur dairesine girmeyi, ebedî kurtuluşa giden bir gemiye binmek telâkki ediyorduk. Ruhumuz öyle hissediyordu. Bu lahikalarda o muazzez Nur Üstad, ‘Seni de Nur talebesi kabul ettim’ dese, ah o zaman dünyalar bizim olurdu. O nurlu camiaya dâhil olma arzusu ruhumuzda çağlıyordu. Hz. Üstad'ın bahsi, teveccühü ve yâdı, bizim için rahmet-i İlahiye'nin bir in'ikası idi. Biz de Hasan Feyzi (r.a.) gibi,

‘Bir zerrecik olsun bulayım der de ararken,

Düştüm yine derya gibi bir Nur'a bugün ben' demek isteriz... Ama daima Cenab-ı Hakk'ın rahmetini dileyerek, yalvararak... Çünkü bütün hayırlar, iyilikler daima O yüce Rahman ve Rahîm'dendir.”

Dava Şuuru Kazanılır

Haberleşme imkânının kısıtlı olduğu o günlerde hizmetin yayılmasında mektupların rolü büyüktür. İlk zamanlar gelen lahikalar yeni yazıya çevrilerek Sungur'a gönderilir. Fakat Kur'an hattı ile okuma yazmayı öğrendikten sonra o da mektupları orijinalinden okumaya başlar.

Lahika mektupları, Afyon Hapsi'ne girinceye kadar Isparta'dan gönderilir, çoğaltılıp civardaki Nur talebelerine ulaştırılır. Böylece Nur'a bağlananlar lahikalarla adeta beslenir ve dava şuuru kazanır.

Bir gün Safranbolu'da Köprülü Camii'nin yanındaki odada, Mustafa Osman, coşkunu bir tavırla “Risale-i Nur sönmez ve söndürülemez” bahsini okur. “Bir âlem-i manâda İmam-ı Ali'nin (r.a.)

ilminden sordum” cümlesi geçince Sungur’un zihninde şimşekler çakar. O günlerde Hasan Feyzi’nin, “Ey Risale-i Nur!” diye başlayan yazısı da kendilerine ulaşmıştır. Orada Hasan Feyzi, o şahane edebî üslubu ile şöyle haykırmaktadır:

“Ey Risale-i Nur! Seni söndürmek isteyen bedbahtların necm-i istikbali sönsün. İzzet ve ikbali ve şan ü şerefi aksine dönsün. Sen sönmez ve ölmez bir nursun.

*Boyun bala, gözün şehlâ, gören mecnun seni leyla,
Sözün ferşte, gözün Arş’ta, gönül meftun sana cana,
Nikabın nur, nigahın nur, kitabın nur senin ey nur,
Bağın Nursî, huyun munis, özün İdris ferd-i yekta.”*

Bütün bunlar Sungur’un ruhunda, ahirzamanda gelecek zatın mânâsını canlandırmaya ve kuvvetlendirmeye vesile olur.

İştihakımız Artıyor

Mustafa Sungur’un Safranbolu Nur talebeleri ile tanıştığı yıllar, dinî hayata ve dindarlara en yoğun baskıların olduğu yıllardır. Fakat aynı zamanda o yıllar, karanlığın arttığı ölçüde nurun da parladığı, yepyeni manevî bir dirilişe sahne olduğu yıllardır. Safranbolu’da kısa zamanda Hüsnü, Şükrü, Mehmed (dayısı), Şevki ve İbrahim Efendi’ler gibi on beş kişilik bir cemaat meydana gelir.

Sungur o günleri anlatmaya devam eder:

“O zaman Isparta’dan, Milas’tan, Konya’dan, Van’dan mektuplar geliyor, adeta manevî bir Risale-i Nur fabrikası gibi çalışılıyor... Tabii fikren ve ilmen bunlara aç olduğumuz gibi bunun bin misli fazlası da bir ruhanî tecellî var. Sonra anlıyoruz ki bu Osmanlı’dan sonra ahir zamanda zuhur edecek muazzam bir hakikatle karşı karşıyayız. Biz de böyle bir hakikatin içine girmişiz. Hadis-i Şerif’lerde ahir zaman uzun bir devre olarak belirtiliyor, biz onun bir kısmındayız mânâsını anlıyoruz. Bu şekilde biz de hizmetle alâka peyda ediyoruz. Isparta’da Hüsrev Ağabey, Kastamonu’da Mehmet Fevzi Efendi, Devrekânî’de Ahmet Kureşî, bunları dinliyoruz, hep iştihakımızı artırıyorlar. Bu arada Mustafa Osman Ağabey vasıtasıyla Üstad’a mektuplar yazıyorum. O zaman ‘Ah, ben bir Nur dairesine girebilsem.’ diyordum. ‘Üstad benden bir bahsetse, bana talebem dese, beni kabul etse’ bu bana kâinatın en büyük hediyesi olurdu.”

Nur’un Küçük Kahramanı

Sungur’un kalbinde beslediği bu güzel duygular dua hükmüne geçer ve bir gün bu duası kabul olur. Üstad, gönderdiği mektuplardan birinde ilk defa kendisinden bahseder:

“...Nur’un küçük kahramanlarından Mustafa Sungur ve Rahmi’nin az bir zamanda eski harfle, Mustafa Sungur’un gayet mükemmel, meyvenin 11. Meselesi hatimesi ile Rahmi’nin *Gençlik Rehberi*’ni eski harflerle güzelce yazmaları ve Kastamonu’dan gelen kitaplar içinde bize göndermeleri hakikaten benim için yeni biraderzadelerim bir Abdurrahman ve Fuad dünyaya gelmiş gibi memnun ediyor.”

Üstad’ın ifadeleri arasında ismiyle yer aldığını duyunca Sungur tarifsiz bir sevinç ve sürur duyar ve bu sevincini, “Bin öğretmenlik fedâ olsun!” diye haykırarak dile getirir.

Artık, Sungur’un davaya ait mensubiyeti tescil edilmiştir. Bunu büyük bir lütf-u İlahî bilir ve hatırladıkça daima şükrünü edâ eder. Üstelik Üstad, kendisini en fedakâr talebesi Abdurrahman yerinde görmektedir.

İkinci ziyaretinden döndükten sonra, arkasından Kastamonu talebelerine yazdığı bir mektupta

Sungur'dan "Küçük Said" olarak bahsetmesi, adeta Sungur'un ayaklarını yerden keser:

"Aziz, sıddık kardeşlerim.

"Nur'un küçük kahramanlarından muallim Mustafa Sungur, hem Eflani, hem Safranbolu, hem Kastamonu, hem İnebolu, hem Daday, hem Araç kardeşlerimizin namına bayram tebriki için yanımıza geldi. Biz de onu bir 'Küçük Said' olarak hem size, hem o kardeşlerimize maddî ve manevî bayramlarını tebrik için gönderdik. Ve Emirdağ'ın Süleyman Rüştü'sü olan Çalışkan Mehmed'i *Siracü'n-Nur*'u almak ve harice giden kitapları anlamak niyetiyle İstanbul'a gönderdik."

Sungur'un sevinç ve şevkine artık had yoktur. Çünkü Üstad'ın iltifatkâr ifadeleri arasında yer almak, herkese nasip olacak bir şey değildir.

Eflani'yi Temsilen

Sungur, Üstad tarafından Eflani ve havalisine küçük bir Said olarak gönderildiği gibi, Eflani Nur talebeleri tarafından da kendilerini temsilen Üstad'a gönderilir. Ahmed Fuad'ın Üstad'a hitaben yazdığı mektupta bu gerçeği görmekteyiz:

"Üstad-ı âlikadrimiz, sevgili efendimiz!

"Hem bu biçare hakir şakirdiniz, hem Safranbolu ve Eflani Medrese-i Nuriyesi'ndeki şakirdleriniz bedeline, siz faziletmeab ve aziz Üstad'ımız Efendimizi ziyaretle, hürmet ve ta'zimlerimizin arz ve iblağı için Nur'un Küçük Kahramanlarından Muallim Mustafa Sungur, huzur-u fazilanelerinize kabul buyurulursa, hepimizi temsilen mübarek el ve ayaklarınızı öpecektir.

"Mustafa Sungur, nahiyemiz Medrese-i Nuriye'si mensuplarının çok kısa bir zamanda Risale-i Nur'dan feyizyap oluşlarının bir numunesidir. Buradaki ve diğer talebeleriniz, Nur'ları okuyarak, yazarak ve yazdırarak neşir ve ta'mimine çalışmakta ve bu işi her vazifenin fevkinde çok kudsî bir hizmet ve bir meslek bilmektedirler. Okuma ve yazma nimetinden mahrum olan binlerle ehl-i imana bu hakir şakirdinizin münhasıran Nur'lar üzerindeki musahabe ve mev'izelerini istima' sûretiyle imanlarını tahkim ve takviye etmektedirler.

Aziz Üstad'ım Efendim!

Bir ağaç dalındaki ham meyve, güneşin hararet ve nuruyla gün geçtikçe olgunlaştığı gibi, halkımız da elhamdülillah, Risale-i Nur'un güneşinin feyzi ve nuruyla günden güne imanlarında inkişaf ve kemale doğru mütezayid bir terakki vardır.

Mektubumuzu hamilen Emirdağ'a ayak basmak şerefine nail olan Muallim Mustafa Sungur, memleketimiz ve Kastamonu ve İnebolu ve Daday ve civarları Nurcularını temsilen hareket etmiştir. Kabulünü ve hamili bulunduğu hürmet ve tazim ve niyazlarımızın kabulünü niyaz ediyoruz, efendim.

Başta aziz kardeşimiz Mustafa Osman ve Hıfzı Efendiler olmak üzere, buradaki bütün kardeşlerimiz hürmetle tekrar tekrar el ve ayaklarımızdan iştiyakla öper, saadetler içinde bereketli ömür ve afiyetlerinizi Cenab-ı Erhamürrahimin'den niyaz eyleriz.

Elbakî Hüvelbâkî

İltifatlarınıza hak kazanamayan, hizmette kusurlu, dualarımıza pek muhtaç şakirdiniz Ahmed Fuad"

Babası Rahatsız Olur

Sungur'un babası gözü arkada kalmasın diye oğlunu evlendirdikten ve köye öğretmen yaptıktan sonra köydeki aleyhte bazı dedikodulardan sıkılıp İzmir taraflarına imamlığa gider. Fakat bu arada oğlunun Üstad ve Risale-i Nur'la aşırı ilgisinden dolayı rahatsızlık duyar. Sungur'a devamlı bu gibi meşguliyetlerden vazgeçip öğretmenliğine bakmasını telkin eder. Oysa Sungur, ebedî hayatını kurtaran bir davadan vazgeçmek şöyle dursun, ona daha sıkı sarılmak için çareler aramaktadır. Bu konuda babasıyla aralarında tartışmalar olur. Hatta Mehmet Efendi, Sungur'u Risale-i Nur'la tanıştıran Ahmed Fuad Hoca'yı çok takdir etmesine rağmen, Sungur üzerindeki etkisinden dolayı rahatsızlığını belirtir. Boş bulunup "Oğlumu zehirlediniz!" demekten kendini alamaz. Bunun üzerine Ahmed Fuad Hoca:

"Mehmed Efendi! Biz oğlunu zehirlemedik, ama birazcık zehirini aldık" diye karşılık verir.

Afyon Hapsine Gidiş

BİR YIL SONRA, Bediüzzaman ve bazı Nur talebeleri tevkif edilip Afyon hapsine konulur. Üstad çeşitli vilayet ve kazalardan toplanan 54 talebesiyle 1948'de "Üçüncü Medrese-i Yusufiye" dediği Afyon hapsine girer. Sungur, bu uğurda çekilen çilenin kutsal olduğuna inanmaktadır. Hele Üstad'la beraber hapiste bulunmayı en büyük bir şeref sayar. Haberi aldığı anda annesiyle birlikte dağda oduna gitmektedir. O anda Üstad'ın yanında olma arzusu, içinde öylesine coşar ki, "Ana, bana dua et, Üstad'ın yanına gideyim!" demekten kendini alamaz. Oysa Sungur daha yeni evlidir, ama Üstad anılınca bütün sevgililer gözünden düşmektedir.

Bu arada Afyon'dan gelen bir emir üzerine Eflani Karakol Komutanı bir grup askerle gelip Sungur'un evinde arama yapar. Çok sayıda kitaba ve Nur risalelerine el koyarlar. O gün akşama yakın askerler eşliğinde Sungur Eflani karakoluna götürülür, geceyi karakolda geçirir. Ertesi gün kayınbiraderi Şevket Bey'le at üzerinde Safronbolu'ya götürülürler. Tekrar karakolda ifadeleri alınır. Mustafa Sungur karakolda Üstad'ı ziyaret ettiğini ve eserlere hayran kaldığını hiç çekinmeden anlatır. O sırada Kastamonu Seydiler Köyünden, Karabük köylerinde öğretmenlik yapan İhsan Bey getirilir. İhsan Bey "Efendim ben eskilerdeniyim" diye Kastamonu şivesiyle ifade verir. Kendisi daha önce Denizli'de iki ay kadar hapis yatmış ve Üstad'ın çok iltifatlarına mazhar olmuş bir zattır.

İfadeden sonra Sungur geceyi bir otelde geçirir ve ertesi gün serbest bırakılır.

O günlerde Hıfzı Efendi, sonra Mustafa Osman, Kastamonu'da Mehmed Feyzi Efendi ve Çaycı Emin tevkif edilerek Afyon'a sevk edilirler...

Sungur'un aklı hep Afyon'dadır. Sınıfta öğrencilere ders anlatırken hep Afyon hapsinde bulunan Üstad ve Nur talebelerini düşünür. "Acaba hapiste ne yapıyorlar? Ya Rabbi, beni de onların yanına gönder" diye içten içe dua eder.

On ay boyunca büyükannesi, validesi, çocuklar bir arada yemek yedikten sonra yaptığı her sofrada araya, "Ya Rab, Medrese-i Yusufiye'ye Üstad'ın yanına, gideyim" cümlesini sıkıştırır. Medrese-i Yusufiye'nin hapisane olduğunu bilmeyen annesi, ninesi herhalde güzel bir şey istiyor diye bu duaya "Âmin" derler. Oğulları hapse düştükten sonra yakınları, "Sizin duanızla hapse girdi!" dediklerinde, "Biz ne bilelim. Dinî ilimler öğrenilecek bir yer zannediyorduk!" cevabını verirler.

Jandarma!

Sungur'un okulda ders verdiği bir gün, bir öğrencisi koşarak gelir, "Öğretmenim, jandarma gelmiş, sizi çağırıyor!" der. O zamanlar jandarmanın ismi anılınca herkes kaçacak yer ararken, Sungur, Cennet'ten davet almış gibi koşar. Evinde arama yapmışlar ve kardeşi Muhittin'i risale yazarken bulmuşlardır. Birlikte ifade vermeye giderler.

Sungur ilk defa savcının huzuruna çıkartılır. Kendisinin Nur talebesi olduğunu söylemekten çekinmez. Hatta Üstad Bediüzzaman gibi bir alime talebe olmaktan şeref duyduğunu, Üstad'ı ziyarete gittiğini, Risale-i Nur'ların kendisini koyu inkâr karanlıklarından kurtardığını anlatır. Tabii bu ifadelerin ardından, tevkif kararı beklerken, savcı kendisine, "Serbestsin!" der! Çünkü savcı güngörmüş ve insafli biridir. Daha mesleğine yeni başlamış, evli, heyecanlı, genç bir öğretmenin mağdur olmasına gönlü razı olmaz, ona bir şans daha tanır.

İzmir taraflarına imamlığa giden babası Mehmed Efendi'nin ayrılığı, Sungur'un hizmette biraz serbestlik kazanmasına sebep olsa da uzaktan uzağa gönderdiği haberler ve mektuplarla ikazlarını sürdürür. Hele oğlunun Nurculuk yüzünden savcının karşısına çıktığını haber alması Mehmed

Efendi'yi çok rahatsız eder, "Ben dememiş miydin, derhal vazgeçsin!" diye haber gönderir. Oğlunun bu işten mutlaka el çekmesini ve öğretmenlikten başka bir işle meşgul olmamasını ister. Fakat Sungur'un nasıl bir cazibenin yörüngesinde olduğunu ve hiçbir dünyevî tehdit ve korkunun onu yolundan çeviremeyeceğini bilemez...

Duruşma

Nihayet 1948 yazı gelir, okullar tatile girer. Sungur, bu fırsattan istifade ile kız kardeşi Ferdane'yi de yanına alarak babasına gitmek üzere İzmir'e doğru yola çıkar. Ama Sungur'un asıl hedefi, Afyon'da yapılacak duruşmaya katılmaktır.

Babası Nur davasını henüz tam idrak edemediğinden Sungur'a karşı tavrını sürdürmektedir. İlk karşılaştıkları andan itibaren kendisini azarlamaya başlar. O zaman küçük yaşlarda olan Sungur, bir yandan babasını kucaklarken, bir yandan da bütün benliğiyle bağlandığı davasından uzak durmasını istediği için derin bir üzüntü duyar.

Sungur bir süre sonra babasıyla beraber Ege Bölgesi'ni dolaşmaya başlar. Babası o zaman Koçarlı'nın Kasaplar köyünde imamlık yapmaktadır. Bir gün Söke'de bulunan Bahri Hoca'ya uğrarlar. Bahri Hoca çok mübarek bir zattır. Sungur'a, "Evladım, Kur'an'dan bildiğin bir yeri oku bakayım!" der. Sungur da "La yestevî'yi" okur. Kendisini dinleyen Bahri Hoca, "Ben ömrümde böyle ihlâslı bir Kur'an dinlemedim!" diyerek babasına döner, "Mehmet Efendi! Bu çocuğu serbest bırak, zararlı bir yola gitmiyor. Onun emsalleri ne kötü yollarda ömür tükettiklerini biliyorsun!" der. Bu sözler Mehmed Efendi'nin biraz yumuşayıp, yatışmasına sebep olur.

Sungur birkaç gün babasının yanında kaldıktan sonra izin alıp ayrılır. Yaklaşan mahkeme günü için Afyon'a geçer. Afyon'a vardığında duruşma gününe birkaç gün vardır. Oteller, hanlar her taraftan mahkemeyi takibe gelenlerle doludur. Sungur gelenlerle tanışırken, duruşma gününü adeta iple çeker. Çünkü gönlünün Sultan'ı, kurtuluşuna vesile olan Üstad'ını ancak o zaman görebilecektir. Ayrıca Lahikalarda isimlerini okuduğu herkes oradadır. Bununla beraber ilk defa tanıştığı kahramanları da görecekler. Nitekim tığ gibi nurlu bir delikanlı olan Zübeyir Gündüzalp'i ilk orada görür ve onun ihlâs ve sadakatine hayran kalır.

Nihayet duruşmanın yapılacağı 1948'in 18 Haziran günü gelir. Maznunlar hapisten çıkarılıp, yakında olan Adliye binasına doğru jandarmalar nezaretinde yaya olarak götürülürler. Hava oldukça sıcaktır. Sungur, jandarma kordonu içindeki Nur kafilesi arasına dalar, onlarla birlikte yürümeğe başlar. Bu kahraman mücahitler kervanıyla birlikte birkaç adım atmaya dahi kıyamet gününde kendisi için şahitlik edecek bir alamet bilir. Jandarmalar kendisine ilişmezler. Sungur, kah Üstad'ın arkasında, kah yanında yürür. O andaki hissiyatını daha sonra şöyle dile getirir:

"O zaman biz önce 'Ah Üstad'ı bir görsek.' derdik. Gördükten sonra, 'Ah Üstad'ı bir de önden görsek.' derdik. Önden görsek, 'Ah bize bir baksa.' baktıktan sonra da 'Ah bir de bizimle konuşsa.' derdik. Bir de konuşup iltifat etti mi, işte o zaman dünyalar bizim olurdu, tarifi imkânsız bir sevinç duyardık."

Bir ara Üstad'ın yanında yürüyen Hüsrev Altınbaşak, geri çekilir ve Sungur'un Üstad'la yan yana yürümesine imkân verir. Sungur, Üstad'ın iltifatlarına mazhar olur. Adeta ayakları yerden kesilir. Müsaade etseler onlarla birlikte doğruca hapse girecektir. Fakat Üstad, kendisine, "Adliyeye yaklaşınca gidersin" der.

Bu esnada Sungur, sivil polislerin dikkatini çeker. Kendisini alıp savcıya teslim ederler. Savcı ateşli mektuplarından tanıdığı Sungur'u karşısında görünce:

"Demek Mustafa Sungur sensin ha! Ben seni zaten çağıracaktım" der.

Savcının bu ifadelerini iltifat kabul eden Sungur:

“Savcı Bey, hazırım, hemen ifademi alabilirsiniz!” der. Fakat Afyon savcısının da aksiliği tutar:

“Seni şimdi değil, memleketine döndükten sonra çağıracağım!” der. Sungur:

“Savcı bey, zahmet etmeseniz de beni şimdi alsanız” diye ısrar eder. Fakat savcı razı olmaz. Adeta o hapse girmek istedikçe, hapis ondan kaçar. Sungur, hapse girmeden tekrar memleketine dönmek zorunda kalır.

Üçüncü Duruşma

Sungur 23 Ağustos 1948’de yapılan bir sonraki duruşmaya katılamaz. Daha sonraki duruşmaya ise köylerinden arkadaşı Rahmi’yi de yanına alarak gider. Afyon’a vardıklarında duruşmaya yine birkaç gün vardır. Otelde kalıp gündüzleri, hapishanenin dışından koğuşun karşısına geçip Üstad’ı görmeye çalışırlar. Büyük Üstad hapishane penceresindeki sarmaşıklar arasından kendilerine gözükür ve el sallar. Kendilerine pencereden attığı bir lira ile kömür almalarını söyler. Sungur’la Rahmi Üstad’a ait bir hizmeti yerine getirmek için sevinçle çarşının yolunu tutarlar. Kömür bulamayınca, gidip domates, biber, patlıcanın en iyisinden ne bulurlarsa seçip bir pakete sarar, gardiyanlarla Üstad’a gönderirler. Üstad, onların bu hizmetinden çok memnun olur. Hatta “Bunu 20 yıllık hizmet olarak kabul ettim” der. İhtimal bu memnuniyet, risale yazmasın diye kağıdı dahi yasakladıkları bir zamanda, meyvelere sarılı kağıtlara yazılacak risaleler yüzündendir.

23 Ağustos günü üçüncü duruşma için her şey hazırdır. O zaman resimli parayla namaz kılmayı takvâya uygun bulmayan Sungur, sabah namazını kılariken çıkardığı cüzdanını otel odasında unuttur. Duruşma için salona girip yerini aldığı cüzdanının yanında olmadığını fark eder. Hemen otele koşup cüzdanını alır bakar ki, içi boşaltılmıştır!

Sungur, tekrar hızla adliyeye koşup duruşmaya katılır. Üstad ve Nur kahramanlarının mahkeme sahnesini hayranlık ve takdirle izler. Duruşmadan sonra Zübeyir’den aldığı borç para ile yola çıkar.

Ankara’ya uğradığında tanıdık bir köylüsüyle karşılaşır. O zattan, gece Ankara’da deprem olduğu haberini alır. Bunun üzerinde Sungur’un zihninde şimşekler çakar. Afyon’da Üstad ve Nur talebelerine yapılan zulmün gayretullaha dokunduğunu ve arzı titrettiğini düşünür. Hemen kaleme sarılır ve Üstad’a hitaben dört sayfalık bir mektup yazar. Afyon hapsinde yapılan muamelelerin haksız olduğunu, Bediüzzaman’ın Resulullah’ın bu asırdaki temsilcisi olduğunu, gençliğin imanını kurtarmanın suç olamayacağını, iman hizmetinin felaketselere karşı koruyucu bir sadaka olduğunu, yapılan zulmün depreme sebebiyet verdiğini dile getirir.

Eflani’ye varınca mektubu temize çeker. Kendi isminin yanına arkadaşının ismini de ekleyerek, “Mustafa, Rahmi” diye imzasını atar. Zarfin üzerine, “Hüsrev Altınbaşak Afyon Hapishanesi” diye yazıp gönderir.

Mektup Afyon’a varınca sansür edilir ve hemen Sungur hakkında soruşturma başlatılır. Savcı önce Hüsrev Altınbaşak’a mektubun kimden geldiğini ve kime ait olduğunu sorar. Hüsrev bilmediğini söyler. Ardından aynı soru Ceylan Çalışkan’a sorulur. Ceylan, Sungur’un hapse girme iştiağını bildiğinden, “Onu yazan Mustafa Sungur’dur!” der. Bunun üzerine Sungur’a tutuklama kararı çıkartılır ve bu karar yıldırım telgrafla Safranbolu’ya bildirilir.

Hâşâ!

Sungur memleketine varduktan bir müddet sonra tutuklanır. Kendisini Üstad’a götürecek olan kelepçeleri, tıpkı bir altın bilezik gibi bileklerine geçirir. İlginçtir, Sungur bunu büyük bir şeref

bilirken, Eflani sokaklarında jandarmalar arasında elleri kelepçeli yürüdüğünü gören halaoğlu, “Yerin dibine girdim” der. Dünyalar ne kadar da farklıdır, değil mi?

Sungur'un Safranbolu'da 35 gün tutuklu bulunduğu tarihi devlet binası

Sungur, Safranbolu'da tutuklu bulunan Emin Efendi'nin yanına gönderilir. Emin Hoca da daha önce Sungur'unkine benzer bir mektup yazdığından dolayı tutuklanmıştır. O da mektubunda Afyon'daki hâkimlerin, Bediüzzaman'ı hangi hakla hapse koyduklarını, bunun bir zulmüm olduğunu sorgular.

Sungur'u önce Emin Efendi'nin yanına koyarlar. Burası tutukevi olarak kullanılan Safranbolu'daki eski bir devlet binasıdır. Emin Efendi kendisini görünce şaşırır, “Buraya nasıl girdiniz?” diye sorar. Sungur, “Efendim, biz gelmedik, senin gibi getirildik” deyince mesele anlaşılır.

Ondan sonra Afyon'a sevk için Ankara'dan gelecek harcırah beklenir. Bir gün, beş gün derken harcırahın gelmesi gecikir. Bu yüzden otuz beş gün Safranbolu'da kalmak zorunda kalırlar. Sungur'un parası olsa, Üstad'a kavuşmak için bir gün bile beklemeyecektir.

Nihayet harcırah gelir ve Afyon'a sevk edilirler. Jandarmalar kendilerine yolda iyi davranırlar. Kelepçelerini çözüp ihtiyaçlarını görmelerine izin verirler.

Çıkkkk!

Afyon'a varıldığında tekrar sorgu hâkiminin önüne çıkarılırlar. İnananların ağır hakaret ve işkence gördüğü bir dönemdir. Hâkim sorgulama esnasında haddini aşarak Üstad'a ağıza alınmadık hakaretlerde bulunur. Sungur, canından çok sevdiği ve büyük hürmet duyduğu Üstad'ına hakaret edilmesine dayanamaz, var gücüyle haykırır:

“Hâşâ. Tam tersine, o baştanbaşa nurdur, kemalat-i insaniyenin zirve-i bâlâsındadır!”

Sungur'un sesinden salon adeta çınlar.

Bu sefer bağırma sırası savcıdadır:

“Çııııkkkk!”

Hemen polisler Sungur'u tutup dışarı çıkarır ve nezarete atarlar. Kısa bir müddet sonra kendisini tekrar çağıran savcı, tevkif kararını yazar. Sungur, nihayet, uzun süredir hayal ettiği Afyon hapsine girme emeline ulaşır.

Hapse Giriş

Sungur, aylardır, hayallerinde süslediği Afyon hapsine, bir gül bahçesine girer gibi girer... Onu hapiste kendisi gibi dava arkadaşı ve Üstad âşığı Zübeyir Gündüzalp karşılar. Her iki Nur fedaisinin

koğuşun ortasında, mahpusların gözleri önünde bir kucaklaşmaları vardır ki görmeye değer. “Elhamdülillah!” diye bağırarak, sevinç çılgınlıkları atarak sarmaş dolaş olurlar. Bu manzarayı gören mahpuslar, “Herhalde akıllarını yitirdiler!” diye düşünürler. Çünkü hapse girenlerin ilk anı, dünya yıkılmış da altında kalmış gibi, büyük bir bedbinlik içinde geçer. Ağızlarını bıçak açmaz, kimseyle konuşmazlar. Bu yüzden, hapiste sevinç çılgınlıkları atan Nur talebelerinin akıllarını yitirdiklerini sanmaları normaldir.

Ama onlar akıllarını yitirmek şöyle dursun, iman nuruyla aydınlatmışlardı. Onlar, Efendimizin (a.s.m.) “Ahirzamanda o gerçek müminleri görenler, deli sanırlar” hadisindeki sırra ermişlerdi. Onlar Üstad’ın, “Onu tanıyan ve itaat eden, zindanda dahi olsa bahtiyardır. Onu unutan saraylarda da olsa zindandadır, bedbahttır” ifadesinin hakikatine erenlerdendi.

Sungur’u dinleyelim:

“Afyon hapsi bizim için hapis değildi. Sanki Cennet bahçelerinden bir köşeydi. Cidden büyük bir bahtiyarlık içindeydik. Çünkü Hz. Üstad’la aynı çatı altında bulunuyor, hiç olmazsa haftada bir kaçamaklı ziyaret ediyorduk. Onun koğuşu kapıaltının üstünde altmış kişilik büyük bir koğuştu. Lakin kendisi tek başına kalıyordu... Yan taraftaki odada berber vardı. Salı günü ‘Traşa çıkıyoruz’ diye kapı altından nöbetçi gardiyandan izin alır, yukarı çıkar, beri tarafa dönerek Üstad’ımızı ziyaret ederdik. Üstad’ımızın iltifatları ruhumuza gıda olur, ölüm de gelse pervasız koşarız gibi bir metanet elde ederdik.”

“Afyon hapishanesi eski bir binaydı. Üstad önce beşinci koğuşa yerleştirilmişti. Yabani insanlar arasında geçirdiği ilk günler dayanılmaz derecede sıkıntılıydı. *Elhüccetü’z-Zehra*’nın başında Üstad buna şöyle işaret eder:

“Afyon hapsinde on bir ay tecrid-i mutlakta bulunduğuma dair mahkeme-i temyize yazdığım istida bahanesiyle otuz beş sene inzivada, hususan gecelerde dünyayı unutmakta bulunan ve garazkarane tarassutlarla yirmi üç sene sıkıntı çekmesinden insanlardan tevahhuş edip yalnız tek başına kalarak, hizmetçisinden ve Nur dersini iştiyakla arzulayanlardan başka kimse ile bir saat beraber bir yerde bulunmasından çok sıkılan benim gibi bir biçareyi beşinci koğuşa cebren nakil ve kardeşlerimin yanıma gelmelerini yasak ettiler. O kalabalık içinde yaşayamayacağım diye çok telaş ederken, birden bir alamet-i hiddet ve gadap olarak soğuk o derece şiddetlendi ki, eğer o eski yerimde kalsa idim, hiç dayanamayacaktım. O zahmet, benim hakkımda rahmete döndü.”

Daha sonra Üstad, yukarıda da zikrettiğimiz gibi üst katta berberin yanındaki büyük koğuşa yerleştirildi. Koğuşta soba olsa da hizmet etmek için talebelerini yanına bırakmadılar. O yıl, Afyon’da 60 yıldan beri görülmeyen soğuk bir kış hüküm sürüyordu. Geceleri sıfırın altında 30 dereceye düşen ısı sebebiyle şehrin bütün su boruları, kanalizasyonlar ve camlar buz tutmuştu. Sadece borular değil, Afyon’da insanlık da, insaf da, merhamet de buz tutmuştu.

Afyon Cezaevi'nde 1948 yılında

Ayaktakiler; soldan Nazif Çelebi, Ahmet Feyzi Kul, Mehmet Tabancalı, İbrahim Fakazlı. Oturanlar; Mustafa Sungur, Ceylan Çalışkan, Selahattin Çelebi, Zübeyir Gündüzalp.

Falaka!

Sungur hapse girer girmez ilk iş olarak, manevî kurtarıcısı, gönlünün Sultanı Üstad'la görüşmenin yollarını arar. Oysa Üstad'ı ziyaret etmek tehlikeli ve yasaktır. Zira yakalanan hemen falakaya yatırılmaktadır. Sungur, kısa zaman içinde üst kattaki berbere gitme bahanesiyle gizlice Üstad'ı ziyaret etmek mümkün olduğunu öğrenir.

Sungur her şeyi göze alıp üst kattaki berbere çıkar. Oradan gizlice Üstad'ın koğuşuna geçer. Üstad'ın ipeklerden yumuşak ellerini hasret ve hürmetle öper. Kocaman koğuşta Üstad yanındaki cübbe ve yorganına sarılı bir halde yalnızdır. Hava buz gibi soğuk... Üstad Sungur'dan sobayı yakmasını ister. Sungur sobayı yakmak için harekete geçer, fakat yakamaz. Çünkü salonun her yerini aradığı halde sobayı yakacak bir şey bulamaz. Üstad'ın şefkatli bakışları altında iltifatlarına nail olur. Bu arada gardiyanlar Sungur'u fark ederler. Avcının avını beklemesi gibi Sungur'un dışarı çıkmasını beklerler.

Üstad durumu sezer, şefkatli bir baba gibi yanındaki paketten çıkardığı bisküvileri manevî evladı Sungur'un ceplerine doldurur. Çünkü az sonra Sungur'unun başına gelecekleri bilir. Evet, 18 yaşına yeni basmış delikanlı Sungur, kapıdan çıkar çıkmaz gardiyanlar tarafından yakalanır. Sungur'un iri yarı gardiyanlara karşı koyacak gücü yoktur. Kendisini hemen falakaya yatırılırlar.

Tabanlarına o kadar şiddetli vururlar ki, bıraktıktan sonra bir süre ayağa kalkamaz. Koğuş duvarlarına tutunarak güçlkle pencerenin kenarına kadar yürür. Oradan Üstad'ın bulunduğu koğuşa doğru acıyla ve hasretle bakar. O anda bahçede top oynayan mahpusların sesleri duyulur. Sungur kendini tutamaz, gözlerinden yaşlar boşanmaya başlar. Ağlaması duyduğu acıdan değil, yapılan haksızlığı hazmedemediğindendi. Bir yandan gözyaşlarını silerken, diğer yandan Üstad'ın şefkatli elleriyle ceplerine doldurduğu bisküvileri yiyerek teselli bulmaya çalışır.

Büyük dava uğrındaki çile de elbette büyük olacaktı. "Helaket ve felaket Asrının Adamı"na gönül vermek elbette kolay değildir.

Evet, büyük davanın yolu sarp engeller ve çilelerle örülüdür. Bu yüzden mensuplarını hep çileler bekler... Ahir zamanda zuhûr eden bu iman davasına baş koyan Sungur'u daha nice çileler beklemektedir.

Babası Gelir

Oğlunun hapse girdiğini duyan Mehmed Efendi, imamlık yaptığı İzmir köylerinden kalkıp Afyon'a gelir. Mehmed Efendi bu akıbetin başına geleceğini tahmin ettiği için çok üzgün ve kızgındır. Oğluna sözünü dinletememiş olmanın derdi de cabasıdır. Bununla beraber Mehmed Efendi, oğlunu hapisten kurtarmak için çareler aramağa başlar. Muhtarlık döneminden kalan bürokratik tecrübesi ve girişkenliğini kullanarak Afyon savcısından randevu talep eder ve huzuruna çıkar:

"Savcı Bey, benim oğlum yeni öğretmen oldu. Evlidir, heyecanlı bir gençtir, maddî sıkıntıdayız. Oğlum hissiyatına kapılıp bir hata yaptı, Nurculara karıştı, lütfen ona bir şans tanıyın, onu bana bağışlayın, salıverin de öğretmenliğinden olmasın!" diye ricada bulunur. Savcı, Mehmed Efendiyi dinledikten sonra:

"Tamam" der, "fakat bir şartla. 'Ben Nurcu değilim, Said Nursî ile de hiçbir ilgim yoktur!' diye bir

kağıdı yazıp imzalasın, pişman olduğunu ifade etsin, kendisini salıverelim!”

Mehmet Efendi savcıdan bu cevabı alınca sevinerek Sungur’un yanına gider:

“Oğlum ben savcıyla görüştüm, seni hapisten çıkaracak!”

“Nasıl çıkaracak?”

“Sadece bir kâğıda, ‘Nurcu değilim, Said Nursî ile de bir ilgim yok!’ diye yazıp imzalayacaksınız!”

“Baba ben böyle bir yazı yazamam!”

“Oğlum, yalandan yaz, imzala, çıkınca yine bildiğini okursun.”

“Hayır baba, bana bunu teklif etme, yalandan bile yazamam!”

Mehmet Efendi, ne kadar uğraştıysa Sungur’u ikna edemez. Sungur kurtuluşuna vesile olan bir davayı inkâr etmeyi -yalandan da olsa- içine sindiremez. Babası biraz daha üzerine gidince Sungur, eliyle boynuna işaret ederek, gerekirse bu uğurda başını bile verebileceğini yine de vazgeçmeyeceğini ifade eder. Oğluna söz dinletmeyeceğini anlayan Mehmed Efendi’nin ümidi kırılır. Öfkeyle “Ne halin varsa gör!” diye bağırır ve tekrar İzmir’e döner.

Koğuşlar

Sungur’u hapisanede önce Ceylan’ın koğuşuna verirler. Zübeyir ve Ahmed Feyzi ikinci koğuşta. Sonra gelen Nazif ve Selahattin Çelebi’ler, altıncı koğuşa yerleştirilir. İbrahim Fakazlı da birinci koğuşa konulur. Her biri tedbir için ayrı koğuşa yerleştirilir. Ama bilmezler ki, her koğuşta iman hizmetine ihtiyaç vardır. Nur talebeleri gittikleri her bir koğuşta imana muhtaç gönüllere iman telkin ederler. Zâten hapisaneye Medrese-i Yusufiye demişlerdir. Kader bu zulmü de rahmete çevirir. Bir koğuş yerine bütün koğuşlarda iman hizmeti devam eder. Pek çok mahpus Nur talebelerinin halinden ders alarak namaza başlar. Daha sonra Nur talebelerinin hepsini bir koğuşa toplarlar.

Kolay Değildir

Zulüm ve baskılar karşısında sabretmek ve hissiyata kapılmamak kolay değildir. Hele Ahmed Feyzi gibi yaratılıştan şecaatli ve hassas bir ruh için çok daha zordur. Onun için Ahmed Feyzi mahkemede kahramanca müdafaalar yapar. Fakat zaman her şeye sabretme, bahane arayanlara fırsat vermeme zamanıdır. Bu yüzden Üstad, daima hissiyata kapılmamayı, sabır, itidal ve metaneti telkin eder. Her vesile ile düşmanların eline malzeme olacak söz ve davranışlardan sakınmalarını hatırlatır.

Ahmed Feyzi mizacının gereği müdafaalarında sert bir dil kullanır. Savunmaları son derece ilmî, edebî coşkun bir ifade ile adeta çağlayanlar gibi akar. Özellikle Afyon’da yaptığı şaheser müdafaasındaki ifadeler bunun göstergesidir:

“Sayın savcı, bize kütüphaneleri dolduran binlerce Arapça ve bu günün ruhuna tercüman olamayan kitapları tavsiye ediyor. Sayın savcı ve onun gibi düşünenler, Risale-i Nur namı altındaki külliyat-ı ilmiyeyi ve hazine-i hürriyeti ve hakikat-ı aliyeyi beğenmeyebilirler, tenkid de edebilirler. Bu, kendilerinin bileceği bir iştir. Bizim şu veya bu esere rağbet etmemize ve ona kıymet vermemize karışamazlar. Biz Risale-i Nur’u seviyoruz. Ve onu hakikî ve riyasız bir din kitabı ve Kur’an tefsiri biliyoruz. Kıymet ölçüleri ve hükümleri vicdanî bir takdir meselesidir. Buna kimse müdahale edemez. Evet, biz Risale-i Nur müellifinin velâyetine ve daima ayn-ı hakikat dersi verdiği kailiz. Kendisinin kabul etmemesi bizim bu kanaatimizi sarsmıyor. Ancak, bizim kabul ettiğimiz keramet-i kevnîyesinden dolayı değil, Nur’ların dersinde harikulade ve ekmele tezahürlerine şahit olduğumuz ve bütün cihan-ı irfana meydan okuyan keramet-i ilmiyesinden dolayıdır.

Tahsil hayatı üç aydan başka mevcut olmadığı halde, bu kadar feyz-i ilim neşreden ve ilminin

harikalarıyla en müntehâ mesail-i ilmiye-i âliyede en yüksek mütefekkirleri dahi hayrette bırakacak bir mantık ulviyeti ibraz eden ve hayatının yarısından sonra öğrendiği bir lisanda bu kadar cazibedar bir tarz-ı beyan ve sürükleyici bir hararet izhar eden ve gayet feyyaz bir aşk ve heyecan terennüm eden ve bir derya-yı iman ve bir hazine-i tevhid ve bir umman-ı hikmet halinde coşan bir ikinci Bediüzzaman gösterebilir misiniz?”

Nur'un Mesleği

Sungur'un Afyon Hapsi'ndeki bir hatırası şöyledir:

“Afyon hapsinde Ahmet Feyzi Ağabeyle Temyize Müdafaa yazmak üzere Zübeyir Ağabey'le birlikte ona yardımcı oluyorduk. O söylüyor, biz yazıyorduk. 145 sayfa yazmıştık. Çok sert müdafaa yapıyor, bizi de heyecana getiriyordu. Peygamberimizin ‘Rîh-i Hamra’ (Kızıl Rüzgar) diye ifade buyurduğu komünizmin çıktığını, milyonların imansız yapıldığını anlatıyordu. Biz, Nur hizmetidir diye günlerce durmadan yazdık. Bir ara volta atarken Üstad'ı pencereden gördük. O da eliyle yazmayı işaret ediyordu. Bunun üzerine daha bir şevkle yazmaya koyulduk. Hâlbuki Üstad, müdafaa değil, risale yazmamızı istiyormuş. Ceylan bunu biliyor ama bize söylemiyordu. Çünkü o daha önce müdafaa hazırlamakta tenbellik yapıp Ahmet Feyzi Ağabey'in sert müdafaalarından birini mahkemede okumuş. Bunun üzerine Üstad'dan şu ikazı almıştı:

“Aziz Sıddık Kardeşim,

“Şiddetli bir ihtar ile bildim ki, sen ve Ahmed Feyzi Nur'un mesleği olan mübareze etmemek ve ehl-i dünya ile uğraşmamak ve siyasete girmemek ve yalnız lüzum-u kat'i olduğu zaman kısaca müdafaa etmek haricinde pek ziyade ve zararlı mübarezekarane ve siyasetvarî mahkemede okuduğunuz parçalar nurlara çok zarar vermiş. Hatta bizim cezamıza ve benim sıkıntılarımıza sebebiyet vermiş. Ben senden ve Ahmed Feyzi'den gücenmem. Fakat bana evvelce göstermek lazımdı. Maddî kaza-i İlahî olarak o vaziyet size verilmiş. Onun tamiri için benim tarzımda davranmak lazımdır. Feyzi dahi bütün kuvvetiyle siyasî müdafaatı bırakıp Nur'larla ve Tahirî gibi yeni talebelerle meşgul olmak elzemdir.” (Şualar, 472)

Bir ara Zübeyir Ağabey Üstad'ın yanına gitti. Üstad kendisine ne ile meşgul olduğumuzu sormuş. Zübeyir Ağabey de heyecanla Ahmet Feyzi Ağabey'in müdafaalarını yazdığımızı anlatmış. Üstad baştan sona sözünü kesmeden dinlemiş. Söylediklerini bitirince birden:

“Vayy, demek siz beni aldatmışsınız!” demiş. “Ben sanıyordum ki, Risale-i Nur hizmetinde bulunuyorsunuz. Siz demek siyasî müdafaa yazıyorsunuz. Ben Zübeyir'i aldanmaz, sadık biri bilirdim. Meğer siz bana ihanet içindeymişsiniz!”

Zübeyir Ağabey tabii neye uğradığını şaşırmış. Süratle Ahmed Feyzi Ağabey'in yanına geldi. Yüzünden düşen bin parça idi. Ahmed Feyzi Ağabey, “Gel benim havarim gel” diyecek oldu, hemen:

“Bırak hocam, sen bizi aldatmışsın!” dedi ve Üstad'ın söylediklerini nakletti. Tabii Ahmet Feyzi Ağabey beyninden vurulmuşa döndü. Önündeki kalem, kağıt ve yazı takımlarını topladığı gibi yan üzeri yatağına devrilverdi, yorganını üzerine çekip yattı. Sıkıntıdan üç gün hiç kalkmadı ve kimseyle konuşmadı.

Üstad, Ahmed Feyzi'nin çok kırıldığını anladı. Berberde traş olurken kendisini çağırttı. “Gel bakayım *Maidet'ül-Kur'an* sahibi gel” deyip ona iltifat etti, sonra başını göğsüne dayayıp öylece traş oldu. Ahmed Feyzi Ağabey, “Ondan sonra bütün çıbanlarım şifa bulup iyileşti.” diyerek Üstad'ın gönlünü nasıl aldığını anlatırdı.

Evet, Ahmed Feyzi farklı bir zattı. Mahkemede Üstad'a hitaben, “Üstad'ım, dünyada herkes seni inkâr etse ve sen de onları tasdik etsen, illa bu Ahmet Feyzi, senin son Memur-u Rabbanî olduğunu

bütün âleme ilan edeceğim!” diye haykırıyordu.

Üstad bu hâdiseden sonra bize şu pusulayı gönderdi:

“Ben demiştim ki, Zübeyir ve Sungur Nur’un Kahramanlarıdır. Her biri yirmi-otuz yeni talebeden ziyade ehemmiyetleri vardır. Ben telaş ettim. Acaba hiç sarsılmayan bu Abdurrahmanlarım aldanabilir mi ki, tam Ceylan gibi çalışmadılar.”

Hizmetin Yeri

Üstad için hizmetin yeri ve zamanı yoktur. Hapishanenin ağır şartları bile onu hedefine yürümekten vazgeçiremez. *el-Hüccetü’z Zehra* isimli eserini Afyon hapsinin en sıkıntılı anlarında kaleme alır. Sungur şöyle der:

“Üstad gizlice yazar ve ‘İnşallah bunu bir zaman Avrupa’da neşredeceğim’ diye bize gönderirdi. O şartlarda bizim için bunu hayal bile etmek mümkün değildi. Yazdıklarını bir zaman hizmetinde bulunan Emirdağ’lı Süleyman’la gönderirdi. Biz de hamdolsun gelen yazıyı durmadan çoğaltırdık.”

Emine Hanım

Sungur hapiste iken eşi Emine Hanım köyde çok zor günler geçirir. İki küçük çocuğu ile çoğu geceler uykusuz kalır. Geçimlerini temin etmek için sabahlara kadar dikiş diker, gündüzleri tarlada çalışır. Çocuklarına hem annelik, hem de babalık yapar.

Emine Hanım bir gece oğlu Ahmed’i emzirirken üzerine bir korku gelir. Birden net bir ses işitir, “Sen de Mustafa’nın yüzünden kurtulacaksın!” Ses adeta odada yankılanmıştır. Bu ses, içindeki korkuyu alıp götürdüğü gibi, yerine müthiş bir sevinç ve ferahlama hali getirir. Bu, gösterdiği fedakârlığa peşin bir mükâfat ve bir müjde olur.

Yine bir gün uyanık halde iken ekranda görünür gibi Üstad, Emine Hanıma görünür. Emine Hanım Üstad’ı bir gece rüyada görünce heyecanlanır. “Canım ruhum sana fedâ olsun Üstad’ım” der. Üstad peşinden gelmesini söyler. Beraber bir kuyunun başına varırlar. Emine Hanıma, “Atla bakalım!” der. Emine Hanım hiç tereddüt etmeden çocukları ile birlikte kuyuya atlar. Fakat atlar atlamaz kendisini dümdüz ve yemyeşil bir meydanlıkta bulur.

Sıkıntıları arttıkça Emine Hanım’ın imdadına gelen bu gibi harikulade haller ve müjdeler eksik olmaz.

Hayatımın En Acı Anı

Sungur’un küçük kardeşi Sabri köydeki evlerini basan jandarmaların meydana getirdiği korku ve terörü hatırlarken şöyle der:

“1949 yılı olacak. Altı tane jandarma, bir tane tahrirat kâtibi, bir sivil daha vardı. Ağabeyimin köyde oturduğu evi aramak için gelmişler. Şevket amcam harmana gelip haber verdi. Emine yengem ve Cemile annem de oradaydı. ‘Jandarmalar geldi evi arayacaklar, kapıları açın!’ dedi. Şevket amcam o zaman aynı zamanda muhtardı. Kapıları açtık. Elllerinde bir leviye vardı. Kilitli dolabı o leviye ile kanırtıp açtılar. Orada Risale-i Nur’lar saklıydı. Onları birer birer ele geçirip hışımla sofanın ortasına doğru fırlatıyorlardı. En sonunda tavanda asılı bir sepet içinde Kur’an-ı Kerim vardı. Tahrirat kâtibi ona erişemedi. Cemile anne yalvardı, ‘Oğlum sen bilirsin. O benim Kur’an’ım, ona dokunma!’ dedi. Annemi eliyle şöyle bir itti. İki iskemleyi üst üste koydu aldı Kur’anı, hırsıyla sofadaki kitap yığınının üzerine doğru fırlattı. Annem ağlamaya başladı. Ben çocuktum, hayatımın İslam’a karşı en acı hakareti olarak o Kur’an-ı Kerim’in yapraklarının dağılmasını gördüm. Fakat ne

oldu biliyor musunuz? Kur'an adamı çarptı. Birkaç ay sonra o adamın felçten öldüğünü duyduk. Annem çok yalvarmıştı, dinlemedi. Kur'an'ı öyle fırlattıktan sonra çok geçmeden bir gün bindiği eşekten düşüp beli kırılmış. Ondan sonra da felç olmuş, kısa bir zaman sonra ölüp gitmiş.”

Müdafaa

Sungur, Afyon Mahkemesi'ne sunduğu müdafaasında Risale-i Nur'u müdafaa ederek ona mensubiyetinin suç sayılamayacağını ifade eder:

“Eğer iman ile Allah'a bağlanmak ve dinin evamirine itaat ederek ahlaksızlık ve imansızlık gibi korkunç afetlerden insanları kurtarmak ve İslamiyetin daimî saadetiyle onu mesut etmek bir cürüm ise, o vakit hayat-ı içtimaiye için zararlıdır denilebilir. Yoksa en büyük bir iftiradır ve kat'iyen affedilmez bir cürümdür. Risale-i Nur'un hedefi dünya değil, daimî ahiret saadeti ve bütün hayat-ı dünyeviyedeki hüsün ve cemal onun cilve-i cemalinin bir nevi gölgesi ve bütün Cennet bütün letaifiyle bir lem'a-i muhabbeti olan bir Daim-i Bâkî'nin bir Rahim-i Zülcemal'in rızasıdır. Böyle İlahî ve kudsî ve çok yüce bir gaye varken, süflî ve günahlı ve neticesiz, halkı hükümet aleyhine teşvik gibi faniliklerden Risale-i Nur'u binler defa tenzih eyleriz. Ve bizim imanî çalışmalarımızı ve dinî bilgiler öğrenmemizi istemeyen bu şekil iftiralarla bizi ezmeğe çalışanların şerlerinden Allah'a sığınıyoruz.

“Sayın Hâkimler.

“İman ve İslamiyet'i en yüksek bir sevgi ve iştiaqla öğreten ve rıza-i İlahî'den başka bir hedef ve maksat tanımayan ve bu asırda Kur'an'ın bir mucize-i kübrâsı, tefsir-i nuranîsi olduğu kat'î tahakkuk eden Risale-i Nur'u okumak ve yazmak ve onun hakaik-i imaniyeyi ders veren risalelerini mü'min kardeşlerine vermek bir suç ise ve dinin evamir-i kudsiyesinden olan rabîta-i diniye ve uhuvvet-i İslamiye ve Allah sevgisi uğrunda iman ve Kur'an yolunda birleşmek gibi mukaddes ve İlahî ve uhrevî kardeşlik, bir cemiyet ise, böyle mübarek bir cemiyete mensup olmak benim için büyük bir saadettir. Ve her türlü taltif ve nişanların üstünde bir bahtiyarlıktır. Böyle bir saadet ve bahtiyarlığı kazandıran Risale-i Nur'un talebesi olmak gibi büyük bir lütfu benim gibi bir biçareye nasip eden Allah'a hadsiz şükürler olsun.”

Tahliyeden Sonra

Afyon mahkemesi uzun duruşmalardan sonra sonuçlanır. Üstad'a 20 ay, Ceylan Çalışkan'a başka cezası da ilave olduğundan 3 sene, Ahmed Feyzi'ye 18 ay, Mustafa Sungur'a da 6 ay ceza verilir. Sungur 20 yaşını doldurmadığından cezasının beşte biri düşer. Böylece hapiste kalma süresi 5 aya iner. 35 gününü Safranbolu'da geçirdiği için Afyon Hapishanesinde toplam 4 ay yatar.

Bu arada çoğu Nur talebeleri altışar ay ceza aldıklarından tahliye olurlar. Üstad ise daha on ay hapiste kalmak zorundadır. Üstad'la beraber Ceylan, Zübeyir ve İbrahim Fakazlı kalır.

Sungur, 1949 senesinin Nisan ayında Afyon Hapsi'nden tahliye olur. Köyüne döndüğünde hüküm giydiği için öğretmenlikten atıldığını öğrenir. Fakat yürütmeyi durdurma davası açma hakkı vardır. Sungur'un tanıdığı bir dava vekili itiraz süresini kendisine yanlış bildirir. Sungur müracaat vaktini geçirse de yine dilekçesini gönderir. Kader, Sungur'u adeta mecburi istikamet bir yerlere sevk etmektedir. Giderek bütün dünya bağlarından bir bir kopar.

Üstad kendisine “Seni küçük bir köye muallim vermeyeceğim” der. Sungur, artık kendini rüzgârın önüne bırakılmış bir gazel gibi hisseder. Kader nereye sürüklerse oraya gitmeye razı olur. Tıpkı Eşrefoğlu Rumi gibi:

“Hoştur bana Sen’den gelen

“Ya gonca gül yahut diken

“Ya hil’at-ü yahut kefen

“Narın da hoş, nurun da hoş” demeye başlar.

Sungur’un gönlünde karasevdaya dönüşen bir aşk vardır: Üstad Bediüzzaman Said Nursî ve Risale-i Nur aşkı... Onun için bütün ruhuyla bağlandığı bu sevgililerden uzakta kalmaya tahammül edemez. Bir müddet daha köyünde kaldıktan sonra tekrar Afyon’un yolunu tutar. Bu sefer Safranbolulu kuyumcu Sabri Efendi ile beraber gider. 7 Eylül 1949’da Afyon’a vardığında Zübeyir’in yeni tahliye olduğunu öğrenir. Üstad ise henüz hapistedir. Tahliyeden sonra Zübeyir Afyon’dan ayrılmayıp bir ev kiralar ve orada kalmaya devam eder. O evden her gün hapishaneye gidip gelerek Üstad’ın ihtiyaçlarını karşılayıp, hizmetini görmeye devam eder. Daha sonra Konya’dan gelen Ziya Arun’la beraber üçü orada kalıp Üstad’ın hapisten çıkmasını beklerler. Nihayet Üstad’ın tahliye kararı çıkar. Hapisten çıkarılacağı gün gelir. O anı Sungur’dan dinleyelim:

Üstad Geliyor!

“19 Eylül 1949 günü Konya’dan gelen Ziya Arun ve bir arkadaşıyla beraber bir gün sonra tahliye olacak Üstad’ımızın eşyalarını eve taşıdık. O gün Afyon’da heyecanlı bir gün geçirdik.

“Üstad’ımız, 20 Eylül sabahı halkın tezahüratı olmasın, kimse görmesin diye güneş doğmadan evvel tahliye edildi. Biz o sırada kaldığımız evde sabah namazını kılmış, tesbihat yapıyorduk. Kulağıma bir fayton sesi geldi, hemen fırladım, at nallarının şakırtısı duyuluyordu. Pencereden baktım. Alaca karanlıkta bize doğru bir fayton geldiğini fark ettim.. “Üstad geliyor!” diye bağırdım. Hep beraber hızla aşağı indik, eve 50 metre mesafede faytonu karşıladık. Üstad faytondan indi, yanında iki de sivil polis vardı. Biz Üstad’ımızın elini öpmeye uzandık. O sırada bizi polislerle göstererek,

“Bunlar Türk milletinin medar-ı iftiharlarıdır” dedi.

“Üstad her anı, her vesileyi davasına hizmete vasıta yapıyordu.

“O polisleri salmadı. Yukarıya çıkarttı, yere oturttu ve onlara, “Mahkeme-i Kübrâ’ya Şekvâ” başlıklı yazıyı okutup dinlettirdi. Üstad, davasının hakkaniyetini ilan etmek için yer ve zaman aramıyordu.”

Karar Bozular

Temyiz, Afyon mahkemesinin kararını bozmuştu. Zira dört sene evvel Denizli’de cereyan eden mahkemede Said Nursî, Nur Külliyyatı ve Nur Talebeleri beraat etmişlerdi. Denizli mahkemesinin bu kararını Temyiz Mahkemesi tasdik etmiş ve kaziye-i muhkeme haline gelmişti. Bu kararlar, Nur talebeleri beraat edip, risaleler sahiplerine iade edilmişti.

Temyiz, kararı bozma gerekçesinde, “Afyon Mahkemesi, yeni telif edilen eser varsa ancak onlar hakkında karar verebilir. Yoksa daha önce beraat etmiş ve kesinleşmiş bir eser hakkında yeniden karar ihdas edemez!” diyordu.

Sungur, Üstad’la ilk defa kiralanın bu evde kalır. Zübeyir’in Afyon’dan ayrılmayıp o evi kiralaması, Üstad’ı ziyadesiyle memnun eder. Evet, 20 ay hapisten sonra halkın tezahürat ve alakası olmasın diye sabah erkenden tahliye edilir. Suçsuzluğu tescil edilmesine rağmen hâlâ bir mücrim gibi gözlerden uzak tutulmaya çalışılması manidardır. Bütün halkın gözünden kaçırılırken bu üç gencin ona sahip çıkması, Üstad’ı son derece memnun eder. Herkesin kendinden kaçtığı bir zamanda bu fedakârlık, az şey değildir. Bu yüzden Üstad haklı olarak onları “Türk Milleti’nin medar-ı iftiharları

olarak” takdim eder. Burada asıl pay, hiç şüphesiz evi kiralayan ve polislerin dikkatini çekmesin diye ona manav süsü veren Zübeyir Gündüzalp’e aittir. Üstad daha sonra, bir ders esnasında onun bu fedakârlığını dile getirir. *Âyet-i Hasbiye Risalesi*’ni okurken Zübeyir’den bahisle, “İşte benim Zübeyir’im hapisten tahliyeden sonra Afyon’da kalarak hizmetimde kaldığı o levhalar, çok şirin, çok güzeldir.” der.

Kapıda Polis!

Sungur o günleri anlatmaya devam eder:

“30 Eylül günü yeniden Afyon Mahkemesi vardı. 10 gün müddetle beraber kaldığımız muazzez Üstad’ımızın kapısında, kimse ziyarete gelmesin diye polis nöbet tutuyordu. Üstad Afyon halkına biraz gücendi. Çünkü Afyonlu’lar korkudan Üstad’a sahip çıkamadılar. Menfî propagandaların tesirinde kalıp çekingenlik gösterdiler. Hâlbuki vefatı esnasında geri döndürülmek istenmesine karşı, Urfalı’lar sokaklara dökülüp, ‘Bediüzzaman’ı kimse bizden alamaz!’ diye otelin etrafında nöbet tutmuşlardı. Aynı cesareti Afyon ve Isparta halkı gösteremedi. Polisler dükkânlarda Bediüzzaman’ın idam edileceğini söyledikleri halde ses çıkaramadılar. Üstad bu yüzden onlara kırgındı. Bu hususu Afyon’da ziyaretine gelen eşraftan Ahmet Hancıoğlu’na anlatılmıştı. Üstad’ımız onu Afyon namına kabul etmişti.

“Polislerden Üstad’ımızın aleyhinde olan birisi vardı. Hemen her gün onu yanımıza gönderirlerdi. Üstad’ımız birkaç defa ona ders vermek istedi. Nurcuların millet ve memlekete büyük menfaati olduğunu, müspet hareketleriyle emniyete yardımcı olduklarını anlatmaya çalıştı. Adam anlamadı. Üstad’ımız beddua etmezdi, aldanan ve aldatılan ehl-i dünyayı sadece ikaza çalışırdı, bu tarz-ı hareketine belki bin defa şahit olmuşuzdur.”

On Gün

Afyon’da kaldıkları 10 günde, pek çok feyiz ve bereketlere mazhar olduklarını anlatan Sungur, orada Üstad’ın ibadetiyle ilgili müşahedelerini şöyle dile getirir:

“O evde beş vakit namazı Üstad’ımızın arkasında cemaatle edâ ediyorduk. Üstad’ımız gece çok erken teheccüde kalkıyordu, sabaha kadar okuyordu ve sabah namazına bizi uyandırıyor ve cemaatle namazı edâ ediyorduk. Sonra Zübeyir Ağabey dedi ki: ‘Gece uyumayıp nöbetle Üstad’ımızın abdest suyunu dökelim.’ Öyle de yaptık. İlk gece Zübeyir Ağabey Üstad’ımızın suyunu dökmüştü. İkinci gece ben kalktım. Üstad hiç konuşmadı, gayet ciddi abdestini aldı, odasına girdi ve sabaha kadar cehrî okumaya başladı. Sabah namazına takriben dört saat kala kalkıyordu. İkişer gece öyle kalktık. Sonra bizi men etti. Dedi ki: ‘Hayatımda böyle kimse gece bana mülaki olmamış, otuz beş senedir yalnız kalmışım.’ O iki geceden sonra Üstad’ımız kendisi kalkar, sabah namazına kadar evradını bitirirdi. On beş dakika kadar da Nur’lardan bir bahis okur ve sonra sabah namazını kılardık. Arapça 29. Lem’a’nın mukaddemesinde tefekkürî âyetlerden ilhamen yazdığı bahislerden bahisle, ‘Binler defa tekrarında bana usanç gelmedi’ diyor ve istisnasız her gece sabaha yakın dört beş saat meşgul olduğunu beyan ettiği *Hizbü’l-Ekber-i Nûri*’den de bahisle, ‘Her gece beş altı saat meşguliyetten sonra bu Hizb’in altıda birini okumakla hiç bir yorgunluk eseri kalmadığı bin def’a tekerrür etmiştir’ diyordu.

“Zübeyir Ağabey’den nakille, Hz. Üstad ona, ‘Ben gece ibadeti için yirmi sene nefsimle mücadele ettim, fakat sonra hacet kalmadı’ demiş. Evet, mübarek, muazzez Nur Üstad’ımız onun, Risale-i Nur telifi, neşri, gelen giden ziyaretçilerle sohbeti, ehl-i idare, ehl-i maarif ve ehl-i siyasete hakikat

dersleri veren şahsiyetinden başka, Rabbi ile başbaşa, Onun zikir ve fikir ile huzur-u daimî kazanma, iman ve marifetullahta 80 sene daima terakkiyat ile hakkalyakine uruç eden mukaddes bir haletini beyan etmeye takatimiz yetmez. Evet her gece istisnasız, yalnız olarak o kudsî mazhariyetini devam ettirirdi. Van'daki hayatında dahi böyle olduğunu talebesi Molla Hamid ve hizmetkârları defalarca beyan etmişlerdir!

“Tahliyeden sonra bir öğle vakti idi. Üstad'ımızla namaz kılıyorduk. Dışarıda çocuklar gürültü ederek oynuyorlardı. Bir taraftan da davul çalınıyordu. Ben içimden, ‘Acaba Üstad'ımızın namazdaki huzuruna mani oluyor mu?’ diye geçirdim. Çünkü çocukların sesleri huzuruna mani olduğu için Hüsrev Ağabey, gaz ocağını yakıp onun sesi içerisinde namazını kıldığını görmüştüm. Selâmdan sonra Üstad'ımız, ben bir şey demeden, bana dönerek; ‘Eskiden gürültüler namazdaki huzuruma mani oluyordu. Fakat şimdi artık olmuyor’ diye beyanda bulundu.

Dua Vakti

“Bir gün Üstad, namazdan sonra tesbihata temas ederek şöyle buyurmuştu: Tesbihatta, ‘Sübhanallah, Elhamdülillah, Allahu Ekber’ derken kalbi hüşyar bir mü'min o vakitte namaz kılan, tesbihat eden milyonlar mü'minler cemaati arasına manen girer, onlarla beraber söyler.’

Yine Afyon'da namazdan sonra namaz tesbihatına temas ederek; hatta daha ileri gitse bütün zaman ve mekânlardaki mü'minlerle beraber olarak, ortada Resûl-i Ekrem (a.s.m.) sağında enbiyalar, solunda evliyâlar ve bütün mü'minler beraber tesbihat edebilir demişti.

“Yine birgün, ‘Ben namazdan çıkışta, *Esselamü aleykûm ve rahmetullah* dediğimde; sağımda enbiyayı, sol tarafımda evliyâyı niyet ederek öyle selam veriyorum’ demişlerdi.

İflas!

Sungur, Afyon'da Üstad'la on gün kaldıktan sonra memleketine döndüğünde, Danıştay'a yaptığı müracaattan bir sonuç alamadığını öğrenir. Başka bir yerden de geliri olmadığından, maddî sıkıntıya düşer. Yakınları ve köyün ileri gelenleri mağduriyetini önlemek için biraraya gelirler. Risale-i Nur'ları kendilerine tanıtan Sungur'un geçimini sağlayacak bir formül bulurlar. Aralarında bir miktar para toplayarak Sungur'un pazarda seyyar manifatura satarak geçimini temin etmesine karar verirler. Sungur bunu kabul eder. Fakat memuriyetten geldiğinden, ticaretin kurallarını bilemez. Bir ay sonunda kazandığı paradan fakirlere zekat dağıtmaya kalkar. Tabii bu teşebbüs de sonuçsuz kalınca işi Emin Hoca'ya devretmek zorunda kalır. Bunun üzerine çoğu kendi akrabası olan büyükleri, Sungur'un hizmet için yaratıldığını ve dünyevî bir iş yapamayacağını anlarlar ve ona destek olmaya devam ederler.

Şikâyet Mektubu

Afyon'da Üstad'la beraber kalırken, Mustafa Sungur, heyecanlı anlar yaşar. Zira, henüz davayı kavrayamamış olan babası, Üstad'a şikâyet mektubu yazmakla yetinmez, bizzat ziyarete gelerek şikâyetçi olur. Babasının yazdığı mektupla ilgili Abdullah Yeğin'in şahit olduğu ilginç hatıra şöyledir:

“Emirdağ'da bir gün Üstad'ın yanında idim. Mehmet Çalışkan geldi. Üstad ona yarım saat kadar nasihat etti. ‘Bir Mehmet hakkında ihtar var. Olsa olsa bu sensin! Dikkat etmek lazım, masonlar aldatıyorlar. Benim en yakınımda Mehmet sensin, dikkat et!’ dedi.

“Aradan bir saat geçtikten sonra, Üstad bana şöyle bir dolaş gel dedi. Mehmet Çalışkan Ağabey'in

dükânına gittim. Zaten gidilecek başka bir yer yoktu. Oraya birkaç mektup geldiğini gördüm. Bir de içlerinde sarı zarflı olan vardı. Üzerinde, Sungur'un babasının ismi yazılıydı. Mektubu alıp hemen Üstad'a getirdim. Meğer babası bu mektupta Sungur'u Üstad'a şikâyet ediyordu. Üstad'ın 'Bir Mehmed' dediği, bu Mehmed Sungur imiş. Üstad, 'Mehmet Çalışkan'ı çağır tesellî edelim' dedi. İhtarın başkası için olduğunu, kendisi için olmadığını söyledi. Sonra Üstad 'Babası Sungur'u şikâyet ediyor' dedi. 'Sungur Risale-i Nur için, benim için her şeyini bırakmış, fedai olmuş, onu şikâyet ediyor. Masonlar bak nasıl aldatıyorlar' dedi.

"Mektupta şöyle bir cümle vardı: 'Benim oğlum evlenmiş, genç kadın, çocuğu Ahmet kucağında, hastane hastane, doktor doktor dolaşılıyor. Ey hocam, bu hal senin rüyana da mı girmiyor?'

"Tabii Sungur üzülür. Zira bir yanda cihanşumül bir dava ve Üstad, öte yanda bu gerçeği idrak edemeyen ve bu yüzden şikâyet eden babası vardır. Sungur adeta ezildiğini hisseder."

Bizzat Gelir

Mehmet Efendi mektupla yetinmez. Daha sonra bizzat gelip oğlunu Üstad'a şikâyet eder. Babası Sungur'dan Üstad'ın harikulade hallerini dinlediği için elindeki bastonu ile kapıya vurur. Zübeyir kapıyı açtığı anda,

"Ne istiyorsunuz?" der.

"Evladım, hocanız benim gelişimi haber vermedi mi?" der.

Zübeyir, bu garip adamın halinden bir şey anlamaz ve kapıyı kapatıp içeri girer. Ardından daha hızlı bir şekilde kapıyı dövmeğe başlar. Üstad sesi duyar, ne olduğunu sorar. Zübeyir durumu kendisine anlatır. Üstad "Gelsin" der.

Mehmet Efendi, Sungur'un babası olduğunu söyler.

Sungur babasının geldiğini duyunca, "eyvah" deyip bir yere saklanır. Babası maddî sıkıntı içinde olduğundan oğlunun kendisine öğretmenlik maaşından yardım edeceğini umarak o günü beklemiştir. Oysa o, her şeyi bırakarak Üstad'ın hizmetine koşmuştur. Üstad'ın huzuruna girince daha kendisini tanıtmadan, Üstad, "Demek sen Sungur'un babasıdır" diye kendisine iltifat etmeye başlar. Mehmed Efendi Üstad'ın maneviyatı karşısında adeta kendinden geçer ve bir şey konuşmadan öylece kalır.

Üstad, önce ana-babanın evlad üzerindeki hakkından bahseder. Eğer baba evladına "namaz kılma derse, evladı ona itaat etmezse mesul olmaz" der. Üstad sonra sözü, bu zamanda Risale-i Nur hizmetinin ehemmiyetine getirir. Bu hizmetin Hukukullah hükmünde olduğunu anlatır. Her şeyden önce Hukukullah'ın geldiğini, sonra Resulullah'ın, sonra anne-baba hukukunun geldiğini söyleyerek, "Sungur Nur'un bir kahramanıdır ve haklıdır" der. İlginçtir, şikâyet için gelen Mehmed Efendi hiç itiraz etmez. Üstad'ın karşısında adeta erimiştir. Bu sohbet iki saat kadar sürer. Şikâyet dolu bir kalple huzura giren Mehmed Efendi, şükür ve minnet dolu bir kalple ayrılır.

Bundan sonrasını Sungur'dan dinleyelim:

"Üstad o anda babamla beni İzmir'e göndermek istedi. Oysa ben yanından ayrılmak istemiyordum. Hatta babamla beraber trene biner birkaç istasyon sonra, atlayıp geri dönerim diye içimden geçiriyordum. Üstad'ımızla beraber ikinci namazını kıldık, içimden, 'Kat'iyyen ayrılmam!' diyordum. Üstad'ımız namaz ve tesbihattan sonra geriye döndü. Bana, 'Sen mutlaka gideceksin. Hem İzmir'e uğrayacaksın, hem İstanbul'a uğrayıp Eşref Edip, Mihri Helav, Vecihî gibi dostlarımla görüşeceksin, hizmet var!' dedi ve onlara söyleyeceklerini tevdi etti. O günün akşamı Afyon'dan ayrılmak zorunda kaldık.

"Önce babamla İzmir'e gittik. O zaman İzmir'de Mustafa Birlik'ten evvel, dost bir züccaciyeci vardı, onu ziyaret ettik. Ahmet Feyzi Ağabey'i ziyaret ettik. Babam Ahmet Feyzi Ağabey'le tanışınca

onun konuşmalarından çok etkilendi. Hatta bir ara bana, ‘Acaba Ahmet Feyzi Üstad’dan daha mı alim?’ diyecek oldu. Ama daha sonra Risale-i Nur’da ilerledikçe Üstad’ın makamını, şahsiyetini kavradı ve o civarda Nur’ları yaymaya başladı. Daha sonraki yıllarda babamla görüştüğümüzde, ‘Sungur benden ileride, ben Sungur’a yetişemiyorum’ demesini duymam, bana çok şükrettirdi.”

Sungur, İzmir’de babasının yanında birkaç gün kaldıktan sonra, Üstad’ın verdiği emirleri yerine getirmek üzere İstanbul’a geçer. İstanbul’da *Sebilürreşad*’ı çıkaran Eşref Edip ve Av. Mehmet Mihri Helav Bey’leri ziyaret eder, Üstad’ın selamlarını takdim eder. İstanbul’da yapması gereken diğer hizmetleri de gördükten sonra Eflani’ye ailesinin yanına gider.

Babasının davayı kavramasından sonra Sungur, kendisini daha hür ve şevkli bir şekilde hizmetin emrinde hisseder. Evet artık Sungur, Nur’un önemli bir rüknü konumundadır. Nereye gitse hizmetin merkezî şahsiyeti olan Üstad ve yanındakilerle irtibat halindedir. Köye gittikten sonra Zübeyir ve Ceylan, mektupla kendisini gelişmelerden haberdar ederler.

Vakf-ı Hayat

Nihayet Sungur, 1950 yılına ayak basar. Üç dört yıllık takip, teftiş ve Afyon Hapsini de içine alan hareketli bir hizmet döneminden sonra bütünüyle Üstad’ın hizmetinde kalıp vakf-ı hayat etmeye niyet eder. 1950’nin Şubat ayı başlarında, Eflani Nur talebelerinden Reşad, Şükrü, Ahmed Efendi ile dört kişilik bir grup halinde Üstad’ı ziyaret etmek üzere yola çıkar. Fakat bu ayrılıştta Sungur’un kalbinde en az on beş yıl kalıp kesintisiz hizmet etmek vardır. Bu maksatla yorganını da yanına alır. Artık onun bu hayat tarzını evdekiler de, köydekiler de, yakınları da kabul etmiş ve razı olmuşlardır.

Önce Safranbolu’ya uğrar, berber Hıfzı Efendi, oğulları Hüsnü ve Yılmaz ve Osman Usta ile görüştüktan sonra Karabük’e geçerler. Orada Mustafa Osman, Rıza Usta ve Şevki Efendi’yi de ziyaret eder. Onların da selamlarını alarak Emirdağ’a doğru hareket ederler.

Emirdağ’a her defasında Ankara’dan geçerek gidildiğinden Sungur Ankara’ya varınca, daha önce Üstad’dan iki takım külliyat isteyen Diyanet İşleri Başkanı’nı ziyaret eder.

Sungur Diyanet İşleri Başkanı’yla görüşüp, selamını getirince Üstad, çok memnun olur. Bunun üzerine Üstad biri el yazması, biri daktilo ile hazırlanmış iki takım külliyatı ve Ahmed Hamdi Bey’e hitaben yazdığı mektubu verip Sungur’u tekrar Ankara’ya gönderir.

Bu arada meydana gelen mühim bir tevafuku Üstad, hizmetin makbuliyetine alamet sayar. Sungur’la gelen Eflanili Nur talebeleri yanlarında Üstad’a hediye edilmek üzere yazılmış iki takım külliyatla birlikte Eflani’nin meşhur hindilerinden birini pişmiş olarak getirirler. Üstad eskiden beri hediyeleri kabul etmediği halde Diyanet’e gönderdiği iki takım Külliyatın ardından tam da iki takım gelmesini bir tevafuk sayar ve bu tevafuk hatırı için getirdikleri hindiyi kabul eder. Üstad bu durumu üç manidar hâdisle ile *Emirdağ Lahikası* ikinci cildin başında şöyle zikreder:

“Aziz Sıddık Kardeşlerim, Safranbolu, Eflani havalisi Nur şakirtleri,

“Sizlere, gönderdiğiniz Nur eczalarının hediyesine bin barekallah, maşallah deriz. Cenab-ı Hak sizleri iki cihanda mesud eylesin. Âmin.

“Nur’un mübarek, fedakâr şakirtlerinin her birisi bir kısım risaleleri güzelce yazıp bu sırada bana hediye etmeleri ve bir kısım tatlı teberrükle beraber şiddetli hastalığım ve sıkıntılarım içinde garip bir tarzda bana gelmesi, eskiden beri mukabelesiz hediye kabul etmemek kaidem iken, o kaidenin aksine olarak kemal-i sevinç ve memnuniyetle kabul ettiğime sebep, üç manidar ve garip hâdiselerdir.

“Birincisi: Bir kısım paramla aldığım bana mahsus makine mahsulü on bir mecmua ve elmas kalemlerle Nur’un kıymettar üç şakirdinin yazdıkları tam bir takım Risale-i Nur, Diyanet Riyasetinin

beş-altı defa musırrane istemesi üzerine hazırladığım, aynı zamanda ve bir derece yabancı kalan müftüler ve hocalara bir manevî hediye ve müşevvik olarak göndermek teşebbüsü zamanında, böyle çok ehemmiyetli bu vazifeyi yerine getirmek için Hüsrev'i buraya istiyordum. Hâlbuki vaziyetim müşkil bir halde, çok merak ediyordum. Birden küçük bir Hüsrev olan kahraman Sungur, aynı vakitte geldi. Beni çok endişe ve telaşlardan ve masraflardan kurtardığı gibi, bu vazife iki sene mütemadiyen yanımda hizmeti kadar kıymettar olduğu için kat'i kanaatım geldi ki, bu da Nur'un neşrindeki muvaffakiyetin bir kerametidir.

“İkinci hâdise: Ben kendime ait nüshalarımı Diyanet riyasetine gönderdiğim aynı zamanda, aynen mizanla ziyade-noksan olmayarak, tartılsa aynen o kadar, Nur'un Safranbolu, Eflani havalisindeki Nur'un küçük kahramanları gönderdikleri mübarek hediyeleri lisan-ı hal ile bana dediler, ‘Merak etmeyiniz, biz zayıf yerine geldik. O zayıfın yerini doldurduk.’ Ben de ruh-u canla kabul ettim ve gönderenleri tebrik ettim, daha teberrükleri bana dokunmadı.

Eflani Belediyesi tarafından yaptırılan Eflani'nin simgesi hindi

“Üçüncü hâdise: O mübarek hediyeler odama geldiği zamandan on dakika evvel, serçe kuşuna benzer bir kuş yatağımın ayağı altında gördüm. Hâlbuki pencereler ve kapı kapalı, (Sungur'un ifadesiyle soğuk bir Şubat günüydü) hiçbir delik yok ki, o kuş girebilsin. Baktım, benden kaçmıyor. Bir parça ekmek verdim, yemedi. Kalben dedim, ‘Üç-dört sene evvel, aynı burada kuşların müjde vermesi gibi, bu da müjde veriyor.’

“Hakikaten aynı zamanda o mübarek nurlu hediye geldiği gibi, üç senedir haber almadığım müftü kardeşim Abdülmecid'den güzel bir mektup aldım. Bana hizmet eden Halil (Çalışkan) geldi. ‘Bu kuşa bak, bu da eski kuşlar gibi bir müjdecidir’ dedim. Sonra pencereyi açtık, gitsin, gitmiyordu. Yukarda beş-altı defa uçtu, gitmedi.

“Sonra Sungur da geldi. ‘İşte sen de gör’ dedik, o da gördü. Yarım saat sonra, nasıl görülmesi harika oldu, bulunmaması da harika oldu. Pencereden çıkmadan Halil ile aradık, bulamadık. Kayboldu.

“Hatta bu manevî hediye gelmesi ve Hüsrev yerinde Sungur imdada yetişmesi ehemmiyetini göstermeye bir kat'i hâdise budur ki, Sungur gelmeden iki gün evvel, -demek o evden çıktığı gün-Halil rüyada görüyor ki, Sungur, Mustafa Osman ile buraya gelmişler, büyük bir hâdise ve şaşaalı bir merasim yapılmış. Benden, ‘Tabiri nedir?’ diye sordu. Ben de merak ettim. ‘Sen niçin bu rüyayı bana söyledin? Acaba onların başına bir zarar mı gelmiş?’ diye bir gece sabaha kadar endişe ile müteessirdim. O rüya-yı sadıka az bir tabirle çıktı.”

Diyanet İşleriyle Temas

Sungur, Afyon hapsi araya girmesiyle teslimi geciken iki takım külliyyatı alıp Ankara'ya gider. Diyanet İşleri Başkanlığı'nda beklerken, daire başkanlarından birisiyle karşılaşır. O kişi Risale-i Nur'un bazı meselelerine itirazda bulunur, aralarında küçük çaplı bir tartışma geçer. Sungur'un morali biraz bozulur gibi olur. Ardından başkanın huzuruna çıkar. Başkan, o esnada kuşluk namazı kılmaktadır. Namazdan sonra Sungur başkanın elini öperek eserleri ve Üstad'ın gönderdiği mektubu takdim eder. Çok memnun olan başkan, Sungur'la beraber kitapları kütüphanesine yerleştirir.

O sırada kitaplardan birisinin sayfalarını karıştırırken gözüne. “Bak kitab-ı kâinatın safha-i renginine” şiiri ilişir. Onu okurken bir yere takılır. Osmanlıca olarak “Nuriyle tahrir eylemiş” şeklinde yazılmıştır. Bunun “Nur ile tahrir eylemiş” diye yazılması gerektiğini söyler. Ve Üstad'ın kardeşi olan Ürgüp müftüsü Abdülmecid Efendi'den söz ederek: “Ben dünyada onun gibi bir âlim görmedim, Üstad'ın ilmi zaten ölçüye sığmaz, vehbidir!”

Ahmed Hamdi Efendi, Üstad'ı Dar'ül-Hikmet'ten tanır. Üstad'ın kendisine hitaben yazdığı mektubunu okuyunca çok duygulanır, adeta hayat bulur. *Emirdağ Lahikası*'nın ikinci kısmında yer alan bu tarihî mektup şöyledir:

“Muhterem Ahmed Hamdi Efendi,

“Bir hâdise-i rûhiyemi size beyân ediyorum. Çok zaman evvel, zatınız ve sizin mesleğinizdeki hocaların, zarûrete binâen, ruhsata tâbî ve azîmet-i şer'iyeyi bırakan fikirlerine benim fikirlerim muvâfık gelmiyordu. Ben, hem onlara hem sana hiddet ederdim. ‘Neden azîmeti terk edip, ruhsata tâbî oluyorlar?’ diye Risâle-i Nur'u doğrudan doğruya sizlere göndermezdim. Fakat üç-dört sene evvel kalbime size karşı tenkitkârâne bir teessüf geldi. Birden ihtar edildi ki, ‘Bu senin eski medrese arkadaşların olan başta Ahmed Hamdi gibi zatlar, dehşetli ve şiddetli bir tahribâta karşı, ehvenüşşer düsturuyla, bir kısım vazife-i ilmiyeyi mukaddesâtın muhâfazasına sarfedip, tehlikeyi dörtten bire indirmeleri, onların mecburiyetle bâzı ruhsatlarına ve kusurlarına İnşaallah keffâret olur’ diye kalbime şiddetle ihtar edildi. Ben dahi sizleri ve sizin gibilerini, o vakitten beri yine eski medrese kardeşlerim ve ders arkadaşlarım diye, hakikî uhuvvet nazarıyla bakmaya başladım. Onun için benim bu şiddetli tesemmüm hastalığım, vefâtımla neticelenmesi düşüncesiyle, Nur'lara, benim bedelime hakikî sahip ve hâmî ve muhâfız olacağınızı düşünerek ve üç sene evvel sizin ısrarla bir takım Risâle-i Nur'u istemenize binâen vermek niyet etmiştim. Şimdi –hem mükemmel değil, hem tamamı değil– Nur Şâkirtlerinden üç zatın on beş sene evvel yazdıkları bir takımı, sizin için, şiddetli hastalığım içinde bir derece tashih ettim. Bu üç zatın kaleminin, benim yanımda on takım kadar kıymeti var. Senden başka bu takımı kimseye vermeyecektim. Buna mukabil onun mânevî fiatı üç şeydir.

“Birincisi, Siz –mümkün olduğu kadar– Diyânet Riyâseti'nin şûbelerine, mümkünse eski harf, değilse yeni harf ile ve has arkadaşlarımdan tashihe yardım için birisi başta bulunmak şartıyla memleketteki Diyânet Riyâseti'nin şûbelerine yirmi otuz tane teksir ederek göndermektir. Çünkü, hâricî dinsizlik cereyanına karşı böyle eserleri neşretmek Diyânet Riyâseti'nin vazifesidir.

“İkincisi, mâdem Nur Risâleleri medrese malıdır, siz de medreselerin hem esâsı, hem başları, hem şâkirtlerisiniz, onlar, sizin hakîki malınızdır.

“Üçüncüsü, Tevâfuklu Kur'an'ımız, mümkünse fotoğraf matbaasıyla tâb'edilsin ki, tevâfuktaki lem'a-i i'câziye görünsün.”

Said Nursî

Sungur, bu hizmeti yerine getirdikten sonra Ankara'dan Üstad'a şu kısa notu geçer:

“Çok aziz, çok mübarek, çok müşfik, çok sevgili Üstad'ımız Efendimiz Hazretleri. Mübarek,

makbul, kıymetli mektubunuzu Diyanet Riyaseti Başkanı Ahmed Hamdi Efendi'ye teslim ettik. Sevinçler içinde mübarek mecmua ve Nur'ları kendi hususî kütüphanesine koydu. 'İnşallah bunları kendi öz ve has kardeşlerime okumak için vereceğim ve bu sûretle tedricî tedricî neşrine çalışacağız' dedi.

“Çok sevgili Üstad'ım Efendim

“Mübarek mektubunuzdaki emirlerinizi yapacağını söyledi. 'Fakat şimdi hemen birdenbire bunların neşri olmaz. Ben bu eserleri has kardeşlerime okutturup meraklılara göre ileride neşrederiz.' İnşallah tam ve parlak şekilde ileride neşrine çalışacağını söyledi.

Sungur”

Fakat Ahmed Hamdi Bey, zamanın nezaketini nazara alarak risalelerin tabında çekingenlik gösterir. Aradan bir yıl geçmeden de vefat eder ve bu hayırlı teşebbüs geri kalır.

Bahane Etme!

Sungur, evden uzak kalmaktan dolayı zaman zaman annesinin tarizlerine muhatap olur. Annesinin bu tavrının hizmette engel olduğunu düşündüğü bir sırada, “Anam olmasa ben daha çok hizmet ederdim” diye içinden geçirir. Üstad birden:

“Kardeşim, herkes ruhunu fedâ eder, anasını babasını fedâ edemez. Bu Sungur var ya, hem anasını, hem babasını fedâ etti. Ananı bahane etme!” der. Böylece Üstad'dan dersini almış olur.

Müsaade Etmedi

Yine bir Ankara seyahati sırasında Sungur, biri öğretmen diğeri hâkim olan iki hanım Nur talebesiyle görüşür. Bunlar aynı zamanda Üstad'a Mevlana Halid'in cübbesini getiren Asiye Hanım'la da yakın akrabadırlar. Tasavvufa meraklı olan bu hanımlar, Risale-i Nur'ları büyük bir alaka ile okurlar. İçlerinden biri rüyada Hz. Ali'nin kılıcı Zülfikar'ı gördüğünü Sungur Ağabey'e anlatır. Sungur, bunun manevî fütuhata işaret olduğunu düşünerek döndüğünde Üstad'a anlatır. Üstad birden hiddetlenir:

“Ben senin Ankara'da talebelerle hizmetini beklerken sen gidip hanımlarla görüştün!” diye azarlar. Sonra da, “Sana Ankara'da bir tokat vuracaktım. Fakat rahmet-i İlahiye müsaade etmedi” der.

Ankara'da hükümet erkânıyla, özellikle dindar mebuslarla da görüşen Sungur, başta Isparta milletvekili Tahsin Tola olmak üzere, Samsun Milletvekili Hasan Fehmi Ustaoglu, Muş Milletvekili Gıyasettin Emre ve Afyon Milletvekili Gazi Yiğitbaşı gibi Üstad'ın dostlarıyla temaslarda bulunur.

O sıralarda Ankara'da hizmetler pek yoğundur. Atıf Ural, Mustafa Türkmenoğlu, Salih Özcan, Abdullah Yeğin gibi üniversite talebeleri pek faal hizmetlerde bulunurlar.

Emirdağ'a Dönüş

Ankara'dan Emirdağ'a dönen Sungur, bu defa Üstad'ın hizmetinde kesintisiz 20 gün kalır. Hayalinde besleyip yüreğinde büyüttüğü Üstad'a hizmet arzusuna nail olur. Kendi ifadelerinden takip edelim:

“Allah'a şükür, bu kalış Üstad'a hizmetimin başlangıcıdır diyebilirim. Gündüzleri Üstad'ımızın evinin bir odasında, geceleri küçük bir otel odasında kalıyordum. Sabah tekrar Üstad'ımızın yanına geliyor, akşam namazına kadar çeşitli hizmetlerde bulunuyordum. Otel parasını Hz. Üstad veriyordu. Gecesi 20 kuruş idi. Afyon hapsinden tahliye olalı dört ay olmuştu. Şubat ayı olmasına rağmen havalar iyi gidiyordu. Mübarek Üstad'ımız gündüzleri güneye bakan odasının yanındaki açık alana çıkıyor, kiremitler üzerinden afaka bakıp tefekkür ediyordu.”

Seni Keçeli

Üstad bir gün Sungur'a, "Bu kese kağıdını al, git bir kilo elma al, buna koydur!" der. Sungur gider, ama elmayı bu kağıda koy diyemez. Aldıktan sonra gelirken elmaları kendi kese kağıdına boşaltır. Yanına vardığında Üstad:

"Seni keçeli seni! Ben sana 'Buna boşalt demedim. Bunda tarttır al!' dedim. Nur şakirtleri aldanır mı? Şimdi git tarttır bak ne kadar az gelecek." der.

Sungur gider, elmaları tarttırır, gerçekten de epey az gelir.

Dikkat Dersi

Bir gün Üstad penceresi önündeki balkondan afaka bakarak tefekkür etmektedir. Sungur o sırada fırsattan istifade, odasını süpürmek ister. Sessizce girip süpürür. Su kabının üzeri açık kaldığından, çıkan tozlar su kabına dolmuştur. Üstad hiddetle içeri girer ve Sungur'u tedbirsizliğinden dolayı azarlar. Üstad, "Minderimin altında tayinat parası vardır. Onu kaldırdığında gözüne ilişir. Nefsin sana, 'Cebinde aynı miktar para ile Üstad'inkini değiştir' der, sen de değiştirir, bana ihanet edersin. Gözü yaşlı biri ağlayarak sana gelir, 'Üstad'ımızın rahatsızlıklarına şu ilacı kullansak çok iyi gelir' dese, ona inanırsın, beni senin elinle zehirlerler!" der. Kendi hayatının lüzumundan ve din düşmanlarının akıl almaz planlarından bahseden Üstad, aldanmamak ve çok dikkatli olmak lazımgeldiği hususunda önemli dersler verir.

Sungur, hep yanında kalmayı arzu etmesine rağmen Üstad onu tekrar Ankara'ya gönderir. Her defasında, "Benim yanımdaki hizmet gümüş ise Ankara'daki altındır" der.

Menderes'i Nurcu Yapsan

Üstad, bir gün Nur'dan uzanan üç büyük sütundan bahseder. Isparta'da Hüsrev Ağabey, İstanbul'da Zübeyir ve Ankara'da Sungur'la ilgili hizmetleri kasteder. Bunun üzerine Sungur'da Ankara'ya gidip hizmet etme şevki uyanır. Bu defa Üstad:

"Sungur, sen Ankara'da kalıp Adnan Menderes'i Nur talebesi yapsan ve Risale-i Nur'ları Amerika'da neşretsen, senin burda kalmandan daha hayırlı olmaz!" der.

Hulusi Ağabey

Sungur Emirdağ'da hizmetinde yalnız kaldığı ilk günlerde acemilikler yaşar. Fakat Üstad, kendisine çok müsamahalı ve şefkatli davranır. Sungur onun şefkat dolu bakışları arasında yaşadığını hisseder.

Bu esnada Üstad'ı Barla'da yüzbaşı iken ziyaret etmiş olan Albay Hulûsi Bey gelir. Bu gelişi, Barla'dan ayrılışından tam yirmi yıl sonradır. Üstad onun gelişine çok sevinir ve kendisine çok iltifatlarda bulunur.

Hulûsi Bey, ayrılıp otobüse bineceği zaman, Üstad Sungur'u ardından gönderip, "Hulûsi'ye söyle, benden ayrılalı yirmi yıl değil, yirmi gün gibi oldu" der. Sungur Üstad'ın bu sözünü kendisine naklettiğinde o da, "Hakikaten ben de aynen öyle hissettim. Sanki Üstad'ımdan hiç ayrılmamışım, daima yanımdaymışım gibi geldi bana!" der.

Hulûsi Bey Üstad'ın ilk talebelerindendir. Ziyarete gelenlere Üstad'ın Hulûsi Bey'le ilgili anlattığı bir hatıra vardır. Üstad, sohbet ve ders esnasında bazen coşar, Risale-i Nur'un bu millet ve memlekete faydasını ve komünizmi önlediğini anlatırken çok zaman şöyle der:

"Soruyorum size! Yedi yüz milyon Çin'i ve yarı Avrupa'yı alan bir kuvvet niçin bize ilişemiyor?"

Hâlbuki bize bin yıllık hayfı var. En evvel bize ilişmesi lazımken, yemin ediyorum. Vallahi! Şu Kur'an hakkı için, Kur'an-ı Hakim perde olmuştur. Ve onun bu asrın fehmine bir dersi olan Risale-i Nur en büyük sed olmuştur. Mesela, Nur'un miralay bir talebesi (yanındaki talebesine hafif sesle Hulûsi Bey diye söyler) Urfa'dan Kars'a kadar komünizme karşı bir set çizdi. Nur'larla, Nur'dan çıkardığı mev'izelerle, komünizmi durdurdu.”

Gözyaşı Mektup

O günlerde Zübeyir Gündüzalp, Urfa'da PTT memuru iken Üstad'a bir mektup gönderir. Mektupta Üstad'ın yanına gelmeyi çok arzuladığını yazar. “Başka türlü yaşayamayacağım, şu mektubu yazarken gözyaşlarıma hakim olamıyorum” der. Sungur o esnada Üstad'ın yanında bulunur. Hakikaten Zübeyir'in mektubu üzerinde gözyaşı izlerini o da müşahede eder. Sungur, mektubu Üstad'a okurken Üstad da gözyaşlarını tutamaz... Bazılarının isnad ve iftiralarla Üstad'ı çürütmeye çalıştığı bir zamanda, böyle fedakâr Zübeyirlerin gözyaşlarıyla hizmetine girmek istemeleri ve yalvarmaları Üstad'ı çok duygulandırır ve bu büyük fedakârlık karşısında gözyaşlarını tutamaz. Gerçekten birkaç ay sonra Zübeyir, Üstad'ın hizmetine gelir. 1950 yılı baharıdır. Sungur, Zübeyir ve Ziya ile birlikte o bahar Emirdağ'da Üstad'ın hizmetinde kalırlar.

Gezintiler

Bir zat, Emirdağ'da atı ile faytonunu Üstad'a tahsis eder. Üstad karşılığında ona bir miktar ücret verir. Faytonu Zübeyir kullanır. Sungur ve Ziya da bazen biner, bazen yanında yürürler. Ekseri Keçili Köyü civarında bir bağa gider kalırlar. O günler, Üstad'ın yanında yedikleri yemek onları taşır, onlar yemeği değil. Yani çok az yerler. Üstad öğleleri bazen üzüm, karpuz gibi gelen ve mutlaka karşılığını vererek aldığı meyveleri kendilerine taksim eder. O lezzeti ondan sonra bir daha bulamazlar. Bir defasında Üstad, “Zübeyir, Ziya, Sungur üç cesed, bir ruh” diye latife eder...

O sene yazı Keçili Köyü bağında ve Üstad'ın Emirdağ civarı menzillerinde geçirirler. Emirdağ'da Üstad'ın yakını Çalışkan'lar hanedanı vardır. Ayrıca Terzi Mustafa, babası Kasap İbrahim ve bir köyde imam Mustafa Acet, Dr. Tahir Barçın da Üstad'ın yakın dostları, talebeleri arasındadırlar.

Onlar, aynı maksat, aynı gayeyi takip eden Nur talebelerinin bir numunesi idiler. Zaten Üstad nereye gitse orada bir cemaat meydana gelir, bir ruh-u manevî teşekkül eder.

Birgün Emirdağ'da Dördüncü Şua olan *Âyet-i Hasbiye*'yi okur ve büyük manevî bir haz alırlar. Sonra Üstad yanlarına gelir, aynı bahsi tekrar okutur ve “Ben zevk cihetini değil, meşakkat cihetini ihtiyar ettim. Fakat size müsade ediyorum. Çünkü şevkinize, gayretinize vesile oluyor.” der.

Üstad'la o yaz, Emirdağ'da Üstad'ın evinin karşısında eski bir odada kalarak, hayatlarının en mesut günlerini yaşarlar. Emirdağ'da Çalışkan'ların dükkânı bir hizmet merkezi gibi işler. O zaman Emirdağ'da muhterem bir Nur cemaati vardır. Üstad'ın teveccüh ettiği hizmet erbabı, zamanla çok istifade eder, anlayış ve idrak kabiliyetleri artar. Ayrıca Üstad, temas ettiği insanların hamiyet damarlarını tahrik eder, onları buldukları köy, kasaba, dükkân ve tarlalarından başka, Allah, Peygamber hukuku olarak alakalanacakları imanî ve İslamî şuuru onlara telkin eder. Gelenlerde İslam'a ait bir alaka peyda olur. İcraatlara, Kur'an hesabına, vatan millet namına nazarlar çevrilir, ya takdir ve tahsin veya tenkit ve tahkir yapılmak sûretiyle Allah için muhabbet, Allah için adavet sırrı zahir olur. Artık İslam o insanın gayesi olur, dünyada İslamın yücelmesine himmetini hasreder.

Keçili Köyü Civarı

Sungur'un kendi ifadesinden takip edelim:

“O yıl, bir gün Keçili Köyü civarında Üstad'ımızın kaldığı bağdaki çardakta idik. Ben öğretmenlikten atılmamdan dolayı Danıştay'a itiraz etmişim. Mahkememiz vardı, oraya gidecektim. Durumu Üstad'a arzettim. Bana müdafatımda söyleyeceğim bazı şeyleri hatırlattı. Haşır bahsine dair İbn-i Sina'dan bahsetti. Böyle böyle dersin dedi. Lakin ben Üstad'ımın neden öyle söylediğini anlamıyordum. Gerçi muhabbetimden o anda bütün dediklerini zevk ediyordum. Fakat fikren ihata edemiyordum. Lillahilhamd 1954'ten sonraki senelerde akıl ve fikrimizi de açtılar. Bu sahada tarifi imkânsız lütuflara nail oldum. Sonsuz şükürler...”

“O sene Eylül'den sonra, mekteplerin açılma zamanı geldiğinden beni Ankara'ya, Ziya'yı İstanbul'a gönderdi. Ankara'da Ceylan, Abdullah, Salih, Ahmet ve Ziya Nur gibi kardeşlerle beraberdik. Ceylan'ı tahliyeden sonra Urfa'ya göndermişti. Urfa'da 6 ay kaldıktan sonra o da Ankara'ya geldi, beraber kaldık. Hatta bir ara Seyyid Salih de vardı. Seyyid Salih tıbbiyede okuyordu. Fıtratı icabı faal ve gayyur idi. Dersanede durmak yerine, bize göre dış faaliyetlerde bulunurdu. Sonra Üstad'ımız ona, ‘Benim Hariciye Nazırım’ diye iltifatta bulundu. Anladık ki, bu daire-i Nuriye’de, bu fabrika-i maneviyede her çeşit hizmet erbabına ihtiyaç vardır. Ve hizmet bu ayrı ayrı kabiliyetlerin inkişafıyla gelişecektir.”

Ağına Bir Dil Al

“1950 yılında Emirdağ'da Üstad'ın huzurunda *Kastamonu Lahikası*'ndan bereketle ilgili mektubu okuyordum. O zaman hizmette acemiliklerimiz oluyordu. Boş bulunup:

“Üstad'ım, acaba lokmalar ağızınızda çoğalıyor mu?” dedim. Bunun üzerine Üstad'ımız beni:

“Sen ağına bir dil al!” diye ikaz etti.

Osman Nuri Efendi

“O yıllarda Ankara'da Üstad'ımızın dostu Osman Nuri isimli âlim bir zat vardır. Bu zat, Cihan Savaşı'nda Alay Müftülüğü yapmış ve harpten sonra Ankara'da 25 yıl Millî Müdafaa Vekâleti Müftülüğü'nde bulunmuştur. Üstad'ı Meşrutiyet yıllarından tanır. Eski Said'in bütün eserlerini okumuş ve bu yüzden Üstad'a büyük hayranlık duyar. Üstad Ankara'da ona, Hasan Feyzi yerinde ehl-i kalb bir zat nazariyle bakar. Emekli olduktan sonra Ankara'da bir misafirhane yaptırıp, Üstad'ı da ısrarla oraya davet eder. Ankara'da geniş bir çevresi vardır. Askerî Temyiz Reisi Kemal Kalkan Paşa bile muhibbanıdır. Denizli beraatının Temyiz'deki tasdikinde onun da rolü olmuştur.

Osman Nuri Efendi, kalb gözü açık, keşif sahibi biridir. Bir gün, Peygamber Efendimiz'i rüyasında görür. Hz. Ebu Bekir (r.a.) Resulullah'a (a.s.m.):

“Ya Resulallah! İnsanlığın hali ne olacak?” diye sorar. Resulullah (a.s.m.) şöyle cevap verir:

“Âlem-i insaniyet, İslamiyete inkılab edecek ve Medeniyet-i Muhammediye beşerin ruhuna nefhedilecektir!”

Osman Nuri Efendi, o günlerde evinde Üstad'ı misafir etmek için sık sık Ankara'ya davet eder. Üstad da, “Benim bedelime, Ankara'daki talebelerim o Nur Medresesinde kalsınlar” diye haber gönderir. Fakat Osman Nuri, Üstad'ın gelmesinde ısrar eder. O günlerde Üstad'la mektuplaşır.

1950 sonbaharında Üstad'ın tavsiyesi üzerine Sungur ve arkadaşları ziyaretine giderler. Sungur ve Ceylan'ın da içinde bulunduğu bir grupta Osman Nuri'nin evine varırlar. Hoşbeşten ve elini öptükten sonra söze başlar. Osman Nuri Efendi ilk cümlesinin sonunda “Anlattırabildim mi?” der. Bu cümlenin hemen ardından hepsini bir gülme alır. Ceylan güldüğü anlaşılmasın diye geri dönüp

elektrik düğmesiyle uğraşmaya başlar. Osman Nuri Efendi, “Evladım ne yapıyorsun, gündüz gözü elektriğe ihtiyaç yok!” deyince, kendilerini bütünüyle bırakırlar. Hatta Osman Nuri Efendi, Sungur Ağabeye dönüp; “Ne o Sungur Efendi beşaret mi var?” der. Çok mahcup duruma düşmelerine rağmen, Osman Nuri Efendi olgunluk gösterir, kusurlarını yüzlerine vurmaz, gençliklerine verip hoş görür.

Osman Nuri Efendi'nin Üstad'a yazdığı şaheser bir mektubu *Tarihçe-i Hayat*'ta yer alır. Mektup şu ifadelerle başlar:

“Sahib'ül-ihlâs ve'n-nur ve'l-kemal ve'l-irşad mücahid-i ekber Bediüzzaman hazretleri!”

Mektubun sonuna doğru ise,

“En büyük emelim ve arzum, ölmeden evvel, dünya gözüyle zatınızı görmek ve ziyaret etmek, hasbeten lillah bir sohbetinizde bulunmaktır. Bunu can-ü gönülden arzu ediyorum” der. Bu edebî mektubuna şu ilginç cümle ile son verir:

“El Bâkî Hüve'l Bâkî, yâr-ı gârınız, müntehâ-i zirve-i hiçte biricik abd-i gubâr, Osman Nuri”

Millet Partisi

Osman Nuri Efendi daha sonraki yıllarda gönlünü, yeni kurulan bir siyasî partiye kaptırır. Millet Partisi'ni 33 kişilik bir ekiple kendi misafirhanesinde kurar. Son zamanlarda Üstad'ı davetlerinin altında, onu da bu teşekküle taraftar edip desteğini almak niyeti yattığı anlaşılır. Hâlbuki Üstad, Millet Partisi'ne teveccüh etmediği gibi, o zaman dinî gaye ile kurulan partileri de tasvip etmez.

Bu husustaki gerekçelerini *Emirdağ Lahikası*'nda açıkça belirtir. Zira o zaman “Ahrarlar” tabir ettiği Demokrat'ların bölünmesi, Halk Partisi'nin işine yarayacaktır. Bu da dehşetli dinsizlik cereyanının vatanı istilasına zemin hazırlayacaktır. Bunun için Demokrat'ları ehven-i şer olarak, millet, vatan ve din maslahatı için iktidarda tutmak gerektiğini belirtir. Kaleme aldığı lahika mektuplarında bu düşüncelerini genişçe izah eder. Merak edenler *Emirdağ Lahikası* ikinci ciltte yer alan bu mektuplara bakabilirler.

Bazen Geliyordu

1951 yılı Ramazan'ında Emirdağ'da mukabele okuyan üç genç hâfız Bayram'da Üstad'ı ziyarete gelir. Üstad onları dinlediği halde içlerinde 13 yaşındaki hâfıza hitaben:

“Bazen bazen senin okuduğun kulağıma geliyordu” der. Yani onun ihlâsla okuduğuna işaret eder. Çünkü ihlâsla okunan “İleyhi yes'adü'l-kelimu't-tayyib” sırrınca hava zerrelere içinde yayılır. Okunan kelimeler için nurdan melek yaratılır, okuyanın amel defterine sevap yazılır.

Yine Sungur'un müşahadesiyle Emirdağ'da teravih kıldırın imam, bir gün Üstad'ın bayram ziyaretine gelir. Namazları çabuk kıldırıldığından dolayı, Üstad kendisine:

“Arkanda 'iyyake na'budü' diyebilen bir veli olduğunu düşünmeliydin!” der.

Çok Sungur'lar Çıkacak

Üstad Eflani ve Safranbolu kahramanlarının hizmetlerinden çok memnundur. Onlardan sitayişle ve sıklıkla bahsettiği mektuplardan birinde:

“Hakikaten Eflani ve Safranbolu, aynen Isparta'nın kahramanları gibi Nur'lara mütemadiyen çalışıyorlar. Hatta bu defa Rehber'lerin bir kısmında *Münacat* yoktu. Eflani az bir zamanda yetmiş adet eski harfle *Münacat*'ı yazıp bize göndermiştir. Biz de o *Münacat*'ları Rehber'lerin arkasına ilave ettik. İnşallah orada da çok Sungur'lar çıkıyor ve çıkacak.” diyerek Sungur'u ulaşılması gereken ideal biri olarak gösterir.

Eflani Nur Talebeleri

Sungur, ayrıca Eflani Nur talebelerinin Üstad'ın dualarına dâhil olmasına ve Eflani'yi kendi köyü gibi kabul etmesine vesile olur. Eflani Nur talebelerinin faziletlerini şöyle anlatır:

“Eflani'deki Nur talebelerinin hemen hepsi Üstad Hazretlerini zamanla ziyaret ettiler. Ve Üstad'ımız bunları Nur'a talebe kabul ettiler. Bilahare hizmet-i pâkında bulunmak şerefine nâil olduğum zaman bir gün bana, 'Eflani'deki Nur talebelerinin isimlerini bir kâğıda yaz, onlara dua edeceğim. Gerçi Eflani'nin sağ ve ölü, bütün ahalisine dua ediyorum, fakat talebelere isimleriyle dua edeceğim, daire şeklinde yaz!' demişti. Ben de isimlerini bir kağıda yazdım, onu başucuna astı. Ta dâr-ı bekâya irtihallerine kadar Nurs, Barla, Emirdağ gibi, Eflani ismini de mübarek lisanından zaman zaman işitiyordum. Cenab-ı Hakk'a sonsuz şükürler olsun...

“O zamanki Eflani Nur talebelerinin isimleri şöyleydi:

“Başta Safranbolu'nun Hasan Feyzi'si Ahmed Fuad Hocamız. Üstad'ımız onu ikinci bir Hâfız Ali olarak kabul ettiğini lahikalarda açıklamıştı.

“Hatip İbrahim, İbrahim Hoca, Hatip dayım, Hacı Reşad ve oğlu Mehmed, Mustafa, Mevlüd, Şevket, Hüsnü, Şükrü Efendi'ler.

Sağdan sola: Hüsnü Güngör, Mehmet Erol (Sungur'un dayısı), Kamil Çelenli

Ve yine Lahikada ismi geçen Rahmi, Emin Efendi, Keten Ahmed Efendi ve Niyazi Efendi'ler.

“Hz. Üstad'ı İstanbul'da ziyaret eden Hacı Şaban Efendi, Safranbolu'ya bağlı Alverenli Emin Hoca ve merhum pederi Kara Mustafa Dayı ve oğlu merhum Mübarek Ahmed.

Safranbolu-Eflani ve havalisinden daha çok zatlar...

“Bunlar, Üstad'ımızı hem Emirdağ, hem Isparta hem de İstanbul'da ziyaret ederek dualarına nail oldular. Ahir hayatlarına kadar hizmetlerini, sadakatlarını devam ettirdiler. Özellikle 1960'dan sonra Mübarek Kâmil Hoca, Nur'ları kemal-i aşkla tamamen yazdı. Hacı Hüseyin ve mezkûr zatların evlatlarından çok gençler çıktı, hem Karabük'te hem İstanbul'da Nur hizmetini devam ettirdiler.”

Sungur, memleketine her gidişinde kendisine Nur'ları tanıtan Ahmed Fuad Hoca ve Mustafa Osman gibi büyüklerini ziyaret etmeyi ihmal etmez, ellerini öpüp dualarını alır. Bu ziyaretler esnasında

Ahmed Fuad Hoca'nın elini öpmek istediğinde Hoca, asıl eli öpülecek zatın Kastamonu'da bulunduğunu, değil eli, ayağını bastığı toprak bile öpülecek biri olduğunu belirterek, Mehmed Feyzi Efendi'den söz eder.

Askerde Bir Ruh Var

Sungur'un Üstad Bediüzzaman'la 1951 yılında Eskişehir'de Yıldız Otelinde kalırken şahit olduğu şu hatırası ilginçtir:

“Birgün Eskişehir'de, Yıldız Otelinin üst katında Hazret-i Üstad'ın odasında hizmetindeydik. Bir kuşluk vakti idi. Beş adet jet uçağı otelin üstünden şiddetli ses çıkararak geçtiler. Pencereler de açık idi. Hazret-i Üstad gülümseyerek, ‘İnşallah bunlar bir zaman İslamiyet'e büyük hizmet edecekler’ dedi. Ve ilaveten, ‘Sungur, askeriyede bir ruh var. O ruh, benimle dosttur. Bilmiyorum, ya o bir kişidir veya cemaattir; sağdır veya ölüdür; velîdir veya kutubdur. Bilmiyorum, fakat bir ruh var ki, o ruh benimle dosttur’ diye beyanda bulundular.

“Yine birgün buna benzer bir hatıra da Isparta'da odasında iken olmuştu. Evin üstünden jet uçakları geçmişti. Hazret-i Üstad derinden derine sevinçli bir halde şöyle buyurmuştu: ‘Ben bunlarla iftihar ediyorum. Benim nev'im'in icadı olduğu için, sair kâinat kardeşlerime karşı nev'im'in hesabına iftihar ediyorum.’

“1951 sonbaharında Eskişehir'de hizmetinde bir müddet bulunduktan sonra Üstad, tekrar beni Ankara'ya gönderdi ve havacılarından Başçavuş Ahmet kardeşi hizmetinde bulundurdu. O zaman Eskişehir'de çok canlı bir cemaat vardı.”

Hacı Hilmi Efendi

“Eskişehir'in Muttalip Köyünden Şeyh Hacı Hilmi Efendi, Üstad'ımızla yakından alakadardı. Hem o, hem Çalışkan'ların babaları Şeyh Hacı Ali Efendi gibi Konya civarlarında da Seydişehirli Hacı Abdullah Efendi vardı. Onların mensupları, umûmiyetle Nur'a talebe olmuşlardı. Hazret-i Üstad bu merhum büyük veli zatı rahmetle yadederd. Ve ‘Seydişehirli Hacı Abdullah Efendi'nin bütün mensupları benimle alâkadardır. Risale-i Nur'a âlakadarlık gösteriyorlar’ derdi.

“Birgün Hz. Üstad, odanın anahtarını bana vermişti. Kapıyı da onun emriyle kilitlemiştim. Ben dışarıda iken Hacı Hilmi Efendi gelmiş, sonra geri gitmiş. Hz. Üstad, ‘Bunda bir hikmet var’ dedi. Sonra geri geldi, görüştüler.

“O zamanlarda Eskişehir Hava Üssü'nden subay, astsubay ve askerler Üstad'ın ziyaretine çoklukla gelirlerdi. Üstad'ımız Eskişehir'e ayrı bir ehemmiyet verirdi. Gelen subay ve astsubaylara çok samimî davranırdı. Risale-i Nur'un maksadını ve hakikatını, kendi gayesini ve hayatından hatıraları anlatırdı. Bilhassa ordunun üzerinde çok dururdu. Asırlar boyunca Kur'an'a hizmet eden ve zemin yüzünde tevhid bayrağını galibane gezdiren, hak ve hakikat nurunu neşreden kahraman ordunun imanlı zabitlerinin her saati, çok saatler ibadet hükmüne geçtiğini ve imanlı bir subayın hizmeti bin hükmünde olduğunu ifade buyururlardı. Ve namazını kılanların, her bir saatinin 10-20-30 saat ibadet hükmüne geçtiğini, askerlik, saatlerinin bâkîleşip, ebedî neticeler verdiğini ders verirdi. İman-ı tahkikî kazanmalarını arzu ederdi. 10-20-30 saat demesi, karada, denizde, havada hizmet eden imanlı askerler içindi. Hem anarşiliğe karşı, askerlerin maddî mücahidler olduğunu söylerdi.

“Yine 1951'de Eskişehir'de iken otelede mangalda kömür yakmıştım. Her halde dumanı Üstad'ı rahatsız etmiş olacak ki, sabahleyin bana, ‘Benim hayatım mühimdir keçeli’ diye sitem etmişti.”

Üstad İstanbul'da (1952)

Sungur, yine bir hizmet için Ankara'ya gider. Üstad o sırada Emirdağ'dan Isparta'ya geçer. Hüsrev Ağabey'in oturduğu evin üst kısmında bir müddet kalır. Daha sonra *Gençlik Rehberi* Mahkemesi için İstanbul'a gider.

Mahkemeyi takip için İstanbul'a giden Konyalı Hayrullah Lim, İstanbul dönüşü intibalarını şöyle anlatır:

“Mahkeme günü o muazzam kalabalıkta Üstad'ı salona götürmek üzere iki kişi koluna girmiştik. O zaman mahkeme salonu şimdiki Sirkeci Postanesi'nin üst katında idi. Her yer Üstad'ı görecekiz ümit ve şevkiyle yanan, kaynayan bir gençlik kitlesiyle doluydu. Hz. Üstad'ın yanında ve kolkola beraber yürürken yaşadığım sevincime, heyecanıma hudut yoktu. O sırada merdivenleri çıkıp dış salonlardaki muhteşem kalabalığı ve kaynaşan cemaati gören Üstad, gayet sakin, sanki hiç kimse yokmuş gibi:

‘Hayrullah, bunlar kim?’ dedi.

‘Ben heyecan dolu titrek sesimle:

‘Üstad'ım bunlar Üniversite talebeleri’ dedim.

‘Peki ne için gelmişler?’ dedi.

‘Üstad'ım sizin mahkemeniz için’ dedim ve cevaben gayet derinden gelen bir sadâ ile:

‘Acaaiip!’ dedi.

‘Ben Üstad'ın bu haline çok şaşım. Ben neredeyse heyecandan bayılacaktım. Oysa Üstad hiç oralı değildi. Orada sanki kimse yokmuş gibi bir hali vardı.’”

O sene, *Hanımlar Rehberi*'ndeki “Hasbihal” ve *Nur Âleminin Bir Anahtarı*'ndaki mektubun bir kısmı Isparta'da, bir kısmı da İstanbul'da yayınlanır. İstanbul Mahkemesi ve Üstad'ın o sebeple İstanbul'da bulunması, çok hizmetlere vesile olur. Kendileri bu husus için, *Nur Âleminin Bir Anahtarı*'ndaki mektubunda şöyle der:

“Size bütün ruh-u canımızla müjde veriyoruz ki, Nurcular'daki tam ihlâs ve hakikî sadakat ve sarsılmaz tesanüd vesilesiyle başımıza gelen bütün musibetler, hizmet-i imaniyemiz noktasında büyük nimetlere çevrilmiş ve perde altında hatır ve hayale gelmeyen Nur'un fütuhatları oluyor...

“Meselâ, Isparta'dan buraya mahkemeye gelmekliğim için yüz banknot otomobile mecburiyetle verildi. Sizi temin ediyorum ki; yalnız bu meselede ve yalnız *Rehber*'e ait ve yalnız benim sahsıma ait meydana gelen ve gelmeye başlayan netice-i hizmete, iki bin banknot verseydim yine ucuz sayacaktım. Umûma ait neticeleri de buna kıyas edilsin...

Said Nursî”

Samsun Mahkemesi

1952 YILININ SONUNA gelindiğinde Türkiye, gazeteci Ahmet Emin Yalman suikastı ile çalkalanır. Pek çok inançlı aydının yakalanması yanında Mustafa Sungur'un Samsun mahkûmiyeti de esasen bu hâdiseye dayanır. [\[10\]](#)

Emirdağ Lahikası'nda Üstad'ın ifade ettiği gibi Malatya hâdisesi'nin neticeleri Nur dairesinde de görülmeye başlar. Nurculuk hareketine Türkiye çapında yeni bir darbe vurmak için bahane aranır. En az ileri gelen 600 Nur talebesinin yakalanması planlanır. Fakat plan tutmaz, yakalanan on altı Nur talebesinden sadece Mustafa Sungur'a ceza verilir.

Hadisenin zahirî sebebi şudur:

Mustafa Sungur, Üstad'ın Ankara'ya gönderdiği savunma nitelikli mektuplarından birisini Samsun'da yayınlanan haftalık Büyük Cihad gazetesine gönderir. İnananları savunan gazetenin yazışleri müdürü Hüseyin Yücel, bu mektupların başına ve sonuna bazı ilaveler yaparak, "En Büyük İspat" başlığı altında yayımlar. "Said Nursî'ye yapılan bu haksız muameleler, Demokrat'ların din lehinde olduğunu yalanlıyor" diye ilave eder.

Bunun üzerine savcı, gazetenin Bediüzzaman'a nüfuz temin etmeye çalıştığını ileri sürerek gazete sahibi M. Bağışlayıcı ve yazışleri müdürü Hüseyin Yücel'i sorgular. Onlar da sorgulama sırasında yazının Mustafa Sungur'a ait olduğunu söylerler. O sırada Ahmet Emin Yalman da vurulmuştur. Savcı, Üstad'ın ifadesini almak üzere Emirdağ'a talimat gönderir. Sungur, o zaman Üstad'ın yanında bulunmaktadır. Üstad bu mektupları meb'uslara şikâyet tarzında yazdığını ve haberi olmadan birisinin gazeteye gönderdiğini beyan eder. Ama Sungur bunu Üstad'a söylememiştir.

Neticede Samsun Ağır Cezasında hem gazete, hem de Üstad aleyhine dava açılır. Yazışleri Müdürü Hüseyin Yücel tutuklanır. O esnada Üstad Sungur'u tekrar Ankara'ya gönderir. Sungur, Ankara'da takip edildiğini hisseder. Hacı Bayram yakınında tek bir odada kalarak teksirle neşredilen eserleri yeni ve eski yazıyla yaymaya devam eder. Samsun'da yürütülen tahkikat sırasında Sungur'un mektubu ele geçer ve tevkifine karar verilir. Nihayet 19 Şubat 1953 günü Sungur tutuklanıp Kemal Pilavoğlu ve bazı müfrit zatların tutuklu bulunduğu Ankara Ulucanlar Cezaevi'ne konur.

Sungur, cezaevinin Dokuzuncu koğuşunda kule altı dedikleri yere yerleştirilir Orada komünizmden mahkum bir öğretmen, Ticanî Şeyhi Kemal Pilavoğlu, Ticanî hâdisesini planlayan ve ikinci adam olduğu söylenen Kâmil Tunalı ve daha bir-iki kişi ile birlikte kalır.

Pilavoğlu İle [\[11\]](#)

Samsun'a gitmeden Ankara Cezaevinde Ticanî Şeyhi Kemal Pilavoğlu ile bir aya yakın kalan Sungur, onunla olan ilginç sohbet ve müşahedelerini şöyle anlatır:

"Yanımda *İkinci Şua* gibi birkaç eser vardı. Onları yazıp okumakla vakit geçiriyordum. Kemal Pilavoğlu, Üstad Hazretleri hakkında daima müspet kanaat belirtiyordu. 'Tasavvufî tabirlerden olarak Bekabillah mertebesinin dokuzuncu derecesi ki -terakkiyatın son derecesidir- Said Nursî o mertebededir. Gavs-ı Azam Abdülkadir-i Geylanî de aynı mertebede idi.' diyordu...

"Bir gün kendisine *İkinci Şua*'dan bir bölüm okumuştum. Bunun üzerine 'Siz Said Nursî Hazretleri'nin tasavvufî alakasının olmadığını söylüyorsunuz. Hâlbuki şu hakikatler o zatın kâinatta Esmâ-i İlahiye'yi müşahade ettiğini gösteriyor.' demişti.

"Velhasıl bu muhterem zatla zaman zaman sohbetlerimiz oldu. Kâmil Tunalı'dan uzun uzun şikâyet etti. O da karşımızda yatak üzerinde çok zaman zikirle meşgul olur ve cezbe halinde bulunurdu.

Kemal Bey'den ziyade cezbe hali gösterirdi. Kemal Pilavoğlu, 'Nursaçan' imzalı ve heykellerin kırılmasını tavsiye eden mektubu kendisinin yazmadığını, haberi olmadığını söyledi. Mektubu Kâmil Tunalı'nın yazıp etrafa gönderdikten sonra muttali olduğunu ifade etti. Arada birkaç hâdise meydana gelince kendisini çağırıp ikaz ettiğini 'Git emniyete teslim ol, kendin yaptığını söyle!' dediğini, fakat maalesef aksini yaptığını, sanki ben ona 'emniyete teslim ol' dememişim de 'git istasyondaki dairede heykeli parçala' demişim gibi daha çok işler yaptığını acı acı anlatmıştı. Hatta bir ara, 'Said Nursî'nin takdir edilecek bir meziyetinin bizim gibi meczuplarla uğraşmayıp, mektepli gençleri irşada çalışmış olduğunu' söyledi. Kendisi de tahliyeden sonra mesaisini eser telifine verdi.

"Bir gün Dokuzuncu koğuştaki Kulealtı'na hapisane savcısı ile bir savcı ve müdür geldiler. Ben Samsun'a gidemediğimden şikâyet etmişim. Savcının birisi '*Hastalar Risalesi*'ni okudum, fazla ilmî bir hüviyet göremedim.' dedi. Ben de, 'Bir de bunu dinleyin' diye *İkinci Şua*'dan bir miktar heyecanla okudum. Savcılar 'Bu ilmî imiş' dediler. Pilavoğluna dönerek, 'Hocam sen ne dersin, Said Nursî'yi nasıl bilirsin?' dediler. Kemal Pilavoğlu, 'Efendim, ben çok tefsir okudum. Fakat Kur'an'ın hikemiyatını Said Nursî gibi ifade edebilene rastgelmedim. Şüphesiz bu hikmeti zararsız ve ıvazsızdır.' diye cevap vermişti."

Samsun'a Varış

Yirmi yedi günün ardından Sungur Ankara'dan ayrılır ve bir gece nezarete bekletildikten sonra jandarma eşliğinde, şiddetli soğuk bir günde ikinci kez kelepçeleri kuşanarak Samsun'a hareket eder. Jandarmalar öğle namazı için Çorum'da mola verirler. Kelepçeleri çıkarır, bir daha da takmazlar. 19 Şubat 1953 günü yatsı vakti hapisaneye vardıklarında Sungur, gazetenin müdürü Hüseyin Yücel'le tanışır. Saf, temiz, haksızlığa karşı alevli bir genç olan Hüseyin, hamiyet-i diniyesi kuvvetli biridir. Hemen her gün veya gün aşırı ifadeye çağrılır.

Samsun Cezaevi'ne varışı esnasında ilginç bir tevafuk yaşayan Sungur, hissiyatını şöyle dile getirir: "Samsun Cezaevi'ne vardığımda içimde bir burukluk, bir hüçün vardı. Perşembe akşamı, yani Cuma gecesiydi, uyku tutmamıştı. Sabah olunca hapisane radyosundan Kur'an okunuyordu. Âyetler kulağıma gelmeye başlayınca bana büyük bir teselli ve inşirah verdi. Sanki hâfiz bu âyetleri özel olarak benim için seçmişti. O sabah Sûre-i Tevbe'nin 20. âyetinden itibaren okuyordu. Âyetlerin mealini bir nebze anlıyordum. O müjde-i İlahî bana öyle bir teselli kaynağı ve ruh halime öyle muvafık geldi ki tarif edemem."^[12]

Bafra'lı Muammer

"Böylece Samsun'da hapisane günlerimiz başlamış oldu. Hamdolsun Nur'lar yine imdadımıza yetişti. Bafra'nın kahraman Nurcuları, başta Muammer Efendi olmak üzere hem maddî, hem manevî ihtiyaçlarımızı temin ediyorlardı. Haftada bir veya iki gün görüşmeye geliyorlardı. O zaman Bafra'da Nur'a bağlı bir cemaat vardı. Bilahare Üstad'ımız Bafra'yı Emirdağ, Barla, Eflani gibi bir Medrese-i Nuriye olarak kabul ettiğini ifade etti.

"Muammer Efendi çok fedakâr, müstakim ve mübarek bir zattı. Merhum Reşat'la beraber Üstad'ımızı ziyarete gidip, hizmet için Bafra'dan Isparta'ya nakl-i mekân etmek istediklerini söylerler. Fakat Üstad'ımız Âlem-i İslam ülkesinin şimal ucunda küfr-ü mutlaka karşı durmalarının daha uygun olacağını ifade edip onları geri çevirir. Risale-i Nur'ları İnebolu'dan elde etmişlerdi. Üstad'ımızın Küçük İbrahim dediği İbrahim Fakazlı ile muhabere ediyorlardı.

"Üstad'ımız çok defa benim için, hatta hapiste iken bile, 'Onu Tiflis'e göndereceğim!' derdi.

Tarihçe-i Hayat'ta Rus polisi ile muhaveresinde Üstad'ımız, Rusya'nın birgün parçalanıp orada medresesini açacağını söylüyordu. O günden böyle bir şeyi hayal etmek bile mümkün değildi. Üstad'ın bu sözlerini herhalde Üstad benim Samsun'da bulunmamı, mânen Rusya ve Tiflis'e gitmiş gibi kabul ediyor diye yorumluyordum."

Fakat kırk küsur yıl geçtikten sonra Rusya parçalanıp Tiflis'te açılan Medrese'nin anahtarı Sungur'un eline verilince, Üstad'ın yüzlerce kerametinden biri daha tahakkuk eder.

Bu konuyla ilgili bölüm, Rusya hizmetleri safhasında ele alınacaktır.

Savcı Israr Eder

Nihayet Samsun'da tartışmalı mahkeme duruşmaları başlar. Savcı Razi Okbay, Üstad'ın Samsun'a getirilmesini talep eder. Buna karşı Üstad, hasta olduğuna dair birinci duruşmaya Emirdağ'dan, sonrakine de Eskişehir'den aldığı raporları gönderir. Savcı bu raporları kabul etmeyip, Üstad'ın Samsun'a gelmesinde ısrar eder. Bu ısrarlı taleplerin altında art niyetin yattığını sezen Üstad, mahkemeye kısa bir açıklama gönderir:

"Samsun'dan gelen tebliğnameye karşı kısaca cevabımı Samsun Heyet-i Hâkimesi'ne takdim ediyorum.

"Birincisi: Ben makalemi kendim göndermemişim. Bütün buradaki dostlarım biliyorlar.

"İkincisi: Benim gizli düşmanlarımla suikastıyla zehir tesemmümü ile şiddetli hastalığımın yanımdaki camiye on defada ancak bir defa gidebiliyorum. Bu Samsun Mahkemesini yakınımızdaki Eskişehir'e naklini kanunen talep ediyorum."

Sungur, bir mahkemede, duruşma sırasında

Aslında plan, Üstad'ı Samsun'a getirip, Malatya hâdisesine benzer provakatif bir olay çıkarmak, böylece Nur talebeleri hakkında umûmî tevkifat başlatmaktır!

Bu defa Üstad'dan tam teşekküllü bir hastane raporu istenir. Bunun üzerine Üstad İstanbul'a gelerek Gureba Hastanesi'nden bir rapor alır. Bu raporda, "Said Nursî'nin ne karadan, ne havadan, ne de denizden Samsun'a gidemeyeceği" yazılıdır. Rapor mahkemeye sunulduğunda savcı, "Madem İstanbul'a kadar gelmiş, Samsun'a da gelebilir" diye diretir. Fakat mahkeme heyeti savcının itirazını nazara almaz ve raporu geçerli kabul eder.

Üstad'ın Afyon müdafasını eline geçiren savcı, duruşma esnasında güya yeni bir suç bulmuş gibi:

"Efendim, bakınız burada mehdilikten bahsediyor!" diye mahkeme başkanına yazıyı uzatır. Başkan İsmail Hakkı Bey, Üstad'ın ifadelerine göz attıktan sonra:

"Ne var bunda, bu bir mahkeme müdafaası! Bundan da mı suç çıkaralım?" diye yazıyı savcının

önüne fırlatır.

Isparta Mektubu

Sungur Samsun'da hapiste iken, bir Nur talebesinin yazdığı kısa bir mektuptan Üstad'ın Emirdağ'dan ayrılıp Isparta'ya yerleştiğini haber alır. 1953 yılıdır. Bu gelişme artık Nur dairesinde yeni bir safhanın başlamakta olduğunun işaretidir. Zira senelerce önce Üstad ömrünün sonunu Isparta'da geçirmek istediğini Sıddık Süleyman ve Şamlı Hâfız'a yazdığı mektuplarda dile getirmiştir. Sungur bunu bildiğinden aldığı haber üzerine, düşünce ve hissiyatını dile getiren bir mektup yazar. Üstad, bu mektubu *Tiryak Risalesi*'nin sonuna koyar.

Sungur'un Samsun hapisanesinde yazdığı bu mektubun bazı bölümlerini buraya alacağız. Ama önce bu mektuba Hüsrev Altınbaşak'ın yazdığı Samsun davasının perde arkasına işaret eden kısa takdimi kaydedelim:

“Risale-i Nur'un gizli düşmanları, eski mahkemelerimizde olduğu gibi, yine bu defa da, hükümeti ve adliyeleri desiseleriyle iğfal edip nurun faal 600 talebesini mahkemelere sevk etmek istemelerine mukabil, mahkemelere sevk edebildikleri 16 Nur talebesinden yalnız Mustafa Sungur'a, Mahkeme-i Temyiz'in nakzına uğrayan bir buçuk sene ceza vermişlerdi. Kahraman Mustafa Sungur'un altı yüz Nur talebesi namına mübarek Üstad'ımıza hitaben yazdığı bu mektubundaki, Üstad'ımız Efendimiz'in şahs-ı mübareklerine ait olan medh-ü senaları mübarek Üstad'ımız, şahs-ı manevî-i nura tevcih etmişlerdir.”

“Elemim Var!”

“Çok Aziz, kıymetli, çok mübarek, çok sevgili Üstad'ımız Efendimiz Hazretleri!

“Emirdağ'dan Eskişehir'e teşrifinizden sonra nerede olduğunuzu merak ederken, bir kardeş ufak bir pusula ile mübarek Isparta'ya teşrif ettiğinizi yazmıştı. Hem aynı zamanda burada bizi garip bırakmayan Bafra'nın halis kahramanları, Risale-i Nur'un fedakâr faal, bahadır ve mümtaz kahramanları Bayram, Zübeyir, Ceylan, Abdülmuhsin kardeşlerimin kıymetli mektuplarının mealini söylediler. Ve siz sevgili Üstad'ımız'ın sıhhat ve afiyette olarak mübarek Isparta'da bulunduğunuzu haber verdiler.

“Ey sevgili Üstad'ımız! Size hakikî şakirt olamamaktan gelen elemim var. Acaba Risale-i Nur'un hakikî talebeliği ile kederlerden tasaffî etmiş ve ene'den uzaklaşmış ve siz sevgili Üstad'ımız'ın tabiri ile ‘Bir buz parçası hükmündeki enaniyetini havz-ı Nur'da eritebilmiş’ ve bu sûretle tasavvurundan hayalin bile aciz kaldığı muazzam Risale-i Nur'un şahs-ı manevîsinin şerefi ile ve makamı ile müftehir olmayı ve ona tam şakirt olmayı ve o saadete tam girmeyi acaba Rahim-i Mutlak bana da ihsan edecek mi? İşte aklımız başımıza geldiği zamanlarda bu lütufları Hak'tan istiyoruz.

“Sevgili Üstad'ımız! Biz sizden ebediyyen razıyız. Bu rızamızla ve şakirane ağlayan kalbimizle Rabbimizin sizden hadsiz razı olmasını niyaz ediyoruz. Gerçi Hak, size olan hadsiz rızasının ve nihayetsiz eltafının bu zemin ahalisine ve Mele-i A'la sakinlerine ilanının parlak numunesi olarak Risale-i Nur'u ihsan etmiş. Acaba Risale-i Nur'un yüz otuz risalesi ve o risalelerde Kur'an'ın ve imanın dile gelen hakikatları ve kudsî dersleri o rıza-i Bari'nin hadsizliğinin bir işareti değil midir?

“Hem yalnız o kudsî hakikatların mazharı olmak, o ulvî derslerin ve o ali ilimlerin amili bulunmak dahi, başlı başına bir hazine ve insaniyetin ekmeliyetine bir işaret ve Halik-ı Kâinat'ın sevgilisi bulunduğu bir âlemettir.

“Fakat bu ekmeliyetin, bu sevgi ve rızanın daha haşmetli, daha şa'şaalı bir tecellî ve tezahürünü

görüyoruz ki, halen binler, yüz binler, milyonlar, elbette istikbalde milyarlar ehl-i iman, o nurla nurlanıyorlar ve nurlanacaklar ve saadete eriyorlar ve imana kavuşuyorlar ve kavuşacaklar. Ve âlem, o nur ile başka bir hayata, başka bir renge kavuşuyor. Akıl müşahede ediyor.”

“...İnşaallah, ehl-i imanın saadeti için Risale-i Nur’un intişarına, serbestiyetine herkesten ziyade çalışan, gayret eden siz mübarek Üstad’ımız’ın, nurun bir kısım kahramanlarıyla, mübarek Isparta’ya bu dördüncü seyahatinizi, iman ve Kur’an hesabına büyük hayırlara medar olacak ümit ediyorum. Sevgilisinin arkasından dağ-dere demeden koşan âşıklar gibi, siz de o mucize-i Kur’an olan Risale-i Nur’un arkasından mütemadiyen koşuyorsunuz. Onun serbestiyeti için ummanlar, deryalar geçiyorsunuz. Kâh oluyor, kışın ayazlı gecelerinde, kâh oluyor Temmuz’un bunaltıcı sıcaklarında durmadan, dinlenmeden mütemadiyen gidiyor, koşuyor, üşüyor, terliyorsunuz, yoruluyor, bunalıyorsunuz. Ve mütemadiyen o sevgilinin arkasında veya önünde, o cazibedar, Cenab-ı Bakî’ye nazarları çevirmek ve ruhanî hüsnün kemaline insanları koşturmak için çırpınıyorsunuz.

“Bu ne müthiş faaliyet ve bu ne muazzam hizmet... Hatta o hadimlerden birisinin, seksen yaşından sonra hastalıklı halinde şu mübarek ihtiyarın mücahedesine bak. Şu durmak bilmeyen, yorulmak bilmeyen fedakârlara ve şu herkesten daha genç, daha dinç kahramanlara nazar eyle.

“....Şimdi de sevgili Nur talebeleri, ders-i Kur’an’da muhatapları ve Nur’un ilk talip ve müştakları ve naşirleri ve bizim muhterem ağabeylerimiz, hem bir cihette üstadlarımız ve büyük kardeşlerimiz olan Hüsrev’lerin, Hâfız Ali’lerin, Tahirî ve Mustafa’ların memleketine, Nuri ve Rüştü’lerin, Sabri ve Süleyman’ların şehrine ve onların yanına gidiyorlar. Niçin ve neden? Hikmetini onu sevmeden Allah bilir. Bu hakir ise, bir hikmetini böyle zanettim ve tahayyül ettim.

“Said’lerimiz koşuyorlar. Hem müşfik bir annenin evladının arkasından koşmasından daha ziyade bir şefkat ve muhabbetle koşuyorlar. Bazen kanlı gözyaşları ve acı feryatlarla ve işitenleri ağlatacak eninlerle koşuyorlar. Ağlıyorlar. Bazen de gülüyorlar. Fakat daima koşuyorlar. Amma kimin arkasından koşuyorlar ve ne için koşuyorlar? Evet, onlar Risale-i Nur’un arkasından koşuyorlar. Müslümanların imanına hizmet için, Allah için koşuyorlar. En büyük vazifemiz budur, hayatımızın gayesi de budur, neticesi de budur, saadeti de budur diyerek koşuyorlar.

“.....Dikkat et! Bak. Bahadır ecdadımızın sıtımdan bir deri bir kemik kalan torunlarına bak şimdi. Bu memlekete sema-i rahmetten nehirler gibi boşanan ab-ı hayatla ve nesim-i baharla nasıl şifa bulmağa başladılar. Çocuklar neş’elerinde, büyükler faideli sanatlarda devam ediyorlar. Yepyeni bir hayat, taptaze bir nesim-i bahar, bu Anadolu memleketinde ve İslam illerinde esmeğe başladı. Nazar ile bak şu mübarek ecdada. Kabirlerinde titreşen, ağlayan, feryad-ü figan eden dedelerimize dikkat et! Ve zemin yüzüne muntazır olan gökteki ervâh-ı âliyye ve melaikelere göz gezdir. Bak nasıl sürûr içindeler. Tebrik ve tahmid vazifesiyle Halik-ı Kâinat’a şükranlarını arz ediyorlar. Ve nuranî babalarınız, kabirlerinden sizlere selam gönderiyorlar. Ve ‘Bizi azaptan kurtardınız, kabrimizi pürnûr, kalbimizi mesrûr eylediniz evlatlarımız’ diyorlar. ‘Allah sizlerden razı olsun’ diyorlar.

“Safahat’ında İslam’ın garipliğine, İslam’ın bikesliğine ağlayan, ‘Ya Rab! Bu uğursuz gecenin yok mu sabahı?’ diye zulmetten feryat eden,

‘O nuru gönder İlahî asırlar oldu yeter.

Bunaldı milletin afakı bir sabah ister.’ diye Hakk’a yalvaran ve:

“Doğacaktır sana vaat ettiği günler Hakk’ın,

Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın”

Diye ümit ve teselli gösteren ve o millî şaire ve o gibi ağlayan,

“Ya Rabbi, bana ve neslime bir nur ver.” diye niyaz eden müttakîlere, bir de şimdi bak. Nasıl mesrûr ve memnunlar. Allah’a şükrediyorlar. Hem kendi vatanlarında, hem kendi zamanlarında tulû’ eden, bu nûr-u Kur’anîyi ve bu hakikat güneşini, bak nasıl alkışlıyorlar, tebrik ediyorlar.

“...Sakın ey kardeşlerim, bu sönük ifadelerin, bazı sevimli hayalat gibi görünen çehresini bir tasavvurat zannetme. Hem söyleyen ben değilim. Şu sema denizinde ezeli parlayan güneşin ziya ve in’ikasıyla lemean eden hadsiz emvac-ı bahr gibi, Nur’lardaki hakikatlara karşı teşekkürle gelen hadsiz lisan ve mukabeleden bir katredir, bu ifadeler.

“.....İşte ey Üstad! Risale-i Nur’un şahs-ı manevîsinde bizzarure kendisini gösteren bu ekmel-i cemal ve kemalat ve güzelliğine karşı ve ona bakan ve onu bağına basıp mütalaa eyleyen talebe ve müştaklarına verdiği hadsiz hakikî feyizli ihsanatına mukabil, işte fitraten insan kemale, hüsün ve ihsana perestiş edip hediyelerle teşekkürünü arz etmek istemesi sırrınca, bu mütalaaacılar ve Nur talebeleri gibi, bu fakir dahi hediyeler vermek arzu ediyorum. Said’lerimize hakikî talebeler ve şakirtler olmak istiyoruz. Hüsrev’lerin, Hâfız Ali’lerin ve Feyzi’lerin ve Hulûsi’lerin ve Mehmed’lerin ve Ahmed’lerin arkalarında, ‘Elhamdillillahi Rabbil âlemin...’ demek istiyoruz.

“*Elbâkî hüve’l-Bâkî*

“*Çok kusurlu talebeniz*

Samsun’da mevkuf

Mustafa Sungur”

Bir çağlayan gibi akan bu ifadeler, Mustafa Sungur’daki iman vecdini anlatmak için başka söze hacet bırakmaz sanırım.

Büyük Cihad Davası’nda Sungur’a, 1,5 sene ceza verilir. Temyize giden dava esastan bozulur. Yeniden görülen davanın sonucunda 11 ay yattıktan sonra beraat eder.

Uzun ve Mânâh Bir Dilekçe

Mustafa Sungur, Samsun hapsinde boş durmaz. Bir yandan çevresindekilere iman dersleri verirken diğer yandan Ankara Cezaevleri Genel Müdürlüğü’ne mahpusların ıslahı ile ilgili uzun bir dilekçe yazar. Dilekçede mahkûmların ıslahı hakkında görüşlerini dile getiren Sungur, Risale-i Nur’dan, özellikle *Meyve Risalesi*’nden aldığı dersin bir özetini sunar. Yazı, aynı zamanda hapiste bulunma gerekçesi olan Risale-i Nur’ların bir savunması niteliğini taşır. Üslûp, her zamanki gibi Sungur’un engin ruhunun vecd ve coşkun dalgalarını yansıtır. Ayrıca Mustafa Sungur’un yirmi beş yaşında Risale-i Nur’ları nasıl hazmettiğinin bir göstergesidir. Bugün dahi geçerli tavsiyeleri ihtiva eden bu dilekçeden bazı bölümleri buraya alıyoruz:

“Cezaevleri Umûm Müdürlüğüne ve hapisle alakadar yüksek makamlara,

Ankara

“Samsun Müddeiumûmîliği eliyle:

“Samsun’un yeni ve şefkatli muhterem başsavcısı hapislerin ıslah-ı hali için bu yakınlarda Umûm Müdürlük’ten gönderilen dinî ve terbiyevî kitapları faal Müdür Bey vasıtasıyla mahpuslara verdiler. Bu mesele etrafında bir parça konuşmak, alakadar yüksek zatlara kararlarını tasvip sûretinde bu istidamı arzetmeyi vicdanî, millî ve vatanî bir borç bildim. Bu samimî ve tamamiyle vicdanî istidamın tetkik ve kabulünü ümit etmekteyim. Hem alakadar, vazifedar zatlardan vazifeleri iktizâsıdır tahmin ediyorum.

“Evet, hapiste musibet tokadını yiyen her fert, imanın tesellîsine her şeyden ziyade muhtaçtır. Bir kısmı nefis ve şeytanın desiselerine kapılarak, kör hissiyatın, gayr-ı meşrû keyif ve lezzetlerin arzusunun cezasını dünyevî bir tarzda çeken ve bir kısmı intikam ve hased gibi mezmum sebeplerle buraya toplanan ve bir kısmı dahi kaza ve kader kurbanları olarak ellerinde olmayarak bu muvakkat misafirhaneye ve terbiyehaneye gelen biçareler, her şeyden ziyade dinin derslerine, ihtarlarına ve imanın manevî tesellîsine muhtaçtırlar. Dünyevî lezzet ve hayatın zevklerinden elleri kesilmiş ve

mahrum kalmış bu insanlar, elbette Allah'a ve ahirete iman hakikatının bahsettiği saadet-i ebediye ve hayat-ı bakıye müjdesiyle tam bir itminan ve teselli bulabilirler. Ve bundan tevellüt eden 'Madem dünyam ağlıyor, ahiretim dahi ağlamasın!' dersiyle sabır ve istikamet yolunu tutar. Hatta Allah'a ve ahirete imanı ziyadeleşse ve inkişafa başlasa, hapisten bir nevi zevk almaya başlar ve hoşlanabilir.

"Madem dünya fanidir, muvakkattır, elemeleri ve musibetleri dahi fanidir, kısadır. Ve madem insan bu fani dünyaya Halık'ını tanımak bilmek, güzel amelleri ve marifetleriyle onun rızasını kazanmak için gelmiştir. Ve baki olan yalnız hayırdır. Ve madem ölüm, herkes için muhakkaktır ve genç ihtiyar farkı yoktur ve madem ölüm, ehl-i iman ve hayır ameller işleyenler için bu dünya zindanından, nur âlemine ve saadete geçmeye ve eski dost ve ahbablarına kavuşmaya vesiledir. Hem hakikî vatanlarına ve ebedî makamlarına ve saadetlerine girmeğe vasıtaadır. Hem, zindan-ı dünyadan bostan-ı cinana bir davettir. Hem Rahman-ı Rahim'in fazlından kendi hizmetine mukabil, ücret almaya bir nöbettir. Hem vazife-i hayat külfetinden bir terhistir. Hem ubudiyet ve imtihanın talim ve talimatından bir paydostur.

"İşte ölümün, hakikî iman edenler ve istikamette gidenler için, bu mezkûr yüksek ve haşmetli ve ulvî mahiyette olmasına mukabil, ehl-i dalalet için, yani iman etmeyenler veya iman edip fıkta, sefahatta, zulümde ve buna benzer zararlı yollarda, büyük günahlarda gidenler için ise ölüm, bütün mahbubatından, sevdiklerinden elim bir firak-ı ebedî, ayrılık, hem kendini Cennet-i kâzibe-i dünyeviyesinden ihraç ve tard ve vahşet ve yalnızlık içinde zindan-ı mezara idhal ve hapistir. Ve kabir, ehl-i dalalet ve günahlarda gidenler için vahşet-i nisyan içinde zindan gibi sıkıntılı ve bir ejderha içi gibi dar bir mezara açılan kapı olduğu halde, ehl-i Kur'an ve iman için bu muvakkat ve kararsız dünyadan bostan-ı bekâya ve meydan-ı imtihandan ravza-ı cinâna ve zahmet-i hayattan rahmet-i Rahman'a açılan bir kapıdır, diye iman hakikatının ders ve müjdesiyle, başa gelen musibeti tebessümle karşılar, yaptığı cinayet ve günahından tövbeye yanaşır ve hapishane kanunlarına ve nizamına severek itaat eder. Ve hapsin muvakkat olan fani sıkıntı ve musibetinden tefekkür eder ve ilham alır ki, havası, suyu ve elektriği tamam, yemeği ve gıdası verilen ve haftada bir iki gün ana ve babası, çoluk ve çocuğuyla görüşmesi ve memleketten haberler alıp vermek gibi muhaberesi bulunan bu hapishane, bu dar yer sana sıkıntılı ve azaplı geliyorsa ve bundan şekvâ ediyorsan, ey nefis! katiyyen bil ki, kabrin tecrid-i mutlak ve azaplı sıkıntıları bundan bin defa daha ziyade elim ve büyüktür. Ve Cehennem'in, Kur'an'ın binler ayatıyla kat'i haber verdiği kavurucu azabı, milyonlar defa daha şiddetli hem çok uzun, hem pek korkunçtur, diye bu haps-i dünyevîden kıyas eder, fikreder ve kör hissiyatın evhamları, nefis ve şeytanın pis ve gayr-i meşru arzularından vazgeçer, tevbeyle gelir, Cehennem azabını tahattur eder.

"Hatta bu mevzuda Büyük Millet Meclisi'nde Diyanet İşleri bütçe müzakeresinde Antalya Milletvekili Burhaneddin Onat, ahlak ve millî vicdan bahsinde demiş ki: 'Herkesin yanına, herkesin içine birer jandarma koyamazsınız. Fakat herkesin içine bir Allah korkusu koyduğumuz zaman, bir vicdanî müeyyide koyduğumuz zaman, mesele yarıya kadar halledilmiş olur, arkadaşlar!' diye uzun bir konuşması ve buna benzer içtimaî, ahlakî ve millî sahalardaki vazifedar zevâtın, Allah korkusu ve din derslerinin lüzumu hakkındaki, vakit vakit yükselen sesleri ve feryatları, bu meselenin millî selamet ve vatanî emniyet bahsinde en acil ele alınacak bir mesele, bir ihtiyac-ı zarurî olduğunu göstermektedir.

"Buna binaen, Hapishaneler Umûm Müdürlüğü'nün bu mevzuda dinî ders ve telkinleri havî kitapları göndermesi, cidden bir fa'l-i hayırdır. Fakat bu kat'î zaruret, bu en elzem mesele beş on kitapla ve cüz'î bir gayretle olmaz.

"Muhterem Müdür Beyefendiler! Sayın Büyüklerimiz!

"Bu sahada ciddî bir gayret ve faaliyet göstermek başta gelen vazife olmak icab eder.

“Acaba en yaramaz ve en cani ve isyankar bir adamın, bütün bu sû-i ahlakıyla beraber, ezan okunurken sukûta varması, Allah ismini duymakla insafa gelmesi, başka hangi terbiye ve ıslah usulüyle kıyas edilebilir, onun ıslahında bu derece mühim rol oynayabilir, mümkün mü?”

“Evet semavî ve İlahî bir nizam, bir tebliğ, bir hitap ki, insanlığın bütün mahiyetine tesir eder. Akıl, kalb, ruh, nefis ve bütün letaifini müteessir eder. Ve milyonlar, milyarlar mücessem numunelerle de sabit olmuştur.

“İşte hapishaneleri ıslah ve mahpusları terbiye ve teselli bahsinde umûm müdürlüğün ve hapishane müdürlerinin ve savcılarının, bu husustaki gayretlerini takdirle, sevinç ve şükranla karşılarken, bu meselede o yüksek zatlara acizane bir yardım, bir tavsiye arzetmeyi, yine vicdanî ve samimî bir vazife biliyorum.”

Sungur, bundan sonra sözü Risale-i Nur’lara getirerek mahiyetlerini anlatır. İçlerinde suç unsuru bulunmadığını önceki mahkemeleri delil getirerek izah eder. Risale-i Nur’ların kalbe iman hali telkin ederek insanları hapse sebebiyet verecek kötülüklerden uzaklaştırdıklarını açıklar. Özellikle Denizli Hapsi’nde kaleme alınmış olan *Meyve Risalesi*’nin mahpuslar için ne derece önemli olduğuna işaret ederek bazı parçalarını sunduktan sonra şöyle der:

“İşte bu nümunelere kıyasen *Meyve Risalesi* ve *Gençlik Rehberi* ve Risele-i Nur’un bütün imanî risaleleri, mahpuslar için ekmek ve gıda gibi, bu teselliye en çok çok muhtaç ve ıslahı elzem insanlara ve ders verilmeğe tam layık olduğu görülür. Ahlakî ve dinî eserler yanında, Nur Risaleleri’nin, bilhassa *Meyve Risalesi*’nin, bilhassa ehemmiyetle dikkat-i nazara alınması lazım geldiğini arz ile, esasen imanın ve Kur’anın gösterdiği saadet-i ebediye ve hayat-ı bakıye müjdesine ve tesellisine yalnız mahpuslar, musibetzedeler değil, bütün beşer, bütün insanlık muhtaçtır. Çünkü insanlarda ebede uzanıp giden arzuları, emelleri ve kâinatı ihata eden tasavvurat ve efkaları ve ebedî bekâ ve saadet-i ebediyeyi ve Cennet’i gayet ciddi isteyen himmetleri ve fitrî istidatları bulunması ve hadsiz maksatlara müteveccih ihtiyaçları, zaaf ve aczleriyle beraber hücumuna maruz kaldıkları hadsiz musibet ve a’dâlarıyla beraber, gayet kısa bir ömür, her gün, her saat ölüm endişesi altında gayet dağdağalı bir hayat yaşamak, gayet perişan bir maişet içinde kalbe, vicdana en elim ve en müthiş halet olarak mütemadi zeval ve firak belasını çekmek içinde, ehl-i gaflet için ölüm, zindan-ı ebediyye kapısı veya yok olmak, hiçliğe gitmek gibi dehşetli bir mahiyette görünürken, bu mahiyette olan bir insana, birden Kur’an’ın ve iman hakikatlarının gösterdiği ve bahsettiği ebedî ve daimî bir hayat ve nihayetsiz haşmetli bir saadet müjdesi, beşeriyet için ne muazzam bir nur-u saadet kaynağı ve teselli hazinesi olduğu anlaşılır.”

Risale-i Nur’un imanî hakikatlarının bu dünya hapishanesinde bulunan bütün insanlığa saadet ufuklarını açan bir iman dersi olduğunu açıkladıktan sonra dilekçesini, Mehmed Feyzi Ağabey’in risalelerde dercedilen şu cümleleriyle tamamlar:

“Risale-i Nur’un hedefini bu sûretle bir nebze açıklarken, insanîyetin nazarını, ruhun nihayetsiz ufuklarına dikmelerini temenni ediyoruz. Zira ağaran fecirde bir nur parlıyor. Bu nur ki, imanın nuru ve o nuru gösteren Risele-i Nur’un nurudur.

“İnşaallah Kur’an’ın bu en büyük hakikatı ve İslamiyetin bu en kudsî esası ve davası olan saadet-i ebediye ve hayat-ı bakıye müjdesini en parlak sûrette ispat edip, muknî ders veren Risale-i Nur eczâlarının, bilhassa *Meyve Risalesi*’nin her tarafta olduğu gibi, bilhassa teselliye ve irşada çok muhtaç mahpuslar arasında ders verilmesini rahmet-i İlahiye’den ümit ediyoruz. Âdil ve vatanperver zatlardan bekliyoruz. Ve vazifenin muktezâsıdır diyerek hürmetle arz ediyoruz.”

03.01.1954

Samsun Cezaevi’nde mevkuf

Mustafa Sungur

Isparta Yılları (1953-1960)

ARTIK NUR'UN MESLEK ve meşrebinin en mütakâmil şeklinin belirleneceği son Isparta hayatının kadrosu bir araya gelmektedir. Mustafa Sungur Samsun hapsinde iken Zübeyir, Abdullah ve Hüsnü de Urfa ve Isparta hapishanelerinde bulunurlar. Üç aylık tutukluluktan sonra Abdullah ve Hüsnü Urfa'da kalmaya devam eder. Bu arada Zübeyir Gündüzalp memurluktan istifa eder ve Üstad'ın daimî hizmetine girer. Üstad bir mektubunda Zübeyir'in gelişinden duyduğu memnuniyeti dile getirir:

“Hakikî fedakâr Zübeyir, en lüzumlu ve hizmete şiddet-i ihtiyacı zamanında buraya imdadıma geldi. Yoksa Isparta'da o sistemde birisini isteyecektim.”

Mustafa Sungur 1954'tün ilk ayında Samsun hapsinden tahliye olur. Eflani'ye gidip bir ay kaldıktan sonra Isparta'ya gelir. Bundan sonra Sungur, askerliği dışında Üstad'ın vefatına kadar yanından hiç ayrılmaz. Böylece Tahirî, Zübeyir, Ceylan, Bayram ve Sungur'dan oluşan nurlu halka teşekkül eder.

Daha sonra Üstad'ın son döneminde şoförlüğünü yapacak olan Hüsnü Bayram da Urfa'dan gelip aralarına katılır.

Sungur, *Son Şahitler*'de yer alan hatıralarında bu dönemle ilgili şunları söyler:

Sungur, Üstad'ı ile birlikte Isparta-Kirazlıdere yolunda

“Hz. Üstad'ın son devre-i hayatlarında yanında ve hizmetlerinde bulunan merhum Zübeyir, Ceylan, Tahirî ve Bayram'la Isparta'da 1954 senesinden itibaren beraber geçen hayatımız, bizim için unutulmaz hatıralarla doludur. Hz. Üstad'ımızın binbir irşat, ders, ikaz, iltifat, teselli ve tokatlarına nail olduğumuz hatıralar...”

Onları ifade etmek mümkün değil. Ben, Samsun hapsinden döndüğüm vakit, Isparta'da bu güzide cemaat arasına girmek şerefine erdim. Sevgili Nur Üstad, bizi de yanına, hizmetine kabul etti.”

Sungur'un Samsun'da iken Hapishaneler Genel Müdürlüğü'ne yazdığı dilekçeden Üstad çok memnun olur. Hatta Isparta'ya geldiğinde o dilekçeyi okutur ve memnuniyetini:

“Bu Sungur'u görüyor musunuz, kendisini Nurculuk'tan hapse atıyorlar. O da hapiste daha fazla Nurculuk propagandası yapıyor!” diyerek ifade eder.

Var mı?

Bir gün Üstad Sungur'a, "Risale-i Nur'dan önceki gaflet halini bilip de senin sonradan Risale-i Nur'la tanıştığın halini görmeden ölen var mı?" diye sorar. Sungur, zihnini yokladıktan sonra "Yok Üstad'ım, hatırlamıyorum" der. Bunun üzerine Üstad, 'Elhamdülillah' diyerek sevincini belirtir.

Hayatımızın Leyle-i Kadri

Sungur Isparta'yı anlatmaya devam eder:

"Osmanlı hanımı Muhterem Fitnat Teyze'nin evinin üst katında dersane-i Nuriye'de, hayatımızın leyle-i kadri diyebileceğimiz bir kudsî dairede, ikamete başladık. 1956'da asker iken Hüsnü kardeş de Urfa'dan gelip Hz. Üstad'ımızın hizmetine girmişti. Son hayatına kadar hep beraberdik.

"Lâkin Üstad'a layık ile hizmet edebilmek ne mümkün... Daima hayattar, hüşyar, günün yirmi dört saatinde ubudiyetin envaini imtisal eden, canlı, dikkatli, faal ve gayretli bir şekilde yaşayan Üstad'a, nasıl mukabele edilebilirdi. Hizmetinin bir safhasında kendimize göre dikkatli olurken, diğer bir safhasında aynı dikkati, canlılığı muhafaza edemiyorduk. Onun için buyurlardı ki, 'Ben birinizle iktifa edemiyorum, ancak hepiniz beraber olduğunuz zaman...'

"Üstad'ımız Isparta'dan Emirdağ'a veya Emirdağ'dan Isparta'ya gelip giderken takside hiç boş durmaz, bazen okur, çok zaman dikkatle etrafı temaşa ve tefekkür eder, canlı bir haletle yola devam ederdi... Varacağımız yere geldiğimizde, hep canlı, şevkli olurdu, Kış ise sobayı yaktırır, gelen mektupları okur ve bizi çağırır, beraber ders yaptırır. Yorgunluk yerine hep canlı bir hal sergilerdi. Hâlbuki seksen yaşındaydı. Evet, çok calib-i dikkat bir halet! Biz o genç yaşımızda bile çok zaman yorgun olurduk.

"Hizmette acemiliklerimizin olduğu ilk zamanlardı. Üstad, Ceylan'la Zübeyir'i yanına alarak Barla'ya gitmişlerdi. Bayram'la ben Isparta'da kalmıştık. Bir müddet sonra Üstad'dan ayrılığa dayanamadım. Yaya olarak Barla'ya gittim. Vardığımda Zübeyir Ağabey beni görünce, 'Sen nasıl izinsiz geldin, sakın Üstad'a görünme! Şurada bir şeyler ye, sonra doğru gerisin geri Isparta'ya git!' dedi. Ben tekrar, Üstad'a görünmeden yaya olarak Isparta'ya döndüm."

Kalbi Alakasını Kırdı

Üstad Isparta'da kalırken sık sık Barla'ya gidip gelir. Önceleri arabasını Mahmut Çalışkan kullanırken daha sonraları Ceylan kullanmayı öğrenir ve daimî şoförü olur. Beraber gittiklerinde araba bozulunca Ceylan arkada kalıp arabayı tamir ederken Üstad bozulan arabayı beklemez, yürür. Ceylan arabayı tamir ettikten sonra kendilerine yetişir. Bunun için Ceylan bir gün ağabeylere "Ben cefayı çekiyorum, siz safa sürüyorsunuz" diye sitem eder.

Üstad, Isparta'dan Emirdağ ve diğer yerlere gider gelir. Barla yolları bozuk olduğundan arabayı daha çok yıpratır. Bu yüzden Ceylan, arabanın yıpranmaması için Barla'dan çok, Emirdağ ve diğer yerlere gitmek ister. Buna kardeşleri ikna etse de Üstad çoğu kez Barla'ya gitmek ister.

Bir gün Sungur, Ceylan'ın çok öfkeli ve üzgün olduğunu görür. Sonra öğrenir ki, o gün Üstad arabayı kendisine hep anormal yollardan sürdürmüş, araba dikenlere takıla takıla çizilmiş, boyları soyulmuş. Bundan dolayı Ceylan çok üzülmüş. Üstad'a açıkça bir şey diyememiş, içine atmış... Üstad o gün talebelere,

"Bugün çok safâ yaptık." demiş. Böylece Ceylan'ın kalbinde olan dünyaya ait aşırı alakayı kırmak istemiş.

Aynı gün Barla İskelesi'nin olduğu yere gitmişler. Üstad Ceylan'a arabayı elli metre bir o tarafa bir

bu tarafa sürmesini söylemiş. Üstelik doğru dürüst yol da yok. Tabii araba iyice perişan olmuş. Ceylan'ın kalbindeki arabaya karşı alaka tamamen silinmiş.

Sahilde karaya irtibatı olmayan bir iskele varmış. Kara ile iskele arasında hayli mesafe olduğundan Üstad, "Beni o iskeleye götürün." demiş. Ceylan ve diğerleri soyunmuşlar. Üstad'ı bir kayığa bindirip oraya geçirmişler. Başında şemsiye olduğu halde Üstad orada bir müddet evrad okumuş. Sonra dönüp gelmişler. Bütün bunlardan sonra Ceylan'ın yüzündeki hiddet hali tamamen gitmiş.

Yeni Bir Safha

Üstad'ın 1953'ten sonra Isparta'da geçen hayat safhası, büyük badirelerden aşarak gelen hizmet hayatının son safhası, yani Üçüncü Said Dönemi'dir.^[13]

Bu zamana kadar pek çok fedakâr hamiyet sahibi, emek ve alın terlerini davanın temeline harç yapmış, saff-ı evvel (ilkler) sırasındaki yerlerini almışlardır. Geleceğe intikal edecek cihanşumül davanın bundan sonraki halkasını ise yeni bir fedakârlar kadrosu teşkil edecektir. Bunlar, kıyamete kadar devam edecek olan hizmetin tarzı ve misyonunu üstleneceklerdir. Evet, bunlar, davayı geleceğe taşıyacak hamiyetli, fedakâr varisler ve hizmetkârlar kadrosudur. Tabir-i caizse bir okul mesabesinde olan Isparta konağında bu fedakârlar, Üstad'ın ders halkasında geleceği inşâyâ hazırlanırlar. Adeta onun Nur'lu elleri ile hizmet potasında eritilip kalıba dökülürler. İşte Isparta hayatı ve orada gelişen hatıralar bu yüzden büyük önem arzeder. Sungur'un bu dönemle ilgili hatıraları son derece ibretli ve istifadeye medardır. Ayrıca bu dönemin halkasından hayatta sadece onun kalması ve Üstad'ın son ayrılışında kendisine, "Sungur, hayatınla hayatım devam edecek" demesi, bu hatıraları daha anlamlı kılmaktadır. Sungur'un ifadesiyle son Isparta hayat safhası veya Üçüncü Said dönemi şöyledir:

Hizmet Tarzı Belirleniyor

"Hz. Üstad'ın bütün hayat sahneleri ve sahifeleri gibi, son on senelik hayatı da pek mühimdir. Risale-i Nur'un âlemde azamî inkişafa başladığı zamandır. Hz. Üstad yanında bir heyetle beraber kalıyor. Risale-i Nur'ların dersi, okunması sûretiyle hizmet tarzı vaz ediliyor. 'Benim tarzımı görenler ve bilenler içinde' diyerek bazı talebelerini aynı usûlü devam ettirmeleri için vekil yapıyor. Lahikalarda bu hususta mektup ve vasiyetleri var. Ama Nur'ların dersinde, okumasında, umûm nur hizmetlerinde 'Benim gibi binler varisleri bulunan' cümlesiyle ve müdafaatında, kendinden sonra hizmet-i Nuriye'nin devamı için, 'Yüzbinler Risale-i Nur kitapları ve binler Said'ler, benim yerimde benim bedelime hizmet edecekler.' beyaniyle âlemde gelişen hizmet-i Nuriye'yi omuzlayan binler Said'leri haber veriyor. Evet, Ankara, İstanbul, Isparta, Konya, Diyarbakır, Van, Erzurum, Erzincan, Trabzon, Samsun vs. vilayetlerde tezahür eden binler Nur fedakârları ve Nur hadimleri Üstad'ın hayatının nurlu semereleridirler.

"Ispartalı'ların kiraladığı ev, Fıtnat Hanım'ın köşkünün üst katı idi... Ahşap, fakat sıhhî bir evdi. Ev sahibesi altta kalıyordu. Yan tarafta bir evde büyük oğlu, çoluk çocuğu ile kalıyordu. Hz. Üstad'ın kaldığı oda ayrı idi. Bizi de yanına kabul buyurdular.

"O günlerdeki ders ve haletleri etraflıca ifade edebilmek mümkün değil.

Isparta'da Üstad'ın ilk talebelerinden Terzi Mehmet,

Mustafa Sungur ve Bayram Yüksel'in arasında

Yalnız şurasını ifade edeyim ki, Hz. Üstad'ın ahir hayatında talebelerinden böyle bir cemaat ile beraber bulunmaları, Risale-i Nur hizmetine ait yeni bir safhanın, umûma taalluk eden bir hizmetin tezahürü idi. Bizim için bu ne kadar şerefli, ulvî bir mazhariyet ise, mes'uliyet noktasından da bir o kadar büyük ve ağır bir emanetti. Nitekim ileride bir gün buyurdular: 'Baş bir batman taşı kaldırdığı halde, göz bir saçığı dahi kaldıramaz. Siz burada benim yanımda göz gibisiniz. Az bir suçunuz, büyüktür. Mükâfatınız da o nisbette büyük olur.' Şüphesiz layıkıyla bilemedik, kudsî hizmetinde tam muvaffak olmadık. Yine onun şefkat ve himmetini ve duasını talep ederiz."

Isparta'nın Önemi

"Bir mektubunda Üstad, hayatının sonlarını Isparta, Barla ve Senirkent gibi yerlerde geçirmek istediğini anlatırken, bu mübarek toprakların gelecekteki ehemmiyetine dikkat çeker:

"Ben Barla'yı Süleyman ve Tefvik gibi kardeşlerimi unutamıyorum. Hayalen çok vakitlerde kendimi orada tahayyül ediyorum. Ahir hayatımı da o mübarek yerde geçirmek isterdim. Ve bazı vakitte Senirkent'te oturmak arzu ederdim. Fakat şimdilik ihtiyar elimde değil. Isparta ve civarı benim için taşıyla toprağıyla mübarektir. Isparta'nın Medrest'üz-Zehra'sı ise umûm Anadolu Üniversitesi ve Âlem-i İslamın Dar'ül-Fünûn'u olacağını kuvvetle ümit ediyoruz. Onun için ben kabrimi o havalide istiyorum."

"Zaten Nur'ların telifi ve neşri de buradan başlamış. Ispartalı kahraman, mübarek sadık ruhların, Nur'lara sahip olmasıyla da âlemde dal budak salmış. Onun için Isparta daima Anadolu çocuğunun medar-ı iftiharı olmuştur. Ve Isparta Risale-i Nur'a daima sahip çıkmıştır. Müteaddit mektuplarında Üstad'ımız Isparta hükümetinden sitayişle bahseder:

"Benim son hayatım Isparta havalisinde geçirmek büyük bir arzumdur. Isparta taşıyla toprağıyla benim için mübarektir. Hatta yirmi beş seneden beri beni işkence ile ta'zip eden eski hükümete kalben ne vakit hiddet etmişsem, hiçbir zaman Isparta hükümetine hiddet etmeyip, o mübarek vatandaki hükümetin hatırı için ötekileri de unutuyordum. Hususan oradaki eski tahribatı tamirata başlayan hakikî vatanperverler olan Demokrat namında hamiyetli ahrarlar, yani hürriyetperverler, Nur ve Nurcuları takdir etmelerine çok minnettarım. Onların muvaffakiyetine çok dua ediyorum. İnşallah o ahrarlar, istibdad-ı mutlakı kaldırıp, tam bir hürriyet-i şeriyyeye vesile olacaktır."

Türkler Zulmetmez

"Hazret-i Üstad, iman nuruyla baktığı için Anadoluyu çok severdi. Türkiye'ye İslamın ileri karakolu olarak bakardı. Ve burada meskûn ahaliye kalbinin tâ derinliğinden şefkat gösterirdi. Türk milletini çok severdi.

"Ben dikkat ediyordum, kim bana zulmediyor, onlar kat'iyen Türk değillerdi. Çünkü hakikî Türklerde zulmetmek damarı yoktur. Bana zulmedenler, Türklük perdesi altına girmiş başka millettendir ve her millettenden ziyade yüksek bir haslet, bir manevî kahramanlık Türklerde görüyorum' derdi."

Heybeliler

Sungur, o çetin ve karanlık günlerden, fedekarane hizmetleriyle davayı geleceğe taşıyan Isparta

Kahramanları'nı şükranla yadeder:

“O zaman Isparta'da Hüsrev, Tahirî, Tenekeci Mehmed ve Terzi Mehmed Efendiler, Nuri Benli, Kâtip Osman, Hilmi Efendi, Halil İbrahim gibi çok Nur talebeleri vardı. Bilhassa Sav, Kuleönü, İslamköy, Atabey, Eğirdir, Barla gibi yerlerde çok Nur talebeleri vardı. Barla Dağlarının arkasında şanlı Senirkentli'ler vardı.

“Ahirete göç eden Sav'lı Hacı Hâfız, İslamköylü Hâfız Ali gibi çok talebelerine ‘Evliyâ-i azime arasında dua ediyorum’ diye Üstad'ımızın beyanları var. Hüsrev, Tahirî gibi bahadırlar da hep oralardan çıkmışlar. Tahsin Tola, Mustafa Gül, Küçük Ali, Ali İhsan Tola'lar, hep Isparta toprağının mahsulüdür. Denizli, Eskişehir hapsinde ekseriyetle yatanlar onlardır. Hapistekilere erzak götürürken, heybelerinin alt kısmına risaleler koyarak, heybelerini içeri sokturup, boşalttıktan sonra alıp her hafta görüş günü, Isparta-Denizli arasında mekik dokuyan ve nazar-ı dikkati çekip ‘Heybeliler’ diye anılan yine onlardır... Ve 1956'da Başvekil Menderes'le görüşüp, Nur'un serbest neşriyatının mebdeini hazırlayanlar yine onlardır. 1935'te Eskişehir'de 120 kişilik bir kafilde kelepçeli olarak askerî arabalarla götürülen ve yolda Ruhi isminde ehl-i vicdan kafilde başkan subayın masumiyetlerini görmesiyle kelepçeleri bırakılıp öylece sevk edilen ve yollarda emniyet mülahazasıyla yerleştirilen jandarma müfrezelerine o mübarek subay tarafından, ‘Bunlar denildiği gibi zararlı insanlar değil!’ diye etrafa telkin edilen, Nur'un sadık talebe ve hadimleri onlardır. Umûmuna binler selam ve ahirete intikal edenlere de Allah'tan sonsuz rahmetler niyaz ederiz.”

Üstad'ın Huzurunda

“Huzuruna vardığımızda zaten âdet-i âliyeleridir, kendi dua, himmet ve irşadiyle husûl bulan hizmetleri, faaliyetleri talebesinin hizmeti gibi dile getirerek bizi okşar, aşırı şefkat gösterir. Bizim Ankara'daki hizmetlerden, hapsimizden bahsetti. Bu arada ‘Hapiste bir kişiye vesile olmak, dışarda otuza bedeldir, otuz kişiye mukabildir’ diye beyanda bulundu.

“Bir gün Samsun'dan yeni gelmiştim. Isparta'da sabah dersinden sonra idi. Hapiste risaleleri yazarken elimden almışlardı. İbrahim Hakkı Hazretleri'nin *Marifetname*'si elime geçti. Hapiste koca koğuşlarda kalabalık bir arada kalıyorduk. *Marifetname* bana iyi bir enis oldu. Üçüncü kısmında, hakikata ulaşabilmek için ‘Erkân-ı sitte’ (altı esas) ileri sürülüyordu. Birincisi, killet-i taam, az yemektir. Bunu yapamamakla beraber bahsi bana hoş geliyordu. Bu itibarla dersten sonra Üstad'ımıza ‘Üstad'ım! Hakikata ulaşmak için aç kalmak lazım değil mi?’ dedim. Daha sözümü bitirmeden, ‘Talebe-i ulûmun uykusu dahi ibadettir. Nur talebeleri, bu zamanda talebe-i ulûmun yüksek kısmındandırlar!’ diye beyan buyurdular.”

Vazife Taksimi

“O ahşap konakta oturduğumuz oda, evin kuzey cephesine bakıyordu. Tahirî ile Ceylan genellikle yazıyorlardı. Zübeyir zil çaldıkça Üstad'ın hizmetine koşuyordu. Bayram evin yemek vesair işlerini görüyordu. Bazen Üstad'la beraber ders okuyorduk. Hz. Üstad, bizleri çağırıyor, Nur'lardan bir bahis, bir mektup veya müdafaattan bir kısım okutturuyor, soruyor, soruşturuyordu. Biz geldiğimiz için hapislerden, Ankara'dan, Eflani'den, Safranbolu'dan, çoluk çocuğumuzdan sorup duruyordu. Hapiste iken kendilerine gönderdiğim mektubu okuttular. Şevkle dinlediğinden bahsettiler.

Üstad'ımız huzur-u daimîde olduğu için zamanını neticesiz boş şeylere bir an da olsa sarfetmediğinden, sorması, alakaları hep kendisinin ebede bakan âlemine aitti. Onun âleminde, dairesinde yer tutmak, ruha ulvî bir inşirah verir, bir aşk ve şevke medar olur, bir huzur tahsiline

sebeptir. Nitekim, ben Üstad'ı ziyaret eden kimi dinlemişsem, anlatırken birden bir ulviyet, letafet ve huzur kesbettiğini gördüm. Demek Üstad'la görüştüğü o dakikalar, bekâ âleminde birer sahne imiş. Hayatının Leyle-i Kadri mesabesinde imiş. Artık siz Üstad'ı düşünün. Elif-bâ'dan başlayarak, doksan yaşına yaklaşan o muhteşem Said'in ebediyet âlemlerinin sonsuz ufuklarında, Allah rızasının namütenahî meratibinde nasıl kanat açıp uçtuğunu hayal edin. Şimdi Risale-i Nur Külliyyatının okunup yayılmasıyla, dâhil ve hariçte neşri ile onun derslerinden intibaha gelenlerin ayrı ayrı safhalarda hizmetleriyle ve içtimaî meselelerde de en muvafıkını ders verip, o muvaffakiyetli tarzın devamı ile Hak dinin devamından gelen netice-i maneviyeyi de mülâhaza ederek, hülâsa diyanet âleminde, cihad âleminde, siyaset ve saltanat âleminde ta kıyamete kadar devam eden, husûl bulan, netice veren muhteşem şahs-ı manevîsine hayretle bakınız. Bu asrın, onunla nasıl güller açmış, tezeyyün etmiş olduğunu görün.”

Nurlu Hatıralar

1956 yılı. Isparta'da bir Kadir gecesi, talebeler Üstad'ın yanında evrâd ve ezkârla geçirmektedirler... Gece ışıltı ışıltı, gönüller bir hoş ve uhrevîlik her yandan ağır basmakta... Sungur elindeki *Hizb'ül-Hakaik* bahrine müstağrak olmuş durumda... Bir ara Üstad arka odadaki talebelerin kapısında belirir ve içlerinden birine işaret eder.

“Sungur sen gel” der. “Risale-i Nur hizmeti için Ankara'ya Tahsin Tola'ya şöyle bir mektup yaz!”

Sungur, uhrevîliğin manevî hazzı altında gaşyolmuşken, “Bu gece çok mübarek, sabahleyin yazarım!” diye düşünür, ezkârına devam eder.

Sabaha yakın Üstad tekrar sorar:

“Ne oldu, yazdın mı?”

“Hayır, Üstad'ım henüz yazmadım.”

Üstad Bediüzzaman'ın “Taşıyla toprağıyla mübarek” dediği Isparta'nın Sidre mevkiinden görünüşü

Üstad'ın teessürü yüzünden okunur. Sabah olunca tekrar Sungur'u çağırır:

“Şimdi hemen o hizmet için Akara'ya gideceksin! Alaküllihal, bu hizmet, okuduğun kadar önemli idi” der.

Sungur, uykusuz geçen gecenin ardından yorgun argın Ankara yollarına düşer...

On Sinemaya Değişmem

“Isparta'da Üstad'ın evinde sabah, öğle ve ikindi namazlarından sonra dersler yapar, sırayla okurduk.

“Sabah namazından sonra sırayla Tahirî, Sungur, Ceylan, Hüsnü Bayram, Zübeyir elimizde birer

kitap olur, sırayla birer ikişer sayfa okurduk. Üstad da dinlerdi ve sonunda dua ederdi. Yalnız Arapça *Mesnevi-i Nuriye*'yi kendisi okuyup, bazen iki, bazen dört saat coşarak ve eski hatıralarını da katarak anlatırdı. Bu dersler esnasında Üstad'ımızın çok hatıralarını dinledik.

Ders yaptığımız evin etrafında o zaman kesretli kavak ağaçları vardı. Üstad'ımız onları temaşa eder ve:

'Bunların temaşasından on sinemadan, yirmi tiyatrodan ziyade nefsim lezzet alıyor' derdi.

"Zaten hayatı, dağlarda, bağlarda seyahatle kâinat kitabını okumakla geçirdi. Kur'an-ı Kerim kelam sıfatından geldiği gibi, Kâinat da İrade sıfatından gelmiş bir Kudret kitabı olduğunu anlamış ve bilmişti. Böylece her şeyde Marifetullah'a yol bulmuş, bunu da ilmî ve fikrî olarak delillerle ispat ederek nesillere intikal ettirmişti. Her meseleyi Kur'andan âyetlerle ifade ederken, kâinattan madde âleminden de misallerle izah ve ispat eder, akılları iknaya çalışırdı. Şimdiye kadar kimsenin söylemediği bir sözü söylemişti, 'Kur'an kâinatı okuyor!' Yıllarca Allah'ın inkârına hâşâ delil diye gösterilen madde almemini, Rabbimizi bize bildiren muarrif olarak nazara verirdi ki, bu cidden büyük bir keşfiyattır. 19. Söz'de 'Rabbimizi bize tarif eden üç büyük küllî muarrif var' dediği yerde 'Biri Kur'an-ı Kerim, biri Hatem'ül-Enbiya, biri de şu kitab-ı kebir-i kâinattır' der. İşte genç nesillerin, mekteplilerin Nur Risalelerine büyük bir coşkunlukla koşmaları bundandır.

"1940 senelerinde Kastamonu'da bazı lise talebelerinin kendisine gelerek 'Muallimlerimiz Allah'tan bahsetmiyorlar' demeleri üzerine, 'Siz muallimlerinizi değil, okuduğunuz fenleri dinleyin. Çünkü onlar, mütemadiyen lisan-ı hal ile Allahtan bahsediyorlar' deyip fenlerin diliyle ve misallerle Allah'a iman hakikatını ispat eder.

"Dileğimiz odur ki, bu memleketin idarecileri, bütün maarif camiası, asrımıza tulu' eden Kur'an'ın bu yeni dersinden istifade etsin, onu ele alıp bütün dünyaya neşr-i envâr ederek insanlığın imdadına koşsunlar."

Sarıklı Genç

"1950'de Ceylan Urfa'dan geldiğinde Üstad onu Ankara'ya gönderdi. Ceylan'a Emirdağ'da iken, 'Seninle Sungur o sarıklı gençsiniz' demiş. 1955'te Üstad kapıya durdu. Ceylan yok. Zübeyir Ağabey'le beraberiz. 'Ben bir zaman Ceylan o sarıklı gençtir' demiştim. O bir kişi değil, müteaddit kişilerdir' dedi.

"Eğirdir'den Hulûsi Ağabey Şark'a gittiğinde ona yazdığı mektupta ise:

'Kardeşim Hulûsi, o rüyada gördüğün Hüsrev namında bir gençtir. Aynen o sarıklı genç mânâsını gösteriyor' demişti

"Bir zamanlar Nazım çıktı. Diyarbakırlı'lar 'Mehmet Kayalar'dır' dediler. Erzurumlular 'Mehmet Kırkıncı Hocadır,' sonra, 'Fethullah Hoca'dır' dediler. Aslı nedir? Üstad bu neviden çıkacak zatlara o unvanı vermiş. Tahsis etmediğinden o değildir diyemeyiz, illâ odur da diyemeyiz. Zaten Üstad'ın mesleği budur. 'Rabbül âlemini' izah ederken onun içine dâhil olan âlemlerden sözettiği gibi, birine tahsis etmiyor. Mehdi hakkında da öyle... *Beşinci Şua*'da anlatıyor: 'Bazı ehl-i hakikat eskide çıkmış demişler' diyor."

Yüz Kat Daha Fazla

"Üstad üzümleri odasındaki ipe dizdirip temaşa ederken, 'Kardeşlerim, benim bunları temaşa etmekten aldığım lezzet, yemekten aldığım lezzetten yüz defa daha fazladır!' der."

Sen Karışma!

“Bir gün dedi ki:

“Birbirinize bigayr-i hakkın seksen sopa vursanız yine buradaki netice-i azime için burayı bırakmamanız lazım.’ Çünkü insan hissiyatı bazen insanın elinde olmadan şuursuz olarak insanı zorlar. Kardeşin bir sözü, bir tavrı ağırınıza gider.’^[14]

“Sarıklı genç bir ünvandır. Ona çok kimseler dâhil olabilir.”

“*Tarihçe-i Hayat*’ın yazılması sırasında Ceylan’la Zübeyir Ağabey arasında biraz bir şey oldu. Reisicumhur’a, Başvekil’e Mektupta var. ‘Pakistan’da Türkiye’deki Nurcuların bir buçuk misli Nurcu var’ diye yazılmış. O zaman Afyon savcısı 500 bin dediğine göre Pakistan’da bir buçuk milyon Nurcu olması lazım. Ceylan Ağabey buna itiraz etti. Zekeriya Kitapçı da ona uydu. Aralarında tartışma oldu. Ben çok üzüldüm. Üstad’ın yanına gittim. Bana, ‘Sen karışma!’ dedi. Zübeyir Ağabey o halin üzüntüsüyle dışarı çıktı, bir saat kadar gezdi, geldi.”

“Türkiye’ye Geri Dön!”

“Üstad’ın hizmetinde kalbî vartalardan kurtulmak kolay değil. Sadece bu yönü bile büyük bir imtihandır. Çünkü kalbinizden geçeni bilip, sizi onunla muaheze ediyor! Bir gün Üstad’ın hizmetinde beraber olduğumuz bir kardeşle aramızda kalbî bir gerginlik olmuştu. Üstad bizi gezmeye götürecekti. Gerginliği hissetti ki, tam arabaya bineceğimiz sırada:

“Sungur sen geri dön, Patnos’tan gelen mektuba cevap yaz!” dedi. Zahiren ‘Peki efendim’ dedim, efeliğe toz kondurmadım ama gelin içimdeki fırtınayı bana sorun. O kardeşin Üstad’la gidip de benim geride kalmam, gerginliğimi arttırtıkça artırdı. Neredeyse isyan edecektim. Onu bana tercih etti diye düşünüyor, içim içime sığmıyordu. Büyük bir vartaya yuvarlanıyordum. Hatta bir ara içimden oraları terkedip gitmek geçti. Zihnimden önce Eflani, sonra Ankara ve İstanbul’a gitmek geçti. Sonra en iyisi Ravza-i Mutaharra’ya varıp Resulullah’a türbedar olurum dedim. Böyle düşünürken birden bir hal oldu, sanki sema yarıldı, Ravza-i Mutahhara ortaya çıktı, içinden Peygamber Efendimiz göründü, “Sen Bediüzzaman’ı Türkiye’de bırakıp, buraya nasıl gelirsin? Doğru onun hizmetine geri dön!” diye

beni şiddetle azarlamaya başladı! Hayal değildi, sesini duyuyor ve zatını görüyordum.

“O hal gözümün önünden gittikten sonra içimdeki o gerginlik birden boşalıverdi. Kalbim kadife gibi yumuşak hal aldı. O kardeşime karşı menfi en küçük bir şey hissetmediğim gibi, o an gelse ayakkabısını silecek kadar ona karşı bir hürmet ve muhabbetle doldum.

“Hele Üstad’ımız dönüp geldiğinde arabanın korna sesini işitip karşıladığımda, koluna girip merdivenlerden çıkarken, “Ooo benim Sungur’um!” diye iltifat etmesi üzerine, içimde en küçük bir şey kalmaz, tam tedavi olurduk.”

Isparta’da geçen yıllar, Nur hizmetinin geleceği açısından çok önemli hatıra ve dersleri ihtiva eder. Sungur’un şahit olduğu hatıra ve değerlendirmelere devam ediyoruz.

Isparta ve Hüsrev

“Isparta deyince Hüsrev Altınbaşak’ı anmamak mümkün değildir. Şüphesiz bu toprağın yetiştirdiği mübarek, muhterem kahraman Nur talebelerinin önde gelenlerinden biri de odur. Üstad’ın, dellal-ı Kur’an olan manevî şahsiyetini beyan eden yazıları ve hatıraları Üstad’ımızın tensibiyle eserlere ve lahikalara geçmiştir. Eski büyük hizmetleriyle Nur dairesinde Hâfız Ali, Hasan Feyzi, Zübeyir, Tahirî, Ceylan gibi yaşamaktadır. Üstad’ın Denizli hapsinden Emirdağ’a gönderilmesini müteakip Çalışkan’lara gönderdiği bir yazıda Üstad’ı onlara şöyle takdim eder:

“Bugünde Mele-i A’la’nın arzda medar-ı sürûru.

Bugünde sekene-i arzın, Mele-i A’la’da medar-ı iftiharı.

Bugünde Habibullah’ın medar-ı nazarı.

Bugünde Müslümanlığın sertacı.

Bugünde tarikatların şahı...

Bugünde hakikatların imamı.

Hem bu günde mahbub-u Hüda,

Hem bu günde Allame-i Asır.

Hem bu günde zulmetin nuru,

Hem bütün günlerde Mehdi-i Azam.

Hem Molla Said-i Nursî.

Hem Bediüzzaman-ı Kürdî.

Fahr’ud-Deverân.

“Sevgili Üstad’ımızı sizlere en mübarek, en kıymetli bir hediye olarak takdim etmekle müftehiriz. Hüsrev” diye imzasını atmış. Ben bunu Üstad’ımızın fotoğrafı arkasında müteaddit yerde Hüsrev Ağabey’in hattıyla yazılmış gördüm. Bu ifadelerin kıymetini takdir edebilmek için, yıllar önce, Risale-i Nur, dar bir dairede, talebeleri de hapslere sevkedildiği müthiş bir zamanda ve ümitsizliğin çoklarını sardığı bir devrede yazıldığını düşünmek lazım..”

Bankayı O mu kurdu?

“Bir gün Üstad’ın eski talebelerinden Isparta’lı Tenekeci Mehmed Efendi ziyaretine geldi. Üstad’ımız ona:

‘Ben sana tayinat vereceğim’ diye kesesine el attı.

‘Hayır, benim ihtiyacım yok Üstad’ım’ dedi. Üstad ısrar etti. Fakat yine kabul etmedi. Sonra Üstad:

‘Zeki var değil mi?’ diyerek oğlunu kastetti.

‘Hayır, Üstad’ım, ben onun yemeğini bile yemiyorum!’ dedi. Üstad:

‘Niçin?’ diye sordu.

‘Çünkü o bankada çalışıyor.’

‘Bankayı o mu kurdu?’

‘Hayır, o yalnız bankada çalışıyor’

Sonra Üstad’ımız ‘yiyebilirsin’ dedi. Tenekeci Mehmet Efendi:

‘Hayır, hayır’ deyince, Üstad’ımız:

‘Maşallah, benim kardeşim fetva ile değil, takvâ ile amel ediyor!’ diye takdirkâr ifadelerde bulundu.”

Kardeş Yaptım

“Üstad, o zaman Isparta İmam-Hatip’te talebe olan Ahmet Gümüş’e iki parmağını birleştirerek:

‘Ben Nur Talebeleriyle İmam-Hatiplileri kardeş yaptım.’ demişti. Yine aynı okulda okuyan Zekeriya Kitapçı’ya da:

‘İslam Enstitüleri giderek eski Meşihat’ın yerini alacak.’ demişti.”

Namaz Kılıyorsa...

“Bir gün Ahmet Gümüş okuldan kızgın bir şekilde Üstad’ın yanına gelerek:

‘Bu İmam-Hatip Müdürü komünisttir!’ der. Üstad Ahmed’e:

‘Kardeşim Ahmed, o müdür namaz kılıyor mu?’ der. Ahmet Gümüş biraz düşündükten sonra:

‘Kılıyor Üstad’ım!’ deyince, Üstad elini göğsünün üstüne bastırarak:

‘Öyleyse o benim kardeşimdir!’ der.

‘Aynı sohbetinde bulunan Yaşar Gökçek:

‘Bu ders, hayatıma yön verdi. Ondan sonra namaz kılan herkesi mü’min kabul edip, asla düşmanlık etmedim’ dedi.”

Küre-i Arza Ders

“Üstad, Isparta’da bir ara bize Arapça *Mesnevi*’yi ders vermeye başladı. Bazen sabah namazından sonra başlayıp, bir iki, hatta beş saat süren dersler ve izahlar yapıyordu. Bazen öylesine coşuyor ve derin hakikatler anlatıyordu ki, mest oluyorduk. Bir defasında:

‘Ben sadece size değil, bütün Küre-i Arza ders veriyorum.’ demişti.”

Hizmet Maddeleri

Risale-i Nur’un Üstad’dan geleceğe intikal eden meslek ve meşrebinde dört ana madde esastır. Bundan önce hayat ve hatıralarını kaleme aldığımız ağabeylerimizin hayatlarında gördüğümüz gibi Sungur Ağabey’in ifadelerinde aşağı yukarı aynı gerçeği görmekteyiz:

1. “Mahkeme-i Temyiz Afyon kararını lehimizde bozdu. 1950’de Demokrat’ların iktidara gelmelerinden sonra çıkan Af Kanunu gereğince Afyon Mahkemesi dosyaların ortadan kaldırılmasına ve kitapların tekrar müsaaderesine karar verdi. Temyiz Mahkemesi bu müsaade kararını onaylamadı ve tekrar bozdu. Çünkü ilk bozma kararında, ‘Denizli beraatından sonra hangi kitap telif edilmişse mahkeme onun üzerinde karar verebilir. Bir bilirkişi heyetince bu hususun tefrik edilmesi gerekir.’ diyordu. Bu şekilde mahkeme 1956’ya kadar devam etti.

“Hz. Üstad daima ve çeşitli vesilelerle bu hususla alakadar oldu. Mahkemenin beraat kararı verip,

kitaplarımızın iadesine çalıştı. Ankara'da mebuslarla temas ettiği muhtelif zevata haberler gönderdi. Adliye Vekâletine ve Mahkeme-i Temyiz'e de alakadarlık gösterdi. Bu sahada Isparta mebusu Dr. Tahsin Tola başta olmak üzere, Muş mebusu Gıyaseddin Emre Bey, Kasım Küfrevî, Gazi Yiğitbaşı gibi mebuslara da çalışmalarını için haberler gönderdi. Afyon Mahkemesi böyle devam edip giderken, yurdun çeşitli yerlerinde davalar açılmaya, taharrîler olup beraatlar verilmeğe devam etti. Bu hususlara dair gelen haber ve mektuplara gereken cevaplar veriliyordu.

“2. Nur hizmetlerine dair gelen mektuplara Hz. Üstad, ya bizzat cevap veriyor veya verdiriyordu.

“3. Ziyaretçiler hiç eksik olmazdı. Risale-i Nur'un hizmetinin inkişafına baktığımızda, Üstad'la görüşmelerin ve Üstad'ımızın kısa da olsa ders ve sohbetlerinin büyük bir yekün-ü azim teşkil ettiğini görürüz. Üstelik bu görüşmeler, hizmetin temeli ve esasını teşkil ederdi. Bunu *Son Şahitler*'de, Üstad'la görüşenlerin nasıl o şems-i manevîden ebedî aydınlık nurunu aldıklarını ve o cazibe ile nasıl yeni bir hayata kavuştuklarını görmekle de anlıyoruz.

“4. Nur'ların el yazısı ve teksirle çoğaltılıp neşredilmesi.

“Isparta'da, Sav'da, Kuleönü'nde yazı ile hizmet devam ediyordu. Büyük Ruhlu Küçük Ali'nin müberek eli tam bir matbaa gibi işliyordu. Kırk sene mütemadiyen yazdı. *Nur'un İlk Kapısı*, Hz. Üstad'ın eline geçtikten sonra Hüsrev'in hattıyla teksir edildi. Bundan önce de beş-altı risale Isparta'da teksir ile çoğaltıldı. *Âyet'ül-Kübrâ*, *Tiryak*, *Zerrat Risalesi* ve *İsm-i Kayyuma dair Risale* gibi eserler...

“Bu arada Eflani'de de el yazısı ile hizmetin devam ettiğini ifade etmek gerekir. Hüsni, Reşad ve Emin Efendi'ler, İbrahim Toprak Hoca, İki Hatipler: Hatip İbrahim ve Hatip Mehmed Efendi. Dayılarımız Şükrü, Şevket ve Ahmed Efendi'ler ve bu arada bunların çocuklarından da bir kısmı, Rahmi ve arkadaşları, masum çocuklar da Risale-i Nur'ları bir müddet yazdılar. 1960'tan sonra Eflani'de Kâmil Hoca yazı hizmetini devam ettirdi. Hz. Üstad'ımız Eflani'deki bu hizmet için, ‘Onlar benim bedelime yazıyorlar’ demişti.

“Nazif Çelebi de Küçük Isparta denilen İnebolu'da teksirle Nur'ların neşrine devam ettiriyordu. İnebolu mütesanit bir ceamaat halinde hepsi şevkli, Nur'a sadık fedakârlardı. Büyük Ruhlu Küçük İbrahim, Gülcü'ler, İzzet Efendi'ler, daha ismini bilmediğimiz kahramanlarla doluydu. Hakikaten İnebolu, âlem-i İslam'ın en şimalinde, Rus hududunda, küfr-ü mutlak karşısında, salâbet-i diniyesi ile bir nevî nöbetçilik yapmaktaydı. Şimdi dahi Kur'an okuyan, çok sayıda masum çocukları ile ve diğer beldelelerdeki İnebolu'lu dindarlarıyla aynı hizmeti devam ettiriyorlar.

“Yine bu arada, Ege Bölgesi'nde kalemleri elmas kılıncı gibi dinsizliğe meydan okuyan imana ve Kur'ana hizmet eden Ahmet Feyzi ve Hasan Atıf'ı hürmet ve takdirle yadederiz. O bahadır kahramanlar, o zamanda Abdurrahman Cerrahoğlu ile beraber İzmir'de birkaç risale neşrettiler. Ve mübarek Atıf Efendi'nin yambaşında Nazilli'de gelişen hizmet, Hacı Mustafa, Büker Mehmed'ler, Şehit Oğuz'lar gibi çok Nur talebeleri, bilhassa Denizli'de yazı ile hizmet eden sadık Nur talebeleri garbî Anadolu'da hizmet-i Nuriye'yi devam ettirdiler.

“Daha önce de Atıf Efendi *Cevşen'ül-Kebir*, *Evrad-ı Kudsiye*, *Delail-i Nur* ve *Hülasat'ül-Hülasa*'yı yazmış, tab'ettirmiş ve Üstad'ımıza da bir miktar göndermişti. Bu hizmete 1950'de başlamıştı. Sonra da Üstad'ımız İstanbul'da iken, huzurunda bazılarını tashih ettirmiş, bu hususa dair Hz. Üstad'ımız bir mektubunda şöyle demiştir:

‘Rabian, Kardeşimiz Atıf'ın Pakistan gibi yeni İslam devletlerine *Delâil* ve *Hülasat'ül-Hülasa*'yı göndermek ve başta Arabî bir fikrada benim bulunmam niyetini Hüsrev'e yazıyor. Evet, Atıf'ın fikri ile bunları Nur Mecmuaları ile beraber Medreset'üz-Zehra'nın erkânı münasip gördüğü tarzda göndermeleri münasiptir. Erkânlar benim bedelime Arabî fikrayı yazarlar.’

“Bu dört madde ile arz etmek istediğim, Üstad'ımızın o zamanda alakadar olduğu ve dolayısıyla

bizim de meşgul olduğumuz hizmet safhalarıdır. Muazzez Nur Üstad, bir dakikasını, bir anını bile boş geçirmeyen, ‘İleyhi yes’adü’l-kelimü’t-tayyip ve’l-amelü’s-salih yerfeuh’ sırrıyla duyguları daima hareket ve faaliyette olan biriydi.”

Ziyaretçiler

Sungur, Üstad’ı ziyarete gelenlerle ilgili müşahedelerini anlatırken şunları söyler:

“Üstad gelenlere:

‘Ben seni Nur talebeliğine kabul ettim. Fakat bizim bazı şartlarımız var’ derdi.

‘Birincisi, farzları kılacaksın.

‘İkincisi, kebairi terk edeceksin.

‘Üçüncüsü, Risale-i Nur’u okumak, yazmak ve yaymak şeklinde meşgul olacaksın. O zaman ben ne okudum ne yazdımsa sana bağışlanır. Çünkü bizim şirket-i maneviye diye bir kaidemiz var!’

“Üstad’ı ziyaret edenler vesilesiyle olan hizmeti de bir yekûn-u azîm teşkil eder. Her ne kadar Üstad’ımız, ‘Meşrebimizde sûrî sohbet esas değil, manevî ve daimî sohbet yeter’ demiş ve yazmışsa da uzaktan yakından gelen ziyaretçiler eksik olmazdı. Bunları Üstad’ımıza söylememiz ve Üstad’ımızın kabulü de ayrı bir tecellîdir. Bizim bazen ehemmiyetle söylediğimiz bir ziyaretçi için Üstad hiç alaka göstermez. Bazen de tahminimizin hilafına ziyade alakadarlık gösterirdi. Bazen de bizim alaka ve hatırımız için kabul ettikleri olurdu...

“Gelen ziyaretçiler, genelde dindar Demokrat Milletvekilleri, bazı resmî memurlar, muhtelif vilayetlerden, vatanın her köşesinden muhtelif şahıslar... Üstad’ımız bazen evinde, bazen yolda rast geldiği veya kıra çıktığı zamanlarda gelenlerle görüşürdü.

İstanbul’dan

“Bu arada İstanbul’dan gelenler de eksik olmazdı. Üstad’ımız Ankara gibi İstanbul’a da ehemmiyet verirdi. Talebelerle bizzat meşgul olurdu. Ahmet Aytimur, Mehmet Fırıncı, M. Emin Birinci, Üzeyir, Galip, Hakkı gibi gençlerden müteşekkil bir cemaat vardı. İstanbul’da şüphesiz daha çoklar vardı. Abdülmuhsin Almanya’ya gitmişti. Fakat hizmet-i Nuriye’yi gaye edinen, ihlâs, sebat, fedakârlık, sadakat gibi âlî hasletlerle bezenmiş, az da olsa bir heyetin, mütesanit bir cemaatin bulunmasını ruh-u canıyla arzu ediyordu. Re’fet Bey gibi Nur’un bir rüknü İstanbul’da bulunmasından dolayı da Üstad’ımız memnundu. Mesela bir mektubunda:

‘İstanbul Üniversitesi’nin Küçük Said’lerinin eski Said ve Yeni Said’in *Tarihçe-i Hayatı*’ndan yazdıkları ve *Sebilürreşad*’ın neşrine teşebbüs ettiği ve size gönderdiğimiz risaleciği gayet az tashih ettim. Onu mükemmel bir sûrette, hem tashih, hem ta’dil, hem tekmil etmek size aittir. Onu ta’dilinizden sonra *Birinci Zeyl* olan talebe müdafaatının bir zeyli veya bir lahikası diye teksir etseniz, Risale-i Nur aleyhinde çalışanları bir derece susturabilir diye hem Ankara, hem İstanbul Üniversitesi’ndeki talebeler karar vermişler. Haber aldım.’ demektedir.

“Bu mektupta *Tarihçe-i Hayat* gibi neşriyatın Risale-i Nur aleyhindekileri susturacağının beyan edilmesi manidardır.

“Yine bu arada Ankara’da Said Özdemir kardeşimiz, babası muhterem Osman Efendi ile Hz. Üstad’ı ziyarete geldiler. Yanlarında meczup birisi vardı. Üstad’ımız Said Özdemir ve babasını çok latif bir halet içinde kabul etti. Tillo’ya küçüklüğünde gittiği, Hasiye Kümbetinde *Kamus-u Okyanus*’u Babü’s-Sin’e kadar ezberlediği vesair ahvalini beyan içinde, Said’i kastederek, ‘Demek ruhum seni arıyormuş’ diye iltifatta bulundu.

“Ondan sonra Said Bey, Nur’a hizmeti gaye-i hayat etti. Ve bilfil o hizmeti Atıf Ural, Seyyid Salih, Tahsin Tola ve Mustafa Türkmenoğlu ve arkadaşlarıyla birlikte Ankara’da ifa ettiler.

“Üstad’ımızın Maarif ve Diyanet’in elbirliği ile Nur’ları her tarafa neşretmek arzu ve temennisini yerine getirdiler. Merkez-i hükümette Nur’ların neşrine muvaffak oldular. İstanbul ile beraber Nur Külliyyatı’nı Anadolu’ya ve cihana yaydılar.”

M. Emin Birinci, Mustafa Sungur ve Mehmet Fırıncı

Matbaalarda Neşir

“Son hayat safhasının önemli hizmetlerinden biri şüphesiz Risale-i Nur’ların matbaalarda basılmasıdır. Nur’lar 1956’da matbaalarda basılmaya başlandı.

‘Risale-i Nur’ların tanzimi baştan sona Üstad’ımıza aitti. Mesela *Sözler* yeni yazı ile basılırken arkasına *Konferans*’ı koymuştu. Onun için Kur’an hatlı *Sözler*’de Konferans yoktur.

“1951’de manzum *Lemeaat*’ı Zübeyir, Ziya ve bana ders vermişti. Tashih ettikten ve bazılarını çıkardıktan sonra, benimle Isparta’ya Hüsrev Ağabey’e gönderdi. *Sözler*’in arkasına konsun’ demişti.

“Gerçi Üstad, yeni yazı neşriyata, ta Kastamonu’da iken lise talebeleri için müsaade etmişti. *Meyvenin Altıncı Meselesi*, *Asâ-yı Musa*’dan bazı kısımlar, *Âyet’ül-Kübrâ*, *Küçük Sözler*, *Rehber*’deki ‘Gençlerle Muhavere’ gibi bahisleri daktilo ettirerek yayınlamıştı. Yine Emirdağ’da iken *Gençlik Rehberi*’ni Eskişehir’de Ceylan’a tab’ettirmişti. Ayrıca Samsun’da *Küçük Sözler*, *Divan-ı Harb-i Örfi* ve bir iki risale daha basmıştık.

“Ayrıca Nazif Çelebi, Üstad’ın emriyle *Asa-yı Musa*’yı yeni harf teksirle neşretmişti. İstanbul’da Üniversite talebeleri, hem *Tarihçe-i Hayat*’ı, hem *Nur Âleminin Bir Anahtarı*’nı, hem de birkaç risaleyi neşrettiler. Ve *Rehber*’i ikinci defa Abdülmuhsin vasıtasıyla matbaada bastırdılar.

“Fakat bütün bunlar mevzii ve gayr-i resmî idi. Resmen neşriyat, Afyon Mahkemesi’nin beraatinden sonra Diyanet’in mufassal, müspet raporuna dayanarak 1956’da başlatıldı. Hakikaten Üstad’ımızın bizatihî alaka ve himmetiyle Ankara’da Nur neşriyatı yapılmakla büyük fütuhata vesile olmuştu. O zaman o neşriyatta çalışan talebelere Üstad’ımız çok iltifatlarda bulunuyordu.

“Bu arada Ankara’da Seyyid Salih’in de Âlem-i İslam’dan gelen bazı zevâtı Üstad’ımıza getirmek ve Nur talebeleriyle tanıştırmak gibi dış hizmetleri oluyordu. Daha önce Pakistan Maarif Nâzır Vekili Ali Ekber Şah’ı Emirdağ’a götürmüş ve dönüşte Ankara’da Üniversite Nur talebeleriyle sohbetini temin etmişti. Ali Ekber Şah, Hz. Üstad’ı ziyaretten sonra, ‘Ben şimdi Pakistan’a büyük müjdelerle dönüyorum. Siz Said-i Nursî’nin kıymetini bilin. O yalnız sizin değil, bütün İslam Âlemi’nindir.’ demişti.”

Kayalar'ın Ziyareti

Sungur, Mehmet Kayalar'ın Isparta'da Üstad'ı ziyaret ederek yaptığı ilginç bir istişareyi de şöyle anlatır:

“Isparta'ya yeni geldiğim günlerde idi. Mehmet Kayalar, askerlikten ayrılmış, Konya'da bir ticarî müessesenin müdürlüğü için kendisine yapılan teklifi görüşmek üzere gelmişti. Üstad, evvela ona, azamî sadakat ve fedakârlık dersi verdi. Sonra Nur hizmetinin ehemmiyetinden bahsetti. Özellikle bu aşırda azamî fedakârlık ve sadakat gösterilmesi gerektiğinden sözetti. Vakıa aynı ders içinde o müesseseye müdür olabileceğine de işaret etti. Zira Üstad'ımız kanaat belirtirken direk söylemez, akla kapı açar, kararı kişinin kendi iradesine bırakırdı. Nitekim meseleyi konuşurken birden, Zübeyir'in azamî fedakârlık gösterip, Diyarbakır'da Mehmet Kayalar'dan boşalacak olan Nur hizmetini omuzlaması gerektiğini söyleyince, Kayalar mesajı aldı. O müessesenin teklifini geri çevirip tekrar Diyarbakır'a döndü...

“Ondan sonra Üstad'ımızın teveccüh ve himmetiyle, Kayalar'ın fitrî şecaat ve şevki birleşti. Orada bulunan ve ileride çıkacak nice güzide ruhların ve Şark'ın şahs-ı manevîsinin tecellîsi ile muazzam hizmetlere vesile oldu. Nur'lar bütün haşmetiyle Diyarbakır'da neşredildi. Oradan Şark'ın her köşesine yayıldı. Başta Hulûsi Bey'in, sonra Urfâ'da Ceylan, Zübeyir, Abdullah ve Hüsnü'nün hizmetleri Nur'un azamî faaliyet ve neşrinin kalblere nüfuzuna medar olmasıyla, Risale-i Nur, kendi asıl merkezinde makesini bulmuştu. Ve İnşallah da kıymetli, fedakâr, metin ve sadık sahip ve naşirleri ile ilâ yevmi'l-kıyâm devam edecektir. Onun için Üstad'ımız, hayatının son aylarında Ankara'ya geldiği zaman, Mehmet Kayalar'a hitaben, ‘Şark'ın on binler ulemâ ve evliyâsının yerinde sen o hizmeti yaptın. Her yerden evvel benim oraya gitmem lazımdı. O ulema ve evliyânın evlat ve torunlarına Nur'ları ulaştırmam icap ederdi. Fakat ben gidemiyordum. Cenab-ı Hak benim bedelime sana o hizmeti yaptırdı.’ diye iltifatta bulundu.

“Üstad'ımız Mehmet Kayalar'a yazdığı bir mektubunda, hizmetinin yalnız Şark'a, Anadolu'ya bakmayıp, Amerika ve Avrupa'ya da baktığını belirtmişti. Demek onun derslerinden intibaha geleceklerin bir kısmı Amerika ve Avrupa'da hizmet-i Nuriyede bulunacaktı. Allah-u a'lem, kendimce bunun küçük bir örneğinin, Batman'da Nur'ları tanıyan Ali Uçar olduğunu düşünüyorum.”

Mühim Bir Nokta

“Şu veya bu şekilde hizmeti sebkât edenler, aynı hizmeti devam ettirenlere ve neşriyatta bulunanlara dualarıyla ve her türlü alakaları ile yardım etmeleri, takviyede bulunmaları gerektir. Zira bu, hem Nur hizmetinin inkişafına, hem o zatın kendi hizmetinin devamına, ruhî ve uhrevî hayatının yükselmesine yardımdır. Çünkü saff-ı evvel olanlar, sonradan gelenlerin hasenatına hissedardırlar. Böyle olmayıp da bir takım indî ve hissî mülâhazalarla soğuk davrananlar, hem kendine, hem hizmete zarar ederler.

“Bu noktayı teyid eden bir hatıra:

“Üstad'ımız 1956'dan sonra *Büyük Sözler* basılıp ciltten gelince, çok sevinmiş ve bunu bir talebesini kastederek, ‘Falana müjde verelim’ diye neşe ile o talebesinin yanına götürmüştü... O talebesine *Sözler*'i göstererek, ‘Müjde! Ankara'da Maarif ve Diyanet birleşmiş, *Sözler*'i neşretmişler.’ demişti. Çünkü o talebesi de Risale-i Nur hizmetinde yıllar boyu çile çekmiş, sebat göstermiş bir kahramandı...

“Üstad'ımız Ankara hükümet merkezinde Risale-i Nur'dan başta *Sözler Mecmuası*'nın böyle açıkça ve beş bin adet birden basılmasını Nur'un büyük fütuhâtı olarak görüyordu. Bunun dahil ve hariçte yeni bir gelişmeye vesile olacağını, mektepliler arasında ve yeni nesillerde büyük iman ve

Kur'an hizmetine medar olacağını biliyordu. Bu sebeple en çok hizmeti geçen o talebesine bunu müjde veriyordu.”

Azamî Fedakârlık!

“Üstad'ımız yeni yazı ile neşriyatın başlamasından evvel, Isparta'da ders esnasında bizi şiddetle ikaz ediyordu. Hatta kendilerini ileri sürerek azamî ihlâs ve azamî fedakârlıkta, Ebu Bekir Sıddık Hazretleri'nin, ‘Ya Rabbi! Vücudumu Cehennem'de o kadar büyüt ki, ehl-i imana yer kalmasın!’ diye gösterdiği Sıddıkiyet meşrebinin bir zerresine nail olmak için, ‘Ben de onun azamî ihlâs mesleğinde devam edeceğim’ diyordu. Belki bu tarz neşriyatla, Kur'an hattı hizmeti şimdilik fazla revaç bulmayabilir, o cihette zarar olabilir. Fakat yeni nesillerin, gençliğin imanını kurtarmak için o büyük istifade ve hizmet için o zarara razı olduğunu zannediyorum. İnşallah, Risale-i Nur'dan iman-ı tahkikî dersini alan bütün gençler, mektepliler, Nur'ları birkaç defa okuduktan sonra Kur'an okumayı ve hatt-ı Kur'anı yazmayı da öğrenir, ona da çalışırlar. Bu sûretle Risale-i Nur'un bir gayesi olan hatt-ı Kur'an'ı muhafaza hizmetini de küllî bir sûrette ifa ederler. Ruh-u Üstad'ı kabrinde mesrûr ve şefkatli nazarını, himmetini kendilerine celb ederler, diye ümit ve temenni ediyorum.

“Elhasıl, bu hizmet-i Nuriye'nin ve neşriyatın mebbeinde bulunanlar, elbette aynı hizmetin devamında çalışanlara yardım, dua ve himmet etmelidirler. Şimdi hizmet yapanlar da, daha önce çalışanların manevî hayatlarını devam ettirdiklerini düşünmelidirler. Biz ne kadar hizmet etsek de onlara yetişemeyiz. Biz ancak o ağır şartlar altında ve saff-ı evveldekilerin hizmetlerini devam ettiririz diye düşünmelidirler. Eski talebeleri, ağabeyleri olarak onları hürmetle, kemal-i takdirle yad etmelidirler. Üstad, bütün ömrünün gece ve gündüzünde dua ve bağışlamalarında eski üstadlarını daima yadedirdi. Yeter ki sırr-ı ihlâsa mazhar olunsun. Evvel ve ahir en büyük mazhariyet herhalde bu sırr-ı ihlâsa nailiyet olsa gerektir.”

Kulluğunu Anlatmak İmkânsız

“Mübarek, muazzez Nur Üstad'ımızın, Risale-i Nur telifi, neşri, gelen gidenler, ziyaretçilerle sohbeti, ehl-i idare, ehl-i maarif ve ehl-i siyasete hakikat dersleri veren şahsiyetinden başka, Rabbi ile başbaşa, Onun zikir ve fikri ile huzur-u daimî kazanmak, iman ve marifetullahta seksen sene terakkiyat ile hakkalyakîne uruç eden mukaddes bir hali vardır ki, bunu beyana takatimiz yoktur... Her gece istisnasız, yalnız olarak o kudsî mazhariyetini devam ettirirdi. Evet, Van'daki hayatında dahi böyle olduğunu talebesi Molla Hamid ve hizmetkârları defalarca beyan etmiştir.”

Cihad ve Kulluk

“*Emirdağ Lahikası*'nın sonunda Bedir Harbi'nde cemaatle nöbetleşe kılınan namaz bahsi okunurken Üstad:

‘Fahr-i âlemin nazarında cihad ve ubûdiyet aynıdır’ demişti.

“Yine aynı bahsin devamında Hz. Ali'nin (r.a.) namazda huzûruna bir hâlel gelmemek için bir ifrit istemesi ve düşman hücumu düşüncesi, namazının huzurunu bozmaması bahsi okunurken, ‘Keşfen anlamış ki, namazda şehit edilecek!’ demişti.”

Namazı

“Üstad'ımızın namazı, namazdaki heybeti, huzuru ve huşûu ise bambaşkadır. Biz onu ifadeden aciziz.

Onun namazdaki nihayetsiz tecelliyâta mazhariyetinden hissettiğimiz, milyarda bir dahi olmaz. Evet, namaza duruşu, tekbir alışı, ellerini bağlayışı ve Cenab-ı Hakk'a dua ve tezellülü, Fatihayı kıraati, Fatihanın her bir kelimesini teker teker, cümle cümle ve bütün meratibi ile okuyup hissetmesinde ve dergâh-ı İlahiyyeye takdim etmesindeki vüs'at, külliyyet ve ulviyeti, bizim gibilerin beyanına gelemiz. Hele namaz teşehhüdündeki 'Ettehiyyat' kelimat-ı mübarekesini Cenab-ı Hakk'a takdim ederken, sanki bütün kâinatı, ruhunun eline alıp arz etmesindeki kudsiyeti ifade edilemez. Yalnız bu hususlara dair *On Beşinci Şua*'da ilm-i İlâhî mebhasinde ve sair risalelerde uzun izahat vardır. Aynı zamanda, *Nur Âleminin Bir Anahtarı* risalesinde de izahlar yapılmıştır. Bu gibi âsarından ve Üstad'ımızın hal ve tavrından kat'iyen anlaşılıyor ki o, müstesna bir tecellîye mazhardı. Hatta en ileri talebelerinde görünen haletler, Üstad'ımıza nisbetle çok cüz'î kalır. Hele geceleyin 4-5 saat meşguliyeti müteakip dua vaktinde, kâinat mümessili ve Sahibi-i Arz ve Semavat'ın arz üzerinde en nuranî bir halife-i arzı olduğu aşikâr belli olurdu. Onun dış âleme taşan, insanlara kurtuluş reçetesi sunan azim şahsiyetinden başka bir kudsî ubudiyet, zikir ve tefekkür hali vardı.

“Diyebiliriz ki, Said Nursî, hizmeti ile, Nur risalelerinin devamlı hayattâr neticeleriyle ve günbegün gelişen Nur cemaatının dünyanın dört bucağındaki hizmetleriyle 'es-sebebü ke'l-fâil' sırrıyla daima yükseliyor, terakkî ediyor ve hayat-ı ebediye hesabına teâlî ediyor. Ve rıza-ı İlahiyenin nihayetsiz merâtibine doğru bir değil, binler kanatla uçup gidiyor... Kıyamete kadar da yükselecek, tâ 'aksa'l-gâyât'a kadar gidecektir. Cenab-ı Hakk bizi onun şefaatine ve duasına nail eylesin. Âmin.”

Şimdi Anlıyorum

“Üstad bir defasında 'Büyük zatların *Bi-adedi zerrât-i kâinat* diye tesbih etmelerinin sırrını anlayamıyordum.” dedi ve ilave etti:

'Fakat şimdi ben *Bi-adedi zerrat-ı kâinat* diyebiliyorum.'

Sungur Ağabey, bu ifadeyi açıklamak üzere *Lem'alar*'dan şu paragrafi okudu:

“Kur'an'ın şakirdi ise, semavat ve arzdeki umûm salih ibadî, kendine kardeş telakkî ederek, gayet samimî bir sûrette onlara dua eder. Ve saadetleriyle mes'ut oluyor. Ve ruhunda şedit bir alakayı onlara karşı hisseder ki, duasında *Allahümmağfir li'l-mü'minine vel'müminat* der.

“Hem en büyük şey olan Arş ve Şems'i musahhar birer memur ve kendi gibi bir abd, birer mahlûk telakki eder.

“Hem iki şakirdin, ulviyet ve inbisat-ı ruhlarını bundan kıyas et ki, Kur'an kendi şakirtlerinin ruhlarına öyle bir ulviyet ve inbisat verir ki, doksan dokuz taneli tesbihe bedel, doksan dokuz esma-i İlahiyenin cilvelerini gösteren doksan dokuz âlemlerin zerratını, birer tesbih taneleri olarak şakirtlerinin ellerine verir. 'Evradlarınızı bununla okuyunuz.' der.

“İşte Kur'an'ın tilmizlerinden Şah-ı Geylanî, Rufaî, Şazelî gibi şakirtleri, virdlerini okudukları vakit dinle, bak! Ellerinde silsile-i zerratı, katarat adetlerini, mahlûkatın aded-i enfasını tutmuşlar, onunla evradlarını okuyorlar. Cenab-ı Hakk'ı zikir ve tesbih ediyorlar.”

Bundan sonra Sungur Ağabey şunları söyledi:

“Bütün âlemlerin, bütün zerrelerini nasıl çekerler? Mesela güneş gibi, güneş bir anda bütün âlemlerdeki zerrelere işler. Parmaklarıyla işaret eder gibi hepsinde aynı anda pır pır tecellî eder ya. İşte inbisat eden o büyük ruhlar da, tıpkı güneş gibi o âlemlerin zerrelerini çeker, onlarla tesbih ederler.”

Gece İbadeti

“Üstad’ımızın gece ibadeti önceleri 4-5 saat sürerdi. Teheccüt, evrâd, ezkâr, okuduklarını bağıslama ile sabaha kadar devam ederdi. Sabah namazından önce, on beş dakika kadar Risale-i Nur okurdu. Sabah namazı ve tesbihattan sonra ders yapar, çorbasını içtikten sonra kuşluk namazını kılar, öğlene doğru biraz kaylûle yapardı. 1954’e kadar böyle devam etti. Bu tarihten sonra ‘Benim gece ibadetim kısmen benden alındı. İki saate indirildi.’ buyurdu.

“Gece kimseyi yanına almazdı. Tamamen Rabbi’yle baş başa kalırdı. Bir defasında çay için girecek oldum, kibleye karşı sırtı bana dönük olarak elleri dua halinde iken, elleriyle çıkmamı işaret etmişti.

“Zübeyir Ağabey’den nakille Üstad:

‘Ben gece ibadeti için yirmi sene nefsimle mücadele ettim. Sonra hacet kalmadı’ demişti.”

Neden Hasta?

“Hz. Üstad bir gün neşeli ise, üç gün ıztıraplı ve hastalıklı olurdu. Bana kaç defa, ‘Sungur, bende on hastalık var. Birisi eğer sende olsa, yataktan kalkamazsın!’ demişti. Demek hastalıktaki ecr-i azîmi düşünerek sabrediyordu. Biz bunu yakînen görüyorduk. Çok zaman da bizim için yaşıyor gibiydi. Hatta bizim maddî yemekten doymamızdan o da doyuyor gibi zevklenirdi. Çok acıptır, Üstad, bunu defaatle beyan etmiştir. Bazen yediğinin bir kısmını bize verirdi. Sanki bizim yememizle lezzet alırdı. Nur neşriyatında, muhaberelede bile bizim ruhî arzu, iştihak ve ümidimize iltifat gösterirdi. Sonra anladım ki gençlik ve mektepliler namına, hizmet ve neşriyattaki şevkimiz, Hz. Üstad’ın son on yıllık yeni hizmet devresinin bir tezahürü idi. Ve küllî bir ilânatın, yayılışın ifadesiydi. Kanaatim odur ki, nesl-i âtinin, bütün vatan sathında zuhûra başlayan mübarek genç ruhların istifade ve istifazasını hissediyordu. Bize herhalde onlar için iltifatta bulunuyordu.

“Hastalığından bahisle, birgün merhum Zübeyir’e ve bize dedi ki:

‘Ben hastalığıma şifa için, Kur’an’da olan âyetleri biliyorum. Fakat istimal etmiyorum. Hastalık madem geçicidir;ocrine ve sevabına nail olmak var.’

“İztırabının çoğu Risale-i Nur içindi. Her halde Nur dairesi teesüs ettikten sonra, o daire hesabına düşünüyor, o daire hesabına üzüyor ve o daire hesabına seviniyordu. Çünkü Nur dairesi, Hz. Üstad’ın bir vücûd-u maneviyesi gibiydi. O daireye gelen musibetleri ve talebelerin hatalarına mukabil gelmesi muhtemel tokatları üzerine çekerek hizmet eden talebelerine şevk veriyor ve gayret aşkı bahşediyordu.”

Dost Albay

“Bir gün Isparta’da Üstad’ımızın yanına zayıfça bir albay geldi. Üstad’ımızı rahmetli babası vasıtasıyla tanıdığını ve takdir ettiğini söyledi. ‘Babam sizin Rus’larla savaşta Bitlis, Muş Cephesi’nde otuz yerde ateş yaktırarak topları kurtarmanızı takdir eder ve hayranlıkla anlatırdı’ dedi. O zat gittikten sonra Üstad buyurdu ki:

‘Bu zat, benim Risale-i Nur’la olan hizmetimi bilmiyor, sırf o zaman harpteki hizmetim ve şahsiyetimi duyarak buraya gelmiş.’

“Ayrıca Üstad, bu zatın dostlar tabakasındakilere bir örnek olduğunu belirtmişti.”

Ne Konuşuyorsun?

“Bir gün birisi Üstad’ımızı ziyarete gelmişti. Ben de yerde oturuyordum. Üstad onunla konuşuyordu. ‘Annenin, babanın ismi nedir? Ben onalara dua edeceğim’ diyordu. Beni bir hırs bastı. İçimden ‘Üstad’ım ne olur, benim anama da dua et’ dedim. Birden Üstad kızgın bir şekilde:

‘Sen ne diyorsun! Ben, bana bir evlat verdi diye, anamla beraber, ona daima dua ediyorum’ dedi.
‘Bunu işitince bütün varlığımla Elhamdülillah dedim.’

Barla’ya Gittik

1954’ün ilkbaharında Üstad’la beraber Zübeyir, Ceylan ve Sungur Barla’ya gider ve bu gidişte üç ay kalırlar. Sungur, bu esnadaki müşahedelerini şöyle anlatır:

‘Benim Barla’ya ilk gidişimdi. Arabî risalelere henüz başlamamıştık. Eğirdir’den motorla geçtik. Bayram Isparta’da nöbetçi kalmıştı.

‘Önce Barla’nın sahiline indik, bir müddet bekledik. Baktık işleklerle Barla’dan bir kafil geliyor. Gelen kafil ile nasıl ruhen kaynaştık! Sanki kırk yıllık dostuz. Evet, ezelde kaynaşan ervaha ayrılık var mı? Hususan bir tek maksad için yola gidenlerde, çalışanlarda ayrılık gayrılık olur mu?’

‘Üstad’ımızı bir bineğe bindirdiler. Eşyaları işleklere sardık. Biz de, gelenlerle birlikte yaya olarak Barla’ya müteveccihen yola koyulduk. Artık Üstad onlarla beraberdi. Birisi hayvanı çekiyor, diğerleri Üstad’ın sağ ve sol taraflarında gidiyorlardı... Üstad’ımız mütemadiyen onlarla konuşuyordu.

Bazılarının sağ olup olmadıklarını, Ankara’da mı, İstanbul’da mı, çalışıyor mu, çalışmıyor mu diye soruyordu. Sanki tavuğuna, ineğine, buğdayına suyuna varıncaya kadar alakadarlık gösteriyordu. Ben ilk defa böyle bir manzara ile karşılaştığımdan çok hayret etmiştim. *Sikke-i Tasdik-i Gaybi*’deki o büyük manevî şahsiyetiyle ve birkaç aydır Isparta’da dersini dinlediğimiz o büyük Üstad, nazarımda Kur’an dellalı, iman muallimi Aziz Üstad, şimdi Barla köylülerinin arasında, onlardan biri gibi aralarına karışıp onlarla kaynaşıp Barla’ya doğru yol alıyordu.’

Şamlı’yı Almadan Gitmem

Üstad’ı Barla’ya girerken eski talebeleri karşıladı. Nur’ların ilk kâtibi Şamlı Hâfız Tevfik geldi. Başında kasketi vardı, Üstad, eliyle kaskete vurdu, düşürdü ve sonra kendisini kucakladı. Şamlı Hâfız Tevfik, ufak tefek, çelimsiz biriydi. Ama hizmeti büyüktü. Sonra birlikte odasına çıktılar. Sekiz sene kaldığı evine girince Şamlı’ya hitaben:

‘Allah’a kasem ederim ki, şimdi Cennet’ten davet vukû bulsa ben Tevfik’imi almadan gitmeyeceğim.’ Bu ifadeyi iki kere tekrar etti.

‘Barla’da iken Üstad’ımız, Risale-i Nur’un telif zamanındaki hayatına ve hatıralarına temas etti. Aradan 25 yıl geçmişti. Zevkle, şevkle anlatıyordu. 1926 senesinden itibaren sürgün edildiği Barla’da kaldığı sekiz senelik zaman, Risale-i Nur’un ilk telif zamanıydı. O hayatı, çekirdek-misal Nur ağacının mebdei ve çekirdeğiydi.

Barla'da Üstad'ın kaldığı ev ve çınarın altında 1970'li yıllar

“Barla’ya ilk gelişlerinde Muhacir Hâfız Ahmed Efendi’nin evinde misafir kalıp, sonra Medrese-i Nuriye olan eve taşınmıştı. Üstad daima yalnız başına, gündüzleri kırlara çıkardı.

“Bir yağmurlu günde hanesine dönerken Sıddık Süleyman, yağmurdan ıslanmış, hatta ayakkabısının biri ayağından çıkmış olarak Üstad’ı gördüğünde kendisine acımış. ‘Bakayım bu ihtiyar hocanın bir ihtiyacı var mı?’ diye arkasından gitmiş. Ve ondan sonra Hz. Üstad’ın hizmetlerini yapmaya başlamış. Bu zat, sonradan Sıddık Süleyman diye meşhur olmuştur.

“Muhacir Hâfız Ahmed Efendi’nin iki mübarek kerimesi varmış. Birisini Hacı Bahri Efendi’ye diğerini de Berber Mehmed Efendi’ye nikâhlanmış. Sonra kendisine yarı nüzul gibi bir hastalık isabet etmiş. Üstad’ımız sonra Berber Mehmed’e bir mektup gönderip bu musibetin onun hakkında manevî bir define hükmünde olduğunu, büyük uhrevî makam kazandığını ifade etmiş. Üstad’ımıza çok bağlı bir kimse idi. Vefatından sonra refika-i muhteremesi Saniye Hanım, Barla’da çocuklara Kur’an dersi vermekle imrar-ı hayat etmiştir. Allah rahmet eylesin.”

Marangoz Mehmet

Barlalı Mehmet, diğer namıyla Abbas Mehmed Usta bir hatırasını şöyle anlatır:

“Ben Üstad’ın mescidine daima devam ederdim. Bir gün Barla’da Halk Fırkası’nın kongresi oldu. Tellal ahaliye duyurdu. Benim de o gün başka bir işim çıktı, mescide gidemedim. Kongreye de gitmedim. Namazda Üstad beni göremeyince ‘Mehmet Usta nerede?’ demiş. Cemaatten birisi ‘Herhalde kongreye gitmiş’ demiş. Bir dahaki vakitte namaza gittiğim zaman namazdan sonra Üstad beni çok hiddetli bir şekilde azarladı. Bundan sonra yanına gelmememi, kendisiyle alakamı kesmemi ihtar etti. Ben gitmediğimi söyledim. Sonra soruşturdu öğrendi. ‘Ben tahkik ettim, sen gitmemişsin’ dedi, beni affetti.

“Bu hareketiyle Üstad beni ikaz ediyor, dikkate sevk ediyordu. Çünkü Halk Fırkası’nın o günler faaliyetlerinin başlangıcı idi. Başlangıçta ona az bir dahlim olsa idi, essebebü kelfail sırrıyla şimdiye kadar bütün menfi icraat ve tahribatına benim de hissem olacaktı. Allah Üstad’ımız’dan razı olsun.

“Üstad’ımız Barla’ya gidiş gelişlerinde Bedre’den geçerken Santral Sabri Hoca’nın ruhuna Fatiha

okumadan geçmezdi. Isparta'dan Eğirdir'e, Eğirdir'den Barla'ya gidişlerimizde Sabri Efendi'nin oğlu Yaşar'ı görür ve çoğu kez onun hayvanı ile gidip gelirdi. Üstad'ımız talebesinin akrabasına selam gönderip, hatırını sorar, eski manevî irtibatını devam ettirirdi.”

Hadi Gidin!

“Bir gün Barla'daki evde akşam vakti mum ışığında dua okuyordu. Ceylan'la ikimizi çağırdı. ‘Buyurun Üstad'ım’ dedik. ‘Siz *Âyet'ül-Kübrâ*'yı okudunuz mu?’ dedi. ‘Okuduk’ dedik. ‘Orada âlemin bütün takbakalarında gezip Halık'ımı soran seyyahın kim olduğunu biliyor musunuz?’ dedi. İçimizden, ‘Sensin’ derken, dilimizden, ‘Biliyoruz’ dedik. ‘Hadi gidin!’ dedi.

“Bunu Üstad'dan yalnız kendim duyduğum bir hatıra olarak anlatıyordum. Hâlbuki Üstad bunu *Elhüccet'üz-Zehra*'da açıkça beyan ediyor. Şöyle ki:

‘*Âyet'ül-Kübrâ Risalesi*'nde dünya seyyahı, Halık'ımı aramak, bulmak ve tanımak için kâinattan ve envâ-ı mevcudatından sorduğu ve otuzüç yol ile ve kat'i bürhanlarla Halık'ımı ilmelyakin ve aynelyakin bildiği gibi, o aynı seyyah asırlarda ve arz ve semavat tabakalarında aklıyle, kalbiyle, hayaliyle gezen yorulmaz, tok olmaz bütün dünyayı bir şehir gibi görüp teftiş ederek, kâh Kur'an hikmetine kâh felsefe hikmetine aklını bindirip, geniş hayal dürbünü ile en uzak tabakalara bakarak hakikatları vakide olduğu gibi görmüş, bizlere *Âyet'ül-Kübrâ*'da kısmen haber vermiş.’

“Baktım burada daha âlâsı var. Her hatırası böyle...”

“Bir gün Barla'da Karakavak'a doğru gidiyorduk. Yanımızda Ceylan ve Zübeyir de vardı. Üstad'ımız, ‘Bu zamanda, bu asırda ne ihtiyaç varsa o yazdırılmış. Ama hülâsası, çekirdekleri mânâsında’ demişti.”

Beni Gönderdi

“1954 Ramazan'ının son günleri, Barla'da Mayıs ayının sonları idi. İslamköylü Abdullah Çavuş, merkebiyle beraber çıkageldi. İçinde Eflanili'lerin yazdıkları kitapların bulunduğu bir sandık getirdi. Sandığı açtık. Üstad'ımız risaleleri tek tek eline alarak büyük bir zevkle kontrol ediyordu. Eline küçük bir risale geldi. Ona dikkatle baktı. Meğer kızım Şerife'nin yazdığı risale imiş. Üstad onu görünce şefkati kabardı ve beni köye gönderdi. Ben de Ramazan bayramında yanında kalamadım diye üzülüyordum.

“Isparta, Ankara, Karabük ve Safranbolu'ya uğrayarak Eflani'ye ulaştım. Cenab-ı Hakk'a şükür, bayramdan sonra tekrar Isparta'ya döndüm. Ailem zaten bu tarz-ı hayata alışmış ve kabullenmişlerdi.

“Hanımı Eskişehir'de Üstad'la görüşürmüş, duasını almıştım. Kendisine ‘Seni Mekke ve Medine'de bulunup, tavaf sırasında ruhunu teslim eden hemşirem Âlime Hanım yerinde kabul ettim’ demişti. Üstad'ımız anneme ve çocuklara her zaman selam gönderirdi. Fitresini buğday olarak birkaç defa köye götürmem için bana vermişti. Bilindiği gibi o yıllar kıtlık yılları idi. Buna rağmen Allah'ın lütfu ile Üstad'ımızın yanında kalabilmişim.”

Haydar Geldi

“Kızımın yazdığı risaleyi görünce beni köye gönderen Üstad'ımın hareketi elbette manidardı. Bu

hususta rahmetli Zübeyir Ağabey’le ilgili bir hatıra var. Isparta’da iken bir gün Üstad’ımız bizi nöbetçi bırakıp, Zübeyir Ağabey ile beraber gezmeye çıkmıştı. O sırada Konya’dan Zübeyir Ağabey’in kardeşi Haydar gelmişti. Biz, Üstad gelince ziyaret edersin diye onu beklettik. Döndüklerinde Zübeyir Ağabey, Haydar’ı görünce Üstad’la görüşürmeden hemen geri gitmesini istedi. Ben çok hayret ettim. ‘Yahu uzaktan gelmiş, bari Üstad’ı bir ziyaret etsin!’ dedim. Zübeyir Ağabey, Üstad’ın ruh halini bildiğinden, ‘Hayır’ dedi. ‘Üstad şimdi Haydar’ı görürse beni de beraber gönderir.’ Mübarek Haydar, ağabeyine hiç itiraz etmeden Isparta’dan ayrıldı. Zübeyir Ağabeyimiz hep bu minval üzere son anlarına kadar Üstad’ımızın yanlarında kalıp, azamî sadakat ve fedakârlığını gösterdi. Nitekim bir gün Üstad’ımız, ‘Zübeyir ahir hayatına kadar kemal-i ihlâs ile devam edecek.’ buyurmuştu.

“Yine Üstad’ımız bir gün, Zübeyir Ağabey’in kaleme aldığı *Büyük Sözler*’in sonuna konulan *Konferans*’ı dinledikleri zaman, ‘Bunu kim yazdı?’ diye sormuş, sonra da, ‘Bunu hazırlayan Nur’un erkân-ı harb reisi gibi birisidir.’ diye buyurmuş. Gerçekten Zübeyir Ağabey, bir kumandan gibi son nefesine kadar hizmetin önünde azimle, sebatla durmuştur.”

Zübeyir Ağabey Çok Sadıktı

“Evet, Zübeyir Ağabey hizmet-i Nuriyeyi Üstad’ından aldığı dersle her fedakârlığı göze alarak ifâ ve icrâ etme gayreti içinde idi. Onun için yegâne mercîi Üstad idi ve ‘Üstad, Üstad!’ diyerek yaşadı ve teslim-i can etti. Üstad’dan aldığı ders ve görüş haricindeki şeylere bakmadı. ‘Hz. Üstad’ın davranışını söylersem aleyhime geçerler, beni çürütürler, vaziyeti idareye çalışayım’ diye asla düşünmedi, böyle şahsî hesaplı davranışlardan uzak kaldı. Üstad’a sadakatini fiilen gösterdi. Herhalde onun bu sadakatına işaretten bir gün Üstad’ımız Emirdağ’da, ‘Zübeyir! Sen alaküllihal fena fi’l-üstad olmağa mecbursun!’ demişti. Filhakika Üstad’dan sonra on sene kadar yaşadı. Fakat hizmet-i külliye ve neşriyatın ve harici hizmetin umûmunu da isabetle tesis ederek teslim-i ruh etti. Hizmetleri devam ediyor, hem de gelişerek, Hz. Üstad’la beraber devam ediyor. Allah rahmet eylesin.”

“Soba Yakıcısı!”

“Isparta’da kalemi kulağımıza yerleştirip Üstad’dan emir beklerdik. Üstad zile basar, herhangi bir isteği olduğunda her defasında Zübeyir Ağabey giderdi. Bir ara içimden, ‘Keşke ben de Üstad’a Zübeyir gibi hizmet etsem’ diye geçirdim. Hani şöyle yürekten “cız” diye bir his. Bir müddet sonra Zübeyir Ağabey:

‘Üstad seni çağırıyor!’ dedi.

“Gittim. ‘Ben’ dedi, “seni soba yakıcısı yapmayacağım!” Tabii içimden o his silinip gitti. Ama bu defa da, “Zübeyir soba yakıcısı mı?” diye bir his geldi. Bir lümme-i şeytaniye. Kendi kendime ne kadar, ‘Hayır’ desem de, zihnime takılıp duruyordu.

“Bir gün Üstad bizi gezmeye götürmüştü. Beni yanına çağırdı:

‘Kardeşim!’ dedi, ‘Zübeyir soba yakıcısı değildir!’

“Böylece o hissi de içimden sildi. Bizi böyle terbiye ederdi.

“Üstad’ımız, ‘Sadakatta Zübeyir, ihlâsta Bayram, zekâda Ceylan, takvâda Tahirî’ diye sıralardı.”

Ahmed Ramazan

“O günlerde Ahmed Ramazan, Bağdat’tan gelmişti. Ahmed Ramazan zannediyorum, ilk olarak 1950

senesinde Hz. Üstad'ı Emirdağ'da ziyarete gelmişti. Ben o saatlerde bir iş için dışarıya çıkmıştım. Üstad'ımız kendisine Âlem-i İslamda yapılması gereken hizmetlerle ilgili ders vermiş, bazı tavsiyelerde bulunmuştu. Üstad'ın yanına geldiğimde 'Keşke bu derste sen de bulunsaydın' demiş, o dersin ehemmiyetini beyan etmişti. Kanaatimce, böyle hizmete dair bir meselenin görüşmesinde bulunmanın faziletine, dışında kalmanın noksanlığına işaret etmişti.

"Evet, Isparta'da Ahmed Ramazan geldiğini Üstad'ımıza arzettik. 'Bir saat kadar sizin yanınızda kalsın, sonra yanıma beraber gelirsiniz' buyurdu. Bizim yanımızda iken, bir müddet kaldığı Mısır'dan, diğer Müslüman ülkelerden havadis anlattı. Fakat anlattıkları hep dinleyenlere yeis verecek şeylerdi. Bahsettikleri şüphesiz doğru idi. Mısır Kralı Faruk'un durumu, Camiü'l-Ezher'de takvâya uymayan davranışlar gibi konuları anlatmıştı. Sonra Üstad'ımız zili çaldı ve yanına vardık. Oturur oturmaz Ahmed Ramazan'a, 'Bana ferah verecek şeylerden bahset, üzüntü verecek şeylerden bahsetme!' demişti.

"Bunun üzerine Ahmed Ramazan, Nur'lardan, oralardaki neşriyattan bahsetti.

"Bir zamanlar Ankara'da Bağdat'lı bir asistana Nur dairesine nasıl girdiğini sormuştum. 'Ahmed Ramazan vasıtasıyla' demişti. Suriye'deki Said Ramazan el-Bûtî'ye Üstad'ı tanıtan Ahmed Ramazan'dı."

İstanbul'da İlk Dersane

"İstanbul'da ilk dersane, Süleymaniye Kirazlı Mescit Sokağındaki medresedir. Nur talebeleri arasında Kirazlı Mescit veya 46 numara diye anılırdı. Sahibi merhum Abdurrahman Efendi Üstad'ımızı ziyarete gelmişti. Daha önceden onun Nur hizmetleri için verdiği o dersanenin Üstad'a söylendiğini bilmiyorum. Bir müneasebetle Üstad'ımız, 'Kardeşim o dersaneyi sen bana verdin, orası benimdir.' demiş, iltifatlarda bulunmuştu. Vefatından evvel orasını tapu ile Risale-i Nur'a vereyim diye çok çırpındı. Zübeyir Ağabey'i yukarıya çağırmış. 'Eğer bu dersaneyi benden almazsanız, yarın Mahkeme-i Kübrâ'da iki elim yakınızda olacak!' demişti. Zübeyir Ağabey, o kadar kalabalık çocukları ve ev halkı arasında teşebbüse geçmemişti. Fakat rahmetliden sonra orası hamdolsun aynen hizmete devam etti. Abdurrahman'ın hemşehrisi Hakkı ve babası Ekrem Amca da evlerinin bir kısmını dersane olarak vermişlerdi."

İşaratü'l-İcaz'ın Teksiri

"Isparta'da bir müddet kaldıktan, Arabî *Mesnevi-i Nuriye* ve *İşarat'ül-İcaz*'ı ders aldıktan sonra, Üstad'ımız Afyon Mahkemeleri'ndeki kitaplarımızı takip için Emirdağ'a gitti. Zübeyir'i de beraber aldı. Ceylan ve Bayram'la üçümüz Isparta'da kaldık. Üstad'ımızın emri ile Arabî *İşaratü'l-İcaz*'ı teksir için yazmaya başladık. Yazdığımız ispirotolu renkli bir kağıt idi. Renkli basılabiliyordu. Lillahilhamd ikimiz taksim ederek yazdık. Ve Mustafa Ezener'in binasında teksir edildi. Mustafa Ezener Mersin'de bulunduğu müddetçe, lahikalardan ve Nur'un küçük mecmualarından teksir edip dağıtırdı. Üstad'ımız onun bu hizmetlerinden çok memnun olurdu. Sonra memuriyetten ayrılarak Isparta'ya geldi. Onun ve Konya'dan Mustafa Kırıkçı'nın memuriyetlerini bırakmalarına memnun kalmadı. Memuriyette kalarak hizmet etmelerini istiyordu. Nitekim seneler sonra emekliliklerini memuriyetlerinde tamamladılar. Mustafa Ezener, Üstad'ımızın yanındaki derslere gelirdi.

"Üstad'ımız, *İşaratü'l-İcaz*'ın Arapça olarak yazılıp neşredilmesine çok sevindi. Tevafuklu Kur'an'ı da aynı şekilde yazmamızı istedi. Fakat Kur'an diye cesaret edemedik. O hassas ve yüksek ruhlu Üstad'ın huzûrunda ve hizmetinde, bazen böyle hesapsız işlerimiz oluyordu."

Şahide Hanım

“Üstad’ımızla çok zaman Isparta’dan Emirdağ’a gelir giderken Bolvadin’den geçerdik. Bolvadin’de masum çocukların Üstad’ımıza samimî ve yakın alakaları çok manidardır. Daha önce orada bulunan Şuhut’lu Muallim Abdurrahman Efendi, halis ve mübarek bir Nur talebesi idi. Bilhassa refika-i muhteremeleri Şahide Hanım’ın Nur’a büyük irtibatı vardı. *Hanımlar Rehberi*’nin sonunda:

‘Şahide durma böyle / Hakkı her yerde söyle
‘Risale-i Nur’larla, / imana hizmet eyle.’

“Şiirini o yazıp göndermiş, Üstad’ımız da onu *Hanımlar Rehberi*’nin sonuna koydurmuştu. Birgün Emirdağ kırlarına giderken Abdurrahman Efendi gelmişti. Bolvadin’de 385 kadar hanımın haftada bir tevhid hatmi yaptıklarını, Üstad’ımıza ve talebelerine dua ettiklerini söylemişti. Üstad’ımız bilmukabele selam ve dua ettiğini ifadeden sonra, ‘Onların bu okumaları ve duaları Nur talebelerine manevî kuvvet oluyor, imdad-ı manevî hükmüne geçiyor.’ demişti. Hakikaten Şahide Hanım orada çok güzel hizmet etti ve Üstad’ımızın komşuluğunda temiz, pak kalpleriyle, zıkr-i İlahî feyziyle hizmet-i nuriyeye manevî imdatta bulundu. Bolvadin’den geçerken Üstad’ımız selamını tebliğ için bizi gönderirdi.

“Hanımlar âlemi Risale-i Nur dairesinde ehemmiyetli bir yer tutar. *Hanımlar Rehberi*’nde yazıldığı üzere, Üstad’ımız hanımların şefkat kahramanı olduklarını, Risale-i Nur’un da en mühim esasının şefkat olması sebebiyle, hanımların fitraten Nur talebesi olabileceklerini beyan eder. Üstad’ın hanımlar hizmeti ile ilgili beyanlarını Zübeyir, Sungur, Ziya diye bir mektup halinde neşrederler. Bu manidar mektup şöyledir:

‘Aziz, Muhterem Hemşirelerimiz,

‘Üstad’ımız Efendimiz Hazretleri buyuruyor ki: Ben isterdim ki, kadınlardan da kahramanlar çıksınlar. Lillahilhamd Antalya ve Elmalı ve havalisinde kadınlardan Nur kahramanları çıkmışlar. Kastamonu’da Lütfiye, Zehra, Ulviye, Necmiye ve Afyon’da Risale-i Nur’un kahramanı Asiye gibi Risale-i Nur’la meşgul olan kadınlara, bunlar da kardeş ve eş oldular. Ve her sabah manevî ne kazandım, ne okudum, bütün kazançlarımı onlara da Nur’un has şakirtleri içinde bağışlıyorum. Onlar da bana dua etsinler.

‘Risale-i Nur’un dört esasından biri şefkattir. Kadınlar da şefkat kahramanları oldukları için Nur’ları okumaya, yazmaya veya dinlemeye bütün ruh ve canlarıyla çalışıyorlar. Onlardan namazını kılan ve bilhassa ihtiyar kadınlar umûmen kazancıma ve duama dâhildir. Gençlerden de Risale-i Nur’la meşgul olanlara istikametlerine ve sebatlarına dua ediyorum.

‘Oradaki hemşirelerim madem Nur’larla meşguldürler, onlar Risale-i Nur’u ne zaman okusalar veya dinleseler, benimle görüşmüş gibi olurlar. Hem Nur’ları okuyan, kalbi, ruhu, aklı, her türlü manevî gıdasını ondan alırlar.

‘Risale-i Nur’un okunduğu yerde biz manen hazır gibiyiz.

‘Üstad’ımız bütün Antalya ve Elmalı ve civarı kardeşlerimize ve hemşirelerimize selam ediyor. Biz de size pek çok hürmet ve selam ediyoruz.’ (1951)”

El-Baki Hüve’l-Baki

Üstad’ımızın hizmetinde bulunan

Zübeyir, Sungur, Ziya

Nur Talebesi Hanımlar

“Hanımlar arasında bereketli ömrü ve sadakati ile temayüz etmiş olan Asiye Hanım, Mevlana

Halid'in (k.s.) cübbesini Hz. Üstad'a getiren, Nur'a hizmet eden, Nurcuların annesi makamında salihât-ı nisvândan kahraman bir ruhtur... Üstad'ımız onun için 'Kadınların Hüsrev'i' derdi. O, Ulviye Hanım gibi *Kastamonu Lahikaları*'nda ismi geçen hemşirelerimiz ve validelerimizdendir. Şimdi onların yerlerinde nurlu neticeler, müsmir meyveler Nur'a, imana hizmet eden Saide'ler, Nuriye'ler var. Üstad'ımız 'Ben evradımda okurken hanımlara ait yerlerde Nurcuların refikalarını kastediyorum, niyet ediyor, onlara dua ediyorum' derdi.

"Üstad'ımız Isparta'da ikamet ettiği son sekiz sene zarfında her senenin yazında Antalya'da vazifeli memur olan Sami Bey ve refikası gelirlerdi. Aynı şekilde Nur'a çok bağlı Adile Hanım da gelirdi. Üstad'ımızın ikamet ettiği Medrese-i Nuriyenin civarında ev tutar, yazı öyle geçirirlerdi. Bu arada gelir giderken Üstad'ımızı ziyaret eder, görürlerdi. Bir sene de alt katta Fıtnat Hanım'la beraber kalmışlardı. Risale-i Nur'a ve Nur talebelerine çok bağlı Adile Hanım teyzemiz, Üstad'ımızdan sonra İzmir'e yerleştiler. Oralarda Cenab-ı Hakk'ın ihsanı ile Risale-i Nur'a güzel hizmetlerde bulundular.

"Yine *Hanımlar Rehberi*'nde mektupları bulunan hanımlar Üstad'ımızın duaları bereketi ile güzel hizmetlerde bulundular. İzmir ve Manisa havalisi namına Naile Hanım kardeşimiz mektup yazarlardandı. Muhterem âlim pederleri Mehmed Emin Hoca ve biraderleri Hâfız İsmail Hakkı gibi güzel hizmetler edip, çocukların istifadesine vesile oldular.

"Şimdi elhümdillah Nur'un feyiz ve bereketiyle her yerde, her dairede hanımlar Kur'an'a ve Kur'an'ın bu asrın fehmine bir dersi olan Risale-i Nur'a sarılıp Din-i Mübin-i İslam'a hizmet ediyorlar.

"Üstad'ımız bir zaman Emirdağ'da iken Antalyalı Nur talebelerinden gelen mektuba bir cevap yazdırmıştı. Risale-i Nur okumalarını ve dua etmelerini tavsiye ediyordu.

Üstad'ın Mektubu

"Üstad'ımız Isparta'ya son gelişlerinde şu mektubu yazmışlardı:

'Aziz, sıddık kardeşlerim ve manevî Medreset'üz-Zehrâ'nın Nur Şakirtleri!

'Ben Isparta'ya geldiğim vakit, Isparta'da İmam-Hatip ve Vaiz Mektebi'nin açılacağını haber aldım. O mektebe kaydolacak talebelerin ekserisi Nurcu olması münasebetiyle, o mektebin civarında gayr-i resmî bir sûrette bir Nur Medresesi açılıp o mektebi bir nevi Medrese-i Nuriye yapmak fikriyle bir hatıra kalbime geldi. Bir-iki gün sonra güya bir ders vereceğim diye etrafta şayi olmasıyla o dersimi dinlemek için ricâl ve nisâ kafileleri etraftan gelmeleri ile anlaşıldı ki, böyle nim-resmî ve umûmî bir Medrese-i Nuriye açılrsa o derece kalabalık ve tehacüm olacak ki, kabil olmayacak. Afyon'da mahkemeye gittiğimiz vakitki gibi pek çok lüzumsuz içtimalar olmak ihtimali bulunduğundan, o hatıra terk edildi.

'Kalbe ikinci hakikat ihtar edildi. Hakikat da şudur: Herbir adam, eğer hanesinde dört-beş çoluk çocuğu bulunsa, kendi hanesini bir küçük Medrese-i Nuriye'ye çevirsin. Eğer yoksa yalnız ise, çok alakadar komşularından üç-dört zat birleşsin ve bu heyet buldukları haneyi küçük bir Medrese-i Nuriye ittihaz etsin. Hiç olmazsa işleri ve vazifeleri olmadığı vakitlerde beş on dakika dahi olsa Risale-i Nur'u okumak veya dinlemek veya yazmak cihetiyle bir miktar meşgul olsalar, hakikî talebe-i ulûmun sevaplarına ve şereflerine mazhar oldukları gibi, *İhlâs Risaleleri*'nde yazılan beş nevi ibadete mazhar olurlar. Hakikî ilim talebeleri gibi, onların maişetlerini temin hususundaki âdi muameleleri de bir nevi ibadet hükmüne geçebilir diye kalbe ihtar edildi... Ben de kardeşlerime beyan ediyorum. Hasta kardeşiniz Said Nursî.'

"Nur Külliyyatı iman ve Kur'an hakikatları olması hasebiyle onunla meşguliyet talebe-i ulûm

şerefini kazandırmaktadır.”

Arapça Dersler

“İsparta’da Üstad’ın nezdine vardıktan ve Barla’ya gidip geldikten sonra, 1954’ün güz aylarında, bir gün yatsıya yakın Üstad odamıza teşrif etti. ‘Bir ihtar var. Size Arabî Risalelerimi ders vereceğim, yarın sabahtan itibaren başlayacağız’ dedi. Sevincimize hudut yoktu, sonsuz sürûr duyduk.

“Ertesi sabah tesbihatı müteakip bizi çağırdı. Karşısına oturduk. Kendileri daima yatakta, yorgan yarı vücuduna kadar çekili bir halde bulunurdu. ‘Tesbihatı yaptınız mı?’ diye sordu. ‘Yaptık’ dedik. Evvela Arabî *Mesnevi-i Nuriye*’nin Türkçe mukaddemesini okuduk. Sonra kendileri Arapça mukaddemeyi okudular. Ve *Mesnevi*’den de bir parça okuyup izah ettiler.

“Ondan sonra her sabah devam ettik. Bazı yerlerini izah ede ede okuyorlardı. Okuduğumuz bahisler münasebetiyle Üstad’ımız bu hakikatları ders aldığı zamanları ve hatıraları hatırlıyor, bu hakikatları ders alırken geçirdiği ruhî, kalbî, fikrî seyr-i sülûkundan bahsediyordu. O günlerde, Üstad’ımızın dersinde bulunup, onun izahına nailiyetimizdeki sonsuz İlahî lütfâ karşı şükürden âciz olduğumu itiraf etmeliyim. Öyle bir halet-i haz ve sürûra gark oluyorduk ki tarif edilmez. Üstad’ımızın mübarek lisanından çıkan o derslerdeki cümle ve kelimelerin, ruh ve kalbimize, hatta bütün varlığımıza nurdan huzmeler gibi intikal ettiğini hissediyorduk. O kelimeleri adetâ teneffüs eder ve içer gibi okuduğumuzdan, şimdi o halet ve o hatıraları ifade ve ihatada güçlük çekiyorum. Zaten sonra anladık ki, akıldan ziyade ruh ve kalbimiz ders almış. Üstad’ımız ikaz ve ihtarlarla akıl, fikir ve gözümüze aşikarane mesail-i nuriyeyi izah etmişler. Sonra irşadı ile bir derece aklım uyandı diyebilirim. Bizi hikmet ve mantık sahasına da çıkardılar. Cenab-ı Hak ebeden razı olsun.

“*Mesnevi*’den evvela *Katre Risalesi*’ni okuduk. *Katre Risalesi* Allah’a iman ve tevhide dairdir. Kâinatın bütün nevileri, erkânı, azası, eczâsı, ve o eczâ ve cüz’leri ile ve cüz’ler, hücreleri ile ve o hücreler, zerrelere ile ve o zerrelere, tarlası olan esir ile ‘Lailahe illallah’ söyleyerek elli beş lisan ile Hakk’ın varlığına ve birliğine şehadet ve delaletlerini ihtivâ eder. Bu *Katre Risalesi* hakkında Meşrutiyet devrinde Şeyh Saffet Efendi’nin bir takrizi vardır.

“Arapça *Mesnevi*’yi ders aldıkça görüyorduk ki, Risale-i Nur’da okuduğumuz hakikatleri Üstad 40-50 sene önceleri icmalen yazmış. Demek daha çocuk yaşında iken aynı hakikatların tahsiline başlamış, mütemadiyen aynı meseleleri takip ede ede, ders ala ala hayat geçirmiş. Gavs-ı Azam hakkında söylediği ‘Doksan sene müddetle hakaik-ı imaniyenin hakkalyakîn derecatına uruç eden’ sözünü şu necip Üstad hakkında da söyleyebiliriz.

“Hele onun dağları, taşları, dereleri, suları, bağ ve bahçeleri, hayvanları ve ağaçları ve bunların çiçek, yaprak ve meyvelerini mütalaa etmesindeki hayat sahnelerine göz attığımız zaman o büyük mütefekkirin ne derece keskin nazarlı ve bir muallim-i âlem olduğunu görürüz. Risalelerdeki hakikatlarla onun hayat sahneleri arasında bağlantı kurdukça, Cenab-ı Hakk’ın ona kâinat kitabını ders verdiğini anlıyoruz. Sonra zamanı gelecek, İslam dinine ait en ehemmiyetli bir zamanda küllî ve cihanşumûl bir hizmeti ifa eyleyecek. Maddede boğulanları, yine maddenin izahı ile kurtaracak. Maddede bulduğu tevhid ve iman nurları ile insanlığı nûr-u imana ve Allah’a çağırarak...”

“Merhum biraderleri Abdülmecid Efendi anlatmıştı:

“Bir gün Seyda gençliğinde gündüz vakti bir taşın üzerine oturdu ve ellerini bacakları üzerine koyarak başını kaldırdı ve şöyle bir afaka baktı ve dedi ki; *Abdülmecid! İnsan kâinata bakar da, nasıl bilmediği bir mesele kalır!*

“Demek o *Âyet’ül-Kübrâ*’da dediği gibi kâinattan dersini alan bir seyyahtı... Dünyaya iman için gönderilen ve bütün kâinatta fikren seyahat eden ve her şeyden Halık’ını soran ve her yerde Rabbini

arayan ve hakkalyakîn derecesinde İlahımı, Vücub-u Vücut noktasında bulan dünya misafiri idi. Kâinat erkânının dili ile ispat ve izah ediyordu. *Âyet'ül-Kübrâ*'da kâinatı dile getiren bu büyük mütefekkir, *Katre Risalesi*'nde de aynı hakikatları icmalen beyan ettiğini görüyorduk.”

Barla'ya Hareket

Sungur Isparta hayatı ile ilgili hatıraları anlatmaya devam eder:

“*Mesnevi*'den sonra *İşarat'ül-İ'caz*'a başladık. Ona devam ederken Üstad'ımızla Barla'ya hareket ettik. Barla'da sekiz sene kemâl-i sadakatle hiç gücendirmeden Üstad'a hizmet eden Sıddık Süleyman Efendi, Abdullah Çavuş, Bahri Amca –fakat Mustafa Çavuş ve Muhacir Hâfiz Ahmed Efendi ahirete irtihal etmişler– Şamlı Hâfiz Tevfik ve Şem'i gibi talebeleri köylülerle beraber, köyün yakınında bizi karşıladılar.

“Üstad'ımız attan inmişti. Kucaklaştılar ve ellerini öptüler. Ve nihayet Nur'un birinci medresesi olan ve Üstad'ımızın sekiz sene ikamet ettiği Nur'un telif merkezi mübarek hanesine vasıl olduk. Baktım önünde muhteşem çınar ağacı... O zaman çınar ağacı çok haşmetli idi. Şimdikinün üç misli dalları, yaprakları vardı. Mübarek Dersane-i Nuriyeye girdiğim zaman duvarlarda yirmi beş sene önce Hz. Üstad'ın yazdırdığı Nur'dan bahisler, levhalar vardı... Üstad'ın odası önünde çınar ağacı ve ta ilerde Eğirdir Gölü... Üstad'ımız ona 'Barla Denizi' derdi. Ve tâ ötede Eğirdir ve üstünde büyük dağlar, sivri burçlar... Dağ, deniz, bağ ve bahçeyi cem etmiş Barla...

“Rahmet-i İlahiye bu mütefekkir yolcuya, Said'ine, ruhu hoşnut olsun, hasret çekmesin diye onun ruhen çok alakadar olduğu kâinat kitabını burada birleştirmiş. Bağ ve bahçelerde seyran etsin, dağları ve denizleri temaşa etsin, dersini her zaman tazelesin diye onu Barla'ya sevketmiş. Ve ruhuna makes yapmış ve ebediyete göç ettiğinde talebeleri, şakirtleri onu öylesine yâd etsin diye Van'ın bir benzerini Barla'da, Isparta'da halkeylemiş.

“Ahali evinin önüne kadar Üstad'ımızla geldiler. Üstad onları selamladı ve müsaade isteyerek odasına girdi. Biraz sonra Şamlı Hâfiz Tevfik geldi. Üstad'ımız onunla sohbet etti. Şöyle dediğini duydum:

Sana Müjde

‘Kardeşim sana müjde veriyorum. Senin o zaman Risale-i Nur'un telifindeki yazı ile hizmetin ne kadar ehemmiyetli ise, bu zamanda talebelere Kur'an dersi vermen de aynı kıymettedir.’

“Ben hayret ettim. Risale-i Nur'un telifinde çalışan, sonra müsveddeleri temize çeken ve şu gelişen küllî ve şumullü hizmetin mebbeinde kâtiplik yapan zatın o hizmetiyle, şimdiki herkesin yapabildiği bu Kur'an öğretme hizmeti nasıl bir olabilir diye düşündüm. Demek Kur'an hizmetinin cüz'îsi, küllîsi birdir. Hep aynı menbâdan geliyor ve aynı havuza dökülüyor. Bahusus bir Nur talebesi olursa, onun dersini dinleyen, ondan Kur'an okuyanlar, Nur'un manevî dalında yetişen manevî meyveler gibi oluyorlar. Demek Üstad da ayrıca ondan sürûr duyuyor.

“Bunu te'yiden başka bir hatıra da şöyle:

“Van'da Molla Hamid'e ve bir talebeye Üstad Elifba'dan başlatıp Kur'an öğretmiş. Bir talebesinin, ‘Seyda bırak bunları!’ dediğinde cevaben, ‘Yook Molla Resul! Şimdi bu zamanda Kur'an öğretmek, eski zamanda on iki ilmi öğretmekten indallah daha makbuldür. Çünkü şimdi dinin hayatı bunlardır.’

Barla Çam dağlarından bir görüntü

“Üstad’ımızla o bahar Barla’da beraber kaldık. Üç ayları Barla’da geçirdik. Üstad’ımız bizi Barla’nın çeşitli mevkilerine götürmüşlerdi.”

İlk Telif Merkezi

Risale-i Nur’un ilk telif merkezi olan Barla’da Üstad’ımızın evinde, o mübarek dersanede bambaşka bir feyiz ve hava vardır. Çınar ağacındaki menziline Mehmet Usta’ya yeniden inşâ ettirdi. 1934’te Barla’dan ayrılıp Eskişehir hapsine gidince memurlar orayı yıktırılmışlar. Yeniden inşâ edince çok zaman dersleri orada yaptık. Üstad’ımız da bazen yalnız orada kalır, bir müddet dururdu.

“Yine bir gün Üstad’ımız çınar ağacındaki odasında idi. Bir şey söylemek için çıkmıştım. Baktım Üstad her taraftan istilâ eden dallar ve yapraklar arasında duruyor. Sükutî bir hal ve gözleri açık bir vaziyette başka bir âlemde gibi... Sanki ruhen ağacın içine girmiş, ağacı baştanbaşa ihata etmiş, ondaki tecelliyâta sırr-ı melekûta dalmış veya oradan küre-i arza naâzırdır, kâinatı temaşa ediyor. O zaman anladım ki, gerçi Üstad şarktan garba nefyedilmiş, zulme maruz kalmış, sıkıntılara düçar olmuş. Fakat hayatının en mesut devresini burada geçirmiş. Çok lezzetli ve bizim tarifimizin haricinde tahayyül edemeyeceğimiz derecede hazz-ı manevî ve ruhiye nail olmuş.”

Otuz Sene Önceki Günler

“Bir gün Üstad Barla’da Ceylan’la beni evde bırakıp, Zübeyir’le beraber dışarı çıktılar. Kapıdan çıkarken de ‘Ben bir müddet yalnız gezeceğim’ dedi. Mezarlığın altına doğru gittiler. Zübeyir yüz metre kadar geriden takip ediyordu. Ben Ceylan’a ‘Üstad’ımız bana bir şeyler dedi, kal mı gel mi, iyi anlayamadım.’ dedim. Ceylan da bana ‘sen de gel’ dediğini ifade etti. Zaten canıma minnet evden çıktım. Zübeyir’e yetiştim. Üstad’ımız yüz metre önümüzden gidiyor ve hiç geri bakmıyordu. Duvarla çevrili bir bahçe vardı. Oradan atlayarak ağaçları temaşa ede ede, ağır ağır gidiyordu. Mevsim ağaçların çiçek açma zamanı idi. Bazı çiçekleri öptü. Yolu geçtik, ikinci bir bahçeden sonra mezarlığa giden yola çıktık. Üstad’ımız geriye baktı. İkimizi de gördü, yanına vardık. Bana, ‘Ben sana evde kal, bugün yalnız çıkayım, Zübeyir de geriden beni takip etsin’ demiştim. Bu gün otuz sene evveline gitmek istiyordum. Benim hayalim kuvvetli olduğu için, otuz sene evvelki o zevkli günlere girmek istiyordum, beni yalnız bırakmadın keçeli.’ diye latife ettiler. Kastım olmadığı için bu gelişimden hiddetlenmediler.

“Sonra bizi Karakavak’ın yanına çıkardı. Suyun başında, yağmurlu bir havada şemsiye altında 19.

Mektup olan *Mucizat-ı Ahmediye*'nin son üçte bir kısmını nasıl te'lif ettiğini anlattılar. Üstad söylemiş, Şamlı Hâfız yazmış. Malum o risalenin son kısmında çok nakiller var. Tevrat ve İncil'den çok âyetler ve bahisler nakledilmiş. Yanında kitap ve benzeri hiçbir şey yok. Sür'atle söylüyor, Şamlı Tefvîk de yazıyor. O şekilde telif edilmiş. O risalenin haşiyelerinde denildiği gibi *Mucizat-ı Ahmediye Risalesi*'nin te'lifi de *Mucizat-ı Ahmediye* (a.s.m.) ile olmuş, Allahu a'lem."

Şehitlik

"Bir gün Hz Üstad at üzerinde Ceylan, Zübeyir ve ben de yaya, kuşluk vakti Barla'dan göle doğru gidiyoruz. Üstad'ımız kendi kendine konuşur gibi, 'Benden sonra Ceylan ve Zübeyir şehid olacak!' dedi. Latife eder gibi konuşuyordu. Ben Üstad'ımın sağ tarafından gidiyordum. Mübarek yüzüne baktım. 'Üstad'ım, Ne olur, ben de şehit olayım!' dedim. 'Talebe-i ulûm olarak ölmek de şehitlik gibidir.' buyurdular. Talebe-i ulûm olarak ölebilmeyi Cenab-ı Hakk'ın rahmetinden niyaz ederiz."

Nur'un İlk Kapısı

"O günlerde Sıddık Süleyman Efendi, Hz. Üstad'a *Nur'un İlk Kapısı* isimli risaleyi getirip gösterdi. Üstad Van'dan sürgün edildiğinde önce hükümetin emriyle Burdur'da kalmıştı. Orada te'lif ettiği on üç dersin ismini *Nur'un İlk Kapısı* koymuş, daha sonra bu eseri unutmuştu. Yıllar sonra eseri bulunca çok sevindi ve başına bir mukaddeme yazdırdı. Biz de Ceylan'la beraber onu yazdık. Üstad'ımız tashih edip neşir için Isparta'ya gönderdi. Hüsrev Ağabey de mumlu kâğıda yazdı, öylece neşredildi.

"Bir ara Şamlı Hâfız, Üstad'ımızdan, 'Sungur'u Almanya'ya gönder. Nur'ları Almanca neşretsin' diye ricada bulunmuştu. Nedense bende bir meyil uyanmadı. Üstad'ımdan ayrılıp Almanya'ya gitmeye gönlüm razı değildi. Zaten Isparta'da iken bir iki ay evvel Almanya'dan Abdülmuhsin *Lem'alar*'ı istemişti. Üstad'ımız, 'Ben bu günleri bekliyordum.' diye çok memnun kalmıştı. Sonra İstanbul vasıtasıyla bir adet *Lem'alar* ona gönderilmişti."

Dua Edeceğim

"Üstad'ımız Barla'da iken Eşref Edip'in yazdığı İslamiyet ve Kur'an hakkında takdir ile kanaat izhar eden Prens Bismark ve Carlyle gibi kırk küsur ecnebi feylosof için, 'İsimlerini yazın, ben bunlara dua edeceğim.' demişti. Biz de bir kâğıda isimlerini yazdık, yanında muhafaza ediyordu. Bir iki ay kadar sonra ziyaretine gelen bazı zevata bu feylesoflara dua ettiğini, bir asır önce yaptıkları bu müspet beyanatlarıyla İslam'ın inkişafına ve bazılarının İslam'a girmelerine vesile oldukları için kabirlerinde istifade edeceklerini beyan buyurmuştu. Bu hâdiseyi Manisa ulemasından muhterem İsmail Hakkı Efendi'ye arzettiğimde çok hayret etmişti. Üstad'ımızın bu gibi hallerini onun fevkalade manevî tasarrufuna ve mazhariyetine hamletmişti."

Onuncu Söz'ün Telif Yeri

"Yine o günlerde Üstad'ımız Ceylan'ı evde nöbetçi bırakıp Zübeyir'le beni götürdü. Barla'nın güneydoğusunda bir bağ evine geldik. Mübarek Üstad'ımız ayakta, biz de yanındayız. 50-100 metre ötesindeki ağaçlıkları göstererek:

'Kardeşlerim otuz sene kadar önce aynen bu mevsimde idi. Badem ağaçları çiçek açtığı zamanda bu bahçelerde geziyordum. Birden hatırıma, 'Fenzur ilâ âsâr-i rahmetillahi.' ila ahir âyeti geldi. Ben de okumağa başladım. O gün kırk defa bu âyeti okudum. Âyet bana açılmıştı. Hem geziyordum, hem

yüksek sesle okuyordum. Akşam geldik, Şamlı'yla *Onuncu Söz*'ü telif ettik.'

“O yaz hemen her gün Barla bahçelerine çıkar, risalelerden bir miktar okutturur, ‘Bana bir ders verin. Sen muallimimiz, Üstad’ımız, hocamız ol, bize bir ders ver!’ derdi. Bazen bana, bazen Ceylan veya Zübeyir’e okuttururdu. Çok ciddî dinlerdi. O dinlediği için biz de şevkle okurduk. ‘Artık kafi’ deyinceye kadar okurduk. Üstad’ımız dinlerken risale okumaktan bambaşka bir zevk alırdık.”

Mübarek Süleyman

“Barla’nın umûmiyetle yaşlı erkek ve kadınları otuz sene önceden Üstad’ı tanıyorlardı. Yoğurt ekmek gibi şeyler getirdikleri zaman mutlaka Üstad’ımız ücretini fazlası ile verirdi. ‘Otuz sene önce az vermiş olabilirim’ diye tekrar verirdi. Getirilen yemek kaplarının veya sepet gibi bir şeyin yanımızda bekletildiğini görünce hiddetlenirdi. ‘Ne için kabını sahibine vermediniz’ derdi.

“*Mektubat*’ta ismi geçen Mübarek Süleyman’ı da gördük. Ekmek hâdisesini Üstad’ımız onun yanında anlattı. O da şahitlik etti. ‘Mübarek’ demesinin sebebi, ağacın dalları arasında ekmeği görünce, ‘Bak Süleyman Cenab-ı Hak bize ekmek gönderdi’ dediğinde, ‘Üstad’ım o ekmek bize helal olur mu?’ demesinden dolayıdır. Üstad’ımız da “Vay mübarek vay” demiş. Onun üzerine Üstad’ımız ona ‘Mübarek’ lakabını takmıştır.

“Bir gün o da sepette bir şeyler getirmişti. Üstad’ımız kabul etti ve parasını verdi. Fakat sepeti bir iki gün odamızda beklettik. Üstad sepeti görünce bize o kadar kızdı ki. ‘Biçare Süleyman, sepet ona lazım olur’ dedi. Biz de hemen sepeti götürüp verdik.”

Ben Onları Kurtarmışım!

“En sık Sıddık Süleyman gelirdi. Üstad’ımız öğleye kadar çalışır, umûmiyetle öğleden sonra sohbet ederdi. Bir gün Sıddık Süleyman Üstad’ımıza bir haber nakletti. Hz. Üstad çok üzüldü ve sıkıldı. Haber şu idi. Barla’da bir Halk Partili, ‘Hoca bize darbe vurdu!’ demiş. Üstad kendisinin öyle bilinmesine üzüldü. Onlara asla kalbinde bir adavet taşımadığı ve bütün kabahati yüzde beşine verip, yüzde doksan beşini kurtardığını söyledi. Üstad, Halk Partili de olsa Barla’lı birisinin bu sözünden müteessir oldu. ‘Ben onlara darbe vurmamışım. Onları kurtarmışım.’ dedi. Daha önce yazdığı gibi, Halk Partisi’nin yüzde doksan beşini kurtardığını, bütün kusuru beşe verdiğini beyan etti.”

Bayram da Gelip Giderdi

“Bu arada Isparta’da Üstad’ımızın evinde nöbetçi olan Bayram da Barla’ya gelip giderdi. Temmuz ayında bir katile halinde Sıddık Süleyman, Hacı Bahri, Mehmet Usta vesairelerle Çam Dağı’na müteveccihen yola çıktık. Çok yorulmuştum. Çam Dağı’na varınca Üstad’ımız, çam ağacındaki eski menzilin yeniden yapılmasını istedi. Herkes şevkle çalışıyordu. Üstad’ımız da çok ehemmiyet veriyordu. Herkes faaliyette idi. Kısa zamanda Mehmet Usta köşkü yaptı. O sırada çok yorulduğum için bende bir dinlenmek meyli uyanmıştı. Baktım Üstad çok ciddî. Menzilin yapılışında tembellik gösterilmesine razı olmuyordu. ‘Her ne ise!’ deyip af buyurdular.

“Bazen Üstad’ımızın hiddeti derde derman olur, uyuşukluk ve yorgunluk giderdi. Nihayet Sıddık Süleyman, Mehmet Usta ve diğerleri gittiler. Üstad’ımızla Zübeyir, Ziya ve bu fakir kaldık. Üstad’ımızın eşyasını çam ağacındaki menziline taşıdık. Bizimkiler de yerde idi. Orada yirmi gün kaldık. Biz yorganlara sarılıp yatarıdık. Çünkü akşamdan sonra hava soğurdu. Ateş yakardık. Aşağıdan, dereden o çok tatlı suyu nöbetleşe getirirdik.”

Vekilim Olmayacak

“Yine Zübeyir, Ceylan, Ziya Arun ve ben gece Çam Dağı’nda kalıyorduk. Üstad bir vesileyle Ziya’ya hitaben:

“Kardeşim Ziya, benim bir vekilim olmayacak. Müteaddit vekillerim olacak. Sen de onlardan birisin.” dedi.

“Üstad, zaman zaman:

‘Ben birinizle iktifa edemiyorum. Zira bazınızda kalb hakimdir, bazınızda akıl’ derdi.

“Çam Dağı’nda çam ağacının başında beraber dersler yaptık.. *İşarat’ül-İ’caz*’ı orada bitirdik. Bir gün *Münacaat*’ı sırayla okuyarak bitirdik. Üstad’ımız “Ben” geçen yerleri “Biz” diye değiştirerek okudu ve okuttu. 26. *Lem’a*’daki Çam Dağı’na ait hatırasını da okuttu. Ders esnasında, ‘Kardeşlerim bana üzülme. Ben Çam Dağı’nda iken ağaçlar ve taşlar sizden daha ziyade bana enis oldular. Sizden ziyade onlarla ünsiyet ediyordum’ dedi.”

Vaktiniz Gelmedi

“Üstad’ımızın mezhebi Şafiî olduğu için, Çam Dağı’nda ağacın başında yatsı namazını bizden evvel kılardı. O zaman Temmuz ayı, uzun günler olduğu için akşamdan sonra uykumuz gelirdi. Bir gün biz de erken kılalım dedik. Hafifçe ezan okuduk, yatsıyı cemaatle kıldık ve yattık. İkinci günü yine erken ezan okuduk. Yani erken dediğim 10-15 dakika evvel. Üstad’ımız yukarıdan seslenerek, ‘Sizin vaktiniz henüz gelmedi!’ diye bizi ikaz etti. Barla’da da Üstad beş on dakika evvel gider, çok zaman yatsı namazını geride Zübeyir’le cemaatle kılarlardı.”

Tokat Yeriz

“Birgün Barla’da camiye erken gitmişti. Sonra ezan okununca biz de gittik. Biz namazı bitirip tesbihata başladığımızda Üstad tesbihatı bitirir, odasına çekilirdi. O gün en son namaza gelen Ceylan’dı. Cemaata yetişeyim diye mescide bakan ağaç kapıyı çevirmeden gelmiş. Tabiî Üstad dönüşünde kapıyı açık görmüş. Aslında odalarının anahtarı daima yanındaydı ve kilitliydi. Kapının niye kapanmadığını sormuş. Ceylan, ‘Namaza yetişeyim diye kapayamamışım’ demiş. Üstad’ımız Ceylan’a hiddet etmiş. Ben namazdan geç çıkmıştım. Geldiğimde baktım Ceylan müteessir. Sordum, ‘Kapı açık kaldığından Üstad hiddet etti.’ dedi. Ve ‘Ey Üstad, zaten kapı ağaçtan sallanıyor. Örtsen de bir, örtmesen de. Hem madem hıfz-ı İlahî var, neden hiddet ediyorsun, üzülüyorsun?’ diye kendi kendine söyleniyordu. Birden zil çaldı. Hemen yanına koştuk. Üstad’ımız leğende elini yıkıyordu. Hep beraberdik. Dedi, ‘Ceylan Kardeşim, gerçi hıfz-ı İlahî var. Fakat Hakîm ismine müraatla mükellefiz. Yoksa tokat yeriz.’

“Üstad’ımızla Çam Dağı dönüşünde suyun yanına aşağıya inmiştik. Üstad’ımız buyurdu ki; ‘Ben o zaman (Otuz sene evvel Çam Dağı’nda üç ay kaldığı zaman) sizin gibi böyle gitmezdim. Şuradan dik iner, dik çıkardım. Hatta koşardım. Elimde de su kabı bulunurdu.’ Biz bu dik yerden nasıl çıkılır diye hayret etmiştik.

“1960’dan sonra Van’a seyahatimizde Tatvan’da mukim Tağ’lı Ahmed Arıcı’yı (Marangoz Ahmed) dinledik. Babası Üstad’ımızın arkadaşıymış. Müküs’ten Nurs’a gelirken, o hayvanların kavis çize çize ve dura dura çıkabildiği dağlardan Üstad’ımız dağın dibinde attan iner, dikine çıkar, yolun en yükseğine varıp, tepede *Evrad-ı Fethiye*’yi okurmuş. Atlar ve yolcular sonra gelirlermiş.”

Mustafa Sungur'un Askerliği

MUSTAFA SUNGUR, 1955-1956 yılları arasında askerliğini de Samsun'da yapar. İlk altı ayı Ankara'da yedek subay okulunda geçtikten sonra geri kalanını Samsun'da tamamlar. Askere gidişini şöyle anlatır:

“Askerlik zamanım geçmişti. Şubeden de yazı geldi, artık gitmeğe mecburduk. Üstad'ımıza arzettik. Ben askere gittim. Benden sonra Bayram ile Ceylan Üstad'ımızın emriyle Barla'ya gitmişler. Sıddık Süleyman ile beraber Üstad'ımızın gittiği yerleri gezmişler.

“Ankara'da yedeksubay okulunda iken Cumartesi-Pazar günleri okuldan çıkıp dersanede kalıyordum. Atif Ural, o zaman Ankara'da bilhassa mektepliler arasında faal hizmetlerde bulunuyordu. Ankara'da gün-begün Nur'lar yayılıyordu. O günlerde Atif, Ali Demirel ile *Onuncu Söz* ve zeyillerini yeni harf ile teksir ediyorlardı. O günler, çok canlı, şevkli ve sürûrlü günlerdi...

“Nihayet yedeksubay okulu bitti, sıra kura çekmeye geldi. Çektiğim kura Samsun'a çıkmıştı. Teslim olmadan önce tekrar Üstad'ı ziyarete gideyim dedim. Vardığımda Üstad yoktu. Emirdağ'dan Isparta'ya dönmüş, oradan da Barla'ya gittiğini söylediler. Hemen bir jip tutup Barla'ya gittik. Yolda lastik patladı. Neyse Barla'ya varıp Üstad'ımız'la görüştükten sonra, Üstad, ‘Sizinle döneceğiz’ dedi. Üstad bizim jiple dönecek diye sevindik. Beraber dönerken yolda yine lastik patladı! Ben üzüldüm. Lastik tamir edilirken, Üstad bizi çağırđı, ‘Hayr'ul-umuri ahmezuha’ dedi. Yani zahmetlerde hayır vardır, hayra alamettir diye bizi tesellî edici sözler söyledi.

“Oradan tekrar köye dönüp birkaç gün kaldıktan sonra Samsun'a hareket ettim. Muhammed Nur yeni doğmuştu. Üstad'ımız iki sene önce derslerde büyük oğlum Ahmed'den bahsederek, ‘Benim bedelime gözünü fedâ etti. Bana gözünü verdi!’ demişti. O arada, bir ders esnasında Muhammed Nur'un da doğacağını ani olarak söylemişti.”

Hararetli Dersler

Samsun'da dersanede kalarak her gün kışlaya gidip gelen Sungur, hemen her gece bir evde veya dersanede hararetli Nur dersleri yapmaya devam eder.

Hatta Üstad'ı Erzurum'dan ziyarete giden Kırkınıc Hoca'nın yolu Samsun'a uğrar. İlk defa Sungur Ağabey'le sürpriz bir şekilde Samsun'da karşılaşarak bir hafta dersler yapar. Daha sonra Üstad'ı ziyarete gider.

Hakkımı Helal Ettim

Samsun Hapsi'nden sonra Sungur, Üstad'ı Isparta'da ziyarete gidip, askerlik için tekrar Samsun'a gideceğini söylediği zaman Üstad, kendisini Samsun'da mahkûm eden savcı ve hâkimlerle ilgili olarak bazı şeyler söyler. Samsun Ağır Ceza Reisi İsmail Hakkı Çağırankaya'yı ziyaret edip selamını söylemesini, hatta ona hakkını helâl ettiğini, hastalığına merak etmemesini, günahlarına kefaret olduğunu söylerken, “Benim Sungur'uma eziyet veren savcı tokat yiyecek!” der.

Sungur önce bu sözün mânâsını anlayamaz. Çünkü savcı kadar cezayı veren mahkeme reisinin de suçlu olduğunu düşünür. Fakat daha sonra olayın iç yüzü ortaya çıkar.

Sungur, Samsun'a varınca, hemen belediyede çalışan Hürrem isimli Nur talebesini yanına alarak Reis Hakkı Bey'i evinde ziyarete gider. Üstad'ın selam ve sözlerini nakledince reis çok duygulanır, ‘Beni affetti mi?’ diyerek ağlamaya başlar. Ardından, ‘Ben onu Devr-i Meşrutiyette İstanbul'dan tanırım. Sultanahmet'te ondan *Elifiye* dersi almıştık’ der ve Samsun mahkemesinin iç yüzünü anlatır:

“Bana her mahkeme günü Samsun Savcısı telefon ediyor ve ‘Adliye Bakanı’nın selamları var, Bediüzzaman’ı mutlaka Samsun’a getirtin, ikinci bir Şeyh Said Olayı veya Malatya hâdisesi gibi bir hâdisi ihdâs edip, mahkemesi Samsun’da görülsün!’ diyordu. Ben bu baskılara ancak bu kadar dayanabildim ve istemeyerek ancak bu kadar ceza vermek zorunda kaldım!”

Üstad’ın tokat yiyecek dediği savcı, daha sonra terfi ettirilerek İzmir’e tayin olur. Fakat bu arada Adliye Vekili Osman Şevki Çiçekdağ feci bir trafik kazası sonunda hayatını kaybeder.

Üstad, savcı tokat yiyecek derken, asıl perde arkasında onu da alet eden bakanın tokat yiyeceğini kasteder.

Afyon Kararı

Afyon mahkemesi kararı iki kez temyize giderek bozulur. Diyanet İşleri Başkanı Hasan Hüsnü Erdem de tafsilatlı ve güzel bir rapor verir. O sırada Said Özdemir de diyanette memurdur. Onun da tesiriyle 1956’da esaslı bir rapor verilir. Eyüp Sabri Hayırlıoğlu, Hasan Hüsnü Erdem’e:

“Sen Said Nursî için ehl-i vukuf raporu değil, methiye hazırlamışsın!” diye ta’rizde bulunur.

Bundan sonra Risaleler iade edilir ve matbaalarda resmen neşrine başlanır.

Hüsnü Bayram

Safranbolu’nun ileri gelen Nur talebelerinden berber Hıfzı Bayram’ın oğlu olan Hüsnü Bayram, babası tarafından ta küçük yaştan itibaren hizmete vakfedilir. Önceleri Urfa’da Abdullah Yeğin ile hizmette bulunan Hüsnü Bayram, Sungur askerde iken Isparta’ya gelerek 1956 yılından itibaren Üstad’ın yanındaki hizmet halkasına dahil olur. Hüsnü aynı zamanda Sungur’un hemşehrisi olduğundan Üstad onun yanına gelişini Sungur’a müjde ile bildirir. ‘Sungur hizmetimde bulunamadığı için üzülmesin. Hüsnü onun namına da yanımda ve hizmetimdedir!’ der. Hüsnü de diğer talebeler gibi yanında kaldığı sürece Üstad’ı memnun eden hizmetlerde bulunur.

Sungur askerden döndükten sonra bu kez Hüsnü askere gider. Eskişehir’de askerliğini yaparken Abdülvahit Tabakçı ile Üstad’ı ziyarete gelip gider. Terhisten sonra tekrar Üstad’ın yanına döner, vefatına kadar hizmetine devam eder. Son senelerde Üstad’ın şoförlüğünü yapan Hüsnü için Üstad, “Onun bu iki senelik hizmetini kırk yıllık hizmet olarak kabul ettim!” der. Üstad bütün vasiyetnamelerinde onun ismini de zikretmiştir.

Zaman Tüneli

Sungur 1957’de Üstad’la beraber Barla’da iken köydeki yakınlarından bir mektup alır. Hem kendisine hem de Üstad’a hitaben yazılmış olan bu mektuba Sungur bir cevap verir. Bu cevabî mektup, bizi alıp zaman tünelinden geçirerek elli yıl öncesine götürür ve Sungur’un ailesi ve köydeki yakınları hakkında bize ilginç bilgiler verir. Mektup şöyledir:

“Bismihî, sübhanehû. Esselamü aleyküm ve rahmetullahi ve berekatühû.

“Aziz kardeşim Hüsnü, Reşad, Şevket ve kardeşleri,

“Gönderdiğiniz mektubu Barla’da aldım. Hz. Üstad’a ait mektubu Üstad’ımız okudu, memnun oldu. Mektubu okumadan önce ‘Eğer seni zerre kadar istemek arzuları varsa, göndereceğim!’ demişti. Ben de daha evvel mektubu okumamıştım. Ne yazdığını merak etmişim. Lillahilhamd, Küçük Ahmed’e ve validesine dair onların çok şükredip ebediyyen Nur hizmetinde kalmaya olan rızalarına ve isteklerine dair satırları işitmekle maşaallah dedim. Cenab-ı Hak razı olsun.

“Barla’dan bugün Isparta’ya geldik. Beş saatlik yolda yürüyerek Üstad’ımız da at üstünde idi.

Gelirken ‘Hüsnü’ye mektup yazdığında söyle. Onu Hıfzı’sını Hüsnü’ye arkadaş yaptım. Gerçi Eflani’de talebeler umûmen duamda dahildir. Ayrıca ismiyle de zikrediyorum. Hem Küçük Ahmed ve hemşiresi, validesi, ninesiyle beraber duamdadırlar.’ dedi. Onların bu imtihan meydanı olan dünyada bu tarz vaziyetleri medar-ı şükrân bir haldir. Zaten çok vakit Üstad’ımız Ahmed’den, validesinden bahisle bana ait hissenin yarısı onlara aittir derdi.

“Saniyen: Şimdi de daha evvel gelmiş Reşad Efendi’nin mektubunu aldım. Bu mektubu hep beraber kabul ediniz. Askerlik için dayımın sözü güzeldir. En iyisi öyle. Hakikaten burada da ne kadar duracağım belli değil. Bana ait bu tarz meseleleri daim bildiriniz. Dayıma ve sair diğer dost ve kardeş akrabalara ayrı mektup yazamadığımdan gücenmesinler. Onların herbirisinin birer hüsn-ü vaziyetleri var. Onlar unutulmaz.

“Validelerime ayrıca hürmet ve selam eder ellerinden öper, dualarını beklerim. Çocuklara da keza selam eder, herbirisinin dualarını beklerim. Ahmed bana taksiye biniyor, geziyor demiş. Bak bugün taksiye binmedim, yürüdüm. Sekiz yaşında Üstad’ımıza ders almak için geleceğim demiş. Maşallah, Allah muvaffak eylesin. Yalnız ne zaman risale yazacak? Şerife bu sene kaç risale yazdı? Kur’an’ı okuyabiliyorlar mı? Ahmed hiç olmazsa *Birinci Söz* gibi bazı parçaları ezberlemeli. Sen çok çok okuyuverirsen ezberler... Hüsnü Efendi amcası ona daima risale okuyversin. Müdafaalardan, *Sözler*’den daima okuyversin. Akli anlamasa da ruhu hisseder.

“Ben demiştim ki Reşad Efendi küçük bir Medrese-i Nuriye olarak haftada birkaç defa bizim evde risale okuyversin. Bilemiyorum devam ediyor mu? Dayıma, Şevket Efendi kardeşime, bilumûm dost ve ihvan-ı müminine selam ve selametler.

Buradaki kardeşlerimiz Eflani’deki Nur talebelerine selam ediyorlar.”

Hâl-i Âlem’in Islahı

Üstad Sungur Ağabey’i Ankara’ya Risale-i Nur’ların serbestiyeti için sık sık gönderir. O da hükümet erkânı ve müsbet milletvekilleriyle temasta bulunur.

Yine böyle gittiği bir sırada gerekli yerlerle temasta bulunurken yolu Ankara’nın merkezî bir yerine rastlar. İnsanların derin gaflet tabakaları altında bulduklarını görerek hüzünlenir. “Bu insanlar ne zaman Nur hakikatlerini dinleyecek, kalın zulmet perdeleri nasıl yırtılacak, manevî karanlıklar nasıl izale olacak?” diye ümitsizliğe düşer. Dönüp Emirdağ’a geldiğinde henüz bir şey demeden Üstad kendisine şunları söyler:

“Vazifemiz hizmettir. Muvaffak olmak, insanlara kabul ettirmek, Cenab-ı Hakk’ın vazifesidir. Biz vazifemizi yapmakla mükellefiz. Sen orada, ‘Bu insanlar ne zaman Risale-i Nur’u dinleyecekler?’ diye ümitsizliğe düşme. Merak etme! Kat’iyyen bil ki, Mele-i A’la’nın hadsiz sakinleri, bu gün Risale-i Nur’u alkışlıyorlar. Onun için, hiç ehemmiyeti yok. Kıymet, kemiyette değil, keyfiyettedir. Bazen bir halis ve fedakâr talebe, bine mukabildir” diyerek ye’isini ve ümitsizliğini izale eder.

Zamanı Gelmemiş

“1958’de Bağdat’ta ihtilal olur. Sâdâttan Melik Faysal ile Başvekil Nuri Said Paşa ve hanedanları feci şekilde öldürülür. General Abdülkerim Kasım riyasetinde yapılan bu kanlı feci darbe ve katliamda pek çok hamiyetli zatlar ve vatanperverler idam edilir, hatta Nuri Said Paşa ayaklarından askeri bir jipe bağlanarak Bağdat sokaklarında parçalattırılır ve buna benzer diğer zatlar dahi feci şekilde öldürülür.

“Bu dehşetli hâdiseden Üstad’ımız çok müteesir olur. Hemen her gün hâdiseyi ve neticeyi sorup

takip ettirir. Hâdisenin dördüncü günü tebdil-i hava için Barla'ya giden Üstad'ımıza öğle vaktinde Muhacir Hâfız Ahmed Efendi'nin oğlu Kazım'ın dükkânından bir radyo getirilir. Üstad'ımız namazdan sonra Irak hâdisesini dinlerken birden:

‘Kapatın, daha zamanı gelmemiş!’ deyip şöyle devam eder, ‘Ben bekliyordum ki, Almanya, Japonya, Hindistan, Pakistan ve Amerika, Âlem-i İslam, beraber olarak küfr-ü mutlaka karşı vuracaklar. Demek zamanı gelmemiş!’ dedi.

Ankara Davası

Nazilli’de risale okurken yakalanan Nur talebelerini bahane eden gazeteler, Üstad ve Risale-i Nur aleyhinde kampanya başlatır ve ayın yapıldığı iddiasıyla birçok iftirayı sıralarlar. Bunun üzerine Üstad, Zübeyir Ağabey’le Ceylan’a cevabî bir yazı yazmalarını söyler. Kendi tashihinden de geçen bu yazıyı Sungur Ankara’ya götürür. Giderken Üstad kendisine, “Seni, iki Hasan Feyzi manasında gönderiyorum” diye iltifatta bulunur.

O zaman Ankara’da bulunan gençler, mektubu beş bin adet bastırıp dağıtırlar. Bütün valilere, kaymakamlara, emniyet müdürlerine, bakanlara postalarlar.

Sungur’un ifadesiyle Ankara Davası:

“Yayınlanan mektup üzerine taharrîye başladılar. O mektupta ismi bulunan Tahirî, Zübeyir, Bayram, Ceylan, Sungur ve Rüştü tevkif edilip Ankara Cezaevine gönderildiler. Ayrıca bu neşriyatla alakaları görülen Mehmed Emin Birinci, Mustafa Türkmenoğlu, Atıf’ın biraderi Ahmet ve Cemalettin Efendiyi de tevkif ettiler. Bu tevkifimiz üzerine Tahsin Tola Ağabey, Av. Bekir Berk’le Milliyetçiler Derneği’nde beraber çalışmışlardı. Tahsin Tola Bekir Bey’e telefon ederek bizim tevkifimizi anlatır. ‘Bunların avukatlığını alır mısın’ der. Bekir Berk cevaben:

‘Tahsin Ağabey, ne demek alır mısın? Bana emredeceksin ‘al!’ diye...’ der. Bekir Berk avukatlığı deruhte eder ve böylece Nur dairesine dâhil olur.

1970’de Aydın Ağırceza Mahkemesi’nin Risale-i Nur’ları iade kararı sonrası

Sağdan sola; Bekir Berk, Mustafa Sungur, Abdunnur Keseli

“Altmış beş gün sonra tahliye edildik. O zaman hapiste iken Bekir Berk avukat tutuldu. Bizimle konuştuğunda, ‘Sen bizim tahliyemiz için değil, Nur hizmetinin hakkaniyeti için çalış!’ dememiz onda büyük tesir uyandırdı. Daha sonra bu hissiyatını kendisi pek çok defa dile getirmişti.

“Tahliyeden sonra Bekir Berk tam yirmi iki maddelik arzularını muhtevî maddeleri yazıp, bunlar hakkında Üstad’dan dualarını rica ederler.

“Ben bu dileğini arzettiğimde mübarek Üstad’ımız, ‘Ona bir gün hep beraber dua edeceğiz’ dedi. Daha sonra Üstad’ımızın ziyaretine geldiğinde ona çok güzel iltifatlarda bulundu, dua etti, vekâletnamesini verdi.”

Herkesin Gideceği Yol

“Hz. Üstad, hayatının son senelerinde Ankara’ya geldiklerinde 5-6 mebus ziyaretine gelmişlerdi. Üstad’ımız onlara Risale-i Nur hakkında şu ilginç açıklamada bulundu:

‘Ben yıllar önce bu zamanda ehl-i imanı hakikata ulaştıracak bir yol aradım. Evvela felsefe mesleğine müracaat ettim. Akıl ile hakikata ulaşacak bir yol ki, ben ancak iki defa akıl ile varabildim. Baktım beşerin en dahileri yarı yolda kalmışlar. İleri gidememişler, hakikata varamamışlar. O zaman dedim, beşerin en dâhilerinin çıkamadığı bir yol, umûma cadde olamaz. Onu terk ettim. Sonra tasavvuf yoluna girdim. Baktım çok nurlu, feyizli... Fakat azamî itina istiyor. Bu da ancak beşerin ehass-ı havassına mahsustur gördüm. Herkes gidemez anladım. Sonra Kur’an’dan istimdat eyledim. Cenab-ı Hakk’a şükür Risale-i Nur ihsan edildi.’

“Üstad mebuslara bu mealde bir ders yapmıştı.”

Sungur’u Vakfettim!

Üstad, hayatının son senesinde. Hüsnü’nün peder ve validesinden gelen mektupta Üstad’a hitaben, “Biz Hüsnü’yü size vakfettik!” diye yazılıdır. Üstad o mektubu okurken Sungur’a dönerek, “Seni de baban vakfetmeli. Gerçi validen ve çocukların vakfetmişler. Fakat babanın da vakfetmesi lâzım” der. Birkaç gün sonra Isparta dağlarında gezerken Üstad, aynı arzusunun tekrarlar. Bunun üzerine Sungur, babasına bir mektupla durumu bildirir. Artık Üstad’ın son seneleri olduğunu ve kendisini ziyaret etmesinin uygun olacağını ifade eder.

Bir çarşamba günü Üstad, Sungur’u Isparta’da nöbetçi bırakıp, diğer talebeleriyle Emirdağ’a hareket eder. Sungur, ertesi gün kuşluk vakti, Rüştü Çakın’ın dükkânına uğradığında babasının geldiğini ve orada beklediğini görür. Hoşbeşten sonra hep birlikte Üstad’ın evine dönerler. O zaman Üstad’ın bir teybi vardır. Sungur Üstad’ın isteğini babasına tekrarlayınca babası teybe önce Kur’an’dan bazı âyetler okur, sonra da, “Üstad’ım, Mustafa’yı ebediyyen sana vakfettim, hiç bir hakkım yoktur!” diye konuşur. Sungur babasına, Üstad’ın Emirdağ’da olduğunu, isterse ziyaret edebileceğini söyler. Hatta babasına elli lira yol harçlığı da vererek Emirdağ’a yolcu eder.

Mehmed Efendi Emirdağ’da Üstad’ı ziyaret eder. Oğlunu vakfettiğini bizzat Üstad’ın kendisine de söyler. Üstad bundan çok memnun olur. O sırada İzmir’de yeni bir göreve müracaatının sonucunu beklemektedir. Emirdağ’a gelmişken birkaç gün kalıp bir vazife bulabilir miyim diye de içinden geçirir. Fakat Üstad, beklemeyip ilk arabayla hemen İzmir’e dönmesini söyler. Sokağa çıkar çıkmaz önüne İzmir’e giden bir araba çıkar. Üstad’ın sözünü hatırlayıp iş arayışına girmeden arabaya atladığı gibi İzmir’e gider. Varır varmaz, vazife için yaptığı müracaatın kabul edildiğini ve bu yüzden

acele müftülükten çağrıldığını öğrenir.

Üstad Emirdağ'dan Isparta'ya döndüğünde, Sungur, Üstad'ı kapıda karşılar. Üstad Sungur'un kollarında merdivenlerden çıkarken, "Cenab-ı Hakk'a şükür, şimdi babanla sen, aynen Ceylan'la babası Mehmet Çalışkan ve Salahaddin'le babası Nazif Çelebi gibi oldunuz" diye memnuniyetini dile getirir.

Bu konuda Sungur Ağabeyin yorumu ilginçtir:

"Bütün bunlar, Üstad'ımızın şefkatini göstermektedir. Ben Üstad'ımızın bu tasarrufundan babamın âhretine ait müşfik ve kurtarıcı haletini hissediyorum. Cenab-ı Hak ebediyyen razı olsun, âmin..."

Genç Said'ler

Sungur, Üstad'ın son senelerinde çeşitli vilayetlerde yeni genç Said'lerin ortaya çıkmasından duyduğu sevinci ifade ederken onlara da birer cümle ile temas eder:

"Üstad'ın hayatının son hizmet devresinin hadim ve naşirlerinden Cenab-ı Hakk fedakâr genç Said'ler ihsan etmiştir. Bunlar Ankara, İstanbul, Urfa, Diyarbakır, İzmir gibi merkezlerden başlayarak, Türkiye'nin çoğu vilayet ve kazalarında Rahmet-i İlahiye ile meydana çıktılar. Bunlardan İstanbul'da mesela: Ahmet Aytimur, Mehmed Fırıncı, Mehmed Emin Birinci, Üzeyir, Hakkı, Galip gibi genç Said'ler, hizmet-i Nuriye'yi omuzlarına almaya başladılar.

"Hz. Üstad'ın İstanbul'a gelişleri ile yeni hizmet ve yeni bir neşriyat kadrosu rahmet-i İlahiye tarafından ihsan edilmişti. Lillahilhamd, hem İstanbul hem Ankara hem Urfa ve Diyarbakır gibi hizmet merkezleri kısa bir zamanda her tarafa Nur'un yayılmasına vesile oldular. Hz. Üstad'ımız muhtelif vesilelerle görüştüğü hadim ve nâşirlerine gayret, sabır, metanet bahşeden iltifatta bulunurdu.

"Üstad'ımızın duaları, teşvik ve tergipleri ise hizmetkârlara ruh hükmüne geçerdi. Çünkü onun mübarek nefesi hayat bahşeden bir tiryak gibi idi. Bakışı da, nazarı da aynen öyle idi. Üstad'ımız Ahmet Aytimur'a defaatle 'Seni on Şeyh'ül-İslam yerinde, on fetva emini Ali Rıza yerinde kabul ediyorum!' diye iltifatta bulunmuştu.

"Mehmet Fırıncı'ya da 'İstanbul'un Hüsrev'i, hizmetin zenbereği" mânâsında iltifatları olmuştur. O zaman İstanbul'daki talebelerine ayrı ayrı iltifatta bulunur, selam ve dua ederlerdi. Her gelenle Gönenli Mehmed Efendi'ye mutlaka selam gönderir, 'Onun talebelerini Nur talebesi olarak kabul ediyorum' derdi. Şeyh Süleyman Efendi'ye de daima selam gönderir, dua ederdi. İstanbul'da o zaman Re'fet Bey'e de Hâfız Emin'e de selam gönderirdi. Üstad'ımızın bu tarz talebelerine iltifatkar sözleri yabana atılacak -hâşâ- türden değildir. Bu iltifatlar, o mühim zamanlarda, o talebelerini azamî fedakârlığa sevkeden tecellîlerdi..."

"1958'de Ankara Mahkemesi'nde avukatımız ve sonra da Hz. Üstad'ın avukatlığını alan Bekir Berk'e iltifatları ise bir başka idi. 'Nur'un en büyük kahramanı, Nur'un en büyük kahramanı,' diye hitap ediyordu. Bilahare 1971 İzmir Mahkemesi'nde Üstad'a, Nur'a ve Nurculara dehşetli hücumlar esnasında Bekir Berk'in o pervasız çıkışları ve Üstad'ı metanetle müdafaası onun kahramanlığına delildir.

"Isparta mebusu Dr. Tahsin Tola şöyle der: 1956'dan sonra Risale-i Nur'un resmen neşri gibi hizmetlerin ifası zamanında Isparta'da Üstad'ı ziyaret etmişim. Çok iltifatlarda bulundu. Hatta 'Aynen yanımdakilerle berabersiniz.' demişti."

"Bütün bunlar gerçekte, nefsü'l-emirde var olan bir kudsî hakikatın tereşşuhatıdır. İşin aslında Cenab-ı Hakk'ın nazar-ı takdiri ve kabulü esastır. Ve bu daire hayattar, nuranî ve ruhanî bir dairedir. Herkes ihlâs, sadakat, sebat ve fedakârlığına göre âlemine ne aksederse, ona nail olur. Hz. Üstad'ımızın iltifatları o hakikatların beyanıdır, bir dua-i manevîdir veya bir temenni, bir ricadır. O

kudsî ruh, böylece ayrı ayrı kabiliyetleri çalıştırmış, hep hakikat canibine sevketmiştir.”

Savcılar Hakkında

Üstad'ın vefatından birkaç ay evvel talebesi Sungur'a yazdırıp bütün savcılara gönderdiği mektupta onlara hakkını helal ettiğini belirtir. Bu mektup, *Emirdağ Lahikası*'nın sonunda yer alır. Mustafa Sungur'un “Müddeiumûmiler hakkında Üstad'ımızın garip bir halet-i ruhiyesini beyan etmek zamanı geldi. Bana dedi ki,” ifadesiyle başlayan mektubun ilk paragrafı şöyledir:

“Otuz kırk sene bu tazyikatında hukullah mânâsında olan hukuk-u amme namındaki vazifelerle muvazzaf olan savcılar ekser hapislerimde, nefyimde şiddetlerini gördüğüm halde onlara karşı bir hiddet, bir küsmek bana gelmiyordu.” şeklinde devam eder. Mektubun sonunda, “Üstad'ımızın sizlere yazdığı aynı hakikat olan bu mektubunu arz ediyorum. Talebesi Sungur.” ifadesi yer alır.

Son Görüşme

Sungur, Üstad'dan ayrıldığı son anı anlatırken şöyle der:

“Üstad'ımızdan ayrılmayı hiç hayal etmezdik. Aklımıza bile getirmezdik. Sanki onunla ebedî beraber yaşayacağız gibi bir halet-i ruhiye içindeydik.

“1960 Ramazan ayının bir perşembe günü idi. Üstad Isparta'da namazı kıldı ve birden rahatsızlandı. Sobayı yaktık. Beş-altı kişi idik. Tahirî, Zübeyir, Ceylan, Bayram, Hüsnü ve ben... O arada Üstad kulaklarımızı çekiyor ve hafif sesle ‘Merak etmeyin. Ben beş komitenin bellerini kırdım, Risale-i Nur kırdı!’ diyor. Sonra bazen uyuyor, kalkıyor, namaza duruyordu. Sabahleyin kalktı, ‘Ben, dün gece Isparta'da olduğumuzu bilmiyordum!’ dedi. Sonra Emirdağ'a gitmek için ‘Arabayı hazırlayın!’ diye emir verdi.

“Yola çıktık, Zübeyir'le Hüsnü de vardı. Tam Çay'a girmek üzere iken, polis durdurdu. Meğerse Isparta valisi, ‘Said Nursî Isparta'dan ayrıldı!’ diye telsizle haber vermiş. Üstad polise, ‘Kardeşim! Ben ölmeye gidiyorum, çok hastayım!’ dedi. Ben hemen gidip telefonla Dahiliye Vekili müsteşarı ile görüştim. Sonunda ‘Emirdağ'a gitsin!’ dedi. O arada Afyon Birinci Şube'den bir polis geldi, ‘Afyon'a gidelim, buraya yakın’ deyince Üstad, ‘Tamam!’ dedi. Afyon'da o zaman bir dersane vardı. Oraya gittik. Ben henüz ikindi namazını kılmamıştım. Hemen farzını kılıp, onlara yetiştim. Üstad bir şeyler diyerek üç defa enseme vurdu. Ben ne dediğini anlamadım. Meğer ‘Tesbihatını yap!’ diyormuş.”

Hayatınla Hayatım Devam Edecek

“Ankara'da *Tarihçe-i Hayat* eserinden dolayı mahkemem vardı. Hem o vesileyle, hem de hükümet nezdinde teşebbüslerde bulunuruz diye Afyon'dan ayrıldım. Meğer bu ayrılışım Üstad'dan son ayrılışmış. Ayrılırken Üstad'ın elini öptüm. Bana baktı, “Sungur, hayatınla hayatım devam edecek!” dedi. Bu, bana söylediği son söz oldu.

“Ankara'ya gidip Tahsin Tola'yı buldum. Gerekli temaslara başladık. Bizden sonra Üstad Afyon'dan Emirdağ'a geçmiş, Emirdağlı'larla vedalaşıp tekrar Isparta'ya dönmüş. Daha sonra Isparta'dan Urfa'ya hareket ettiğini haber aldık. ‘Eyvah, Üstad Âlem-i İslam'a giderken yanında bulunamadık!’ diye esef ettik. Biz Tahsin Tola ile mecliste temaslarda bulunurken, Üstad'ımızın vefat haberi geldi. Tabiî müthiş bir şey. Hemen bir minibüs tutup Urfa'ya hareket ettik ve cenazeye yetiştik.”

Vasiyetlerde Mustafa Sungur

Üstad, yazdığı müteaddit vasiyetnamelerinin hepsinde Mustafa Sungur’u zikreder. “Mânevî evlatlarım, fedakâr hizmetkârlarım Zübeyir, Ceylan, Sungur, Bayram, Hüsni, Abdullah, Mustafa” yanında; “Nur’un kahramanları” dediği Hüsrev, Nazif, Tahiri, Mustafa Gül’ü de zikreder.

1947’deki vasiyetinde ise, “Başta Hüsrev ve Tahiri olarak o heyetten on iki kahraman kardeşlerime vasiyet ediyorum.” dediği yere daha sonra bir haşiye ilave ederek şu isimlere yer verir. “Kardeşim Abdülmecid, Zübeyir, Mustafa Sungur, Ceylan, Mehmet Kaya, Hüsni, Bayram, Rüştü, Abdullah, Ahmet Aytimur, Atif, Tillo’lu Said, Mustafa (Gül), Mustafa (Acet), Seyyid Salih.”

“Nur’un Bayramları!”

“Son yıllarda, Ankara ve İstanbul gibi büyük merkezlerde matbaalarda risaleler basılırken, formalar tashih için Isparta’ya gelip gidiyordu. Hele formalar kitap halinde geldiği zaman, Üstad’ın sevincini tarif etmek mümkün değildi. Her eser basılırken, “Bunu da görsem gideceğim” diyordu.

“Üstad, sevinçli olduğu bir gün, ilerde Nur’un bayramları geleceğinden söz etti. Hüzünlü bir şekilde, ‘Ben o bayramları görmeyeceğim, ama siz göreceksiniz!’ dedi. ‘Acele ettim, kışta geldim, sizler Cennet-asâ bir baharda geleceksiniz’ sözünü de hatırlayarak bu sözü kalbime işledi. Üstad’ımızın da o günleri görmesini içten arzu ettim. Elde olmayarak, ‘Üstad’ım siz de o günleri göreceksiniz!’ dedim. Üstad’ımız şefkat ve hüzün dolu bir bakışla, ‘Hayır, evladım Sungur, ben görmeyeceğim. Sen o bayramları göreceksin ve gelip kabrimde bana söyleyeceksin!’ dedi.”

Sungur’un, Üstad’ın meçhul kabrine gidip o bayramları söyleyip söylemediğini bilmiyoruz, ama bildiğimiz bir şey varsa, Risale-i Nur’un o zulüm ve baskı perdelerini yırtarak sadece Anadolu’da değil, bütün dünyada, her geçen gün yeni yeni gönülleri fethederek, Nur Bayramları halinde dar ve geniş dairedeki ders ve hizmetlerle, nurunu âleme yaymaya devam ettiği.

Üstad’ın Son Dersi

1959’un son ayında Ankara’da Beyrut Palas Otelinde Üstad’ın verdiği ders, son derece önemlidir. Ehemmiyetine binaen bu dersi İstanbul’da Piyer Loti Oteli’nde de tekrarlar. Üstad’ın bu dersini kaleme alan Mustafa Sungur şunları söyler:

“1959’un son günü Ankara’da sabah namazı vakti ihtara binaen yazdırdığı ve aynı sabah neşrettiği dersteki ikaz ve ihtarları umûmî idi. Bu dersinde azamî ihlâsî ders veren bahisler var. Kur’an’ın bir tek nüktesinin beyanını (*İşarat’ül-İcaz*’ı kastediyor) en büyük dünyevî meseleye tercih ettiğine dair, Risale-i Nur hizmetinin azamî ihlâsla yoğrulmuş esasını tespit eden beyanı var. Vazife-i ubûdiyet, hakaik-ı imaniyeyi sırf rıza-i İlahî için ders vermek gibi esasları talim var. Aynı mektupta hususen müspet hareket üzerinde ısrarla durması ise manidardır: ‘Kardeşlerim Hastalığım pek şiddetli. Belki yakında öleceğim, belki bütün bütün konuşmaktan –bazen men olduğum gibi– men edileceğim. Onun için benim Nur ahiret kardeşlerim, *Ehvenüşşer* deyip bazı biçare yanlışçıların hatalarına hücum etmesinler. Daima müspet hareket etsinler. Menfî hareket vazifemiz değil. Çünkü dâhilde hareket menfice olmaz. Madem siyasetçilerin bir kısmı Risale-i Nur’a zarar vermiyor, az müsaadekardır, *Ehvenüşşer* olarak bakınız. Daha *Azümüşşerden* kurtulmak için onlara zararınız dokunmasın, onlara faideniz dokunsun.”

‘Başın Sağ Olsun!’

Üstad, Abdullah Yeğın'ı Urfa'ya gönderıp, sık sık kendısının de geleceğini söyler. Hattâ “Bir gün Urfalı'lar sana ‘Başın sağ olsun!’ diyecekler” der. Abdullah Yeğın, önceleri bu sözün mânâsını bilemez. Ne zaman ki, Üstad Urfa'da vefat eder ve bütün halk gelıp kendisine, “Başın sağ olsun!” derler, bu sözün mânâsını o zaman anlar.

Üstad'ın binlerce kalabalığın gözleri önünde Urfa'ya defnini gören talebeler, sağlığında, ‘Benim mezarım bilinmesin!’ demesini tevazuuna yormaya başlarlar. Mustafa Kabal ile Sungur, mezarın kırılıp Üstad'ın meçhul bir yere nakledileceğini hayal bile etmeden harekete geçerler, en kaliteli mermerlerden alarak Üstad'ın kabrini yaptırırlar.

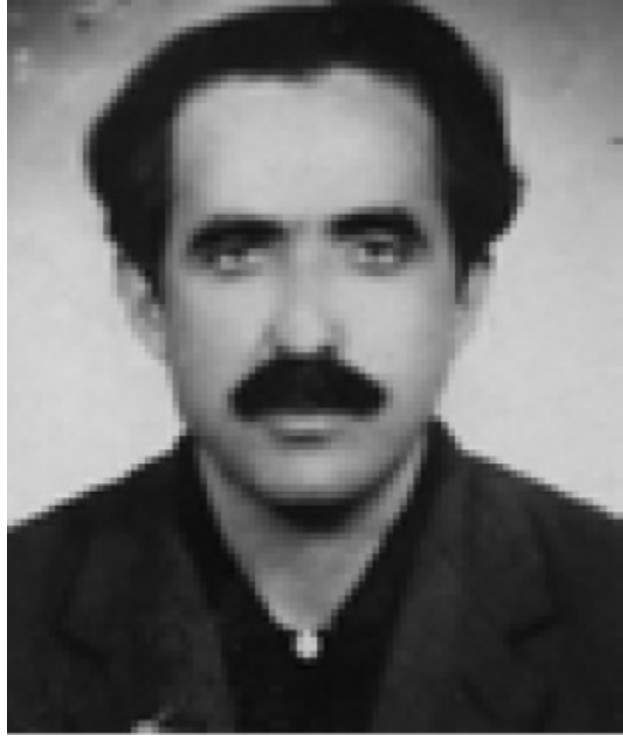
Üstad'dan Sonra

Uzun Seyahatler

MUSTAFA SUNGUR'U Bediüzzaman'ın diğer hizmetkârlardan ayıran önemli özelliklerden birisi, hizmet adına yaptığı uzun seyahatleridir. Evet, Üstad'ın hizmetkârları arasında onun kadar seyahat eden ve ders yapan ikinci bir talebesi yoktur. İlerleyen yaşı ve ağır şeker hastalığına rağmen bu hizmet seyahatlerinden asla geri durmaz. Sungur, adetâ her vesile ile yola çıkmaya hazır bekleyen bir asker gibidir. Seyahat için zaman, zemin, mevsim kollamaz, yurt içi yurt dışı ayırt etmez. Mesela bir medrese-i Nuriye'nin açılışı, bir Nur talebesinin vefatı veya Üstad'la ilgili bir toplantı gibi vesileler, onu yollara düşürmeye yeter. Gittiği her yerde, Üstad'ın bir varisi ve bir hizmetkârı olarak hürmet ve muhabbetle karşılanır. Gidilen yerde nuranî bir kaynaşma, canlanma, kucaklaşma ve toparlanma olur. Adetâ Üstad kabrinden kalkıp gelmişçesine cemaata bir heyecan dalgası yayılır. Asker Mustafa'nın, Bayram Yüksel'den naklettiğine göre Üstad, Mustafa Sungur için:

“Sungur, kasaba kasaba, şehir şehir gezecek, küfrün belini kıracak, masonları mağlup edecek!”

1960 yılında Üstad'ın vefatı ve 27 Mayıs İhtilali'nin karanlıklı günlerinde ehl-i imanın ve Nur talebelerinin inkisar içinde oldukları bir zamanda Sungur yollara düşer.

Mustafa Sungur hizmet hayatının en hareketli

döneminde, 1965'te çekilmiş bir resim

Türkiye'yi bir baştan bir başa iki kez dolaşarak kırık kalbleri onarır ve inananlara moral verir. Bu seyahatleri ile ilgili Mehmed Kırkıncı Hoca'nın şu hatırası önemlidir:

“27 Mayıs 1960 İhtilalinden sonra hizmet içinde bir süre duraklama oldu. Üstad'ın vefatı, arkasından ihtilalin gelmesi, Nur talebelerinin hapslere girmeleri, ister istemez insanları duraklatmış ve yerinde saydırmıştı. Birçok insan da yeni dönemde ne yapacağı konusunda mütehayyirdi. Üstad'ın varislerinden Sungur Ağabey, bu havayı gidermek ve kardeşleri yeniden şevke getirmek maksadıyla ihtilalin ilkbaharında Türkiye çapında bir seyahat yaptı ve bu münasebetle Erzurum'a da geldi.

“Erzurum'da bir müddet kaldı. Gerçekten cemaatimiz onun gelmesiyle yeniden hareket kazandı. Bize bu gibi ihtilallerin, hapslerin, zindanların geçici engeller olduğunu, bunların hiçbir zaman Risale-i Nur'un fütuhatına mani olamayacağını anlattı. Erzincan'a gideceği zaman bana ‘Ilıca'ya kadar beraber gidelim. Sen oradan geri dönersin’ dedi. Birlikte Ilıca'ya kadar gittik. Sonra ‘Aşkale'ye kadar daha gidelim’ dedi. Oraya gidince de Tercan'a kadar kendisine refakat etmemi teklif etti. Tercan'a vardığımızda yakındaki bir camiyi göstererek, ‘Burada birlikte öğle namazını kılalım. Sonra sen geri dönersin. Biz de Erzincan'a gideriz’ dedi. Böylece Sungur Ağabey'i Erzincan'a uğurladık...” (Hayatım, Hatıralarım, Mehmed Kırkıncı, s. 137-138.)

Sadık Rüya

Sungur Ağabey'in seyahatleri altında bir rüya-yı sadıka sırrı yatmaktadır. Bir gün rüyada Fahr-i Âlem (a.s.m.) ve Üstad Hazretlerini görür. Köyün çayır altı tarafından bir faytona bindikleri halde kendisine doğru gelirler. Yanına yaklaştıklarında, Efendimiz (a.s.m.) Sungur'a, “Nev-i beşeri gezeceğiz!” buyurarak yanlarına alır ve ona dünyayı gezdirirler. Bu rüya, fitraten müteheyhiç olan Sungur'un ruhunu daha da hareketlendirir ve Nur hizmetleri için adetâ yerinde duramaz hale getirir.

“Bir Şey Yapamazlar!”

O karanlık günlerdeki bu ziyaretler sırasında her kafadan bir ses çıkmakta, inananlar aleyhinde pek çok dolap çevrildiği kulaktan kulağa yayılmaktadır. Böylece ehl-i imanın maneviyatı ve morali bozulmak istenmektedir. Böyle dedikoduların yayıldığı bir sırada Sungur, yine Üstad'ın ihlâslı bir varisi olan Bayram Ağabey'le karşılaşır. Bu karşılaşma esnasında Bayram Yüksel'in tavrını takdir eden Sungur Ağabey'in hatırası şöyledir:

“Bayram Kardeş, Üstad'ın yanında kalırken daha ziyade yeme içme hizmetleriyle meşgul olur, ilmî meselelerde fazla söz söylemezdi. Fakat Üstad Bayram'a çok önem verirdi. 1962 yılında, 27 Mayıs İhtilalinden sonra ikinci bir ihtilal teşebbüsü olmuştu. Ben yolda Yüzbaşı Zihni Hızal'a rastlamıştım. Zihni Bey, bana bazı gizli planlardan söz etti. ‘İki ayrı liste yapmışlar! Biri sekiz yüz kişilik. Diğeri iki bin kişilik. Sekiz yüzlük listede Necip Fazıl, Prof. Ali Fuat Başgil gibi kimseler var. İkincide çok daha geniş, bütün Nur talebelerini imha planı yapmışlar!’ dedi. İster istemez üzülmuştüm, çünkü bunları söyleyen sıradan bir insan değildi. Üzüntülü bir halet içinde Süleymaniye'ye geldim. Bayram kardeş oradaydı. Durumu kendisine anlattığımda, hiç aldırmadı ve Üstad'dan aldığı derse binaen şöyle dedi: ‘Merak etme, bir şey yapamazlar!’”

Nur'un iki bahadırı; Bayram Yüksel ve Mustafa Sungur

Çünkü o, Üstad'dan, "Küfrün beli kırılmıştır kardeşlerim, size daha zarar veremezler!" sözünü kaç kere duymuş, sadece duymakla kalmamış, onu bir şuur olarak ruhuna sindirmişti. Gelip geçici arızalar ona fütur vermiyordu.

70 Günde İki Kez Devr-i Vatan

27 Mayıs İhtilali sonrasında Milli Birlik Komitesi'nin o sıkı günleri bile Sungur'un seyahatlerine engel olamaz. Hiç çekinmeden Türkiye'yi baştanbaşa iki kez dolaşır. O sırada Çanakkale'de hapiste bulunan Mehmet Kayalar'ın jipi ile aralıksız yetmiş gün gezerler. Bu seyahatler sırasında şoförlüğü Hanili Yusuf yaparken, Kargılı Rıdvan da kendilerine refakat eder. Uğradıkları her yerde Nur talebelerini ziyaret edip ders yapar ve onlara moral verirler. Bu seyahatler ihtilalin Nur talebeleri üzerinde meydana getirdiği karanlık havayı dağıtmada önemli rol oynar. Risale-i Nur hizmetini hangi şartlar altında olursa olsun aksatmadan devam ettirmek, Üstad'ın hizmetkârlarının en bariz vasfıdır. Onlar tedbiri 'azamî faaliyet içinde tedbir' olarak mütalaa ederler.

Bu yolculuk esnasında kendilerini takip eden polislerle adetâ köşe kapmaca oynarlar ve iki kez tutuklanırlar. Baştan sona macera dolu bu seyahati bizzat kendi ifadelerinden dinleyelim:

"Diyarbakır'da Hanili Yusuf Karayel vardı. Kayalar o sırada Çanakkale'de hapiste bulunduğu için jipini o kullanıyordu. Beraber yola çıktık. Kargılı Rıdvan da Şereflikoçhisar'da bize katıldı. Oradan Konya'ya vardık. Konya'da bir gün kaldıktan sonra Eğirdir-Barla üzerinden Isparta'ya gittik. Isparta'nın köylerini gezdik, Hüsrev Ağabey'le görüştük. İslamköy'den dönerken önümüzden valiliğin arabası geçti. Jipin arkasında da içi Risale dolu geniş heybetli bir bavul vardı. Tabii jipin plakası Diyarbakır, şoförü de sakallı olunca şüphelendiler. Dedik, şehre girersek bizi yakalarlar. En iyisi şehre uğramadan Kuleönü'nden doğruca İstanbul yoluna geçelim. Kestirmeden İstanbul yoluna çıktık... Hakikaten Isparta'da polis bizi beklemiş. Milli Birlik Komitesi'nin iktidarda olduğu zamandı. Kuş uçurtmuyorlardı.

"Oradan doğruca Senirkent'e vardık. Bir gece kaldıktan sonra Ali İhsan Tola'yı da yanımıza alarak Denizli'ye hareket ettik. Denizli'de Hüseyin Tamaş'ın dükkânına vardık. Duyan kardeşler toplandılar, kırk kişi olduk. *Mesnevi*'den ders yaptık. Ders sırasında polisler bastı. El yazma Risaleleri bir çantaya koyup jipin ön kapağının arasına yerleştirmiştim. Polis ön tarafı açar açmaz Risale dolu çantayı hemen buldu. Hemen el koydu. Sorgu hakimine çıkarıldık, ifadelerimizi aldılar. Bir gece adliyede kaldık. Ertesi gün Sulh Ceza'da muhakeme olunduk. Tutuklanmadılar, mahkemeyi on beş-yirmi gün sonraya te'hir ettiler.

Artar Cihatla Şavkımız

“Oradan döndük. Artık durur muyuz? Heyecanlıyız, genciz, ruhumuz cevelan halinde;

*‘Artar cihatla şavkımız
Fahr-i Rusül Sultanımız
Şer’i bize ihsan-ı Hak
Uğrunda aksın kanımız’*

diye marşlar okuyarak Denizli’nin Buldan kazasına uğradık. Buldan’dan Nazilli’ye, Hacı Mustafa Bey’e misafir olduk. Rahmetli Muzaffer Aslan’la çok gezdiğimiz için bize daima ‘Yol paralarınız benden’ diye taahhütte bulunurdu. Oradan Aydın’a geçtik. Tire ile Ödemiş arasında bir köyde imamlık yapan babama uğradık, onu da ziyaret ettik.

“Ödemiş’ten Ayrancılar’a geçtik. Musa isimli bir kardeşi ziyaret edecektik. Kendisini beklerken ağabeyi geldi, ‘Yahu burada birisi var, arabanın plakasını aldı, şimdi emniyete bildirecek!’ dedi. Ayrancılar’ın çıkışında bir km. ilerde karakol vardı. Akşam vakti, biz karakola yaklaşınca baktık üç dört tane jandarma ışıkları yakmış bizi bekliyor. Yolumuzu kestiler, indirip arama yaptılar. Bir uzatmalı çavuş vardı, saatlerce bizi uğraştırdı. Neyse sabaha kadar orada kaldık.

“Sabah İzmir’den Av. Ömer Lütfi Bozcalı’nın geldiğini haber verdiler. Bizi Torbalı’ya sevkettiler. Orada ifade verdik, muhakeme olduk. Yine tutuksuz gayr-ı mevkuf olarak mahkememiz ileriki bir tarihe atıldı.

“Ardımızda mahkemeler bırakarak şevkle yolumuza devam ediyoruz. İzmir’e oradan da Balıkesir’e geçtik. Ben orada kaldım, arkadaşlar Çanakkale’ye Kayalar’ı ziyarete gittiler.

“Dönüp Bursa’ya uğradık. Bursa’dan İstanbul’a geldik. Fırıncı’yı da yanımıza alarak Trakya’yı gezdik. Trakya’dan Çanakkale’ye geçtik. Sonradan Edremit’e geldik. Fırıncı’yı burada bırakıp İzmir’e geçtik. Çünkü iki gün sonra Denizli’de mahkememiz olacaktı. Bu vakte kadar seyahatimizin süresi elli günü doldurmuştu. Denizli’de duruşmaya katıldık. Ardından Konya’ya geçtik. Oradan Karabük’e geçtik. Eflani’ye uğrayıp Kastamonu’ya vardık. Feyzi Efendi’yi ziyaret ettik. ‘Yahu ne bu cesaret! Bu hengâmede, şimdi böyle gezilir mi, biraz ara verin!’ dedi. Artık biz de seyahati sonlandırmak istiyorduk.

Mustafa Sungur yediden yetmişe herkese ders okur. Torununa Risale-i Nur okurken

Fakat o sırada Yusuf bir rüya gördü. Üstad elinde bir kalem, önünde Türkiye haritası, kalemin ucundan alev çıkıyor. Üstad kalemi şehirlerin üzerine gezdirerek ta Rize’ye kadar işaretliyor. Biz

bunu duyunca tekrar şevke gelip yola koyulduk. O rüya bize yeniden hayat verdi.

Üstad Haritayı Çizmiş

“Samsun’a gitmek üzere yola koyulduk. Samsun’da bir gece kaldık. Sonra Bafra’ya gittik. Bir gece de orada kaldık. Bir bahar günü Rize’ye gitmek üzere Bafra’dan yola çıktık.

“Çünkü Üstad haritayı çizmiş, daha kimseyi dinler miyiz?.. Rıdvan, Yusuf, ben, bir de Bafralı Muammer Ağabey. Yine marşlarla yolumuza devam ettik. Bir gün Trabzon’da Müslim Selçuk’un yanında kaldık. Sonra Rize’ye geçtik. Rize’de Hanoğlu’nun köyüne gittik, kendisini bulduk. Oradan Pazar’a vardık. Pazar’da o zaman çok Nurcu vardı. Polisler hemen ablukaya aldılar bizi. Sorgu sualden sonra, ‘Buradan gidin, başımıza bela olmayın!’ deyip bizi gönderdiler. Tabir-i caizse bizi Karadeniz’den kovdular. Bu defa Hanoğlu’nu da yanımıza alıp tekrar Trabzon’a geçtik. Bir gece daha kaldıktan sonra ver elini Erzurum. Hanoğlu’na yolda, ‘Sen İnşallah Nur’un bir fedaisi olursun’ dedim. O da ‘Ben postnişin olmak istiyorum’ dedi. Hakikaten iki sene sonra Van’da rastladım, tam bir postnişin olmuştu.

“Erzurum’da bizi Kırkıncı Hoca misafir etti. Oradan onu da yanımıza alıp Tercan’a geldik. Tercan’da Ümit vardı. Ümit’in evinde kaldık. Kırkıncı Hoca oradan ayrıldı. O Erzurum’a biz Erzincan’a hareket ettik. Erzincan’dan Sivas, Kayseri, Nevşehir’e uğradık. Ben Nevşehir’den otobüsle Ankara’ya geldim. Hacı Yusuf’la Rıdvan jiple beraber Diyarbakır’a döneceklerdi. Fakat onlar da gitmemişler, ertesi gün onlar da geldiler. Zübeyir Ağabey o zaman Ankara’daydı. Bizi görünce, ‘Kardeşim, Nurculuk Sungur’un ki gibi olur. En tehlikeli zamanda Anadolu’yu gezerek beş yüz kişiyle ders yapıyor. Maşallah!’ diye bizi tebrik ve teyit etti. Yola çıkmalı tam yetmiş günü bulmuştu.”

Mektupla Takviye

Görüldüğü gibi Sungur, en kritik ve tehlikeli bir zamanda, ihtilalin hemen ardından, Türkiye’yi bir baştan öbür başa iki kez dolaşır. Kırılan ve bozulan moralleri yeniden düzeltir, hizmet-i imaniyede şevk ve gayret ateşini tutuşturur. Seyahatin ardından, ‘Yirminci Asrın Kur’an Âşıklarına Mektup’ başlığı altında bir lahika yazıp, bütün Anadolu’ya gönderir. Seyahatin şevk ve gayret verici etkisini bu mektupla da takviye eder. O gün kamuoyundaki pek çok sorulara cevap teşkil eden bu uzun ve tarihî mektubun bazı bölümlerini buraya alıyoruz:

“Aziz sıddık, muhterem kardeşlerimiz:

“Bu defa memleket aktarında, her beldedeki en güzide simaları görmekle bir Said (r.a.) yerinde binler Said’in hizmet-i Kur’aniye’de saf tuttıklarını müşahede ederek, nihayetsiz mesruriyet içinde Rabb-ı Rahim’e şükrettik. Bilad-ı İslamiyenin her köşe ve bucağında ulvî kalbleriyle, müstakim akıllarıyla, natık lisanlarıyla, parlak kalemleriyle, temiz niyet ve vicdanlarıyla, yüksek metanet ve fedakârlıklarıyla dinin hadimi olan aziz kardeşlerimizi en derin kalblerimizde hürmetle yâdediyor ve vazife-i kudsiyelerinde muvaffakiyet temenni ediyoruz. İnşallah, azamî gayret, sebat ve fedakârlıklarıyla nur-u İlahî’nin tâ-be kıyamet devamına vasıta ve ihtişamına dellal olurlar.

“Muazzez Üstad’ımızın dâr-ı bekâya teşriflerinden sonra, muazzam bir cemaat-ı nuraniye olarak kendini gösteren Risale-i Nur talebelerinin karşısında, kökü ecnebide, vatan millet aleyhindeki bazı cereyanların tahribatına mukabil, Risale-i Nur’dan ders alan kardeşlerimiz, her biri azamî bir şevk ve gayret içinde çalışarak, envar-ı imaniyeyi her tarafa neşrettiler. Bilhassa Risale-i Nur’un bir vazifesi olan hatt-ı Kur’aniye’yi muhafazaya çalıştılar.

“Evet, hakaik-i imaniye ve Kur’aniye’yi, ilmî ve mantikî şekilde tam ders alıp vermek ve sonra da ders alan talebelerin her biri bir muhitte hizmet etmek sûretiyle, yeni yeni istidatların inkişafına koşular. Bilad-ı İslamiye’nin her bir köşesine dağılarak şems-i Nübüvvetin tecellîsine yardım ettiler. Madem elimizdeki Risale-i Nur, gayet kuvvetli ilmî ve mantikîdir. Tek başıyla kırk seneden beri dünyaya meydan okuyor. Kur’an’ın i’câzını âleme neşretmiş. Hiçbir cereyana, hiçbir hâdiseye tâbi olmayarak, bilakis bütün cereyan ve hâdiselerin fevkinde, kâinat üstünde Ezel ve Ebed’in muazzam meselesi ve bir hâdis-i Muhammediye (a.s.m.) ve hakikat-ı Kur’aniye olarak görülmüş. Bütün başlar ve akıllar üstünde Nur-u İlahî’yi tebliğ etmiş. Ve bugün âfâk-ı İslamiye’yi nuruyla ihata etmiş. Böylece cüz’iyetten çıkıp külliyet kesbeden, şumullü ve umûmî bir Kur’anî hakikat mahiyetini almıştır. Şimdi bize düşen en mühim vazife bu haşmetli nura karşı ayineliktir. Bulduğumuz her yerde ve her zamanda her makam ve vazifede kulluk vazifemizi ifa etmek, bu zamanda üstümüzde tecellî ve teâlî eden nimetlere karşı talebelik borcumuzu yerine getirmektir. Bizim imdadımıza gelen bu nur-u iman hakikatlerini muhtaç kardeşlerimizin ve vatandaşlarımızın ellerine ulaştırmaktır. O aziz ve azim Üstad ki, vefatından bir ay önce İstanbul ve Ankara’daki son dersinde hülâsaten verdikleri derste, hizmet-i hakikiyemizi göstermekle beraber Risale-i Nur’un geçmiş ve gelecek devrelerine de işaret buyurmuşlardır.

Sungur, hizmet yollarında

...

“Cenab-ı Hakk’ın inayetiyle ve muhterem kardeşlerimizin dualarıyla yaptığımız umûmî ziyaretlerde gördük ve anladık ki, Cenab-ı Hakk, nihayetsiz rahmet ve keremiyle İslam diyarını, nurunun ayrı ayrı tecellîlerine mazhar has kullarıyla, Kur’an hadimleriyle, İslamiyet fedakârlarıyla donatmış. Her yerde, her mekânda, her beldede, Nurun aşıkları, imanın fedakâr bülbülleri var. Cenab-ı Hakk ebediyyen payidar eylesin. Muhafaza ve devam ettirsin. Âmin.

...

“Komünizm’in dünyayı tehdit ve Kur’an aleyhindeki menfi cereyanların hareket ettikleri bir devrede hiçbir menfaat gözetmeden, sırf Hak rızası için ve vatandaşlarına hizmet etmek gayesiyle en kudsî ve ulvî vazifeyi yapmak azmini gösteren Müslümanlara ‘Mürteci, gerici’ gibi ithamlarla hücum edip mani olmak isteyen düşünsün ki, netice itibarıyla ne kadar hazin bir derekeye yuvarlanıyor. Allah’ın nuru sönmez ve söndürülemez. Biz, bir şahsın fikriyatının naşiri değiliz. Ve bir kimsenin meddahı da değiliz.

Sungur yine bir hizmet seferinde

“Biz acizler ebedî ve ezelî hak dinin nuruyla necat bulan, saadetini onun dersinde gören enbiya ve evliyânın ve kahraman şehitlerin, uğruna hayatlarını vakfettikleri bir hakikatın arkasında ve etrafında bulunuyoruz.

“Biz Hz. Üstad’ın keramet-i kevnîyesinin değil, Kur’an-ı Hakim’den aldığı hakikat dersi itibariyle bütün cihan-ı âleme meydan okuyan keramet-i ilmiyesinin hayranıyız.

...

“Öyle ise ey Türk kardeş, senin öz bağrından çıkan ve Türk lisanıyla intişar eden ve Mucize-i Kur’aniye’nin nurları ve senin medar-ı fahrin olan bu hakikatlara bütün varlığınla sarılarak, kahraman ecdadının, aziz şehid ve velilerin ulvî hatıralarını devam ettir. Ve insanlığın son devresinde Kur’an’ın sadâsını kâinata neşret.”

‘Evet, şu istikbal inkılâbı içinde en yüksek gür sadâ İslam’ın sadası olacaktır!’

Aciz kardeşiniz Mustafa Sungur

Sungur huşu ile Rabbi’nin huzuruna durmaya hazırlanırken

Sungur Ağabey ve Fethullah Hoca

Sungur Ağabey ile Fethullah Hocaefendi arasında büyük alaka ve muhabbet vardır. Bunu gerek Hocaefendi'nin gerekse Sungur Ağabey'in ifadelerinde görmek mümkündür. Önce Hocaefendi'nin ağabeyler ve özellikle Sungur Ağabey'le ilgili beyanlarına bakalım:

Hocaefendi, "İlk Diriliş" dediği Asr-ı Saadet'te Resulullah'ın etrafında gençlerin halelendiğini ifade ettikten sonra "İkinci Diriliş" dediği ahirzamanda Bediüzzaman'ın etrafında aynı şekilde gençlerin halelendiğini ve bunlar arasında Zübeyir, Sungur, Bayram, Ceylan, Tahirî gibi isimlerin önemli bir yer aldığını ifade eder. Her birinin Abdurrahman'ın bıraktığı boşluğu doldurduklarını söyler.

Nur yolunda iki kahraman; Mustafa Sungur ve Fethullah Gülen Hocaefendi

"Bizim daire içinde çok dikkatli namaz kılan arkadaşlarımız var. Ben büyüklerden gördüğüm Tahirî Ağabey, Sungur Ağabey, rahmetli Cahid Erdoğan... Size deseler iki tane namaz kılan gösterin? Dersiniz, eskiden Hüsrev Efendi varmış, şimdi de Sungur Ağabey var. Millet kendini namaz kılıyor zanner."

"Kim onu öyle bal-kaymak yudumluyor gibi, secdede ayrı bir derinlik, kavmede ayrı bir derinlik, hatta üzerinde namaz kıldığı halının nakışlarını görmeyecek kadar gözleri öbür âlemde, yanına gelmişler, gitmişler."

"Şimdi Sungur Ağabey'in ufkunu yakalayabilmek için Hz. Üstad'ın huzurunda bulunmak, o insibağı yaşamak lazım biraz. Onun gizli açık hayatında öyle enginliklere vakıf olmuşlar ki, bakışının bizim bakışımız seviyesinde kalması düşünülemez, çok farklı bakıyor, farklı görüyor. Biz bakar-kör gibi bakıyoruz ona... Onu o hususî kıyafetiyle şöyle böyle bir insan olarak görüyoruz. Oysa onun mânâsı cismaniyetini aşkın olduğundan dolayı ihtimal o, mânâda bir mecazîdir. Ama Allah o mecazî mânâyı bir güç vermiş, kapıyı da kapamıştır. Onlar muhtevayı görüyorlar. Zarfa değil de mazrufa bakıyorlar. Belki zarf silinip gidiyor, tamamen mazrufu gördüklerinden, böyle bir görme her zaman olmuştur."

Hocaefendi'nin ehl-i iman arasında tanınıp, hamiyet sahiplerinin kendi etrafında toplanmalarına sebep olan vaizliğe başlamasının altında Sungur Ağabey'in Üstad'dan anlattığı şu hatıra yatar. Hocaefendi anlatıyor:

"Karşıma vaizlik çıkınca ben, 'Vaizlik kim, ben kim' dedim. Bu adamlar bu işi ayağa düşürseler bile, ben haddimi bilmeliyim, vaizliği ayağa düşürmemeliyim.' dedim. Ben, Hz. Pir'in çok sadık bendelerinden, hâlâ hayattadır, Allah uzun ömür versin, bizzat hizmet etmiş, eski bir muallim, hizmetkârlığı muallimliğe tercih etmiş, gönül kahramanlarından birisi, (Sungur) onunla karşılaşıncı, 'bana bir vaizlik düştü' dedim. Bana şöyle dedi: 'Bir gün Üstad'ın yanında idik. Biri geldi Üstad'a

dedi ki, ‘Benim vaizlik hak ve selahiyetim var, ama ben yapmak istemiyorum’ Aynı benim düşüncem gibi... Üstad ona dedi ki, ‘Senin halkı irşat adına bu hakikatleri konuşman yararlı olur. Fakat sen resmen vaiz olmasan, cami kürsülerinde bunu ifade etme imkânını sana verirler mi?’ O da ‘Hayır vermezler, resmen vaiz olmazsan bu hakkı sana vermezler’ dedi. ‘Öyle ise sen bir şeyi ifade etmen için o resmî hakkını kullan. İhtiyacın yoksa maaşını alma!’ dedi.

“Sungur Ağabey, Bediüzzaman’ın mesleğine çok bağlıdır, çok vefalıdır. Ben kırk senedir tanıyorum, bir dirhem vefasızlık yapmamıştır ve hiç değişmemiştir.

“Bugün dünyanın dört bir yanında hicret buutlu bir göç dalgası varsa, bu anil-merkez güçten kaynaklanmaktadır. Bu gücün arkasında arpa kadar bir şeyi hediye olarak kabul etmeyen Hz. Bediüzzaman vardır. Hulûsi Efendi, Zübeyir Gündüzalp, Mustafa Sungur, Bayram Yüksel, Abdullah Yeğin ve emsali dava erleri vardır. Hayatlarını Allah Resulünün Suffe Ashabı gibi geçiren ve Sahabe saffetinin temsilcileri olan kişiler vardır.

Bayram Yüksel’in cenaze merasiminde

“Evet, işte o dönemde etrafa saçılan ışıktan tohumlar, o tohumlar üzerine bina edilen büyük kompleksler ve dünyanın yedi bucağında açılan okullar, yurtlar, pansiyonlar, hep bu ilklerin izinden giden insanların gayretleriyle oldu. Onlar bu samimî zeminde samimiyet soluklaya soluklaya yetişmişlerdi. Hüsrev Efendi, Hulûsi Efendi, Mustafa Gül, Tahirî Mutlu, Sadullah Nutku, Bekir Berk, Zübeyir Gündüzalp, Mustafa Sungur, Abdullah Yeğin, Said Özdemir, Hüsnü Bayram, Bayram Yüksel, Ahmet Feyzi, Mehmet Feyzi... gibi kahramanlardan görmüşlerdi her şeyi. Dolayısıyla bu insanlar önlerinde örnek aldıkları kimselere göre şekil alıyor ve onların yaşadığı hayatı yaşamaya özen gösteriyorlardı. ‘Gidin’ denilen yere gidiyor, ‘verin’ denilen yerde de veriyorlardı.”

Âlemşümül Bir Hizmet

Sungur Ağabey de zaman zaman kendisiyle yapılan konuşmalarda Hocaefendi hakkında çok takdirkâr ifadeler kullanır ve özetle şunları söyler:

“Bu zamanda hakikat-ı Kur’aniye’de saf tutan kardeşlerimizin manevî hüviyetini ihatadan acizim. Bilhassa Fethullah Hocaefendi hakkında, ‘O zatlara arkadaş olmak, kardeş ve beraber olmak hepimiz için birer mazhariyettir. Bir lütf-u İlahî’dir. Böyle masum ve yıldızmisal zatlara daima iftihar ederiz. Onlar bizim şeref tacımızdır.”

“Evet, Fethullah Hocaefendi, deruhte ettiği hizmet-i Kur’aniye ve imaniyesi, bir ve beraberlik içinde buldukları kardeşleri ve arkadaşlarıyla âlemşümül bir hizmeti kucaklayan, gençliğin ve nesillerin imdadına, maarif-i İlahî ile koşan âlihimmî ve kerîmüssıfât bir mübarek zattır. Hz. Üstad’ımız *Kastamonu Lahikası*’nda bir mübarek talebesi için, ‘Kalemi gibi kalbi de harikadır’

dediği bu mânâyâ, Hocaefendi ve mübarek kardeşleri de mazhar ve masadak olduğunu gösteriyorlar. Onlar, ahirzamanda âlemi ışıklandıracak bu nur-u Kur'an'ın mübarek, halis hameleleri olarak takdir ve tebrike sezâdırlar. Hepimiz ve hep beraber bu nur-u Kur'an ağacının etrafında rahmet-i İlahiye ile bulunmak nimetine mazhar olmuşuz. Böyle hayatlarını İslamiyete, milletin saadet ve selametine halisane ve fedakârane bir sûrette adayanlar, o hulûs ve vüs'at içinde çalışanlar, nihayette Hakk'ın keremiyle bir millet olarak ebediyet ve bekâ bulacaklardır İnşaallah. Belki onlar bunu da gaye yapmadan, yalnız rıza-i İlahînin hudutsuz fezasında yol almak emelindedirler. Bu öyle bir nimet ve lütuftur ki, Allah onu dilediğine verir.”

1972'li yıllarda “Hocaefendi'ye Hz. İsa diyorlar” diye bir tartışma yaşanır ve bu noktadan Hocaefendi bazılarınca suçlanıp, dışlanmak istenir. O yıllarda Sungur Ağabey Kastamonu'da Mehmed Feyzi Ağabey'i ziyarete gider. “Hocaefendi hakkında bazıları böyle söylüyor, siz ne dersiniz?” der. Mehmet Feyzi Efendi tebessüm ederek şöyle cevap verir:

“Kardeşim bana da diyorlar. Etrafımdakiler beni de öyle gördüklerini söylüyorlar. Bunun bir fitne fesat veya zararlı olan bir yönü yoktur. Velayet makamlarında tıpkı Makam-ı Hızır gibi herbir peygamberin makamı vardır. Makâm-ı İsa da vardır. Bazı zatlar, ya İsamesrep olur veya makam-ı İsa'ya çıkarlar. O zatı sevenler de kendi aynalarında onu ayn-ı İsa gibi görürler. ‘Ümmetimin âlimleri Beni İsrail'in peygamberleri gibidir’ veya ‘Âlimler, Peygamberlerin varisleridir’ hadisleri bu mânâyı teyit eder. Burada Makam-ı Hızır'da olan bir velinin ayn-ı Hızır telakkî edilmesi gibi, Makam-ı İsa'da olan bir velinin de ayn-ı İsa telakkî edilmesi sözkonusudur.”

Sungur Ağabey, bu hatırayı naklettikten sonra bu gibi iddiaları alıp aleyhte gidenlere karşı, “Eee elbette gerçek bir âlimin cevabı ve bu hâdise karşısında tavrı böyle olur” der.

Bal Ticareti

Mustafa Sungur, hizmet adına her şeyini fedâ etse de evinde geçindirmekle yükümlü olduğu evlad ü iyâli, okul çağında maddî ihtiyaç sahibi çocukları vardır. Bazı dostları bunun için hizmetine engel olmayacak bir yol tavsiye ederler. Siirt'in meşhur Pervari balından her yıl kutular halinde Sungur Ağabey adına getirtilip, bazı dostların dükkânında hazır bulundurulur. Çok kaliteli ve özellikli olan bu balın her yıl belli müşterileri olduğundan satışında zorluk çekilmez. Birkaç kez Suudi Arabistan'daki oğlu Muhammed Sungur'a da bal gönderen Sungur, kimseye muhtaç olmadan ve çoğu kez elini değdirmeden elde ettiği imkânla hizmetine devam eder.

Abdülvahit Mutkan, Bekir Berk, Mustafa Sungur,

İsmail Yazıcı Bir Sıkıyönetim Mahkemesi çıkışında

Sungur'un bal ticareti, 60'lı yıllardan 1990 yılına kadar devam eder. Bu tarihten sonra çocuklarının hayata atılıp iş imkânlarına kavuşmaları ve babalarının hizmetine destek çıkmaları sebebiyle artık bal ticaretine de ihtiyaç kalmaz...

İstanbul'da Tutuklanma

1962'de Milli Birlik Komitesi zamanında İstanbul'da bir tutuklama olur. İçlerinde Ceylan Çalışkan, Mehmed Fırıncı, Mehmed Emin Birinci, Said Özdemir, Bayram Yüksel, Çorumlu Sadık Baba gibi isimlerin bulunduğu bu tutuklamada Mustafa Sungur şehir dışında olduğundan bulunmaz. Fakat onun da arananlar arasında ismi geçer. Bu yüzden İstanbul'a döndüğünde, Birinci Şube'ye giderek ifade verir. Sorgulama bittikten sonra Sungur, komisere, "Serbest miyim?" der. Komiser, "Eğer davayı inkâr ediyorsan serbestsin!" diye karşılık verir. Bunun üzerine Sungur beklenmedik bir hareketle komisere döner:

"Ne demek davayı inkâr ediyorsan? Benim davam hırsızlık ve kız kaçırma davası değil, iman-ı billah davasıdır!" diye haykırır ve dilediklerini yapmasını ister. Hatta ellerini kelepçelere uzatırken, dayısı arkasından yetişip, Sungur'u emniyete gitmekten vazgeçirmeye çalışır.

Ankara'da Tutuklama

1966'da Mustafa Sungur'un da içinde bulunduğu Mersin Davası Ankara'da başlar. Polis tarafından yapılan bir baskınla Risale-i Nur okudukları için Mustafa Türkmenoğlu, Şerafettin Kartal, Said Özdemir, Vahdettin Karaçorlu ve Mustafa Özsoy Ankara'da tutuklanır.

Bu olaydan on gün sonra Mustafa Sungur Eflani'de hiç sebep yokken karakola götürülür, ifadesi alındıktan sonra serbest bırakılır. Sungur Ankara'ya gidince, tekrar ifadesi alınarak tutuklanır. Dosyası birleştirilerek hep birlikte Ankara Ulucanlar Cezaevi'ne konurlar.

Birkaç gün umûmî koğuştaki bekletilirler. İlk gün sabah namazını cemaatle kılıp tesbihat yaparken, mahkumlardan biri çırılçıplak soyunup bağırıp çağırmaya başlar. Adam ya kafayı üşütmüş veya rol yapmaktadır. Gardiyanlar kendisini tutup müşahedeye sevk ederler.

Nur talebeleri ikişerli olarak koğuştaki dağıtılır. İçeri girerken Kur'an-ı Kerim dahil, üzerlerindeki her şeye el konulur. Yanlarında okuyacak bir şey bırakılmaz. Sungur İsm-i Azam ile Sekine dualarını yazıp, kardeşlere dağıtır.

Ziyarete gelenlerden, yazacakları mektuplara risalelerden paragraflar yazmalarını ister. Böylece gelen mektuplardaki paragraflar birleştirilip bir deftere yapıştırılır ve ders kitabı haline getirilir.

Mustafa Sungur hapiste disiplini hiç elden bırakmaz. İki günde bir muntazaman traş olur.

Maznunlar arasında hürriyet hasretini en çok çeken Mustafa Özsoy'dur. Bir gün İsmail Anbarlı'yı koridorlardan geçirerek bir yere götürür. Özsoy, Anbarlı'ya ayak parmakları üzerine yükselip bakmasını ve ne gördüğünü söylemesini ister. Anbarlı, Cebeci Tepesindeki çam ağaçlarının sivri uçları üzerlerinde kuşların uçtuğunu gördüğünü söyler. Özsoy bunun üzerine, derin bir iç çeker, "Hah kardeşim, işte orada hürriyet var!" der.

İsmail Anbarlı anlatır:

"Bir gün dışardan ziyarete gelenler *Salât-ı Tefriciye*'yi okumamızı söylediler. 'Biz okuyoruz, siz de okuyun ki, bir manevî kuvvet hasıl olsun ve İnşallah tahliye olursunuz' dediler. Herkese söyledim, okumaya başladık. Ben ancak 1200 tane okuyabilmişim. Nasıl olsa dışarıda okuyorlar diye yarıda bırakmışım. Meğer diğerleri de öyle yapmışlar. İçimizde sadece Mustafa Özsoy tamamlamıştı.

“O sırada davaya bakan hakimler izine çıkmışlardı. O yüzden duruşmaya nöbetçi hakimler bakacaktı. Neyse duruşma başladı, Av. Bekir Berk her zamanki gibi müdafaasını yapıp tahliyemizi talep etti. Hakimler dosyaya şöyle bir göz attılar ve aralarında konuştuğundan sonra, ‘Mustafa Özsoy’un tahliyesine, dosyanın tekamülü için diğer maznunların tutukluluk halinin devamına!’ karar verdiler! Tabii şaşırıldık. Çünkü Mustafa Özsoy’u bizden ayıracak zahirî bir sebep yoktu. Fakat o, Tefriciye duasını tamamlamış ve duası kabul olmuştu...”

Mahkeme başkanı daha önce *Tarihçe-i Hayat*’tan, Tahsin Tola ile Said Özdemir’e bir yıl ceza vermiş olan çok peşin hükümlü Mithat Sungur’dur. Duruşma esnasında tuzak sorular sorar. “Tesettür hakkında görüşün nedir? Şer’î bir devletin olmasını istiyor musun? Faiz hakkında kanaatin nedir? Heykeller hakkında fikrin nedir? Sen Nurcu musun?” gibi davayla doğrudan ilgisi olmayan sorular yönelterek maznunları tuzağa düşürmek ister.

Ankara Ulucanlar Cezaevi’nde namaz kılanların sayısı her geçen gün artar. Hapishaneye manevî bir hava gelir. Bundan hoşnut olmayan yöneticiler, bir gün “Moral Eğitimi” (!) adı altında hapishaneye dansöz getirirler! Getirmekle de kalmayıp, bütün mahpusların katılmasını şart koşarlar. Nur taleleberi buna şiddetle karşı çıkarlar. Özellikle Mustafa Sungur’un canhıraşane feryat ederek hapishaneyi birbirine katmasına şaşırırlar. Onun bu şiddetli karşı koymasıyla neye uğradıklarını bilemeyen gardiyanlar, orta bir yol bulmak zorunda kalırlar. Nur talebelerinin koğuştaki değil, ama dansözünü görmeyecekleri bir köşede beklemelerine izin verirler.

İzin Verilmez!

Sungur hapiste iken babası İzmir Torbalı’da vefat eder. Kardeşleri Muhittin ile Sabri, Eflani’den gelip cezaevine varırlar. Sabri Sungur, “Hayatımda hatırladığım en acı olaylardan biri!” dediği bu anı şöyle anlatır:

“Babamın vefatı sırasında Ankara cezaevinde bulunan ağabeyimi ziyarete gittik. Cezaevi idaresinden ona izin alıp birlikte cenazeye gitmek istedik. Aslında bu en tabii hakkımızdı. Böyle durumlarda mahpuslara izin veriliyordu. Ama cezaevi müdürü ağabeyime izin vermek şöyle dursun, bizi onunla görüştürmedi bile! Ancak yazışarak haberleşebildik. Düşünebiliyor musunuz, babamızın vefatı üzerine bile ağabeyimizle yüz yüze görüşüp onu teselli edemedik!”

Sungur, çileli hapisane yollarında (Mersin 1968)

Mersin'e Sevk

Her duruşma günü Anafartalar Caddesi trafiğe tıkanır. Bunun üzerine hâkimler, emniyet mülhazasıyla davanın Mersin'e nakline karar verirler.

Bir çavuş ve süngülü iki jandarma eri nezaretinde, Nur talebeleri ikişerli olarak kelepçelenirler. Kelepçeleme işlemi bitince çavuş, muzaffer bir kumandan edâsıyla anahtarı cebine koyar, "Bu anahtar Mersin'de bu cepten çıkar!" der. Maznunlar baştan bunun ne anlama geldiğini anlamazlar. Ancak yolda tuvalet ve abdest alma ihtiyacı belirince ne demek istediği anlaşılır. Çünkü çavuş, tuvalet ve abdest için kelepçelerin çözülmesine izin vermez. Ne kadar rica etseler de kabul etmez.

Kendilerini götürecek otobüsün gelmesini beklemek üzere Ankara terminaline biraz erkenden götürülürler. Bir müddet sonra yolcular gelmeye başlar. Herkes yan gözlerle kendilerine bakar. Bir ara terminalin kapısından dekolte kıyafetli bir bayan içeri girer. O sırada akşam namazı vakti girmiştir. Said Özdemir'in abdest alması için çavuştan izin istenir. Çavuş oralı bile olmaz. Tekrar hatırlattıklarında "Olmaz!" der.

Tartışma başlar.

"Bu halde tuvalete nasıl gireceğiz?"

"Nasıl girerseniz girin, beni ilgilendirmez!"

Ne söyleseler çavuş kelepçeleri açmaz. Mecburen tuvalete ikişer olarak girmek zorunda kalırlar. Birisi sol kolunu ileri uzatır, diğeri sağ kolunu geriye iter, böylece aralarında biraz mesafe oluşur. Tuvalet ihtiyacı güçlkle görülür. Kelepçeli iken abdest almak da kolay değildir. Eller kaldırılıp indirilirken kelepçe bileklerini incitir, ama kimse ses çıkarmaz.

Terminalin köşesinde seccadelerini yere serip akşam namazına dururlar. Said Özdemir'in kelepçeli iken imam olması da oldukça zor olur. Nihayet tekbir alıp namaza durunca terminaldeki uğultu kesilir. Herkes huşû içinde onlara kulak verir. Bu esnada onların bu halini görüp heyecana gelen ve terminali birbirine katan bir kadın çığılığı duyulur:

"Alçaklar, zalimler, Müslümana bu kadar zulüm olur mu? Siz insan değil misiniz, sizde vicdan yok mu? Burası Komünist Rusya mı?"

Sonradan tepki gösteren kadının az önce terminale giren açık giyimli bayan olduğu öğrenilir. O kadar insan arasından sadece onun tepki göstermesi, insanların şekline bakarak hüküm vermenin doğru olmayacağını onlara bir kere daha ispat eder.

Mersin Hapsi'ne giderken (1967)

Mustafa Türkmenoğlu ve Mustafa Sungur jandarmalar arasında

Nihayet otobüs hareket eder. Biraz sonra üzerlerine rehavet çöker, uyuyakalırlar. Gece mola yerine vardıklarında yine tuvalet ve abdest ihtiyacı baş gösterir. Belki yumuşamıştır diye çavuştan tekrar kelepçeleri açması istenir. Fakat çavuş, ahkâm kesmeye devam eder:

“Namaz kılmayın, ben kılmıyorum diye kâfir mi oldum?”

“Bırakalım namazı, tuvaleti nasıl yapacağız? Sen ne biçim insansın?” dediklerinde, adam insafa geleceğine daha da küstahlaşır:

“Beraber girmezseniz, üstünüze işeyin!” der.

Zavallı Vahdettin Karaçorlu, Sungur Ağabey’le kelepçeli olduğundan utancından uzun süre tuvalete giremez.

Sabah namazına yakın Tarsus-Adana yol kavşağında, Mersin’e gidecek olan başka bir araç beklenir. Aynı sıkıntılı haller burada da yaşanır ve sabah namazı kazaya kalmadan burada kılınır.

Soldan sağa Mustafa Sungur, Said Özdemir, Vahdeddin Karaçorlu,

İsmail Anbarlı. Mersin hapishanesinden bir kare

Moral Kaynağı

Mersin'e vardıklarında günlerden Cumartesi'dir. Teslim işlemi hapishane müdürünün evinde yapılacaktır. Yaya olarak müdürün evine varırlar. Hapishane Müdürü, Said Özdemir'in Tillo'dan tanıdığı çıkar. Konuştukça neredeyse akraba olurlar. "Her zorluktan sonra bir kolaylık" hükmü tahakkuk eder. Müdür, Üstad'ın yakın talebesi Sungur'un da aralarında olduğunu öğrenince daha da saygılı davranmaya başlar.

Zorba bir çavuşla yapılan çileli bir yolculuktan sonra, dost bir hapishane müdürüyle karşılaşmak kendilerine büyük bir moral kaynağı olur.

O zaman Adana'da bulunan Abdullah Yeğin, Ramazan Bayramı'nda ziyaretlerine gelir. Rahatça görüşebilmelerine imkân verilir.

Kurban Bayramı'nda ise Erzurum'dan Kırkinci Hoca gelir. Sungur Ağabey'le olan eski hatıralar dile getirilir. Kırkinci Hoca o sırada *Muhakemat*'ı latin harfine yeni çevirmiştir. Kendilerine bir tane hediye eder ve hapiste okumalarına vesile olur.

Sungur, Nur dostlarıyla beraber... (Mersin Hapsi'nden çıktıktan sonra)

Soldan sağa: (Ayaktakiler) Said zdemir, ... , Mustafa Sungur, Hayreddin Tan,

İsmail Anbarlı, Bekir Yalım, Abdünnur Sezgin. (Oturandar) Recai Abbasioğlu, ..., Abdurrahman Eksik, Hollandalı Abdülvahid ve Vahdeddin Karaçorlu

İsmail Anbarlı hapishanede bayramların pek tatsız geçtiğini söyler:

“Hapishanede geçen bayramlar maalesef sevimsiz ve namazsız bayramlardır. Müdür, namazdan sonraki bir saatte gelir, mahkûmlar bahçede tek sıra halinde dizilir, müdürün ardından başgardiyen tokalaşarak bayramlaşır. Arkadan gelen başka bir gardiyen şeker tutar. Her zamanki temenni ‘Allah kurtarsın!’ tekrarlanır.”

Hapishane idaresi Nur talebelerinden çok memnundur. Tahliye olup gitmelerini bile istemezler. Çünkü onlarla hapishaneye huzur gelmiştir. Risale-i Nur’lar serbesttir. Mahkûmlarla dersler yapılmaktadır. Hapishane cezaevi olmaktan çıkıp bir ıslah evi haline gelmiştir. Cemaatle namazlar bir hayli kalabalıklaşmıştır. Çok kimse Kur’an okumayı öğrenir. Kasım isminde ağır suçlu bir genç takvâ sahibi mübarek bir Müslüman olur. Yine İbrahim isimli hırsızlık suçundan yatan bir genç de inanılmayacak hale gelir.

Mersin’de duruşmalar devam eder, fakat tahliye taleplerine bir türlü müspet cevap verilmez. Bu sebeple bir duruşmada Bekir Berk çok sert bir konuşma yapar. Fransa’daki “Dreyfus” olayını anlatır. Alfred Dreyfus Fransa’nın yaşadığı en büyük hukuk skandalıdır. Tarihe kara bir leke olarak geçen bu olayı anlattıktan sonra:

“İnsanlık onu ve onu savunan Emile Zola’yı unutmadığı halde, mahkûm eden hâkimleri nefretin karanlığına gömmüştür. Zalimler asla payidar olmayacaktır!” diyerek vicdanları harekete geçirmeye çalışır.

Aradan yedi ay geçer. Ortaya başka bir fitne daha çıkar. Bu defa Müslim Gündüz Ankara’dan birkaç kişiyi yanına alarak Doğu illerine seyahata çıkar. Diyarbakır, Bitlis, Bingöl, Siirt’e giderek hapis yatan Nur talebelerini istismar etmeye başlar! “Ağabeylerimiz bir seneden beri hapis yatıyor, bu zalim devlet onları serbest bırakmayacak, ne zamana kadar sabredeceğiz, silahlanıp Mersin Hapishanesi’ni basalım!” der. Hâlbuki hapistekilerin böyle bir şeyden ne haberleri vardır ne de rızaları. Bu tertibi duyunca hapis yattıklarından çok bu olaydan üzüntü duymaya başlarlar. Kardeşlere mektup yazıp, “Bu adamı sakın dinlemeyin! Bizim rızamız yok. Bu zamanda cihad manevîdir. Üstad’ımız son dersinde zaten bu gibi tehlikelere dikkat çekmiş, asla menfi harekete izin vermemiştir!” diye ikazlarda bulunurlar.

O sırada Bekir Berk mahkemeler sebebiyle Anadolu’nun her yerini gezmektedir. O da gittiği yerlerde bu gibi fitnelere alet olunmaması ikazında bulunur.

Hapiste Latifeler

Hapiste yapılan latifeler sıkıcı havayı biraz olsun yumuşatır. Bir gün Anbarlı’ya gelen mektubu Sungur Ağabey eline alarak, “Kaçlık kaçlık?” diye sallar. Çay ocağında beşlik, onluk, on beşlik çay semaverleri vardır. Boylarına göre fiyatları da farklıdır. Gelen mektubun değerine göre demliğin kaçlık olduğu sorulur. Anbarlı beşlik derse, Sungur Ağabey “Yoo bu on beşlik” diye latife eder.

Sungur, Mersin Hapishanesi'nde

Sungur Ağabey hapishanede okumak yazmak gibi bir şeyle meşgulken son derece ciddîdir, lâtife kaldırmaz. Bir gün mahkemeye dilekçe yazarken birden kalemi elinden fırlatıp atar ve “Nerelerdesin ey Üstad?” diye bağırır. Sonra kardeşlere dönerek, “Bu tip hâdiselerde Üstad, tehlikenin kaynağını sezer, ona göre cevap yazardı” der. Gariptir, Sungur Ağabey’in kalemi elinden atarak, “Neredesin ey Üstad?” diye yazdığı o dilekçenin ardından tahliye edilirler.

1980 Sonrası

80’li yıllarda Nur davaları büyük ölçüde gündemden düşse de takibatlar yine Mustafa Sungur’un peşini bırakmaz. Risale-i Nur’ları resmen neşretmek üzere kurulan Sözler Yayınevi’nin sahibi sıfatıyla 12 Eylül sonrası, hakkında 163’den dava açılır. Dava, yeniden basılan *Tarihçe-i Hayat* yüzündendir. Hâlbuki daha önce aynı kitap defalarca basılmış ve beraat almıştır.

Kaziye-i muhkeme halini almış bir karar olmasına rağmen, kitabı bastırıldığından dolayı Mustafa Sungur mahkemeye verilir. Uzun duruşmalardan sonra maalesef kendisine 2,5 yıl, anlamsız ve haksız bir ceza verilir.

Bazı dostları Sungur’un ilerlemiş yaşında hapse girmesini uygun bulmazlar. Polis takibinden uzak durmasını tavsiye ederler. Bu yüzden Mustafa Sungur, dört yıla yakın bir zaman evine gidip gelemez. Her gece değişik yerlerde ve bazı yakınlarının evlerinde kalmak zorunda kalır. Hatta bazı geceleri arabada geçirdiği bile olur.

Eve giremediğinden, evinin ihtiyaçlarını gençlerle gönderdiği gibi, evden kendi ihtiyaçlarını da bu yolla getirtmek zorunda kalır...

Polisler Basar

O zamanlar oğlu Muhammed Sungur da İzmir’den aldığı bir yıllık cezası sebebiyle aranmaktadır. Muhammed Sungur, o zamanlar Suudi Arabistan’da bulunmaktadır. Bir gün Arabistan’dan izine gelir. Gece saat 12’de eve girer girmez ardından polisler evi basarlar. Muhammed’in annesi korkudan titremeye başlar. Çünkü oğlu daha eve adımını yeni atmıştır. Doya doya kucaklaşıp hasret

gidermeden yakalanacaktır! Muhammed Sungur, soğukkanlılığını bozmadan polislere muhatap olur:

“Buyurun, ne arıyorsunuz?”

“Biz polisiz, evde arama yapacağız. Buyurun kimliklerimiz”

“Girin arayın.”

Evin köşe bucağına, hatta dolaplarına varıncaya kadar ararlar. Sonra:

“Mustafa Sungur nerede?” diye sorarlar. Muhammed:

“Valla kim bilir nerelerde? Ev, aile, çoluk çocuk perişan vaziyette, evi terk edip gitti. Arayıp sorduğu da yok, biz de merak ediyoruz. Nerede olduğunu bir bilebilsek!” der.

Sıra kendisine gelir. Fakat Allah’tan, kendisine kimlik sormak polislerin aklına gelmez:

“Peki, Muhammed Sungur nerededir?” derler. Muhammed bu defa kendi hakkında söylenmeye başlar:

“Allah müstahakını versin. Suriye’de mi, Mısır’da mı yoksa Suudi Arabistan’da mı bilmiyoruz. O da çekti gitti, başımıza bir sürü dert açtı. Kim bilir nerelerdedir.”

Bunun üzerine polisler,

“Rahatsız ettik, özür dileriz” der, tuttukları tutanağı Muhammed Sungur’a uzatırlar.

“İsminiz ne?” deyince o da hemen ağabeyisinin ismini anarak, “Ahmed Sungur” der. Polisler ismi yazıp kendisine imzalatırlar.

Böylece Muhammed Sungur, kıl payı yakalanmaktan kurtulur, annesiyle birlikte derin bir nefes alır.

Yine bir defasında polisler eve geldiğinde Muhammed Sungur balkonda saklanmak zorunda kalır. Evin dolaplarının içine, yatakların altına kadar aramalarına rağmen balkona bakmak akıllarına gelmez.

Mustafa Sungur’un *Tarihçe-i Hayat* cezası daha sonra Danıştay’a açılan tashih-i kararlar kaldırılır. Böylece Sungur’un üç buçuk yıl boyunca yakalanmamak için evden uzak kaldığı çileli yıllar tamamlanmış olur.

Ders Tarzı

Mustafa Sungur için hayatta tek bir gaye vardır. O da, iman hakikatlarının bu asra bir dersi olan Risale-i Nur’u okuyup okutmak ve Yaratıcıya kulluk ve hizmettir. Bu sebeple ömrü Risale-i Nur’u okumak ve okutmak meydanlarında geçmiştir.

Son zamanlarda derslerde takip ettiği metod, derste bulunan herkese birer kitap dağıtarak güzel ve düzgün okuyanlara okutmak ve dinletmek şeklindedir. Böylece dikkatleri, doğrudan doğruya Risale-i Nur’un hakikatlarına yoğunlaştırmak ister. Âdeta bu tavrıyla “Bana bakmayın, kitaba bakın” diyerek dikkatleri tıpkı Üstad Hazretleri gibi Risale-i Nur’lara yoğunlaştırmak ister. Yeri geldiğinde bazen Üstad’dan küçük bir hatıra ile kısa açıklamalarda bulunur.

Yine her namazdan sonra tesbihatin ardından aynı şekilde hazır bulunanlara birer kitap dağıtır ve daha önceki namazda kaldıkları yerden başlamak üzere herkese sırayla birer paragraf okutur, sonunda kendisi de bir parça okur, fatiha deyip dersi bitirir.

Sungur Ağabey, Fena Fi’n-Nur olduğundan derslerde okumak üzere eline hangi risaleyi alsın aradığı yeri bulmakta güçlük çekmez. Yüzlerce sayfa kitapta, aradığı yer çoğu kez ilk açılışta karşısına çıkar. Buna pek çok defa şahid olmuşuzdur. Demek ki, kendisi Nur’da fani olduğu gibi, Nur’lar da bir nevi onda fani olur, ona hiç nazlanmaz ve gizlenmez, kolaylıkla ona açılır, tabiri caizse arzusuna râm ve musahhar olurlar.

Nur Müfettişi!

Risale-i Nur dersi esnasında Sungur'un ciddiyeti bambaşkadır. Adetâ huzur-u İlahîde, Resulullah ve Üstad derste hazırmış gibi bir ciddiyetle ibadet havası içine girer. Dolayısıyla derste, yanlış, hata ve laubaliliğe müsaade etmez. Yapılan hatalara hemen müdahale eder ve düzeltir.

Bir gün bir grup genç, kısa kollu gömlekle derse gelirler. Onları görür görmez, "Şunlara bakın! İnşaattan çıkıp derse gelmişler!" diye takılır. Bu ikazları damara dokunmaz ve aksülamel yapmaz. İlginçtir, daha sonra o gençlerin gerçekten inşaatta çalıştıkları öğrenilir. "Sungur Ağabey bizi bildi!" deyip bu ikazdan çok etkilenir ve bir daha derse kısa kollu gömlekle gelmeyeceklerine söz verirler.

Sungur, "Hakkın hatırı alidir, hiçbir hatıra fedâ edilmez" kaidesine bağlıdır. Bir gün Prof. İbrahim Canan Hoca da derse kısa kollu gelir. Tam da yanında namaza duracakken, Sungur Ağabey kendisini fark eder. Önce, "Oo hocam hoş geldin!" diye iltifat eder. Sonra da kısa kollarından dolayı, "Profesör hocamız böyle olursa diğerleri ne yapsın!" diye ona da dokundurmadan edemez.

Aslında erkeğin kısa kollu bulunması şer'î bakımdan mahzur teşkil eden bir husus değildir. Bu yüzden Sungur Ağabey'in ısrarını hikmetsiz gibi görenler olabilir. Ama Sungur Ağabey'in kısa kollu olanlara karşı çıkmasının altında bence daha başka bir sebep yatmaktadır. Asıl, toplumdaki açık saçıklığın alabildiğine yaygınlaştığı ve müminleri günahlara sevk edip, mesh-i manevîlerine sebep olduğu hususta bizleri uyarıyor. Harama karşı hassayetlerin canlı tutulması için çalışıyor ve takvâya teşvik ediyor. Sungur Ağabey adetâ bu tavrıyla diyor ki:

"Açık saçıklığı hafife almayın, ona karşı hassasiyetinizi kaybetmeyin ve gevşemeyin!" Evet o, asıl bu noktaya vurgu yapıyor ve üstü kapalı bu mesajı veriyor. Şahsen ben bu ikazlardan her defasında bu dersi almış ve onun bu tavrıyla açık saçıklığa karşı hassasiyetimin arttığını hissetmişimdir.

Evet, o, yanlış ve hatalı durumları düzelteren, adetâ cemaatı doğruya, güzele formatlayan Nur'un bir müfettişidir.

Sıfırladı

Sungur Ağabey, çevresindekileri benlik ve enaniyete kuvvet verecek tavırlardan da sakındırır. Bütün güzellikleri, başarıları Allah'tan bilmek hikmetine bağlı kalarak ihlâsı yaşanır hale getirir.

Mustafa Sungur, İhsan Atasoy'a Risale-i Nur'dan bir meseleyi anlatırken

Bir dersten sonra Sungur Ağabey'in mekânında kalabalık bir cemaate yatsı namazını kıldırılmışım. Kardeşlerin namazdan sonra özellikle Kur'an okumamı istediklerini biliyordum. Tesbihat bitmiş, ben de tam besmele çekip onların istekleri doğrultusunda

okumaya hazırlanıyordum. Birden Sungur Ağabey'in sesi duyuldu. Cemaat arasında ismini hatırlayamadığım bir kardeşe, "Sen oku!" dedi. Birden beni dinlemeğe hazırlananlar önünde havamın indiğini hissettim. Ve Sungur Ağabey'in nefsimde gelmesi muhtemel bir benlik duygusu için böyle yaptığını anladım. Çünkü onun bu gibi manevî tasarruflarına aşına idim.

O kardeşimiz okumasını bitirdikten sonra, tam fatiha diyecekken bu defa bana döndü, "İhsan kardeş, şimdi de sen oku!" dedi. Adetâ benliğimi sıfırlayıp, tâbiri câizse ihlâsla formatladıktan sonra okumama izin verdi. Okumaya başladım. O zamana kadar cemaatler önünde belki binlerce aşr-ı şerif okumuştum. Ama o akşamki okuyuşum başkaydı. Sanki ben aradan çekilmiştim. Yunus'un tabiriyle benden içeru bir başka ben okuyordu.

Namazdan sonra Sapanca'dan gelen Muhittin Bey kardeşim, o kadar etkilenmişti ki, "Bu gece sırt bu Kur'an'ı dinlemek için buraya gelmiş olmama değer" demişti.

Konuşurken...

Sungur Ağabey, çoğu zaman kelimeleri ağzında yuvarlar gibi kesik kesik konuşur. Bu yüzden herkes konuşuklarını kolaylıkla anlayamaz. Fakat bazen de öyle tane tane ve selis konuşur ki, dinleyenleri şaşırtır. Sanki o konuşan Sungur değildir. Nitekim bazı akademisyenler, gazeteciler veya radyocularla yaptığı konuşmalarda olduğu gibi...

Bir tarihte Muhterem Suad Alkan, Sungur Ağabey'i Prof. Dr. Şerif Mardin'le görüştürmek istemişti. Şerif Beyin Sungur Ağabey'in konuşacaklarını anlayamayacağından endişe ediyorduk. Fakat randevu esnasında Şerif Bey'in sorularına Sungur Ağabey'in verdiği cevapları duyunca şaşırmıştık. Çünkü öyle tane tane, açık seçik ve anlaşılır konuşuyordu ki, sanki o konuşan Sungur Ağabey değildi. Demek ki, Sungur konuşmuyor, ihtiyaca binaen konuşturuluyordu.

"Sen Hasta Olmayacaksın!"

Üstad Bediüzzaman'ın bir gün Mustafa Sungur'a, "Sen hasta olmayacaksın!" dediği rivayet edilir. Gerçekten Sungur, seksen yaşına gelmiş olmasına rağmen ciddi bir hastalık geçirmez. Şekeri bazen altı yüzlerin üzerine çıkıp aletle ölçülemeyecek seviyeye yükselse de normal hayatını sürdürür. Mutlaka derslere katılır, yurt içi ve yurt dışı seyahatlerden geri kalmaz.

Doktorlara göre, bu haliyle onu sıradan bir hasta olarak kabul etmek mümkün değildir. Hatta Dr. Said Çeleğin'ın ifadesiyle o "Sıra dışı bir hasta"dır. Çünkü bu kadar yüksek şeker, başka birinde olsa, mutlaka felç geçirip komaya girer. Oysa bu yüksek şekerin, biraz asabiyetine tesir etmesi dışında Sungur Ağabey'de fazla bir etkisi görülmez.

Hâfızası ve sair melekeleri sağlam olan Sungur Ağabey, Üstad'a ve Risale-i Nur'a ait hatıraları her defasında aynı canlılığıyla anlatır. Evet, Sungur tek kelimeyle hizmetle yaşar. Bu haliyle de Üstad'ın, "Sen hasta olmayacaksın!" sözünü doğrular.

Sungur, Üstad gibi, kural tanımayan yapısı itibariyle kolay kolay doktor kontrolüne girmez. Nitekim Dr. Gündüz Bey, uzun zaman tedavisine baktıktan sonra pes etmek zorunda kalır. Çünkü Sungur, ilaca perhize fazla riayet etmez. Bu yüzden şekeri kısa sürede düşse de tekrar yükselir. Adetâ şekerle barışık bir hayata alışmış gibidir! Bunu sebepler planında izah etmek kolay değildir.

Sıradışı Tavır

Mustafa Sungur'un, kendine has sıra dışı tavrı, sadece hastalığıyla sınırlı değildir. İnsan ilişkilerinde de farklı bir duruşu vardır. Medenîlerin sun'iliklerine ve aşırı kuralcılıklarına beş para vermez. Bu haliyle o, sanki başka bir dünyadan gelmiş, bu âleme yabancı bir varlık gibi durur. Aslında bu tavır,

ehl-i dünyaya garip görünse de ona bir uhrevîlik kazandırdığı hâl ehline bilindir.

Nitekim Iraklı meşhur Âlim Prof. İmadüddin Halil, 1993 yılında sempozyum için geldiği İstanbul'da Sungur Ağabey'i görür, onun o fitrî hal ve tavrına hayran kalır, intibalarını dile getirirken şunları söyler:

“Bu zatta iki his adetâ içtimâ ediyordu. Kayıtsızlık ile sorumluluk, fitrîlik ile muhakeme beraberdi. Onun bakışları bize tesir etti. Onu gönülden sevdik.”

“Yahu Siz!”

Üstad'ın hayatta olan hizmetkârı olması hasebiyle Sungur, zaman zaman medyanın ilgi odağı olur. Onunla röportajlar yapar, görüşlerine başvururlar. Bu gibi görüşmelerde tekellüfsüz tavrı, konuşmalarına da yansır. Bu hali, dünyevîlerin kurallarına ehemmiyet vermediğinin ifadesidir. Bu tavrına bir örnek de vaktiyle Tempo dergisinin sorularına verdiği cevaplarda kendini gösterir. Üslup üstten, dıştan bakan serbest bir ruhun yansımasıdır:

“Sayın Tempo Dergisi sahiplerine.

“Said Nursî ile alakadar bazı sualler soruyorsunuz. Kısaca cevabım şudur ki, ben 45 seneden beri intişar eden bazı gazete ve dergilerde Said Nursî'nin hayatına dair suallere cevabımda ve büyük *Tarihçe-i Hayat*'ta bildiklerimi, hatıralarımı neşretmişim. Şimdi bu ihtiyarlığım ve hastalığımda tam cevap veremeyeceğim. Mazur görünüz. Sualinizin bir yerinde ‘Said Nursî’ye inananların bir kısmı kendisine peygamberlik benzeri bir misyon yüklüyorlar.’ diyorsunuz.

“Siz 21. asırda yaşamıyor musunuz? Her şey ortada... Bütün kitapları ortada... Said Nursî'nin fikirleri dünyanın her tarafına dağılmış. Milyonlar okuyucuları var. Kitaplarının bir yerinde böyle bir iddiası var mıdır ki, böyle bir iftirayı ileri sürüyorsunuz? Said Nursî, Peygamber'in (a.s.m.) izinde yürümüş ve dünyaya yayılan eserlerinde beyanı ile daima onun yolunda ve izinde yürüyen bir kahramanlar kahramanıdır. İman'a ve İslam'a aykırı bütün efkâr-ı bâtılaya sed çekmiş bir İslam fedaisidir. Allah'ın varlığını, birliğini kâinatın zerrelere adedince ifade ve beyan ediyor ki, dinsizlik taraftarı olan millet ve vatan düşmanlarına ezici darbeler vurmuştur. Bediüzzaman, Hz. Peygamber'in (a.s.m.) izinden giden ancak bir Peygamber vekilidir. 19. Söz ve Mektup, Peygamber Efendimiz'in daima ümmetinin dua ve hasenatlarıyla ebediyen terakki ettiğini göstermektedirler.

“İslamiyet yaşadıkça Peygamberimizin kemalatı ve hasenatı ebediyetlere doğru gidiyor. Nasıl oluyor da siz Tempo'cu zatlar, ümmetinin bir ferdi o yüce Peygamber'e benzetiyorsunuz. Anlaşıldı siz Risale-i Nur'u okumuyorsunuz ve okumadığınız için de böyle çok gülünç durumlara düşüyorsunuz. Eskiden hükûmet Said Nursî'yi iyice anlamamıştı. Şimdi eserlerini okumakla, Nur Risaleleri elden ele, dilden dile dolaşmakla Said Nursî'nin düşmanları dahi artık dost olmuşlardır. Nur'a karşı düşmanlık fayda vermez. Herkes bunu anladı.

“Fethullah Gülen hakkında düşüncemi soruyorsunuz.

“Öyle bir İslam hadimine ben ne diyebilirim ki! Dünya çapında hizmeti meydanda...

“Fethullah Gülen, Bediüzzaman'ın hizmetini bir nevi devam ettiriyor demektir.

“Fethullah Hoca'nın bize karşı hiçbir tavrı olmadı. Ve olmaz da. Ezelden kaynaşan ervaha ayrılık olur mu? Biz İslam ümmetiyiz. Peygamber'in (a.s.m.) manevî evlatlarıyız. Biz birbirimizle iftihar ediyoruz. Birbirimize dua ediyoruz.

“Muhterem Tempo'cu arkadaşlar!

“Siz de ayılın, toparlanın!

“İslam kardeşliğiyle bir vücudun azaları gibi olalım. Ahirzamandayız, kıyamet yakındır. Her şey orada açığa çıkacaktır. Çok selamlar.

“Nur’un aciz bir talebesi ve Fethullah Hoca gibi İslamiyet hadimlerinin bir arkadaşı ve onlardan dua bekleyen Sungur.”

Halk Fırkası

Siyasî ve sosyal karışıklıkların olduğu bir zamandı. Laiklik, irtica ve başörtüsü tartışmaları yine yoğunlaşmıştı. Millet iradesinin hiçe sayılmasından dolayı üzüntü içindeydik. Sungur Ağabey, “Getirin *Şualar*’ı!” dedi ve On Birinci Şua’nın Hatime’sindeki Felak Sûresinin tefsirinden bir bölümü “Şurayı oku!” diye kitabı uzattı. Okuduğum paragraf şöyleydi:

“Hem mesela, ‘Min şerri mâ halak’ cümlesi, -şedde sayılmaz- bin üç yüz altmış bir (1361) ederek, bu emsalsiz harbin merhametsiz ve zalimâne tahribatına rumî ve hicrî tarihiyle parmak bastığı gibi, aynı zamanda bütün kuvvetleriyle Kur’an’ın hizmetinde çalışan Nur şakirtlerinin geniş bir imha planından ve elim ve dehşetli bir beladan ve Denizli Hapsinden kurtulmalarına tevafukla, bir mânâ-yı remzî ile onlara bakar, “Halk’ın şerrinden kendinizi koruyunuz” gizli bir imâ ile der.”

Buraya geldiğimde Sungur Ağabey, “Biz Üstad’ın huzurunda burayı okurken Üstad buradaki halkın, ‘Halk Fırkası’ olduğunu açıkça ifade etmişti!” dedi.

Büyük Müjde

Sungur Ağabey, Üstad’ı göremeyen, ‘Keşke daha erken dünyaya gelseydim de Üstad’ı ziyaret etseydim’ diye üzüntü duyanlara şu ifadelerde yer alan büyük müjdenin bilinmesi lazım geldiğini söyler:

“Evet Üstad’ımız der; ‘Benimle görüşmek isteyen aziz kardeşlerime beyan ediyorum ki, insanlarla görüşmeye zaruret olmadıkça tahammülüm kalmadığından, hem şimdi tesemmümden, zafiyetten, ihtiyarlıktan ve hasta bulunmuş olmaktan dolayı fazla konuşamıyorum. Buna mukabil kat’iyen size haber veriyorum ki, Risale-i Nur’un her bir kitabı bir Said’dir. Siz hangi kitaba baksanız, benimle karşı karşıya görüşmekten on defa ziyade hem faydalanır, hem hakikî bir sûrette benimle görüşmüş olursunuz.’

Bayram Yüksel’in cenaze merasiminde

“Üstad, bu ibareyi Emirdağ ve Isparta’daki evinin dış kapısına astırıp, ‘Her gelene okuyun’ derdi. O zaman biz onu okurduk ve içimizden, ‘Üstad bunu herhalde tevazuundan söylüyor ve kendini gizliyor’ derdik.”

Sungur Ağabey, derslerde bu paragrafı sık sık okutarak dikkatlerin Risale-i Nur’a yönelmesini ister.

Asıl hakikatın onun satırları arasında olduğunu hatırlatır. Hatta bu satırlarda Üstad'ın her Nur talebesine tevüccüh ettiğini söyleyerek şöyle der:

“Cenab-ı Hak Üstad'ımıza öyle bir mazhariyet vermiş ki, Risale-i Nur okunduğu her yerde bizzat bulunuyor ve talebelere teveccüh ediyor gibi bir külliyyet vardır. Gaflet olunmaya.”

Yolun Açık Olsun!

Buraya kadar hayat ve hatıralarının sadece bir kesitini sunabildiğimiz Kahraman Sungur'un hayatı baştan sona bir fedakârlık örneğidir. Hayatını bütün yönleriyle yansıtmamız elbette mümkün değildir. Biz, sadece o kahramana kendi çapımızda bir ayna tutmaya çalıştık. Üstelik o, halen yaşıyor ve yaşayacak. Yaşayan bir hayatı yazmanın kolaylığı yanında, zorluğu da inkâr edilemez.

Üstad'ın ona, “Sungur bana en geç sen kavuşacaksın!”, “İleride Nur'un bayramları olacak. Ben onları göremeyeceğim. Sen o bayramları göreceksin ve gelip kabrimde benim kulağıma anlatacaksın!” dediği gibi, Sungur, o bayramları idrak etmekte ve onların coşkusu her geçen gün yaşamaktadır.

Üstad'ın “Ben acele ettim, kışta geldim. Sizler Cennet-asâ bir baharda geleceksiniz. Şimdi ekilen Nur tohumları zemininizde çiçek açacaktır!” diye müjde verdiği o bayramlar ve baharlar, bütün haşmetiyle arz-ı endam etmektedir...

Sungur, o çiçeklerden derlenmiş bayram hediyelerini, salonlar dolusu yeni açmış nur buketlerini, her geçen gün Üstad'ına takdim etmenin zevkini ve şevkini yaşamaktadır. Bu nuranî manzaraları kabrinden temaşa eden Üstad ise, “Henien leküm” sadâsıyla tebrik etmektedir. Evet Sungur'un şahsında Üstad'ın tebriklerini duyar gibiyiz.

Sungur yaşıyor ve yaşayacak!

“Ey Üstad'ın yadigârı!

Ey Üstad'ın yâr-ı gârı!

Ey Fenâ fi'n-Nur!

Ey Nur kervanının pişdarı.

Ve ey Nur müfettişi!”

Daha nice bayramları idrak edip, yeni yeni açmakta olan “Isparta Gülleri”ni kabrinde Üstad'a takdim etmen için, Rabbimiz'den sana uzun ömürler diliyor ve yeryüzünde daha çok “Rıhlet'eş-şitâ ve's-sayf”, uzun seyahatler temenni ediyoruz.

“Yolun açık olsun ey serdar-ı mücahid.

Ömrün gün gibi bedi!

Fahr-i Âlem'i hoşnut ettin,

Hak Gazâ-i Ekberin etsin mübarek ve Said”

Yolun açık olsun ey serdar-ı mücahid!

Rusya Hizmetleri

ÜSTAD'IN RUSYA HİZMETLERİYLE tavzif ettiği Sungur Ağabey, 1990'dan sonra adetâ yüzünü hep Rusya ve Türk Cumhuriyetleri'ne çevirir. Kalbî alakasını hep oralara yönlendirir. Adetâ oralardaki hizmetlerle bütünleşir. Hep oralardan gelecek güzel hizmet haberlerini gözler durur.

Evet, Üstad'ın harika bir ihbarı, 1911 yılında Rus polisiyle Tiflis'te yaptığı konuşmada Rus polisine, “Bitlis Tiflis birbirinin kardeşidir” demesi üzerinden seksen yıl geçtikten sonra tahakkuk eder. Rusya'daki istibdat perdesi yırtılır. O zaman Rus polisi, Üstad'ın hayal gördüğünü ileri sürer, “Şaşarım senin ümidine!” der. Üstad da “Ben de senin aklına şaşarım. Her geceden sonra bir sabah, her kıştan sonra bir bahar geldiği gibi, insanlığın da bir sabahı ve baharı olacak” der.

Bu konuşma üzerinden seksen yıl geçtikten sonra Sovyetler Birliği dağılır. Bitlis'le Tiflis kardeş şehir ilan edilir, hatta şehirlerin anahtarları belediye başkanları arasında teati edilir. Böylece Komünizm tarihe gömülür. Sıra Üstad'ın verdiği ikinci haber, medresesinin açılmasına gelir. Üstad bu tarihte hayatta olmayacağından, medresesini açmayı talebesi Sungur'a tevdi eder. 1950'li yıllarda müteaddit defalar, “Seni Rusya'ya göndereceğim, orada medresemi açacaksın!” demesi, o medreseyi açmaya Sungur'u vekil ettiğinin açık ifadesidir.

Bakü'de bir ders esnasında (Aralık 2005)

Nitekim Tiflis'te, sonradan Bakü'de açılan ilk dersaneler, Nur Medreseleri ve daha sonra Sungur Ağabey'in Rusya ve Türk dünyası ile olan yoğun temasları, Moskova'daki camiin açılışında hazır bulunması gibi gelişmeler, Üstad'ın, “Hayatınla hayatım devam edecek” sözünü ve onu kendi adına manen görevlendirdiğini ifade eder.

1990'dan sonra başlayan ve ilk dersaneninin açılışından bu yana, Rusya'nın her tarafında ve Türk Cumhuriyetlerinde gelişen hizmetlerde, Sungur Ağabey'in büyük emek ve gayreti vardır. Onun tavzifiyle, görevlendirmesiyle bu hizmetlere önyak olan Dr. Ali İhsan Erdemir Bey'in hatıraları hizmetin gelişme seyrini göstermesi bakımından ilginçtir. Ali İhsan Bey, Rusya ve Türk Cumhuriyetleri'ndeki hizmetlerin daha iyi anlaşılabilmesi için genel bir değerlendirme yapma gereğini duyar:

Rusya ve Komünizm

“Rusya deyince dinsizliği şiar edinmiş, Komünizm'i benimsemiş ve bunu dünyaya yaymayı resmî ideolojisine yerleştirmiş bir demirperde ülkesi akla gelir. Dünyanın kuzeyinde bulunan bu ülke, temelleri Avrupa'da atılan, fakat Rusya'da neşv-ü nemâ bulan Komünizm'i insanlara aşılacak için, milyonlarca insanın hayatını yok etmiş, bu uğurda milyonlarca para harcamıştır. Nikâh yolunu kapayarak, ehl-i namusun karı ve kızlarını serserilere ve gençlere ibahe etmiş, öte yandan zenginlerin mallarını fakirlere helâl ederek, müthiş bir kuvvet elde etmiş, kısa zamanda dünyanın yarısını istilâ

etmiştir. Artık, maddî kuvvet ve tedbirlerle önüne geçilemez korkunç bir felaket halini almıştır.

Bu arada İslam'ın bayraktarı olan Türk milleti ve İslam âleminin mağlubiyeti, Hıristiyanlık dünyasının birbiriyle boğuşmasının meydana getirdiği boşluktan da istifade ederek bu dinsizlik cereyanı hızla yayılma imkânı bulmuştur.

Tahrip kolay olduğundan dinsizlik şahs-ı manevîsi hızla yayılmıştır.

Aslında 1400 sene önce hadislerin haber verdiği bu büyük fitne karşısında, kendilerini nasıl koruyacakları hususunda bütün insanlık ve başta semavî din mensupları derin düşüncelere dalmışlardır. Dünyayı kasıp kavuran, kardeşi kardeşe düşman eden, böylece anarşizmi netice veren bu cereyan karşısında dünya adetâ şok olmuştur.

İmanı tahribe çalışan, semavî dinlere karşı cephe alan ve insanlığı kemiren bu kanseri ilk olarak tespit ve teşhis eden ve buna karşı tedavi çareleri arayan zat, Bediüzzaman Said Nursî Hazretleri olmuştur. Şöyle ki:

Birinci Cihan Savaşı'nda Rus'larla savaşırken esir düşüp iki buçuk yıl Kosturma'da kalmış. Kendi ifadesiyle, "Zulümlü bir anarşilik ve zulmetli bir dinsizlik yeryüzünde fesada ve ifsada başladığını" görmüştür. Esaretten kurtulup memlekete döndüğünde Ankara'ya çağrılmış, kendi ifadesiyle, "İslam ordusunun Yunan'a galebesinden neş'e alan ehl-i imanın kuvvetli efkârı içinde gayet müthiş bir zındıka fikri, içine girmek ve bozmak ve zehirlendirmek için dessasâne çalıştığını gördüm. Eyvah dedim, bu ejderha imanın erkânına ilişecek" diyerek aynı cereyanın başka ad altında ülkemize yayılmasından endişe etmiştir. Bunun üzerine bu dinsizlik cereyanının belini kıracak, başını dağıtacak tevhit delillerini, iman hakikatlarını yaymaya başlamıştır. İnyet-i İlahî ve sevk-i kaderî ile Kur'an'dan aldığı hakikatlerle, dinsizlik şahs-ı manevîsine karşı bir şahs-ı manevînin tesisine muvaffak olmuştur. Yazdığı eserleri ve yetiştirdiği talebeleriyle başta İslamın ve bütün insanlığın imdadına koşmuş, bu uğurda cansiperane hizmetlerde bulunmuştur. Zaman zaman talebelerinden bazılarına, "Seni Arabistan'a, seni Mısır'a, seni Avrupa'ya göndereceğim" derken, kahraman talebesi Mustafa Sungur'a da, "Seni Rusya'ya göndereceğim, Tiflis'teki medresemi sen açacaksın!" demiştir.

“Rus da Dinsiz Kalamaz”

Zira Üstad biliyordu ki, hiçbir millet dinsiz yaşamaz. “Rus da dinsiz kalamaz. Geri dönüp Hıristiyan da olamaz. Olsa olsa küfr-ü mutlakı kıran ve hak ve hakikata dayanan ve hüccet ve delile istinat eden ve aklı ve kalbi ikna eden Kur'an ile bir nevi müsâlaha veya tâbi olabilir. O vakit dört yüz milyon ehl-i İslama kılıç çekemez.”

Yine diyor ki, “İnsan fitraten mükerrem olduğu için daima hakkı arıyor. Bazen batıl eline gelse, hak zannederek koynunda saklıyor. Uyanmış, intibaha gelmiş, hayatı tatmış, insanîyetin mahiyetini anlamış beşer dinsiz yaşayamaz. Taharri-i hakikat meylinin beşerde uyanmasıyla din-i hak olan dane-i hakikatı arayıp bulacaktır.”

İnyet-i Hak'la beşerin istifadesine sunulan Nur eserlerinin bütün insanlığa ve özellikle Rus milletinin de imdadına götürülmesinde Üstad, Mustafa Sungur Ağabey'imizi tensip etmiştir. Bu asrın efkârına Kur'an'ın bir dersi olan Risale-i Nur'un neşrinde, okunup anlaşılmasında azamî derecede istihdam edilen Sungur Ağabey, Üstad'ın ifadesiyle “Fena fi'n-Nur” olmuştur. Üstad'ın verdiği bu vazifeyi aşk ve şevkle yerine getirmiş, defalarca Rusya'ya, Azerbaycan'a, Gürcistan'a, Kazakistan'a, Kırgızistan'a, Özbekistan'a ve Türkmenistan'a gitmiş, oralarda Nur'ların neşir hizmetinde bulunmuştur. Bugün yukarıda adı geçen ülkelerde onlarca Nur medresesi açılmış, binlerce Nur talebeleri yetişmiş ve yetişmektedir.

Bunun yanında Rusya'nın dağılmasıyla on binden fazla cami yapılmış, birçok vakıflar kurulmuş,

İslamî faaliyetler inkişaf etmiş, insanlar akın akın camilere koşmuşlardır. Böylece Üstad'ın verdiği müjdeler tahakkuk etmiştir.

Mustafa Sungur, Rusya'da trenle seyahat esnasında

Hizmeti için Anadolu'yu karargâh yapan Üstad, vefat etmek üzere Urfa'ya giderken talebelerine, "Kardeşlerim, korkmayınız. Risale-i Nur, dinsizliğin ve küfr-ü mutlakın belini kırmıştır. Risale-i Nur daima galiptir!" diyerek onları teselli etmiş, Komünizmin yıkılmasıyla da Üstad'ın bu haberleri bütün dünyanın takdirine mazhar olmuştur."

Sungur'u Size Verdim

Dr. Ali İhsan Erdemir, Rusya'da Risale-i Nur'un ve İslam'ın inkişafı ile ilgili hatıralarına şöyle devam eder:

"1990'lı yıllarda Trabzon merkez olmak üzere daha ziyade Karadeniz bölgesinde hizmet ediyordum. Sungur Ağabey o zaman sık sık Karadeniz'e geliyordu. Üstad'ı birçok defa ziyaret etmiş. Bafralı Muammer Amca bir defasında Üstad'a, 'Üstad'ım biz bu kitapları anlayamıyoruz. Birisini gönder, bize anlatsın!' demiş. Üstad da 'Songur'u (Sungur'u) size verdim!' demiş. O da 'Sungur bizde ama hapiste' diye düşünmüş. Bir ay sonra on bir ay dolup hapisten çıkıp, gitmiş. Demek ki Üstad'ımız tâ o zamandan Sungur Ağabey'i Karadeniz'e tayin ediyor.

"İlginçtir, Sungur Ağabey'in askerlik kur'ası da Samsun'a çıkıyor. Üstad'ımız 'Allah Allah ben seni Rusya'ya gönderecektim, demek bu mânâ imiş!' diyor. Sungur Ağabey askerliğini Samsun'da yapıyor. Üstad'ımız kendisine, 'Sizi Rusya'ya göndereceğim!' diyor. Daha sonra Sungur Ağabey bunu yorumlarken 'Üstad, Rusya'ya Karadeniz'den gidileceğini kastetmiş' diyor."

Sarp Kapısı

"Sarp Kapısı açılır açılmaz, Karadeniz cemaatiyle beraber Sungur Ağabey de Rusya'ya açıldı.

"1988'den 1991'e kadar Trabzon'da kaldım. Rahmetli Turgut Özal Sarp Kapısı'nı açınca, Üstad'ın 'Bitlis-Tiflis birbirinin kardeşidir' meselesini bildiğimizden, Şeyh San'an Tepesini gidip görelim diye bizde bir merak uyandı. Bu arada Trabzon'da Diş Hekimi Ömer kardeşimiz de orada okumak istiyordu. Sungur Ağabey Trabzon'dan Ordu'ya geçmişti. 'Ağabey, biz Tiflis'e gidiyoruz!' diye telefonla bildirdim. 'Rize'deki Nur talebeleriyle görüş!' dedi ve çok dua etti.

"10 Temmuz 1991'de gittik. İlk olarak Şeyh San'an'ı gezdik. Batum'da, Tiflis'te namaz kıldık. Oradan doğru Bakü'ye gittik. Azarbaycan'da camileri ziyaret ettik. On günlük bir seyahatten sonra döndük. O zaman oradaki bir grup Azerî gence *Mektubat*'ı bıraktım. Biz döndükten sonra *Mektubat*

orada tek başına bir cemaat toplamış, dersane açmışlar. Sungur Ağabey, ‘Bu hâdiseyi bir mektupta yaz!’ dedi. Ben de ilk cümleyi şöyle yazdım. ‘Risale-i Nur Azarbaycan’da, Rusya’da Üstad’ımızın ifadesiyle adetâ Kur’an’ın himayesi altında kendi kendine intişar ediyor ve muhtaç olanlara kendini okutturuyor!’ Bu cümle Sungur Ağabey’in çok hoşuna gitti. Türkiye’de gezdiğimiz her yerde bunu anlattırdı.

“Bundan sonra Sungur Ağabey sık sık gelip gitmeye başladı.

“Döndüğümüzde Elazığ’da Hulûsi Ağabey’in mevlidi vardı, oraya gittik. Sungur Ağabey, Bayram, Salih Özcan Ağabeyler hep oradaydı. Ben Tiflis’e, Bakü’ye gittiğimi söyleyince ‘gel anlat’ dediler. Ben de gidiş gelişimizi anlattım. ‘İstanbul’a gidip gelmek kadar kolaydır, herkes gidebilir’ dedim.

“Hatta Bakü’de bir cami imamına kitap vermek istedim. Osmanlıca küçük bir risaleydi. Kitaba bakınca, Üstad’ın ismini gördü, birden ‘Ooo bu Salih Özcan’ın verdiği kitaplar!’ dedi. Üstad’ımız ona ‘Hariciye Vekilim’ dermiş ya. Meğer 1990’da Salih Özcan Ağabey herkesten önce Moskova’ya gitmiş ve bütün Rusya müftülerine risale dağıtmış. Bunu duyunca Salih Ağabey ağladı. ‘Allah şahit, kardeşim de şahit, ben risaleleri elimden geldiği kadar dağıtmışım’ dedi ve devam etti. ‘Ben şahidim. Üstad’ımız Sungur Ağabey için *Sungur benim dersanemi Tiflis’te açacak, onu Rusya’ya göndereceğim!* demişti. Biz şimdi Sungur Ağabey’den bu konuda emir bekliyoruz dedi.”

Dersane Açılıyor

“*Mektubat*’ın orada tek başına dersane açılmasına sebep olması manidardı. O gençlerden biri Türkiye’ye geldi. ‘Ne yapıyorsunuz?’ dediğimizde, ‘Bir yer kiraladık, orada toplanıp okuyoruz’ dedi. Dişçi Ömer kardeşle yeniden Külliyyat gönderdik. Okumaya başlamışlar. Sonra o kardeş bizi davet etti. Biz de tekrar 1991’in sonunda iki aylığına gittik. Orada kiralık bodrum kattaki dersanede iki ay kaldık.

“Tekrar dönüp geldiğimde Trabzon’da yeni bir dersanenin açılışı vardı. Sungur ve Bayram Ağabeyler de gelmişlerdi. Bu hizmeti anlatınca tekrar gitmemi istediler. Oradan vedalaşıp üçüncü defa gittim ve üç ay kaldım. Tabii bu arada Sungur Ağabey devamlı bizimle alakadar oluyordu. Mutlaka bir mülk dersane almamızı istiyordu. Ve bize para gönderdi, ilk mülk dersanemizi aldık. Enteresandır, Sungur Ağabey, açıldığı gün Rize’den iki taksi ile beraber 1992’de geldi. Önce Tiflis’e uğramışlar. Orada Rizeli ağabeylerin kaldığı kiralık bir dersane vardı. Karacalar’da Halil Amca vardı, onda misafir kalmışlar.

“Geldiklerinde dersaneyi yeni tefriş ediyorduk. Sungur Ağabey direk mülk dersaneye geldi. Hatta bazı eşyaları içeriye taşıırken kendisi de bize yardım etti. Açılışından önce dersanenin tefrişinde de yardımcı oldu. Türkiye’den getirdikleri çok sayıda külliyyatı dersaneye koyduk. Dersane baştanbaşa kırmızı kitaplarla doldu.

“On gün kadar kaldık. Rizeli’lerin bir kısmı döndü, bir kısmı bizimle kaldı. Orada ‘Bitlis-Tiflis birbirinin kardeşidir’ bahsini okuduk. Sungur Ağabey Türkiye’de iken de bana sık sık o bahsi okuturdu.

“O zaman Azerbaycan’da müthiş bir kıtlık vardı. İçecek su, benzin bulamıyorduk. Musluklardan akan sular içilmezdi. Mecburen suyu kaynatır, ondan sonra kullanırdık. Başka içecek hiçbir şey bulamıyorduk.”

Türk Dünyasına Seyahat

“Sungur Ağabey nedense Özbekistan’a gitmek istedi. Bir meşveret edelim dedi. O günkü şartlarda

kimse buna cesaret edemiyordu. ‘Burada dersanemiz varken bu kadar sıkıntı çekiyoruz, Özbekistan’a nasıl gideceğiz?’ diyorlardı. Özbekler dindar kimseler, tarihte de büyük hizmetleri olmuş, Buharî’ler, Şah-ı Nakşibendî’ler hep o bölgeden çıkmış, Taşkent, Buhara, Semerkant’ta çok büyük hizmetler olmuş.

“Sungur Ağabey’in de bulunduğu beş kişilik ekiple Özbekistan’a gitmeye karar verdik. Orada temas kurmak için bir tanıdığın telefonunu vermişlerdi.

“Uçakla Taşkent’e gittik, ama çok zahmetli bir yolculuk oldu. Uçak dört saat rötar yaptı. Taşkent’e inince aradığımız telefon da cevap vermedi. Ortada kaldık. Hemen bir minibüs tuttuk, bir mescide gittik. O kadar yorulmuşuz ki, Sungur Ağabey hemen başını tahtaya koydu uyudu. Yiyecek içecek bir şey yok. Baktık camide birisi Özbek pılavı pişiriyor. Gittik adama rica ettik, bize parayla sat diye. Adam anlamadı, tamam tamam dedi. Bize bir tabak, doyacağımız kadar pılav getirdi. ‘Kaşık yok, elle yemek sünnet’ diyor. Sungur Ağabey, ‘Elle yemek sünnet, velâkin kaşık lazım’ deyince adam güldü, koştı Sungur Ağabey’e bir kaşık getirdi.

Mustafa Sungur, Rusya Müftüsü Ravil Hazret ve Yüksel Kavuştu ile beraber

“O gün orada kaldık. Sabahleyin bir minibüs kiraladık, doğru Türkistan’a, Ahmed Yesevî Hazretleri’nin ziyaretine. Yolda Sungur Ağabey bize devamlı risale ve cevşen okutuyordu. Tabii dudaklarımız kuruyordu.

Sungur Ağabey minibüste bizi hiç boş durdurmuyordu. ‘Lailahe illallah’ çektirdi. ‘Rabbirhamnî Lailahe illallah, Rabbiğfirlî lailahe illallah, Rabbi’n-surnî lailahe illallah’ diye otuz üçer defa çektirerek gittik. Ahmed Yesevî Hazretlerini ziyaret ettik.

“Tekrar bir minibüs kiraladık, doğru Semerkant’a. Oradan Buhara’ya. Gittiğimiz yerlerde hep mescitlerde kalıyoruz. Yanımızda götürdüğümüz risaleleri veriyoruz. Türklere o zaman çok büyük muhabbet vardı.

“Buhara’dan trenle Aşkabat’a geldik. Oradan ne edelim derken Sungur Ağabey, ‘Hazar Denizi’nin kıyısına gidip oradan gemi ile Türkiye’ye gidelim’ dedi. O çölleri trenle on dört saatte geçtik geldik, fakat yolcu gemisi yok! Yük gemisi, o da günde bir defa ya olur ya olmaz. Bereket versin, uçak varmış. Havaalanına gittik, hemen uçak hazır. Sungur Ağabey’ler binip gittiler. Biz de karadan tekrar Bakü’ye gittik. Böylece on beş gün içinde çok hızlı ve meşakkatli bir şekilde Sungur Ağabey’in birinci seyahatini tamamlamış olduk. Birlikte Türkiye’ye döndük.

“Ondan sonra Sungur Ağabey devamlı gidip gelmeye başladı.

“Tiflis’te, 1992’de Rizeli ağabeyler kiralık bir dersane tutmuşlardı. İlk gelişlerinde Sungur Ağabey oraya uğradı. Sungur Ağabey Tiflis’e bir dersane alalım dedi. Parayı gönderdi, o zaman Tiflis’te kırk

gün kaldım. Tabii ev kolay bulunmuyor, bulunanı beğenmiyoruz. Neyse kırk gün içinde şimdiki mülk dersaneyi aldık. Ondan sonra Sungur Ağabey Tiflis'e ve Azerbeycan'a sık sık gelmeye başladı. Çok alakadar oldu. Gelemediği zamanlar neredeyse her gün bizi ve kardeşleri telefonla arıyordu.”

Rusya'ya Açılıyoruz

“1991'den 1997'ye kadar böyle devam ettik. Azerîlerden elli altmış tane vakıf kardeşimiz yetişti. Azerî kardeşler hem Rusça biliyor, hem de risaleleri orijinalinden okuyabiliyorlardı. Bunun üzerine Sungur Ağabey, ‘Siz Rusça biliyorsunuz, o halde burada ne duruyorsunuz? Rusya'ya açılın!’ dedi. Bana da zaman zaman bunu telefonla teyit etti. Bunun üzerine Azerî kardeşlerimiz Rusya'ya giderek hizmeti başlattılar. Bize de davetiye çıkardılar. Sungur Ağabey tekrar Azerbeycan'a geldiğinde, Tiflis üzerinden kendisini Türkiye'ye yolcu ederken, ben de uçağa atlayıp Moskova'ya gittim. Bu ilk gidişimdi, üç ay Moskova'da kaldık. Kardeşler dersane açmışlardı.

“Sungur Ağabey'le irtibat halindeydik ve kendisini Azerbeycan ve Türk dünyasından sonra her vesile ile Rusya'ya davet ediyorduk. O, ‘Niye Rusyaya geleceğim?’ deyince, ‘Ağabey burada cami var, cemaat var, dersaneler var, cumalarda millet camiye sığmıyor!’ diyorduk. Bunun üzerine, ‘Yoksa bana şaka mı yapıyorsunuz. Yanlışlıkla Mekke'ye gitmişsiniz de Moskova mı zannediyorsunuz? Moskova deyince biz ürperiyoruz, siz ne anlatıyorsunuz?’ diyerek hayretini dile getiriyordu.

“Biz de ‘Ağabey inanmıyorsanız, gelin görün!’ diyorduk. İki buçuk ay böyle telefonlarla, esprili konuşmalarla geçti. Sonra biz ümidimizi kestik. Benim de on beş günlük vizem kalmıştı. Tam bu sırada Sungur Ağabey'den bir telefon geldi, ‘Moskova'ya geliyoruz!’ diye. Tabii biz bayram ettik.”

Sungur Ağabey Rusya'da

“Hiç unutmam, 1997'nin bahar aylarından bir Perşembe günüydü. Ertesi gün Cuma idi. Tevafuka bakın ki, Moskova'nın 850. kuruluş yıldönümü kutlanıyordu. Sungur Ağabey gece tam on ikide indi. İnişiyle birlikte havaî fişekler Moskova'nın üzerinde ışıl ışıl parlamaya başladı. Sungur Ağabey, ‘Bu ne?’ dedi. ‘Ağabey’ dedim, hiç bozuntuya vermeden, ‘Elli senedir sizi bekliyorlar!’ Ben böyle espre edince Sungur Ağabey ciddî bir tavır aldı ve konuşmaya başladı. Üstad'ımızın Rusya ile ilgili sözlerini, hatıralarını anlattı. ‘Seni Rusya'ya göndereceğim’ dediğini söyledi. Yarım saat kadar havaalanında bu çerçevede konuştu. Bir devlet adamı ciddiyetinde sanki tarihî bir beyanat veriyordu. Kâinattan, zerrelere felsefenin sapkınlığından, Rusya'nın dağılacağından bahsetti, Allah'a şükretti. ‘Elhamdülillah geldik, Üstad'ımızın verdiği müjdelere zuhûr edecek!’ dedi ve taksiye bindik. Yolda giderken yine havaî fişekler arasında şen-şakrak gidiyoruz. Hatta o sırada kardeşlerden biri, Rusya'da öğretmenler gününün de o gün kutlandığını söyledi. Kutlamalar üst üste gelmişti. Sungur Ağabey bu tevafuka karşı, ‘Ben de öğretmenim!’ diye mukabelede bulundu. Sevincimizi tarif etmeye imkân yoktu.

“Sabah oldu. Camiye giderken baktım ki, o Cuma her Cumadan daha fazla bir kalabalık var. Şaşırdık. Bahçeler, avlular her taraf dolup taşmıştı. Sungur Ağabey bu manzarayı görünce, ‘Ali İhsan bana anlatıyordu, biz de abartıyor diyorduk. Sen böyle anlatmadın ki!’ dedi. Ben de, ‘Ağabey bugüne kadar hiç böyle kalabalık olmadı, bu gün iki misli cemaat var. Ben de ne olduğunu anlayamadım’ dedim. Meğer o gün Moskova Camii'nin açılışı varmış. Cumartesi de onun töreni yapılacaktı.

Moskova Camii

“Bütün Rusya müftüleri, din görevlileri, devlet adamları davetliydi. Türkiye’den Diyanet İşleri Başkanı Mehmed Nuri Yılmaz, Mehmet Kervancı ve Nevzat Yalçıntaş da gelmişlerdi. Tevafuklar zinciri bu kadarla bitmiyordu.

“Rusya müftüsü Ravil Gaynüddin Cuma namazında çok heyecanlı bir hutbe okudu. ‘Yarın bütün bu cemaatimiz, yeni camimizin açılışına davetlidir. Kazakistan Cumhurbaşkanı Nur Sultan Nazarbayev, Tataristan Cumhurbaşkanı Mintimir Şamiyev gelecek. Türkiye’den Diyanet İşleri Başkanı, çeşitli beldelerden müftüler katılacak. Açılışa Rusya Başbakanı, Moskova Valisi ve bazı generaller de hazır bulunacak!’ dedi.

Moskova Camii’nin Açılışı

“Hakikaten Sungur Ağabey’in gelişi İlahî bir tevafukla ayarlanmıştı. Cumartesi gittik. İlk konuşmayı müftü yaptı. İkinci söz Moskova Valisi Luşkov’a verildi. Yılların komünist adamı bir cami açılışında ne diyecek diye merak ederken, kürsüye geçti. İlk sözü ‘Esselamü aleyküm!’ oldu. Beş bin kişi hep bir ağızdan, ‘Vealeyküm selam’ dedi. Çok muhteşem bir manzara oldu. Adam, konuşmasında bir müjde daha verdi. ‘Bir hafta sonra üç dinin ibadethanesinden oluşan bir kompleksi daha hizmete açacağız. Müslümanlara bir müjde daha veriyorum!’ dedi. ‘Biz Rusya’da üç dini de kabul ediyoruz. Üç din kendi mabedini yaptığı yerde açılış var!’ dedi.

“Sungur Ağabey ona da katıldı. Bu açılışa üç bin kişi gelmişti. Generallere kitaplar verildi.

“Hatta birinci camiin açılışında ilginç bir olay oldu. Sungur Ağabey biraz yorulduğundan kenarda oturup Cevşen okuyordu. Tataristan Cumhurbaşkanı Mintimir Şamiyev yanından geçerken Sungur Ağabey dikkatini çekti, kalabalık arasından hemen gidip direk Sungur Ağabey’e, ‘Hoş geldin!’ dedi. Sungur Ağabey kalktı, samimî bir şekilde görüştüler. Kardeşler aralarında tercümanlık yaptılar. Sungur Ağabey çok memnun olduğunu ifade ettikten sonra kendisine *Âyetü’l-Kübrâ* risalesini hediye etti. O da öptü başına koydu, gitti.

“Bu arada tabii Sungur Ağabey’i televizyon kameraları çekmiş. Akşam bana Türkiye’den telefon açtılar. Açılışı Türk televizyonları da vermiş. ‘Yahu haberlerde Moskova’da Sungur Ağabey’i gördük, doğru mu? Sungur Ağabey Moskova’da mı?’ Ben de ‘Evet, Sungur Ağabey burada oturuyor.’ deyince, ‘Gözlerimize inanamadık!’ dediler. Ben de, ‘Niye inanamıyorsunuz? Üstad ‘Ben seni Rusya’ya göndereceğim’ dememiş miydi?’ dedim.

“Komplekste, Yahudiler bir küçük Sinagog, Hristiyanlar bir kilise, Müslümanlar da iki minareli

büyük bir cami yapmışlardı. Açılış töreni oldu. Rus yetkililer, ‘Bu, bizim resmî olarak üç dini de kabul ettiğimiz anlamına gelir. Şimdi isteyen istediği ibadethaneye gider, ibadetini yapar’ dediler. Ben o arada Sungur Ağabey’e ‘Ağabey bakar mısın, sinagoga elli kişi gidiyor, kiliseye ikiyüz elli kişi, camiye üç bin kişi gidiyor!’ dedim. O da hayret ve sevinçle bu manzarayı seyretti. Camiin önünde ezan okundu, namazlar kılındı, Kur’an okundu ve dağıldılar. Biz planlasak bunu bu seviyede yapamaz, gerçekleştiremezdik. Bu, İlahî bir programdı.”

Sungur Ağabey Ağladı

“Orada yaşadığımız ilginç bir hatıra daha:

“Bir kardeşimiz, ‘Camiin açılışına gelen Rusya müftüleri yukarda topluca çay içiyorlar. Sungur Ağabey de din adamıdır, onu da oraya çıkaralım.’ dedi. Yukarı çıktık. Hemen Sungur Ağabey’e masada yer ayırdılar. ‘Hoş geldin’ dediler. O arada daha önce Tatarca’ya bir kitap tercüme edilmişti. Biz giderken de *Ramazan Risalesi* basılmıştı. Bu eserleri Maraşlı Ahmed Bilal bastırmıştı. Ahmed Bilal uzun yıllar Tataristan’da vakıf olarak bulunup çok hizmetlere vesile olmuştu. O gün yaptığı hizmetler devam ediyor... Sungur Ağabey çantasından kitabı çıkarırken Başkırdistan’ın Ufa Müftüsünün gözüne ilişti. Heyecanla ‘Said Nursî!’ diye bağırmaya başladı. Kitabı hemen elimizden aldı. ‘Yahu kardeşim bu zatın başka kitapları yok mu? Ben iman hakikatlarını okuya okuya ezberledim. Siz niye bu kitapları getirmiyorsunuz? Bu bize lazım’ dedi. Bunun üzerine Sungur Ağabey ağladı. ‘Kardeşim, çabuk bunları tercüme edelim, yetiştirelim, çok çalışmak lazım’ dedi.

“Açılış törenlerinden sonra Sungur Ağabey’le üç yüz kilometre kuzeyde Kosturma’ya gittik. Kosturma Camii’nin yerini gördük. Volga Nehri’nin kenarında Tatar Mahallesi duruyordu. Fakat yaşlılar, nehrin taşıp camiyi yıktığını söylediler. Bir tiyatro binasını cami yapmışlar, orada namaz kıldık.

“Bu arada Üstad’ı gören doksanlık Ayşe Apa ile görüştük. Ayşe Apa Üstad’dan hatıralar anlattı. ‘Biz on iki yaşındaydık. Hoca camide kalıyordu. Biz camiyi temizleyip sobayı yakmaya gidiyorduk. O bizi görünce yüzünü çeviriyordu. Bir ayağında başka, diğer ayağında başka galoş vardı. Ayakkabıları değişikmiş, fakirlikten tabii’ dedi.

“Oradan Moksova’ya dönüp bir gün daha kaldıktan sonra, Moskova’ya sekiz yüz kilometre mesafede Petersburg’a gittik.

Kosturma Camii. Bediüzzaman 1916-1918 yılları arasında Kosturma’da sürgünde iken Tatarların kefaletiyle Volga nehri kenarında kaldığı cami. 1780 yılında Tatar Müslümanlar tarafından yaptırılan cami, 1930 yılında komünist yönetim tarafından

Yıkılan Kosturma camiinin yerine Üstad Bediüzzaman Said Nursî'nin hatırasına hürmeten yukarıda projesi görülen cami inşa edilmektedir. Yapımı devam etmekte olan bu cami tamamlanması için Müslümanların himmet ve yardımlarını beklemektedir

“Kardeşler orada güzel bir dersane açmışlar. Bir iki gün kaldıktan sonra oradan tekrar Moskova’ya döndük. Sungur Ağabey çok süratli hareket ediyordu. Hızına ayak uydurmak mümkün değildi. Aynı günün ikinci vaktinde binip bin üç yüz kilometre mesafedeki Tataristan’ın başkenti Kazan’a geçtik. Kazan’da namaz kıldık ve hiç durmadan iki yüz yirmi kilometrelik Çallı şehrine gittik. Orada da hem hanımlar, hem erkekler dersanesi vardı. Güzel dersler oldu. Dönüp Moskova’ya geldiğimizde on beş gün dolmuştu. Benim üç aylık vizemin son on beş günlük bölümü dolmuş, Sungur Ağabey’in de tam on beş günlük vizesi tamam olmuştu. Birlikte uçağa atladığımız gibi Türkiye’ye geldik.”

Kimdir Bu Zât?

“Daha sonraki gelişlerinden birinde Sungur Ağabey’i bir defa Azerîler ikiyüz kişiye yakın karşılamaya gelmişlerdi. Polisin dikkatini çeker diye endişe ederken halk görüşmek için kuyruğa girmişti. O sırada polisler bana yaklaşıp, ‘Kimdir bu zat?’ dediler. Ben de ‘Bu, Türkiye’de Bediüzzaman Said Nursî Hazretlerinin talebesi Mustafa Sungur’dur. Büyük bir zattır, Seyyiddir’ dedim. Bunun üzerine polisler de kuyruğa girdiler. Sıra kendilerine gelince ellerini kaldırıp resmî selama durdular. ‘Hoş gelmişsen, şeref vermişsen, baş göz üstüne gelmişsen’ diye karşılama töreni yaptılar. Sungur Ağabey onlara Türkiye’den getirdiği hediyelerden, şekerlemelerden dağıttı, kitaplar verdi. Hatta daha sonraki bir gelişinde polisin biri, Sungur Ağabey’e yaklaşıp, ‘Hoşgelmişsen ağam. Senin verdiğin kitap mende durur’ demişti.

Azerbaycan’da altmış metrekarelik salonda Sünnî ve Şiilerle birlikte ders yapıyorduk. Hatta öyle heyecan oluyordu ki, namaz kılmayanlar bile derse geliyordu. Namaza kalkınca imam oluyoruz. Birinci saf Ehl-i Sünnet, ikinci saf Şialar, taş koyup ona secde ediyorlar. Üçüncü safta namaz kılmayanlar vardı. Onlar da ayakta duruyorlardı. Siz oturun desek de ‘Yok, siz namaz kılarken bizim oturmamız olmaz’ diyor, ayakta durarak ibadete katılıyorlardı. Onların hepsi zamanla namaza başladılar. ‘Acaba bu böyle oluyor mu? Namazda bir bid’a mı oluyor?’ diye içimize bir şüphe düşmüştü. Keşke Sungur Ağabey gelse de bir sorsak dedim. Nihayet Sungur Ağabey geldi. Biz sormadan yatsı namazını kılarken baktı vaziyeti gördü. Hiçbir şey demedi. Namazdan sonra dersler okundu.

“Bir yıl sonra geldiğinde aynı salon tıklım tıklım doluydu, namaz kılmayan yoktu. Üstelik herkes Ehl-i Sünnet namazı kılıyordu. Sungur Ağabey önceki gelişini unutmamış olacak ki, ‘Ali İhsan geçen sene taşla namaz kılanlar vardı. Onlar niye gelmiyor, yoksa onları küstürdünüz mü?’ dedi.

‘Vallahi hepsi burada!’ dedik.

‘Nasıl yani?’

“Ben cevap vermeden onlar:

‘Ağabey sen rahatsız olma, biz hakikatı taptık’ dediler.

‘Nasıl oldu? Anlatın’ dedi.

‘Risale-i Nur’u okuya okuya namazın nasıl kılınacağını, ellerin önde bağlanacağını öğrenip ona göre kılmaya başladık’ dediler.”

2006 yılında 101 yaşınday-ken vefat eden (halk arasında-ki ismiyle) Ayşe Apa

Üstad Bediüzzaman'ı Kosturma'da esirken gören Siüşeva Ayşe 100. doğum yılında görülüyor

Dr. Rauf Bey

“Burada Azerbaycan’lı merhum Dr. Rauf’tan bahsetmek isterim. Çünkü o, Nur’ları tanıdıktan sonra pek çok insanın imanının kurtulmasına vesile olmuştu. Kendisi bir diş hekimi idi. Risale-i Nur’u tanınması çok enteresandı. Sungur Ağabey için halen ‘Ben bu zatı anamdan atamdan daha çok severim’ der.

“Risale-i Nur onda adetâ bir şok etkisi yapmıştı. Aslında bütün Azerîlerde bu etkiyi görmek mümkün... Çünkü en koyu bir küfür karanlığından çıkmışlardı. En zulmetli bir ortamdan, en nuranî ve yüksek bir hakikatle yüz yüze gelince, adetâ elektrik çarpmışa dönüyorlardı. Bunu yüzlerce Azerî’de gördük. İçlerinden biri bunu şöyle dile getirmişti: ‘Sizde bizim gibi heyecan olmadığını görüyoruz. Çünkü sizde bin senedir İslamiyet var. Risale-i Nur, Nur üstüne Nur olarak gelmiş. Ama bizde her zaman zulmet olmuş. İslamiyet de Şialık tarzında gelmiş. Onun için ilk defa saf ve nuranî bir hakikatla karşılaşınca adetâ çarpılıyoruz.’

“Dr. Rauf, Sungur Ağabey’i görüp tanıdıktan sonra çok duygulanmış ve ‘Kardeşim, ben bu kişiyi atamdan, anamdan özüme daha yakın görürüm’ demişti.

“Dr. Rauf’un hayatı çok maceralıdır. Komünizm zamanında büyük ruhî bunalımlar yaşamış, kendini sefahate vermiş. Daha sonra arayışa girerek felsefe kitaplarını okumaya başlamış. Tatmin olmayınca Hind felsefesine yönelmiş. Orada da tam aradığını bulamamış. Komünizmin çökmesinden sonra camilere gidip hocalara sorular sormaya başlamış. Kur’an meallerinden gerçeği bulmaya çalışmış. Kendisiyle tam bu esnada tanıştık.

“1992’de bir camide namaz kılıp acele çıkmak üzereyken yanıma yaklaşip konuşmak istediğini söyledi. Bana bir soru sordu. ‘Kardeşim ben namazda sehiv ettim, olur mu?’ ‘Olur, yeni öğreniyorsun, düzeltirsin’ dedim.

‘Sen Türk müsün?’

‘Evet Türküm.’

‘Aaa ne yahşı. Beni Türk Konsoloslughuna götürür müsün rica etsem?’

‘Hayırdır. Türkiye’ye mi gideceksin?’

‘Yok, ben Kur’anı ilmî bir şekilde tefsir eden ve bizim bütün suallarımıza cevap veren bir kitap arıyorum. Bunu herhalde Türkiye Konsolosluğu bilmelidir. Bizzat Konsolostan isteyeceğim.’

‘Kardeşim, bizim Konsoloslar böyle konulara merak duymaz. Ama ben sana bir kitap vereyim.’ deyip yanımda bulunan *Otuzüç Pencere*’yi verdim.

‘Ben hikaye kitabı istemiyorum. İlmi kitap istiyorum!’

‘Bu da ilmî bir kitaptır. Bak telefonum da burada. Hoşuna gider, beğenirsen sana devamını da veririm.’

‘Aldı kitabı ve bana rica etti,

‘Gitme, benim suallerim var.’

‘Sor!’

‘Yok hem bir yerde oturalım, bir şeyler yiyelim, hem sohbet edelim.’

‘Benim işim var, misafirlerim var, gideceğim.’

‘Vallahi seni bırakmam!’ dedi. ‘Ya senin dediğin yere gideriz, ya da benim dediğim yere. Ben nice zamandır böyle bir Türk’ü ancak bulmuşum.’

‘Kusura bakma benim misafirlerim var, ben gelemem. Ama sen bizimle geliyorsan gidelim.’ dedim.

En sağda Dr. Rauf, Bakü'de bir sohbet esnasında

Hazinesine Düşmüşem

Kalktık hep beraber dersaneye gittik. Dersane kırmızı kitaplarla doluydu. Sungur Ağabey yirmi külliyat getirmişti. Tabii o içeriye girip kitapları görür görmez mest oldu, 'Hazinesine düşmüşem.' dedi. Azerî gençlerin risale okuduğunu görünce, Türkçeye çok hevesli olduğundan, 'Ne güzel, siz Türkiye'ye mi gittiniz?' diye sordu.

'Yok, biz burada öğrendik.' dediler.

'Dedim, 'Ne sorunuz var, sorun?'

'Bana baktı ve sert bir şekilde elini kitabın üzerine koydu:

'Bana Cennet Cenhenemi subut (isabet) et!' dedi.

'Gülümsedim.

'Ne acele ediyorsun, ölünce göreceğiz'

'Ben çok ciddiyim ha! Sen demedin mi, bu kitaplarda her şeye cevap var?'

'Kardeşim okumak lazım, anlamak lazım, öyle birden olmaz ki?'

'Sen oku, men sehere kadar kulak asmağa hazırım.'

'Allah Allah ne biçim insan bu?' dedim. Nerden okuyayım ya Rabbi, ne okuyayım derken, *Haşir Risalesi*'nin Yedinci Hakikatı'ndan başladım. O da böyle çivi gibi çakılmış, hiç gözünü kırpmadan bana bakıyor. Acaba kabul ediyor mu, anlıyor mu, diye düşünüyorum. Bakıyorum hiçbir reaksiyon yok, bir tepki vermiyor. 'Acaba anlamıyor mu?' dedim. 'Herhalde burayı anlamadı' deyip *Yirmi ikinci Söz*'deki Tevhid bahislerine geçtim, oradan okudum. Yine aynı çivi gibi çakılmış halde dinliyor. Sonra *Yirmi Dokuzuncu Söz*'den, 'İnce Remizli Bir Mesele'yi okurken, sonuna doğru birden fırladı ayağa kalktı.

'Tamam, ben aktardığım kitapları taptım!' (Aradığım kitapları buldum.)

'Bunlar neçe tomundur?' (Kaç cildir?)

'On iki cilt.'

'Tamam, hennisini alıyorum!' dedi ve cebinden para çıkarmaya başladı. Biz o güne kadar parayla kitap satmamışız, para alıp vermek ağırımıza gitti.

'Bu kitap senin olsun, biz satmıyoruz.'

'Yok yok, benim pulum çohtur. Hammısını alacağım.'

'Al bu *Lem'alar* da senin olsun.'

'Yok ben hennisini alacağım.'

'Al bu *Asâ-yı Musa* da senin olsun. Vallahi daha vermem. Sen git oku, ondan sonra gel!'

Baktı ki daha vermiyorum, kitapları aldı. Çıkarken ‘Bak bu on, onbeş kardaşı al gel. Öyle bilin ki Göyçay’da iki mertebeli (iki katlı) eviniz var. Size bir koç keseyim, bir hafta konak edeyim. Adım Doktor Rauf. Diş Hekimiyim. Diş Hastanesinde çalışıyorum. Samit kişinin oğluyum. Kime sorsanız tanır.’

Babası Komünizm döneminde sekiz kolhozun (hayvan çiftliği) müdürlüğünü yapmış, meşhur biriymiş.

‘Tamam geliriz İnşaallah.’ dedim.

Ayrılırken hatırlatmayı ihmal etmedi:

‘Yadınızdakı çıkar, unutursunuz ha!’

‘Tamam.’

‘Rauf doktor, Samit kişinin oğluyam.’

‘Tamam’ dedik. Ardından ayrıldı gitti.”

‘Aradan iki ay geçti, hizmetin yoğunluktan gidemedik. Türkiye’den ağabeyler gelmişti. İki gün sonra Gence’de dersanemizi ziyaret edelim dedik. Bir taksi kiraladık. Yolumuz Göyçay’dan geçiyordu. Birden hatırıma geldi. ‘Yahu o Rauf doktor da o kadar gelin diye ısrar ettiydi. Burada diş hastanesi var mı?’ dedim.

‘Azerî kardeşler cevap vermeden önce şöfor:

‘Kimi arıyorsunuz?’

‘Burada uzun boylu bir diş hekimi arkadaşımız vardı, Rauf!’

‘Ha Rauf doktor, açkılı (gözlüklü) uzun boylu. Samit kişinin oğlu.’

‘Vallahi doğru, Samit kişinin oğlu!’

‘Uzak mı bir selam versek’

‘Başöstüne!’ dedi, hemen arabayı sürdü.

Gittik, tam adam eğilmiş hastasını tedavi ediyordu. Ben hafifçe omzuna dokundum. Beni görür görmez tanıdı, hastayı da, aletleri de bıraktığı gibi büyük bir heyecanla:

‘A gardaşım, harda kaldınız? Biz sizi gözlüyoruz!’

‘Konaklar var dışarıda!’

‘Hadi gidiyoruz eve!’

‘Biz Gence’ye gidiyoruz.’

‘Vallahi bırakmam!’

‘Arkadaşlara söz vermişiz.’

‘Neyse epey çekiştikten sonra dönüşte uğramağa söz verdik.

‘Biz bindik giderken el sallarken:

‘Koçu da unutmamışam haa!’ .

‘Kesme inan ki geleceğiz’

‘Kestim bile.’ dedi.”

“Yahşı Adamlar”

‘Biz ayrıldık tabii. Gitmiş koçu kesmiş. Gence’den ertesi gün döndük geldik. Fakat bize yediriyor, kendi yemiyordu. Meğer bizden önce Hind felsefesi kitaplarını okumuş, oradan kendisine Vejeteryanlık bulaşmış. Annesi de namaz kılan bir teyzemiz, bize hizmet ediyordu. Biz yerken, ‘Rauf bunlar ne yahşı adamlar, hem namaz kalıyorlar, hem de et yiyorlar. Sen de bunlar gibi olsana!’ dedi. ‘Allah Allah namazla etin ne alakası var?’ diye düşündük. Gidiyor geliyor, kadıncağz bize yalvarıyor, ‘Aman bu oğlumu kurtarın, bu da sizin gibi olsun. Hem namaz kılsın, hem et yesin!’

diyordu.

“Hakikaten baktım Rauf doktor et yemiyor. Önünde sütlaç gibi bir şeyle oyalanıyor. O zaman anladım.

‘Doktor yesene!’

‘Yiyeceğim yiyeceğim’ deyip geçiştiriyordu.

“Sonra Risale-i Nur’ları tanıyıp Türkiye’ye gelince, ‘Merak etmeyin yemediklerimin hepsini kaza ediyorum’ demişti.

Rauf, ‘Burada bir ay kalın, bize her şeyi öğretin’ dedi. Biz de ‘Böyle olmaz. Eve ders koyacaksınız, her hafta geleceğiz.’ dedik.

“Derken evi dersane oldu. O evde çok insanlar nurları tanıdı.

“Bu arada Sungur, Bayram, Abdullah, Hüsnü Ağabey’ler hep geldiler, misafir oldular. Bir sene sonra da mülk dersane alındı. Sungur Ağabey Rauf’a çok alaka gösteriyordu. Gelince onu oturtur, ders okuturdu. Hatıralarını, geçmiş teessüratını anlattırırđı. Risale-i Nur’dan önceki halet-i ruhiyesini anlatırken şöyle derdi:

Öldük Dirildik!

‘Siz bu Nur’ları okuyorsunuz maşaallah. Üstad’ın ehl-i dalalete dair yazdığı yerleri yaşamadığınız için öyle geçiyorsunuz. A gardaş biz onları yaşadık. Defalarca öldük dirildik. Bize öleceksin, yok olacaksın derlerdi. Hiç Allah’tan ahiretten bahseden yoktu. Bizde bir hayat var, yalnız bu dünya. Ne yapalım, dünyadan kâm alalım. Ömrümüz uzun olsun diye bir gün yatıyorduk, bir gün yatmıyorduk. Üzülüyorduk. Diyorlardı ki üzülmeyin siz ölünce biz sizi yaşatacağız. İsmimizi fabrikalara, yollara vereceğiz. Gardaşım men öldükten sonra adımı fabrikalara vermişsen bana ne faydası var. Doyurmuyordu bizi. Ruhumuz manevî azap içinde çırpınıyordu. Üstad’ın o ehl-i dalalet için yazdığı mânâları aynen biz yaşadık.

‘Ama bizde bir kanaat vardı. Türkiye’ye bir gidebilsek veya görebilsek, hayatımız değışecek diye bir inanç vardı. Türkiye’ye karşı muazzam bir muhabbet vardı. Hatta gider, Karadeniz’in lepelerine (dalgalarına) elimi salardım ki, bunlar Türkiye’nin sahiline değımiş, dönmüştür diye... Ağlardım, severdim. Sonra Türkiye sınırına giderdik. Polis durdururdu. Oradan havayı içimize çekerdik, bu Türkiye havasıdır diye. Kendimizi tesellî ederdik. Gel zaman, git zaman onbeş dakikalık bir kaset bulmuştuk. Babası bakan olan bir arkadaş Türkiye’den getirmiş, içinde şarkı türkü vardı. Onu dinler dinler ağlardık. Türkiye’ye karşı sebebini bilmediğimiz böyle bir muhabbet, bir aşk vardı.

‘Sonra kapılar açıldı, Türk’ler gelip gitmeye başladılar. Baktık bunlar da bizim gibi adamlar. Bazen biz onları, bazen onlar bizi aldatıyorlar. Peki, bizim bu Türkiye aşkımız nereden ileri geliyor? Sonra Risale-i Nur’u bulduk. Sizi inandırayım ki, ben o hayalimde beklediğimden daha fazlasını buldum. Şimdi ben dünyadayken Cennet hayatı yaşıyorum. O aradığım hoşbahtlığı buldum. Eskiden ızdırabımdan geceleri ağlardım. Şimdi de sevincimden ağlıyorum. Allah’a şükrediyorum. Allah’ı bu derece tanımak olur muymuş? Bu derece Cenab-ı Hakk insana bir ilim verir miymiş? Bu kadar yüksek seviyede bir ilim varmış demek... Bu da gelmiş bize nasip olmuş. Ne kadar şükretsek azdır.’

“Sungur Ağabey Doktor Rauf’a Türkiye’yi gezdirip her yerde bunları anlattırırđı.

Mustafa Sungur, Şeyh Sanan Tepesi'nde

“Doktor Rauf, Risale-i Nur’u tanıdıktan sonra, iman ve Kur’an hizmetinde büyük bir ihlâsla 15 yıl çalıştı. 2006’da vefat etti. Beyninde bir problem olmuş, felç gelmiş. Zaten Nur’ları tanımadan önce perişan bir hayatı varmış, ölümün eşiğindeymiş. Risale-i Nur’la adetâ yeniden dirilmiş. Onun ilk halini görenler iyi bilirler. Gözlerinin ferî sönmüştü. Annesi bu ölecek diye ızdırap içindeydi.

“Risale-i Nur’u bulduktan sonra onbeş sene imanlı bir hayat yaşadı Doktor Rauf. Çok hizmetlere vesile oldu. Her hafta evinde ders vardı. Bir de dersanedeki derse gelir, Pazar günlerini hizmete ayırırdı. Her Pazar dersane açılıncaya kadar, bir köye gider gelir, açılınca başka bir köye gider. ‘En fazla gittiğim yere bir yıl gitmişim. Bir yıl sonra orada dersane açılmıştır’ demişti. ‘Haftanın bir gününü bir yere ayırırsanız, gider gelerseniz mutlaka orada dersane açılır’ derdi. Böylece on tane dersanenin açılmasına vesile oldu. Şimdi Azerbaycan’da yetmişten fazla dersane var. Bir o kadar vakıf kardeşlerimiz var. Türkiye ile Sungur Ağabey’le alakadardılar. Hep gelip gidiyorlar.”

Asya Toprağı

Sungur Ağabey, gerek Rusya ve gerekse Türk Cumhuriyetleri’ndeki hizmetlerle alakasını başından beri sürdürür ve bu alaka giderek artar.

Şimdi Rusya’da Yujikov’lar, Aleksandır’lar, Wiladimir’ler, Sofia Valentina’lar, Sergey’ler Sungur’u tanımakta, “Üstad’ın talebesi” diye büyük hürmet etmekte ve gelenlerle binler selam ve sevgilerini göndermektedirler. Türkiye’de Sungur’u takdir edemeyenlere inat, onlar Sungur’u görmek için can atmakta ve gelenlerle Sungur’a binler sevgi ve binler selam göndermektedirler.

Sungur, Avrupa’ya bir iki kere gittiği halde Rusya ve Türk Cumhuriyetlerine belki yirmiden fazla gidip gelmiştir. Bu gidiş gelişleri yaşlı olmasına, yaşadığı rahatsızlık ve sıkıntılılarına rağmen devam eder. Bazen sağlık nedeniyle gidemese bile telefonlarla irtibatını sürdürür.

Hatta Türkiye’de umûmî derslerde Rusya’daki kardeşlere telefon açtırıp, oradaki hizmet havadislerini kaç defa ses yükseltici ile dinlettiğine şahit olmuşuzdur. Telefonun ucundaki kardeş güzel hizmet haberleri verdikçe Sungur Ağabey, koltuğunda adetâ keyiften dört köşe olur, yüzünde sevinç rüzgârları eser. İsim isim oradaki kardeşleri sorar. Daha daha ne haber deyip yeni bilgiler alır, topluluğa dinlettirir. Yeni açılan dersaneleri ve Nur’larla imanlarını kurtaranları duydukça adetâ hayat bulur. Onun bu halini görünce hayalen büyük Üstad’ın zamanına gidip, “Sungur seni Rusya’ya göndereceğim. Tiflis’te medresemi açacaksın!” sözlerini hatırlayıp duygulanmamak elde değil.

Bir gün, “Ağabey hep Asya’ya gidiyorsunuz, Avrupa’ya neden gitmiyorsunuz?” demiştim.

“Kardeşim Avrupa’ya bir kere gittim. Sanki bana açık hava hapisanesi gibi geldi. Nedense Rusya

ve Türkistan, Asya toprağı olduğundan mıdır, bana öyle gelmiyor.” demişti. Bu da gösteriyor ki, Rusya ve Asya hizmetleri ile Sungur Ağabey manen tavsif edilmişti.

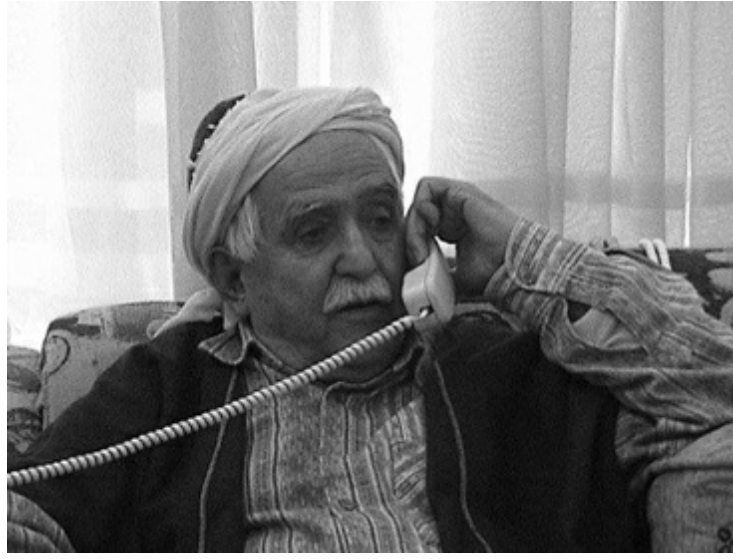
Rusya Mektupları

1992’den sonra, Sungur Ağabey’in arkasında büyük himmet ve teşvikleri olan Rusya ve Türk Cumhuriyetlerindeki hizmetler her geçen gün gelişme kaydeder.

Bu gelişmeler, oralarda bulunan Nur talebeleri tarafından, zaman zaman kaleme alınan mektuplarla dile getirilir. Bu mektuplarda yer alan hizmet haberlerinin altında yatan, karanlığın artması nisbetinde nurun parlaması gerçeğidir. 80 yıl boyunca yoğun küfür karanlığında kalan bu insanlar, birden iman nuruyla karşılaşınca adeta şok tesiri geçirir ve çok hızlı bir dönüşüm içine girerler.

Bu mektuplar, başta Resulullah (a.s.m.) olmak üzere, Üstad’ın himmetlerini ve Mustafa Sungur’un yıllardır Rusya ve Türk Cumhuriyetleri için yaptığı olağanüstü gayretlerini gösterir.

Yazılmış yüzlerce mektup içinden seçtiklerimize burada yer vereceğiz.

Sungur Ağabey, gidemediği hizmet mekânlarıyla telefonla irtibat halinde

Bu mektupları okudukça oralarda ihlâsla hizmet eden kardeşlerimizle hayalen beraber olacak, adeta geçmişte serhat boylarındaki akıncıları hatırlayıp, onların arasına katılacak, şehirleri ve kasabaları gezecek, diz çöküp onlarla Nur dersleri dinleyecek, şevk ve gayretiniz artacak.

Hizmetin gelişmesini takip edebilmek bakımından mektuplara, yazıldıkları tarih sırasına göre yer verdik:

İlk Hizmet Heyecanları Yıl 1994

Rusya’nın dağılması üzerinden henüz dört yıl geçmiştir. Nur hizmetlerinin ilk yılları şaşılacak derecede hızlı ve bereketli bir gelişme gösterir. İlk hizmet heyecanlarını yansıtan ve sadık rüyalarla teşvik edilen hizmet haberlerinden burada sadece birkaçını sunacağız.

Önce Mustafa Sungur Ağabey’in izin ve duasıyla 1992’de Azerbaycan’a giden ve bu hizmetlerde büyük pay sahibi olan Dr. Ali İhsan Bey’in yazdığı 1994 tarihli mektubundan bazı bölümler:

“...Azerbaycan’da Nur hizmetleri günden güne inkişaf ediyor, yayılıyor, yeni dersaneler açılıyor, elhamdulillah. Biz İbrahim’le Halklar Dostluğu’ndaki dersanede kalıyoruz. Ve sırayla diğer şehirlerdeki dersaneleri geziyoruz. Mingecevir’de Zekeriya, Küçük Ilgar ve Elsever kalıyor. Gittik, çok güzel bir cemaatları var. Yakın ilçelere de bir iki yere ders koymuşlar. Göyçay’da eski dersane

soğuk oluyor diye, yeni sıcak bir yere taşındık. Burayı bir adam, on yıllığına bedava verdi. Oğluyla beraber derslere geliyor. Göyçay'da cemaat salona sığmadığı için çocukları ders akşamları kabul etmiyorlar. Burada Mehman ve İsmail kardeşler kalıyorlar. İsmail Vendam'daki derslere de gidiyor. Vendam on beş bin nüfuslu bir köy. Şimdi her akşam sırayla evlerde dersler oluyor. Bu köyden bazı kardeşler yakın iki köye de ders koymuşlar, gidiyorlar. Köyde küçük bir dersane temeli atılmış. Su basmanına kadar yapmışlar. Kerpiçini Göyçay'den Bayram Ağabey'in tanıdığı Ali Bey vermiş. Baharda yapacaklar.

Üstad'ı Görenler Var

“Göyçay Mescid'inin yanındaki dersanede Cuma namazından hemen sonra kalabalık bir ders oluyor. Bu derse bazı askerler geldiler. Bir iki hafta sonra Risaleleri götürüp bölüklerinde mescit açtılar. Çok kimseler mescide gelmiş, soru sormuşlar. Bunlar yeni oldukları için sorulara cevap vermede zorluk çekmişler. Geldiler, ‘Bir kardeş gelsin, yemesi, elbisesi askeriye olmaya şartıyla bize Risaleleri okusun, okutsun!’ dediler. Büyük Ilgar gitti. Bir aydır orada yatıyor, kalkıyor. Mescit dar gelmiş. Geniş bir yer almışlar. Çok iştiyaklı gençler var. İçlerinde bir subay, ‘Ben *Âyetü'l-Kübrâ*'yi ezberleyeceğim’ demiş. Bu zabitan tanıdığı birisi Sumgayt'ta evini dersane olarak veriyor. Sumgayt'ta cemaat var, bu hafta dersaneyi de açacağız İnşallah.

“Gence'de Prof. Dr. Sabir Aliyev'e *Mesnevi*'yi verdim, okudu. ‘Bu kitap ilhamla yazılmış ve dili çok şirin bir dildir’ dedi.

“Bu zat Türkiye'ye gelip gezmiş. Seyahatini ve gezip gördüğü Türkiye'yi 64 kıtalı bir şiirle öve öve bitirememiş. Fakat en sonunda Türk dilinin çok basitleştiğini görmesi kendisini çok üzmüş. Bu şiirde Türkiye hasretini ve övgüsünü belirten kıtalardan ikisini aldıktan sonra, dil konusunda Türkiye'nin geçirdiği değişimi hicveden bölümlerine yer vereceğiz:

Bu Gerçek mi?

*“Bu gerçek mi yalan mıdır İlahî,
Yalan mülkü talan mıdır İlahî,
Olmaz olay, olan mıdır İlahî,
Men Türkiye toprağına gelmişem,
Gardaşımın ocağına gelmişem.
Men bu yeri yukarlarda anardım,
Hasretine hicranına yanardım,
Cenneti de Türkiye'de sanardım
Şükür Hakk'ın Cennetine gelmişem,
Ulemalar sohbetine gelmişem.*

Dilim Dilim Dilmişler

*“Oddu güne nurdu aya tay dilim,
Yatan deniz, gürşad akan çay dilim,
Dilim dilim dilimlendin vay dilim
Men govuşma eyyamına gelmişem
Dil birliği bayramına gelmişem*

*Bu devletin bir kara gün eli var
Burda sanki herkesin öz dili var
Bu oyunda bir alçağın eli var
Men o eli vurmağ için gelmişem
Birliğimi kurmağ için gelmişem
Dağ dilimi kaya kaya oyuplar
Yerinde bir kül tepesi koyuplar
Dişlerini çekip şiri soyuplar
Şimdi onu ağlamaya gelmişem
Düşmenimi dağlamaya gelmişem”
Lal Ermeni dilman Türke dil açar
Dilin yansın dil kapayan Dilaçar (Agop)
Nice bulsun kıfildanan (kilit) dilaçar
Men bu dile derman için gelmişem
Bu dermana ferman için gelmişem”*

Şimdi bu zat, birliği, dermanı, fermanı hepsini Risale-i Nur'da görüyor.

Umûma binler selam eder, ellerinizden öperiz”

Ali İhsan

Maya Tuttu Yıl 1997

Bu mektup, 1997'in Aralık ayında kaleme alınmıştır. Orta Asya'da ecdadın büyük âlimlerinin çıktığı o topraklarda artık hizmetlerin maya tuttuğunu ve kökleşmeye başladığını haber veriyor. Oradaki Nur talebeleri tarafından, çeşitli şehirlerdeki hizmetler özetleniyor. Birlikte takip edelim:

“Bereketli ve seviyeli geçen, birçok yerde yapılan kitap okuma programlarımızın ardından meydana gelen inkişaf ve intişarları ile kardeşlerimizin bazı rüyalarını bu mübarek günlerde dualarımıza vesile olması için arz ediyoruz:

“Buradaki Mevlam Firdevsî rüyasında Türkiye'ye gitmiş, bir büyük dersanede nuranî yüzlü bir zatın Özbekistan'dan geldiğini öğrenince, ‘Kardeşim Risale-i Nur Özbekistan'a bir güneş gibi doğdu. Hz. Üstad'ın her bir talebesi bir güneş gibidir. Kıymetini biliniz!’ demiş. Üç ay Risale-i Nur'u anlama mücadelesi veren Mevlam Firdevsî, anlamaya başladığı günlerde gördüğü bu rüyayı bir teşvik, bir tebrik olarak kabul ediyor. Hakikaten bu nur güneşinin tesiri yalnız Özbekistan'da değil, Kırgızistan, Kazakistan ve Türkmenistan'da da görülüyor.

“Kırgızistan'ın başkenti Bişkek'te yeni açılan dersane dolup taşıyor. İlahiyat Fakültesi'nde okuyan Süleyman isimdeki Kırgız genç, Cuma namazından sonra Allaha ağlayarak yalvarmış, ‘Ya Rabbi! Bu kadar fikir cereyanları içinde bana en doğru yolu göster, ben de o yolda gideyim!’ diye dua etmiş. Çıkışta kardeşlerden biri yanına gelerek tanışmış ve hemen yakında bulunan dersaneye çay içmek için teklifte bulunmuş. Süleyman Nur hizmetine böyle girmiş. Şimdi kitap elinden düşmüyor. Dersanede bulunan vakıf kardeş Haşim'e, ‘Ağabey, o kadar çok genç getireceğim ki, başımı kaşıyacak vakit bulamayacaksın!’ demiş ve öyle de yapmış.”

...

“Kazakistan'ın maden dağı mânâsına gelen maden şehri Kentav'da bir müddet dar, sıkıntılı ve soğuk bir yerde hizmetler devam etti. Sonra kardeşler kiralık bir yer aramaya başladılar. O günlerde

Türkmenistan'lı Kurban Muhammed, Üstad'ı rüyasında görmüş. Üstad'ımız, 'Bir yer açarsanız, açılışına külliyat ile geleceğiz' demiş. Yer arayışı devam ederken cemaatten bir kardeş komşusunun boş dairesini istemek için gitmiş. Ev sahibi burada ne yapacaklar deyince anlatmış. Sonra Kurban Muhammed yanlarına giderek bir ders okumuş, 'İşte biz bu kitapları okuyoruz. Ayrıca camide ve bazı köylerde de sohbetlerimiz var' demiş. Ev sahibi 'Oğlum 18 yaşına gelip evleninceye kadar burası boştur. Kira da istemiyorum. Ayrıca size hiç kimse dokunamaz, hizmetinize devam edin' demiş. Kardeşler sevinçle hemen taşınmışlar. Köylere kadar intişar eden hizmetin bereketiyle Kentav'da da bahçeli güzel, müstakil mülk bir yer satın alındı."

Rüya Değil

Kızılıordu, asıl adı Akmesic. Tarihte Altınordu Devletinin payitahtı olarak geçer. Burada Bekir Yalım Ağabey bulunduğu zamanlar, rahmetli Bayram Ağabey'in muavenetiyle alınan, şimdi tamir ettirdiğimiz bahçeli dersanemizde hizmetler devam ediyor. Burada vakıf olarak kalan Buharalı Muhammed Kâmil, Miraç Gecesini tebrik için telefon etmişti. Bizi sevindiren yeni bir dersanenin haberini verdi. Yeni dersane roketlerin fezaya atıldığı Baykonur şehrinde açıldı. Bir Türkmen, bir de Kazak kardeşimiz burada kalıyorlar. Muhammed Kâmil, yakında geçirdiği apandist ameliyatından sonra dersaneye geldiği ilk gece hiç uyuyamamış. 'Hizmetleri düşünüp planlar yapıyordum. (Bu rüya değil) Baktım Üstad Hazretleri ile Tahirî Mutlu Ağabey, birlikte odaya girdiler. Üstad Muhammed Kâmil'i göstererek Tahirî Ağabeye, 'Bu Kâmil, mutlu olacak' demişler."

Tercüme Faaliyetleri

"Üç yıl aradan sonra bazı gazetelerde, tercüme edilen kitaplardan iktibaslar çıkmaya başladı. Kitap tercüme hizmeti yetişen kardeşler tarafından devam ettiriliyor. Başta Özbekçe, Kazakça, Kırgızca, Tacikçe ve Türkmençe on kadar Risaleyi Ocak ayı içinde baskıya göndereceğiz. Azerbeycanlı kardeşlerin hazırladığı tarihçenin bir benzerinin tercümesi Özbekçe ve Türkmençe başladı. *Küçük Sözler*'in tercümesini yapan ağabeyler ise *Büyük Sözler*'in 25. 26. 29. Sözler'in dışındaki kısımları bitirdiler. Sizlere selam ediyorlar.

"Muhterem ağabeylerimiz, umûma selam eder, hürmetle ellerinizden öperiz. Duanıza muhtaç, Orta Asya'daki kardeşleriniz."

02. 12. 1997

Türkistan

Rusya Nurlanıyor

Yıl 1999

Ve artık 2000 yılına bir kala Rusya'da doğan Nur güneşinin parıltıları iyiden iyiye hissedilmekte, gözleri ve gönülleri aydınlatmaktadır. Orta Asya'daki hizmetlerden sonra şimdi de 22 Aralık 1999 tarihli "Rusya Nur Talebeleri" imzasıyla yazılmış mektuptan bazı bölümler sunuyoruz:

"Aziz ve muhterem ağabeyler.

"Geçen mektuplarda arz eylediğimiz gibi, ta Rusya'ya ilk ayak bastığımız günden beri çok sür'atli, vüs'atli hizmetlerin şahidi oluyoruz. Kitap basımı, yeni dersanelerin açılması, muhtelif insan tabakalarında ve muhtelif makamlarda Risale-i Nur'un tanıtılması devam ediyor. Bu sene Rusya Müftülüğü tarafından düzenlenen iki büyük konferansta Risale-i Nur tanıtıldı. Bunlardan biri, 'Rusya'nın Manevî İntibahında Müslümanların Rolü' adı altında yazın Moskova'da meşhur Kosmos Oteli'nde tertiplendi. Bu konferansta dünyanın muhtelif ülkelerinden gelmiş iştirakçilerle tanıştık,

kitap hediye ettik. Ayrıca dış salonda kitap satışı tertiplendi. Bu konferansta birçok mühim kararlarla beraber devlet seviyesinde Rusya Federasyonu topraklarında İslam'ı tebliğın başlamasının 1400 sene-i devriyesini 2000 senesinin Nisan ayında büyük bir merasim şeklinde kutlanması kararı alındı.

Nikolay Kardeş!

“Şimdi burada hummalı bir şekilde tercüme, tashih ve dizgi işleri devam ediyor... Yakın zaman öncesi Kırım'dan Fahreddin kardeş buraya geldi. Bir vesile ile Ulyanovsk şehrine, oradan da Başkırdistan'ın başkenti Ufa şehrine gitti. Kırım'da bahçeli bir evi dersaneye vermiş Neriman kardeş var... Novgorod'da Rus Müslümanlar birkaç aydır dersane arıyorlardı. Şimdi bu Ramazan ayında Novgorod'un güzel bir yerinde iki odalı bir daire buldular. Petersburg'tan Resul ve Azerbeycan'dan yeni gelmiş Vugar kardeşler orada kalıyorlar. Rus Müslümanlar her gün dersaneye gelip ders dinliyor, hatta dersanenin zarurî işlerinde kardeşlere yardım ediyorlar. Bir ders günü Nikolay isminde biri dersten sonra kardeşleri kucaklayarak, ‘Risale-i Nur’un gelmesiyle Rusya kurtuldu. Bin sene çektiğimiz bin katını daha çeksek, bu netice için ucuzdur!’ demiş. O kardeş, kendi iş yerinde ders koymuş. Onların kurdukları bir vakıf var. Esas çalışmalarından biri de hapishanelerde manevî terbiye işidir. Şimdiye kadar Rusça risalelerden hapishanelere götürmüşler, şimdi ders de koyacaklar. Novgorod'da dersane açılan günün gecesi, Resul kardeşle onradaki Nikolay kardeş aynı rüyayı görmüşler. Görmüşler ki Deccal'a ölüm hükmü veriliyor.

...

“Sibiryada da keyfiyetli hizmetler devam ediyor. Novosibirsk'te, Krasnoyarsk'da, Omsk'da, İrkutsk'da kardeşlerin gayretiyle çok inkişaf var... Yekaterinburg'ta Behram Kardeş çok faal hizmetlere devam ediyor. Üniversitede Risale-i Nur tanıtılıyor, yakın şehirlerde dersler koyuluyor.

“Perm'de davet üzere kardeşler 40 dakika mesafedeki bir yatılı okula gidip 50-60 talebeye ders okumuşlar. Sonra okulun müdürü rica edip muntazam gelmelerini, hatta gerekirse arabayla aldıracaklarını söylemiş.

...

Bu arada ‘Nur-u Bedi İlim ve Kültür Vakfı’ da kuruluyor. Dua edin, Cenab-ı Hak, devam, gayret, sebat ihsan etsin.

Rusya Nur Talebeleri

Rusya'da 170 Bin Kitap Yıl 2000

Haziran 2000 tarihli mektup da Üstad'ın yıllar önce ‘Nev-i beşerin din-i fitrîsinin istikbalde İslamiyet olacağına’ dair beyanlarını doğrulayan güzel gelişmelerle dolu. Uzun mektuptan sadece birkaç bölüm alıyoruz:

“Aziz ve Muhterem ağabeyler,

“Bu sene Cenab-ı Hakk'ın ihsan ettiği hizmet-i imaniyeden tahdis-i nimet nev'inden behsetmek istiyoruz. Kitap tab'ı, yeni dersaneler açılması, radyo ve hapishane hizmetleri ve Üniversite faaliyetleri devam ediyor. Bu yakınlarda 20 bin nüsha kitap daha basıldı. Şimdiye kadar Rusya'da Türkçe, İngilizce, Rusça olmak üzere 170 bin nüsha kitap tabedilmiş.

...

“Kur'an'ı inceleyerek ilmî bir tez çalışması ile doktora yapmış bir Rus Hanım, camiye gelerek İslam'ı kabul etmek istediğini bildirmiş. Ona biraz anlatıp, Risalelerden birkaç kitap vermişler. O

hanım ertesi sabah camiye gelerek ‘Ben Kur’an’ı tetkik edip ilmî bir rütbe aldım, fakat bu kitaplarla ben iman, Kur’an, İslam ne imiş, yeni anladım’ diyerek heyecanla hayretini bildirmiş.

“Hapishanede Risale-i Nur’u tanıyıp hidayete eren Konstantin isimli bir Rus genci, başka bir hapishaneye naklolmuş. Orada risaleleri okuyarak başına cemaat toplamış. O hapishaneden ona İslamiyet’i ilk defa anlatan Novgorod Müslümanlarından birisine yazdığı mektupta, namaz hocası ve ne kadar mümkünse risale göndermesini rica ediyor ve diyor ki, ‘Rabbim kalb ve kulağı olan öyle insanlar yaratmış ki, onlar Risale-i Nur ve Bediüzzaman’ı kabule hazırdırlar.’

“Moskova’da Rusya’nın en büyük kütüphanelerinden biri olan ‘Yabancı Diller Kütüphanesi’ ile anlaştık. Oraya Arapça ve İngilizce kitaplar konulacak.

“Ukrayna’nın en meşhur papazının torunu Risale-i Nur’la Müslüman olmuş. Her gün Türkçe risalelerden ders okuyorlar. Onlar insanlara İslamiyet’i Risale-i Nur’la anlattıkları zaman dinleyenler hayretle, ‘Biz, Müslümanları elinde silah, merhametsiz birileri zannederdik. Bu ise bambaşka bir âlemdir. Bazen karşı gelen anne babalara, ‘Bizim de emsallerimiz gibi sarhoş, ayyaş, narkoman olmamızı mı istiyorsunuz?’ dedikleri zaman susuyorlar.”

03. 06. 2000

Rusya Nur Talebeleri

‘Rusya Dinsiz Kalamaz’

Yıl 2008

Yıllar geçtikçe hizmetin alanı ve boyutu genişlediği gibi, seviyesi de yükseliyor. İşte buna şahit, elimizdeki en yakın tarihli Rusya mektubu (22 Şubat 2008). Sungur Ağabey, her zamanki gibi Üsküdar medresesinde koltuğuna oturmuş, dersten sonra bu mektubu okutup şevkle dinliyor. Adetâ bütün zerratıyla, büyük bir zevk ve şevkle dinliyor. Mektubu okutmakla kalmıyor, aynı anda Rusya’ya bağlanıp canlı olarak, hizmet haberlerini yükseltici ile topluluğa dinletiyor. Evet, yer, Rusya’nın Batı’ya açılan kapısı Kaliningrad şehri. Şimdi orada hizmet yapan Azerî vakıf kardeşler Resul ve Âmin’e kulak veriyoruz:

“Rusya’nın Batı’ya açılan penceresi Kaliningrad’dan tüm ağabey ve kardeşlerimize binlerce selamlar!

“Üstad’ımızın bahsettiği Prens Bismark’ın memleketi, önceden Alman’lara ait olan Königsberg, 1946’da savaş tazminatı olarak Rusya’ya geçen ve Kaliningrad olarak isimlendirilen, Risale-i Nur’la şereflenen bir memleketir.

...

“Önceki mektuplarda anlattığımız, dersane ve ev dersleriyle beraber Askeriyede, Polis Akademisinde, Kolejlerde, Üniversitelerde, ihtiyarlar evinde ve hatta kiliselerde derslerimiz var. Artık bir sene oldu, Kaliningrad Mimarlık Koleji’nde her hafta başka bir sınıfta Nur derslerimiz devam ediyor. Aynen dersanedeki gibi kitapları dağıtıp okuyoruz. Sonra ders soru-cevaplarla devam ediyor. Öğrencilerden altmışa yakın teşekkür mektubu aldık. Öğrencilerin bir kısmı telefon açıp dersaneye geliyorlar. Hakikî saadeti, bu huzur verici kırmızı kitaplarda bulduklarını, Risale-i Nur’dan, hususen *Gençlik Rehberi*’nden çok etkilendiklerini söylüyorlar. Vitali (Şimdi Halit) isminde bir genç, ‘Hayatımda bir kitaba böyle bağlanmamıştım. Okudukça okuyasım geliyor. Ve bu kitapları okuyanlarla, Müslümanlarla görüşmek ve hep Allah’tan konuşmak istiyorum. Hep sizinle birlikte olmak istiyorum’ diye yazıyor.

“Kolej hizmetlerimize vesile olan Rusya Milletvekili Yojikov’la dersanede yapılan bir memur dersinde Üstad’ımızın Kastamonu Mektuplarından birisinde, ‘Üç dört aydır, dünyanın vaziyetinden ve harbinden hiçbir haberim yokken Avrupa’da, Rusya’daki çoluk çocuğa acıyarak tahattur ettim...’ ifadesini okuduğumuzda kendisi gözyaşlarını tutamayıp kolejde bu iman derslerini başlatan ve o gün

orada ders anlatan siz-biz değil Üstad Said Nursî idi' dedi.”

Aleksandır

“Kolejlerde olduğu gibi üniversitelerde de güzel hizmetler var. Rus genç Aleksandır isminde bir öğrenci, üniversite kütüphanesine vermiş olduğumuz *Gençlik Rehberi*'ni okuyup, bizi bulup akşam derse geldi. Bir iki dersten sonra elhamdülillah Aleksandır Ali İhsan oldu... Maşallah Nur'ları okumada ve hizmetlerde çok gayretli... Dua edin, İnşallah çok gençlere vesile olur. Ailesine Müslüman olduğunu söylediği zaman tepki beklerken destek görmüş. Hatta ninesi *Tabiat Risalesi*'ni okumuş ve hayatında okuduğu en doğru hakikat ve ve en kolay anladığı kitap olduğunu söylemiş. Şimdi tüm ailesi Risale-i Nur'la Müslüman bir aile haline geldi.

...

“Elhamdülillah bunun gibi birçok hizmetler var. Sizleri ve dualarınızı bekleriz.”

Rusya Kaliningrad'dan kardeşleriniz Resul, Amin

II. BÖLÜM

Nurlu Sözler/Hatıralar

“Bu kitapların arkasında bir ruh-u kudsî var.”

Mustafa Sungur

* * *

“Hüsrev Ağabey, bir zamanlar gece hiç uyumaz, sabahlara kadar risale yazardı. Hatta *Zülfikâr*’ı yazdığı zaman sabaha kadar yorgun düştükten sonra başını yazı masasına dayayarak kırk beş dakika kadar uyuması kafi gelirdi. Üstad o zaman Hüsrev Ağabey için:

‘On ruhum olsa, dokuzunu Hüsrev’e veririm.’ demişti. O zaman Hüsrev Ağabey’in sadakati çok kuvvetliydi. Ben bunu Hüsrev Ağabey’e arzettim. Hüsrev Ağabey şöyle izah etti:

‘Bak Sungur! Şu tahta masaya Üstad demir dese ben de demir derim!’ demişti.”

* * *

“Isparta’da 1954 senesi idi. Hüsrev Ağabey, her zamanki gibi kalemi kulağının üstüne yerleştirmiş halde bana:

‘Beni Üstad’ı fazla sevmemekle itham ediyorlar. Ehl-i muhabbet gerçi fart-ı muhabbetlerinde ma’füvdür. Ama çok defa ifratla hata edebilirler. Kardeşim, ben Üstad’ı Sıddık-ı Ekber’den öne alamam. Ben hakikate bakıyor, görüyorum ki, Sıddık-i Ekber, Ömerü’l-Faruk, Osman-ı Zinnureyn ve İmam-ı Ali (r.a.) evvel gelirler.’ dedi.”

* * *

“Bir gün Üstad bizi alıp Isparta’da ağaçlıklı bir yere götürmüştü. Zübeyir, Bayram, Hüsrev Ağabey, ben ve Ceylan ayakta karşısında duruyorduk. Hüsrev için, ‘Bu, beş yıl sonra aramıza katıldı.’ dedi. *Taişu saiden* ibaresindeki cifir hesabının beş farkla Hüsrev Ağabey’e işaret ettiğini ifade etti. Sonra, ‘Yeryüzünde en bahtiyar benim!’ dedi. ‘Benden sonra en bahtiyar bu olacaktır.’ diye Hüsrev Ağabey’e işaret etti.”

* * *

“Bir gün Üstad faytonla Isparta’da gezerken, Hüsrev Ağabey’in evinin önüne geldi. Hüsrev Ağabey’i dışarı çağırttı. Faytonun içinden parmaklarıyla Hüsrev Ağabey’e işaret ederek:

‘Hüsrev! Mazideki nice kümmelîn-i evliya sana bakıp bakıp, *Biz hizmet-i imaniyede Hüsrev’e yetişemiyoruz*, diyorlar.’ dedi. Hüsrev Ağabey de:

‘Ah Üstad’ım! Biz nerede onlar nerede... Onlar Arş-ı A’lada.’ diye karşılık verdi.

“Hüsrev Ağabey Afyon hapsinde gece kalkar, abdest alır, teheccüt kılar, sabahlara kadar evrad okurdu.

“Aramızda zaman zaman ‘Hüsrev Ağabey mi, yoksa Mehmet Feyzi Ağabey mi daha kâmil, daha ilerde?’ diye konuşurduk. Bir gün Mehmed Feyzi Ağabey’in yanına gittik:

‘Rahmet-i İlahîyi taksime yeltenmeyin!’ diye bizi ikaz etti.”

* * *

“Bir gün Hüsrev Ağabey Üstad’a:

Mehmet Feyzi Efendi gençlik yıllarında

‘Bana beş dakikalığına Bediüzzamanlığı versen bilirim ne yapacağımı.’ demişti. Üstad:

‘Ne yapacaksın?’ diye sorunca,

‘Şu dinsizlere beddua ederdim.’ dedi.

‘Tabii o günkü ağır şartları, tahammül edilmez baskı ve zulümleri hayal etmek lazım, kolay değildi.

‘Hüsrev Ağabey, Üstad’ın ileri görüşlülüğü için:

‘Nazar-ı Mehdiyetle görüyor.’ derdi.

‘Bir gün ben ve Hüsrev Ağabey ayakta duruyorduk. Üstad elini Hüsrev Ağabey’in kalbi üzerine koyarak:

‘Sungur, bu kalp sana kâfi gelmez!’ dedi.”

* * *

‘Bir gün *Mesnevî*’den ders okurken Üstad:

‘Acaba bu davaya girip de ayrılan var mı?’ dedi. Sonra şöyle bir düşündü ve:

‘Ben hiç hatırlamıyorum.’ dedi.”

* * *

‘Üstad’ımız, birgün ders esnasında, ‘İnsan namazda iken teşehhüd esnasında *et-tehiyyat* derken, aynı günün vaktinde *et-tehiyyat* diyen bütün mahlûkatın tahiyyelerini, kendi namına Cenab-ı Hakk’a takdim edebilir.’ demişti. Ve ilaveten, ‘Hatta biraz daha ileri gitse, bütün zamanlardaki tahiyyat ve tesbihatları da kendi namına takdim edebilir.’ buyurmuştu.

* * *

Yine bir gün Tahiyat bahsi okunuyordu. Mevzu, ‘bir adam’ diye kendisinden bahsedilen yere gelmişti:

‘Manevî nurun ilim sûretinde beşerin kafasında cilvesinin bir cüz’îsi, tırnak kadar bir kuvve-i

hâfizaya malik bir adamın kafasında, doksan kitabın kelimatı yazılmış. Ve üç ayda her günde üç saat meşgul olarak hâfızasının sahifesinin yalnız o kısmını ancak tamam edebilmiş. Aynı adam, seksen sene ömründe gördüğü ve işittiği ve merakını tahrik eden ve ona hoş gelen mânâları ve kelimeleri ve sûretleri ve savtları, o tırnak kadar kevve-i hâfızanın sahifesinde, istediği vakitte müracaat edip bir büyük kütüphane kadar bütün mahfuzatının aynı şeylerini orada bütün istediklerini mevcut ve muntazam yazılmış ve dizilmiş görüyor.’

“İşte bu bahis *Nur Âleminin Bir Anahtarı* olarak neşredildikten sonra, bir gün bu bölümü okurken buyurdu ki:

‘Bütün bunların kırk bin misli manevî müşahedatım vardır ki, onlar da hafızamda yazılmıştır!’ dedi.”^[15]

* * *

‘Rahmetli Kuralkan’ı tenkit etmişler. Demişler ki, ‘Nurcular radyo tamiri yapar mı? Onunla insanlara şarkı dinlettiriyorsun?’

‘Üstad’ı ziyarete gitmiş. Daha bir şey söylemeden Üstad:

‘Kardeşim, sen her tamir ettiğin radyodan çıkan Kur’an harfi sayısınca sevap alıyorsun!’ demiş.

‘Evet, ağızdan hem güzel, hem de kötü söz çıkar. Kötü söz çıktı diye ağzı çıkarıp atmamak mı lazım?’

* * *

‘Üstad kendi başına eliyle vurur ve ‘Keçeli’ derdi. ‘Sen Rusya’da Kumandana boyun eğmemişsin, nasıl oluyor da bir kadına boyun eğeceksin.’

‘Üstad, kadına ilgiyle bakmayı boyun eğmek olarak ifade ediyordu.’

* * *

‘Çeşitli zamanlarda birkaç kez Üstad’dan duymuştum:

‘Bu zamanda erkeklerdeki gayret, yani namus duygusu bozulmuş. Buna karşı da kadınlardaki fitrî şefkat bozulmuş. Nasıl ki askerde kumandan ahlaken tefessüh etse, asker zahiren itaat etse de ruhen tam itaat edemez. Öyle de gayreti (namusu) bozulan erkeklere fitrî şefkati taşıyan kadınların itaati de bozulmuş olduğundan hayat-ı içtimaiyenin düzeni sarsılmıştır.’ demişti.”

* * *

‘Bir gün Eskişehir Yıldız Oteli’nde idik... Üstad ranzasının üzerinde oturuyordu. Birden elleriyle bir şeyi iter gibi yaparak bir iki kez ‘Vuuu’ diye gürlledi. Ben merak ettim. ‘Ne oluyor?’ diye başımı kaldırıp baktım ki, karşı balkondan kadınlar Üstad’ı görmek için bakıyorlar. Ben başımı kaldırır kaldırmaz bu defa bana ‘Bakma!’ diye bir gürlledi, neye uğradığımı şaşırıdım.”

* * *

‘Üstad bir defasında Amerika’daki ‘Hürriyet-i Nisvan Cemiyeti’nden bahsederek, aynı cemiyetin burada da şubeleri ve komiteleri bulunduğunu, kadınların bunların tesiriyle kocalarına tahakküm ettiklerini söyledi. Hatta bizim hanım o zaman Ahmed’le beraber Üstadı ziyarete gelmişti. Ahmed o zaman üç yaşlarında idi. Onu gönderdikten sonra Üstad bana dedi ki:

‘Emine’ nin buraya gelmesinde bile -yanlış anlama ama- o komiteden aldığı bir tesir vardır!”

* * *

Üstad adeta musibetleri yudumlamış bir zattır. Gençliğinde zalim kumandanlara boyun eğmemiş bir izzet sahibidir. Anadolu’nun ruhu olmuştur. Kendisine zulmedenlere beddua dahi etmemiştir. Çünkü o, zalimin masum çocukları olduğunu düşünmüş, onlara acımıştır.

* * *

Kur’an sırlarına ulaşmanın evvel şartı, **bu zamanın cazibedar fitnesinden uzak kalmaktır**. Çünkü cazibedar fitne insanın yüz, göz ve kalb nurunu söndürür. Bir gencin bu zamanda taife-i nisadan uzak kalması en büyük maslahattır. Bunu yapan sırlara ulaşabilir. En büyük sır ise iman hakikatleridir.

* * *

“Muhabbet gözü, kusuru görmez” diyen Üstad, bazen bize şöyle derdi:

“Muhabbeti gözünüze, kulağınıza getirmeyin.” Gerçekten o zaman insan gördüğünü ve duyduğunu kusurlarıyla görüp işitmek yanlışından kurtulamıyor.

* * *

Üstad 5-6 yaşlarındayken, bir gün annesi Nuriye Hanım bazı hanımlarla birlikte Nurs deresini geçip ekin toplamaya gidiyorlar. O sırada hava kararıyor ve şiddetli bir yağmur işaretleri beliriyor. (Böyle bir yağmurda Nurs deresi aniden taşar ve karşıdan karşıya geçilmez olurdu.) Nuriye Hanım bunu düşünerek, “Eyvah!” diyor, “Dere taşarsa ne yapacağız?” Üstad, “Korkmayın, yanınızda Said var!” diye karşılık veriyor.

* * *

Üstad buyurmuş ki:

“Beni satırların arasında görebilirsiniz.”

* * *

1958 yılı bir ikindi vakti idi. Üstad abdest almış doğrulmuştu:

“Kardeşim, şu cazibedar siyaset cereyanları bir parça tevakkuf etse, bütün beşeriyet Kur’an’a yönelecek!” demişti.

* * *

1959’da Londra’da uçak kazası geçiren Menderes’i, Yeşilköy’de 500 bin kişi karşılamıştı. Havaalanından İstanbul’a kadar yollara halı döşenmişti. Üstad bu haberi gazeteden öğrenince:

“Eğer Menderes bu teveccühe kapılır, bu şaşaalı halden hoşlanırsa zarar eder. Hakikî bir mümini hakikat-ı kâinat alkışlıyor” demişti.

* * *

1959’unda Süleyman Efendi vefat etmişti. Vefat ettiğinden henüz kimsenin haberi yoktu. O sırada sanki Üstad’a semadan bir musibet inmiş gibi birden hastalandı. Üç gün üç gece çok şiddetli hasta oldu. Sonra hastalığı giderek azaldı, nekahet dönemine girdi. Süleyman Efendi gelen bir musibeti alıp götürmüştü. Daha sonra İstanbul’dan gelen birine, “Ne var, ne yok?” diye sorunca, Süleyman Hilmi Efendi’nin Üstad’ın şiddetle hastalandığı günde vefat ettiğini söyledi. Bunun üzerine Üstad:

“Çok mübarek bir zattı, çok mübarek bir zattı. Allah rahmet eylesin.” dedi. Sonra, “Yerine bir vekil, bir halife bıraktı mı?” diye sorar. Murakabeye daldıktan sonra buna yine kendi cevap verdi: “Hayır, bırakmadı.”

* * *

Mevlevî olan Tahir Büyükkörükçü anlattı:

“Üstad bir elini kalbinin üstüne koydu, diğer eliyle de elimi tuttu. Bir anda sanki bütün vücudumun baştan sona cereyanla dolduğunu hissettim. Ondan sonra şairane yazmaya ve konuşmaya başladım.”

* * *

İttihatçıların dinî laubaliliklerine karşı bir ayaklanma olan “Bitlis Hâdisesi”nde çok cesur ve güçlü adamlar vardı. Bunlar, “Üç kurşundan az yiyen adam değil!” derlerdi. Üstad onlar hakkında, “Bütün onlar, Said’den çekinirdiler.” demiştir.

* * *

Kardeşi Abdülmecid bir gün, Üstad’a itiraz ederek:

“Seyda, senin bu halin nedir? Âlim olan kisve-i ilmiyeye bürünüp bir yerde oturur, herkes gelir ondan istifade eder. Sen bazen Başit başında, bazen hapiste, bazen cephede, bazen de Ferah Tiyatrosu’ndasın.” deyince:

“Sen onun için duada birinci tabaka talebeler arasında değil de beşinci tabakadasın!” diye karşılık vermiş.

* * *

Üstad bir gün demişti ki:

“Muhyiddin-i Arabî benden çok bahsetmiş. Ama mesleğini biraz tashih ettiğim için gizli bahsetmiş.”

* * *

Üstad, “Ben zaman zaman Nur dairesini ziyarete çıkıyorum.” derdi.

Yine bir gün bir kardeşe:

“Seni çok önceleri Nur hizmetlerinin önünde görmüştüm.” demişti.

* * *

Bir gün Üstad bize çok hiddetlenmişti. Yüzü öfke dolu olarak konuşuyordu. O sırada kapıda Tahirî Ağabey belirdi. Üstad’ın yüzü birden yüz seksen derece değişti, mütebessim ve tatlı bir hal aldı. Üstad’ın yanında Tahirî Ağabey’in yeri başka idi.

* * *

Üstad'a sormuşlar:

“En dindar şehir hangisidir?” Üstad:

“Urfa'dır. Fakat Isparta Risale-i Nur'la Urfa'ya tekaddüm etmiştir” buyurdu.

* * *

Bazen Ceylan soru sorardı. Üstad ona, “Kürdoğlu” deyip omuzuna vurur, sonra da: “Risale-i Nur hepsini halletmiştir.” derdi.

* * *

Üstad Kastamonu'dan Denizli'ye sevk edilirken karakol önünde emniyet mensuplarıyla tartışır. Yaşlı ve hasta olduğunu, bu kış gününde otobüsle gidemeyeceğini ileri sürer ve hususi bir araba getirmelerini ister. Emniyet mensupları rica ederek o zaman Ilgaz üzerinden Çankırı ve Ankara'ya gitmekte olan uzun burunlu otobüslerden birine binmeye ikna ederler. Fakat otobüste hiç yer yoktur. Üstad'ı tanıyan Ziya Dilek de otobüsün öndeki koltuklarından birinde oturmaktadır. Fakat korkusundan Üstad'a tanışıklık göstermez. Hatta tanınmasın diye başındaki fotör şapkeyi iyice başına çaker, gizlenir. Otobüse Üstad'ı bindiren polis memuru “Yahu Allah'ını seven bu hocaya bir yer versin, yaşlıdır, hastadır!” deyince Ziya'nın yanında oturan bir asker hemen yerinden kalkar, Üstad'a yer verir. Bir müddet gittikten sonra Üstad Ziya'ya “Sen kimsin?” diye sorar. Ziya çekine çekine ismini söyleyince, Üstad yüksek sesle, “Haaa sen bizim Ziya'sın!” diye onu açığa çıkarır.

Neyse otobüs Ilgaz'da mola verir. Yanlarındaki mendili yere serip azıklarından Üstad'la birlikte yerler. Sonra sıra Ziya'nın ayrılmasına gelir. O sırada İnebolu hapsinde tutuklu bulunan on üç kişiye Üstad, Ziya ile mektup gönderir. Mektupta Üstad *On Üçüncü Şua*'da yer alan “Allah'ın hıfzı ve himayesinde olduklarını” ifade eden mektubu yazıp verir. Ziya, Üstad'dan ayrılır ayrılmaz tutuklanıp İnebolu'daki mahpusların yanına gönderilir. Onlar, Üstad'ı ve neler olacağını endişeyle merak ederken Üstad'ın mektubunu Ziya'nın elinden büyük bir müjde ve teselli kaynağı olarak alırlar.

Daha sonra Üstad'ın ardından onlar da Denizli Hapishanesi'ne sevk edilirler.

* * *

Haşmet Hoca, Üstad Kastamonu'dayken Nur talebesi olmuş mübarek bir zattı. Üstad'a bir mektup göndererek Ahir zamanda gelecek müceddit hakkında sorular sormuştu. Üstad da Emin ve Feyzi Ağabey'ler imzasıyla kendisine bir mektup göndermişti. *Kastamonu Lahikası*'nda yer alan bu mektup, Ahir zamanda gelecek müceddidin üç vazifesi olduğunu izah etmektedir.

Hz. Üstad İstanbul'dayken, kendisini ziyaret eden Haşmet Hoca, daha önceki gelişlerinde ziyaret edememiş. Kendisiyle 1950'den sonra Ankara'da tanışmıştı. O zaman bana bir rüyasını anlatmıştı. Şöyle ki:

Bir çölde giderken uzakta büyük bir şehir ve içinde büyük bir saray gözüne ilişir. Sorduklarında, “Burası Halife-i Ru-yi Zemin'in köşküdür” derler. Köşk parıl parıl parlamaktadır. Kendisi ziyaretine gider. Sarayda Halife-i Ru-yi Zemin'in bulunduğu odaya gelir. Kapıyı açtığında Halife-i Ru-yi Zemin'e selam verir. Halife-i Ru-yi Zemin de “Ve aleyküm selam” diye mukabele eder. Haşmet Hoca kapıdan ileriye doğru tam yedi adım atar. Ve her adımda selam verir. O da elini göğsüne koyarak “Ve

aleyküm selam” diye yedi defa selamını alır.

Daha sonra Üstad İstanbul’da Reşadiye Otel’inde kalırken ziyaretine gider. Fakat hatırında rüya ile ilgili hiçbir şey yoktur. Üstad karyolada oturmaktadır. Birden yirmi beş sene evvel gördüğü rüya hayalinde canlanır. Yedi adım, her adımda bir selam vererek yanına yaklaşır. Aynen rüyada gördüğü gibi Üstad, her adımda “Ve aleyküm selam” diye yedi kere mukabelede bulunur.

Bu suretle rüyasında gördüğü Halife-i Rûy-i Zemin zahir olur. Haşmet Hoca’nın rüyası böylece tahakkuk eder.

* * *

Bir gün Üstad:

“İçimden seni dövmek geliyor.” diyerek arkadan enseme birkaç tokat vurdu; ama yarı okşayarak. Sonra bunun sebebini anladım. Meğer Hizbü’l-Kur’an’ı risalelerin altına koymuşum.

Yine bir defasında Zübeyir Ağabey’e bir tokat atmış. Bir de bakmış ki, bir elinde Üstad’ın çorapları, diğerinde risaleler! Her ikisini aynı hizada taşıyor. “Sizde Munazzım ismi gelişmemiş.” demiş.

* * *

Bir gün Eddai’yi okuyorduk. Üstad’ımız açıklıyordu. “Sekseninci olmuştur, mezara bir mezartaş, beraber ağlıyor hüsrân-ı İslam’a” gelince, “Şimdi *Büyük Doğu* ve *Sebilürreşad* da ağlıyorlar” demişti. O zaman bu ifadenin “İslam için çırpınan, cihat eden” anlamına geldiğini anladık.

* * *

Bir gün ders esnasında Üstad:

“Kardeşim, biz burada belki birkaç kişi ders yapıyoruz. Ama bununla Anadolu’da ders yapan binler cemaat arasına girip onlarla beraber ders yapmış oluyoruz.” dedi.

* * *

Üstad, bir gün Risale-i Nur’dan bir yer okumuş ve bize şöyle demişti:

“Kardeşlerim sizin hafızanız sağlam. Ben herhalde yaşlandım. Bu yeri belki on bin defa okumuşum. Yemin ediyorum ki, şimdi yeni okuyorum gibi ders alıyorum!” dedi. Ardından:

“Nur’lar, ayat-ı Kur’aniye’den geldikleri için terakkiye son yoktur.” dedi.”

* * *

Arabayla Emirdağ’a giderken Zübeyir ve Ceylan önde, ben Üstad’la arkada oturuyordum. Üstad, Ceylan ve Zübeyir Ağabey’i işaret ederek:

“Bunların ikisi de şehittir!” dedi.

Sonra Ceylan Ağabey şehit olunca, ben Van’dan Zübeyir Ağabey’e, “Üstad’ımızın gaybî bir kerameti daha zahir oldu!” diye mektup yazmıştım.

Zübeyir Ağabey bir mânâ veremedi. Sonra gelince sordu. Ben de Üstad’ın sözünü naklettim.

* * *

Üstad bir gün:

“Bende çok keramet ve harikalar vardı. Fakat bütün onlar benden şimdi alındı. Yalnız keramet-i Kur’aniye ve Nuriye’ye ait hususlar bırakıldı. Mesela Ankara’dan taharri için bir polis gönderilse o bana malum oluyor!” demişti.

* * *

Bir vakit, “Risale-i Nur dairesinde bulunan Hüsrev, Tahirî ve Mehmed Feyzi gibi veliler, neden çok öne çıkmadılar?” diye düşündüm. Sonra Üstad’daki velayetin velayet-i kübra olduğunu ve başkalara ihtiyaç bırakmadığını anladım. Üstad’ımız öyle bir velayet sahibi idi ki, “Siz hangi kitaba baksanız, benimle görüşmekten on defa ziyade hakiki bir üstadla görüşmüş olursunuz.” diyor.

Kimde var bu?

* * *

Bir gün Emirdağ’dan arabayla Isparta’ya doğru yola çıkmıştık. Para çantası dershanede unutulmuştu. Zübeyir’le Bayram çantayı almak için geri döndüler. Biz, Üstad’la Emirdağ çıkışında su deposunun yanında bekledik. O sırada Üstad sırtıma basarak su deposunun üzerine çıktı. Orada kuşluk namazını kıldı.

* * *

1954 yılıydı. Bir gün Isparta’da gezerken, Üstad:

“Bu zamanda namaz kılmayanlardan, veliler gibi İslam’a hizmet edenler var!” demişti. Eşref Edipler, Necip Fazıllar, Osman Yüksel Serdengeçtiler, Menderesler gibi...

* * *

Yine 1954 yılı idi. Mecliste Kore’ye asker gönderilmesi tartışılıyordu. Bu tartışmalar radyodan naklen veriliyordu. Üstad konuşmaları dinlerken Halk Partili bir sözcünün o anki konuşmasına hak verdi ve “Doğru söylüyor” dedi. Üstad, doğru söz kimden gelirse gelsin tasdik ederdi.

* * *

1955’te Eskişehir’de Yıldız Oteli’ndeyiz. Sonradan Albay olan Reşat Bey geldi. İbrahim Başçavuş vardı. Saf, heyecanlı biriydi. Serviste giderken tahrik etmişler. O da birinci reısicumhur aleyhinde veryansın etmiş. Hemen tutuklayıp götürmüşler. Reşat Bey bana, “İbrahim Başçavuşun yaptığını duydun mu? Tedbirsizlik yaptı, içeri aldılar.” dedi. Ben de üzüldüm. Sonra yukarı çıktı, aynı şekilde hâdiseyi Üstad’a da anlatmaya başladı. Üstad birden sözünü kesti:

“Tam, tam kardeşim, ordunun şerefini kurtardı!” dedi.

Üstad daima ehl-i hakikatı müdafaa ve muhafaza ederdi.

* * *

Bir gün Üstad bana:

“Sungur, yemin ediyorum ki şuur ve iktidarımın haricinde istihdam ediliyorum. Ne velayet, ne iktidar yok! Ben 23. Söz’deki o çocuk hükmündeyim. İstiyorum, veriyor.” demişti.

* * *

Üstad'ımız buyurmuştu:

“Ben sizin gibi mahdut bakmıyorum. Bütün küre-i arza birden bakıyorum. Hatta bir dağa bakmıyorum. Bütün dağlara birden bakıyorum. Aralarındaki muvazeneyi görüyorum.”

* * *

Bir gün Üstad'ımız meyveleri göstererek buyurmuştu:

“Ben yemin ediyorum ki bunların temaşasından yüz yemek kadar haz alıyorum.”

* * *

Üstad'a sormuşlar: “Mehmet Feyzi mi daha âlim, Ahmed Feyzi mi?” Üstad:

“Mehmed Feyzi, Ahmet Feyzi'ye yetişemiyor.” buyurmuş.

* * *

Biz bir gün Üstad'la beraber Sav'a gitmiştik. Orada geniş bir meydanlık vardı. Üstad:

“Kardeşim sizin en kara Ankara oldu; Sav'ın bir menzili oldu.”dedi.

* * *

Üstad bir gün bize kızdı. Ders verecek ya... Sonra buyurdu ki:

“Siz bana hizmet ediyorsunuz. ‘Acaba hizmetimizin karşılığını bize ne verecek?’ diyorsunuz. Ben size ücretinizi daha evvelden vermişim. Siz Risale-i Nur'u okumakla ücretinizi almışsınız. Efendiler! Emsaliniz şimdi meyhaneden çıkmıyor.”

* * *

Üstad'ımız buyurdu ki:

“Risale-i Nur, Kur'an-ı Hakîm'in bu asrın fehmine bir dersidir.”

* * *

Üstad buyurmuş:

“Bana zulmedenlere dikkat ediyorum; Türk değildirler. Dikkatle tahkik ettim. Zulmedenlerde Türk yoktur. Çünkü hakiki Türk'lerde zulmetme damarı yoktur.”

* * *

İhlâs Risalesi için Üstad'ımız bir keresinde şöyle buyurmuştu:

“Yetmiş mütedahil daire gibi bu kadar muarızlara, engellere, manilere karşı bizim şu muvaffakiyetimiz azami ihlâs içindeki sırr-ı tesanüttür.”

* * *

Bir gün Üstad'la *Mesnevî* dersinde idik. Buyurdu ki:

“*Mesnevî* dersimizin neticesi olarak âlem-i berzahta, İnşaallah, yıldızdan yıldıza gezeceğiz.”

* * *

Üstad'ımız buyurdu ki:

“Şimendifer veya otobüsle giderken temaşa levhaları, bağ ve bahçeler görülür. Eğer küre-i arzı mesafe katederek görseniz ne kadar temaşa levhaları olduğunu görürdünüz. Eğer dünya giderken görebilsen ne manzaralar var!”

* * *

Üstad buyurdu ki:

“Kardeşim ben İmam-hatiplilerle Nurcuları kardeş yaptım.”

* * *

Üstad buyurdu ki:

“İmam-ı Rabbanî ahir hayatında bu Risale-i Nur'un mesleğine girmişti. Fakat onun zamanında bu inkişaf olmadı. Yalnız ona münhasır kalmıştır.”

* * *

Üstad buyurmuş:

“Ben istersem binlerce fedailerim var. Hatta buna da lüzum yok. Ben ‘Ya Rabbi!’ desem, milyonlar ‘Âmin!’ diyor.”

* * *

Bir defasında Üstad, “‘Güzel oku, her zerrede coşkun birer mânâ var’ parçasını oku” dedi. Okudum. Dedi ki: “Sungur! Senin kalbinin derinliklerinde olan Hasan Feyzi'nin gözlerinin önündedir.”

* * *

1954 yılında Barla'da kıra doğru gidiyorduk. Ben geri döndüm. Üstad “Nereye gidiyorsun?” dedi. “Sözler’i alacağım.” dedim. “Yok” dedi. “Bugün ‘Büyük Kitabı’ okuyacağız.”

* * *

Bir keresinde Üstad, hapisteyken bir talebesine kızmış. O da “Üstad'ım sen yanlış yaptın!” demiş. Bunun üzerine Üstad birden yumuşamış. “Bak kardeşim, ben sana yanlış yapmadığımı anlatayım.” diyerek hayatının bir kısmını anlatmış.

* * *

Üstad duadan sonraki 33 “La ilahe illallah”ı çekerken “Ben ‘La ilahe illallah’ derken *Âyetü'l-*

Kübra'yı okuyorum” demişti.

* * *

Üstad *Emirdağ Lahikası*'nda 12 neşriyat varisini sayarken ismi geçen Mustafa'lardan birisi Mustafa Gül, diğeriye Mustafa Acet'tir.”

* * *

Üstad buyurmuş:

“Risale-i Nur, Fatiha'daki sırat-ı müstakimle cifirce tam taminadır.”

* * *

Konya'da ağabeyleri hapse atmışlar. Sadullah Ağabey'i de dövmüşler. Bayram Ağabey olanların yazılı olduğu mektubu Üstad'a vermiş. Üstad hiddet etmiş ve demiş:

“Yoksa Kayalar'a izin versem de bunlara haddini bildirse mi? Her ne ise, masumların hakkı için izin vermiyorum.”

* * *

Isparta'dayken üstümüzden beş tayyare geçti. Üstad yatağında idi. Baktım siması değişti ve “Ben nev'imle iftihar ediyorum.” buyurdu.

* * *

Üstad, Mart'ın dokuzunda, Nevruz'da bize ziyafet verirdi.

* * *

Ehl-i tasavvuf kâinata “masivaullah” demiş bakmamış. Ehl-i medrese şer'i ilimler arasında kaynakayıp giderken bakmaya vakit bulamamış. Üstad ise kâinata bir kitab-ı Samedanî, bir teşhircâh-ı Rabbanî ve bir mazhar-ı sanat-ı İlahî olarak bakmış, görmüş, okumuş ve temaşa edip tetkik etmiş.

* * *

Ahmet Feyzi Ağabey Üstad'a:

“Üstad'ım, risaleleri biraz gençlerin anlayacağı tarzda şerhetsek olmaz mı?” deyince Üstad:
“O zaman kendi imzanı atarsın!” demiş.

* * *

Üstad tarikat ve tasavvuf tarzında ders vermezdi. Doğrudan marifetullah ve hakikat dersini verirdi. Fakat derdi ki:

“Ben isteseydim, 12 tarikat dersini de verebilirdim.”

* * *

III. BÖLÜM

Tarıyanların Dilinden

Aile Çevresi

Emine Sungur (Hanımı)

Sungur, Köy Enstitüsü'nü bitirmiş, köyde öğretmenliğe başlamıştı. Risale-i Nur'ları tanıdıktan sonra ilk defa okuldan alıp getirdiler. Eflani pazarında ellerini kelepçelemişlerdi. Safranbolu'ya götürdüler. O zaman Risale-i Nur'u kimse bilmiyordu. Evlendiğimizde namaz kılmıyordu. Safranbolu'ya gidince namaza başladı. Sabaha karşı "İnna fetahna"yı okur, namaza giderdi. Babası "Öğretmenlikten atacaklar, kafayı üşüttü!" diye karşı çıkardı.

Risaleleri Nasıl Tanıdı?

Bir gün Safranbolu'da Hıfzı Efendi ve Mustafa Osman kendisini namaz kılarken görüyorlar. Dükkâna götürüyorlar. Orada ilk kez *Âyetü'l-Kübrâ*'yı okuyor ve içine bir ateş düşüyor.

Ondan sonra risale yazmaya başladı. Yazılan kitabı birisi alır ve Üstad Hazretleri'ne götürürdü. Birinci Söz'ü biz de Şerife ile yazdık. Sandıkla gidince en üste Şerife'ninkini koymuşlar. Üstad görünce, "Sungur bak burada Şerife yazıyor." demiş. Hatta Üstad, o zamanlar Şerife'ye bir altın da göndermişti. Şerife o zamanlar küçüktü, o altını bazen takardı.

Sungur, Samsun'a askere giderken Muhammed yirmi beş günlüktü. Geldiğinde doğru Isparta'ya gitti. İki buçuk-üç sene gelmedi. Döndüğünde Muhammed'i önüne götürdüler, "Kim bu?" diye sordular. Tanıdı tabii. Ancak yine de babasız büyüdü diyebilirim..

Dikiş dikerdim, gömlek dikerdim. Yaptığım şeyleri Eflani pazarında rahmetli Ali satardı. O zamanlar hazır mamalar çıkmamıştı. Çocuk için pirinç unu getirtirdim. Kaynanam rahmetli, "Bu bir şeyini belli etmez, bunun yaptığını hiçbir hanım yapamaz." derdi.

Kendisi hapiste yatarken, sıkıldığım zamanlarda rüya görürdüm. Bunları çok anlattığım için şimdi o rüyaları göremiyorum.

Çok Ağladım

Bir Kurban bayramı idi. Tekbir çekilirken çok ağladım. Sungur hapisteydi çünkü. Sonra "Öyle bir uzanayım" dedim, uyumuşum. Rüyamda Üstad Hazretlerini gördüm. Kapıdan girdi. Ayağında terlik var, sonra beyaz çorap; üzerinde siyah cübbe vardı. İçeriye geldi, bana doğru eğildi. "Üstad'ım, ben Sungur'un refikasıyım." dedim. "Ben biliyorum, ben biliyorum." dedi.

"Üstad'ım!" dedim, "Sana evlatlarım da, canım da, ruhum da feda olsun!" Böyle deyince kapıdan çıktı gitti. Bahçeye indi, geniş bir kuyunun başında durdu. Tam kenarında idi. "Üstad'ım düşersin dedim." "Atla!" dedi bana. Ben de atladım. Orası birden sonsuz yeşil bir düzlük oldu.

Bir gün de şöyle bir olay yaşadım:

Bizim bir ineğimiz vardı. Amcaların ahırına bağlardık. Oraya zaman zaman yal, saman gibi öteberi götürürdüm. Bir gün yine böyle oradan geliyordum. Baktım bir şey göründü, aynı televizyon ekranı gibi. Parıl parıl parlıyordu. Bir de baktım Üstad Hazretleri. Elimde kova vardı. "At onu!" ve "Gel!" dedi. Öyle dedi, gitti.

Sungur'a "Senin hizmetine ailen ortak." demiş. Bana "Ahmed" diye hitab edermiş. Büyük oğlumun ismi "Ahmed" olduğundan bana da öyle hitap ederdi.

1952 senesinde, Ahmed iki buçuk yaşında ve kucağımda iken, Üstad Hazretleri ile Eskişehir'de Yıldız Oteli'nde görüştim. Önce Sungur'la Emirdağ'a gittik. "Ben" demiş, "Eskişehir'e geleceğim,

yarın orada görüşürüz.” Ertesi gün Eskişehir’e gittik. Yasak olduğundan, beni geceleyin Üstad’ın yanına götürdüler. Safranbolulu Hüsnü, rahmetli Bayram oradaydı. Karyolasının yanında Sungur duruyordu. Ben yaklaştım, eline doğru eğildim. Hemen dirseğini çevirdi, cübbesinden öptüm. “Mekke’de öz hemşirem vefat etti. Her sabah ona dua ettiğimde sana da onunla dua ediyorum!” dedi. Ahmed’in sırtını sıvazladı. Gözü hastaydı Ahmed’in. “Hiç merak etmeyin.” dedi.

Üstad’ın gözleri kıpkırmızı idi. Ben konuşmasını anlayamıyordum. Sungur anlatıyordu. Yanında on dakika kadar kaldık. Oradan Sungur’la birlikte ayrıldık. Beni Hüsnü ile birlikte memlekete gönderdi. O, Üstad’la beraber kaldı.

Hep Ağladım

Dönerken Ankara’ya kadar nedense durmadan ağladım. Üstad’ın hali beni çok etkilemişti. Daha sonra üzerinde olan o cübbeyi bana gönderdi. Ben de ona mukabil şile bezinden teri alan iç gömlekler diktim. Kırmızıyı severmiş, kırmızı satenden seccade diktim. Üstad Hazretleri de bana cübbeyi, bir seccade ile gönderdi. Senelerce üstünde namaz kıldım. Şimdi memlekettedir. Şimdi kapıdan geçerken bir koku gelir. Kırk senelik seccade, hâlâ o iki kapı arasından geçerken burnuma o koku gelir. Sungur bir keresinde onu götürüyordu. Arkasından koşa koşa gittim. “Bak, çocuklar hep burada büyüdü. Bu da burada kalsın, evi beklesin.” dedim. Şimdi Eflani’den gelip ziyaret ederler onu. Sarığı da vardı, ama birisi haber vermeden almış.

Cübbe bir ara kayboldu. Arıyorum, amcazadelere soruyorum, yok. Kastamonu’ya gittim, Mehmed Feyzi’nin yanında müze kurmuşlar. Baktım cübbe orada... Araçlı Abdullah Ağabey, “Yok, o başka cübbe” deyince oğlum, “Sungur Ağabey’den intikal etti diye yazıyor.” diye karşılık verdi. Şimdi Kastamonu’da... O cübbe çok yamalı bir cübbedir. Onu sonradan göndermişti. Beyazdı. Cübbeden ziyade hırka gibiydi. Enli dikişleri vardı.

Bir defasında Sungur çabuk geldi. Ben de “Niye çabuk geldin?” dedim. Böyle dediğim Üstad’a malum olmuş. Bana mektup yazmış. “Beyi öğretmenlikten ayrılıp fakir bir halde iken beyine ‘Niye geldin?’ demesi, onun da dünyanın boş olduğunu anladığının ifadesidir.” diye yazmış. O mektubu şimdilerde arıyorum, ama bulamıyorum.

Üstad’la bir kere görüştük. Hüsnü, o zamanlar “Yenge, gelip on beş gün bekleyip de görüşemeyenler var. Seni hemen kabul etmesi çok mühimdir.” demişti.

Harçlık

Sungur Ağabey’inizin parası yoktu. Bir gün geldi, tekrar ayrılıp gittiğinde içime bir sıkıntı düştü. Muhammed dokuz veya on yaşındaydı. Eline on lira verdim. Onlar aşağıdan gittiler. Bir de yukarıdan, mezarlıktan kestirme yol var. “Yukardan git, babanın önüne çıkarsın. Bunu babana ver.” dedim. Muhammed koşa koşa gitti, verdi ve geldi.

Ankara’da ilk dersane açılıyordu. Biz de bir inek sattık. O zaman dört yüz lira etmişti. Sungur, “Açılan dersaneye bu parayı vereyim mi?” dedi. Ben de “Ver” dedim. Saide bunu sonradan duyunca “Anne bunu bize hiç demedin.” dedi. Allah’ım zayi etmesin.

Gece uyumaz, dikiş dikerdim. Gündüz tarlada çalışırdım. Düğün dikişleri gelirdi, iki buçuk liraya dikerdim. Makinem vardı. Çok emektardır. Onunla çok dikiş diktim, çocuklarımı okuttum. Babaları hapisteydi o zamanlar. Sungur on bir, on iki kere hapse girdi.

İstanbul’a geldik, bu defa eve giremedi. İki buçuk yıl hapsi vardı. Kaç kere evimizi bastılar. Nurullah ortaokulda okuyordu. Bir gün zil çaldı, bir de baktım dört tane polis! “Nurullah’ı

götüreceğiz!” dediler. “Ben çocuğumu vermem!” dedim, kalktım giyindim. Çocuğun benzi sarardı, korktu. Bizi karakola götürdüler. Öylece bekliyoruz, soran yok. Polis bana, “Bir şey yok, içeri gel.” dedi. Ben “İçeri gelemem, rahatsızım. Yataktan kalktım geldim.” dedim. “Teyze, Mustafa Sungur nerede, kızında mı kalıyor?” dediler. Neyse biz döndük. Bizi tuttukları vakit, saat dokuzu geçmişti. Ankara’ya Yüksel Kavuştu’ya telefon açtık. Meğer dokuzdan sonra bir kadını tutmaları yasakmış. Tabii Ankara’dan buranın komiserlerine veryansın etmişler. Herhalde epey sıkıştırmışlar. Sabah kuşluk namazı kılıyordum kapı çalındı. Bir kadın geldi, polisten haber getirdi. “Söyle o teyzeye, akşam ona çok üzüldüm. Onların evi bir daha aranmayacak. Merak etmesin.” dedi.

Devleti Yıkacak

Bir defasında köyde şikâyet olmuş, “Sungur’un evinde devleti yıkacak maddeler, silahlar, telsizler, bombalar var.” diye...

Sungur’un geldiği gece sabaha karşı bir rüya görmüştüm. Rüyamda evi gâvurlar basmıştı! Neyse... Sabah namazını kıldık. Sungur, Eflani’ye gitti. Hemen yoklamışlar. Üzerinden bir cevşen çıkmış. Başka ne çıkacak? Onu almışlar, bir araba dolusu jandarma ile getirdiler. Çocukların hepsi küçüktü. Çocukları yedirip okula gönderecektim. Rüya sebebiyle zaten canım sıkındı. Sobayı yakmak için tahtaları kucağıma aldığımda dondum kaldım. Bahçede bir kamyon dolusu jandarmanın tüfeklerle evi sardıklarını görünce tahtalar ellerimden düşüverdi.

Tüfeklerle evi sardılar. İndim merdivenden baktım başçavuş ile Sungur geldiler. Başçavuş dedi ki, “Yenge hanım evde hafif bir arama yapılacaktır!” Neyse onlar girdiler, ben de öteki taraftan gittim. Ama aklım başımda değildi. Muhammed, İzmir’de okuyordu. Geldiler, ince ince aradılar. Çatıyı, odaları, dolapları, her yeri, didik didik ettiler. Nurullah beşikte idi. Geldiler, onu bile aradılar. “Beşikte çocuk yan durmasın” diye kenarına bir bez sıkıştırmıştım. Elini ona atınca “Hah buldum!” deyip o sarılı bezi çıkardılar. Güya tabanca bulmuşlar. “Bu kadın nasıl yalnız yatıyor, mutlaka bir tabanca var.” diye arıyorlar, ama bulamıyorlar. Öyle şikâyet gelmiş güya. O sırada saatlerce aramanın verdiği gerilimle iyice dolmuş olan Sungur, o bezi eline alıp açtıktan sonra yere çarparak, “Yeter be! Ne buldunuz?” diye bir bağırdı, sanki ev sarsıldı. Şerife’nin risalelerini aldılar, incelediler. Dolaptaki risalelerin, mektupların hepsini indirdiler. Orayı da aradılar. Risalelerin başına bir askeri dikmişlerdi. “Ben çocuğa bir şey alacağım.” diye giriyordum. Üstad’a ait bir şeyi saklıyordum. Asker önce bir şey demedi, sonra “Bana zarar verirsin teyze.” dedi. Muhammed’in İzmir’de okurken gönderdiği bir tomar mektup vardı. Destelenmiş duruyordu. Onu almadığıma hâlâ pişmanım.

Onların başına bir asker diktiler. Bir de annemin vefatından sonra kapının üst boşluğuna saçlarından bir tutam saklamıştım. Polis oraya elini soktu. Ben de öyle bakıyordum. Birden patladım ve “Alma onu oradan!” diye bağırdım. “Vefat eden anamın saçından hatıra koydum oraya. Alma onu!” dedim. İçime bir cesaret geldi, artık hiç korkmuyordum. “Sizde tabanca var mı?” dedi bana. “Yok bizde tabanca! Hem nereden olacak?” dedim.

“Samanlığınız nerede?” diye sordu bu sefer. “Burada samanlığımız.” diye cevap verdim.

Samanlıkta da iki çuval risale saklıydı. Şerife gelmiş, asker koymuyormuş Şerife’yi. “Burası benim anneme aittir, ben gireceğim.” demiş. Geldi. Dedim ki:

“Şerife! Samanlığı sordular. Gidecekler, kitapları alacaklar şimdi. Çabuk onları al götür oradan!”

O da gitti... Samanlık iki kapılıydı. Kitapları alıp onlar görmeden öbür kapıdan çıkıp gitmiş. Boyunu aşmış ekinlerin içinden geçerek kimseye görünmeden kaybolmuş. Köyün arkasında oturan teyzemlere götürmüş.

O sırada saatlerdir orada olan askerler acıktıklarını söylemişler Sungur'a. Onlar da emir kulu... Sungur bana "Yemek hazırla" dedi. Bizi şikâyet eden solcu bir öğretmen vardı. Adanalı'ydı. O da sofada oturuyordu. Şikâyet edeni de mutlaka oturturlarmış. O da "Ekmek hazırla!" deyince, ben itiraz ettim. "Bu gitsin buradan. Ben bu gece rüyamda gördüm, evi gâvurlar basıyordu. Bak aynısı çıktı!" dedim. Sungur o sırada kuşluk namazına durmuştu. O şikâyet edeni orada oturur görünce çok öfkelenmiş. Demir bir kazık vardı sofada. Dedim kendi kendime, "Şunu kap da şu adamın kafasına geçiriver." Sonra düşündüm, "Beni hapse koyarlar. Korkmam; ama beşikte çocuklar var. La havle vela kuvvete illa billâh..." dedim. Benim tepkim üzerine o çıktı gitti. Neyse, askerlere ekmek hazırladım.

Ne Buldunuz?

O öğretmenin karısı da gelmiş sonradan. Kolaçan ediyor ortalığı. Askerlere "Ne buldunuz?" demiş. O sırada halk da mezarlığın yanında toplanmış olan biteni izliyordu. "Ne buldunuz?" deyince askerler de "Top, tüfek, hepsini bulduk." deyivermişler. O kadın da mezarlığa, yani halkın toplandığı yere doğru giderken, "Top bulmuşlar, tüfek bulmuşlar" diye bağırıyordu.

Neyse... Bizi bıraktılar, amcalara gittiler. Meğer onları da şikâyet etmişler.

Kaç kere aradılar, kaç kere... Bir keresinde Kur'an'ları çuvala doldurdular, yerde sürüklediler! Bir keresinde de benim çeyiz sandığımı indirdiler. Kayınım "Gelinin sandığını bırakın!" diye bağırdı o zaman. Daha neler neler...

Akşamüstü Sungur'u amcazadesi ile birlikte götürdüler. Bana, "Seccade ile birlikte bir şeyler daha hazırla." dedi. Saide küçüktü. Hatim cemiyeti olmuştu. Elli lirası birikmişti. Onu da aldılar. Ağabeyime dedim ki, "Şikâyet edelim." O da "Onlar belasını bulur!" dedi.

Rahmetli Reşad ağabeyim "Korkmayayım" diye o gece yanımda yattı. Sungur'u Eflani'ye götürdüler. Beraat kararını gösterince "Dün gösterseydin, bunları almazdık" demişler.

Muhtarın anası, "Emine, sizde tabanca bulamamışlar..." deyince ben de:

"Aman yenge, tabanca öyle meydanda olur mu?" dedim. Aslında tabanca falan yoktu. Fakat "Var sansınlar" diye öyle söyledim.

Bekir Berk Geldi

Sungur, bir gece içeride kaldı. Bir gece kalıp salınınca o öğretmen gitti, tekrar karakola şikâyet etti. On beş gün sonra mahkeme oldu. Rahmetli Bekir Berk geldi.

Mahkemede, o dinsiz öğretmen de şahit olarak dinlenmiş:

"Efendim, o köyde nur namazı kılınıyor, nur mevlidi okunuyor! Sungur'un kızı Saide Nur, 10 Kasım'da okula bile gelmedi!" deyince, Bekir Bey söz alıp:

"Madem nur namazı kılınmış, nur mevlidi okunmuş, bu beyefendi o zaman niye şikâyet etmemiş? Saide Nur, 10 Kasım'da okula gelmediğinde niye şikâyet etmemiş?" diye sormuş. Cevap verememiş, orada otururken hırsından çatlamış. Bekir Ağabey için:

"Bu da Nurcu!" demiş. Hâkimler birbirine baktıktan sonra "Otur yerine!" diye azarlamışlar adamı. Hemen beraat kararı vermişler ve mahkeme bitmiş. Ondan sonra o öğretmen de daha fazla kalamadı, kaçtı gitti.

Bir gece Bekir Bey'le Bayram geldiler. Karlı bir gündü. Çok üşümüştük. Kalktım, sobayı yaktım. Bir çorba pişirdim. O gün tarhana çorbasının yanında mayalı ekmek de yapmıştım. Bekir Bey'in çok hoşuna gitmiş. Ta Arabistan'dan mektup yazdı, "Çorbanı unutamıyorum! Kuşlara selam, taşlara

selam, ağaçlara selam...” diye.

İki sene de Karabük’te oturduk, 1963–1966 arasında, ayakkabılara bakarlardı. “Amca nerede?” derlerdi.

Tunusbağı’nda çocukları okula gönderdim. Hemen arkasından kapı çalındı. İki polis, “Amca nerede?” dediler. “Oğlum, o Arabistan’da. Filanca yerden bal göndermeye gitti.” dedim. Bu arada içime, “Dediğim yerden gider de alır hapse atarlarsa?” diye bir korku düştü! O arada üst komşularımız indi. “Yahu siz bunlardan ne istiyorsunuz? Bunlar çok iyi komşularımız?” dediler. Savcı da akşam polislerle gelmişti. Savcının kardeşi de altta oturuyordu. Çam yarması gibi bir adamdı. Arabasında tabancasıyla dururdu. Kayını Ahmet Bey’e dedim, “Bir tutuklasın da ben ne yapacağımı bilirim.” Ne yapabiliirdim ki? Allah beni öyle söylettirdi. Aradan iki veya üç gün geçti. Sevim Hanım’la aramız iyiydi. Geldi, “Emine Hanım, kaynım hastanede çok hastaymış. Ağuladılar mı ne?” Ben de cevaben dedim:

“Kim ağulayacak? Allah ağulamıştır.”

İki üç gün sonra adam ölmesin mi! Aşağıya başsağlığına indim tabii... Daha sonra Karacaahmet’e mezarına da gittim. Böyle şeyler oluyordu işte...

Ahmed Sungur (Büyük Oğlu)

Ahmet Sungur, ilk olarak iki yaşındayken Üstad’ı görür. O zamanlar Üstad, Eskişehir’dedir. Görüşme sırasında yanında annesi de vardır. Bu görüşme, 1951 yılında, Yıldız Oteli’nde gerçekleşir. Ahmet, bu görüşmeyi pek hatırlamaz. İkinci kez, sekiz veya dokuz yaşlarındayken Emirdağ’da babası ile birlikte Üstad’ı ziyaret eder. Bu görüşmeden şunları hatırlar:

“Babamla beraber Ankara’dan Emirdağ’a gittik. Babam beni önce bir terzi dükkânına bırakıp kendisi gitti. Sonradan Hüsnü Ağabey gelip beni aldı, Üstad’a götürdü. İçeriye girdim, elini öptüm. Oturduk, konuştuk. ‘Nasılsın, iyi misin?’ diye sordu. Çok heyecanlıydım. Konuştuklarını iyi anlayamıyordum. Babam bana anlatıyordu. ‘Sizinle uzak olduğumuzu sanma, kalben yakınız.’ demişti. Yaşıma bakmadan, sanki büyük adammışım gibi bana yüksek hakikatlerden bahsetti. Sonra kesesini istedi. Getirdiler... Elleri zayıf, kalem gibiydi. Yüzünün derisi de çekilmişti. Keseyi titreyen parmaklarıyla açtı. İçinden on tane yirmi beş kuruşluk çıkarıp bana verdi. Çok etkili, ciddi, vakur bir hali vardı. Bambaşka bir insandı.

“Biz babamı baştan anlayamadık. Onun hayatı sıradan bir hayat değildi.”

Şerife Sungur (Büyük Kızı)

Ben dokuz yaşındayken Küçük Sözler’i yazdım. Köyden diğer yazılan risalelerle birlikte Üstad’a göndermişler. Üstad kitap sandığını açıp da en üstte benim yazdığım nüshayı görünce babamı çağırmış. “Sungur gel, bak. Şerife seni çağırıyor” demiş. Bir de reşat altını verip, “Bunu benden hediye olarak ona götür” demiş, babamı göndermiş.

Ben evin en büyük çocuğu olduğum için sonradan dünyaya gelen kardeşlerime hizmet ettim. Anneme yardımcı oldum. Dağa oduna giderdik o zamanlar. Evimize pazardan pek bir şey gelmezdi. İnekler vardı, onlarla idare ederdik. Evimizi jandarmaların iki kez bastıklarını hatırlıyorum. Her yeri didik didik aramışlardı. Ninem “Kur’an’ı almayın!” diye çok yalvarmıştı. Ama her şeye rağmen o günler bambaşkaydı. Manevî bir haz vardı ki, anlatamam.

Şimdi yeni yetişen nesilleri gördükçe “Elhamdülillah” diyor, o gün çektiklerimizi unutuyoruz.

Saide Nur Sungur (Kızı)

Babam belki maddeten pek yanımızda olmadı. Ama manen o hep yanımızda idi. Onu hep yanımızda hissettik. Rabbim ömrümüzden alıp onun ömrüne ilave etsin. Amin...

Muhittin Sungur (Kardeşi)

Sungur Ağabey’imi, ben ancak yedi-sekiz yaşımdan sonra tanıyabildim. 1939–1940 yıllarında... O zaman öğretmen yok, eğitmen vardı. Ağabeyim Eflani’deki okulun müdürü Hasan Hoca’dan ders okuyordu. Eflani’nin 63 köyünün muhtarlarının başıydı. Çok girişken, kabadayı bir adamdı. Kimsenin içinden çıkamadığı işleri bile o çözerdi.

Safranbolu bizim kazamızdı. Eflani nahiyeydi. Biz “Bolu” derdik. Babam gider, kaymakamla belediyeyle ne işleri varsa hallederdi.

Ağabeyim 1947 senesinde Risale-i Nur’u tanıdıktan sonra eski çevresiyle bazı sorunlar yaşamaya başladı. Casuslar, hatta öğretmen arkadaşları bile, Mustafa Sungur’un değiştiğini söyleyip devamlı çeşitli mercilere şikâyet ediyorlardı. Eflani nahiye müdürü ve kaymakam bunlardan sadece ikisidir.

Gerçekten Ağabeyim o zaman hızlı değişimin etkisiyle sabah sınıfa girdiğinde çocuklara, “Günaydın” yerine “Selamün aleyküm” diyerek başlıyordu. O, “Bismillah, Fa’lem ennehu” deyince, beş sınıf bir arada “La ilahe illallah, la ilahe illallah” diyerek inliyordu.

Jandarmalar Gelir

Bir gün başçavuşla jandarmalar gelir. Daha önce hangi saatte ne yaptıkları zaten onlara haber verilmiştir. Tam o saatte “Fa’lem ennehu lailahe illallah” derken birisi içeri adımını atıp müdahale etmek ister. Ağabeyim “Sus!” diye bir bağırır. Ağabeyimi jandarmalarla alırlar. Eflani’ye, oradan da Safranbolu’ya götürürler. Sonra da serbest bırakırlar.

Köyde bu olay duyuldu tabii... “Bu Risale-i Nur’da muazzam bir sır var.” deyip, namaz kılmayanlar da camiye gitmeye, risale yazmaya başladılar. Cami hınca hınç doluyordu artık. Hüsnü Amcam, Şevkat Amcam, Emin Amcam, Şükrü Güngör, Şevket Güngör, Hüsnü Güngör... Hepsi Risale-i Nur’u yazıyor ve yazdıklarını hemen Üstad’a gönderiyorlardı. Üstad da hemen tashih ediyordu. Hatta bir Hatip dayım vardı. Asa-yı Musa’yı komple yazmıştı.

Biz de yazıyorduk. Bir gün jandarmalar geldi. Risaleler arpa ve buğdayların altında gizlenirdi o zamanlar. Her tarafa bakıp bulamayınca “Bir de ambara bakalım.” dediler. “Efendim burası görünmez, zifiri karanlık.” demişler, vazgeçirmişler. Ben yazarken alıp Eflani’ye götürdüler. Yaşça küçük olduğumdan dolayı beni salıverdiler.

Afyon’a gidince, ağabeyimi öğretmenlikten attılar. Anneciğim, oğlunun İlahî dergâha dönüşünden dolayı adeta mest oluyordu. O zamanlar ağabeyim yeni evliydi. Emine Hanım’ın ilk çocuğu Şerife yeni dünyaya gelmişti. Tarlaya gidilecek olsa, annem gelinini göndermezdi. Üstad’ın yanına beyi gittiğinden dolayı yengem yalnızdı. “Yalnız kadın, üzülmesin” diye tarlaya, oduna hep annem giderdi.

Acı Mektup

Bir seferinde babam acı bir mektup yazıp Üstad Hazretlerine gönderiyor. Fakat ağabeyimin içi yanıyor. “Karaağaç” diye bir tarlamız vardı. Orada çift sürerken ağabeyim gitmek istiyor. “Anne içim yanıyor, Üstad’a gitmek istiyorum!” diyor. Annem de, “Sen git oğlum, senin çiftlerini ben sürerim. Senin gözün arkada kalmasın.” deyip onu gönderiyor.

Tabii ağabeyim okuldan atılınca babam maddî sıkıntıya düşüyor. Üstelik okul tazminatını da

ödemesi gerekiyor! Ben o sırada İzmir'e babamın yanına gitmiştim. Annem, "Oğlum! Sen oraya nasıl gidildiğini öğren de git ağabeyini ziyaret et." diyordu. Ben de Afyon'a kadar bilet alıp Afyon'da indim. Kış mevsimi, her yer karla kaplıydı. Sabah saat dokuz sıraları, oradan birine hapishaneyi sordum. "Oğlum çok uzak!" dedi. Faytonlar var; ama param kıt, idareli kullanmam lazım. Yürüyerek hapishaneyi buldum. Kapının önüne, demir parmaklıkların yanına vardım. Asker, "Nereye?" dedi.

"Burada ağabeyim var. Gurbetten geliyorum, onu görmek istiyorum." dedim.

"Kim o?" dedi.

"Mustafa Sungur!" deyince,

"Göremezsin!" dedi. "Gerçi görüşme günü var; ama onlar mimli mahkûmlar!" dedi.

"Ne olur müsaade et de göreyim, uzaktan geliyorum." diye yalvarmaya başladım. "Üstad'ı da göreceğim." dedim.

"Üstad'ı görürsün ama onu göremezsin" dedi.

"Peki, Üstad'ı nasıl görürüm?" dedim.

"Bak karşıda!" dedi.

Üstad Hazretleri camın önünde, beni eliyle selamlıyordu. Böyle selamlarken asker bana; "Hemen git buradan!" dedi. "Şimdi başçavuş görürse, seni de içeri atar."

"Atsın!" dedim.

"Seni döver kardeşim, ne diyorsun?" dedi.

Derken başçavuş:

"Ne oluyor, kim o?" dedi. Asker sessizce bana, "Kaç, kaç!" dedi. "Zalim bu adam!"

"Kim o?" dedi.

"Efendim, Sungur'un kardeşi..." deyince;

"Yakalayın onu!" dedi. Asker bana "Kaç, kaç!" diyor. Bir metre kar var. Ben kaçıyorum, asker arkamdaki kovalar gibi yapıyor ve "Kaç ulan kaç!" diyor. Epey gittik, yüz yüz elli metre kadar. Bağırdı, "Asker, dön!" dedi.

Ondan sonra İzmir'e gittim. Bunları babama anlattım. Babam henüz o zaman Risale-i Nur'un mahiyetini bilmiyordu.

"Ah ulan dangalak ah, mahvettin bizi!" dedi.

Babam, Üstad Hazretleri'ne mektup yazdı. Başka bir zaman da Emirdağ'a ziyaretine gitti.

Tabii orada oğlunu Üstad'a şikâyet ediyor:

"Ben bunu evlendirdim, düğününe şu kadar masraf ettim. Ailenin tek dayanağı erkek o... Ben gurbetteyim, borçlarını da ödemek zorunda kalıyorum. Yeni evli... Hanımını, çocuğunu ve öğretmenliğini bırakıp buraya geldi. Bu sizce doğru mudur hocam?" diye soruyor. "İslamiyet buna cevaz verir mi?" diye de ekliyor.

Üstad, "Tamam, ben hemen Sungur'u gönderirim" diye cevap veriyor babama.

Sen Merak Etme

Üstad Hazretleri işte o zaman ağabeyimi Eflani'ye gönderiyor. Anneme "İçim yanıyor!" dediği zaman da o zaman. Annem, "Sen hiç merak etme! Ben gelinin işini de yaparım. Sen git oğlum. Ben seni feda ettim." diyor. Ağabeyim büyük bir mutluluk içinde tekrar Üstad'ın yanına gidiyor.

Babam, ağabeyimin tekrar gittiğini duyunca bir hışım ve azametle tekrar Üstad'ın yanına gidiyor. "Sen söz verdin. Tekrar gelirse kabul etmeyecektin, ne oldu?" diye söylenmeye hazırlanıyor. Derken kapıdan girer girmez kalbine "cızz" diye ılık bir şeyler akıyor. Üstad Hazretleri kendisini kapıda karşılıyor. Elinden tutup, "Hoş geldiniz!" diyor. Onu münasip bir yere oturtuyor. O da ruhanî bir

değişiklik hissediyor. Ağzı dili tutuluyor. Hiçbir şey söyleyemiyor. Üstad Hazretleri onun o halini görünce “Anlat, ne var, ne yok? Mustafa’dan memnun musun?” diye soruyor. O da hemen “Mustafa’yı vakfettim” diyor. Bunun üzerine Üstad’ın gözleri yaşarıyor.

Babam ilk hocalığını İzmir’in Cumaovası’na bağlı Kemer Köyü’nde yapıyor. Fakat babam çok atılgan, çok zeki bir adam olduğundan çok göze batıyor.

Köyün ağası olan muhtar, babamın Mustafa Sungur’un babası olduğunu öğreniyor. Adam aynı zamanda Halk Partisi’nin yönetim kurulunda... Babamı oradan uzaklaştırıyor.

Sungur, Eyüp Sultan Mezarlığı’nda, annesinin mezarı başında dua ederken

Ondan sonra Sancaklı Köyü’ne gidiyor. Ağabeyim oraya gelip iki gün durmuyor. Üçüncü gün “Haydi oğlum sen git!” diyor. Sonra sırayla Bulguca, Çaybaşı köylerine gidiyor. Ben de o zaman askerden yeni gelmişim. Bizim birader Sabri de orada müezzinlik yapıyordu.

Halk Partili olan bu Muhtar Recep Ağa’nın bir oğlu vardı; üç sene okula gittiği halde hiçbir şey öğrenememişti. En sonunda okutmaktan da vazgeçmişti. Babam bu adama demiş ki, “Sen onu bana gönder.” Ona okuma yazma yanında Kur’an’ı da altı ayda hatim ettirmişti.

Sabri Sungur:

O günlerde Sungur Ağabeyim hakkında Demokrat İzmir ve Yeni Asır gazetelerinde birtakım yazılar çıkıyordu. Muhtar oradan Mustafa Sungur’un Bediüzzaman’ın talebesi olduğunu anlamış. Bunu öğrenince de tavrı değişiyor babama karşı.

Babam pazardan gelirken kahvenin önünden geçtiğinde, bir gün önce mutevazı şekilde “Hocaefendi” diye hitap eden muhtar birden “Hocaaaa!” diye bağıyor. Babam da “Tamam Recep Ağa, tamam, anladım!” diyor. “Neyi anladın?” diye soruyor bu sefer ağa.

“Dün ‘Hocaefendi’ diye hitap ediyordun, şimdi amirane ve celalli bir şekilde ‘Hocaaa!’ diye bağıyorsun!” diye cevap veriyor babam.

Ağa, “Sen Mustafa Sungur’un babası değil misin?” diyor.

“Evet, ama bana iki gün müsaade et.” diyor babam.

“Sana iki gün müsaade...” diyor ağa. “İki gün içinde bu köyü terk etmezsen eşyalarını toplar, lağım kanalına atarım!”

Bu konuşmanın ardından hemen Torbalı’da bir ev kiraladık. Babamın eşyalarını iki gün içinde o eve taşıdık. En son, vazife için Aydın’ın Bozdoğan Köyü’ne gitti babam.

Babam 1954’de Bulgurca Köyü’nde imamdı. Köy muhtarı alevî idi, Halk Partiliydi. Bir de Halk Partili bir aday vardı; ama o da cami cemaatiydi. Adam cemaat olmasından dolayı alevî muhtar şüphelenmiş. Demiş ki, “Köyün hocası oy kullanırken onun zarfına bir işaret yapın. Bakalım, kime kullanacak?”

1954'ün Aralık veya Kasım ayıydı. Seçim yapıldı, işaretli zarftan babamın Demokrat Parti'ye oy kullandığı ortaya çıkmış. Muhtar da "Köyü terk et!" demiş. 1955 senesinde Çaybaşı Köyü'nde imam oldu. Orada dört beş sene beraber kaldık, ben müezzindim.

Muhittin Sungur:

Babam, Aydın'ın Koçarlı kazasının Kasaplar Köyü'nde imamdı. "Selimiye" diye bir yer vardı. Orada Bahri Hoca isimli mübarek bir zat vardı. Pazara giderken Bahri Hoca'yı bulduk. Daha henüz tanışıklığımız yok. Bizi tanıttılar. Oradan çıktı, "Hoş geldiniz!" der demez birden bire babamın ellerine kapandı, öpmeye başladı. Babam "Dur, ne yapıyorsun?" dese de dinlemedi. Bir de sarıldı böyle. "Sen Mustafa Sungur'un babasısın ha! Ben senin ellerini öpmem mi? Ne büyük lütuf, ne büyük ihsan Sungur'un babası olmak!" dedi. Tabii bu gibi haller babamı epey yumuşattı.

Ben 1951'de askerden geldiğim zaman Eflani Çalışlar Köyü imam hatibiydim. 44 lira maaşım vardı. Orada bir teyzem vardı onda kaldım. Yüz tane talebem vardı. Askerde şofördüm. Terhis olunca Mustafa Osman Ağabey'in yanında ona yardımcı olarak bulundum. "Sen fabrikaya girmek ister misin?" dedi. Ben de "İsterim." dedim. Fabrikaya şoför girmemi, maaşının iyi olduğunu söylediler. Mustafa Osman Ağabey'in dükkânı sanki bir dükkân değil, bir medrese idi. Onun bakışları ve sohbetleri o kadar mübarekti ki... Mesela "Pense 17 kuruş, markası aynı olduğu halde şu da 18 kuruş." derdi. Torna satacak mesela... Bir vardı yedi kuruş, bir de vardı altı kuruş. "Niye böyle?" diye sorduklarında "Çünkü bunu daha önce aldım. Onun fiyatı öyle... Bunu daha sonra aldım, bunun fiyatı da böyle... Hangisini istersen al" derdi. Hatta eğer kendisinden daha ucuza satan varsa, "İsmail var, ben duydum orada 15 kuruşmuş, oraya git." derdi. O böyle bir adamdı.

Sabri Sungur:

Sungur'un babası Kur'an Kursu'nda talebeleriyle beraber

1947 yılının Şubat'ında babam İzmir'e gitti. 48'de müfettişler, jandarmalar köye geldi.

Muhittin:

1956 yılında, Tevfik İleri'ydi galiba... Sungur Ağabey'imın tekrar öğretmenliğe alınması için bir af kanunu çıkardı. O zaman ağabeyimin mesleğe dönme imkânı vardı. Fakat istemedi.

Babam Torbalı'da 1959'da Kur'an Kursu hocasıydı. İhtilal olduğu gün, sokağa çıkma yasağı vardı. Ertesi gün babamı görevden aldılar. Tekrar 1965'te Yaşar Tunagür'ün vasıtasıyla Bozdoğan Kur'an Kursu'na hoca olarak tayin edildi, orada vefat etti."

Sabri:

Sungur Ağabey'in kardeşi olmak çok güzel bir şey; ama biz layık olamıyoruz. O müstesna bir insan. Allah selamet versin... Yine de ağabeyimiz olması hasebiyle çok mutluyuz.

İzzet amcam, 1973 yılında köye geldi. Bize "Sungur Ağabey'in yolunda devam edin!" diye vasiyet

etti. “Ben gençlik heyecanıyla biraz havai yaşadım, çoluk çocuğuma İslam’ı aşıl原因amadığım için üzgünüm. Sizin önünüzde fırsat var, Sungur’un yolundan gidin!” dedi.

Muhittin:

Cemile annenin oğluyuz, Sungur’un kardeşiyiz. Ama inanın biz Sungur Ağabey’in ‘S’si bile olamadık. Sizleri böyle görünce, fedakâr olamadığımızı, çok gerilerde kaldığımızı düşünüyoruz. Dua buyurun.

Ferdane Sungur Erol (Kızkardeşi)

Ben on yaşında iken babam İzmir’de imamdı. Beni yanına istemişti. 1948’di. Okul tatil olunca, Sungur ağabeyim beni aldı, İzmir’e götürdü. Önce Afyon’a vardık, otelde kaldık. O gitti, giderken beni otelin hanım hademesine emanet etti. İnanın o zamanlar elektriği söndürmesini dahi bilmezdim. Ne bileyim, ilk defa görüyordum. Uzaktan üflüyorum, sönmüyor. Kadına dedim “Bu sönmüyor.” “Gel buraya!” dedi, düğmeye dokundu, söndü. On yaşında bir çocuğum, bir şey bilmiyorum. İlk defa köyden çıkmışım. Ağabeyim sabaha kadar kalmış. Hıfzı Efendi’ye hanımı elbise, yağ bir şeyler göndermişti. Sabahtan geldi. Sonra bindik trene, İzmir’e gittik.

İzmir’e varınca babam kendisine çok sert konuştu. “Ben seni okuttum, emek çektim. Bırak Nurculuğu, öğretmenlik yap!” dedi. Ağabeyim yine devam etti. Ben babamın yanında yedi sene kaldım. Sonra dayımın oğlu İsmail ile evlendim.

Ağabeyim üç sene öğretmenlik yaptı. İki sene onda okuduk, sonra ayrıldı. 1946’da bir şey olmadı. 47-48’de devamlı müfettişler geldi, gitti. Ben 1937 doğumluyum. Müfettiş gelip okulda bize soruyordu, “Öğretmeniniz nerede?” Tabii parmak kaldırırdık, “Cuma namazına gitti.” diye cevap verirdik. Ne bilelim? Cuma namazına gitmek kötü bir şey değil ya... Seve seve haber veriyoruz.

23 Nisan bayramlarında bizi Eflani’ye götürürdü, başımızı kapattırırdı. Tam dönüş yaptı. Çok da zekiydi. Beş yaşında babam okula göndermiş, sınıfı geçivermiş.

Sonra bir gün eve geldik. Jandarmalar yığılmış. Şerife beşikte ağlıyor. Annem kitapların bir kısmını pencereden başka komşulara atarak kurtarmaya çalışıyor. Askerler topladıklarını sofada yığımlar. Sonra ağabeyim okuldan geldi. Hemen tutup kelepçelediler, Eflani’ye götürdüler. Belki aç, belki susuz bakmadan...

Şevket Amca anlatmıştı. Mahkemede ağabeyime, “Sen çok zekisin, bu kürdün arkasından gitme, ayrıl!” demişler. Ağabeyim de “Başımı kesseniz ayrılmam!” demiş.

Yine Şevket Amca anlatmıştı:

Bir gün Sungur ağabeyimle bir yere otobüsle gidiyorlarmış. “Namaz kılalım” demiş şoföre. Şoför “Yok, duramayız” demiş. Sungur ağabeyim, “Pekâlâ” demiş, pardesünü alıp, otobüsün kapısına yönelmiş. Birden bir ses gürültü duymuşlar. Teker “pat” diye patlamış. Ağabeyim orada namazını kılmış. Teker yapmışlar. Binmiş, gitmiş.

Gençliğinde yanlışlara müdahale ederdi. Mesela şoför müziği çok açtı mı, önce birisini gönderir, kısmasını söylerdi. Kısmazsa kendisi gider, bağırırdı. Adam tabii korkar, kısardı.

Bir gün Karabük’ten Eflani’ye geliyormuş. Soğuksu’da rakı şişelerini kırmış. Kırk tane şişeyi tek tek duvara çarparak kırmış. Sonra ağabeyim şişelerin parasını vermek istemiş, hancı almamış. Bu hâdisenin hancı üzerinde büyük tesiri olmuş. Son zamanlarında sırat-ı müstakim üzere hareket etmiş. Bu hancının ismi Hüsnü idi.

Bizim köyden Çanakkale harbine 29 kişi gitmiş, hiçbiri dönmemiş. Dedemin kardeşi Mustafa amcam ve bir de İzzet var. Hacı Ahmet var babaları, Hacıgiller diyorlar onlara.

Yol stablize olduğundan elli kilometrelik yol üç dört saat sürerdi. Ağır ağır gelirdi. Eflani’de

öğretmenlik yapan birisi Ramazan'da otobüsün arkasında sigara yakmış. Bizim orası da muhafazakârdır. Açıkta Ramazan'da kimse yemez içmez. Babam da hep okur, boş durmazdı. Sigaranın içildiğini anlayınca babam “Kim içiyor o sigarayı? Burası Moskova mı?” diye bir bağırış. Adam korkmuş, hiç bir şey diyemeden otobüsten inivermiş. Zaten bir şey dese otobüstekiler kendisini benzetirdi.

Ağabeyim saçlarını uzatırdı, ortadan ayırırdı. Bir yere giderken herkes ona bakardı, farklı bir insandı. O zaman öyleydi.

Bir ara bal satardı. Kendisinden 18 kiloluk teneke bal almıştık. Pervari balı idi. Tabii peteğinden aşağıya doğru süzölmüştü. Akşam bize bıraktı. Ben de onu görünce “Aman!” dedim, “Bu adamlar ağabeyimi kandırıyorlar, petekte bal yok!” dedim. O sabah erkenden bize geldi. “Ferdane sen bu balı beğenmiyorsun ama ye bak dişine yapışmayacak!” dedi. Sanki birisi gitti kendisine akşam söylediğimi haber verdi. “Ağabey, akşam dediğim sana malum oldu.” dedim. “Yok, canım öyle kalbime doğdu.” dedi.

İsmail Erol (Eniştesi)

İsmail Erol, Sungur Ağabey'in kızkardeşi Ferdane ile evli olan eniştesidir. İsmail de Eflani'nin Çalışlar Köyü'ndendir. İsmail'in soyu Şihlara dayanır. İstanbul Okmeydanı'nda oturan İsmail Erol emekli ve üç çocuk babasıdır. Kendisiyle Sungur Ağabey'in çocukluk ve gençlik yıllarını konuştuk:

Sungur Ağabey, çok zekiydi. Beş yaşına basınca okula gitti. Emsallerinden daha başarılı oldu. On yaşında ilkokulu bitirdi. Köy Enstitüsü'nden sonra da bizim köyde öğretmenimiz oldu. Ben o zaman kendisinde iki ile üçüncü sınıfları okudum. Çok verimli atik bir öğretmendi. Zaten çok genç yaşta öğretmen olmuştu. İlk zamanlar bize mandolin çalar, oynatırdı.

Bir gün köyde mevlit vardı. Ahmed Fuad Efendi o mevlitte akşam vaaz yaptı. Vaazdan sonra Sungur Ağabey Ahmed Fuad Hoca'ya bazı sorular sordu. Soru cevap derken o gece beraber sabahladılar. Ahmed Fuad Efendi'den Allah razı olsun, Eflani ondan çok istifade etti. Tabii Sungur Ağabey bu arada Üstad'ı ve risaleleri tanıyınca namaza başladı. Böyle olunca kendisini şikâyet ettiler. Her Cuma köye müfettiş gelirdi. O zaman vasıta da yok, atla gelirlerdi.

“Nerede öğretmeniniz?” derlerdi. Tabii biz çocuğuz:

“Camide, namazda” derdik. Böyle böyle Sungur Ağabey'in dosyası kabardı.

Üstad'la da görüşünce, öğretmenlikten attılar. Biz dördü beşi başka mahallede bitirdik.

Bir Dakika Durun!

Risale-i Nur'u tanıdıktan sonra bizim köyümüzde on senenin üzerinde risaleler hep Osmanlıca olarak yazıldı. Biz de bakarak yazardık. Köyümüzün halkı mübarekti, hepsi Risale-i Nur'a sarıldı.

Babası ileri görüşlü birisiydi, köyümüzün muhtarı idi. Oğlu öğretmen olana kadar, köyde imece usulüyle okul yaptırdı. Sungur'u köye öğretmen tayin ettirip evlendirdi, yuvasını kurdu.

Son zamanlara kadar köyde Sungur Ağabey'in evine baskın yaparlardı. Birgün biz okuldaydık. Yedi sekiz jandarma, başlarında başçavuş evi basmışlar. O sırada okulda bize ders veriyordu. Okuldan gelince hemen ellerini kelepçelediler. Risaleler ortada yığılmıştı. Karakola götüreceklerdi. Sungur Ağabey, gitmeden kapının önünde “Bir dakika durun!” dedi ve başçavuşla jandarmalara bir ders yaptı. Ondandı sonra götürdüler.

Üstad'ımızı görmek nasip olmadı; ama eserlerden babamgil çok yazdılar. Biz de bakarak yazdık Allah'a şükür.

Cemile Hanım kaynanamdı. O anlatılmaz iyi bir hanımdı. Çok severdi bizi, çok muhabbetliydik; biz de onu çok severdik. Cemile annenin annesi Hasibe annem burnuna kadar yüzünü kapatır, sadece gözleri gözükdü, o kadar Osmanlı, o kadar dinine bağlıydı.

Köyün imamı Hasan Hoca vardı. Ezanı neredeyse güneş doğarken okurdu. Hasibe anne saatlerce önce kalkar, Kur'an'ını, Cevşen'ini, Celcelutiye'sini okurdu. Sonra da namaza dururdu. Çoğu zaman namazı kıldıktan sonra Hasan Hoca ezan okurdu. Ona kızardı, rahmetli.

Bir gün babamla annesi Hasibe Hanım, konuşurken Hasan Hoca gelmiş. Hasan Hoca selam verip oturmuş. Oturur oturmaz Hasibe anne için "Şimdi bana çatar." demiş. O suçunu biliyor ya. Zaten Hasibe Hanım ona ezanı geç okuyorsun diye haber gönderirmiş. "Seni gidi suyu kuru seni! Güneş doğarken ezan okursun ha!" dermiş. Hülasa Hasibe anam dinine çok bağlıydı.

1965'te bizim kayınpederi ziyarete gitmişim. Bana "Yahu burada genç bir hoca var, çok güzel vaaz ediyor." dedi. Birlikte İzmir Kestanepazarı'na gittik, dinledik. Fethullah Hocaefendi'ydi vaaz veren. Pırlanta gibiydi.

İzzet Sungur (Amcası) "Sungur'un Yolundan Gidin"

Mustafa Sungur'un amcası olan İzzet Sungur, uzun zaman İstanbul'da sosyete bir hayat geçirdikten sonra, gerçeği anlayıp Allah yoluna döner. Fakat çocuklarını din ve imandan mahrum yetiştirmiş ve neslini manen kaybetmiş olmanın ızdırabını ruhunun ta derinliklerinde hisseder. Hayatının sonlarında Eflani'yi ziyaret ettiği sırada, Mustafa Sungur'un kardeşlerini ve bazı gençleri yanına alarak, onlara aşağıdaki vasiyeti sesli olarak teybe okur. Ahmet Sungur'un arşivinden alığımız bu ilginç vasiyette önceleri karşı olduğu Mustafa Sungur'un yolundan gitmelerini tavsiye etmesi manidardır:

"Ya eyyühellezine amenû kû enfüseküm ve ehlüküm nârâ."^[16]

"Cenab-ı Zülcelâl Hazretleri okuduğum âyet-i kerimesiyle iman edenlere buyurduğu emr-i celilini yerine getiremediğimden dolayı vicdan azabı ve ızdırabı içindeyim. Bu ulu emri tatbik ve yerine getiremememe sebep ve mazeret, cehalet ve ihmaldir. Ben bu ihmalin cezasını hayatta iken çektiğim gibi, yevm-i kiyamette de çekeceğimi düşündükçe ıstırabım artmaktadır. Ne yazık ki vakit geçmiş ve benim ehlim İslamiyet'ten uzak kalmıştır. Sizler Mustafa Sungur Ağabeyinizin yolundan gitmekle benim kaçırdığım fırsat ve vakti kaçırmadınız. Ve o ulu emri tatbik ve ifa edecek yaş ve çağdasınız. Onun davasına intibak edip ona benzeyiniz.

"Gerek ana ve gerek baba tarafından en az iki yüz senelik geriye doğru soyumuz ehl-i sünnet ve cemaat ehliendir. Kökümüzün sağlam olmasına rağmen, iki yüz seneden sonra arız olan mikrobu mutlaka öldürmeliyiz. Ve o temiz kökü eski sağlam haline getirmek elimizdedir. Hulus-i kalble emr-i bilmaruf, nehy-i anilmünker âyet-i kerimesine intibak ediniz. Ve Cuma geceleriyle güzel mübarek gecelerde ehl-i İslam'ın ölüleriyle baba ve cetlerimize ve ben de öldükten sonra benim ruhuma Fatiha göndermeyi unutmayınız, unutmanızı sizlerden beklerim. Cenab-ı Hakk'ın hidayet ve takvâsına nail olmanızı ve onun yolundan sapmamanızı, şeytana uymamanızı ve ulu Allah'ın himayesine sığınmanızı niyaz ve dua ederek sözlerimi bitiririm.

"Tevfik ve hidayet Allah'tan..."

25 Haziran 1973

Amcanız İzzet Sungur

Tanıyanların Dilinden

“Sungur Deyince Akan Sular Durur”

Mehmed Fırıncı

SUNGUR AĞABEY DENİNCE akan sular durur. Durması da lazım... Sungur Ağabey'i ben Emirdağ'da, ilk defa 1956'da Üstad'ın yanında gördüm. Baktım, sanki Yunus Emrevari bir aşkla yanan bir genç... Tabii o zaman zarif bir gençti, kilolu değildi. O ilk görüşüm bende çok büyük tesir bıraktı. Daha evvel ismini duyuyorduk; ama görüşmek nasip olmamıştı. Samsun'da hapiste olduğunu haber alıyorduk...

Üstad Hazretleri 1953'te İstanbul'a geldiğinde hep Sungur Ağabey'den bahisler oluyordu. Samsun mahkemesine Üstad'ı ısrarla davet ediyorlardı. Üstad gitmek istemiyordu. Çünkü bir tertip yapılmak isteniyordu. Allah nasip etti. O zamanki dostların vesilesiyle, özellikle Dr. Sadullah Nutku'nun büyük yardımıyla rapor alındı. O sıralarda Sadullah Bey, İstanbul'da meşhur bir doktordu. Bin sayfadan fazla “Dahiliye'de Genel Teşhis” diye Tıp Fakültesi'nde okutulan bir kitabı vardı.

Sungur Ağabey daha sonra İstanbul'a da gelip gitmeye başladı. Üstad onu genelde Ankara'daki hizmetlerde istihdam ediyordu. Üstad Hazretleri'nin yanına gittiğimiz zaman, bize bazı şeyler tavsiye eder ve sonra da, “Sungur, Ceylan, Zübeyir benim evladımdır. Onlarla istişare edin!” derdi.

Fırıncı Ağabey, bir seyahat dönüşünde Sungur Ağabey'i karşılar

Bazen “Zübeyir, Ceylan” bazen “Zübeyir, Sungur” der, “Benim namıma onlarla istişare edin.” derdi. Biz de öyle yapardık. Üstad'la görüşür, fakat tafsilatını onlarla hallederdik.

Bir defasında Sungur Ağabey İstanbul'a geldiğinde muhtelif yerleri gezdik. Otobüs, minibüs ve dolmuşlarda *Ayetü'l-Kübrâ* risalesini neredeyse bitirdik. Ben okuyordum, o dinliyordu. Ben de zaten onun gibi *Âyetü'l-Kübrâ*'ya meftundum. Hüsrev Ağabey'e “Risale-i Nur'u nasıl anlayacağız?” dediğimde, “Devamlı *Âyetü'l-Kübrâ*'yı okuyacaksınız!” demişti. Sungur Ağabey'in gelişi hizmetlere, cemaata adeta bir cereyan verirdi.

Başgil ve Hüve Nüktesi

Bir defasında bir hizmet için Emirdağ'a gidecektim. Sungur Ağabey İstanbul'a gelmişti. O esnada

merhum Ali Fuad Başgil'i birlikte ziyaret ettik. Bekir Ağabey de vardı. Ondan sonra beraber Haydarpaşa'dan trenle Eskişehir'e gittik. Oradan da Emirdağ' a geçtik. Üstad Isparta'da olsa da on beş, yirmi günde, bir hafta on gün gelip Emirdağ'da kalırdı. O devrede formalar hazırlanıyordu. Ceylan Ağabey telefon ederdi, "Biz Emirdağ' a geçiyoruz, oraya gelin!" diye. Biz de hazırlıklarımızı yapıp mutlaka Üstad Emirdağ' a vardığı gün varırdık. Üstad, "Ne oldu, geldi mi gelmedi mi?" diye takip ederdi... Böyle, bir keresinde Sungur Ağabey'le Emirdağ' a gittik. O gidişimizde Üstad' ın yanında çok manevî bir hava olmuştu. Üstad bize iltifatlarda bulunmuştu...

Sungur, o zaman bizim gibiler için bir idealdi. Sungur olmak bir ulaşma menzilesiydi. Çünkü savcıya gidip kendisini zorla Afyon hapsine gönderiyordu. Böyle bir kahramandı. şu anda da öyledir. Ama o zamanlar, özellikle o zor şartlarda fedakârlık, sadakat sembolüydü. Üstad' ın vefatından sonra da öyle olduğunu bütün Anadolu'daki seyahatleriyle, hizmetleriyle gösterdi. En çok seyahat eden Sungur Ağabey'le Bekir Ağabey'dir. Bekir Ağabey mahkemeler vesilesiyle, Sungur Ağabey de dersler vesilesiyle geziyordu. Bir harikaydı o geziler, gittiği zaman bir hareket, bereket olurdu.

Mücessem Nur

Sungur Ağabey' in Risale-i Nur' a vukufiyeti eşsizdir. Hangi cümle, nerede nasıl olduğunu sorduğumuz anda açar gösterir. O kadar büyük vukufiyeti vardır...

"Hayatım, hayatınla devam edecek!" ne demek! Müthiş bir şey... Sungur Ağabey'i anlatmaya haddimiz yetmiyor. Cidden söylüyorum. Hayranlıkla her defasında yanından ayrıldığım zaman, bu kadar muazzam bir cevher ve hakikat varken, biz ne ile uğraşıyoruz, neden böyleyiz diye teessüf ederim. Ruhen kalben beraber olmaktan büyük bir feyiz alırım. Tabii Üstad' da bu çok zirvedeydi. Üstad' ın "Annen nasıl, baban nasıl?" demesi bile muazzam feyiz akışına vesile olurdu. Sungur Ağabey de öyledir. O mânânın tecellîsi var onda. Zübeyir Ağabey de öyleydi. Zübeyir Ağabey' de plan program hâkimdi. Hizmetlerin nerede nasıl yapılması, nasıl planlanması lazım, devamlı bunları anlatırdı. Tabii ondan da büyük bir feyiz alırdık.

Mehmet Fırınacı, Mustafa Sungur, Selahaddin Kaplan, Bayram Yüksel ve

Nazım Gökçek bir sempozyum esnasında sohbet ederken

Zübeyir Ağabey'in Sungur Ağabey'e atfettiği ehemmiyet de büyüktür. Mesela Risale-i Nur neşriyatının İstanbul safhasında Birinci Ağabey, fakir, Hakkı, Üzeyir, Aytimur Ağabey çalışırken tashih için tereddüt ettiğimiz bir mesele olduğunda Zübeyir Ağabey'e giderdik, o da "Kardeşim, Sungur Ağabey gelsin" derdi. Yapılacak tashihler hususunda mutlaka Sungur Ağabey'in gelmesini beklerdi. Farklı konularda istişare için bütün ağabeyleri toplasa da Risale-i Nur konusunda Sungur Ağabey'i beklerdi. Bayram Ağabey de öyleydi. Risale-i Nur deyince Sungur Ağabey der, başka bir şey demezdi.

Sungur Ağabey'in Risale-i Nur'a vukufiyeti, sahabeti ve mânâsına nüfuzu, hakikatlarını, kalben ruhen ve bütün latifeleriyle hazmedişi öyleydi ki adeta mücessem Nur haline gelmişti.

İzmir'de Zübeyir Ağabey'i anma toplantısına katılmıştı. Rahatsızdı. Dedi "Ben müsaade istesem olur mu?" Ben de "Ağabey bu konuşma bitince, tabii." dedim. "Tamam" dedi. Ondan sonra çıktı; ama birden bire salonda manevî bir boşluk olduğunu hissettim.

Allah razı olsun, Allah selamet versin. Hayatta kaldığı her anı hizmettir. Dünyasında Nur'un dışında hiçbir şey yoktur. Hakikaten ben şahsen gereği gibi istifade edemiyorum diye üzülüyorum. Başkalarını bilmem...

Vaktiyle Zübeyir Ağabey'i sorduğunuzda güneşi tarif edemediğimi söylemiştim. Aynı şeyi Sungur Ağabey için de diyorum. Zübeyir Ağabey'in de Sungur Ağabey'e verdiği değeri biliyorum. Zübeyir Ağabey'in öyle yapması, bize de ders oluyordu, lakaytlıktan kurtuluyorduk. Çok şükür bu zatlarla hizmette bulunduk, gereğini yapmaya çalıştık. Ama hâdiseler o kadar iç içeydi ki, uhdesinden gelememenin ızdırabını yaşıyorum. Aslında Zübeyir Ağabey İstanbul'da bulunduğu zaman, benim onun yanından hiç ayrılmamam gerekirdi. Ama kendisi gönderiyordu. Sungur Ağabey için de aynı şeyi söyleyebilirim. Bizimki her yerde hizmete koşmak tarzında geçiyor. İnşallah nasipsiz kalmayız.

Sungur Ağabey'in bir hususiyeti de Risale-i Nur'un sıhhatini muhafaza gayretidir. Tıpkı Hz. Osman'ın ashabı toplayıp Kur'an'ı muhafaza etmek için yazdırması gibi. Sungur Ağabey'i nazara almadan yapılanlarda hoş gitmeyen şeyler var. Kendini o hususta selahiyetli zannetmek büyük hatadır. Çünkü onun tamamen Üstad'dan izinli olduğu belli. Tahirî Ağabey de, "Kardeşim bunu Sungur bilir." derdi.

Zübeyir Ağabey, Sungur Ağabey'in İstanbul'da kalmasını çok isterdi. Ama Karabük veya Eflani'deki evine bile birkaç ayda bir uğrardı. Nihayet Üsküdar'da Cenab-ı Hak ona bir mesken nasip etti. Onun orada bulunması Anadolu yakasının bir bahtiyarlığı sayılır."

“Onun Gibi Nurları Anlayan Yoktur”

Salih Özcan

MUSTAFA SUNGUR AĞABEY Gölköy Köy Enstitüsü’nde okuyup öğretmen oldu. Üstad’ın hapse girdiğini duyunca, hemen hâkime dilekçe yazıp kendi kendini ihbar etti. Gayesi hapse girip Üstad’a hizmet etmektir. Böylece Afyon hapsine girdi. Ben ilk defa o zaman müdafaasını okumuştum.

Selahaddin ve Nazif Çelebi’ler o zaman risaleleri basıyordu. Üstad’ı ziyarete gittiğimde eczacı bir arkadaşım vardı. Üstad ve risalelerin geleceğiyle ilgili ne düşündüğümü sordu. Ben Üstad hayattayken bu eserlerin basılması gerektiğini yoksa sonra bu ifadelerin Üstad’ın olduğuna dair şüpheler çıkabileceğini söyledim. Nitekim Prof. Hilmi Akın risaleleri okuyunca, “Üstad’ın şivesi şark şivesi, bu ifadeler acaba talebelerine mi ait?” diye şüphe etmişti. Ben de, “Hayır tamamen kendisine aittir.” demiştim. Üstad’ı Emirdağ’da ziyarete gittiğimde bu durumu ifade ettim.

“Üstad’ım risaleler yetişmiyor; Latince basalım.” dedim. Üstad, “Hatt-ı Kur’an unutulur!” dedi. “Unutulmaz Üstad’ım.” diye ısrar edince, izin verdi.

İlk olarak *İhlâs Risalesi*’ni bastık. İki tanesini Üstad’a, iki tanesini de Diyarbakır’da Mehmed Kayalar’a gönderdim. Bunun üzerine Üstad bana, “Perdeyi yırttın!” diye memnuniyetini dile getiren bir telgraf çekti.

Salih Özcan ve Mustafa Sungur, Urfa mevlidlerinden birinde

Derken, Kayalar on bin tane *İhlâs Risalesi* istedi. Fakat o kadar basacak paramız yoktu. Sonra para bulup bastık. O zaman Tahsin Tola Ağabey milletvekili değildi. Bingöl’den yeniden aday olmuştu. Üstad kazanmasın diye dua etmişti, sonra kazanamadı.

Atıf Ural, Mustafa Türkmenoğlu, Tahsin Tola, Said Özdemir bir araya geldik, risaleleri basalım diye istişare ettik. Said Özdemir, “Üstad izin vermez.” dedi. Üstad’ın bana çektiği telgrafi göstererek izin verdiğini söyledim. “Öyle ise hep beraber basalım.” dedi. Risaleleri formalar halinde basmaya karar verdik. Her formayı bastıktan sonra tashih için Üstad’a götürecektik, böylece Üstad’ı da ziyaret etmiş olacaktır. Sıra bana geldiğinde Eddai basılmıştı.

“Üstad’ım bunda yanlışlık var, siz 79 yaşını geçtiniz.” dedim. Üstad:

“Keçeli, keçeli, sen konuşma!” dedi. Anladık ki Üstad’ın vefatı 1375 imiş.

Üstad, “Ben size bir vekilimi gönderiyorum.” dedi ve Sungur’u gönderdi. Sungur Ağabey Ankara’da beş altı ay kaldı. Risalelerin tashihinde bize yardım etti.

Tarihçe-i Hayat

Ankara'da iki talebe birliği vardı. Yekta Güngör ve eski Meclis Başkanı Hüsamettin Cindoruk aynı talebe birliğinde idiler. Ben Milli Türk Talebe Birliği'nde başkan yardımcısı idim. Bir gün onlarla tartıştık, ikisi de üzerime yürüdüler. Ben içimden, "Sizi Üstad'a şikâyet edeceğim." dedim. O sırada Zübeyir Ağabey'le Tahirî Ağabey bana "Buraya gel." diye telgraf çektiler. Gittim. Meğer Tahirî Ağabeyler Üstad'a, "*Tarihçe-i Hayat*'ı hazırlayalım." dediklerinde "Benim *Tarihçe-i Hayat*'ım basıldı." deyip izin vermemiş. Tahirî Ağabeyler, "Biz bir daha sorarsak kabul etmez. Sen söyle." dediler. Bunun üzerine ben:

"Üstad'ım gençler 'Bu güzel eserin müellifini tanımak istiyorlar.'" dedim. Üstad tekrar:

"Müessire lüzum yok, benim *Tarihçe-i Hayat*'ım basılmıştır." dedi. Ben:

"Üstad'ım o *Tarihçe-i Hayat* on sene önce basılmış, yenisine ihtiyaç var." dedim. O zaman:

"Şahsımdan bahsetmemek şartıyla olur." dedi. Dedim:

"Olmaz. Bu *Tarihçe-i Hayat* sizin şahsiyetinizle alakalı olacak!"

Tahirî ve Zübeyir Ağabeyler "Tamam" diye işaret ettiler. Ben de sustum, daha bir şey söylemedim.

Sungur'un gitmediği ülke kalmadı. Sungur kahramandır. Hatta annesine, "Anne dua et de hapse gireyim." demiştir.

Ankara'da birlikte dersanede kaldık. Üstad'ın müdafaasını üç makama gönderdi. Üstad'ı ziyarete gittiğimde Sungur hakkında konuşacaktım. Ben daha bir şey demeden, "Sungur on evliya kuvvetindedir!" dedi. Sungur, çoluk çocuğunu, annesinin yanında bırakıp Üstad'a koştu. Onun gibi Nur'ları anlayan yoktur. Nur'ların neresinde ne var, en iyi o bilir.

“Sungur Ehass-ı Havastır”

Ali İhsan Tola

“SUNGUR’LA ÖZELLİKLE Ankara ve Isparta olmak üzere, Türkiye’nin çok yerinde hizmette beraberliklerimiz oldu. Üstad, Ankara’ya Maarifi temsilen onu Muallim Sungur olarak gönderirdi. Ankara’daki bütün hizmetlerde hükümet nezdindeki temaslarda Üstad’ın talimatıyla bulunurdu. Gençlik yılları hapisanelerde geçti. Hem hapisteki hizmetleri, hem de müdafaalarıyla Risale-i Nur’u en güzel şekilde temsil etti. Ankara’da Said Özdemir ve Dr. Tahsin Tola ile *Tarihçe-i Hayat* davasından sekiz ay yattı.

Bayram 27’de kalırdı. Ama Sungur umûmî hizmetle alakalı olarak hep gezerdi. Üstad tasanüdü muhafaza için kendilerine yemin ettirdi. Onun için medreseleri, uzak yakın demeden hayatı boyu hep gezmiştir. Şurada şu medrese açılışı var da orada Sungur bulunmadı diyemezsiniz. Maarifi temsil eder tarzda hizmetin başında bulunarak büyük gayretle çalıştı. Menfi hâdiseler karşısında ye’se düşmedi. Hep yoluna devam etti.

Ehass-ı Havastır

Üstad Sungur Ağabey için, “O, ehass-ı havastır!” demişti. Hâdiseler, Sungur’un manevî makamda daha da mertbe katetmesine sebep olmuştur. Demek hepimizden fazla ihlâsı var ki imtihana mazhar oldu.

Sungur, bir Nur kahramanı Ali İhsan Tola ile birlikte

Hararet-i gariziye zamanında olmayan bir şey, yüksek şekerin olduğu yaşlı bir zamanda olmaz. Bunlar yeni değil, Metin Toker de Üstad zamanında aynı şeyleri yapmıştı. Tahirî Ağabey, Bekir Bey için de yapılmıştı. Hizmette önde gözüken kimseleri çürütmek için ehl-i dalalet boş durmaz. Ama bunları yapanlar hedeflerine ulaşamamışlardır. Yalnız tarafgirliğe girenler zarar görmüştür.

Şeker üzüntüyü götürmeyen bir hastalıktır, buna rağmen Sungur bunları atlattı. Elhamdülillah, demek daha yapacağı çok hizmet var. En mühim nokta ihlâsı, tasanüdü, uhuvveti muhafazadır. Buna hava, su ve nur kadar ihtiyacımız var.

Sungur, Kur’an’da, “Onu sizin için şer saymayın. Bilakis o, sizin için hayırdır.” diye ifade edilen keyfiyet sırrına da mazhar oldu.

“Üstad’ın ‘Oğlum ve Vekilim’ Hitabına Nail Olmuştur”

Abdülkadir Badıllı

NUR MESLEĞİNİN muhabbet ve ihlâs zenbereği Hz. Sungur...

1947’lerden beri Nur hizmetinde pervane-veş olmuş Ağabey Sungur...

Bütün Türkiye’yi karış karış Nur hizmeti için, Nurcuların aşk ve şevkleri için, yüzler defa dolaşıp gezmiş Nurcu Sungur...

60 küsur sene, evlad ü iyal, hanüman demeden Sevgili Nur Üstad’ına ve Nur mesleğine candan hizmet eden Sevgili Sungur...

Hz. Nur Üstad’ın azim iltifatlarına mazhar olması ve “oğlum” ve “vekilim” hitabına nail olmuş, halis, muhlis altın kalpli Sungur...

1948 başlarında hanesi emniyetçe taharriye uğradığı ve sonra hiçten adliyeye sevk edildiğinde bir ukala hâkimin Üstad’ı için söylediği tezyifkâr sözlerine karşı, “O Hz. Üstad, baştan sona nur-u mücessemidir!” diyerek haykıran Kahraman Sungur...

1960 ihtilal günlerinde Zübeyir Ağabey’in bizzat ifadesiyle, “Biz kendimizi ihtilalcilerin şerrinden sakındırmak için tedbirler alırken bir sabah vakti Ankara Anafartalar Caddesinden geçiyordum. Bir baktım bir kahvehanede Sungur Ağabey, elinde Nur kitabıyla oturanlara ders yapmaktadır. Ben kendim döndüm, “Bak ey ödleğ Zübeyir, ders al!” diyerek hizmete devam dedim.” Ve daha bu ve benzeri fedakârane kahramanlık örnekleriyle doludur hayat-ı Hz. Sungur...

Biricik Sungur

Evet, Cenab-ı Sungur, halis muhlis bir Nur rüknüdür. Hz. Üstad’ın en sadık ve masduk bir evladıdır. Cenab-ı Sungur’un hayatı, nur, aşk, iman, muhabbet, uhuvvet, samimiyet, aynı zamanda fedakârlık, feragat, vefadarlık örnekleriyle doludur. Ben şahsen Cenab-ı Sungur’dan hayat-ı nuriyem hususunda pek çok dersler aldım. Onunla birçok seyahatlerim oldu. Yer ve münasebetler geldikçe mübarek, feyizli ve nurani hâfızasında yazılı olan, Üstad’ımız ile alakalı birçok şifabaş menkıbeler dinledim. Birçoğunu yazı ile de kaydettim. Cenab-ı Sungur’dan tefeyyüz eylediğim o nurani menkıbelerle *Mufassal Tarihçe* eserimizi süsledik, bezedik, elhamdülillah.

Sungur Ağabey, Hz. Üstad’ın hayatında üç defa Nur için, Kur’an için hapis yatmıştır. Afyon, Samsun ve Ankara hapishanelerinde aylarca mahpus kalmıştır. Hz. Üstad’ın vefatından sonra da çok hapisler çekmiştir. Hülâsa, o zat-ı kerim Allah selamet versin, Risale-i Nur hizmeti, iman ve Kur’an hizmeti için ailevi fakirlikler içinde, aynı zamanda hapis ve zindan sıkıntıları içinde bir an için olsun, inandığı davasında zerre kadar fütur getirmemiş olan biricik Sungur...

Sungur’un Hastalığı

Birkaç seneden beri Sungur Ağabey hastadır. Fakat bu hastalık onu Nur hizmetinde koşturmaktan alıkoymamıştır. Doktorların, “Aman şunu yapma, sakın bunu yeme, dikkat et, hareket etme!” gibi tavsiyelerine uyup kendini istirahat içine, rahat döşegine atabilirdi. Ama o, bunu yapmadı. Tıbben tehlike olarak gösterilen durumlara kulak asmadı. Yani hizmet-i Nur için şahsi sihat ve rahatını nazara almadı, feragat ve fedakârlığının icaplarını yerine getirdi.

Sungur Ağabey, Abdülkadir Badıllı'yla birlikte bir çayhanede çay içerken

Cenab-ı Sungur'un mevcut hastalığında birtakım gizli işler ve mânâların döndürüldüğünün bazı izlerinden de söz etmek mümkündür. Dışa sızan ve neticesinde, bölmek ve bölünmek için o fırsatı ganimet bilen sinsi düşmanların, Nur merkezindeki büyük rükünlere darbe vurmalarında alet olmuşların mevcudiyetleri söz konusu olmasının büyük ihtimalini hissediyorum. Ama onu burada hassas perdelere dokunarak, belki de perdeyi birun ederek açmamak durumundayım.

Ama şu kadarını derim ki: Hz. Üstad'ımız o kadar fevkalade dikkat ve titizliğiyle beraber, ona 21 defa zehir vermeye muvaffak olmuş, sesinin kesilmesi, kısılması için ilaçlar yutturabilmiş ehl-i zındıka cereyanı, herhalde Sungur Ağabey'e de hastalığının artmasına ve bir bakıma şuurunun bir derece zedelenmesine ve o halde ne yaptığının farkında olmamasına dair, ne yapıp yapıp bazı menfi ilaçların yutturulması hususunda gizli bazı girişimlerin icra edilmiş olduğuna inanmaktayım.

Cenab-ı Hak, sevgili Sungur Ağabey'imizi başımızdan eksik etmesin. Ona sıhhat ve selametler ihsan buyursun. Âmin.

“Sungur Benim Vekilim”

Mahmut Çalışkan

ÜSTAD AFYON HAPSI'NDEN sonra Emirdağ'da kalıyordu. Daha sonra Zübeyir Ağabey geldi. Üstad'ımızın yanında kalmaya başladı. Hatta Zübeyir Ağabey geldiğinde Pakistan Milli Eğitim Bakanı da vardı. Sungur ve Zübeyir ağabeylerin gelmesi onun geldiği zamana rastlar. Üstad'ımız, “Zübeyir, iyi yaptın geldin. Ben de Isparta'ya mektup yazacaktım. Zübeyir gibi birisini bana gönderin diyecektim.” diyor.

Daha sonra 1952 senesi geldi. O zaman Üstad'ımızın evinin karşısından bir oda tuttular. Zübeyir Ağabey, Üstad'ımızın şahsi hizmetinde bulunuyordu. Sungur Ağabey de geldi. Ziya Nur geldi. Muhsin Alev, Abdullah Yeğin Ağabey'ler geldi. O odayı ortasından bezle böldüler, orada kalmaya başladılar. Uzun zaman orada kaldılar.

Sonra Sungur Ağabey'i Üstad'ımız dış hizmetlere Ankara'ya gönderdi. Afyon mahkemesinde beraat etti; ama kitapları vermiyorlardı. Demokrat Parti'nin gelmesine rağmen yine mahkemeler devam ediyordu. Bunun için o mahkemeleri neticelendirmek ve kitapları geri almak için Üstad'ımız, Sungur Ağabey'i sürekli Ankara'ya gönderiyordu. O da milletvekilleri ve Diyanet'le temasta bulunuyordu.

Daha sonra Üstad'ımız Isparta'ya gitti. Sungur Ağabey, orada da Üstad'ımızın hizmetinde bulundu. Gazetelere verilen cevabi bir yazıdan dolayı ağabeylerin hepsi tevkif edilmişti. Yalnız ben kalmıştım. İki ay sonra mahkeme neticelendi ve geldiler.

Sonra bir zaman Sungur Ağabey'i Urfa'ya gönderdi. Üstad'ımız dış hizmetlerde Sungur Ağabey'i görevlendiriyordu. Sungur Ağabey, o kadar sıkıntılı zamanlarda bile Üstad'ımızı yalnız bırakmamıştır; Allah razı olsun. Bütün hayatını, ailesini, çocuklarını bırakıp Üstad'ımızın hizmetine koşmuştu. Risale-i Nur'a büyük hizmetleri vardır.

Üstad'ımızın vefatından sonra da hizmeti hiç bırakmadı. Daha şevkli ve gayretli olarak devam etti. Daha sonra Yurt dışı hizmetleri için Türkî Cumhuriyetlere ve Rusya'daki dershanelere gitmeye başladı. Galiba 2002 senesiydi. Sungur Ağabey Sibiryaya tarafındaki dershaneleri ziyarete gitmişti. Orada 45 gün kaldıktan sonra oradaki vakıfları da yanına alarak Türkiye'ye dönmüştü. Ben de hem hal hatırını sorayım, hem de oradaki hizmetlerin durumu hakkında bilgi alayım diye telefon açtım. Huduttan girmiş, Samsun'a yaklaşmak üzereydi. Dedim:

“Ağabey, hoş geldiniz! Gezdiğiniz yerlerde ne var, ne yok, hizmetler nasıl?”

“Kardeşim” dedi, “Hiç sorma, oralarda büyük fütihat var. Sizin rüyada gördüğünüz gibi Üstad'ımızın bütün haber verdikleri tahakkuk etmiş durumdadır. Hizmet fevkalade gelişiyor. Oradaki vakıfları buradaki dershaneleri gezdirip göstermek için yanımda getirdim. Oralar çok güzel.” dedi.

Allah razı olsun, Sungur Ağabey bu taraflara gelirken Emirdağ'a mutlaka uğrar.

Sungur Ağabey'le beraber bundan üç-beş sene evvel bir de Karadeniz seyahatine çıktık. Erzurum'daki meşverete gidecektik. Ankara'dan Samsun'a, oradan Ordu, Giresun'dan Rize'ye geçtik. Oradan da Erzurum'a gidip meşverete katıldık. Sonra da Erzincan'a geldik. Sungur Ağabey oradan ayrıldı. Biz Urfa-Gaziantep yolu ile Emirdağ'a döndük.

Sungur Ağabey'in hizmetleri çok büyüktür. Zaten Üstad'ımız kendisine çok ehemmiyet veriyor, “Sungur benim vekilim.” diyordu.

Düşmanlar Risale-i Nur'un gelişmesi ve yayılmasına tahammül edemiyorlar. Kardeşler arasında nifak çıkarmak için bir takım rahatsızlıklar veriyorlar. Üstad'ımız zamanında da aynı şeyleri yapıyorlardı. Üstad'ımıza büyük iftiralar atmışlardı. Risale-i Nur'un gelişmesini önlemek için,

Üstad'ın yanına fahişe kadınlar giriyor, tepsilerle baklavalar gidiyor, vs. diye hizmeti çürütmek için olmadık şeyler uyduruyorlardı. İnşallah muvaffak olamayacaklardır. Çünkü Risale-i Nur'un gayesi açık ve net Kur'an hizmetidir. Nur talebeleri Kur'an hizmetinden başka bir şeyle uğraşmıyorlar. Siyasî bir işle meşgul değiller. Onun için Risale-i Nur ebede kadar devam edecektir. Üstad'ımız, "Risale-i Nur galebe edecek. Hatta benim ölümünden sonra daha fazla insanlar istifade edecek." diyordu. Onun için ne kadar zarar vermeye uğraşsalar başarılı olamayacaklardır...

“Nur’a Vukufiyeti Eşsizdir”

Mehmed Kırkinci

SUNGUR AĞABEY’I 1950’li yıllarda gıyaben sadece isim olarak duymuştum. Bizzat görüşmemiştim. Gıyaben hürmetimiz, dualarımız devam ediyordu.

Sonra 1955 oldu. Üstad’ı ziyaret etmek istedim. Benim Zekeriya diye bir telebem vardı; benden daha eskiydi. O zaman Erzurum’dan dışarıya hiç çıkmamıştım. O, “Ben sana arkadaş olurum, beraber gideriz.” dedi. O sırada Sungur Ağabey’in Samsun’da asker olduğunu duymuştuk. Bir gün sabah erkenden bindik, gece yarısı Trabzon’a geldik. Bir otelde kaldık. Sabahtan yine erkenden bindik. Akşam namazı az geçerek Samsun’a ulaştık. Zekeriya, “Benim burada ağabeylerimin evi var, oraya misafir oluruz. Sabahtan da Sungur Ağabey’i ararız, bakalım bulabilir miyiz?” dedi. Akşam namazını kılmak için yakındaki bir camiye gittik. Şadırvanda baktık biri, elinde askeri bir pardesü ile ayakta duruyor, biri de abdest alıyor. Selâm verdik. Abdest alan doğrulunca dedi ki:

“Siz de akşam namazını mı kılacaksınız?”

“Evet.”

“Beraber cemaat olalım.”

“Olur.”

Ben biraz dikkatle baktım, içimden ona bir yakınlık duydum.

“Sen Sungur Ağabey olmayasın?” dedim.

“Ta kendisi!” demesin mi?

Tabii bende bir heyecan... Neredeyse abdesti şaşırdım. Elinde pardesü tutan da Hürrem isimli bir gençti. Çıktık hep beraber namazı kıldık. Akşam bir evde sohbet ettik. Ertesi gün, bugün gidelim, yarın gidelim derken bir hafta Samsun’dan ayrılamadık. Çok feyizli dersler, sohbetler yaptık.

Ayrılırken Ankara’dan adres aldık. Orada Atif Ural, Said Özdemir, Mustafa Türkmenoğlu ile görüştük. Bunlar o sırada Sözler’i basıyorlardı. Neyse geldik onları bulduk. Atif Ural bizi görünce çok sevindi.

“Gelmişken risalelerdeki âyet ve hadislerin harekelerini koymakta bize yardım et; yanlış olmasın!” dedi. Ben de bu hizmette payımız olacak diye çok sevindim.

Atif Ural uzun boylu, başına sarı ğı sarıp, cübbeyi giydiğinde öyle nurani ve haşmetli oluyordu ki...

Birlikte Seyahat

İşte Üstad’a giderken, ilk defa biz Sungur Ağabey’le böyle tanıştık. Sonra basılan Sözler’in formasını alıp Üstad’ı ziyarete gittim.

Daha sonra Sungur Ağabey’le beraber çok seyahatlerimiz oldu. Türkiye’yi birkaç defa gezdik, dolaştık. Ağabeyler arasında en çok seyahat eden odur. Herkesin kendine mahsus meziyetleri vardır. Risale-i Nur’u yaymada Üstad’ımızın vezirleri içinde birinci derecede Sungur gelir; kendim şahidim.

1961’den sonra kaç defa Türkiye’yi dolaştık. İlk Ankara’dan çıkışımızda, “Türkiye’yi gezip Üstad’ı ve Risale-i Nur’u anlatalım.” dedi. O zaman arabamız yok, otobüslerle gidiyoruz. İlk defa Çorum’a geldik. İndik, camiye gittik. Camide namazdan sonra Sungur Ağabey, “Cemaat! Durun, size bir şeyler anlatacağım!” dedi. Hiç unutmam, çanta koltuğunun altında, eli belinde anlatmaya başladı. Öyle süratli konuşuyordu ki, ben bile anlamıyordum. Ama cemaat hayran hayran dinliyordu.

Mustafa Sungur, Kırkıncı Hoca ve Kemal Boynukalın birlikte kahvaltı ederken

Oradan Sumsun, Trabzon, derken Rize'ye vardık. O zaman Nur'ları tanıyan pek kimse yok. Yine bir camiye gittik. Aynı şekilde yörenin insanlarına da anlatmaya başladı. Dinliyorlar ama bir şey anlamıyorlar. "Ağabey" dedim, "Senin sözlerini ben anlamıyorum, bunlar nasıl anlasın?" Bunun üzerine hiç unutmam, eliyle tohum serper gibi işaret etti ve:

"Kardeşim ekiyoruz!" dedi. O zaman bunun bir manevî tohum ekme seyahati olduğunu anladım. Bayburt üzerinden Erzurum'a geldik. Allah Allah ne günlerdi...

Nura Vukufiyeti

Sungur Ağabey'in Risale-i Nur'a vukufiyeti eşsizdir. Diyebilirim ki onun nefesi kadar Risale-i Nur'a sarfedilen bir nefes yoktur. Ona kimse kavuşamaz. Yani nebatatın yaprakları kadar ders okumuştur desem mübalağa değil. Zübeyir Ağabey'in aklı, şuuru ve idaredeki üstünlüğü ayrı, bu ayrı bir mesele...

Bir keresinde Sungur Ağabey, Bayram Ağabey, Abdülkadir Badıllı hep beraber Türkiye'yi gezdik. Öyle lezzetli bir seyahatti ki anlatamam. Geldik Isparta'ya... Atabey'e gittik. Tahir Ağabey'e misafir olduk. Bahçe içinde bir konağı vardı. Dedi:

"Hocam bir tek burası kaldı, hepsini sattım!" Gül tarlaları varmış, hepsini Risale-i Nur'un basımı için satmış. Hatta bize anlatmıştı. Üstad kendisine, "Tahirî! Bu eser basılacak ama para yok. Ne yapalım?" demiş. Kendisi üç parmağını Üstad'a göstererek, "Üstad'ım bana üç gün müsaade et!" demiş, gitmiş. Hemen gül tarlasını satılığa çıkarmış. Müşterilerinden, "Burası gül tarlası, senin çocukluğun var!" diyenlere, "Satıyorum alıyor musunuz?" demiş, satmış ve götürüp parayı Üstad'a teslim etmiş. Allah rahmet etsin.

Sungur Ağabey hakkındaki söylenenleri kalbime koymadım, defterime yazmadım. Ben onu Üstad'ımın zamanında nasıl tanıdımsa, onun yeri yine benim âlemimde aynıdır. Sen buna şahit ol. Üstad Mehdi, onlar vezirleridir. Hadis-i şerifte diyor, "Mehdi'nin yanında beş-altıyı geçmeyecek vezirleri bulunacak!" Bir zamanlar bu konudaki hadisleri kitap olması için toplamıştım. Allah rahmet eylesin Bekir Bey, "Bunu bana ver, yine sana getiririm." dedi, aldı gitti. Ne oldu bilmem. Hatta bir hadis-i şerifte, "Kıyametin kopmasına bir gün kalacak olsa, Allah onu uzatır ve Mehdi'yi gönderir!" buyurulmaktadır. O bakımdan bunların her birisinin ayrı yeri ve kıymeti vardır. Bunların öyle ufak tefek şeyle o faziletleri gitmez.

“Damla Denizi Anlatamaz”

Hekimoğlu İsmail

SUNGUR AĞABEY’I ANLATMAM, damlanın denizi anlatması gibi bir şey! Onun hayatı gözümün önünden geçiyor da, tavrı, durumu, çektikleri, onunla gezmelerimiz... Onu nasıl anlatabilirim diye düşünüyorum. Ceylan Ağabey’e Üstad:

“Seni dünyaya vermeyeceğim.” demişti. Bana göre bu cümle diğerleri için de geçerlidir. Sungur Ağabey’i de dünyaya vermedi. Hüsnü Ağabey’i de vermedi; evi barkı tarümar oldu. Neseben olmasa da bunlar manen Al-i Beyt’tendirler. Al-i Beyt’e de dünya yaramaz.

Bir gün Sungur Ağabey’e dedim ki:

“Ağabey! Üstad, seyyiatın hasenata tebdilinden bahsediyor, bu nasıl olur?” Bunu sorduğumda Sungur Ağabey ve Abdullah Ağabey’le beraber, özel arabayla bir yere gidiyorduk. Tam da onun okuduğu Köy Enstitüsünün önünden geçiyormuşuz. Dedi ki:

“Üstad, ‘Sungur! Bu mekteplerde okuduklarını, yarın İslam’a hizmette kullanacaksın. O zaman bu seyyiatlar, hasenata tebdil edilmiş olacak.’ demişti” Bu, benim için de çok önemli bir ders oldu. Çünkü ben fizik, elektronik, elektrik, mekanik hepsini kullanıyordum. Yani yaratıklarla yaratıcıyı anlatıyordum. Dedim ben bu işte karlı çıktım.

Yüz Elimiz Olsa

Sonra çalıştığım gazete ile aramda bazı proplemler oldu. Ben bu meseleleri Sungur Ağabey’e ulaştırmak istedim. Nefis işte, ben haklıyım demek istiyordum. Hatta arkadaşları mahkemeye vermek istiyordum. Ben daha bir şey sormadan, Sungur Ağabey elini kaldırdı:

“Bizim yüz tane elimiz olsa, hepsini Risale-i Nur’da kullanırız. Başka şeylerle meşgul olmaya gerek yok. Onlar bizi ilgilendirmez.” dedi. Tabii Sungur Ağabey, ağabeyim olduğu için bana kızsız da dövse de bir şey demezdim. Onun için ben o zaman Sungur Ağabey’i dinledim, “Allah razı olsun, ben anladım, dersimi aldım.” dedim.

Sungur Ağabey, evli idi ve pek çok çocuğu vardı. Maddî yönden çok sıkıntılı bir hayat yaşadı. Fakat onların hepsine göğüs gerdi. Diploma gitti, iş gitti, mevki, makam gitti, hepsi gitti. Devamlı vakıf olarak kaldı.

Bir de Sungur Ağabey’de, beraber gezdiğimiz yerlerde farkettiğim bir şey oldu. Pek ders yapmadığı halde, onun bir yere gitmesi yetiyordu. Çok memnun oluyorlardı. Gittiği yerde manevî bir hava oluyordu. “Ağabey çok iyi oldu geldiniz, aman yine gelin ne olur.” diyorlardı. Ben de “Sungur Ağabey konuşmadı, ders yapmadı; ama bunlar yine istiyorlar.” diye düşünüyordum. Sonra anladım ki Sungur Ağabey’in yanında gezerken ben de huzur buluyor, içim rahat ediyordu. Demek, Sungur Ağabey’in gelmesi yetiyordu; haliyle, tavrıyla ders veriyordu. Her gittiği yerde çok hürmet ediyorlardı. Kolay mı? Üstad’ın yanında yıllarca kalmış, görmüş, ondan ders almış... Hep onlarla yaşıyor, bize örnek oluyordu.

Sungur Ağabey’e karşı devamlı hürmetim olmuştur. Her zaman elini öpmek istemişimdir; amma öptürmemiştir.

Sungur Ağabey’in mizacı derlemek-toplamaktır, Hiç kimseyi itmez. Sen şusun, sen busun yok; toplayıcıdır. Bir zamanlar yazıcısı, okuyucusu çıkmıştı. Sungur Ağabey’de bu yok. Üstad’ımız ne diyorsa onu uyguladı.

Bence Sungur Ağabey, aynı zamanda Zübeyir Ağabey'dir. Her ikisinin memurluğu vardı. Her ikisi de müspet ilimlerle beraber dinî ilimlere sahiptiler. Yani zülcenahendirler. Zübeyir Ağabey, biraz daha otoriterdir. Tabii bizim anlayamadığımız bir sır var. Bunlar insanlara tesir ediyor. Zübeyir Ağabey, daha çok tesir ederdi. Sungur Ağabey de tesir ediyor. Amma bu şahısların hedefi şuna buna tesir etmek, şunu bunu yapmak değildi. Meseleleri tahkiki iman... "Risale-i Nur kâfi!" Hep böyle derdi Sungur Ağabey. "Kardeşim Risale-i Nur kâfi ve vâfidir; başka şeye gerek yok!" Üstad'dan aldıklarını yansıtırlardı.

Umman Olan Anlar

Yani o ruh, Peygamberlerden âlimlere doğru geliyor. "Ümmetimin âlimleri Beni İsrail peygamberleri gibidir." buyuruyor Peygamberimiz. Onun için Şeyh Sadi-i Şirazi şöyle der: "Gül değil, gülistan değil, bir su." Ama az da olsa gül suyunda gülün kokusu var. Suda gülün kokusu gibi, bunlarda da gülün kokusu var.

Niyazi, Mısri'nin bir beytinde şu ifadeler var:

Bir damla idik, saldık onu denize / Damla bizi nice anlasın, umman olan anlar bizi / Anlamaz hayvan olan, hayran olan anlar bizi

Bir insan bir şeye hayran olacak ki anlasın. Peygamberi sevmeden İslamiyet anlaşılmaz. Şeyhini sevmeyen tarikatta ilerleyemez. Öğretmeni sevmeyen mektebe gitmez. Bu umûmî bir kaidedir.

Niyazi-i Mısri deyince aklıma geldi. Bir gün Mısır'da yağmur duasına çıkmışlar, Niyazi Mısri'yi de davet etmişler. O da Mısır'ı terketmiş. Aramışlar, taramışlar, Niyazi-i Mısri yok. "Ne yapalım, hocamız yok, biz yine de duaya çikalım." demişler. Gitmiş dua etmişler, yağmur yağmış. Bir kaç gün sonra Niyazi-i Mısri çıkıp gelmiş. Demişler, "Hocam biz seni davet ettik, sen Mısır'ı terkettin!" O da, "Düşündüm, bir günahkâr var ki, ondan dolayı yağmur yağmıyor. Bu günahkâr benim diye çıktım, gittim. Yağmur da yağdı, daha ne istiyorsunuz!" demiş.

“Sungur Haslardandır”

Dr. Mustafa Ramazanoğlu (Oruç)

SUNGUR’U SONRADAN TANIDIM. Eflani’de, Safranbolu’da Ömer vardı, Eflani’ye gelip giderdi. Onun vasıtasıyla tanıdım. Biz Kastamonu’da lisede okurken Abdullah Ağabey’le Üstad’a gittik. Beni Abdullah Yeğin götürmüştü. Üstad’ı sık sık ziyaret ederdik. Üstad bizim hatırımız için *Küçük Sözler*’i birden ona kadar yeni yazıyla yazmamıza müsaade etti. Bir gün “Risale-i Nur nedir?” diye sordum. O zaman 15 yaşında çocuğuz. Mehmed Feyzi Üstad’ı göstererek “Efendi Hazretleri’dir!” dedi.

Hakikat Çekirdekleri

Sungur, İstanbul’da bulunduğum zaman sık sık ziyarete gelirdi. Afyon hapsine girmek için epey gayret gösterdi. Biz Afyon’dan ayrıldıktan sonra Emin Efendi ile beraber sonradan geldiler. Ben, Sahaflar’dan Hakikat Çekirdekleri’ni alıp Sungur Ağabey’e vermiştım. O da Üstad’a vermiş, Üstad çok sevindi ve bize dua etti. Sonradan onu Sözler’in Zeyli olarak arkasına ilave etti.

Karabük’e geldiği zaman, Sungur’u Mustafa Coşkun’la tanıştırdım. Coşkun’un Sungur’a çok hürmeti vardır. Sungur’u sekiz sene Karabük’te evinde misafir etti. Tahirî Mutlu’yu da iki sene misafir etti.

Mustafa Ramazanoğlu (1926-2009), Solda Tıp Fakóltesinde okurken,

Üstad'ı ziyaret ettiği dönemdeki resmi. Ve sağda son çekilmiş resmi.

Sungur haslardandır. Biz onlar gibi olamayız. Mesela, Abdullah Yeğin, Dil Tarih'te okuyordu. Son senesinde iki dersten kalmıştı. Üstad kendisini Urfa'ya göndermiş. Hiç düşünmeden gitti. Ben olsaydım gitmezdim. Nitekim Üstad, Çarşamba'da kaldığı zaman stajyerdim. Aynı zamanda Ramazan'dı. Bana "Bu Ramazan'da gel benim yanımda kal!" dedi. Ben düşündüm taşındım, imtihanlara giriyorum. Oraya gidersek, zaten Afyon'da bir sene kaybettik, tabii gitmedim, fırsatı kaçırdım.

Burada (Karabük) dersaneyi açan da Sungur'dur. Sonradan kabul etmediler. Olacak şey değil!

“Kendi Paramla Geziyorum”

İlhan Yüce (Emekli Astsubay)

ASLEN DENİZLİ’LIYIM. 1944 yılında Üstad Denizli hapsinde iken ben 10 yaşında bir çocuktum. Dışarıda oynarken jandarmaların arasında üçerli kol halinde insanların getirilip götürüldüklerini merakla izlerdim. Tıpkı okul talebeleri gibi... Ama bunların yaşları büyük der, bir mânâ veremezdim. Daha sonra öğrendim ki, bunlar Denizli hapsinde bulunan Üstad ve Nur telebeleriymiş. Evimiz yakın olduğundan mahkemeye, hapishaneye gidiş gelişlerini hep izlerdik. İlk defa Üstad’ı bu şekilde gördüm.

Risale-i Nur’u, 1954’de Bandırma’da yeni astsubay olarak göreve başladığım zaman tanıdım. Alay camisinde karşılaştığım Yaşar Seçkin bana kitapları verdi. Okumaya başladım. Ondan sonra Kayseri ve Ankara’ya tayinim çıktı.

1959 yılında sabah namazından sonra Ankara’da 15 kişilik bir grupla Üstad’ı ziyaret ettik. Bizden önce mebuslar görüşmüştü. Bize verdiği derste, “Artık neşir bitti, bundan sonra ittihad çalışmalısınız.” demişti.

Al Şu Narı

Sungur Ağabey’le Ankara’da çok görüştük ve birlikte çok seyahat ettik. O zaman maddî imkânsızlıklar vardı. Risalelerin basımında güçlükler çekiliyordu. Bir gün Ankara’da dersanede Sungur Ağabey’in de bulunduğu sırada Kore’ye gitmiş bir yüzbaşı geldi. Zengin bir hanımla evliydi. Teksir makinesi almamız için hanımının bileziklerini bir mendil içinde getirip Sungur Ağabey’in önüne koydu. Onunla teksir makinesi alındı ve çoğaltılmaya başlandı.

Bandırma’dayken ilk zamanlar Üstad’a Mehdi diyorlardı. Ben inanmamıştım. Aradan birkaç hafta geçince Üstad rüyama girdi. Bana altı kişi gösterdi. “Ben görevimi bunlara bırakıyorum!” dedi. Fakat bu altı kişiyi şahıs olarak ayırdedemedim.

Bir kere Muzaffer Aslan Bandırma’ya gelmişti. Hadis-i şeriflerden Mehdi’nin vasıflarını çıkarmıştı. Orada “Altıdan dokuza kadar veziri olacak.” diyordu. Bunu duyunca inandım. Daha sonra Allaha şükür, onları tanıma imkânı da buldum. Bana göre bunlardan birisi Sungur Ağabey’dir. O sıralarda Hac’dan yeni gelmişti. Bandırma’da buluştuk. Boş vakitlerde kendisiyle dolaşmaya başladık, epey yer gezdik. Bunlar Üstad’ın vezirleriydi ve Üstad bunları özel yetiştirmişti.

1965 yılı idi. Bir gün Sungur Ağabey’le beraber Diyarbakır’dan Siirt Tillo’ya gitmiştik. Sohbet, muhabbet derken, önümüze yemek koydular. Yemekten sonra nar getirdiler. Tillo’nun narı meşhurdur. Sungur Ağabey yemekten sonra narı yemeden aceleyle kalktı. Ben içimden, “Yahu şu narı da yeseydik de öyle kalksaydık?” diye geçirdim. Canım da çok çekmişti. Baktım hızlı hızlı gidiyor. Ben de arkasından koşarak takip ediyordum. Onlar Üstad’dan öyle ders almışlardı, yolda hızlı giderlerdi. Meğer o zaman Tillo’dan Siirt’e günde bir araba varmış. O kaçırıldı mı ertesi güne kalınır mı. Bir kilometre gittik, baktık orada bir araba duruyor. Herkes binmiş, araba tam hareket etmek üzere. Önce ben bindim, arkamdan Sungur Ağabey bindi. Ben öne o arkaya oturdu. Yerimize oturur oturmaz araba hareket etti. Birkaç saniye geç kalsak yetişemeyecektik. Sungur Ağabey’in âdetiydi; bir yerde iki gün kalmazdı. Hemen başka bir yere giderdi. Araba hareket edince arkadan sırtıma vurdu, “Al şu narı ye!” dedi.

Bir keresinde içimden, “Bu bir yerden para kazanmadığı halde nasıl durmadan geziyor?” diye

geçirdim. O anda eliyle omuzuma vurdu, “Ben kendi paramla geziyorum, anladın mı?” dedi. Bunun çok örneklerini gördüm.

Yine bir gün Ankara’da Hacıbayram Camii’nden çıkmış yürüyordum. “Ankara’ya mı, İstanbul’a mı yerleşeyim?” diye kararsız bir haydeydim. Birden karşıma Sungur Ağabey çıktı. “Ya Ankara, ya İstanbul; ama Said (oğlu) medresede kalacak!” dedi.

Hızlı Yürürdü

Bir gün Aydın’da eskilerden Atıf Ağabey’i ziyarete gittik. Sungur Ağabey yolda çok hızlı yürürdü. Bazen yolu da takip etmez; kestirmeden, bahçelerden, tarlalardan geçerdi. Portakal bahçelerinden geçiyorduk; köpekler vardı. Allah’tan hiç saldırmadılar.

Oradan İzmir’e geçtik. Ahmet Feyzi Ağabey’i ziyaret için Çamlık’a geldik. Gece saat 12 idi. Arabadan indiğimiz yerden evine yedi yüz metre kadar bir yol vardı. Biraz yürüdükten sonra birden çoban köpekleri önümüze çıktı. Işık yok, deve gibi köpekler. Elimize taşlar aldık. Allah cesaret verdi, yerimizden hiç kıpırdamadık. Kıpırdasak üstümüze atılacaklar. Sungur Ağabey, “Ahmet Efendi, Ahmed Efendi!” diye bağırmağa başladı. Neyse ki sesi duydular, lüks ışığıyla gelip bizi aldılar. Gittik, bir saat kadar çok güzel muhabbet ettik. Sungur Ağabey, gideceğiz diye ısrar etti. Ahmed Feyzi Ağabey de “Kalın. Saat 1’de nereye gideceksiniz?” dedi. O saatte araba yok, belki tek tük kamyon geçer. Hemen kalktı, ben de arkasından. Hiç itiraz etmez, tâbi olurdum. Tâbi olmak güzel bir şey...

O zaman çıktık. Baktım bir kamyon geliyor. Sungur Ağabey el attı. Kamyonun şoför mahalline oturduk. İzmir’e saat ikiyi geçe Mustafa Birlik’in evine vardık.

Eskiden öyleydi, herkes birbirini öylesine severdi. Birinin evine bir Nur talebesi gelse, sanki ona bir ikramiye çıkmış gibi sevinirdi. Mustafa Birlik nasıl sevindi, sabah namazına kadar muhabbet ettik.

Ahmed Feyzi Ağabey şakacıydı, çok iyi hitabeti vardı. Ticaretle meşgul olur, zeytincilik, madencilik yapardı. Damperli bir kamyon almıştı. Biz o güne kadar damperli kamyon görmemiştik. Tuzcu Cahit ve başka arkadaşlar beraberdik. “Sizi gezdireyim.” dedi ve damperli kamyonun kasasına bindirdi. Beş altı kişiydik. Düğmesine bir basmış, hepimiz çuval gibi arabadan aşağıya devrilmiştik. Mübarekler, daima neşeli insanlardı...

1961 senesiydi. Dokuz ay Ankara’da hapis yattıktan sonra hasta olan ninemi almak üzere Denizli’ye gitmiştim. O sırada Sungur Ağabey Türkiye’yi gezerken, yolu Denizli’ye uğramıştı. Orada olduğunu öğrenince hemen gittim. Hüseyin Tomaş’ın atölyesinde ders yapıyorlardı. 15 kişi kadar vardı. Benimle on altı oldu. Benden sonra da Hasan Feyzi Ağabey’in talebelerinden postacı Ahmet geldi, onunla 17 olduk. Arkadan polisler baskın yaptı ve her yeri didik didik aradılar. Maalesef esrar arar gibi kitap aradılar. Bizi emniyete ve savcılığa götürdüler. Savcı da Üstad’ı mahkeme edenlerden biriymiş. Polisler kızdı, “Bunlar zararsız. Ne diye getirip mahkemeyi meşgul ediyorsunuz? Ne kötülük yapmışlar?” dedi. Denizli gazeteleri olayı yazmıştı. Halk mahkemenin önüne toplanmıştı. Derken hepimizi salıverdiler.

O ağabeyler bizi anne babamızdan daha yakın takip ederlerdi. Devamlı istikamette olmamıza çaba sarfederlerdi. Rahmetli Zübeyir Ağabey, yanlış bir evlilik yapmamam için bana dünürlük bile yapmıştı. Bunun üzerine başkaları, “Bizi de evlendir.” Dediler; ama o zaman Zübeyir Ağabey faal hizmette olan kardeşlerin evlenmesine izin vermezdi. Çünkü çalışıp hizmet edecek kişi azdı.

“Nur’un Bayramlarını Sungur Bana Anlatacak”

Ahmet Gümüş

BİR ZAMAN GAZİANTEP’TE hatıraları yâd ederken, Zübeyir Ağabey’le ilgili hatıraları yazdığımı Sungur Ağabey duymuş, “Benimle ve seninle ilgili olanları da yaz, kontrol edeyim.” demişti. Ben de onun bu teşviki üzerine istikbalde gelecek Nur talebelerine mazinin hoş bir sadası olur düşüncesiyle hatırımda kalanları yazdım.

1957-1958’de Üstad’ımız “Her vilayette bir darsane açılması” hususunda bir lahika neşretmişti. Bunun üzerine Konya’daki ağabeylerin muvafakatiyle Konya’da bir dersane açılmıştı. Konya, Türkiye’deki vilayetler içinde en çok kitap satılan yerdi. Konya’ya gelen kitap kolisinin fiyatı Hacı Mehmet Parlayan Ağabey tarafından peşin ödenirdi.

Konya’da kitapların çokça satılması ve medresenin nazar-ı dikkati celbetmesi, bir kısım dost siyasîlerle, kitap satışı yapanları endişelendirdi ve medresenin kapatılmasına karar verdiler! Ben ve bazı ağabeyler buna karşı çıktık. Derken aramızda ihtilaf oldu. Üstad’ımız bunu duydu, çok üzüldü ve hastalandı. Bu ihtilafı diğer vilayetlerden de duydular.

O sırada Ankara davası dolayısıyla bütün ağabeyleri Ankara’da hapse alınca, mahkemeyi takip için Ankara’ya gittik. Konya’daki durumdan haberdar olan kardeşler bizi ayıpladılar. “Üstad’ımızı üzmeye ne hakkınız var!” dediler. Duruşma bitti ve ağabeyler tahliye oldu. Bunun üzerine konuyu, Zübeyir, Tahirî, Sungur ve Ceylan Ağabeylerle istişare ettik.

Haksıza Yardım

Zübeyir Ağabey, Üstad’ımızın Rusya’da esir kampındaki subaylar arasında ihtilaflarda takip ettiği yolu teklif etti ve haksız tarafa yardım ederek çözülebileceğini, çünkü haksızın insafsız davranacağını söyledikten sonra bana, “Ahmet Kardeş! Şimdiki medreseyi kapatırsınız, o arkadaşların dediği olur. Sonra da sen kendi hesabına bir ev tutarsın. Buraya dersane değil, Ahmet’in evi derler, yine hizmetinize devam edersiniz.” dedi.

Konya’ya gelip Zübeyir Ağabey’in teklifini anlattım. Fakat “Bir de Üstad’a soralım. Sen git Üstad’a sor.” dediler. Bunun üzerine ben de Isparta’ya gittim. Üstad’ımızın Emirdağ’da olduğunu öğrenince ben de gittim. Beni Zübeyir Ağabey karşıladı. Doğru Üstad’ımızın huzuruna çıkardı.

Üstad’ımızın huzuruna girdiğimde elimde bir paket vardı. Üstad’ımız, “O nedir?” dedi. *Tarihçe-i Hayat* yeni basılıyordu. “Üstad’ım *Tarihçe-i Hayat*’ın kapak kompozisyonu.” dedim. Eline aldı. Kapağın üzerinde resmini görünce, “Siz Risale-i Nur’la değil de benim şahsımla mı meşgul oluyorsunuz? Ben şahsımı sevmiyorum. Şahsımı sevenleri de sevmiyorum!” dedi. Kapaktaki resmini çıkardı, büzüştürüp kapının önüne attı. “Ben bütün dikkatlerin Risale-i Nur’a çevrilmesini ve onun okunmasını isterim. Ben ancak böyle bir hürmeti kabul ederim.” dedi.

Sonra Konya’daki meseleyi sordu. Ben de boş bulunup, bu ihtilafı Rıfat Ağabey’in çıkardığını söyledim. Üstad’ımız bana birkaç tokat vurdu.

“Rıfat benim on beş senedir sadık ve sıddık bir talebemdir. Aleyhinde gıybet ve dedikodu yapılmasını istemem. Hepinizi hizmet ve talebelikten azlediyorum. Ben Zübeyir’e ‘Konya’daki bu meseleyi kim halleder?’ dediğimde, ‘Ahmet halleder.’ demişti. ‘Demek Zübeyir de beni kandırmış.’ Ve bana dönerek, ‘Sen Risale-i Nur’u okudun. Aldığın derse göre, ‘Ben bu işi şöyle hallederim.’ dedin. Şimdi o kafayı attın, ahmaku’l-humaka kafasını başına geçirip yanıma geldin.” dedi. Bana bir

tokat daha vurdu. Aslında Üstad'ımızın kerametle işaret ettiği hâdise şöyle olmuştu:

Ben Konya'da iken ihtilaf yeni olmuştu. Said Gecegezen Ağabey, "Ahmet! Bunu nasıl halledeceğiz? Çok üzülüyorum." dediğinde, "Ağabey! Üstad'ımız bu meseleler için *İhlâs ve Uhuvvet Risaleleri*'ni yazmış. Bunları okuyup ona göre hareket edelim." demiştim. Okuyup dokuz-on madde tespit etmiştik. Ben o maddeleri medreseyi kapatalım diyen ağabeylere okumuştum. Fakat beni kibarca kovmuşlardı. Ben de ısrar etmeden oradan ayrılmıştım. Üstad'ımız kerameten bunu hatırlatıyor ve yapılması gereken şeyin bu olduğunu işaret ediyordu.

Bunlara Bırakmışım

Sonra Üstad Zübeyir ve Sungur Ağabey'lere *İhlâs ve Uhuvvet Risaleleri*'ni okuttu. Daha sonra bana hitaben şöyle dedi:

"Benim hayatta kalmamdan en çok komünist ve masonlar rahatsızdır. Benim talebelerim dünyaya şöyle bir meyletse, Komünist ve masonlar bütün güçleriyle onlara maddeten yardım ederler. Ben hayatımı tamamen bu talebelerime bırakmışım. Benim yememi-içmemi bunlar hazırlıyorlar. Bu talebelerim benim meslek ve meşrebimden hariç bir şey düşünseler onları kovarım. Benim hizmetim, ölümünden sonra aynen hayattaymışım gibi, talebelerimin aldığı kararlarla devam edecek. Benim hayatımı, meslek ve meşrebimi emanet ettiğim bu talebelerime niçin itimat etmiyorsunuz? Onlar Ankara'da ne karar almışlarsa, o kararı aynen tasvip ediyorum. Onların aldığı kararı tanımayan ben de tanımıyorum!"

Sonra Ankara'lı bir muallimin yazdığı mektubu Sungur Ağabey'e verip okuttu.

Mektupta bu muallim Asâ-yı Mûsâ'yı okuduğunu, eski inkârcı hayatını bırakıp, Allah'a ve peygambere bağlandığını, namaza başladığını yazıyordu. Bu mutluluğun heyecanı içinde Üstad'ımıza şöyle diyordu: "Benim şimdi oturduğum bir ev var. Bu ev için on bin lira değer biçiyorlar. Müsaadeniz olursa, bu evi satıp Asâ-yı Mûsâ'nın baskısına vereceğim!" Üstad'ımız çoluk çocuğunun rencide olmamaları için müsaade etmediğini söyledi. Daha sonra bana: "Bak Ahmet! Benim eskiden Komünist olup da şimdi Nurcu olan çok talebelerim var. Sizin gibi talebelere ihtiyacım yoktur." dedi.

Sungur'umu Tanıyor musun?

Üstad'ımız tekrar bana dönerek, "Benim Mustafa Sungur talebemi tanıyor musun?" dedi. Ben de, "Tanıyorum Üstad'ım." dedim. "Bak, ona mahkemeler hucum etti. Emniyette çok sıkıntılar çekti. Milli Eğitim zulmetti. Hapislere atıldı. Fakat o hiç sarsılmadı. Sungur gibi olacağına söz ver, seni tekrar talebeliğime kabul edeyim." dedi. Ben de "Üstad'ım söz veriyorum. Mustafa Sungur Ağabey gibi olacağım." dedim. Üstad'ım beni tekrar talebeliğe kabul etti.

Konya'ya döndüm, hep beraber Rıfat Ağabey'in yanına gittik. Üstad'ımızla olan konuşmalarımızı anlattım. Elini öptüm ve umûmî istişare sonucu medreseyi kapatmış olduk. Mehmet Çalışkan Ağabey eliyle, Zübeyir Ağabey'e ihtilafın kalktığını haber veren bir telgraf çektim. Daha sonra Üstad'ımızın bizi affettiğini belirten Zübeyir Ağabey'in mektubu geldi, çok sevindik.

Okulda sol görüşlü bir biyoloji hocamız vardı. Bir gün derste, "Siz Allah dersiniz, ben tabiat diyorum. Mesela burnumuz lüzumsuz yapılmış!" dedi. Hâşâ Cenab-ı Hakk'a acizyet ve noksanlık izafe etti. İlm-i Kelam'da "Aciz olan yaratıcı ve ilah olamaz." kaidelerini hatırladım. Ayağa fırladım ve "Hocam size gerekli cevabı veririm; ama yeri burası değil." deyip sert bir şekilde yerime oturdum.

Birkaç gün sonra bir mazeretten dolayı hocanın dersine biraz geç kalmıştım. Mazeretimi beyan

ettiysem de kabul etmedi. Eline fırsat geçti ya... Açtı ağzını yumdu gözünü. “Medrese yobazları!” diye ağır hakaretlerde bulundu. Arkadaşlar susmamı işaret ettiler. Ben de bir şey demeden yerime oturdum.

Ahmet Gümüş, Isparta İmam-Hatip Okulu'nda okurken

İçimden Geçirdim

O gün İkinci'den sonra Üstad'ımızın dersine gittim. Sungur Ağabey Şuâlar'dan okuyordu.

“Nev-i beşerin medar-ı iftiharını bir zatın terbiye-i esasiyelerinden çıkan ve usul-u dinini terk eden elbette hiçbir cihette bir nur, bir kemal bulamaz. Sukut-u mutlaka mahkûmdur. Terbiye-i Muhammediyenin zincirinden çıkan hiçbir kayıt altına alınmaz, anarşist olur...” diye okurken Sungur Ağabey “Evet doğrudur.” diye tasdik ediyordu. Ben de okuldaki hâdisenin tesiriyle, “Adamlar ensemizde boza pişiriyorlar. Biz de kendimizi kandırıyoruz.” diye içimden geçirdim. Üstad'ımız hemen hiddetle bana, “Kardeşim o heriflerin hiçbir düsturlarında, hiçbir prensiplerinde bir Nur, bir hakikat yoktur. Şimdiki zahiren muvaffakiyetleri de bin senedir bu millet Müslüman olduğu için Terbiye-i Muhammediye'nin tesiri altına girmiş olmalarındandır. O terbiye-i Muhammediye kalkarsa, (kollarıyla işaret ederek) alt-üst olurlar. Onlar mesleksizdir. Hiçbir metodlarında hayat yoktur!” diye içimden geçenlere cevap verdi. Ben de sakinleşip dersimi aldım.

Üstad'ımız nedense ekseriya Kur'an'daki istihraçları Sungur Ağabey ders okurken yapardı. Yine bir gün Sungur Ağabey ders okuyordu. Üstad'ımız birden:

“İçinizde Halk Partili var mı?” dedi. Biz ailece Halk Partili idik... Neredeyse “Ben varım.” diyecektim. Üstad'ımız ağzımdan sözün çıkmasına müsaade etmeden, ”Bu âyet dinsiz, tahripçi Halk Partililerin şahs-ı manevîsinden haber veriyor!” dedi. Dersten sonra Mustafa Ezener Ağabey'le dışarı çıktık. “Ağabey az daha ben bir hata yapacaktım, Allah korudu.” dedim. “Neydi?” dedi, olayı anlattım. “Üstad'ımız dikkatimizi çekmek için söyledi.” dedi. Hâlbuki birkaç gün önce, “Risale-i Nur'un düşmanı olan bir adam, Risale-i Nur'u okuyup imanını kurtarsa, ben o adamın çocuğuna da Risale-i Nur'dan iman dersi veririm.” demişti. Demek ki âyetin işari mânâsına dikkatimizi çekiyordu.

Kabrimde Anlatır

Yine bir gün Şuâlar'dan okunan ders sırası Sungur Ağabey'e gelmişti. Üstad'ımız, “Bu âyet-i kerime yedi sene sonra Kur'an küfrü mağlup etmiştir diye haber veriyor. İslamın şaşaalı günlerini müjdeliyor. Ben o günleri göremeyeceğim. O günler geldiğinde Mustafa Sungur kabrimin başına gelir, o günleri anlatır. Ben de sizin dünyada aldığınız o kalbi süruru, kabrimde aynen alırım. Cenab-ı Hak bana böyle ihsan edecek.” dedi. Benim kalbimden geçti ki, “Kısa bir zamanda böyle bir fütuhatın olması akla uzaktır. Çünkü Meclis'in üçte ikisinin Nurcu olması lazım.. Şimdi bir milletvekili bile yoktur. Bu biraz hayali gibi bir şey...” Hemen Üstad bana, “Kardeşim, senin Kur'an'a itikadın var mı? Bu âyetler kat'idir. Bu hâdiseler vuku bulacaktır. Zaman onu tefsir edecektir. Vukuu altı ay ileri

veya geri olabilir. Nasıl ki bazen çekirge istilası olur, çekirgeler tahrip vazifesini bitirince Cenab-ı Hak sevk-i İlahî ile sığırcık kuşlarına emreder. Onlar da gelir, çekirgeleri imha ederler. İşte Cenab-ı Hakk'ın kudretiyle bu hâdiseler böyle olacaktır!" dedi. Gerçekten 1967'de Senato seçimleri olduktan sonra İsmet İnönü, "Beni Nurcular yıktı!" dedi.

Biz daha sonra Sungur Ağabey'le beraber İkinci Şuâ'daki âyete baktık, âyette sarih işaret bulamadık.

Üstad'ımızın her namazdan sonraki mutad derslerinden birindeydik. Üstad'ımız sırayla okutuyordu. Sıra Sungur Ağabey'e gelmişti. Orada hayal kelimesi geçti. Üstad'ımız, "Ben bu gibi durumları anlatmazdım. Fakat şimdi son zamanım olduğu için anlatıyorum. Oradaki hayal kelimesini, hocalar ilişmesin diye koydum. Oradaki hayali seyahat, hayali bir vakıa değil. Hakikatın ta kendisidir. Ben cismen değil, ruhen bütün seyyareleri gezdim. Oradaki hayali müşahadeler hakikattir, aynendir." diye açıkladı. Bunun üzerine Sungur Ağabey, "Üstad'ım! Bunun gibi hatıralarımız pek çoktur, değil mi?" dedi. Üstad'ımız Sungur Ağabey'in ensesine bir tokat vurdu. "Okumaya devam et!" dedi. Bu hâdis 1959-60 yıllarında cereyan etti. Aya 1969'da çıkıldı. Aya çıkılınca yapılan incelemelerde Üstad'ımızın Sözler'de yazdığı hakikatler aynen doğrulandı.

Yazık Ediyorlar

Bir gün Sungur Ağabey'i çarşıda gördüm. Elinde bir su testisi vardı. Elinden alıp biraz ben taşıdım, biraz o taşıdı. Derken yüksekçe bir yerdeki çeşmeden suyu doldurduk. Bu arada Sungur Ağabey, "Kardeşim! Bu millet Üstad'ımızı tanımıyor. Hep siyasî maksatla bakıyor, Üstad'ımızı rahatsız ediyor ve devamlı tarassut altında tutuyorlar. Bak, hava âlemi bir anda bozuldu. Hava âlemi Risale-i Nur'la ve Üstad'ımızın Kur'an'a hizmetiyle alakadardır. Arz ve sema Kur'an'a yapılan taarruzlara karşı hiddete geliyor. Bu millete yazık ediyorlar!" dedi.

Sonra yürüyerek Üstad'ımızın evine geldik. Suyu getirdiğimiz için Üstad'ımız, Sungur Ağabey'e 25 kuruş verdi. Sungur Ağabey de testiye sen benden çok taşıdın diye o paranın 15 kuruşunu bana verdi.

Bir gün Üstad'ımız, "Beni temsilen gidin." diye Sungur Ağabey'le beni Ispartalı ağabeylerin dersine gönderdi. Biz gittik. Fakat ders odasının içine sigara dumanından girilmiyordu. Sungur Ağabey, "Kardeşim bu odanın içinde Kur'an nurları okunmaz." dedi geri döndük.

Sabahleyin Üstad'ımız, "Onlar benim saff-ı evvel talebelerimdir." diyerek Sungur Ağabey'i azarlamış. Zübeyir Ağabey de beni azarladı ve şöyle dedi: "Kardeşim! Onlar Üstad'ımızın Isparta'da etrafına etten duvar ören, dinsiz kuvvetlere karşı Üstad'ımızı müdafaa eden, Eskişehir, Denizli ve Afyon hapislerine giren saff-ı evvel kimselerdir. Biz onlara yetişemeyiz. Nur'lar bugün bu kadar intişar etmişse onlar sayesindedir." dedi.

Sungur Ağabey'le karşılaştığımızda Üstad'ımızın kendisini azarladığını söyleyip "Hata yapmışız!" dedi. Ben de "Zübeyir Ağabey de benim iflahımı söktü." dedim. "Öyleyse dersini almışsın." dedi. Demek ki Üstad'ımız şahsi kusurlara bakmıyor, bütün nazarların Risale-i Nur'a verilmesini istiyordu...

“Neşriyata Destek Oldu”

Mustafa Kırıkçı

1960 YILINDAN SONRA Nur talebelerine baskıların ve basında aleyhte yazıların arttığı, mahkemelerin peşpeşe açıldığı dönemdi. Bunlara basın yoluyla cevap vermek ve kamuoyunu aydınlatmak için tabloit boyda bir gazete çıkarmak istedim. Bunun zaruretine o kadar inanmışım ki, rahmetli Bekir Berk’le el ele verdik, o da destek oldu, Bediüzzaman isimli mecmuayı çıkardım. Fakat Ankara’da başta Said Özdemir, Salih Özcan ve Tahsin Tola olmak üzere kardeşler önce tereddüt ettiler, pek taraftar olmadılar. Daha doğrusu Bediüzzaman ismiyle çıkmasını istemediler. O sırada Zübeyir Ağabey de İstanbul’daydı. Ona da gidip durumu izah etmişler, o da Bediüzzaman ismiyle olmasını uygun bulmamış. Hâlbuki ben bütün hazırlıkları yapmışım. Hatta daktilo ve yazıhaneyi de ayarlamışım. Ben dedim ki, “Bu hezeyanlara karşı böyle bir dergiyi çıkarmakta beni mazur görün, ben yerimde duramıyorum. Yarın ben her şeyimi alıp Konya’ya gidecek, bu dergiyi orada çıkaracağım.”

Nitekim Konya’ya gidip Bediüzzaman isimli derginin ilk sayısını 1963 Eylül’ünde çıkardım. Daha sonra mahkemelik olduk, hapse girdim. Çıktıktan sonra bu işin peşini bırakmayacağım dedim ve bu sefer Bediülbeyan ismiyle çıkarmaya başladım. Bekir Bey’in yanında beni heyecanlı bir şekilde tebrik eden, bu konuda bana destek çıkan ikinci bir isim vardı, Sungur Ağabey! Hatta bir de makalesini neşrettik. Gelip bizimle baş başa kaldı.

O sıra Ahmed Feyzi Ağabey de bir gün bastonuyla çıkageldi ve “Arkadaş beni de kabul edersen, seninle çalışmaya geldim.” dedi ve Çetin Altan’a cevaben bir yazı yazdığını söyledi. Fakat o sırada hapse girdik, yayınlamak nasip olmadı.

Sungur için başka bir şey demeye bilmem gerek var mı? O gerçek bir kahramandır. Üstad’ın Risale-i Nur’un pek çok yerinde kendisinden kahraman Sungur diye bahsetmesi yetmez mi?

Mustafa Kırıkçı öğretmenlik yıllarında

“Hizmetten Başka Bir Gayesi Yoktu”

Hasan Okur

MUSTAFA SUNGUR AĞABEY’I 1956’da Ankara’da tanıdım. 1955 yılı sonunda yeni memuriyete başlamıştım. Henüz Risale-i Nur’u bulalı üç ay olmuştu. Risale-i Nur talebelerinden sadece Mustafa Türkmenoğlu ile Atıf Ural’ı tanıyordum. Beni Ankara Altındağ’da bir eve götürdüler. Ev sahibi Nevşehirli havacı astsubay, benim hemşehrim çıktı. Dersten çok etkilenmişim. Dersin sonunda Mustafa Sungur Ağabey ve rahmetli Atıf Ural’la üçümüz yaya olarak Cebeci Dört Yol’a kadar yürüdük. Gece 11’den sonra o zamanlar hiçbir yerde otobüsler çalışmadığı gibi, taksi tutacak gücümüz de yoktu. Bu cümleden olarak biz, Yeni mahalle altıncı duraktan, Aydınlikevler’den çıkar, Abidinpaşa’ya kadar yürüyerek gelirdik. Buralar en az on-on beş kilometre mesafededir. Kendisi ile bu ilk beraberliğimiz sırasında Risale-i Nur üzerinde sohbet ettik. İmanın altı rüknünü tahkiki bir sûrette ders veren, imanımızın kuvvetlenmesi ve bu sayede başkalarının da imanının kurtulmasına vesile olan Risale-i Nur’un ehemmiyetini anlattı. Bu asrın iman ve İslamiyet açısından tahripkâr ve çok tehlikeli olduğunu, Komünist, mason ve ifsat komitelerinin bu necip milleti Kur’an ve İslamiyet nurundan mahrum etmek istediklerini, buna mukabil Risale-i Nur’un bu tahribatı önlemede öncü rol üstlendiğini, Üstad’ımızın iman hizmetinde en son müceddit olduğunu anlattı. Risale-i Nur’un sıradan bir eser olmadığını, bu zamanın manevî yaralarını tedavi ettiğini, bu güne kadar vuzuha kavuşmamış dinî meselelerin cevaplarını ihtiva ettiğini, Abdülkadir-i Geylani (k.s.), İmam-ı Rabbani (k.s.) Hazretlerinin eserlerinde ve İmam-ı Ali’nin (r.a.) Celycelutiye’sinde Risale-i Nur’a işaretler bulunduğunu, ayrıca otuz üç ayat-ı Kur’aniye’nin, mânâ-yı işari tabakasında her asırda olduğu gibi, asrımızda da Risale-i Nur bir ferdi olduğunu ve zuhuruna delaletler bulunduğunu anlattı. Daha pek çok hakikatları mukni bir tarzda bahsetti. Bu konuları selasetle anlatması, bende bir inkılab-ı ruhiye ve büyük değişime yol açtı. Hayata bakış açım değişti.

Sungur Ağabey, Samsun Hapsi öncesinde o zaman bir süre Ankara cezaevinde tutuklu bulunan Ticanî Tarikatı şeyhi Kemal Pilavoğlu’nun yanına konulmuştu. Bir gün Pilavoğlu kendisine, “28 çeşit keramet vardır. Bunlardan en üstünü ilmî keramettir. Üstad’ın kerameti bu en üstün keramet türündendir.” dediğini bana anlatmıştı.

Üstad’ın vefatından önce Ankara Beyrut Palas’a teşrif ettiklerinde, Üstad’ın katında müşteri sıfatıyla oda tutmuşum. Böylece Üstad’ımızla görüşme fırsatı buluyorduk. Odasında Sungur Ağabey’in de olduğu bir esnada diğer talebelerle beraber sabah dersinde bulunduk. Daha sonra Üstad Eskişehir’e gidip geldi. Sonra İstanbul’a gitti, geldi. Biz kemal-i hahişle Üstad’ın elini öpmeye can atıyorduk.

Bu şekilde birkaç arkadaşla Üstad’ın kapısı önünde beklerken bizi kapıda görüp hiddetlendi. “Kardeşim ben bunlarla görüşmüştüm!” dedi. Bunun üzerine Sungur Ağabey telaşlandı. Tedbirsizlik mânâsında bunu bir ikaz olarak kabul etti ve kendisini sorumlu addetti. “Şimdi Üstad beni azlederse, ben ne yaparım?” diye ağlamaklı bir vaziyet aldı. Bu, onun Üstad’a bağlılık ve sadakatının derecesini gösteriyordu. Onun bu hali bize de mühim bir sadakat dersi olmuştu.

Nur'un iki fedaisi ve iki hemşehri:

Abdullah Yeğın ve Mustafa Sungur

23 Mart 1960 yılı Ramazan'ın 25'inde Üstad'ımız Urfa'da dar-ı bekaya irtihal ettiği zaman, Nur dairesinde hizmeti geçen Nur'un kahraman ve fedakâr talebelerinin Urfa dershanesinde istişari toplantısında ben de bulunmuştum. Zübeyir Ağabey, Bayram Ağabey, Abdullah Yeğın Urfa'da halli gereken işlerinden dolayı o esnada yoktular. Bundan sonra nasıl bir hizmet tarzı takip edilmesi hususunda bazı tereddütler belirmişti. Müzakere sırasında Mehmet Kayalar Ağabey, bu durumda bir riyasete ihtiyaç olduğunu ileri sürerek: “Şark'ta çok Nur Talebesi var. Garb Şark'a ittiba etsin!” dedi. Bunun üzerine Sungur Ağabey söz aldı ve bunun mümkün olmadığını söyledi. Mehmed Kayalar Ağabey, “Öyle ise siz metbu, biz tâbi olalım.” dedi. Sungur Ağabey, bunun da mümkün olamayacağını, çünkü Risale-i Nur hizmetinde şahs-ı manevînin esas olduğunu belirtti. Sungur Ağabey, *İhlâs Risalesi*'nin ruhuna uygun, Risale-i Nur'un meslek ve meşrebini Üstad'ımızın hizmetinde bulunması sebebiyle en güzel bir şekilde temsil ediyor ve gelecek nesillere ışık tutmada örnek ve önder olduğunu gösteriyordu.

Mustafa Sungur, Mekke Medresesi'nde Seyyidlerle

Be Adam!

Sungur Ağabey bir gün açık havada bir topluluğa hitap ederken, konu namaza gelmiş. Topluluğun içinden biri, “Hocam bırak bunları da sen kalbe bak kalbe! Yeter ki kalbin temiz olsun!” diye bir çıkış yapmış. Sungur Ağabey birden celallenip, ayağa kalkmış ve o adama dönüp:

“Be adam!” demiş, “124 bin enbiya ve 124 milyon evliyanın kalbi namazın lüzumuna inanmaya yetmiyor da, senin kalbin mi yetiyor. Onları değil de senin kalbini mi ölçü alacağız?”

Meğer bunu söyleyen adam o memleketin belalısı, kabadayısıymış. Herkes adamın ne yapacağını ne diyeceğini merakla beklerken:

“Hocam, Allah razı olsun, beni ikaz ettiniz, herkesin bir hocası var, sen de benim hocamsın. Ver elini öpeyim!” demiş.

Mustafa Sungur, Mekke'de

1974 yılında bir grup arkadaşla hacda idik. Sungur Ağabey de sanırım annesi ile hacda idi. Kendisini Medine-i Münevvere'de evimize davet ettik. Teşrif ettiler. Bir arkadaş kendisine, “Ağabey! Biz Mekke'de cinsiyetimizi dahi bilemez olduk. Medine'de ise durum değişti. Sebebi nedir?” demişti. O da, “Kardeşim! Mekke Cenab-ı Hakk'ın ism-i celalinin tecelligahıdır. Medine'de ise ism-i cemal hâkim olduğundan, bu hal ondandır.” demişti.

Risale-i Nur'u ilk okuduğum yıllarda, bir gün kendisine, “Risale-i Nur'un okunduğu mekânlarda uzaktan dinlemeyi tercih ederim. Kendi kendime okuduğumda da Risale-i Nur'un gayet edebi, benzersiz uslûbu, ince ve derin mânâlarının cazibesi, beni bazen tahammülü zor hallere giriftar ediyor.” demiştim. Bunun üzerine, “Sen benim küçük bir fihristim gibisin.” buyurmuştu.

Bu meseleyi bir ders esnasında İhsan Bey kardeşime anlattığım zaman hayret ederek, “Demek Sungur Ağabey o hali devamlı yaşıyor.” diye ifade etmişti.

Tarihçe-i Hayat'ın kısm-ı azamı Sungur Ağabey tarafından yızılmıştır. Vaktiyle bununla ilgili şöyle bir hatıra işitmişim:

“Üstad Hazretleri, Sungur Ağabey'in kaleminin akıcılığını, belagatinin, tarz-ı ifadesinin yüksekliğini görünce, “Kardeşim! Sen eğer karşı safta olsaydın, bizi çok uğraştırıracaktın!” demiştir. Bu, aynı zamanda onun Nur dairesinde bulunmasından Üstad'ın duyduğu memnuniyeti ifade eder.”

Kahraman Ordu

Sungur Ağabey 1981'de Sami Pala ile Nevşehir'e gelmişti. Kendilerini misafir etmek için ısrar ettim. Fakat Kayseri'ye yetişmeleri gerektiğinden kalamadılar. Kendilerini Avanos ilçesine kadar yolcu ettim. Sami Bey yolda bana, “Beşinci Şuâ'nın sonunda ‘Kahraman ordu dizginini eline alıyor.’ Deniyor. Bunu nasıl anlıyorsun?” diye sordu. Ben de, “Üstad'ın ifadesiyle ‘Âlem-i İslam'ın elinde bârika-asâ bir elmas kılıncı olan ve bin yıl Kur'an'a bayraktarlık yapan bu ordu-yu İslamiye’ diye Türk milletini kastediyor.” dedim ve dinî ve millî bir uyanışın ancak topyekün millet eliyle olabileceğini belirttim. O zaman bu cevap Sungur Ağabey'in hoşuna gitti. Sami Bey'e “Hasan kardeşin tecrübesinden istifade edelim.” dedi. O sırada cemaat arasında bir takım meşrep ayrılıkları vardı. Avanos'tan ayrılırken haddim olmayarak “Bana ne tavsiye edersin?” dediler. Onun bu mütevazı hali, meşverete ne kadar önem verdiğini gösteriyordu. Ben de “Ağabey şimdilik hava fırtınalı, sular bulanık. Fırtına dinsin, sular durulsun; balıklar hangi koylarda kümeleniyor, fark edilsin. Siz bunların arasında hüsn-ü misal bir köprü olursunuz. Sizden başka hatt-ı muvasalayı temin edecek ortalıkta liyakatlı kimse de görünmüyor.” dedim.

“Tam kardeşim, ben de aynen senin gibi düşünüyorum.” dedi. Hakikaten Sungur Ağabey'in en önemli özelliği şefkatle herkesi kucaklamasıdır.

Sırr-ı ihlâsın düsturu ile şahs-ı manevînin havuzunda bir buz parçası gibi kendini eritmiş, hayatta hizmetten başka bir gayesi bulunmayan, hadd-i zatında Nur mekteb-i irfanının temeli ve taşıyıcı kolonları hükmünde olan erkânlar, sahipler, naşirlerin unutulmasına, hatıralarının yok olmasına hangi Nur talebesinin gönlü razı olur. Başta Bekir Ağabey'den başlayarak, Zübeyir Ağabey, Tahirî, Bayram ve Mustafa Sungur Ağabey gibi zatların hatıralarının canlı tutulması mühim bir hizmettir. İhsan Bey kardeşimizin bu sayinden dolayı kendisini tebrik eder, hizmetinin devamını, hak ve hakikata muhtaç gönüllerde hüsn-ü tesirini rahmet-i İlahiyeden niyaz eylerim.

“Koca Türkiye Ona Dar Geldi”

İsmail Anbarlı

MUSTAFA SUNGUR AĞABEY'İMİ 1960 yıllarının çalkantılı ve karanlıklı günlerinde tanıdım. Ankara'da Rüzgârlı sokakta Murat Lokantası'nın üstündeki dershanede gördüm. Daha sonraki görüşmelerimiz Said Özdemir Ağabey'in Bend deresindeki evinin altında bulunan dersanede oldu. Ankara ve Mersin Hapishaneleri'ndeki beraberliğimiz ise ayrı ve ibretli bir safhadır. Mahkemelerde davamızı beraber savunduk. Müdafaalarımı yazarken ondan istifade ettim. Onunla hapis yatmak benim için bir lütf-u Rabbanî idi. Manevî tahsilimin önemli bölümünü o aziz muallimden aldım. Gariptir ki, kendisi, inkârcı nesiller yetiştirmek üzere kurulan Köy Enstitüsünden mezundu. Üstad'a ve Risale-i Nur'a âşık bir ruhtu. Sungur Ağabey, kendine has tavırları, ubudiyet ve takvâ hali ile dikkatleri üzerine çekerdi. Ankara ve Mersin hapishanelerinde her gece mutlaka 3 veya 4 sıralarında kalkar, abdest alır, teheccüt namazı kılar. Sonra Kur'an'dan bir sûre ve Cevşen okur, hatta her gün büyük Cevşeni bitirir, sonra da Risale-i Nur okurdu. Bu hali kuşluğa kadar devam eder, kuşluktan sonra bir buçuk saat kadar yatar. Gece kalkmak için saat kullanmadan hep aynı vakitte kalkardı. Sekine'yi de günde birkaç kere okuduğu olurdu.

Sungur, bela yüzüne hep güler

Sungur Ağabey Farklıydı

Mütevazı giyinişi, herkesten farklı uzunca saçları ile ve yaz da olsa astarsız bir perdesü ile dolaşması ona farklı bir hava verirdi. Nur'ları okurken, adeta mânânın içine girer, okuduğu bahis adeta onda tecessüm ederek hayat bulurdu. O adeta yürüyen bir Risale-i Nur'du. Risale-i Nur'u okurken dilinden kelimeler canlanarak dökülürdü. Risale-i Nur'a vukufiyeti öylesine idi ki, nerede hangi cümle hangi paragraf var, onu bilir, bulur, açar okur veya okuturdu. Merhum Hasan Feyzi'nin şiirlerini zaman zaman şevkle okur, okuturdu. Onunla Risale okuduğumuz zamanlar ruhen adeta başka âlemlerde, başka buutlarda tayan ederdik.

Her vesile ile liyakatli Nur talebelerini keşfeder, onlara özel alaka gösterir, yetiştirirdi. Sık sık Gaziantep'e gider, Nazım Gökçek kardeşin liseli grubunda olan Necmeddin Şahiner, Feyzi Allahverdi, Mehmet Kayalar, Hikmet Özyumaz, Hasan ve Mersin'den Hayreddin kardeşlerle dersler yapar, onların Nur mayası ile yoğrulmalarına çalışırdı.

Sungur Ağabey'in hayatında iki dönem vardır. Biri Üstad'ımızın zamanında onunla beraber olan dönem... Üstad'ımız onu Diyanet İşleri Başkanı'ndan, Bakanlara ve milletvekillerine kadar

Ankara'da pek çok kimse ile temas kurmak üzere elçilik göreviyle gönderirdi. Üstad'ın huzurunda okunan dersleri takip etmesi ve Üstad'ın arkasında namaz kılması elbette ona büyük manevî zenginlik kazandırmıştır.

Üstad'ımızın vefatından sonra Sungur Ağabey'e koca Türkiye dar gelmiştir. Evliya Çelebi gibi il il, köy köy, şehir şehir gezerek kabiliyetli kimseleri Nur'a kazandırmak için cansiperane gayret gösterirdi. Çokların imanının kurtulmasına vesile olduğu gibi, birçoğunun vakıf olmasına vesile olmuştur. O her zaman kucaklayıcıydı. Çok çalkantılı yıllarda herkesi kucaklamış, bir takım arazi hallerin zamanla geçeceğini, bu yüzden küçük sivilceleri kaşıyıp büyük çiban haline getirmemek gerektiğini söyler, kimseyi siyasî mülahaza ile mahkûm edip dışlamazdı. Risale-i Nur'u asla kendi hissiyatı ile yorumlamaz, Risale-i Nur ve Aziz Üstad ne demişse tevilsiz o hakikate sarılırdı. Onun bu şefkati Hataylı Hüseyin gibi birçoklarının Nur'un Cadde-i Kur'aniye'sine tekrar dönmesine vesile olmuştur. Ona geniş meşrepli demek, onu tanımamak olur. O Nur'lardaki şefkate sahipti. Gittiği vilayetlerdeki meşayih ve şeyhleri de ziyaret eder, sohbetlerde bulunur, Kur'an hakikatlarını kemal-i hürmetle onlara da anlatırdı.

Hapis Hayatı

Sungur Ağabey nisbi serbestliğin bulunduğu Demokrat'lar zamanında bile Samsun'da hapis yatmıştır. Her hapis hayatı onun için ayrı bir ibret ve tahsil hayatıdır. Hapiste pek çok mahkûmün imanının kurtulmasına sebep olmuştur.

Samsun hapsi çok farklı tecellilere sahne olmuştur. Samsun'un hakperest, zalime karşı mazlumu koruyan iki kardeşi Ali Rıza ile Hamdi Sağlamer'lerin Nur'da şuurlanmasında onun büyük payı vardır. Kısa zaman sonra birlikte Sungur'u hapse ziyarete giderler. Kahramanlık ve dayılık damarı sebebiyle Hamdi hasipte olan birini ziyaret eder. Sungur Ağabey şahsi bir sıkıntı ve hapishane hayatının zorluklarından hiç bahsetmez. Vahidiyet ve Ehadiyet tecellîlerinin kâinatı nasıl ihata ettiklerinden söz eder. Sungur Ağabey'in hem hali ve hem de anlattıkları onlara çok tesir eder. Bundan sonra Medresenin müdavimlerinden olurlar.

Sungur, hapisten çıkınca Samsun'un mütevazı medresesine giderek evvelce akşamcı olan insanların nurlarla haşır neşir olduklarına şahit olur. Onlara Nur'lardan ders yapar ve gittiği gezdiği her yerde onların hidayetinden bahseder.

1963'te hizmetin arabasıyla ve Av. Gültekin Sarıgül'le Sungur Ağabey'i bir dava için Kastamonu'ya götürmüştük. Beni Mehmed Feyzi Ağabey'e götürdü. İçeriye girip sedirli odada oturduk. Hem hatıralardan, hem de Risale-i Nur'un ilmî meselerinden bahsedildi. Çok feyiz aldım.

Mehmed Feyzi Ağabey, 1965 yılında hacca gitmek için Ankara'ya gelip Hacıbayram'da bir otele yerleşmişti. Sungur Ağabey, Bayram, Said Ağabey ve ben ziyarete gittik.

Haccın manevî vechesinden ve hacda neden çok Allahu ekber denildiğinden bahseden bahis okundu. Çok haz duydum ve o sohbette hacca gitme sevdası içime düştü. Kısa bir süre sonra da gitmek nasip oldu.

Müfritane İrtibat

Sungur Ağabey müfritane irtibat prensibine riayette çok ilerdeydi. Çok vefakâr, en küçük hizmeti olan kimseye bile alaka gösterir, ziyaret ederdi.

1962 yılı idi. Bütün ağabeyler Ankara Bend deresindeki medresede toplanmışlardı. Mesele yüzbaşılıktan emekli Mehmet Kayalar'ın hizmet tarzında farklı bir yola girmesini görüşmekti. Kayalar

kendisine tâbi olunmasını ve menfi bir harekette bulunmayı teklif ediyor ve bunda ısrar ediyordu. Bütün ağabeyler bu şahsi ve ferdî teklife karşı çıktılar. Mehmet Kayalar'a en sert konuşan Ahmet Feyzi Kul ile Zübeyir Ağabey'di. Sungur Ağabey Üstad'ın Ankara'ya seyahati sırasındaki dersini hatırlattı. Tahirî ve Abdullah Ağabey de onu tasdik ettiler. Hepsi bu tavrın Üstad'ın müspet hareket tarzına zıt olduğunu savundular.

Sungur, bir mahkemede duruşma esnasında

Buna rağmen Kayalar bu kararı dinlemek istemiyordu. Bunun üzerine ağabeyler, Sungur Ağabey'in Türkiye'yi gezmesini ve Üstad'ın tarzını anlatmasını istediler. Abdullah Ağabey de Adana ve çevresiyle ilgilenecekti.

İzmir'de gazete çıkarırken bizi çok sık ziyaret eden Sungur Ağabey, gazeteye hem yazı yazar, hem de moralimizi takviye ederdi. 1968'de çıkan İttihad'da da pek çok yazı yazmıştır. Onun bütün yazıları Üstad ve Risale-i Nur konusundaydı.

1965 veya 66 idi. Ankara'da Said Özdemir ve Bayram Ağabey'le hizmet için çırpınıyorduk. Birgün Anafartalar caddesinde telaşla yürüyordum. Baktım ki kafasını semaya kaldırarak temaşa eden Sungur Ağabey karşımda. Ankara'ya geldiğinden haberim yoktu. Birbirimizi aynı anda gördük. Kalabalık arasında hasret ve muhabbetle bir kucaklaşmamız vardı ki, görmeye değerdi.

Yine 1977 idi. Yeni Asya gazetesinin Cağaloğlu'ndaki merkezinden çıkmış, birkaç kardeşle Ayasofya'ya doğru yürüyorduk. Bir belediye otobüsünün arka tarafında yine Sungur Ağabey görüldü. Pencereden "Anbarlı kardeş!" diye seslenmesini ve el sallayarak selamlamasını da unutamam. Bütün bunlar muhabetin tecellîleriydi.

Rabbim'den en büyük niyazım bu hayatta Nur dairesinde o büyük ağabeylerimin izinde olup öbür âlemde de onlarla birlikte haşrolmaktır.

“Onda Cemal ve Celal Akisleri Hâkimdi”

Suad Alkan

MATERYALIST FELSEFENİN çökmeye başladığındaki gümbürtü, dünyanın her yerinden işitiliyordu. İnsanlık, maddenin dar kalıpları içinde sıkışmaktan büyük bir manevî buhran geçiriyordu. Bediüzzaman Hazretleri, felsefe yıldızının söndüğü dünyada, önce, Doğu Anadolu'nun halis insan olma hususiyetlerini çağımıza taşıyan Nurs semasında bir Seher Yıldızı gibi doğdu. Sonra Nurs'un etrafındaki medreseler mesamatıyla Dolunay'a, polemiklerin afakı kapladığı Meşrutiyet yıllarında, yeni hal çareleri düşünen, akabinde Beyazıt ve Selanik nutukları ve Münazarat ve Muhakemat adında yazdığı iki reçeteye Güneş'e dönüştü.

Dikta rejiminin doğurduğu ye'sin koca bir morga dönüştürdüğü Türkiye'de, bu Nur reçetelerinin sızdığı akıllar ve kalbler birden bire diriliyordu. Henüz sokaklarda, caddelerde, kurumlarda doğmayan iman güneşi, kalplere ve akıllara doğuyordu.

Üstad'a Pervane

İşte tam o diriliş mevsiminde, Mustafa Sungur Ağabey, en muhtaç olduğu bir zamanda insanların sevgi, şefkat, vicdan duygularının katili düşünce ve hareketlerin yuvalandığı 'Köy Enstitüleri'nden birinde iken, bir berber dükkânında Nur risalelerinden okuduğu bir parça ile kendi ifadelerinden anlaşıldığı üzere, ruhuna bir güneş huzmesinin doğduğunu hissetmiştir. Fiziği aydınlatan ışığın, aynı zamanda ruhun nuru olduğunu anladıktan sonra aklının ve vicdanının penceresini hiçbir zaman bu nura kapamamışlardır. Artık genç yaşta, hayatını 20. yüzyıl Türkiye'sini, İslam âlemini ve bütün dünyayı aydınlatmaya adanmış bir Üstad'a pervane olmuştu.

Işığa pervane olmak, kanatlanmak, canlı olmak ve uçmaktır. Zamanın gülistanında, *Mesnevi* fidanlığında, Risaleler bostanında, usarelerden bal yapmak, bal dağıtmak, aklın bir bal makinesi, ruhun balmumu olmasıdır.

Biz kendilerini Üsküdar Fıstıkağacı Medresesi'ne teşrif ettiği senelerde tanımiştık. Onu dikkatle izliyor, sözlerinden hiçbirini kaçırmamaya itina gösteriyorduk. Aklının ürünü ve hissiyatı kendilerinde müşterek bir üslupla doğuyordu. Anadolu seyahatinde olmadığı takdirde, hafta sonu derslerde orada bulunuyordu.

Nazarında Anadolu seyahatleri bakımından uzaklık bahis mezuu değildi. Gebze neyse, Eleşkirt; Bursa neyse, Ardahan oydu. Hafta içi Anadolu'da, hafta sonu İstanbul'da bulunurlardı.

Üsküdar yıllarından sonra, gazeteciliğe intikalimle kendilerini Bayezid ve Süleymaniye derslerinde izlemeye başladık. Her yere olduğu gibi gazeteye sık ve rahmani bir iklim taşıyan kişi olarak geliyordu. Herkes gibi Sadullah Ağabey'e yakınlığını görüyorduk. Soruşturmaları dikkat çekiyordu. İman hizmetinin şeffaflığını hissettiriyordu. Bazılarının maslahat umduğu gizliliklerden, Nur'suz zamanlardan sıkıldığını belirtiyordu. Dünyanın cah ve maddî menfaat duygularına esir olanlarla, Nur'un cezbesine kapılanlar arasındaki dillendirme farkı, ehl-i dikkat nazarında sakil ve ulvi iki çarpıcı görünüş sergiliyordu. Akli ve kalbi duyarlılığı dengeli, akli ve kalbi gıdası temin edilmiş bir odakta görünüyordu. Risale-i Nur'un tefekkür mesleğini kendilerinde gerçekleştirmişlerdi. Hükümlerinde ruhsat peyda etmiş Cemal ve Celal akisleri, sözlerinde ve anlayışında hâkimdi. Dünyanın dört bir tarafından toplanan karz-ı hasenlerin ürünü gazete matbaasının düğmesine basarken, sineleri dağılayan ve Asya'nın bahtının miftahını, siyasetin çalkantılarına, maddî

didişmelere terk eden bir tefrika sözkonusu değildi. Yeni Asya'nın o fotoğraf karesini unutmayanlar, ihlâs, uhuvvet meselerini de unutmamış olmalıdır. O fotoğraf karesini ve taşıdığı anlatımı hatırlamak istememek, her değeri ayaklarının altına alabilmiş olmayı hatıra getiriyor.

İcazetli Muallim

Bir rüyamda, “Osmanlı medeniyetine muhalefetin sebebi, o seviyeye ulaşamamış olmaktır.” mealinde bir cümle kullanmışlardı. Aynı hafta Fıstıkağacı mevkiindeki Cumartesi dersi esnasında kendisine söylediğimde, dirseğini koyduğu koltuğun ahşap kısmına şehadet parmağıyla ve Kur'an hattıyla mezkûr cümleyi yazmıştı. Medeniyet, insaniyet, küllilik vedudiyet meseleleri tefekküründe önde görünen noktalardı.

1980'li yıllarda anarşi üzerine yaptığım ankette teşhisini, “imansız olan kişinin ancak anarşist olacağı” hükmü üzerine cevaplarını tesis etmişti. 20. asrın materyalizme dayalı terör fırtınasını, materyalist dünya, bir plan dâhilinde İslam âlemi üzerine yıkmaya yeltenmiştir. Merhum M. Polat'ın vefatıyla yayın politikası politize edilenler, o güne değin olmadığı tarzda hâdiseyi göğüslemek ve püskürtmek iradesini bulamamıştır.

Tam da krizin ayyuka çıktığı demlerde Rahmetli Meriç, keskin görüşüyle Sayın Şerif Mardin'e siyaset ve kültür politikasının arka planını keşfetme vazifesiyle sorumlu olduğunu hatırlattı. Derakap Şerif Mardin Risale-i Nur'la ilgili araştırmalarını başlattı. Bize anarşi ve terörün sebebini, yüz yıldır, insanların, “Biz kimiz, nereden geldik, nereye gidiyoruz?” şeklindeki Nur Risaleleri'nde formüle edilmiş bir anlayışta bulunduğunu izhar ettiğinde kendilerine Mustafa Sungur Ağabey'le görüşmelerinin, bu araştırmalarında bir rehberlik ve bir başlangıç düşüncesi sağlayabileceğini ifade etmiştik. Mesrur oldular. Bu hatıra, on yıl sürecek olan, *Türkiye'de Sosyal Değişme ve Bediüzzaman Said Nursî Olayı* adlı çalışmasının temeli sayılacak nitelikteydi. Boğaziçi Üniversitesi İdari Bilimler Fakültesi Dekanı, Milletlerası ünvanlı Sosyolog bir kişiye konuşmalarıyla Risale-i Nur'u referans verecek bir kişinin, o güne kadar edindiğim intibalardan Muhterem Mustafa Sungur Ağabey'den başka bir kişinin bulunabileceğini göremiyordum. Siyasetçilerin bir iman meselesini dinlemeleri, anlamaları, kabul veya reddetmeleri de siyasî bir harekettir. Fakat bir siyaset bilimcisine anlatılan meselenin bir seviyesi olmalıdır. Her şeyden önemli olarak kendilerinde hazmedilmiş bir Risale-i Nur malumatı bulunmalıdır. Esnafa konuşulmayacaktır. Karz-ı hasen de istenmeyecektir. Bu zaviyeden Sungur Ağabey'in söyledikleri, nakilden ibaret değildir. Kendi sözleridir. El'an da öyledir. Ders esnasında karşılaşılan bir cümleden ne anlaşıldığını araştırırlardı. Kendilerinin adını vererek amigoluk yapan kimselerin, cemaatler üzerinde yaptığı olumsuz tesirler, kendilerince hassasiyetiyle bertaraf edilmeğe çalışılmıştır. Densiz davranış ve sözler karşısında tedirginliğini görürdük. Risale-i Nur meşguliyetinden ürküntüye prim vermiyorlardı. O güne kadar Sungur Ağabey'in Risale-i Nur'u yansıtır tarzını kavramıştım. Hayatıyla, hatıralarıyla, Nur'ların her yerindeki temel konular arasında bağ kurarak yorumluyordu. İcazeti hak etmiş bir Risale-i Nur muallimi gibiydi. Bediüzzaman Hazretleri tarafından icazet tevdi edilmiş intibainı veriyordu.

Şerif Mardin'e Rehberlik

Cağaloğlu'nda muhterem İhsan Atasoy ve Sabahattin Aksakal Bey'in bulunduğu bir salonda, Muhterem Sungur Ağabey, Sayın Şerif Mardin'e, kendisini yüzlerce ve binlerce Nur talebesinden biri olarak takdimle Risale-i Nur'u ve Bediüzzaman'ı anlattılar. Muhterem Sabahattin Aksakal ve İhsan Atasoy, bu görüşmenin akabinde, “Sungur Ağabey'in bu fesahatte konuştuğuna hiçbir zaman muttali

olmamıştık!” diyeceklerdi. İki saati kapsayan bu anlatma, bugün bütün dünya milletlerine İngilizce’yle ulaşmış olan Sayın Mardin’in kitabına bir me’ haz olmuştur. Bu anlatmanın üzerine on senelik bir akademik çalışma bina edilmekle hem Cemil Meriç’in emeli ma’kes bulmuş, hem Türkiye Cumhuriyeti tarihi sosyolojik vurgusu olan bir temel görüş kazanmıştır.

Mustafa Sungur Ağabey’in Sayın Mardin’e vermiş olduğu rehberliğin bir benzerini bütün Fransa’da kaldığım süre içinde dünyanın ünlü Sorbonne Üniversitesinde profesörlere ve Fransız seçkinlere verilmesi gereken bir konuşma olarak daima tasavvur ve tahayyül ettim. Kendileri Paris’te Kur’an öğrenen Türk çocuklarıyla olan çalışmamızı öğrendiklerinde, bir mektup yazarak çalışmamızı tes’it etmişlerdi. Kaç yerde bu niyetimi dile getirdim. Fransa genelinde sadık Nur şakirtlerinin tensibine mazhar olmuş bu tasarımı, henüz ehl-i hamiyet nazarında tebellür etmemiş olduğu anlaşılıyor. Paris’te bir Risale-i Nur Enstitüsü’nün bütün Nur talebe ve dostlarının müşterek bir mekânı sağlamasının, İslam’a karşı, bilhassa Nur’un intikal etmediği İngiltere ve Fransa gibi muhitlerde büyük bir itibar sağlayacağına hiç şüphe yoktur. Üsküdar’da Sungur Ağabey’in bulunduğu bir ders sırasında bu projeden de söz etmiştik. Bununla birlikte Amerika Kaliforniya’da öğretim görevlisi Sayın Kemal Karpat’ın Avrupa’da yayınlanan İslam Ansiklopedisi’nde medar-ı bahis ettiği, “Siyasetin Nur cemaatini beş gruba ayırdığı” düşüncesi, iman hizmetleri konusunda kahraman Nurculara ne düşündürdüğü merak konusudur. Muhterem Hulûsi Yahyagil Ağabey’in son zamanlarda elden ele dolaşan sohbet metni, bu mevzuda ibretengizdir. Dünyanın ahvali her dem değişmeye, bir cüzi sözün ve hareketin külliyet kesbetmeye daima kabiliyeti vardır.

Mustafa Sungur Ağabey’in aklına ve ruhuna nakşettiği Nur lemaati, ilk günkü gibi taravetini muhafaza ettiği anlaşılıyor.

Ne mutlu o sıddık Allah askerlerine!

“Sen Bir Nur Muallimi Olmuşsun”

Ali Çeleğen

SUNGUR AĞABEY’LE ilk görüşmemiz ilginçtir. 1963 yılında köyde bir ev inşaatı yaptırıyordum. Ustalar çalışıyordu, ben de başlarında duruyordum. Hatta evin alt katını göstererek, “Burası Nur Medresesi olacak.” diyordum. O anda birisi elime bir pusula verdi. Küçük bir not defterinin yaprağına yazılmış. Eskimez yazıyla yazılmış bir nottu. Ben de o yazıyı zorca okurum. Okudum. Şöyle yazıyordu: “Kardeşim! Müsait iseniz İçme’ye gelin, ben İçme’deyim. Mustafa Sungur!” Mustafa Sungur deyince heyecandan uçaçak gibi oldum. Çünkü lahikalarda, risalelerde ismini okuduğum fakat o zamana kadar kendini hiç görmediğim Mustafa Sungur’u göreceğim diye çok heyecanlandım, sevindim. Başka birine gösteriyorum. “Bu Mustafa Sungur mu?”

“Evet!” Daha başkasına gösteriyorum, “Evet Mustafa Sungur!” diyor. Hemen düştüm yola doğru İçme’ye. Maraş’tan geldiğine göre beni Mustafa Ramazanoğlu’ndan öğrenmiştir. Hanımı ve çocuklarıyla beraber gelmişler, bir ev tutmuş, orada kalıyorlardı. Vardım, kendisini bir yerde sohbet anında buldum. Hem konuşuyor, hem de yazıyordu. Kalem elinden uçuyor gibiydi, hayran oldum. Eskimez yazıyı o kadar da güzel yazıyordu ki, acaip. Hattı gibi kendi de güzel bir insandı. Simsiyah saçlar, iri iri gözler, kulaklarının yumuşağına kadar saçlar uzamış. Uzunca bir ceket diz kapağına kadar. Kucaklaştık, konuştuk. Sonra kalktık gittik kıraathaneye. Sanki büyük bir şeyh gelmiş gibi, kahvehanede oturanlar hemen kendilerine çekidüzen verdiler. Oynayanlar oyunu bıraktılar ve Mustafa Ağabey’e bakmaya başladılar. Orada bir zaman oturduk.

Sonra daha başka yere gittik. Ben akşam olunca eve döndüm. Kendisi İçme’de kaldı. Sabahları gidiyordum, konuşuyorduk. İkinci mi, üçüncü günü mü neydi. Dedi ki, “Bugün gazeteden okudum, Ceylan Ağabey şehit olmuş.” Ve şöyle anlattı:

“Bir gün Üstad, ‘Ceylan şehittir!’ dedi. Ben de ‘Üstad’ım dua et ben de şehit olayım.’ dedim. Üstad, ‘Risale-i Nur hizmetinde olanların hepsi şehittir!’ dedi.”

İkimiz de Köy Enstitüsü mezunuyduk. Kendisi öğretmen olarak, ben sağlık memuru olarak mezun olmuşum.

Şikâyetler, mahkemeler olunca öğretmenlikten ayrılıp doğru Üstad’ın yanına gittiğini söyledi. Vardığında, daha kendisi bir şey söylemeden birisi, “Mustafa Sungur sen misin?” demiş. Alıp Üstad’a götürmüş. Sanki “Mustafa Sungur geliyor.” diye Üstad’a telgraf çekilmiş.

Bir müddet sonra, “Ben gidiyorum. Bu çocuklar sana emanet. Falan gün falan yere bunları gönder. Malatya’da mahkeme var, oraya gidiyorum.” dedi. Öylece ayrıldı. Günü gelince hanımı ve çocuklarını arabalara bindirip gönderdik.

İlginç olan yaptırdığım o evin üç daire olmasıydı. Birisini Nur Medresesi’ne vermiştim. Orada dersler yapılıyordu. Neden sonra kendisiyle karşılaştığımda bana, “Sen bunun hepsini Risale-i Nur’a ver!” dedi. O zaman köyde bir tek evim vardı. Şimdi kaza oldu. Başka bir yerde evim de yoktu. Neden acaba bu evi illa vakfet diyor diye düşündüm. Ondandır hiçbir zaman o evde oturmadım. Hep başka yerde oldum. 1985’ten sonra da İstanbul’da oldum. Demek benim oraya bir ihtiyacımın olmayacağını keşfetti. Hakikaten orası şimdi çok güzel bir dersanedir.

Zaman zaman o tarafa yolu düştüğünde mutlaka bana gelirdi, uğrardı. İçme’lerimiz olduğu için İçme’ye gelirdi. Bir defasında rahmetli Bayram Ağabey’le beraber büyük bir cemaat halinde gelmişlerdi. Yedik içtik, konduk konuştuk. Bayram Ağabey’e Kore hatıralarını anlattırdı. Beni her gördüğünde “Celali” derdi. Keşke diyorum soyadımı “Celali” diye değiştirseydim.

Evliya bir zatın kızı Zühre Hanım vardı. Onun da İçme’de evleri vardı. Sormuş, soruşturmuş, belki de onun öğretmen bir oğlu vardı o götürdü kendisini. Sungur Ağabey birden varınca, Zühre Hanım, “Ben ömrümde iki erkeğe göründüm. Bir kocama, bir de sen gördün!” demiş. Ben vardığımda perde çekili olarak konuşuyorlardı. İlk anda gördüğü zaman o sözü söylemiş.

Bir Cuma günüydü. İçme’de Cuma kılınmıyor. Ekinözüne gideceğiz, üç kilometre yoldur. O zaman araba da yok. İkimiz yola girdik. Sözler’i elime verdi. “Oku bakalım!” dedi. Hem okuyoruz, hem gidiyoruz. Ben ta köye kadar okuyarak gittim. Bana, “Sen bir Nur Muallimi olmuşsun!” dedi. Eve geldik, misafir ettim. O zaman kızlarımızı sordu, “Adın ne?”

“Tülay.”

“Sen Ayşe Tülay ol!” dedi. Ötekine sordu.

“Gülay.”

“Senin de Hatice Gülay olsun!” dedi.

İkinci’yi camide kıldık. Bir tanesi gelip birden eline çöktü. Hâlbuki sakalı yok, sarığı yok; ama nedense insanları kendine çeken manevî bir cazibesi vardı. “Aman efendim, benim hanımım öldü. Evsiz kaldım. Dua et de benim kapım açılsın!” dedi. Herhalde dua etti ki adam iyi bir yerden evlendi, mutlu da yaşadı.

“Bazı Kerametlerine Şahit Oldum”

İhsan Kasım

SUNGUR AĞABEY'LE zannederseniz 1989-90 yıllarında tanıştık. İlk defa Fırınıcı Ağabey'le Kayseri'de buluşmuş, gezerek İstanbul'a gelmiştik. İstanbul Nurtaşı'nda Sungur Ağabey'le karşılaştım. Kendisi ile kâh uçakla, kâh kara yoluyla çok seyahatlerimiz oldu. Yollarda kendisinden Üstad'la alakalı çok hatıralar dinledim. O zaman cemaat arasındaki ihtilaflar sebebiyle aramızda konuşmalar olurdu. Ben “Ağabey! Ayrılıklarda herkes kendini haklı görüyor. Vakıa da öyledir. Ayrılıklarda sadece bir taraf haklı olmaz. Öteki tarafta da haklı noktalar bulunur. Bu yüzden tarafgirliğe girmemek lazım.” derdim. Benim bu yaklaşımımı çok insafli bulur ve takdir ederdi.

Bana ilk defa Hocaefendi'nin hizmetini o anlattı. Onun himmet ve gayretiyle Nur dairesi içinde yeni bir hareket, güzel bir hizmet başlattığını söyledi ve onları saygı ile andı.

Yakup Gibi

Sungur Ağabey'in bazı kerametlerine şahit oldum. Başka ağabeylerde de vardır mutlaka. Bunların çoğu belki intak-ı bilhaktır veya ikramdır. Ama her halini keramete hamletmek doğru değildir. Bilindiği gibi, Yakup (a.s.) bile, “Biz bazen yüksek yere çıkıp bütün âlemi görür gibi oluruz, bazen de ayağımızın ucunu göremeyiz!” diyor.

İhsan Kasım ve Mustafa Sungur, Malezyalı bilim adamı

Hayr 'l-Enver'in sorularını cevaplandırırken

Bir zaman bana Salât-ı T nciye'de geçen, "Aksal gayat"ı sormuştu. "Herkes bu en nihai gayeye nasıl ulaşır?" demişti. Ben de "AĞabey, herkesin aksal gayatı kendine göredir." demiştim. Bu cevap çok hoşuna gitmişti.

Bir gün Nurtaşı'nda terasta idik. Silgi lazım oldu. "Silgi var mı?" dedi. Hemen Fırını AĞabey, "Var AĞabey." dedi ve aşağı indi. Biz de herhalde bir kat aşağıdaki kattan getirecek sandık. Meğer ta beş katı inip dışarı çıkmış ve kırtasiyeden silgi alıp gelmişti. Gecikince onun dışarı gittiğini anladık. Bunun  zerine Sungur AĞabey, "İŞte Fırını böyledir" diye onu takdir etti.

Sungur AĞabey'den  stad hakkında çok hatıralar dinledim. Çok canlı anlatırdı. Sanki o anı tekrar yaŐardı, çok tesirli idi. Üstad'a ait kafasındaki meseleler çok netti. On sene önce dinlemiŐsin, Şimdi dinlemiŐsin arasında hiçbir fark olmazdı. Hâlbuki bizim tabirlerimizde biraz kısaltma, biraz uzaltma olur; ama onunki farklıydı.

Onun Risale-i Nur'a olan vukufiyeti tartıŐılmaz.

Risaleleri Arapça'ya tercüme ettikten sonra beni aldı bütün Türkiye'yi gezdirdi. Her yere gittik. O zaman mikrofon da yoktu. Benim sesim de biraz kısık olduğundan bir FM radyosuna mikrofon takıp bana veriyor, salonun öteki köşesine de radyoyu koyarak sesimi duyuruyorlardı. Beni cemaate, cemaati de bana tanıttırdı. Yollarda çok sohbetlerimiz oldu. Nur dairesindeki ihtilaflardan konuşur, sebepleri üzerinde dururduk. Çok yerde o beni, ben de onu tasvip ederdim.

Bazen, "İhsan Kasım risaleleri Arapçaya tercüme etmiş; ama bazı yerde parmak karıŐtırmıŐ!" diye laf dokundururdu. Mesela  stad İŞarat' l İ'caz'da, "Ve mimma rezaknah m y nfikun"  yetinin izahında, "Ali'den alıp Veli'ye vermek değil, kendi malından vermek." diyor, İhsan Kasım tercüme ederken Zeyd'den alıp Amr'a vermek diye yazmış." diyordu. Çünkü Araplara desen Ali Veli anlamaz. Onun dilinde bu terimin karşılığı Zeyd ve Amr'dır. Ancak o zaman ifade edilen o mânâyı anlayabilir.

Yurt Dışı Seyahatleri

Kendisiyle pek çok yurt dışı sempozyumlarına katıldık. Malezya'ya, Endonezya'ya, Yemen'e, Mısır'a gittik. Çok enteresandır. Bakarsın ben yokum, âlimleri başına toplamış, ya Abdülkerim, bazen Őahin Hoca veya Cevdet tercüme ediyor, "İhsan Kasım risalelerde cifir kısımlarını tercüme etmemiş." diye onları okuturdu. Sonra bana anlatırdı. "Ben onlara böyle dedim. Onlar da bana, "Ceyyid" dediler diye. Bu ceyyid, yani "iyi" ifadesi benim tercüme etmediğim için mi, yoksa Sungur AĞabey'in okudukları için mi olduğu belli değildi tabii. Her neyse, böyle bana takıla takıla neden sonra bana hak verdi. Birgün:

"Yahu İhsan Kasım, sen haklıymıŐsin." dedi.

"Ne oldu AĞabey?" dedim. Dedi ki:

"Bir arap âlim, hem de evinde ders yaptırın birisi buraya geldi. Bir vakıf kardeşimiz kendisini günlerce gezdirdi, ona hizmet etti. Sonunda ona, "Sen neden evlenmiyorsun, neden annenin babanın dediğini yapmıyorsun?" demiş. Yani bir vakfin fedakârlığının mânâsını anlayamamıŐ. O zaman anladım ki, İhsan Kasım haklı. Bu Araplar cifiri de anlamazlar."

Dedim:

"AĞabey, Cifir başlı başına bir ilimdir. Bunu Araplar değil, bizim  limlerimiz de anlamıyor. Kimya, fizik nasıl ilimse o da bir ilimdir. Fakat bu ilim velayetle birleşmiş bir ilimdir. Velayetle

nce o âyeti buluyor, keşf ediyor, ondan sonra matematiğe vuruyor. Kolay değil, herkesin yapacağı bir şey değil.”

Allah, Sungur Ağabey’e sağlık ve uzun ömür versin.

“Sungur İstihdam Ediliyor”

Mustafa Coşkun

MUSTAFA COŞKUN KARABÜK’TE ehl-i kalp bir hizmet erbabıdır. Tahiri ve Sungur Ağabeyleri evinde misafir etmiştir.

“Ben hizmetkârlık yaptım. Hâlâ daha hizmetkârım. Bir makamım yok. Hizmetkârlıktan başka da makam istemiyorum. Tahirî Ağabey, Sungur Ağabey geldi çocuklarıyla bende kaldı.

Tahirî Ağabey, alt katta perdesiz önü ağaçlarla kapalı odada kaldı. “Burası tam benim için!” dedi. “Benim İstanbul Tevruz’daki yerim mükemmel. Faizsiz çalışan sahibi de var. Her ihtiyacım karşılanıyor. Fakat gözümü açıp dışarı bakamıyorum. Burası tam benlik.” dedi. Ben de kendisine hizmet ettim. Çok mübarekti. Yazları iki sene kaldı. Kolunda kemiğin içinde kurşun vardı. Kimseye söylememişti. Onu aldırmamış. Fakat yazın da üşüyordu kolu. Kazak kolu giydiriyordum, üşümesin diye, çatal iğneyle tutturup, ilikliyordum. Bahçede şeftali vardı. Bir ağaçta çeşitli şeftaliler aşılalık. Misafir gelince topluyorduk. Tahirî Ağabey gelince Allah öyle bir bolluk verdi ki, her gün misafir geliyor, yemek yapıyoruz, ekmek de yemek de yetiyordu. Onun mübarekliği hürmetine bereket yağıyordu. Çamaşırını yıkıyor, ipi siliyorum tamam diyene kadar, sonra asıyordum. Asılı iken hortumla tekrar yıkattırıyordu. Tamam diyene kadar hortum tutuyordum. Yaşken “Oradan geçme, başın değmesin!” diyordu. “Neden?” diyorum. “Ben kendi aile efradıma da sürdürmedim.” diyordu, o kadar hassastı.

Cübbesiyle iki rekât namaz kılıyorduk. “Bu seccade ile bu cübbeyi bana Üstad verdi. Dünyayı eşyasıyla versen vermem.” derdi.

Sabahları bir dakika namaza geç kaldığımda öyle bir bakardı ki neredeyse kalbim duracak olurdu. Ben de geç kalmamaya gayret ederdim. Yasin’le namaz kıldırırdı. Bakardım, yatak bozulmamış, yatmamış.

Bir gün ben gideceğim dedi. Hanımla helalleşmek istedi. “Yalnız kapı örtük olacak!” dedi. “Hanım kapının ardında olacak. Ben dışardan helallik dileyeceğim.” dedi. Örtülü kapıya sırtını döndü. “Mübarek kız kardeşim. Çok hakkın geçti, hakkını helal eyle!” dedi. O da, “Helal olsun Tahir Amca!” dedi.

Bir de kışın geldi. Kışın gelince, aşağıya camiye yaya gittik, araba yoktu. Yer buz tutmuştu. Ben düşerse tutayım diye koluna girdim. Fakat camiye varana kadar ben üç defa kaydım, düşmemek için ona sarıldım. Camiye yaklaşırken, “Ben böyle niyet ettim; fakat ben kendimi seninle kurtardım!” dedim. Tebessüm etti. Rabbime şükür, büyüklerle yaşamak Cennette yaşamak gibidir.

Evliyaya Hizmet Zor

Sungur Ağabey de benim evde sekiz sene kaldı. Yazları çocuklarını götürürdü. O daire dersane olarak kullanılırdı. Hatta bir ara Mustafa Osman’la görüştim. “Evliyaya hizmet etmek zordur. Tahammül edebileceksen, hiç itiraz etmeyeceksen kabul et.” dedi.

Sungur Ağabey daha önce oturduğu câminin yanındaki küçük dairede Sözler’i yazıyordu. Evin sahibi ihtiyar kadın rüya görmüş. Rüyasında gece Peygamberimiz o eve girmiş. Orada rahmetli Şevki Amca vardı. O ablamız ona gitmiş, sormuş. “Peygamberimiz ve Üstad’ımız onunla alakadardır, o risale yazıyor. Sakın onu çıkarma!” demiş.

Sungur Ağabey’in hayatı çok dehşetti. Mustafa Osman Ağabey’e gittim dedim: “Ağabey, Sungur

Ağabey bana emir veriyor, yapabilirsen yap, yapamazsan yapma!” diyor, neden böyle diyor dedim. “Seni kurtarıyor. Kati emir verse risalet makamından olduğu için sen mahvolursun. Seni kurtarmak için öyle yapıyor.” dedi. Ben de mümkün merteye yapmaya gayret ederdim. O benden memnun oldu, ben de ondan.

İhtilafi duyunca çok üzuldüm, perişan oldum. Onun makamını ben biliyorum, kimse bilmiyor. Bilmiş olsalardı bunu yapmazlardı. Ayşe validemize bakan âyetin içinde hem Üstad, hem de Sungur’a işaret var. Hem o tarihi veriyor, hem bu gecikme tarihini veriyor. Doğum tarihleriyle veriyor. Sungur, ısmarlama olduğu Şuâlar’ın 270. sayfasında geçiyor. Ne diyeyim, ona dil uzatan kendine yazık eder. Hangi makamda olursa olsun.

Karar almışlar: “Sungur evinde duracak!” Allahu ekber. Yatmadığı hapisane kalmamış, çekmediği çile kalmamış, adamlar çile görmemiş. Bana Sungur Ağabey dedi ki, “Sen hizmette devam edeceksin, sana kimse dokunamayacak!”

Mustafa Osman Afyon’da müdafaayı çok şiddetli yazmış. Üstad biraz hafiflet demiş. O da “Hafifletmem.” demiş. Üstad da “Ben seni tekaüt ettim.” demiş. Ben ona hizmet ederdim, işçiler çıktığı zaman. Öfkelendiğinde, “Ben tekaüdüm.” diye bağırırdı. “Biz hakikî talebeliği yapamadık.” derdi.

Sungur istihdam ediliyor, tasarrufa mazhardır. Onun meziyetlerini bilmek için Muhabbetullah kapısından girmek lazım. Muhabbetullah kapısından girmeyince ene kapısından takla atıp gidenler onu anlamaz. Gece Üstad’ım diye ağlayabiliyor musun? O zaman elinden tutar. Herhalde biz ağlaya ağlaya hizmetkârlık aldık, gerisini istemiyorum, yetiyor gayri.

Bayramda iki defa Ankara’yı salladı. Niye? Doğru durun, birbirinize muhabbet edin, ayrılmayın mânâsında...

“Rusya’ya Sungur’u Göndereceğim”

Eyüp Ekmekçi

Hazret-i Bediüzzaman’ı bir derece kendi kabiliyetimizce tanımaya başladıktan sonra ‘medresetüzzehra erkanları’ ismiyle Üstadımızın isimlendirdiği zatları tanımak, Üstadımızın serapa Kur’ani meslek ve meşrebinin birinci dereceden, birinci daireden hadimlerini tanımak; o tarzın istikbal nesillerine intikali ile beraber Risale-i Nur külliyyatının imani derslerinin feyzine vesile Kur’ani tarzının bilinmesi ve o esas mecradan tefeyyüz edilmesinde ehemmiyetli bir medardır. Zübeyir Ağabeyimizin ifadeleriyle: ‘İsa (A.S.)’mın dini havarileriyle yayıldığı gibi, Üstadımızın tarzı ve davası da hizmetkârları vasıtasıyla intişar edecektir.’ Mustafa Sungur Ağabeyimizin nakillerinden Üstadımız: ‘Biriniz kâfi gelmiyorsunuz, hepimiz beraber olduğunuz zaman...’ tabiri ile beyan buyururlarmış.

Merhum Tahir Mutlu Ağabey’den işitmişim. Nur Fabrikası Hafız Ali Ağabey ve heyetidir. Gül fabrikası Hüsrev Ağabey ve heyetidir. Âcizane bir kanaatım, Hafız Ali Ağabeyin varisi Zübeyir Ağabey, Hüsrev Ağabey’in yerinde de Sungur Ağabey istihdam edilmiştir. Zübeyir Ağabeyin vefatından sonra, bu iki mektep Mustafa Sungur Ağabeyde birleşmiştir.

Bir gün, Mustafa Sungur Ağabey Üstadımıza bakarken, Üstadımız: ‘Kardaşım, Cenab-ı Hakk benim duamı kabul etmiş’ buyurmuşlar. Birinde de ‘Bu hizmet bir cihette benim duamın neticesidir. Bir dua mümkün mü kırk sene; seksen sene esbab-ı kabul dairesinde yapılsın da onu reddetmek, Rahmet-i İlahiyenin şe’ninden değildir’ buyurmuşlar.

Bir kardeşimiz son günlerinde Zübeyir Ağabey’e soruyor: ‘Ağabey, bu hizmet nasıl tedvir edilir?’ Zübeyir Ağabey: ‘Üstadımız bir şura bırakmıştır’ buyuruyor ve Üstadımızın en son vasiyetlerinden bahsediyor. ‘Meşveret nasıl yapılır Ağabey?’ diyor. ‘Biz, Ağabeyler bir araya geliriz, (Üçüncü Said devrinde Üstadımızın bizzat yanında bulunan nur erkânları) mevzuu ortaya koyarız, herkes Üstadımızdan ve Risale-i Nurdan hatırına geleni söyler. Neticesi meşveretin kararı olur.’ Yine soruyor: ‘Ağabey, sizden sonra kim toparlar?’ Zübeyir Ağabey: ‘Sungur Ağabey var kardeşim’ buyuruyor. İşte Üstadımızın bizzat tesis ettiği bu şura ve devam etmektedir. Kararın tamimini de sair dünyevi, siyasi cemiyetlerde olduğu gibi direktifler tamimi tarzında değil, Üstadımızın tesis ettikleri lahika müessesesini muktezay-ı hale göre işletirmek tarzındadır. Kıyamete kadar biavnilah devam edecek olan serapa Kur’ani tarza azami sadakatle, iman, Kur’an hidemat-ı nuriyesinin Üstadımızın dersleri ve tarzı muvacehesinde idamesine çalışmaktan ibarettir. O da umumiyetle Üstadımızın lahikalarını mukteza-yı hale göre neşrederek ifa ediliyor. Havadis-i Nuriye lahikaları da hizmette şevke medar olmak üzere bu meyandadır.

Üstadımızın hayatının gayeleri dörttür.

- 1) Risale-i Nurun neşri.
- 2) Medrese-i Nuriyelerin açılması.
- 3) Tevafuklu Kur’anın tab’ı.
- 4) Lahika mektuplarının neşri.

Bu gayelerin tahakkuku yine azami derecede Kur’ani tarz içinde idamesi elbette öyle sellemehüsselâm bir mesele değil, Hazreti Bediüzzaman’a kafil bir tarzıdır. Asr-ı saadetin in’ikâslarını taşıyan veraset-i tammeye mazhar son müceddidin bir tarzı ve sırr-ı istihdamıdır ki on sene azami bir mürebbi-i Kurani terbiyesi altında yetişen Üçüncü Said’in talebe ve hizmetkârları, Üstadımızın tabirleriyle Medresetüzzehra erkânları, o tarz-ı Kuraninin idamesine medar bir heyet ve

şura olarak tayin ve vasiyet etmişlerdir. Sair vasiyetlerinde bulunmayan bir tabir son vasiyette vardır. ‘Mutlak vekilimdirler’ tabirini kullanıyorlar. Metnin o kısmını aynen alıyoruz.

Tarz-ı Hareketimi Bilen...

“Şimdi bütün talebelerin fevkinde diyerek değil, benim en yakınımnda hizmetimde olup bir derece tam tarz-ı hareketimi bilenler ve yakından görenler içinde, dört-beş adamı mutlak vekil yapıyorum. Ben ölsem veya hayatta şuursuz kalsam, Nurlara karşı hizmetimin tarzını bilerek tam yapabilsinler. Şimdilik Tahirî, Sungur, Ceylân, Hüsnü ve bir-iki adam daha mutlak vekilim olarak vasiyet ediyorum. Şimdi Risale-i Nur’un satılan nüshalarının sermayesi, Risale-i Nur’un malıdır. Said de bir hizmetkârdır. Hayatta tayinini alabilir. Hattâ bugünlerde ölüm bana çok yakın göründü. Ben de altı vilayette bulunan elli-altmış talebeyi iki-üç sene Nur sermayesinden tayinini vermek kat’î niyet ederken, belki bazılarını bazı maniler onları talebelik hizmetinden vazgeçirecek diye vazgeçtim. Şimdi vasiyetimi yazdım.

Said Nursî

Bu şuranın ehemmiyetini ifade için arz ediyoruz ki: önce bizzat Üstadımızın Üçüncü Said tabir ettikleri ve nurun neşir ve intişarında tatbikat devresi olması, Hazreti Mehdi mektubundaki programın tatbikatı, fakat avamın telakkileri gibi dünyevi, siyasi noktada bir tatbikat değil, üç vazife ve üç dairede birden bir tasarruflarıdır. Bu meyanda Nur Erkânlarının Üstadımızın serapa Kur’ani tarzı ve terbiyesi altında yetişmiş bir heyet olması ve onlardan bazı zatlar için “Hayatım hayatınla devam edecek” buyurmuş olması, “kâinata değişmem!” buyurduğu zatlardan müteşekkil bir heyet olmasıdır.

Hatta Üstadımız Nur Erkanları ile mutadı olan bazen üç-beş saat ve daha fazla devam eden sabah derslerinde bir misafir geldiği zaman, Üstadımız derse ara verip, o gelen zata müteveccih olup, dersini verirlermiş. O zat gittikten sonra ‘Dersimiz az oldu değil mi?’ diyerek o erkanlara has olan derslerine devam ederlermiş. Demek o dersin başka bir keyfiyeti var. Bu derse dışarıdan yalnız Binbaşı Re’fet Bey tabiriyle zikredilen Re’fet Barutçu Ağabey iştirak edebilirmiş. Merhum Re’fet Ağabeyimizin Üstadımıza son derece hasbi bir muhabbeti vardı.

Bir tarihte Sungur Ağabey bahsetmişlerdi-mealen-Afyon mahkemesinde bir ara çok sıkıntılı bir durum meydana gelmişti. Ahmed Feyzi Ağabey malum şualardaki Afyon müdafasını okuyunca, o sıkıntılı hal izale oldu.

Bir tarihte ehl-i ilim bir zat, Ege’den Üstadımızın ziyaretine gidiyor. Üstadımız “Ahmet Feyzi nasıl?” diye soruyor. O zat, “Üstadım o şimdi dünya ile çok meşgul, hizmetten çıktı” deyince, Muazzez Üstadımız, “Yook!. Bütün Ege bir kefedeymiş, Ahmet Feyzi bir kefedeymiş, ben de onun yanındayım.” buyuruyorlar. Afyon mahkemesindeki kahramanca müdafaları öyle bir ehemmiyet kesbetmiş ki, onu bu tarzda ifade ediyor. Hatta Üstadımız: “Zübeyir, Sungur hizmeti o zaman yaptılar buyururlarmış.”

Nur Erkânları

Nur erkânlarının hassaları hakkında, Üstadımız, ‘Nur’un erkânları gibi nefsinin ve her hissini maksadına feda etmek’ten söz ediyor. Hususan “Hayatım hayatınla devam edecek” buyurdıkları iki zatta her türlü tasavvurumuzun üstündedir. Bizzat ulûlazmane tezahürlerine şahit olduk. En büyük sadakatsizlik ve nâdanlık muameleleri karşısında, yine şahsını düşünmekten ziyade omuzlarındaki ehemmiyetli Kur’ani hidemat emanetinin devam ve inkişafı ve imanların kurtulması gayelerine hizmette devam etmiş ve etmektedirler. Mesela: geniş çapta, menfi, tahripçi bir hadise karşısında

Mustafa Sungur Ağabey, ‘Gelip helâlaşmak isteseler, helal eder misiniz?’ diyen birisine, ‘Nasıl helal etmem kardeşim, ebedi bir âleme gidiyoruz...’ cevabını vermiştir. Fakat gizli komitelerin marifetiyle bir aldaniş dahi olsa, elbette haşirde Nur Şahs-ı Manevisi, Kur’anın hukuku, sadaka-i makbule, vesaire hesabına ciddi muhasebeleri olacaktır.

2006’da Barla’daki Mustafa Sungur Ağabey’in binasında, Anadolu ve Azerbaycan ve sair yerlerden gelen vakıflarla bir okuma programında iken, bir gün Abdulkadir Badıllı Ağabey de oradaydı. Mustafa Sungur Ağabey: ‘Badıllı, Üstadımızla bir hatıranı anlat.’ Dediler. Abdulkadir Badıllı Ağabey de tekellüfsüz kısaca: ‘Üstadımızı ilk ziyaretimde, Üstadımız bana ‘Kardaşım, bu zamanda bizim meslekte şu dört esas çok mühimdir. Birincisi: azami dikkattir, ikincisi azami sadakattir, üçüncüsü azami sebattır, dördüncüsü azami metanettir’ buyurdular.’ dedi. Ahirzaman fitnelerine mukabelede dört ehemmiyetli esas ve vasiyet hükmünde bir ders. Ve adeta son fitne-i ahirzamana o zamandan bir mesaj hükmünde.

Muazzez Üstadımızın Kur’ani meslek ve meşrebinin yerleşmesi, cemaate mal olması ve devamı için bu heyet gayet ehemmiyetli bir medardır. Lütf-u ilahi ile ve Üstadımızın himmetleriyle bihakkin muvaffak olmuşlardır. Bizler bu ulvi hakikatı tamamıyla idrak ve ihata etmekten aciz, Üstadımızın ve Risale-i Nur’un Kur’ani davasının iktiza ettiği sadakat ve hizmetle mükellefiz. Büyük zatların iki vasfından bahsedilir. Biri kendilerinin iman ve hidayetdeki mertebesi, diğeri de o ders-i Kur’aniyi intikal ettirmedeki mertebesi, yani mühdilik sıfatıdır. Üstadımız her iki cihette de azami mertebededir. Şimdi bizim Nur erkânlarından bahsimiz Üstadımızın bu mühdilik sıfatı hesabına geçer. Hangi zat var ki talebesine ‘hayatım hayatınla devam edecek’ diyebilmiş. Burada bir rüyayı nakletmek istiyorum. Risale-i Nuru ilk tanıdığım sene rüyada Üstadımız musalla taşı gibi bir mahalde ayakta iki parmağıyla işaret ederek: ‘Kabrim bulunduğu zaman ben ikinci defa tekrar geleceğim!’ buyurdular. Fakat o bir kelime iki kelime halinde söylendi. ‘İkinci üçüncü defa tekrar geleceğim’ buyurdular. O sene İstanbul’a gelince bu rüyayı Zübeyir Ağabeye anlattım. ‘Maşallah’ dediler. Zübeyir Ağabeyin vefatından on beş gün sonra, Süleymaniye’deki dershaneye Sungur Ağabey geldi. Bu sefer ona anlattım. ‘Daha evvel niye anlatmadın?’ dedi. ‘Daha evvel Zübeyir Ağabeye anlatmıştım’ dedim. Bunun üzerine M. Sungur Ağabey ‘Üstadımız Zübeyir Ağabeye hayatım hayatınla devam edecek buyurmuşlar. O cümleyi benim için de söyledi’ buyurdular. Bu mazhariyet de, asr-ı saadet müstesna, Üstadımıza has gayet yüksek ve tasavvurumuzun fevkinde gayet âli bir mazhariyettir. Ahirzamanda gelecek zat için Peygamber (a.s.m.) ‘Beni âdemin en cömerdi, en kerimi ve en sahisi benim, benden sonra onların en kerimi ve en cevadı ise bir recul bir âdemdir ki o âdem hususi bir ilim bilecek ve o ilmi neşrecek. Kıyamet gününde müstakilen bir cemaat halinde ba’s olunacaktır.’

Altmış Bin Kilometre Yol...

Bizler ders okuma makamına geçtiğimiz zaman umumiyetle kendimizce orayı doldurmaya çalışırız. Erkanlarda gördüğümüz ise, o makama Muazzez Kur’an üstadı Üstadımızı oturtmak ve konuşturmak, ders verdirmek hassasiyetini ifa etmektedirler. Derslerin başında Mustafa Sungur Ağabeyimiz umumiyetle, ‘Siz bu kitabı nerde açsanız biz orda hazır gibiyiz’ cümlesini zikrederek derse başlamaktadırlar.

Zübeyir Ağabey her zaman buyururlardı: ‘Üstadımızın azami ihlâsıdır ki gayeleri vefatından sonra da tahakkuk ediyor.’

İhtilalden sonra bir görüşmelerinde Zübeyir Ağabey neşriyat mühim diyor. Mustafa Sungur Ağabey dersler mühim diyor. İlk on senede yani 1971 senesine kadar Zübeyir Ağabeyin himmetleriyle o günün şartları ve imkânları içinde sonraki neşriyatlara me’haz teşkil edecek mahiyette aslının aynı

olarak musahhah bir külliyyat neşredildi. O devrin hassasiyeti içinde mesela 1961 senesi şartlarında, bir senede, Mustafa Sungur Ağabeyimiz 60 bin kilometre yol kat etmişler. Kuvve-i maneviyeyi takviye meyanında ve o hizmet o tarihten beri, yarım asırdır, devam etmektedir. Üstadımız: ‘Sungur’un gittiği yerde zındıkanın planı bozulacak!’ buyurmuşlar. Altmışlı senelerdeki bir imtihan hadisesi münasebetiyle Zübeyir Ağabey, ‘Asıl mesele sadakattır. Hakiki sadakat mürşidinin vefatından sonra belli olur.’ buyurmuşlardı. Bu hususu Üçüncü Said devresinde bizzat yanında ve istihdamında bulunmuş olan Nur Erkanlarında azami mertebede görüyoruz.

Abdulmuhsin Ağabey hizmet için Rusya’ya gitmek arzusunu ifade ettiği zaman, Üstadımız, ‘Hayır, Rusya’ya Sungur’u göndereceğim’ buyurmuşlar. Bu beşaretin yirmi senedir tahakkukunu müşahede etmekteyiz. Türkiye’den sonra Azerbaycan, Rusya bir hizmet merkezi haline geldi. Elhamdülillah.

Mustafa Sungur Ağabey bir gün bir derste buyurdular; -mealen- birçok zatlar bu günkü birçok neşir vasıtalarından istifade ederek derslerini, sohbetlerini yapıyorlar. Bu imkânlar en ziyade Üstadımız layıktı. Hâlbuki Üstadımızın ziyaretine bir-iki kişi, o da cesareti varsa gelebilirdi. Bu bir tezaddır. Fakat buna mukabil Cenab-ı Hak Üstadımıza öyle bir mazhariyet bahşetmiş ki, ‘Siz bu kitabı nerede açsanız biz orada hazır gibiyiz.’ Diğer bir ifade ile dersi, irşadı Risale-i Nur vasıtasıyla kıyamete kadar ibka edilmiş. Hatta bir sempozyumda; “İrşadını kitapla yapan başka bir zat görünmüyor denilmiş.”

Mustafa Sungur Ağabeyimizin nazarlarımızı Risale-i Nur’a, Hazreti Üstada ve Risale-i Nur’la imana, Kur’an’a, hizmete çevirmede muharrik ve veciz teşvikleri hiç hatırımızdan çıkmaz. Mesela: ‘Ezelden ebede kadarki zaman içerisinde bu fırsat her insana bir kere veriliyor.’ diye muharrik bir teşvikte bulunmuşlardı. Üstadımız daima buyururlarmış: ‘Risale-i Nur’u dem ve damarlarımıza yerleşecek derecede okumak lazım.’

Üstadımız azami ihlâsının iktizası ile: ‘Risale-i Nur’un şaşaalı fütuhatını bu dünya gözüyle görmek istemiyorum. Cenab-ı Hak o imkânı bana bahşediyor, kabrimden seyredeceğim, Mustafa Sungur’un gözleriyle müşahede edeceğim.’ buyurmuşlar.

Üstadımızın bir beyanları: Risale-i Nur’un muvaffakiyet veçhesi hayat-ı dünyeviyeden ziyade hayat-ı uhreviyeye bakıyor. Demek zahir nazarların göremediği cihetler var. Yine Üstadımızın bir beyanları: ‘Şaz nevinden nazar-ı ilahi Risale-i Nur üzerindedir.’

Üç Sütun

Muazzez Üstadımız bir gün: ‘Zübeyir, Sungur, Hüsrev nurdan yükselen üç sütundur’ buyurmuşlar. Sarıklı genç manasıyla beraber erkânların hususen M. Sungur Ağabeyin derslerindeki Üstadımızın himmetleriyle meydana gelen feyiz ve bereket Nur’un fütuhatına medar bir tecelliyle tezahür etmiş ve etmektedir. Afyon mahkemesi son asrın materyalizm denilen küfr-ü mutlakının bu memlekette yerleştirmeye çalıştığı manevi ve maddi istibdad-ı mutlakın Risale-i Nur’daki Kur’ani bürhanlarla zir ü zeber edildiği bir manevi mücadele olarak tarihi ehemmiyetli bir hadisedir. Üstadımız buyurmuşlar: ‘Zübeyir, Sungur hizmeti o zaman yaptılar.’ Üstadımız, Zübeyir ve Sungur Ağabeyler için ayrıca, “iki cesed bir ruh” tabirini kullanmışlar. Mustafa Birlik Ağabey: ‘Ben üstadımızı ne zaman ziyaret etmişsem, Zübeyir, Sungur ismini beraber ifade ettiler.’ dedi

Erkanların vasıflarını ifade etmek benim gibi vasıfsız adamların işi değil, ancak onlar imanın, iradenin, cehtin, şecaatin ve hakimane harekâtın. Üstadımızın himmetleriyle ilahi istihdamın azami mazhar ve medarları olmuşlardır.

Bir gün Ahmet Gümüş Ağabey Üstadımızla beraber buldukları fevkalade feyizli bir derste, ‘Ey Üstadım! Sen neredesin bizler neredeyiz’ diye bir hayret ve teessüf hali geçirincede derhal Üstadımız,

‘Risale-i Nur, talebesini bulmuştur.’ buyurmuşlar. “Kıyamete kadar gelecek talebelerimi avucumun içinde gösterebilirim” diyen bir zat o Aziz Üstadımız!

Muazzez Üstadımız azami ihlâslarının iktizasıyla son derece mahviyetkârane şahıslarını setredip bütün mazhariyeti Risale-i Nur’a ve şahs-ı manevisine mal etmeleri, idrakinden aciz olduğumuz bir sırla ders, irşad ve tasarrufları Risale-i Nur meyanında kıyamete kadar ibka edilmiş. Zübeyir Ağabey bu mevzuda: “Üstadımız ne derece tevazu ediyorsa biz o nisbette Üstadımızın büyüklüğünü anlarız” diyordu. Evet “Ve men tevadaa rafeahullah” sırr-ı azimi... Mustafa Sungur Ağabeyimiz de bu manadaki bir sehvi, yanlış anlaşılmayı şu ifadelerle tavzih ettiler: “Üstadımız Risale-i Nur’u te’lifden sonra çekip gitmiş değildir.” Yani “Siz bu kitabı nerde açsanız biz orda hazır gibiyiz.” ifadelerinden anlaşıldığı gibi, Risale-i Nur’u okuyan bizzat Üstadına muhatab oluyor. İrşadi hassanın lazımı olarak o Kur’an üstadı olan Üstadından dersini alıyor ve irşadından tefeyyüz ediyor.

Serapa Kur’ânî Bir Tarz

İstikbalbîn nazarlarına ait bir keramet-i kübrayı arz ediyoruz. Mustafa Sungur Ağabey Mekke’deki seyyidler cemaatından on kişi ile Anadolu’da bir hizmet turundan sonra Elazığ mevlüdüne geliyorlar. Dersten ve namazdan sonra Seyyid Salih Ağabey yemek yenirken hatırına geliyor ve ağlayarak şu gayet manidar hatırayı naklediyor: ‘Bundan elli beş sene önce bir ziyaretimde Üstadımız, ‘Bir zaman Şah-ı Geylani neslinden bir zat size imamlık edip namaz kıldıracak.’ buyurdular. ‘Şimdi o haber verilen hadisenin içinde bulunuyoruz.’ diyor. Meğer o gün öğle namazını seyyidler cemaati içinde bulunan, Şah-ı Geylani neslinden gelen Ömer Geylani isimindeki zat kıldırılmış.

Üstadımız Nur Erkanlarına, ‘bu zamanda öyle muallimler lazım ki delilsiz sözlerine itimad edilsin.’ buyurmuşlar. Sonra Emirdağ 1 sözler yaninevi 69. sayfadaki iki şıklı lahikayı ders vermişler. Bu meyanda Erkanların hatıralarında bize naklettikleri şu dersidir, ‘Şah-ı Geylani, İmam-ı Rabbani gibi zatlar da gelseler, deseler ‘Said, sen bu tarzda gidersen şu birkaç biçarelerden başka şakirdin olmayacak, hem aç kalacaksın, hapis yatacaksın, fakat tarzını şöyle bir parça değiştirirsen –Sungur Ağabeyimizin nakletmeleriyle, tasavvufvari veya siyasetvari– bütün memleket senin şakirdin olacak. Hatta başbakan ve reis-i cumhur da sana şakird olup, gelip senin elini öpecekler. Ben bu tarzımı bırakmayacağım.’ Yani serapa kurani bir ders ve tarz.

Yine Sungur ağabeyimizin Üstadımızdan nakli: ‘Risale-i nur okumak manen mütefekkirane Kuran okumak hükmündedir.’ Son Ağabeylerin, Erkanların ifadeleriyle bir sehl-i mümtenidir. Her fani anlamaz, anlamadığını da anlamaz. Erhamürrahimin o azim sırdan karınca kaderince hisseyab olan bahtiyarlar zümresine bizleri ilhak eylesin. Amin bi hürmeti seyyidil mürselin.

“Sungur Yedi Evliya Kuvvetindedir”

Yusuf Öztanrıan

SUNGUR AĞABEY HAKKINDA bir şey demekten korkarım. Yanlarında fazla duramam. İzmir’e her geldiğinde bana iltifat eder ve derdi ki:

‘Benim üç Yusuf’um var. Biri Hoca Yusuf (Hanili), biri Hacı Yusuf, (Molla), diğeri de Koca Yusuf... Allah razı olsun.

1980’li yıllardaydı. Sungur Ağabey iki araba halinde İzmir’e gelmişlerdi. Ben kendilerini karşıladım. Sonra ben de kendilerine katıldım ve beraber Aydın’a gittik. Sultanhisar’da Atıf Ağabey’e uğradık. Bizzat parayı Sungur Ağabey verdi, karpuz peynir vs satın alıp, gittik. Mübarek Atıf Ağabey bizi kapının ardında cübbesiyle bekliyordu. Bir odası vardı. Yarısını çarşafı germiş, duvarı bile yapacak imkânı yoktu. Halil İbrahim Çöllüoğulu’nun kızkardeşi ile evliydi. Kafilde rahmetli Ali Uçar da vardı... Oldukça kalabalıktık. Sungur Ağabey, Atıf Ağabey’le karşı karşıya oturmuştu. Atıf Ağabey’e, “Yakında Üstad’ımızla görüştünüz mü?” Dedi. Atıf Ağabey gayet mütevazı bir şekilde, “Geçen gün Hâfız Ali’yi gönderdi. Benden Yasin istedi, okudum.” dedi.

Bir defasında Akhisar’da bir zeytin bahçesinde, zeytin ağaçları altında Abdullah Yeğın, Salih Özcan ve Bayram ve Sungur Ağabey’lerle otururken Salih Özcan Pakistan Maarif Nazırı’nın Üstad’ı ziyaretini anlattı. Coştı ve dedi ki:

Sungur Ağabey’in “Benim üç Yusuf’um var” diyerek

iltifat ettiği üç Yusuf'tan birisi; İzmirli Koca Yusuf

“Bana Üstad kimseye söyleme dediği bir sırrını burada açıklıyorum. ‘Sungur yedi evliya kuvvetindedir.’ demişti.

Bir defasında Çamlık'ta bir kardeşin cenazesindeydik. Sungur Ağabey, Teyp Tahirî çağırıp, Nazilli taraflarında olan babasının mezarını yaptırması için yüz dolar çıkarıp vermek istedi. Ben atıldım. “Ağabey, ben yaptırırım.” dedim. Sonra bir vesile ile Teyp Tahir’le karşılaştık. “Yahu bir türlü fırsat bulup gidemedim, üzerime aldığım görevi yerine getiremedim. Bir kardeş parasını taahhüt etti. Yaptırın!” dedim. Bunun üzerine Teyp Tahir, “O mezar yaptırıldı!” dedi. “Nasıl oldu?” deyince şu olayı anlattı:

“Sungur Ağabey’in babasının kabrinin yanında birinin kabri vardı. O adamın oğlu, kabrini yaptırmak istedi. Sungur Ağabey’in babası rüyasına girip, ‘Ben babanın mezar komşusuyum, babaninkini yaparken benim mezarımı da yaptır!’ demiş. Böylece mezar yapılmış.”

Sungur, iki merhum Nur fedaisinin arasında... Ali Mutlu ve Ali Uçar

Sungur Ağabey aleyhinde Antalya'dan Amerika'ya bir mektup gider. O sırada Hocaefendi'nin yanında bulunan Abdullah Birlik olaya şahit olur. Gelen mektubun içinde ne olduğunu bilmeden ve mektubu açmadan eline alan Hocaefendi şöyle der: “Sungur Ağabey hakkında değil lisanen, kalben dahi gıybet geçirenin akıbetinden endişe ederim.” ve mektubu yırttırır.

Yine benzer bir sadakat örneğini de merhum Ali Mutlu'dan duydum. Bir gün kendisiyle telefonla konuşuyorduk. Yakınındaki bazılarının hizmetteki usulsüzlüklerinden şikâyet ettim. “Yusuf Kardeş” dedi. “Ben de senin gibi şikâyetçiyim; ama dinletemiyorum. Eğer Cenab-ı Hak Sungur Ağabey’i Cehennem’e koyacaksa beni de koysun!” dedi.

Bir keresinde Basmane’de bir genç vardı. Sungur Ağabey oraya uğradı Eyüp de vardı. Sonra başka bir yere gittik. Sungur Ağabey o genci azarladı. “Ben seni sabahleyin gördüm, niye geldin?” dedi. Ben içimden “Eyvah! Sungur Ağabey şimdi de beni paylayacak!” dedim. Hemen bana döndü, “Sana demedim, sen erkândansın.” dedi.

Akhisarlı Hâfız bir genç dersanede kalıyordu. Kendisinden başka kimse olmadığı sırada yanlış bir şey yapacakken “Zırrr” diye telefon çalmış. Sungur Ağabey karşısına çıkmış ve “Dikkat et!” demiş...

“Sungur Ağabey”i Görünce Üstad’ı Görmüş Gibi Oluyoruz”

Dr. Ali İhsan Erdemir

ASLEN BITLİS, AHLATLIYIM. 1976’da liseyi Diyarbakır’da okurken dersaneye gittim, kalabalık bir cemaat vardı. Saçı uzun, nurani bir zat dikkatimi çekti. Sorduğumda, “Bu Üstad’ın talebesi Mustafa Sungur’dur.” dediler. Kendisini ilk defa orada gördüm.

Sonra 1982’de Erzurum’da Diş Hekimliğinde okuyordum. Kırkıncı Hoca’yla kahvaltı yaparlarken herkesi dışarı çıkarmışlardı. Ben girdim, kimse bir şey demedi. Sungur Ağabey’in Kırkıncı Hoca ile tatlı konuşmasına şahit oldum. O zaman bende Sungur Ağabey’e karşı büyük bir muhabbet hasıl oldu.

Üniversiteyi bitirince İstanbul’da muayenehane açtım. Daha sonra muayenehaneyi Ahlat’a taşıdım. Oradan askere gittim. 1988’de Balıkesir Erdek Deniz Komutanlığı’nda yedeksubay olarak askerliğimin bitmesine beş gün kala bir rüya gördüm. Rüyada Üstad’ımızın elinde Zülfikar kılıncı, Rus’larla savaşıyor ve Rus’ları dağıtıyor. Hakikaten o zaman Gorbaçov Glasnost ve Preostarika sloganlarıyla Rusya’nın rejiminde değişikliklerin sinyalini veriyordu. Üstad’ı ilk defa rüyada görüyordum. Bu rüya benim vakıf olmama sebep oldu. Hemen muayenehaneyi satıp, kaderin sevkiyle Trabzon’a gittim. Sungur Ağabey’le Karadeniz’de kaynaştık.

Muayenehaneyi kardeşim Ali Rıza ile beraber çalıştırıyorduk. Kapatıp beraber askere gitmiştik. Asker dönüşü ikimiz de hizmete girdik. Ben Trabzon’a giderken, o Diyarbakır’a gitti. On numarada kalmaya başladı. 1990’da Urfa Mevlidine giderken, Urfa’ya girişte Kadir gecesi geçirdiği trafik kazasında o vefat etti. Cenazesi çok kalabalık oldu. Cemaat bizi çok teselli etti. Sungur Ağabey beni taziyeye ederken “Sen kardeşin Ali Rıza’ya namazlarda Hâfız Ali ile beraber dua et!” dedi. Bu söz bana büyük bir teselli verdi. Halen de unutmuyorum, Allah razı olsun.

Seyahatlerimiz

Sungur Ağabey’le Anadolu’da çok seyahatlerimiz oldu. Bu seyahatler sırasında yolumuz Ahlat’tan geçerken Sungur Ağabey’in Ahlat’taki evimize misafir olmasını çok istiyordum. Defalarca oradan geçtiğimiz halde cesaret edip bunu kendisine söyleyemiyordum. Bir gün Azerî’lerle beraber Van’a giderken Hizan’a uğradık ve oradan ders için Tatvan’a geçtik. Ben Hizan’dan bal aldım ve içimden bu defa davet etmeyi niyet ettim. Fakat yine edemedim. Dersten sonra Ahlat cemaati “Ağabey Ahlat’a gidelim!” diye ısrar ettiler. Tatvanlılar ise itiraz ettiler. Bunun üzerine Sungur Ağabey, “Yahu adam bizi yarın evine kahvaltıya davet ediyor. Dua için Ahlat’a gidelim.” dedi. Ben hayretler içinde kaldım ve dünyalar benim oldu. Yıllarca arzu ettiğim bu davet bu şekilde gerçekleşmiş oldu, elhamdülillah.

Sovyetler dağılıp Sarp kapısı açılınca Sungur Ağabey bizi Azerbaycan ve Rusya hizmetleriyle görevlendirdi. 1992’den sonra kendisi de sürekli gelip gitti, gelemediği zamanlar devamlı telefonlarla gelişmeleri takip etti, alakasını hiç kesmedi. Adeta Rusya ve Türk Dünyası hizmetleriyle bütünleşti.

Azerbaycan ve Rusya’dan aralıklarla Türkiye’ye döndüğümde Sungur Ağabey’le iki üç ayda Türkiye’yi turlardık. Böylece bütün Türkiye’deki dersanelerde, oralardaki hizmetleri anlatırdık.

Rusya’nın dağılması bir milat oldu. Orada vakıflarla olan dersane hizmetleri maya tuttu. Ve dünyadaki hizmetlere bir örnek teşkil etti. Sungur Ağabey “Başka yerlere de vakıf göndersek hizmet

olur mu?” dedi, “Ağabey herhalde iyi olur.” dedik. Israrla Mısır’a bir vakıf kardeşin gönderilmesini istiyordu.

Sonra Sungur Ağabey’le Fırıncı Ağabey’in gayretiyle Mısır’a Abdülkerim Kardeş gidince, Sungur Ağabey, “Tamam Kafkas-Mısır” dedi ve rahatladı.

Ondan sonra bütün dünyaya vakıf kardeşler gönderilmeğe başlandı. Üstad’ın bu medrese hizmet tarzı dünyanın her tarafında tuttu. Bu da Rusya’nın dağılmasından sonra oldu.

Bütün bu gidiş gelişler esnasında Sungur Ağabey o kadar meşguliyetler içinde, o kadar geniş sahalardaki kardeşlerle alakadarlığında hiçbir şeyi unutmuyor, asla ihmal etmiyordu. Hizmetle alakalı bir şey, eğer bugün yapılacaksa hemen onu o anda yapıyordu. Bir yere telefon açılacak, mektup yazılacaksa hiç beklemiyordu.

Bizi sık sık telefonla arıyordu. Tabii bazı problemlerimiz, ihtiyaçlarımız oluyordu. Bunları tespit edip, telefon açınca Sungur Ağabey’e söyleriz diyorduk. Sungur Ağabey’le konuşunca heyecanlanıyorduk, her şeyi unuttuyorduk. Bizim kağıda yazdığımız ve kendisine söyleyeceğimiz şeyleri o teker teker bize soruyordu. “Bu nasıl oldu, şu nasıl oldu, oraya ne verilecek, şuraya dersane açtınız mı, vs...” Tam da biz bunları soracakken, kendisi hatırlatıp çözüyordu.

Üstad’ı Görüyoruz

Moskova’da üç ay kalmıştım. Bunun on beş gününde Sungur Ağabey geldi. Sonra beraber uçakla Türkiye’ye döndük. Dönerken uçakta, “Acaba bundan sonra nerede kalayım, ne yapayım derken, kendi kendime, “Yahu zaten dünya hayatı ne ki, üç beş günlük hayatımız var. Türkiye’de, herhangi bir yerde kalırım. Arada bir Azerbaycan’a, bazen Rusya’ya giderim. Hayat ne ki geçip gidiyor.” diye düşünürken, birden Sungur Ağabey eğilip yüzüme baktı. “Hakikaten dünyanın hayatı ne ki! Üç-beş günlük hayatımız var. Bazen Türkiye’de kalır, bazen Rusya’ya gidersin. Zaten ömrümüz geçip gidiyor.” dedi. İçimden geçenleri aynı kelimelerle söyledi. Ben çok etkilendim. Tamam dedim, kararımı verdim. Hizmete devam.

Sungur Ağabey’in böyle hallerine çok şahit oldum. Tabii onun bir manevî şahsiyeti vardı. Hakikaten bütün hareketlerinde, konuşmalarında, faaliyetlerinde tam bir fena fi’nNurdu. Risale-i Nur’un canlı bir örneği, yaşayan bir nurdu. Sungur Ağabey’i görünce insan sanki Üstad’ı görmüş gibi oluyor. Hatta Azerbaycan’da çok bayanlar, erkekler “Biz Sungur Ağabey’e bakınca Üstad’ı görmüş gibi oluyoruz.” diyorlardı.

Karadeniz’de daha Rusya’ya gitmeden Sungur Ağabey bir gün Samsun’a gelmişti. Sabah namazından sonra Nur Âleminin Bir Anahtarı’ndan ders okuduk. Orda maddî Nur manevî Nur geçti. Ben içimden maddî nur manevî nur ne demek diye geçirdim. Hemen gözlüğünü çıkarıp “Ali İhsan kardeş, maddî nur, yani güneş nuru, elektrik nuru, bunlar maddî nurlar. Akıl nuru, kalb nuru, iman nuru ise manevî nurlar.” dedi. Sungur Ağabey’in bu tür hallerine çok rastladık. Hatta şunu diyebilirim, biz Azerbaycan’da kaldığımız halde Sungur Ağabey bizden daha ileri derecede Azerbaycan’la alakardı. Telefonla devamlı takip ediyor on beş yirmi defaya yakın gelip gitti. Halen şu yaşında çok zahmetli olsa da yine gidip geliyor. Gelip gitmesi çok büyük hizmetlere fütuhatlara vesile oluyor.

Kalpten Geçene Cevap

Mesela Türkiye’de yolculuk yapıyorduk. Arabada diyelim Kayseri’den, Adana’dan falan kimseyi arayalım. Sonra o kimselerle karşılaştığımızda, “Yahu biz bu meseleleri konuşurken tam Sungur Ağabey aynı anda bizi arıyordu.” diyorlardı.

Bazen beş yüz, bin kişilik dersler oluyordu. Kitap dağıtılıyordu. Ders esnasında tam kafasını kaldırıp bir kardeşe hitaben, “Üstad burada şöyle şöyle demek istiyor.” diyordu. Sonradan o kardeşe görüştüğümüzde, “Tam ben onu içimden geçirirken Sungur Ağabey bana aynı şeyi cevapladı.” diyordu. O bin kişi içinde onu muhatap alarak anlatıyordu. Öyle küllî bir nazarı ve alakadarlığı vardı. Fakat Sungur Ağabey’e herkes kapasitesi nisbetinde muhatap oluyordu.

Sungur Ağabey, Nur’un tezgâhında, terbiyesinde büyümüş bir ağabeyimiz. Biz de şahsen onun yanında olup onu gördüğümüzde sanki Üstad’ı görmüş gibi oluyoruz. O devamlı Üstad’ı ve Risale-i Nur’u nazara verir. Bir de bunu gördüm. Her fırsatta Risale-i Nur okumak için bir zemin arar. Arabada giderken, gelirken... Mesela bir yere varırız yemek, namaz, çay, hemen oturur oturmaz “Yolda gelirken şu meseleyi düşündüm. Getir şu kitabı bak Üstad ne diyor?” der, hemen orayı okutur. Her fırsatı derse vesile yapar. Boş bir vakti yoktur.

Dikkatimi çeken başka bir şey, birisi ders okurken yanlış okursa o mutlaka ikaz eder, yanlış okunan harfi kelimeyi düzeltir. Onun ortamında yanlış geçmez. Biz de yanlış okuyanı duyuyoruz ama doğrusu budur, demiyoruz...

“Fedakârlığı Takatimiz Fevkindedir”

Sabri Okur

İLK DEFA SUNGUR AĞABEY’I bundan yirmi sene evvel Şark taraflarına seyahatleri sebebiyle görmüştüm. O zamanlar, Anadolu’nun her tarafını gezer, bu vesileyle Şark’a da gelirdi. “Sungur Ağabey gelmiş!” denilince, bütün o civar halkı yakın vilayet ve kazalar toplanır, adeta cemaatte bir bayram havası meydana gelirdi. Ah o ne muazzam dersler, o ne güzel hatıralar...

Hayal ve duyulara bambaşka renkler veren o ne muhteşem levhalar...

Ben bazen o günlere gidip o manzaraları tahattur ettikçe kendimden geçiyor, adeta o günleri tekrar yaşamış gibi oluyorum.

Şarkı bilirsiniz. Din ve dine hizmet edenlere gösterdikleri sevgiyi Üstad’ın vefatında Urfa’yı tercihi ve Urfa halkının da kutlu misafirini muhafazada adeta her şeylerini ortaya koymalarıyla duymuşsunuzdur. Üstad’ımıza olan sevgilerinden dolayı talebelerini de sevip bağırlarına basmışlardır. İşte bu yüzden Sungur Ağabey’in Şark’a gelişi çok muhteşem olurdu. Sungur Ağabey de kendisine gösterilen bu alakanın, aslında Üstad hesabına olduğunu bildiği için, daima Üstad’ı ve Risale-i Nur’u nazara verirdi. Bütün Anadolu’da, bilhassa Şark’ta Sungur Ağabey’in çok emeği vardır.

Bir bayram namazı, Süleymaniye çıkışında oğlu Muhammed Nur ile

Ben 1993 yılında Siirt İmam Hatip lisesinden mezun oldum. O yaz Hizan’a döndüm. Babam imam olmamı istiyordu. Ben ise üniversite okumak istiyordum. İkisi de olmadı. Çünkü Bitlis’li Yusuf Hoca, Sungur Ağabey’e benim okulu bitirdiğimi söylemiş. O da o günün parasıyla beş yüz bin lira verip yol masrafi olarak bana göndermiş, gelmemi arzu etmişti. Ben de babamdan izin alarak hemen yola çıktım. İlk defa 1993’te İstanbul’a geldim ve hizmete başladım. Dersane hizmetine başlamam, Sungur Ağabey’in vesilesiyle oldu. Günah ve kusurlarıma bakmadan, cenah-ı şefkatine aldı ve hizmet diyebileceğim her şeyimi ondan öğrendim. Burada bendeki haklarını saymakla bitiremem. Allah kendisinden ebediyyen razı olsun, âmin...

Tarif Mümkün Değil

Sungur Ağabey’i her yönüyle tarif edebilmek mümkün değil. Çünkü Üstad Bediüzzaman’ın bizzat

hizmetinde bulunmuş ve onun “Mutlak varisim!” kitabına mazhar olmuş, Kur’an’dan gelmek hasebiyle ebedî bir eser olan Risale-i Nur’da yerini almış ve şahsiyeti hizmete mal olmuş bir zatı tavsif edebilmek, acaba mümkün mü, elbette değil. Ancak bu kadar diyebilirim ki, bu gibi şahsiyetlerden bahsetmek, insana bambaşka feyizler veriyor. Onun için sözü uzatmaktan kendimi alamıyorum. Bu gibi bir şahsı az da olsa anlamanın yolu, onun şahsiyet-i manevîyesini nazara vermekle mümkün olabilir. Yoksa sadece beşeri şahsiyetinden bahsetmekle mesele anlaşılmadığı gibi, onlara karşı hürmetsizlik de olabilir. O ağabeyleri mesela Zübeyir, Ceylan, Bayram, Abdullah Yeğin, Mehmed Feyzi, Ahmet Aytimur vb gibi Üstad’ımıza hizmet etmiş şahsiyetleri düşününce din-i İslam’ın adeta yer yüzünden silinmek istendiği bir zamanda, ümmet gaflet içinde, herkes rahat bir hayat, veyahut makam, mevki peşinde koşarken, bunlar canımız, malımız her şeyimiz fedâ olsun, yeter ki, bu insanlık imansız kalsın, Kur’an’ımız yer yüzünde cemaatsiz kalsın, “Kur’an’ımız yeryüzünde cemaatsiz kalırsa Cennet’i de istemem, orası da bana zindan olur. Miletimizin imanını selamette görürsem, Cehennem alevleri içinde yanmaya razıyım. Çünkü vücudum yanarken gönlüm gül gülistan olur.” diyen üstadlarına tâbi olup maddî ve manevî her şeylerini bu uğurda feda ettiklerini hatıra getirmek lazımdır.

Risale-i Nur’un dünyaya yayılmasında, onların bu fedakârlığının şüphesiz büyük bir tesiri vardır. Bizim ve Risale-i Nur’la imanını kurtarmış herkesin işledikleri her hasenede, bunların hisseleri olduğu şüphesizdir. Bu ağabeylerin Üstad zamanında yaşadıkları çileleri tam mânâsıyla idrak etmekten aciziz. Çünkü bu rahat zamanda, rahat dersaneler ve maddî imkânlar içinde iken, elbette o ağabeylerin ufunetli hücrelerde, her an ölümle pençeleştikleri o halleri tam olarak idrak edemeyiz. Üstad’ımız bir gün, “Benim yeni talebelerim, eski talebelerimden daha fedakârdırlar. Yani insan bir anda canını verebilir, fakat o tüyler ürperten ve her anı ölümlerden beter bin bir türlü zulme uğradıkları halde, sabredip davasından vazgeçmeyen ve menfi hareket etmeyen, Üstad’ından sonra da sanki Üstad hayatta gibi aynı sadakat, aynı fedakârlık, aynı dava ruhu ve birçok insanın hayat şartlarının değişmesiyle bir nevi farklı meslek, meşreplerde gitmelerine karşı, aynı istikameti göstermeleri, elbette ve elbette ve hiçbir şüphe yok ki, bu ağabeylerin ruhundaki bu niyetleri Cenab-ı Hak dua olarak kabul etmiş, inayet-i tammeyle bunları hıfz-ı İlahiye’iyle, sırat-ı müstakimde muhafaza etmiştir. Binaenaleyh, ben Sungur Ağabey’de gördüğüm bazı hasletleri hizmet namına zikretmek istiyorum.

Dava Ruhu

Sungur Ağabey’deki dava ruhu bambaşkadır. O kendi davasını, yani Risale-i Nur hizmetini, kendi vücudu gibi görmüş ve ruh nasılkı cesedin her parçasıyla alakadarsa, o da davasının her şeyiyle alakadar olmuş ve öylece hareket etmiştir. Davasına gelen bir darbeyi, kendi vücuduna indirilmiş bir darbe gibi hissetmiştir. Nitekim Üstad’ımız “Âlem-i İslam’a gelen darbeleri en evvel omuzumda hissediyorum!” demiştir. Sungur Ağabey de Üstad’ımızdan aldığı bu dersle, bütün hizmet mahalleriyle en ince işlerine kadar alakadar olur, onların varsa elemeleriyle müteallim, dertleriyle dertlenirdi. Mesela bir beldede iki kardeş arasında bir sıkıntı olsa, her vesileyi istimal eder, o meseleyi hallederdi. Gerekirse arabaya atlar, hemen oraya giderdi. Katiyen davasına en ufak bir hanel gelmesini istemezdi. Her beldede hizmet eden Nur talebelerini tanır, onlarla çok ciddi alakadar olur, onları sıklıkla ziyaret eder, varsa müşküllerini hallederdi. Hatta bazıları ziyaretine gelince, anne, baba, kardeş ve işlerine varıncaya kadar sorar, alakadarlık gösterirdi. Aynen Üstad’ımız gibi, vakıflığa ve dersanelere çok ehemmiyet verir, ehl-i hizmeti bunlara teşvik ederdi. Nerede bir dersane alınacağını veya yapılacağını duysa, hemen ilk parayı kendisi verir ve yapanlara yol gösterirdi.

Anadolu'dan bir Nur talebesi geldiği zaman, o beldedeki tüm tanıdığı Nur talebelerini teker teker sorar, iyi olduklarını duyunca çok memnun olurdu. Gelen kardeşe çok değer verir, dersaneleri gezdirir, varsa işiyle fikren alakadarlık gösterir, onu en güzel şekilde misafir eder, gidinceye kadar ilgilenir, yol parası olup olmadığını sorar, sonra yolcu ederdi.

İlk yurt dışı hizmetlerinde çok büyük gayret sarfetmiştir. Tercüme işlerini ciddiyetle takip eder, bir risale tercüme olup kendisine getirildiği zaman, adeta çocuklar gibi sevinirdi. Dış devletlerde dersane açılmasına büyük ehemmiyet verir, oradaki kardeşlerin maddî manevî her şeylerini bizzat takip eder, her zaman telefonla hatırlarını sorar, hasta ve yaşlı haline bakmadan, dersane şartlarının zorluklarına aldırmandan bazen de ziyaretlerine giderdi. Bu acizi de çok defalar yanında götürmüştür.

Yurt içinde olduğu gibi yurt dışındaki birçok hizmete de bizzat kendisi vesile olmuştur. Tabî ki bu kolay olmamıştır. Bunun altında azim bir fedakârlık ruhunun saklı bulunduğunu görmek gerektir. Fedakârlık deyince aklıma Sungur Ağabey'in ortanca oğlu Muhammed Ağabey'in anlattığı şu hatıra geldi. Dedi ki, "Ben doğarken babam evde yoktu. O zamanları Üstad'ın hizmetindeymiş. Bundan dolayı eve gelip beni görememişti. Doğumundan sonra ilk eve geldiğinde ben büyümüş, yürüyerek babamı karşılarken görmüşüm."

Ölçüye Gelmez

Sungur Ağabey'den de şöyle bir hatıra duymuştum;

"Üstad'ın hizmetindeyken, uzun zaman geçmiş eve gelmemiştim. Bir gün Eflani'ye geldim, baktım bizim hanım, beni görür görmez, birden irkildi ve pür telaş, 'Yoksa Üstad mı seni kovdu!' diye seslendi." Bu fedakârlığı hangi beşeri havsalaıyla ölçeceğiz? Bu, olsa olsa, keleklerin ışığın aşkından lambanın ateşiyle yanıp kül olana kadar etrafında dönmesi gibi, bunlar da ahirzamanda Kur'an'dan çıkan mehdiyette nuruna pervane olmuş ve o ateşin aşkıyla yanıp tutuşmuşlar.

Sungur Ağabey'in fedakârlığı insanın takatının fevkindedir. Acaba neden bu derece fedakârlık göstermiştir diye bir soru insanın aklına gelebilir. Evet, "Bir meyvesi Cennet, biri de saadet-i ebediyye, birisi belki de en tatlısı rü'yet-i İlahiye semeresini netice veren bir davaya" en büyük fedakârlık da ucuz düşer.

Sempozyumu takip ederken (21 Kasım 2007)

İşte Sungur Ağabey böyle bir davayı tanıdığı anda onun sevdalısı olmuş ve eşsiz bir fedakârlık gösterip her şeyini o uğurda feda etmiştir. İnsanların imanla kabre girmesi için bir insanın yapamayacağı kadar gayret sarf etmiştir. Biz bazen beraber seyahatlara gittiğimiz zaman, takatimiz kesilir, yollarda çoğu zaman hasta düşerdik. Fakat o, her şeyini bu davaya fedâ eden Sungur Ağabey

ise cihada giden bir kumandan gibi dimdik ayakta olurdu. Hâlbuki birkaç cihetle hasta olduğu, hatta bazen şekeri makine ölçemeyecek derecede yüksek olduğu halde, bizler buna akıl erdiremezdik. Demek Üstad'ımızın "Sen hasta olmayacaksın!" sözü buna bir işaretti. Bir gün de Üstad'ımız, "Sungur, hayatınla hayatım devam edecek!" demiş. Elbette Üstad'ın hayatını taşımak kolay bir vazife değildir. Buna mukabele edecek azim bir fedakârlık lazım. Onu da Sungur Ağabey'de elhak layığıyla gördüm.

Hiç Sarsılmaz

Sungur Ağabey'deki metanet ise davasına verdiği ehemmiyetin bariz bir delildir ve bunu da bütün Nur talebeleri örnek alması lazımdır. Zira maddî manevî hiçbir engel karşısında sarsılmamıştır. Din düşmanları imana hizmet gayesini esas almış bir davayı çürütemedikleri zaman, o davaya hizmet eden fertleri çürütmek adetleridir. İşte o zamanda bunlara karşı bütün planlarını akim bırakacak bir metanetle durmak gerektir. Bu metaneti göstermek kolay değildir. Zira düşman hem sinsi, hem de her vesileyle hücum edecek cihazlara maliktir. Bazen dost gibi görünüp, davayı zedeleyecek hareketlere zemin hazırlayabilir. Kardeşlerin kalplerini birbirinden çeşitli vesilelerle soğutmak, bu sûretle hizmete zararlı haller meydana getirmeyi hedeflemek gayeleridir. Risale-i Nur'un zuhuruyla başlayan bu hallere karşı Üstad'ımız hayatta iken bizzat lahika mektupları neşretmek sûretiyle karşı koymuş ve yanındaki talebelerine vasiyetlerde bulunmuştur. Mesela bir mektubunda, "Birbirinize hizmet noktasından bakmalısınız!" demekle, ileride bazı cereyanların kardeşler arasına beşeri halleri nazara vermek sûretiyle atmak istedikleri ayrılıklara karşı bu düsturu ehemmiyetle nazara vermiştir. Hatta başka bir yerde ehl-i dalaletin "Bunlar mı hakikat kahramanları? İşte o kadar ehemmiyet verdiğiniz insanlar, adi, aciz insanlardır." demekle hücum tarzlarını zikrediyor.

Veyahut biraderi Molla Abdullah ile olan Hz. Ziyaeddin meselesinde, "Perde açılrsa, hakikî makamı görülse, değil geri çekilmek, belki daha ziyade muhabbetimi ziyadeleştiririm. Çünkü o zat, sünnet-i seniyye dairesinde ehl-i imana güzel ve tesirli bir rehberdir, şahsi makamı ne olursa olsun." demekle de bir insanın niçin sevilmesi lazım geldiğini ders veriyor. Veyahut "Asıl hünerin kardeşini fena gördüğü zaman onu terk etmek değil, belki daha ziyade uhuvvetini ziyadeleştirmek, ehl-i sadakatın şe'nidir!" cümlesiyle sadakatın tarifini yapmış. Veyahut "Adeta her biriniz ötekinin faziletine naşir olunuz!" demekle, hizmet ehli birbirlerine sadece her şeyin güzel veçhesini ve ferah verecek cihetini nazara vermeyi ve "Risale-i Nur zinciriyle uhuvvet öyle bir hasenedir ki bin seyyeyi affettirir!" demekle de Allah indinde en makbul bir şeyin birbirini sevmek olduğunu ve "Sakın birbirinize tenkit kapısını açmayın!" ikazıyla bu kapının açılmasıyla hizmete gelecek zararları ve daha birçok nurlarda zikrettiği ve ehemmiyetle nazara verdiği ibareleri Nur talebeleri için değişmez düsturlardır. Bir gün Muzaffer Aslan Ağabey Üstad'a gidiyor. Üstad'ımız, Ahmet Feyzi Ağabey'i soruyor. O da boş bulunup, "Üstad'ım o hizmeti bırakmış!" diyor. Üstad'ımız birden celalleniyor ve "Bütün Ege bir tarafa, Ahmet Feyzi bir tarafa, ben de onun yanındayım." diyor.

Bir mektupta da "Üstad'ımızın nazarıyla birbirinize bakmalısınız!" deyip, Nur dairesindeki birbirimize karşı tarz-ı hareketimizi ders veriyor.

Planlar Yıkılır

İşte bütün bu ve bunun gibi dersleri, hayatımıza nasıl tatbik etmemiz lazım geldiğini Sungur Ağabey'de en güzel şekilde görmek mümkündür. Çünkü yıllarca Anadolu'yu karış karış gezen Sungur Ağabey, gerek Risale-i Nur dersleriyle, gerekse Üstad'ımızdan hatıralarla birçok menfi cereyanlar

karşısında kahramanca durmuş, metanetiyle çok fedakârların yetişmesine zemin hazırlamıştır.

Hizmet ehlinin arasına atılmak istenen ayrılıklara azim bir metanet ve eşsiz bir uhuvvetle karşı koymuştur. Mesela bazen bir vilayette hizmet eden eski bir ağabeyin aleyhine mektuplar gelir, veyahut birisi gelip aleyhinde konuşur. O zaman hemen onu azarlar, ya telefonla o ağabeyi arayıp durumu bildirir veyahut hemen arabaya atlar, o şehre gidip o ağabeyin yanında olduğunu fiilen gösterirdi. Bu aciz çok defalar bu hale şahit olmuşumdur. Nitekim Eyüp Ekmekçi Ağabey'den duyduğum bir hatıradada Üstad'ımız "Sungur'un gittiği yerde masonların planı akim kalır!" buyurmuştur.

Sungur Ağabey'in Nur'lara vukufiyeti ise başlı başına bir harikadır. Acaba bu vukufiyet nereden geliyor? Bunu bir hatırayla anlatmak istiyorum. Üstad Eğirdir'den Barla'ya kayıkla giderken etrafı temaşa ediyor. Zübeyir Ağabey de temaşa için etrafa bakarken Üstad'ımız kafasına parmağıyla dokunup sepetini ve içindeki eşyasını gösteriyor.

Mustafa Sungur, Üstad'la ilgili toplantılardan birinde, Sabri Okur'la

Bunun üzerine Sungur Ağabey de sepete doğru bakıyor. Üstad parmağıyla onun da kafasına dokunup, etrafı temaşa etmesini işaret ediyor. Yani tefekkür etmesini... Birçok ağabeyden duyduğum, Üstad'ımız Risale-i Nur'la alakalı meselelere daima Sungur Ağabey'i tevkil edermiş. Hatta bir hatırasında Üstad'ımız Zübeyir Ağabey'e, "Sen fena fi'l-üstad olmaya mecbursun. Nasıl ki, Sungur fena fi'n-nur olmuş!" Demek Sungur Ağabey'e Üstad'ımız manen bu vazifeyi vermiş, zaman da bunu tasdik etti.

Sungur Ağabey'i tanıyan herkes bilir ki, hayatı Risale-i Nur'u okumak ve okutmakla geçmiş. Gittiği her yerde nurun en ehemmiyetli vazifesi olan iman hakikatlerini, keskin hüccetlerle ispat etmesini mütemadiyen nur dersleriyle nazara vermiş. Bu sûretle o dersler, hem dinsizliğin önünde manevî bir sed olmuş, hem de binlerce fedakâr Nur talebeleri yetişmesine vesile olmuştur. Bir dinsiz, imana ilişecek bir söz basın yoluyla söylediği zaman, hemen Nur'larda onu çürütecek ve cevab-ı hakikî verecek bahisleri bulur, gittiğimiz her yerde derslerde okur, nazara verirdi.

Rahmetli Bayram Ağabey'e birgün biri Risale-i Nur'un bir meselesini sorar. O da "Kardeşim, Üstad'la alakalı ne sorarsan cevap vereyim; ama Risale-i Nur'dan soracak bir sorun olduğu zaman, İstanbul'a gider, Sungur Ağabey'e sorarsın." demiş ve defaatle Sungur Ağabey'den duyduğum "Hayatımda en büyük zevkim, Risale-i Nur okumak veya güzel okuyan kardeşlerin lisanından dinlemektir." Üstad'ımız *Mesnevi-i Nuriye*'de "Gül ve çiçeklerin yüzlerini güzelleştiren zat, nasıl o yüzlere arılardan ve bülbüllerden istihsan aşıkları icad etmesin ve güzellerin güzel yüzünde güzelliği yaratan, elbette o güzellere müştakları da yaratır." dediği gibi ben de diyorum ki, Sungur Ağabey, hayatıyla ve dersleriyle Risale-i Nur gibi güzellikte emsaline rastlanmayacak bir külliyyat çiçeğine arı, o güle bülbül, o hakaikle dolu hazineye keşşaf, o nura pervane olmuş bir şahsiyettir.

Şefkati

Biraz da şefkatinden bahsetmek istiyorum. Aslında bunu belki ilk bakışta herkes anlayamayabilir. Çünkü Sungur Ağabey Üstad'ımızdan aldığı dersle hayatında hizmete taalluk eden meselelerde son derece hassas ve titizdir. Hayatı hizmetle yoğrulduğu için baktığı ve gördüğü her şeye ancak hizmet için bakmak ister. Dolayısıyla zaman zaman bizleri ciddiyete ve hizmete teşvik etmek maksadıyla, arasıra tekdirlerde bulunduğu olur. Bu fakir, birçok kez bu hale muhatap olmuşumdur. Fakat bütün bu tekdirlerin, beni hizmete teşvik etmek için olduğunu ve şimdiki hizmetimde de bunların çok büyük faydası olduğunu gördüm. Neticede bunların altında büyük bir şefkat gizlendiğini, yani ebedî hayatımız için bir çırpınma olduğunu fark ettim. Bununla beraber, beşeriyet muktezası olarak bazı hiddet ettiği zaman, hemen üzülür ve günler geçtiği halde o kardeşin gönlünü almaya çalışır. Hatta o derece şefkatlidir ki, kendi aleyhinde bulunan kimselerin de kurtulmasını ister. Hiçbir Nur talebesini harice atmaz ve her zaman şunu der, "Davamız kuvvet bulsun, Nurlar yayılsın; varsın beni tanımasınlar. Bu hiç mühim değil."

Mesela bazı insanlar biri aleyhinde bulundu mu, bütün hasenatlarını nazarlardan silerler ve ondan bahsetmezler. Fakat Sungur Ağabey'de gördüğüm şu ki, birinin kendisine adavetini duyunca sadece aleyhteki hareketine kızar, fakat güzel hasletlerini unutmaz. O cihetle ondan sitayişle bahseder, daima hizmetini nazara verir. Katiyen kalbinde ehl-i imana karşı kin bağlamaz. Kendisine en büyük hakaret eden birisi gelip özür dilediği zaman, hemen affeder ve hiçbir şey olmamış gibi muamelede bulunur. Ebedî hayata gideceğimiz için bu gibi kırgınlıkların âlemimizde yer etmemesi lazım geldiğini söyler ve daima şefkati ağır basar. Hatta bir gün Şark'ta terör hâdiseleri zamanında vuku bulan bir hâdiseyi anlatınca, hemen gözlerinden yaşlar boşalmaya başladığını gördüm. Bazı gelen misafirler üzücü bir olay anlatınca hemen gözleri yaşarırdı.

Sungur Ağabey'in derslerindeki bazı hatıralarını da bu vesileyle anlatmak istiyorum. Allah kabul etsin kendisinin bulunduğu binden fazla derse iştirak etmişim ve her bir ders kalbime ve ruhuma ayrı bir feyiz vermiştir. Bunu Sungur Ağabey'in olmadığı derslerde o derece göremiyordum. Bir zaman sonra bu hali başkaları da yaşadığını itiraf ettiler. Mesela, biz kendisiyle Anadolu'yu gezer, her gittiğimiz yerde neşeli ve feyizli birçok dersler olurdu. Oradaki cemaat sanki derste Üstad varmış gibi istifade ettiklerini bizlere heyecanla söylerlerdi. Hâlbuki bazı derslerde Sungur Ağabey bir kelime bile konuşmadığı olurdu. Sungur Ağabey bir derste oturunca her tarafı bir feyiz ve nur kaplar. Sanki o derse melekler ve ruhaniler pervane olmuşlar gibi bir halet hissediyorduk ve sanki o an orada Sungur Ağabey'in yerinde Üstad oturuyor gibi bir mânâ hasıl oldu. Millettin yüzünde bir heyecan, ruhlarında bir inşirah, kalplerinde bir sevgi hali meydana gelirdi.

Rahmetli Bayram Ağabey'den çokça işittiğim bir hatıradaki Üstad'ımız buyurmuş, "Nurun şaşaalı devri gelecek. Ben o günleri görmeyeceğim, kabrimden temaşa edeceğim. Mustafa Sungur da okuyacak!" Demek Sungur Ağabey'in her tarafı gezip dersler okuması, Üstad'ın bizzat vazifelendirmesiyle olup, Üstad da o derslerle manen alakadardır.

Üstad Yanında İdi

Biz 2005 senesinde tayinat dağıtmak üzere Türkiye turuna çıkmıştık. Ağrı'nın Patnos ilçesine geldiğimizde cemaat bizi yolda karşıladı. Yanlarında bir tarikat halifesi de gelmiş, ilk defa Sungur Ağabey'i görecekti. Çok kâmil bir zata benziyordu ve herkes ona hürmet ediyordu. Fakat dikkatimi çeken, Sungur Ağabey'i görmeye gelmesine rağmen yanına hiç yaklaşmadı, hep uzak durdu. Sonra dersaneye gittik. Orada da uzak bir köşeye oturdu, etrafına bazı kardeşler toplandığı halde hiç

birisine nazar etmedi. Ders oldu, namaz kılındı, aynı hali devam etti. Oradaki kardeşler, çok muhterem bir zat olduğunu söylediler. Ben çok hayret ettim. Sungur Ağabey'e hoş geldin demedi. Bir türlü bu hale bir mânâ veremedim. Ayrıldıktan bir müddet sonra kardeşler bizi telefonla aradılar ve bu zatın şu sözlerini naklettiler. "Ben Sungur Ağabey'in yanında devamlı Üstad'ı gördüm. Dersane içinde ve dışında da aynı hal devam ediyordu. Yani Üstad ondan hiç ayrılmıyordu. Onun için cesaret edip yanına yaklaşmadım!" Yurt dışından gelen bir kardeş de, "Ben yarım saat Sungur Ağabey'in yanında otururken aldığım feyzi, üç ayda alamadım." demişti.

Yine 2005 yılında Elazığ mevlidine gitmiştik. O zaman Mekke'den seyyidler cemaatından on veya oniki kişi gelmişti. Öğle vakti namaz kılınacağı sırada, Sungur Ağabey seyyidlerden Ömer Geylani'nin imamlığa geçmesini söyledi. Bu zat, aynı zamanda Şeyh Abdulkadir Geylani'nin soyundan geliyordu. Namazdan sonra sofralar kurulurken, baktım Salih Özcan Ağabey mikrofonu eline aldı, ağlamaklı bir sesle şu hatırayı anlattı. "Ben, bundan elli beş sene evvel, Üstad'a gittiğimde Üstad bana, 'Seyyidlerden bir grup sizi ziyarete gelecek, onların içinden Seyyid Abdulkadir Geylani neslinden gelen birisi de size imamlık yapacak!' demişti." Ben şimdiye kadar bu hatırayı kimseye söylememiştim. Fakat bu gün Sungur Ağabey'in Ömer Geylani'yi imamlığa geçirmesiyle Üstad'ımızın bu sözünün tahakkuk ettiğini gördüm.

Fıtrîliği

Sungur Ağabey'deki fıtrîlik, nadir fertlerde ancak bulunur. Bu hizmetin seyrinin tamamen fıtrî olduğunu, bize düşenin, bu hizmette istihdam için dua etmek ve gayret göstermek olduğunu daima nazara verirdi. Bazı şahsiyetlerin bu hizmeti maddî bir tedbir altına almalarına şiddetle karşı çıkar ve Üstad'ımızın bütün meseleleri Nur'larda en güzel şekliyle hallettiğini ve ona kanaat etmek lazım geldiğini anlattıktan sonra, Nur'ların nasıl yazıldığını nazara verirdi. Mesela Üstad'ımız "Ey ulemalar! Gelin bu ümmeti kurtarmak için bir eser yazalım!" diye meydana çıkmamış, belki ondaki ihlâs, samimiyet ve rıza-i İlahî neticesinde, Cenab-ı Hak Risale-i Nur'ları ona ihsan etmiş. Bunu yazarken aklıma Sungur Ağabey'le iştirak ettiğimiz Mısır'daki bir sempozyumda Prof. Abdulhalim Üveys'in şu sözleri geldi. "Bediüzzaman, benim bir eserim olsun, ben bir eser yazayım diye meydana çıkmamış, belki sadece kendini Kur'an'a vermiş, hatta sadece akıl ve kalbiyle değil, belki bütün latifeleriyle Kur'an'a müteveccih olmuş, neticesinde de Cenab-ı Hak bu nurları kendisine ihsan etmiştir."

Hizmete Bakar

Sungur Ağabey, birisi Nur'lara samimi yapıştı mı, ona çok ehemmiyet verir, hatta kim olursa olsun makamını nazara almadan sadece hizmetteki vaziyetine göre ona muhatap olur. Yoksa hizmete lakayt kalan bir profesör de olsa, ihlâsla hizmet eden bir talebe kadar ehemmiyet vermez. Neden bu tarzı ihtiyar ettiğini Ahmet Feyzi Ağabey'in bir hatırasıyla anlatmak istiyorum. Bir gün birisi "Ağabey, Nur'ları anlamak için ne yapayım?" diye sormuş. Ahmet Feyzi Ağabey de "Kardeşim, sana 'Arapçayı öğren. Çünkü Risale-i Nur'da Arapça ibareler var.' desem, birçok Arapça bilen âlimler Nur dairesinin haricindeler. Sana 'Fenleri öğren, çünkü Nur'lar fenlerden çok bahsediyor.' desem, birçok mütefennin Nur'lara lakayt kalmışlar. En iyisi sen halis bir niyetle Allaha iltica et ve öyle oku!" demiş.

Mesela Bayram Ağabey'i Üstad'ımız bizzat köyüne gidip evinden alıyor. Hâlbuki ilkokulu ancak okumuş, köylü birisi. Fakat bazen zahirde zeki veya mütefennin birçok insan Üstad'ın hizmetine

gelmek istiyorlar. Üstad kabul etmiyor. Zahirin amî görünen, hakikatte çok sadık insanların üzerine davasını bina ediyor. Sungur Ağabey de Üstad'dan bu hali tam ders almış olacak ki, bazen hiç kimsenin ehemmiyet vermediği, saf, temiz bir fitrata ciddiyetle muhatap olur. Bazen de herkesin ya ilmi, ya makamı, veyahutta malıyla hizmet eder düşüncesiyle çok ehemmiyet verdikleri şahsiyetlere hiç ehemmiyet vermezdi. Fakat zamanla Sungur Ağabey'in ehemmiyet verdiği o kardeşin bir rükün gibi hizmet ettiğini, ötekilerin ise çoğu zaman hizmete lakayt kaldıklarını görürdük.

Sungur Ağabey, katiyen tekellüf ve taazzumdan hoşlanmaz, daima Allah'ın rızasını tahsil emeliyle yaşar, halkların rızasını tahsile ehemmiyet vermezdi. Her nerede olursa olsun, kendisine gösterilen bütün tevvecühleri Risale-i Nur'a ve Üstad'a çevirir, şahsiyetini daima nazardan setrederdi. Mesela kendisine şöförlük yapan sonra da bir kazada vefat eden rahmetli Mustafa Tezcan'ın cenazesinde hepimiz üzgün ve ne konuşacağımızı adeta unutmuş bir haldeyken, Sungur Ağabey'le röportaj için kameramanlar mikrofonu uzattıklarında, baktım bunu bir fırsat bilip Nur'ların bu asırda madde âlemiyle Allahın varlığını ve sair iman rükünlerini ispat cihetini nazara veriyordu. Bunun gibi nerede iştirak ettiği bir toplantıda kendisine söz verilirse, hemen Üstad ve Risale-i Nur'dan anlatmaya başladığını görürdük. Bir gün sempozyum için gelen bir Arap ilim adamı kendisine "Üstad!" diye hitap etti. Aslında Arapça'da Üstad, büyüklere söylenen bir sözdür. Birden Sungur Ağabey yerinden fırladı ve gök gürlmesi gibi bir sesle, "Bir Üstad vardır, o da Bediüzzaman Said Nursî'dir!" dedi.

Sungur Ağabey, hayatında Üstad'a ve Nur'lara tam bir ayine olmuştur. Mesela derslerde kitap dağıtıp okutması, bütün cemaatin yetişmesine ve Risale-i Nur'lar etrafına toplanmasına çok büyük bir vesile olmuştur. Bunu ilk zamanlar bazı şahsiyetler anlayamadı, hatta tenkit edenler de oldu. Bazıları da sanki ağabeyler Risale-i Nur'u anlatmada fazla bir ilme sahip değiller gibi bir mânâ verdiler. Hâlbuki mesela *Tarihçe-i Hayat*'ın büyük bir kısmını Sungur Ağabey hazırlamış. Risale-i Nur'un hizmetini en veciz ifadelerle anlatan Barla Hayatı, Emirdağ Hayatı gibi parçaları hep o yazmış, ama bunu bir defa olsun bize anlatmadı. Yalnız şu kadarını kendisinden bir hatıra olarak duymuştum:

Tarihçe-i Hayat

"*Tarihçe-i Hayat* hazırlanmış, matbaada basılacağı sırada Emirdağ Hayatı yazılmamıştı. Rahmetli Atıf Ural, Emirdağ Hayatı ile alakalı bizden yazı istiyordu. Bundan Üstad'ın haberi yoktu. Bir Cuma günü Üstad'ımız bizi arabasına aldı, Emirdağ'nın her tarafını kuzeyinden güneyine, doğusundan batısına gezdirdi. Sonra dönüp Emirdağ Hayatını yazdık. Bu gezi bize Emirdağ Hayatını yazmamız için bir ilham kaynağı olmuştu."

Hatta altında bazı başka isimlerin yazılı olduğu mektupları da kendisinin yazdığını, fakat ihlâsı gereği kendi ismini yazmadığını sonradan duyduk. Hâlbuki bunları daha yirmibeş otuz yaşlarındayken yazmış. Said Özdemir Ağabey'den duyduğum bir hatıradaki, "Bir mahkemede *Tarihçe-i Hayat* davasında ben naşir, Sungur Ağabey ise müellif olarak yargılanmıştı. Aslında bu gibi bahisleri nazara vermemdeki maksadım, Sungur Ağabey'in bu kabiliyeti ve ilmiyle beraber, derslerde belki de herkesten ziyade anlatması lazım gelirken, böyle yapmayı çoğu zaman direk okumasında, sadece Risale-i Nur'u nazara vermek ve bu sayede Üstad'ımızın meslek ve meşrebini muhafaza etmek için olduğunu ve bunu bizim de hayatımızda düstur yapmamız lazım geldiğini anlatmaktır."

Sungur Ağabey'le alakalı anlatacaklarımı ne bir kitaba sığdırabilir, ne de ruhumdan geçen mânâları tam olarak ifade edebilirim. Onun için benim yanımda çok değerli olan ve hakikaten Üstad'ımızın hizmetinde bulunmuş ve hayatları Risale-i Nur'a mal olmuş ağabeylerin, hayat ve hatıralarını, yine Risale-i Nur'un ruhuna münasib ve çok latif hatıralarla kaleme alan Sevgili ve çok Muhterem İhsan Atasoy hocamın, benden Sungur Ağabey'le alakalı hatıralarımı yazmamı istemesi üzerine, dar bir

zamanıma rast geldiğinden ancak acele ile bu kadarını yazabildim. İstifade temennisiyle okuyucuların hayır dualarını beklerim.

“Dualarınıza Âmin Demeye Çalışan...”

Necmeddin Şahiner

NECMEDDİN ŞAHİNER’İN Sungur Ağabey’e yazdığı 2003 tarihini taşıyan mektubundaki uslûbu, sevgi ve saygısının latif bir ifadesidir:

“Aziz Nur Ağabey’im,
Canım Ağabey’im,
Sultanım Ağabey’im,
Ellerinizden öperim...

...Tekrar tekrar ellerinizden öper, yeni yeni emirlerinizi beklerim benim sertacım Ağabey’im.

Dualarınıza âmin demeye çalışan

N. Şahiner”

Mustafa Sungur, Necmeddin Şahiner

ve Şeyh Şamil'in torunu Said Şamil'le beraber

“Sofi Feylesof ve Nur’un Termometresi”

Prof. Dr. Ahmet Akgündüz

ASLINDA HAYATINI Risale-i Nur’un hizmetine adanmış Mustafa Sungur Ağabey hakkında benim gibi naçiz birinin serd-i kalam etmesi biraz hikmete uzak. Onu dinleyen ve istifade eden biri olarak yine de bazı noktaları kaydetmekte fayda mülâhaza ediyorum.

Sungur Ağabey Üstad’ın ifadesiyle Sofi Feylosof, acizane benim ifademle de Risale-i Nur’un termometresidir.

Evvela, Üstad Bediüzzaman’ın, Sungur Ağabey için Sofi Feylesof tabirini kullanmasının sebebi üzerinde duracağım. Üstad’ın talebelerinin pek çoğunu (Zübeyir, Tahirî, Bayram, Abdullah Ağabey’ler) tanıdım, Fethullah ve Kırkinci Hocaefendi’lerle beraber buldum. İslamî ilimler noktasını bir tarafa bırakırsak, Üstad’ın yakın talebeleri arasında Risale-i Nur Külliyyatı’nın, iman ve Kur’an hakikatları itibariyle ruhuna en vâkıf biri olarak Sungur Ağabey’i tanıdım dersem mübalağa etmiş olmam. Üstad’ın kendisini Sofi Feylesof olarak adlandırmasını buna bağlıyorum.

Kendisi bana bizzat şunu söylemiştir. “Arapça’yı tam anlamadığım halde Üstad’dan *Mesnevi-i Nuriye* ile *İşarât’ül-İ’caz*’ı baştan sona satır satır ders aldım. Bazen Üstad bana bakıyor “Anlamıyorsun değil mi Sungur?” diyor, “Ama ruhun istifade eder.” diye devam ediyordu.” İşte Sungur Ağabey’in Sofi Feylesof ciheti bu olsa gerek.

Sungur, Ahmet Akgündüz’le bir toplantıyı izlerken

İkinci husus, onun Risale-i Nur’un termometresi olduğunu ifade ediyorum. Bu ne demek?

Bilindiği gibi, öteden beri Risale-i Nur’un izah edilmesine karşı çıkan ve “Kardeşim, Üstad’la aramıza girme!” diyenler vardır.

Aslında derslerde şerh ve izaha karşı çıkanlar iki kısımdır. Biri ifratçılar, diğeri tefritçilerdir. İfrat grubu, Nur’ların bir tek kelimesinin dahi izah edilmesine karşı çıkarlar. İsim tasrih etmeye gerek yok. Bazı vakıf kardeşler demekle yetiniyorum.

İkinci grup, yani tefrit grubu... Sanki izah etmedikleri takdirde bir şeylerin eksik olacağı zehabına kapılırlar. Bunlar da mutlaka her kelimeyi izah etmek isterler. Hâlbuki bunlar Kırkinci Hocam gibi âlim de değildirler. Bu yüzden izahlarında Risale-i Nur’un ruhuna uymayan ifadeler olabilir. Birinci grubun izaha karşı çıkmalarına bu nokta haklılık kazandırır.

Emirdağ'da dersane açılışında; Mustafa Sungur, Hüsnü Bayram, Bayram Yüksel, Ahmet Akgündüz, Ali Uçar ve Vahdet Yılmaz, (1996)

Termometre

Mustafa Sungur Ağabey'e gelince bu meselede adeta bir termometre konumundadır.

Sungur Ağabey'in yanında yıllardır ders yaptım ve çoğu defa "Ahmet Kardeş, izah et, açıkla! Üstad, şurada bizi dinliyor, istifade ediyorum." demiştir. Yine Kırkinci Hoca'nın şerhlerine hayranlıkla, "Aslan Kırkinci Hocam!" diye iltifat ettiğine şahidim. Demek ki, mesele yapılan izahatın, batılı tabirle Risale-i Nur'un konsepti içinde, eski tabirle siyak ve sibakı içinde mi değil mi meselesidir. Yani Kur'an'ın imanî hakikatlarının anlaşılmasına vesile mi oluyor, yoksa perde mi oluyor. Vesile oluyor veya Kur'an'ı teyit ediyorsa, Risale-i Nur'un izah ettiği Kur'an ve hadis metninin anlaşılmasına vesile oluyorsa o zaman Sungur Ağabey, bunları hem de hayranlıkla dinliyor ve izaha karşı çıkmıyor. Ama yapılan izahlar Risale-i Nur'un ruhuna aykırı, hem de Kur'an ve hadis izahlarına zıt düşüyor, kişinin kendi indi fikirlerini ifade etmesine sebep oluyorsa, o zaman Sungur Ağabey, şiddetle karşı çıkıyor.

Bu noktada Sungur Ağabey'in yüzüne bakmak kâfidir. Eğer, yüzünde bir gülümseme, bir inşirah varsa yapılan açıklamadan hoşnut olduğu anlaşılır. Ama yüzü asılıyor ve kararıyorsa o izah Risale-i Nur'un ruhuna aykırı gidiyor demektir. Hatta bazen Kırkinci Hoca'nın yaptığı uzun izahlara bile, "Yeter hoca bu kadar." dediğini hatırlıyorum. Ben de haddimi aşarak eskilerin haşviyat dedikleri izahlara daldığım zaman, Sungur Ağabey'in canı sıkıldığını, başını öne eğdiğini görmüşümdür. Belli ki o izahtan rahatsızdır, her an el fatiha deyip dersi kesebilir. İşte Risale-i Nur'un şerh ve izahı noktasında Sungur Ağabey'in Nur'da fani bu hali, tıpkı bir termometreyi andırır.

Pek çok akademik çalışmalarımızda, "Bediüzzaman dersek peşin hükümlü insanlara gerçekleri anlatamayız. Kaynak vererek kendi ifadelerimizle açıklıyoruz." dediğimde, Sungur Ağabey, "Üstad da hayran kalıyor kardeşim. Bunu yapın, çok güzel." demiştir. Ama "Risale-i Nur'un özellikle *Fihrist Risalesi*'nin 11. Mektupla alakalı kısmındaki Üstad'ın izahatı sebebiyle Risale-i Nur'un orjinalinin bozulması ve sadeleştirilmesi faaliyetlerine karşı oldum!" dediğini de biliyorum.

Hatta gerek Hocaefendi grubunun, gerekse Nesil grubunun çıkardığı dip notlu külliyat konusunda, sırf 11. Mektub'un *Fihrist Risalesi*'ndeki izahı sebebiyle yüzde yüz destek vermemekle beraber, diğer orijinal baskıların devam etmesi şartıyla istifadeye vesile olur diye karşı çıkmadığını biliyorum. Evet, o bu yönüyle de Risale-i Nur'un bir termometresidir.

Mustafa Sungur Ağabey'in şahsiyetiyle alakalı ifrat ve tefrit denebilecek değerlendirmelere gelince, bir defa Sungur Ağabey de bir insandır, hata yapabilir. Evet hata yapsa da o ikaz sonunda hemen dönebileceğini biliyorum.

Prof. Dr. Bünyâmin Duran, “Bir gün İzmir’de bir meşveret toplantısı yapılmıştı. Kırkinci Hoca, ‘Ey cemaat! Hizmeti tanıdım tanıyalı Sungur Ağabey’le bir ihtilafımız olmamıştır. Eğer gelecekte böyle bir hâdise vukua gelirse, kesinlikle Sungur Ağabey’i destekleyin!’ dediğini nakleder.

Onu Risale-i Nur okurken, dinlerken veya huşu içinde namaza durduğunda veya simasını gördüğümde benim her zaman intibaim şu olmuştur,

“Bu insandan Allah rızasına muhalif hiçbir hâdise veya hareket zuhur etmez. Hataları olabilir. Peygamberler dahi küçük hatalardan masun değil. Ama bu simadan Risale-i Nur ve onun ruhuna muhalefet ve hıyanet çıkmaz.”

“Kardeşim, Sabır Ne Güne Lazım?”

Necip Dinç (Mimar)

SUNGUR AĞABEY, Nur dairesinin önemli bir rüknü ve Üstad’ın da en yakın talebelerinden biridir. Son dönemde Üstad’ın etrafında halkalanan, her biri ayrı kabiliyetlerle donanmış ağabeylerimizden Üstad’ın ifadesiyle “Nurda Fani” olmuş bir ağabeyimizdir.

Onun Nur’da ve Nur hizmetinde fani oluşunu dile getiren biri bizzat bana ait, diğeri başka bir kardeşimize ait iki hatırayı nakletmek isterim.

Ben Sivas’ta bulunduğum zamanlarda idi. Yeni bir dersanenin yeri ve inşâsı hakkında kardeşler arasında görüş ayrılığı çıkmıştı. Kimi şöyle olsun, kimi böyle olsun diyorlardı. Malum şeytan boş durmuyor, hayırlı hizmetin hadimleriyle her zaman olduğu gibi yine uğraşıyordu. Bu durumdan dolayı üzüntülüydük.

Sabır Ne Güne Lazım?

O sırada Sungur Ağabey Kayseri’den başka bir yere giderken, birden hiç programında olmadığı halde şoföre “Sivas’a sür!” demiş. Sungur Ağabey gelince tabii bütün kardeşler toplandı. Manevî bir hava oldu. Dersler yapıldı. Dersten sonra “Ne var ne yok?” diye sorunca, bir kardeş dersane teşebbüsünden bahsetti. Sungur Ağabey, “Maşallah” deyip hemen cebinden seksen lira çıkardı. “Beni en başa yazın. Altına da diğeri himmet sahibi kardeşlerimizi yazıp başlayın. Allah hayırlı etsin!” diye parayı verip dua etti. Asıl ilginç olan bundan sonrası. Söze şöyle devam etti:

“Kardeşlerim! Ağabeylerin ve bizlerin arasında da bazen huzursuzluklar olurdu. Ama sabrederlerdi. Sabır ne güne lazım? İşte sabrı böyle zamanlarda istimal etmek lazım.” deyince, hepimiz hayretle birbirimizin yüzüne baktık.

Aç Gözünü Kardeşim

İkinci hâdise de Mahmut İşgören kardeşimizle ilgilidir. Bir gün Sungur Ağabey, kalabalık bir grupla kaldıkları dershaneye varmış. “Getirin kitapları!” demiş. Lemalar getirilip dağıtılmış. Mahmut Kardeş içinden, “Keşke Sungur Ağabey, Otuzuncu Lem’a’daki Kayyumiyet bahsini okutsa!” diye geçirmiş. Sungur Ağabey, “Açın Kayyumiyet bahsini” demiş ve okutmaya başlamış. Derken bir müddet sonra Mahmut Kardeş’in üzerine bir ağırlık çökmüş, gözleri kapanır gibi olmuş. Bunun üzerine Sungur Ağabey, ona dönüp, “Aç gözlerini kardeşim, burayı senin için okuyoruz!” demiş.

1998’de Ortadoğu’nun sayılı camilerinden olan Adana Sabancı Merkez Camii’nin açılışına davet üzerine Sungur Ağabey de teşrif etmişti. Camiyi gezdikten sonra kendisini asansörlü minareye çıkartmıştık. Etrafı seyrederken, “Kardeş, bunun zelzeleye karşı tedbiri de düşünüldü mü?” dedi. Ben de kendisine, “Ağabey, ikinci derece deprem bölgesine ve saatte 120 km. esen tayfuna dayanacak şekilde hesaplar yapıldı. Ayrıca Seyhan nehrinin gelecek bin yıl içerisinde ‘Feyezan debisi’ yani en anormal taşma seviyesi naraza alınarak bir metre emniyet payı ilavesiyle subasman seviyesi tayin edildi.” dedim.

Sungur Ağabey bunları dinledikten sonra ellerini açıp dua etti, “Cenab-ı Hak muhafaza etsin!” dedi. Ne ilginçtir ki, birkaç gün sonra Adana’da büyük bir zelzele oldu. Elastikiyet katsayısı doksan santim olarak hesaplanmasına rağmen minareler, görenlerin şهادetiyle üç metre çapında daireler çizerek zelzeleden sonra çivi gibi yerinde sabit kalmış...

Beni telefonla arayan bazı dostlar, ‘‘Sabancı’nın minareleri gçm!’’ dediler. Tabii mimarı olarak çok zldm. Sonra ğrendik ki, minareleri gen, Sabancı Merkez Camii’nin minareleri değil, Adana’da bulunan Darendeli Sabuncu Camii’nin minareleri imiş.

Evet, Nur’da fani olmak herhalde bu olsa gerek.

Allah Sungur Ağabey’e sağlıklı uzun ömürler versin...

“Bediüzzaman’ı Konuşturur, Kendi Konuşmaz”

Yılmaz Dinç

MUSTAFA SUNGUR AĞABEY’İ çocukluğumdan beri tanırım. Rahmetli Süleyman Aslan Ağabey vasıtasıyla tanıştım. Onu her zaman mücessem bir Risale-i Nur gibi görmüşümdür. Aziz Üstad’ın kıyamete kadar devam edecek asli misyonunun küre-i arzın her tarafına ve özellikle de Anadolu’ya ilmik ilmik, nakış nakış işlenmesi, Sungur Ağabey’in ihlâs-ı etemle, küllî bir sadakatle, sahabe-misal gayret, himmet ve çalışmasıyla olmuştur.

Risale-i Nur’u tanımaya, anlamaya çalıştığım o mütehayyir gençlik günlerimde Sungur Ağabey, bizlere hep ışık olmuştur. Adeta bir pir gibi yol göstermiştir. İyi hatırlıyorum, birlikte ders okuyorduk. Ben henüz çocukluktan yeni çıkmıştım. Ama Sungur Ağabey bizlere “bir ders arkadaşı” muamelesi yapıyordu. Oysa o, o günlerde bu kudsî hizmete en az kırk yılını vermişti. Bizim yeni tanıdığımız Risale-i Nur ve onun mübarek dairesi, Sungur Ağabey’in o mütevaziliğin, gönüllülüğün, adanmışlığın zirverisindeki yaklaşımlarıyla gönlümüzde büyüyordu.

Evet, Sungur Ağabey, benim gibi nice gençlerin bu mukaddes davaya gönül vermesine, Risale-i Nur’un meslek ve meşrebini anlamasına, “Bediüzzaman kimdir?” bilmesine, idrak etmesine en büyük bir rehber olmuştur. O, tam bir ağabeydir.

Şahsında Üstad’ımızın hususi himmeti temerküz ettiği gibi, Üstad’ımıza hizmet etmiş, Tahirî Mutlu, Zübeyir Gündüzalp gibi ağabeylerin manevî himayet ve siyanetleri Sungur Ağabey’de tezahür etmiştir. Sungur Ağabey’in Risale-i Nur derslerinde hep bu mânâları görüyor, memleketimizin, milletimizin hizmetine koşmaya iştiaak duyuyorduk.

Avucunun İçi Gibi

1989 yılı idi. Karabük’te Medrese-i Nuriye’de bana ders okutmuştu. İzaha muhtaç yerler geldiğinde bana dönüp:

“Hani kardeş falan risale var ya, o risalenin şu notasında buranın izahı var. Şu risalede bunun tafsilatlı beyanı var.” Şeklinde bana ve orada bulunan cemaate bütün külliyatı “Avucumuzun içi gibi biliyoruz.” muamelesi yapıyordu. Bu tavrıyla bizleri Risale-i Nur’a öylesine bağlıyordu ki, şimdi onun ne büyük bir muallim olduğunu, ne müthiş bir zeka olduğunu, ne samimi bir pedagog olduğunu ve insan ruhunun en hassas noktalarına hitap ederek en güzel bir yönlendirici olduğunu, insanlığın hidayetçisi Aziz Üstad’ın manevî mirasının emanetçisi olduğunu daha iyi anlıyoruz.

Bizler o yıllarda Risale-i Nur’u çok bilemiyorduk. Oysa Sungur Ağabey bize külliyatı tam idrak etmiş muamelesi yapıyordu. “Kardeş” diyordu. Ama dedemiz yaşındaydı. Yani Üstad’ın mesleğini nefsinde yaşıyordu. Onun Risale-i Nur’a tam ayine oluşu, bizi bütün Risale-i Nur külliyatını defaatle aşk u şevk içinde okumaya öyle teşvik etmişti ki, hâlâ o şevkle hepimiz bu hakikatleri idrake çalışıyoruz. Davaya gönül vermiş pek çok vakıf ağabeyler, bu mânâları hep Sungur Ağabey’den öğrendiler. O bitmek tükenmek bilmeyen enerjisiyle dünyanın her yerine ekilmiş olan Nur tohumlarını, dev birer ağaç olsun diye sulamaya koştı. Elhamdülillah bu gün hepsi meyveye durdu. İşte bu açıdan Sungur Ağabey’in hepimizde hakları vardır. O, her birimizi bu Nur dairesi içerisinde en üst merteye olan Risale-i Nur talebeliğine yükseltmek istiyordu.

Bayram namazından sonra Süleymaniye Camii'nden çıkarken

Hiç kimsenin dost ve kardeş daireleriyle iktifa etmelerine âli ruhu razı değildi. Hepimizin Risale-i Nur'u kendi malımız, telifimiz gibi hissedip sahip çıkmamızı ve en mühim vazife-i hayatiyemizi Risale-i Nur'un neşri ve hizmeti bilmemizi ve Üstad'ımızın üç şahsiyetinden Kur'an-ı Hakîmin dellalı cihetinde ve hocalık vazifesindeki şahsiyetiyle münasebettar olmamızı istiyordu. Bütün gayret ve himmeti bu idi. Üstad'la beraber dergah-ı İlahi'ye müteveccih olup rabt-ı kalb ederek Kur'an-ı Hakîm'in hizmetinde çalışmamız, Sungur Ağabey'in misyonuydu. Üstad'ın, "Said yoktur. Said'in kudret ve ehliyeti de yoktur. Konuşan yalnız hakikattir." dediği gibi, "Sungur da yoktur. Konuşan yalnız Sahib-i zaman Bediüzzaman ve Risale-i Nur'dur." kaziyesini tüm davranışlarıyla âleme ilan ediyordu.

Büyük Misyon

Bu dairede yetişen yazarlarca yazılan binlerce eserde hep Sungur Ağabey'in anlattığı hatıralar referans olmuştur. "Sungur Ağabey'den dinlemiştim" diye başlayan bu hatıralar, Üstad'ı daha iyi idrak etmeye vesile olmuştur ki, herkesin ufku genişlemiş, idraki ziyadeleşmiştir. Üstad'ın bilmediğimiz yönlerini onun anlatımlarıyla öğrendik. Nasıl ki Resul-i Ekrem'in (a.s.m.) ümmetine Kur'an'ı ve sünnet-i seniyesini rehber olarak bırakmıştır. Üstad da Risale-i Nur'u ve hayatına muttali, tarz-ı hareketini bilen mübarek talebeleri olan ağabeylerimizi, insanlığa miras bırakmıştır. İşte bu noktada Bediüzzaman'ın özellikle Üçüncü Said Devresini massetmiş olan Sungur Ağabey, çok büyük bir misyon edâ etmiştir. Mukaddes dava onun omuzlarında Sırat-ı müstakimde kalmıştır. Ve özellikle Üstad'ı görmeyen genç nesiller Sungur Ağabey sayesinde Risale-i Nur ve Bediüzzaman'ı doğru anlama imkânı bulmuşlardır. Zira cereyan eden pek çok hâdiseler karşısında Sungur Ağabey'in Üstad'ımızın hem vekili, hem evlad-ı manevîsi, hem de has talebesi olması cihetiyle, yine Üstad'dan öğrendiklerini, duyduklarını bütün bir cemaate anlatmış, öğretmiş ve hep doğruları söylemiştir.

Sungur Ağabey'in şahsiyeti, benliği o kadar Risele-i Nurla nurlanmış ki, onda tasavvur değil tasdik, teslim değil iman, marifet değil, şehadet, Şuhut, taklit değil tahkik, iltizam değil iz'an, tasavvuf değil, hakikat, dava değil, dava içinde bürhan hakimdir. Bütün bunlar şahsında apaçık müşahede ediliyor. İşte Sungur Ağabey'i gören gençler, bu mânâlarla hakikat kapısından içeri giriyorlar. Kendisi bir cam gibi, mahiyetini değil, arkasındaki mukaddes iman davasını Risale-i Nur'u gösteriyor. Ona bakan o camın arkasında Üstad'ın manevî şahsiyetiyle tanışıyor. Sungur Ağabey Yirmi Dördüncü Söz'ün İkinci Dal'ında izah edildiği gibi, reşha-misaldir. Hem fakir, hem renksizdir. Üstad'ın dersiyle

Kur'an güneşinin ve onun tefsir-i hakikîsi olan Risale-i Nur'un hararetiyle tabahhur edip enaniyetini bırakıp şahika-i insaniyete çıkmıştır. Aşk-ı İlahî ile bir Nur Adam olmuştur. Doğrudan doğruya Risale-i Nur'a Hz. Üstad'a tam bir ayine olmuştur. Onun bu mahiyeti Anadolu'da ve bugün dünyanın dört bir yanında vatanını, milletini seven ve hizmet sevdalısı yüz binlerce gencin yetişmesine vesile olmuştur. Çünkü bu gençler, Sungur Ağabey'de Sungur'u değil, Risale-i Nur'u buluyorlardı. İşte beni en çok etkileyen husus budur. Hakikaten Sungur yok, yalnız hizmet var, hakikat var, Risale-i Nur var!

Bence, Kastamonu Gököy Enstitüsü'nden mezuniyetle muallimliğe adım atan Sungur, bu muallimlik eğitiminin hakkını, yüz binlerce gencin hakikatlı, sadakatli bir muallimi, bir rehberi, bir hamisi, bir ağabeyi olarak vermiştir. Bu mübarek memlekete asayiş ve emniyete en mühim ve küllî bir hizmeti ifa etmiştir. Ve "Essebebü ke'l-fail" sırrınca hakikat daresinde kalan bu azim cemaatin bir misil sevabı Sungur Ağabey'in defterine yazılıyor ve Üstad'ın "Sungur benim evlad-ı maneviyemdir." hitabının sırrı bu şekilde tezahür ediyor.

Ebu Eyyüp Gibi

Hem Sungur Ağabey'de velayet mertebelerinin en üstünü olan sahabilerin velayeti gibi bir velayet vardır. Kalbi bir kumandandır ve o kalbin emrindeki sair latifeleriyle kahramanane rıza-ı İlahî maksadına yürümektedir. Aklı, ruhu, sırrı, nefsi gibi pek çok vazifedar letaifi ve hassaları kendilerine mahsus ayrı ayrı tarik-ı ubudiyettedirler. Hem Sungur Ağabey, kemal-i şevk ve gayret ile aczin, fakrın sırlarına ererek şefkatle donanıp tefekkürü esas-ı meslek ittihaz ederek, niyet-i halisanın ve samimiyetin kerametleriyle lillah için olan bir uhuvvet dairesindeki kardeşleri içinde, ciddî, samimî tesanütle çalışmayı esas almıştır. Bu gün seksene dayanan ilerlemiş yaşına rağmen hâlâ dünyayı bir köy gibi dolaşmakta ve hizmet etmektedir. İşte bu bana, seksen yaşını aştığı o günlerde devenin sırtında İstanbul surları önüne gelen Eyyube'l-Ensari'nin (r.a.) gayret ve himmetinin asrımıza bir izdüşümü inancını veriyor. Haliyle "Va'bud Rabbeke hatta ye'tiyekel yakin" sırrını tam temsil ediyor.

O, Nur talebelerinin bihakkın ağabeyidir. Bu tarz-ı hareketiyle Kevser-i Kur'anî'den süzülen tatlı, büyük bir havuzu kazanmıştır. Sungur'un şahsiyet ve enaniyeti o Kur'anî havuzda erimiştir.

Hizmette hep şevk ve sürur içinde...

Mustafa Sungur ve Dr. Selahaddin Bey

Onun için Sungur'a bakan herkes, onda bu Nur hizmetine adanmışlığın resmini müşahede etmektedir. Evet, o bir sadakat ve samimiyet abidesidir. Ondan o kadar çok şey öğrendik ki, saymakla bitmez. Bir gün Sungur Ağabey'e sordum:

“Ağabey, Üstad'ımız yazılı olarak sadece Mehmed Feyzi Efendi'ye icazet vermiş, değil mi?”

Üstad'ı Konuşturur

Sungur Ağabey, her zaman olduğu gibi cevabı Risale-i Nur ile verdi. Kendisi anlatabilirdi. Ama o, Risale-i Nur'dan okumayı, bu sûretle Üstad'ı konuşturmayı tercih ediyordu. Üstad'ın konuştuğu yerde bize düşen kemal-i edeple dinlemektir. Sungur'un ruhu Bediüzzaman'ın söylemesinden hoşlanıyordu. Zira onun gibi söylemek için Bediüzzaman olmak lazımdır. Ben ve benim gibilere öğrettiği o kadar çok şey vardı ki, galiba en önemlisi de bu idi. Hep Risale-i Nur'a bakmak, hep Risale-i Nur'dan almak ve hep Risale-i Nur'u vermek!

“Kardeşim, bir *Emirdağ Lahikası* getirin!” dedi. Kitabı açtı ve bana şu bahsi okutturdu:

“Aziz, Sıddık Kardeşlerim!

Bayram tebriki ile beraber her birinizi derecesine göre birer Said ve birer varisim ve benim yerimde Nur'ların birer bekçi muhafızı olarak, manevî bir hatıra binaen kabul ettiğimi haber verdiğim gibi, şimdi de size beyan ediyorum. Madem haddimden çok ziyade hüsn-ü zannınızla bana ulum-u imaniye ve hizmet-i Kur'aniyede bir üstadlık vermişsiniz. Ben de her birinize derecesine nisbeten eski zaman Üstadlarının icazet almaya layık olan talebelerine icazet-i ilmiyeyi verdikleri misillü icazet veriyorm. Ve bütün kanaatımla ve ruh u canımla sizleri tebrik ediyorum. İnşallah şimdiye kadar sadakat ve ihlâs dairesinde fevkalade neşr-i envar ettiğiniz gibi daha parlak devam edip, bu aciz, zaif mütekaid Said bedeline binler muktedir, kuvvetli vazifeperver Saidler olursunuz. Said Nursi (Emirdağ L. 11, s. 6)”

Sorumun cevabını mükemmelen almıştım.

Üstad başkasına icazet vermedi diye memleketimizdeki yaygın kanaatten bahsettim. Kimseyi incitmeden o eski Nur talebelerinin, yaşlıların, bu mektubu bilmiyor olabileceklerini söylediler.

Medine Aşkı

Medine-i Münevvere'de Efendimiz'in (a.s.m.) Ravza-i Mutahhara'sının tam cephesindeki dükkândan Sungur Ağabey'e hediye edilmek üzere bir cübbe almıştım. Umre dönüşü Sungur Ağabey'e takdim ettim. Üstad'ın düsturuna iktidaen mukabilinde kendi cübbesini bana hediye etmek şartıyla kabul etmişti. Medine'den gelen o cübbe aldım ve öyle bir kokladı ki, cübbenin kokusunun verasında, Medine'nin kokusunu, duyuyordu adeta! Aman Allahım, bu ne iştihak, bu ne Medine aşkı! Bu ne büyük bir Zât-ı Risalet-penahi sevgisi! Ben daha önce böyle bir Medine sevgisini hiç görmemişim. O hal bana çok tesir etmişti.

Sol başta Vanlı Molla Hamid ve ortada Mustafa Sungur, 70'li yıllarda

Her şeyini Üstad'dan alan Sungur Ağabey'in bu hareketinin bir sebebi olması, bunun karşılığının Risale-i Nur'da mutlaka var olması gerekir dedim. Sordum. Hakikaten *Barla Lahikası*'ndaki bir mektupta Üstad'ımızın Medine'ye olan iştiyakını anlatıyordu. O mektubu okuduk. Sır çözülmüştü. Sungur'un Medine'ye ve Medine'den gelene iştiyakı, Üstad'dan massedilmişti. İşte o mektup da budur:

“Aziz, Sıddık, Vefadar, Hakikatlı Fedakâr Kardeşlerim Nuh Bey, Molla Abdülmecid, Molla Hamid!

Çok mübarek hediyeinizi açtık gördük ki, Van hediyesi değil, Belki Medine-i Münevvere ve Ravza-i Şerifenin mübarek kerametli hediyesidir. Hem fiatı üstünde yazıldığı gibi yirmi beş lira değil, yirmi beş bin liradan fazla manen kıymetlidir. O mübarek hediye Medine-i Münevvere namına bu havalideki Kur'an-ı Hakîm'in hizmetinde halis hizmetkârlarına ve benim arkadaşlarıma tevzi' etmek için ale'r-Re's ve'l-ayn kabul ettik. Fakat bu manevî hediye'nin ehemmiyetli bir sırrı bulunduğu bana ihtar edildi. Yani Cenab-ı Hakk'a yüz bin şükür ediyordum ki, Kur'an'a ve Zât-ı Risalete hizmetimizin bir alamet-i makbuliyeti nev'inden olarak, bir iltifat-ı Nebeviyi hissettim. Bu teberrüke karşı istiğna değil, belki bir iltifat-ı Ravza-i Mutahhara olduğundan, ona karşı dilencilikle iftihar ediyorum. 'Küllü şey'in min'el-Habibi habibün' sırrınca, Habib'in diyarından gelen her şey, mahbubtur. Ve onun içinde bilhassa Ravza-i Mutahhara'nın levha-i müzeyyene ve münevveresi var idi. Bir kısım san'at-i İlahiye'nin bir nevi küçük müzehanesi şekline getirdiğim hücremin duvarına, o levha-i mübarekeyi dahi ta'lik ettim ve karşısında oturdum, derince müştakane temaşaya başladım. Birden o levhada bana ihtar eder gibi kalbime geldi. 'Bizler senin risalelerinin manidar işaretleriyiz.' Fesubhanallah dedim. Bu hediye içinde sırlar var... Ravza-i Mutahhara sahibinin bu teberrük içinde bir iltifatı vardır... Said Nursî"

On Defa Kârlı

Demek Nur talebesi Resulullah'a (a.s.m.) böyle iştiyak duymalı. Sungur Ağabey yine bizi haliyle irşat etmişti. Hem de Bediüzzaman ve Risale-i Nur'u anlama adına yeni bir şey daha öğrenmiştik. Hem de Risale-i Nur'u dikkat ve teenni ile okumanın önemini idrak etmiştik. İşte Sungur Ağabey bize Üstad'ın Risale-i Nur'un satırları arasında olduğunu bir kez daha ifade etmiş oluyordu. Ve Üstad'ın ziyaretçiler için yazdığı mektubundaki şu cümleye nazarımızı çeviriyordu: "Risale-i Nur'u okumak, on defa benimle görüşmekten daha kârlıdır!"

Karabük'lü Mustafa Coşkun Ağabey, Sungur Ağabey'in sevdiği bir Nur talebesidir. Benim de komşum sayılır. Yarım asra yakın bir zamandır bu hizmetin içindedir. Ama bu süreçte ne bir

mahkemeye, ne de bir karakola tek bir defa da olsa götürülmemiştir. Bana defaatle şu hatırasını anlatmıştır.

“Sungur Ağabey, Nur’ları ilk tanışım yıllarda bana şöyle demişti:

‘Coşkun, sen hiç ama hiç istintaka maruz kalmayacaksın, mahkeme edilmeyeceksin, karakola dahi çağırılmayacaksın.’”

Hakikaten Mustafa Coşkun Ağabey, 46 senedir bir kere bile karakola çağırılmamıştır. İşte bugün Sungur Ağabey’in bu kerametinin apaçık tahakkukunu görüyoruz.

Saidcik’ler

1987 yılında Kastamonu’da Üniversite okurken Nasrullah camiinde edâ edilen bir ikindi namazı çıkışı Fahri isimli kardeşle bana “Saidcik’ler” diye iltifat etmesi, gençliğin verdiği ruh halimize çok tesir etmiş. O hızla bütün külliyyatı aşkla, şevkle okumuştuk.

Bu gün dünyadaki bütün pedagoglar, eğitimde ödülün önemi üzerine kitaplar yayınlıyorlar. İşte Sungur Ağabey, bir cümle ile benim gibi nice gençlere bu hakikat yolunu sevdirmişti.

1991 yazında Rahmetli Mustafa Osman Ağabey’in vefatından sonraki günlerde Safranbolu Dedeoğlu Camii’nde bir Mevlid-i Şerif okutulmuştu. Cami, avlusuna kadar doluydu. Mevlid-i Şerif’ten sonra pek çoğu Rufai tarikatına mensup yaşlı zatlar Sungur Ağabey’in elini öpmek için sıraya girmişlerdi. Sungur Ağabey onları karmamak için bir şey demedi. O ehl-i tarik insanların meşrep ve meslekleri bu minval üzere idi. Yani mesleklerinin muktezası bu idi. Hepsi samimi Müslümanlardı. Rahmetli Mustafa Osman Efendi’yi de çok severler ve hürmet ederlerdi. Şimdi aynı hürmeti Sungur Ağabey’in elini öperek gösteriyorlardı. Ben de bu sıranın ortasına girdim. Şöyle ağız tadıyla Sungur Ağabey’in elini öpecektim. Sıra bana geldi. Sungur Ağabey bana:

“Nur Muallim! Bizde el öpmek var mıydı? Biz Nur kardeşiyiz vb.” iltifatlar etti. Ama elini öptürmedi. Benden sonraki hacıefendiler ki, pek çoğunun mübarek sakalları göğüslerine kadar iniyordu. Hepsi de Sungur Ağabey’in elini öptüler. Ben öpmedim, öptürmedi, musafaha etti.

Hız. Üstad’ın Mecmuatü’l-Ahzab’ı devamlı okuyup Cenab-ı Hakk’a yalvardığı malumunuzdur. İşte Üstad’ın o Üç Ciltlik Mecmuatü’l-Ahzap kitabı Sungur Ağabey’dedir. Kendisinden o mübarek kitabı bize göstermesini istedim. Getirtti. Üstad’ımız sayfa kenarlarına mübarek hattıyla notlar almıştı. Üstad’a ait böyle emanetlere öyle iştiyaklıydı ki, davada geçen 62 yıllık ömrü, şevkini heyecanını hiç değiştirmemişti. 62 yıl önce âşık olduğu Bediüzzaman’a ve Risale-i Nur’a aynı şevkle, şevk-i mutlakla bağlıydı. Salondaki herkes bunu görüyordu. Sungur Ağabey’in dünyasında şevksizliğin zerresi yoktu. Ülfete hiç geçit yoktu. Büyük denizlerin büyük dalgaları gibi, ruhu bu heyecanları daima yaşıyordu.

Muhabbeti Nefes Oldu

1948’de Üstad ve talebeleri Afyon hapsine giderken çekilen iki farklı fotoğrafına bir saate yakın iştiyakla baktı. Bize o mübarek Nur kafilesini isimleriyle tek tek gösterdi. Sonsuz muhabbet duyduğu o topluluğu, muhabbeti nefes olup yüzümüzü okşadığı bir ses tonuyla anlattı. Adeta o günlere geri dönmüştü. Dile kolay 60 sene öncesine gitmiştik. Ama bugün gibi konuşuyordu. İşte bu Tahirî Mutlu, şu Hüsrev Ağabey, bu Mehmed Feyzi Efendi, şu Hıfzı Efendi bu Mustafa Osman... diyordu. Hepimiz, salondaki bütün vakıf ağabeyler o anı yaşıyor gibi olmuştuk. Ruhumuz Afyon’daki o kutlu günlerin coşkusunu, Sungur Ağabey’in nurani atmosferinde sağanak sağanak hissetmişti. O günü tıpkı bu gün gibi yaşıyordu. Bende öyle bir his uyandı ki, zaman onu kayıt altına alamıyordu. O anda 23.

Mektub'un başındaki şu bahis hatırıma geldi:

“Aziz, gayretli, ciddi, hakikatlı, halis, dirayetli kardeşim!

Bizim gibi hakikat ve ahiret kardeşlerin ihtilaf-ı zaman ve mekân sohbetlerine ve ünsiyetlerine bir mani teşkil etmez. Biri Şark'ta biri Garp'ta biri mazide, biri müstakbelde biri dünyada, biri ahirette olsa da beraber sayılabilirler ve sohbet edebilirler. Hususan bir tek maksat için bir tek vazifede bulunanlar, birbirinin aynı hükmündedirler.”

Demek ki, ihtilaf-ı zaman ve mekân Sungur Ağabey için bir mani teşkil etmiyordu.

Sungur Ağabey'in Nur'ları ilk tanıdığı günleri rahmetli Emin Tekinalp'ten, Hıfzı Bayram'ın oğlu Yılmaz Bayram Ağabey'den, rahmetli Süleyman Aslan Ağabey'den defaatle dinlemiştim. Kendisinden de sordum. Öyle coşkuyla anlatıyordu ki, Bedi Dersanesi'nin o mübarek salonunda bulunanlar, adeta bir sinema perdesinde o günleri ruhen seyrediyorduk. Hepimiz ruhani, kalbi bir feyze dalmıştık. İşte Sungur Ağabey'in ifade gücü de böyle yüksektir.

Mucizat-ı Ahmediye Risalesi 18. İşaret 1. Haşiye'de bahsi geçen İmam-ı Şafii'nin meşhur münacatını sordum. “Mecmuatü'l-Ahzap'ta var.” dedi. Sungur Ağabey'in Üstad ve Risale-i Nur'la cevap veremeyeceği hiçbir şey yoktu.

“Hasan Feyzi Efendi'yi tanıdınız gördünüz mü?” dedim. Yüreğinin derinliklerinden gelen müthiş iştihak dolu bir sesle, “Ben ona yetişemedim.” Buyurdular. “Hâfız Ali Efendi'yi de görmedim.” Diye eklediler. O anda Üstad'ın hayatına ait en küçük ayrıntıların dahi Sungur Ağabey için ne kadar mühim olduğunu öğrenmiştik. Hayır, yaşamıştık!

Sungur Ağabey'in Üstad'dan aldığı “Kardeşim” hitabı, insan ruhunda öyle bir sıcaklık meydana getiriyor ki, karşınızda sanki bir sahabe var... İşte tavırlarıyla Risale-i Nur'u hayatına hayat yapmış olan Sungur Ağabey, bu kardeşlik tavrıyla da ‘Haliliye’ mesleğinin ‘Hillet’ meşrebini tam temsil ediyor, hepimizin en yakın dostu, en fedakâr arkadaşı, en güzel takdir edici yoldaşı ve en civanmerd kardeşi oluyordu.

Onun Namazı

Sungur Ağabey'in ibadet hayatına da çok defa muttali olmuşum. Onun imametinde çok namaz kılmışım. Onun namazı da Üstad'dan öğrendiği gibi... İftitah tekbirini almasıyla ardındaki cemaate Huzur-u İlahi'ye girdiğini iliklerine kadar hissettirir. Hele o tahiyyata oturduğunda, “Et-tehiyyatü lillahi” derken ve bazen bu cümleyi tekrar ederek okurken hep aklıma *Sözler*'deki “Ey Seyyidim! Bütün şu kıymettar hediyeleri kendi namıma sana takdim ediyorum. Çünkü sen onlara layıksın. Eğer benim iktidarım olsaydı, bunların bir mislini sana hediye ederdim.”

İşte hiç ihtiyacı olmayan ve raiyetinin derece-i sadakat ve hürmetlerine alamet olarak hediyelerini kabul eden o padişah, o biçarenin o büyük ve küllî niyetini ve arzusunu ve o güzel ve yüksek itikat liyakatını, en büyük bir hediye gibi kabul eder. Aynen öyle de, aciz bir abd, namazında, “Et-tehiyyatü lillah” der. Yani bütün mahlûkatın hayatlarıyla sana takdim ettikleri hediye-i ubudiyetlerini, ben kendi hesabıma umûmunu sana takdim ediyorum. Eğer elimden gelseydi, onlar kadar tahiyeler sana takdim edecektim. Hem sen onlara, hem daha fazlasına layıksın. İşte şu niyet ve itikat pek geniş bir şükr-ü küllidir.” Bahsi gelirdi.

Evet, Sungur Ağabey, Üstad Bediüzzaman gibi, Cenab-ı Hakk’a kulluk eden tüm mahlûkatın ibadetlerini dergâh-ı İlahî’ye takdim etme şuuruyla namazlarını edâ ediyordu. Kur’an “Namazı kılın yerine namazı ikame edin.” der. Sungur Ağabey, namazı ikame ediyordu. İşte Onun Üstad’a ayineliğinin bir hizmeti daha... Benim gibi yüz binler Üstad’ın namazına Sungur Ağabey’in namazıyla muttali olmuşlardır. Herkes derecesine göre bu mânâdan hissesini almıştır.

Sungur Ağabey’in her anı dop doludur. Her tavrında bir muallimlik vardır. Üstad’ımız bir anını boş geçirmedeği gibi, Sungur Ağabey bu hususu da Üstad’dan tevarüs etmiştir.

Sungur Ağabey’e ait anlatılacak daha çok şey vardır. Ama bu damlacıkta o deryadan takattur etmiştir. Arif olana işaret kâfidir.

Mustafa Sungur (Akrostiş)

Mümtaz Üstad’ın has telebesi

Ummanlar gibi gönlü, sinesi,

Sadıkların piri, hem ağabeysi,

Tam âşığı nurun, muhlis bendesi,

Allah’a bağlanmış vücut-u zerresi

Fedakârane geçmiş ömür sermayesi,

Artık ulaştığı yer ‘Ferit’ mertebesi

Sen ki altmış iki yıldır aynı sadakattesin

Uğruna fedayım davam, diyen kafiledensin

Ne gam asla sana, sırat-ı müstakimdesin

Gonca gülleri derip Üstad’a sunan elsin

Ulu Üstad’ın evlad-ı manevîsisin

Remizler sana bakıyor, belli ki vekilisin!

Yılmaz Dinç

“Sungur, Ferdiyet Köşkünde Saklanmışsın”

Molla Yusuf

BİR GÜN BAYRAM AĞABEY'DEN duymuştum. Demişti ki:

“Bir defasında hepimiz bir aradayken Üstad bize ‘Sarıklı Genç’in kim olduğunu’ sormuştu. Herbirimiz fikrimizi tek tek söyledikten sonra sıra Üstad’a gelince, “Ceylan, Sungur’dur” demişti.

Hatta başka bir zaman aynı sahne cereyan ettiği ve Ceylan da aramızda bulunduğu halde sadece “Sungur’dur!” demişti.

Sungur Ağabey’in kendisinden işittiğim bir hatıra da şöyle:

“Bir Aşure günüydü. Üstad Sungur Ağabey’e, ‘Sungur! Bütün dünyayı aradım taradım seni bulamadım. Meğer Ferdiyet köşkünde saklanmışsın!’” demiş.

25 yıl önce Sungur Ağabey’den dinlemişim:

“Üstad bir gün bana ‘Girin şu odaya. Tahirî Osmanlıcayı okusun, sen Latinceyi oku. Önce Tahirî sana anladığını anlatsın. Sonra sen oku, ona anladığını anlat. Böylece Tahirî, aynı zamanda hem Tahirî hem Sungur olur. Sen de hem Sungur hem Tahirî olursun.’ dedi.

“Ben bunu duyunca ‘El-İlmü yahsulü beyne’s-neyn,’ yani ‘İlim iki kişi arasında müzakere ile meydana gelir’ ilmî kaidesi aklıma geldi.”

“Yar Ezelden Bağına Basmış Onu”

Mahmut Atlı

VELİ VEYA DELİ MAHMUT Diye anılan ve çoğu vaktini mübarek topraklarda geçiren Mahmut Atlı beklenmedik anlarda çıkıp gelen ve Sungur Ağabey’e karşı büyük muhabbet duyan garip bir zattır. Bedi’ye geldiği bir günde Sungur Ağabey’le ilgili şunları anlatır:

“Mustafa Sungur Ağabey deyince çok düşünmek lazım.. Yar ezelden bağına basmış onu. Benim medh-ü senamla yükselmez, benim kınamamla da alçalmaz. Kimsenin iltifatına ihtiyacı olmayan zatlardır bunlar, yaşayanlardandır... Ruhu gidip cesedi kaybolanlardan değil.

Sungur Ağabey’le ezeli ervahta, Hz. Muhammed Mustafa (a.s.m.) hazretlerinin ruhaniyetinin İlahî huzurda bulunduğu zaman tanıştık.

O kadar çok cevvaldi ki, ilk olarak Samsun’a asker elbisesiyle geldiğini hatırlıyorum. Hak Teala’nın himmeti, Hz. Muhammed’in şefaati ile onun Samsun’a asker olarak geldiğini biliyorum. Yedek subay olarak bulunuyordu, ama benim için bir generaldi.

Şişeyi Sakladı

Samsun’da o zamanlar ben müezzindim, sesim güzeldi, ezan okuyordum. Belediyenin karşısında Medrese Camii var. Orada tanışıp dost olduk. Biz elifbayı mal ahırında okuduk. Gizliydi, yasaktı. Namazdan sonra Mustafa Sungur, “Hâfız, sana bir ikram yapmak istiyorum. Ayakkabıcı bir tanıdığın var mı?” dedi. Bir ayakkabıcı vardı, gittik yanına, yanında devamlı şişesi bulunurdu. Mustafa Ağabey’i görünce şişesini sakladı. Mustafa Ağabey’de başka bir sima var. Ağabey’in şecaati onu edebe çağırırdı. Dedim, “Muhittin Ağabey, bu zat camiye geldi. Bana bir ayakkabı yaptırmak istiyor. Ben de sizi münasip gördüm.” Ölçüyü aldı. “Ne zaman verirsiniz?” dedi. “Sabaha kadar yaparım.” dedi.

Muhittin usta, Sungur Ağabey’in halini görünce, “Ben senden para almam!” dedi. Fakat Sungur Ağabey kerem sahibiydi, beş lira verecekken, on beş lira verdi.

Derken Muhiddin’in odunluğunu medrese yaptık. Odunları bir tarafa çekip, altına hasır serdik. Abdullah, Hürrem vardı. Sonra Muhittin içki alışkanlığından kurtuldu, hizmete katıldı ve çok hizmeti oldu. Çok acaip günler geçirdik orada. Sonra Hamdi’ler, Ali Rıza Sağlamer’ler geldi. Elhamdülillah sahil, Risale-i Nur’a garkoldu. Mustafa Ağabey’in gelmesiyle, nazariyle büyük gelişme oldu.. “Baltaya sap olacak ağaç belli olur.”

Ondan sonra tam otuz sene Mustafa Sungur Ağabey’i kaybettim. Telefon açıyorum “şuraya gitti” diyorlar. Tekrar soruyorum, “Mekke’ye geldi, Medine’ye geçti.” diyorlar. Nereye gidiyorsam, bir türlü buluşamıyorusuz. oradan başka bir yere gittiğini duyuyorum. En sonunda Selahattin Yeşilyurt, “Mustafa Sungur Ağabey burada” dedi.

“Nerde?” dedim.

“Harem-i Şerif’e gitti” dedi. Hemen koştum. Baktım ki genç talebeler var, oturmuşlar. Dediler,

“Hayrola Mahmud Ağabey?”

“Mustafa Sungur Ağabey nerde?”

“Buradadır, tam yanımda!” Tam yanımda, baktım şişman bir adam. Dedim,

“Benim tanıdığım Sungur bu değil, o çok zayıf ve zarif biriydi” Sungur Ağabey:

Sungur Ağabey kutsal topraklarda

“Mahmut sen beni tanıydın mı?” dedi.

“Gözlerime yabancı değilsin, sanki tanıyorum seni; ama kusura bakma sen çok şişmansın. Benim kibarım nerde?” dedim. Böylece kendisine takıldım.

Çok Seviyorum

Allah razı olsun, bizi bırakmadı, kusuruma bakmadı. Çünkü kul kusurdan hali olmaz.

*Hak cemalin görenler mecnun olur,
Ayık olmaz ki sekir halindedir*

Mustafa Ağabey kendinde değil. Kim ne derse desin, benim itikadım, benim görüşüm bu. Sevgim, saygım sonsuz... Çok seviyorum. Bazen de sevmesini beceremiyorum.

Bir gün mübarek topraklarda uçağa bindik. O memurlar, pilotlar Sungur Ağabey'e öyle hayran hayran bakıyor, “Kim bu?” diyorlardı. Dikkatleri üzerine çekiyordu. Uçakta bir ara,

“Sana bir şey söyleyeceğim, kabul edeceksin.” dedi. Ben de, “Hoşuma giderse kabul ederim, gitmezse etmem!” dedim. “Gözünü yum!” dedi. Açtım.

“Açmayacaksın!” dedi. Açmadım.

“Şimdi aç, şu yüz doları al, kimseye dağıtma, harçlık yap!” dedi. Koydum cebime.

“Ağabey bu yüz dolar şimdi benim mi, senin mi?” diye sordum. “Senin.” dedi.

“O zaman karışamazsın.” dedim. Hemen bozdurdum, beşer onarlık riyallere dönüştürdüm. Oradaki görevlilere, hosteslere rast gele dağıttım.

Biz ona ezelden kardeş dedik, ağabey dedik. Ya kardeş demeyeceksin, kardeş deyince Mecusi de olsa bırakmayacaksın. Adam ne güzel söylemiş:

*İnsana sadakat yaraşır, görse de ikrah,
Yardımcısıdır doğruların Hazret-i Allah.*

“Gittiği Yer Bayram Yerine Döner”

Vahdet Yılmaz

BENDEN SUNGUR AĞABEY’I anlatmamı istiyorsunuz. Buna bizim ne takatimiz, ne de mecalimiz yeter. Bu dava-i kudsiye-i Kur’aniye’yi en güzel şekliyle tespit ve tarif eden başta Ahmed Feyzi Ağabey’imiz, Hüsrev Ağabey’imiz, Kırkıncı Hocamız, Fethullah Hocamız ve emsali ağabeylerimiz, bu zatların değerlendirmesini yapıyorlar. Biz de onların anlattığı şekilde onları tanıyor, biliyoruz.

İlk defa 1969 yılında Ankara’da Hacıbayram’da Bayram Ağabey’in medresesinde, Zübeyir Ağabey’in de bulunduğu bir sırada Sungur Ağabey’i tanıdım. Ondan sonra çok beraberliklerimiz, seyahatlerimiz oldu. Bunları anlatmaya kalksak, bitiremeyiz. Yalnız tarihe bir not düşürmek adına bir hatırayı arzetmek isterim...

1990 yılında Hacca gitmiştik. O sene hacta meşhur tünel olayında çok kişi şehit olmuştu. O faciaya maruz kalanlardan biri de Ahmet Ersöz’dü. Hac dönüşü kendisini evinde ziyaret etmiştim. Hocaefendi, kendisine Üstad’ın etrafında pervane olan ve Risale-i Nur hizmetinde büyük gayretleri olan ağabeyleri genç nesillere tanıtmalarını ve bu konuda yapacağı çalışmalarını Sungur Ağabey’in tasvibinden geçirmesini istemiş. Hatta kırk isim tespit etmesini, kırkıncının Kırkıncı Hoca olmasını söylemiş.

Sungur Ağabey’in, Harem-i Şerif’teyken çekilmiş bir resmi

Bunun üzerine Sungur Ağabey’i Üsküdar’daki evinde ziyaret ettik. Durumu kendisine anlattık. Sungur Ağabey bize kahve ikram ederken, latife yollu, “Ohooo! Kırkıncı Hoca nerede, kırk kişi nerede! Biz, ancak üçüncü kırka gireriz. Nerde kaldı Kırkıncı Hoca ilk kırka girsin!” dedi.

Ahmet Ersöz, ağabeylerin hayatlarını kaleme almaya başladı. Derken, Allah’ın takdiriyle Cenab-ı Hak sizi de bu konuda istihdam etti. Allah razı olsun, Bekir Ağabey’den başlayarak bu ağabeylerin hayat ve hatıralarını gün yüzüne çıkarmaya vesile oldunuz. Sizin bu çalışmalarınız, cemaatimiz tarafından büyük alakaya mazhar oldu.

Bayram Havası

Sungur Ağabey, bildiğimiz kadariyle bugün Türkiye'nin Hopa'sından Muğla'sına, Aşkale'sinden, Edirne'sinden, Çanakkale'sine, her yerini pek çok defa ziyaret etti. Gittiği her yerde kardeşler adeta bir bayram havası içerisinde onu karşıladılar.

1969 Isparta Mevlidi... "Muhabbet devam etsin"

En son birkaç gün önce Karadeniz'deydik. Aynı o hareket, bereket, o coşkulu, toplantılar orada da oldu. Hatta Trabzon'un büyük bir dersanesi var. O salonu görünce bir bürokrat arkadaş, "Bu salon da dolar mıymış?" dedi. Hem de gece yarısına kadar kitap okunuyor. Evet, Cenab-ı Hakk'ın ihsan ettiği ve Üstad'ımızın, "Hayatım hayatınla devam edecek." dediği mânâyâ mazhar olarak Sungur Ağabey'in olduğu yerde bir feyiz dalgası yayılıyor.

Şu anda Sungur Ağabey seksen yaşında olmasına rağmen, Azerbaycan'da bulunuyor. Azerbaycan ki, Türkiye'den çok zaman sonra hizmete dâhil oldu. Fakat neredeyse Türkiye ile atbaşı gidiyor. Hatta bazı noktalarda Türkiye'den de ilerde orada coşkun bir hizmet devam ediyor.

Salih Özcan Ağabey'imiz bir ay önce Azerbaycan'a gitmişti. "Bu ne muhabbet, bu ne heyecan, bu ne gayret! Aynı ilk devir Nur talebelerinin heyecanı ve azmi var buralarda. Buraya geldim, hastalıklarımı unuttum. Manevî hazzım bana yetti." diye telefonla hissiyatını Sungur Ağabey'e anlatmıştı.

1980'de bir takım olaylar, fikrî bazı ayrılıklar olmuştu. Bunları izale için diğer ağabeylerle birlikte Sungur Ağabey de Anadolu'yu geziyordu. Ankara Tandoğan'daki büyük dersanede çok kalabalık bir ders oldu. O derste bulunan herkeste istisnasız, öyle bir hal oldu ki, Sungur Ağabey'i bir an Üstad zannetmişler, Üstad gibi görmüşler. Bunu birçok yerde, hatta geçen Mevlid kandilinde Isparta'da da müşahede etmişler. Öylesine bir izdiham olmuş ki, herkes Üstad gelmiş zannetmiş. Bilen bilmeyen hepsi aynı şeyi söylediler.

Allah, Sungur Ağabey'e hayırlı uzun ömürler versin. Sıhhat afiyette berdevam etsin. Bayram Ağabey'den defalarca duymuştum. Üstad'ımız buyururdu ki, "Sungur, benden sonra dersler yapacaksın. Ben orada senin derslerini dinleyeceğim!"

Bir takım ârizî hâdiseler bu meselelere gölge düşüremez. Bu meselelerde ölçüsüz davrananlar, mahrum kalıp, mahçup olurlar. Aynen dün nasılsa, bu gün de bu hizmet devam ediyor, vesselam. Elhasıl, şairin dediği gibi;

"Bağ-ı dehrin çok hazanın görmüşüz,
Biz neşatın da gamın da rüzigârın görmüşüz."

“Onu Çocukluğumdan Beri Tanırım”

Nureddin Cemal Güven (Ahmed Fuad’ın torunu)

1980’LI YILLARIN BAŞINDA Karabük’te bir Ramazan günüydü. Bekârdım, dükkânda kalıyordum, akşam ve sahurda lokantada yiyordum. Bir gün Sungur Ağabey telefon etti. “Ben Selahattin Güngör’deyim. İftara buraya gel!” dedi. Ben gitmedim. Sungur Ağabey gelirken yanında bizim yeğenleri de getirmişti. Ben iftar ettikten sonra gittim. Sungur Ağabey “Niye gelmedin?” diye bana kızdı.

O yıllar benim Milli Selâmet Partisi’nin müptelalarından, siyasî hastalığa düşer olduğum yıllardı. O gün Kadir gecesi idi. İftardan sonra Dedeoğlu camiine gidildi. Sungur Ağabey’ler iki araba önden gittiler. Bana da hanımları götürme görevi verildi. Arkadan gittik. Dedeoğlu camiinin avlusunda Sungur Ağabey’in etrafını insanlar çevirmişti. Sungur Ağabey o dönem Adalet Partisi’ni kerhen de olsa destekliyordu. Tabii bizde ufuk, vizyon olmadığından meseleyi bilemiyorduk. Sungur Ağabey Türkiye ve dünyayı tanıyor tabii. Sungur Ağabey, “Bu sefer mutlaka sağ cephenin müşterek hareket etmesi lazım.” Türkiye’de bir sol ihtilal olmasından endişe ediyor. Adalet Partisi en büyük parti olduğu için onu işaret ediyordu. Ben de o zaman gençlik heyecanı ile hırslıydım. Çünkü militan bir Milli Selâmet Parti’liydim. “Sungur Ağabey nasıl böyle söyler. Bunlar masonlar değil mi?” vs. içim içimi yiyordu. Sungur Ağabey’e bir şey de diyemiyorduk. O gün Allah beni affetsin, kafamızı kuma gömdüğümüz yıllar. Tabii teravîh kılındı; ama ben nasıl kıldım bilmiyorum. Zihnim hep onunla meşguldü. Kadınlar arkadan çıktıkları için onları bekledim. Bindiler, hepsi benim büyüklerimdi. Ben dilime hâkim olamadım. O parti taassubuyla bir şeyler söyledim. Bahattin Bey’in hanımını bana, “Bak, Sungur Ağabey duyar!” dedi. “Duyarsa duyar, ben hak için konuşuyorum, Allah için konuşuyorum!” dedim. Neyse kapının önüne geldik. Ben onları indirip tam gidecektim, baktım orda bekleyenler var.

Seni Çağırıyor

“Sungur Ağabey seni çağırıyor!” dediler. Çıktım. Kahve gelmiş, Sungur Ağabey oturuyordu. “Otur bakayım şuraya!” dedi. Oturdum tabii. Sungur Ağabey’i çocukluğumdan beri tanırım, Ahmed Fuad’ın torunu olduğum için ayrı bir önem verirdi. “Ben biliyorum sen yapmazsın ama” dedi. “Ben bir gün, Üstad’la Bayram Ağabey de varken, Üstad atın sırtındaydı. Üç defa ‘Allah beni affetsin,’ dedi. Dedim ‘Üstad’ım ne oldu niçin böyle söylüyorsunuz?’ ‘Gençliğimde kardeşimin gıybetini yapmıştım!’ dedi. Biz biliyoruz Üstad böyle bir şey yapmaz; ama bize ders vermek için bunu söylemişti. Ben biliyorum sen de böyle bir şey yapmazsın, Ahmed Fuad Efendi’nin torunusun; ama bir daha hatırlatalım diye söylüyorum.” dedi. “Bilmediğin konularda hiç konuşmazsın!” dedi.

Biz ne kadar şey olsak da anladık tabii. Az önce bir hanım bizi ikaz etmişti. “Duyar bunu” demişti. O kadıncağızı içimden tebrik ettim.

Sungur Ağabey’le çok hatıramız var. Yine bir akşam mevsim yaz, hocamla beraber üzüm yiyordu. Sungur Ağabey’in şeker hastası olduğunu biliyordum. Ben de şeker hastası olduğumdan, “Sungur Ağabey bunda şeker miktarı fazladır, şöyledir böyledir.” diye yememesini söyledim. Hemen orada bulunan Rahmetli Mustafa’ya, “Ölçün şunun şekerini!” dedi. Mustafa aleti çıkardı. Benim şekerim ikiyüz yirmi çıktı. “Benimkini de ölç!” dedi. Sungur Ağabey’ininki 160 çıktı. “Gördünüz mü?” dedi. “Kendisinininki 220, bana vaaz ediyor!” dedi.

Sen Devam Et!

Yine Bursa'da önceki sene bizim Fuad'ın mezuniyet törenine gitmiştik. Birisi Fuad'a Sungur Ağabey'in Bursa'ya geldiğini söyledi. Eskicibaba mezarlığının yanında bir dersane var. Bir taksiye bindik, türbenin önüne geldik. Gece dersane neresi bilmiyoruz. Oraya buraya bakarken iki genç geçiyordu. Bizim halimizden anladılar “Gelin bizi takip edin!” dediler. Girdik dersaneye. Neyse geçip Sungur Ağabey'in arkasına oturduk. Ders bitti. Sungur Ağabey'in elini öptüm. Bizi tanıttılar. “Karabük'ten geliyorlar.” Dediler. Risalelerden Ahmed Fuad'la ilgili bazı pasajlar okuttu. Yanında bir profesör oturuyordu. Ona dedi ki, “Az önce ölçtürdüm, şekerim 540 çıktı!” dedi. Yaz mevsimiydi, bir meyve gelmişti. O profesöre, “Bunu yesem bana dokunur mu?” dedi. O da “Yok ağabey nereye dokunuyor!” dedi. “Siz devam edin. 540 şekerle yaşayan bir tane adam bana gösterin.” dedi. “400'ün üstünde komaya girilir. Bütün kitaplar böyle diyor!” dedi. “Yok ağabey, sen devam et!” dedi.

“Kafa ve Gönül Ayarım Olmuştu”

Mehmet Ali Bulut

RISALE-I NUR’U 1972’de Gaziantep’te lise tahsilim sıralarında Ahmet Akgündüz’le birlikte tanıdım. Gazi Ağabey’in delaletiyle merhum Nazım Gökçek’in dershanesine ilk gittiğimde biraz endişe biraz heyecan içindeydim. Çünkü o yıllarda toplumda Nurculuk denince hemen yanına ayin kelimesi ilave ediliyor ve hayale çok acube bir şeymiş imajı veriliyordu.

Fakat ben birden bire kendimi, zihnimde canlandırdığım bir sahabe meclisine girmiş sandım. Sanki Suffe ehlini zaman içinden öylece taşıyıp getirmişler ve o salona sıkıştırmışlar. Odanın boşluklarında o güzel yüzlü adamı dinleyen yüzler vardı. Evet kulaklarımdan girenleri anlamıyordum ama tuhaf bir şekilde gelip kalbime dokunan o kelimecikler, içimde o güne kadar hiç tanık olmadığım bir gıdıklanma hali oluşturuyordu.

Keyiften uçacağım Allahım!

O gece oradan ayrılırken, şöyle düşünmüştüm:

“Bu bir rüya! Ben sahabeler meclisine girdim!”

Evet, ben o gece sahabelerle tanışmıştım. Bu imaj uzun bir müddet kafamda ve gönlümde öyle kaldı.

Ve sonunda lise yılları bitti. Ben İstanbul’a tahsile geldim.

Derken hayat ve hâdiseler savurmaya başladı beni. Eskisi kadar Risale-i Nur derslerini takip edemiyordum. Fakat mümkün mertebe Fatih-Kızıtaşı’ndaki “Nurtaşı Medresesi”ni ziyaret etmeyi ihmal etmiyordum. Orası benim sığınağımdı.

O Bir İdris’ti

Ne zaman gönlümdeki sahabe imajı zedelense oraya gider, Karasan ve Baytekin’lerle sohbet eder, bir şekilde Sungur Ağabey’i görmeye çalışırdım. O benim gönlümün ve iz’anımın içinde meydana gelen yırtıkları diken “İdris”ti.

Ben hep uzaktan izlerdim onu. Yakın olmaya cesaret edemezdim. Nedense onun, benim gerçek yüzümü gördüğüne inanırdım. Ve ben kendimi onun temaşasına layık bir âlem olarak görmüyordum. Bir kere Risale-i Nur derslerine devam etmiyordum. Evet, harıl harıl okuyordum ama derslere gelmiyordum. Biraz kırılmıştım. Tabii benim küstüğümünden dağın haberi yoktu. Ne ise...

Yine ben öyle gönlüme ağır sıkıntıların bastığı zamanlarda, gelir orada biraz oturur ve giderdim. O dershanede yapılan ve sanırım ihlâs ateşinde pişirilmiş kuru fasulyeyi de hiçbir yerde yemedim.

Bir seferinde ikindi vakti daldım içeriye. Baktım namaz kılınmış ve Sungur Ağabey ders yapıyor. Daha doğrusu *Mesnevi*’den bir şeyler okutuyor etrafındaki gençlere. Sonra da sanki ne anladıklarını öğrenmek için bir şeyler soruyor. Bana da sordu. Bahis ne idi şimdi onu da hatırlamıyorum. Ben de ne anladığımı söyledim. Bana baktı, “Barekallah, barekallah Üstad tam da bunu kastetmişti.” gibi bir şeyler söyledi.

Bu iltifatı bana o kadar şifalı gelmişti ki, o gün kendimi yeniden Risale-i Nur’a intisap etmiş gibi hissettim...

Ondan sonra biraz daha sık gitmeye başladım Nurtaşı’na...

Bir gün okul bitmiş, iş bulamamışım, artık hayatı tek başına götüremiyorum ve gençlik nefsaniyeti beni bastırılmış. Evlenmeye karar vermişim ama bir taraftan da evlilik ve Risale-i Nur’u nasıl bir

arada götürürüm diye bir sıkıntı var içimde... Sanki herkes vakıf olmak zorunda ve vakıf olmayanlar nura hizmet edemezmiş gibi bir sıkıntı...

Bir öğle sonrası idi. Yine Nurtaş'na gittim. Baktım Sungur Ağabey yine gençlerle ders yapıyor. Ben de oturdum. Ama orada değilim sanki. İçimde çatışmalar, çekişmeler birbirini kovalıyor...

Birden bire döndü bana ve şöyle dedi Sungur Ağabey:

“Kardeşim Risale-i Nur’a kimisi evlenerek hizmet eder, kimisi vakıf olarak!”

İnsanın İçini Okuyor

Sonra döndü yine dersi sürdürdü. Aslında cümle derse de mutabıktı sanırım ama o cümleyi böyle cımbızlayıp yüzüme söylemesi ve tekrar dönüp derse devam etmesi bir anda beni şok etmişti. O zaman anladım ki Sungur Ağabey gerçekten, taa baştan sandığım gibi insanın içini görüyor!

Eeee Cenab-ı Hak, bütün uzuvlarını Nur ile nurlandırmış şu iman erlerinin dilinden konuşup, gözünden bakmayacak da kimin diliyle konuşacak, kimin gözünden bakacak. Çünkü Cenab-ı Hak, nefsinin Hakk’a teslim etmiş olanların tutan eli, bakan gözü, konuşan dili olacağını ferman ediyor.

Sungur Ağabey benim için artık “kafa ve gönül ayarı” mihengi olmuştu. Ne zaman Nur kardeşlerden birinde Nur’a yakışmayan bir hal görsem, gönlüme Sungur Ağabey’i oturtur, onunla içimdeki bakış açısını ayar ederim, düzeltirim. Ama o bunu bilmez (!)

2007 Kasım’da yapılan Adalet Sempozyumu öncesinde sempozyumun basında duyurulması çalışmalarına katılmıştım. Bu vesile ile de bir yazı yazmam gerekti. Yazıda salt Adalet kavramı üzerinde durmak, genel çerçevesiyle kâinatta cari olan adalet ve denge üzerine vurgu yapmak istedim. Bu amaçla altı ism-i Azam olan Ferdun, Hayyun, Kayyumun, Hakemun, Adlün, Kuddüsün isimleri üzerinde durmaya çalıştım. Sonra baktım yazı uzun kaçacak, esmaya dair izahatı kısaltmaya karar verdim. Hangi ismin izahını kısaltmak istediysen elim varmadı. Sonra Kayyum ismi ile ilgili yaptığım kısmı, biraz da kendimce yeterli bulmadığım için Kayyum ismini izah ettiğim bahsi kısa tuttum. Fakat içimde de bir ukde kaldı.

Kayyumiyet Mühimdir

Ertesi gün yazı yayınlandı. Haber 7 com. Haberi iktibas etti. Ve Üstad’ın hürmetine benim sempozyumla ilgili o yazımı iki gün sayfada tuttular.

Sonunda 11 Kasım günü Sempozyum başladı. Ben de açılışa gittim. Çok yoğundu. Mustafa Çalışan arkadaşımız, bana bir sandalye buldu ve ön safın en dış kenarına oturabildim.

Bir ara Sungur Ağabey yerinden kalktı ve refakatçisiyle birlikte yanımdan geçip dışarı çıktılar. Yanımdan geçerken ben de hürmeten kalkıp selam verdim. Dönüşte geldiğini fark etmedim. Son anda fark edip ayağa kalkınca durdu ve bana dönüp şöyle dedi:

“Kardeşim Kayyum ismi çok mühimdir, ihmale gelmez!”

Bu sefer şok olmadım. Tuhaf da gelmemişti. Bu zat Sungur Ağabey idi ve Cenab-ı Hak gerekirse onun lisanından ikaz edebilirdi ve ediyordu.

Allah bu Nur halelerini aramızdan eksik etmesin ki, onlar hem önümüzü aydınlatıyorlar, hem yüreğimizi ısıtıyorlar, hem terazimizi ayarlıyorlar. Allah beni ve bizi bu güzel insanların sevgisine layık kılsın. Âmin!”

“Yahu Ne Oluyor, Bu Ne Hal?”

Ali Sert Hoca

MUSTAFA SUNGUR AĞABEY’İN Şahsiyeti ve kimliği hakkında bir yazı kaleme almamı istemişsiniz. Daha önce Necmeddin Şahiner Ağabey de Risale-i Nur’u nasıl tanıdığımı ve Hz. Üstad’ı ziyaretim hakkında böyle bir bilgi istemişti. Bunu haddimin ötesinde bir teklif gördüğüm için beni bağışlamasını istemiştim.

Sizin teklifinize gelince, Sungur Ağabey beni bilir, kusurlarıma bakmaz diye hayır diyemedim. Kendisinde gördüğüm bazı hususları anlatmaya çalışacağım.

“Müminler içinde Allah’a verdikleri sözde sadakat gösteren nice erler vardır. Onlardan kimi adadığını ödedi. Kimi de bunu bekliyor. Onlar hiçbir sûrette ahitlerini değiştirmediler.” İbni Mesud sahabelerin faziletinden bahsederken ümmetin asırlar boyu onların faziletlerinden istifade edeceklerini, onların ahlakından ahlaklanmaya devam edeceklerini söylemiştir. Ümmet onları felaket ve helaket asrına kadar nümune-i imtisal ettiler. Sonra ıslahatçılardan ve Allah’a davet edenlerden çoklarına ümitsizlik geldi. “Artık bu ümmetin ıslahına yol kalmadı.” dediler. Uzlete çekilmeye, zaman ahırzamandır, insan malını alıp dağlara çekilmek zamandır demeye başladılar.

Ruhları Tanışmış

İşte tam böyle bir zamanda felaket ve helaket asrının sahibi Allame-i cihan Said-i Meşhur Bediüzzaman adeta bir şems-i taban gibi doğdu. “Âlem-i ervahta birbirleriyle tanışan ruhlar dünyada da birbiriyle tanışıp ünsiyet eder.” fehvasınca bahtiyar Sungur Ağabey’in ruhu, Aziz Üstad’ın ruhu ile ruhlar âleminde tanışmış, onu dünyada bekliyordu. O gelince dünyada Üstad-ı muhterem ile muarefe bahtiyarlığına ermişti. Zaten o, iman Kur’an hizmetinin hasretini çekmekte idi. Mübarek Üstad’ına kavuştu, onun eline ayağına kapandı. Kucaklaştılar, sessiz, sedasız, soluksuz kalbi derunî sohbetler sürdü. Bir ara hiss-i keblelvuku tazallumda bulununca, müşfik Üstad şefkatle elini Sungur’un başına koydu, “Merak etme! İzn-i İlahî ile her zaman yanıdayım. Hayatım, senin hayatınla devam edecek!” diye teselli etti.

Kudsî iman Kur’an hizmetinin planlarını beraber çizdiler. Ahd ü peyman ile Allah yolunda kopmaz bağlarla birbirlerine bağlandılar. Hiçbir zaman ümitsizliğe düşmediler, sarsılmadılar. Böylelikle iman Kur’an hizmeti dünyanın en geniş afakına yayıldı. Bunu gören bahtiyar Üstad, bu hizmeti kahraman ağabeylere ve vefakâr cemaate emanet ederek kanatlarını gerdi ve refik-i A’laya uçtu. Tuba sümme tuba. Bu ne büyük bahtiyarlık ve bu ne büyük talebeliktir.

Sungur Ağabey, bunaltıcı, soluk kesici olaylar karşısında, öfkeleri yudum yudum içinde eriterek Allah indinde en büyük ecre nail oldu. Çünkü “Kulun Allah Tealaya karşı yudumlayıp içinde erittiği öfkeden daha sevimli bir yudum yoktur.” (Camiü’s-Sağir. C.3, s. 282)

Korkulu ve izini kaybetmek için seyahate çıktığı günlerden bir gündü. Kırıkhan’a teşrif etmişti. Ulu Cami civarındaki caddede bir dükkânda birlikte iken önümüzden çırılçıplak sinema afişlerini asmış bir araba geçtiğini gördü. Arandığına bakmadan hemen yerinden fırladı, “Yahu ne oluyor, bu ne hal! Kırıkhan gibi yerde bu gibi şeyler nasıl olabiliyor?” diye son perdeden bir bağırdı, bütün çarşı halkı caddeye döküldü.

İnsan bazen yaptığı büyük fedakârlıklar, kahramanlıklar sebebiyle Allah katında öyle bir mertebeye çıkar ki, ondan sonra ufak tefek şeyleri kendisine zarar vermez. Buna dair müjdeli haber vardır.

Mesela, Tebuk Savaşında Hz. Osman (r.a.) semerleri ve palanlarıyla iki deve ve iki yüz okka gümüş getirip hibe edince Resulullah (a.s.m.) “Bugünden sonra Osman’a işlediği zarar vermez.” buyurmuştur. (Fıkhussire, c.2. s, 231)

Sungur Ağabeyin hizmet hayatında maruz kaldığı öyle büyük güçlükler ve gösterdiği büyük fedakârlıklar, canını bile esirgememesi karşısında kim bilir ne müjdelere nail olmuştur.

Teşriflerinden birinde Belen’de imamlık ve Kur’an Kursu görevini yürütüyordum. Câminin avlusunda ayakta idik. Bana mânâlı mânâlı baktıktan sonra kulağıma eğilerek “Ali Hoca hakkında çok müthiş bir haber işittim.” dedi. Şaşırdım. Az sonra tekrar kulağıma eğilerek “Ali Hoca hakkında çok müthiş bir haber işittim.” dedi. Böylece bizi hem ikaz, hem teşvik etmişti.

Kur’an hakikatları, onun kalbine, ruhuna öylesine işlemiştir ki, “Her şeyden vazgeçebilir, iman ve Kur’an hizmetinden asla vazgeçemezdi.” Çünkü bu hizmet onun şiarı olmuştu. Bu geliş güzel bir şeyden kaynaklanmıyordu. Bu bir müjdeye dayanıyordu. Şöyle ki, Yirmi sene Kırıkhan müftülüğünü sürdüren hocam Mesrur Sılay, Üstad Bediüzzaman Hazretlerini ziyaret etmişti. Sohbet esnasında, Hazret-i Üstad, kendisine şöyle buyurmuştu:

“Nur talebelerinden Mustafa Sungur’a dokuz evliyâ kerameti verilse, ‘Risale-i Nur hizmetinden elini gevşet!’ denilse, yine elini Risale-i Nur hizmetinden gevşetmez.”

Daha ne diyeyim, Allah kendisine sağlık ve uzun ömür versin. Âmin.

“Ehl-i Hizmete Baba Şefkati Gösterir”

Abdülkerim Baybara

MUHTEREM SUNGUR AĞABEY ile alakadar yapılan bir çalışmada çok muhterem ağabeylerin yaptığı beyanlar yanında, benim bir söz sarf etmeyi bir nezaketsizlik addetmemle beraber Risale-i Nur’un intişarının âlem-i İslam’da keyfiyeti ve tarz-ı telakkisi açısından medar-ı dikkat birkaç hatıra zikredeceğim.

Cenab-ı Hakk’ın fazlıyla ağabeylerin teveccühü ile hizmetler için Mısır’a gittik. İlk senelerde bir kabz hali oldu. Dersler yok, talebe kardeşler ancak bir iki tane. Yerli halktan Risale-i Nur’a tam teveccüh eden yok, bir iki kişi müstesna. Beş sene hal böyle devam etti.

Ben de içimden acaba perde mi oluyorum, Nur dairesinde bir inkişaf göremiyorum. Sahipler yok. İçimde müthiş bir sıkılma oldu. Bu hal içinde Türkiye’ye yazın döndüğümde kimi bulduysam, büyük ağabeylerden sordum. Sungur Ağabey’in şu ifadeleriyle sükûnet buldum: “Bunlar değil, gelecek nesil Nur’lara sahip çıkacak. Türkiye’de de 1950’li yıllardan sonra tam bir sahiplenme oldu. Âlem-i İslam’da muhtelif cemaatlerin varlığı, Risale-i Nur’a tam ihtiyaç hissetmelerine perde oluyor. Hem ciddi mânâda bir iman-küfür mücadelesi yaşamadılar ki Nur’ları tam takdir etsinler. İnşaallah gelecek nesil tam takdir edip anlayacak.” demişti.

Ben Mısır’dayken Sungur Ağabey birkaç defa Mısır’a teşrif ettiler. Bir defasında mahrem olmak kaydıyla bir hatıra anlatmıştı. Buyurdular ki, “Mısır’ın esbak devlet başkanlarından Cemal Abdunnasır Üstad’a mektup gönderdi ve Üstad’ı Mısır’a davet ederek nüfuzundan istifade etmek istedi. Fakat Üstad kabul etmedi.”

Bir defasında Sungur Ağabey’le beraber Sempozyum dolayısıyla Türkiye’ye gelen Mısırlı, Cezayirli, Faslı profesör hocalarla Üstad’ın mekânlarını ziyaret ettik.

Üstad hakkında altı kitap telif eden ve yapılan yarışmada ikinci gelen Hatice Nebravi Abla da beraberimizdeydi. Barla’ya varır varmaz bana dedi ki, “Sungur Ağabey’e bu ifadeyi tercüme et. ‘Ben ruhen hissediyorum ki, Üstad’ın ruhaniyeti buradadır. Yani Barla’dadır.’” Ben de tercüme ettim. Sungur Ağabey de, “Ya öyle mi?” diye tebessüm etti.

Yine aynı seyahatte Aşrati Süleyman, Muhsin Abdülhamid, Abdülhalim Üveys ile beraber idik. Barla’da mevzu açıldı. Sungur Ağabey, İşaratü’l-İ’caz ahirinde feylesofların Kur’an ve ve İslam hakkındaki müspet beyanlarından dolayı büyük saadete nail olduklarını anlayacaklar. Ve mahremce şunu dediler: “Bazıları, mesela bir iki tane bu güzel yazılarından dolayı kabirlerinde onlara iman telkin edilir.”

Muhsin Abdülhamid ve Aşrati Süleyman dedi ki, “Sungur Ağabey, bunu Üstad mı söyledi?” “Evet.” deyince “Madem Üstad demiş, öyleyse doğrudur” dediler. Fakat Abdülhalim Üveys, sadece sessiz kalmayı tercih etti.

Bir de Mısır’da her ne yeni kitap bastıysak, ilk nüshasını Sungur Ağabey’e takdim ediyorduk. Her defasında hürmetle bağrına basar, sonra da gelen misafirlere cemaate gösterirdi.

Ben bunun hikmetini şöyle anladım. Hz. Üstad’ın elyazma eserlerindeki hasiyet, feyiz Üstad’ın nazar gezdirmesiyle aynı hasiyet latin harflerine geçmesi gibi oluyordu.

Arap kardeşler risaleleri okurken diyorlar, “Biz çok feyiz alıyoruz. Türkçesinde de aynı feyiz var mı?” diye merakla soruyorlar.

Sungur Ağabey, ehl-i hizmet kardeşlere tam bir baba şefkati ile muamele yapardı. Hatta birimize kızması bile âlemimizde bir ameliyat-ı cerrahiye yapıyordu.

Ben her ne zaman rüyada Üstad'ı görmek niyet ettimse Sungur Ağabey'i görüyordum. Manevî müzaheretlerini her zaman hissederdim. Sungur Ağabey beni çoktan aramadı telefonla görüşmedik dediğim aynı günde telefon ile görüşme hasıl oluyordu.

Hizmette kaldığımız ilk senelerdi. Bir gün rüyada Sungur Ağabey evimize ziyarete gelmiş, bizim valide elle örülmüş tiftik yünden bir takke hediye etti ve başına giydirdi. Bu rüyanın bereketiyle hizmette devam ediyoruz.

Eğer Sungur Ağabey'i bir cümle ile hülasa etmek gerekirse, bütün Nur hizmetlerini birer tesbih tanesi gibi görüp, hem nur dairesinin içine girdirmek, hem de hepsini birleştirmek vazifesini gören bir imame vazifesini deruhte eden Hz. Üstad'ımızın mutlak bir varisidir.

Bizleri de dualarının dairesi içerisine alması Cenab-ı Hakk'tan niyazımdır.

“El Öptürmekten Şiddetle Kaçar”

Halil Alkış

BÜTÜN AĞABEYLERİMİZE sonsuz hürmetim vardır. Çünkü o “felaket ve helaket” zamanında tehlike yüzde yüz iken Üstad’la beraber, mallarıyla canlarıyla cihad-ı ekber yapmışlardır. Şimdi bütün âlemdeki nurlu hizmetler ve gelişmeler o zamandaki ihlâslı gayret ve hizmetlerin neticesidir.

Sungur Ağabey’e gelince, ona karşı ayrı bir alakam vardır. Hasbelkader onunla çok seyahatlerimiz oldu. Yirmi yıl önceki hal ve kali ne ise şimdiki hal ve kali de aynen odur. Üstad’ın kendi hakkında söylediği müspet beyanlar emr-i Hak vaki olana kadar İnşaallah devam edecektir. Sungur Ağabey’in bütün himmet ve gayesi, Risale-i Nur’un şahs-ı manevîsi çizgisinde hareket etmek ve onun neşir ve yayılmasına çalışmaktır.

Çok hayret ederim, bu ağabeyimizin bir ayağı Azerbaycan’da, bir ayağı Rusya’da, bir ayağı Mısır’da ve daha başka yerlerde, üstelik bu yaşlı ve hastalıklı haliyle sürekli seyahatlere nasıl gidiyor diye düşünürdüm. Sonradan anladım ki; o, bu hizmetle vazifelidir ve istihdam ediliyor.

Ben ve başkaları Sungur Ağabey’in elini öpmek istediğimiz zaman kızmasının ve elini öptürmemesinin hikmetini şöyle düşünüyorum. Bilindiği gibi, Üstad Hazretleri çok yerlerde “Sungur benim vekilimdir.” diyor. Üstad’ın vekilliğinde şeyhlik yoktur, elini öptürmesi halinde Üstad’ın mesleğine ters düşme endişesi, Sungur Ağabey’i el öptürmeden sakındırıyor. Şayet elini öptürseydi, Nur talebeleri Üstad ve Risale-i Nur adına Sungur Ağabey’in şahsına bağlanacaklardı. Onun için Sungur Ağabey Risale-i Nur’dan ve Üstad’dan aldığı dersle el öptürmekten şiddetle kaçınıyor...

Sungur Ağabey’in müdafaalarına baktığımızda şahsi bir müdafaa yerine, Nur’un şahs-ı manevîsinin müdafaasını görürüz.

Bu saff-ı evvel ağabeylerin, Risale-i Nur’dan aldıkları ders ile insanlığa, müminlere ve özellikle Nur talebelerine olan şefkatleri de bambaşkadır.

Bir gün Sungur Ağabey’le Bitlis’ten Diyarbakır’a geliyorduk. Yolda asker bizi durdurdu. Kimlik kontrolü yaptı. Herkese “Necisin, ne işle meşgulsün, nereden gelip, nereye gidiyorsun?” diye soruyordu. Sıra Sungur Ağabey’e gelince, “Ben bal tüccarıyım.” dedi. Gerçekten o, her biri ayrı çiçekler hükmünde olan Nur risalelerinin bahçelerinde dolaşarak, hep maneviyat özleri alıp, insanlığa iman balı sunuyordu.

Bir gün Elazığ’daydık. Camide Hulûsi Ağabey’le karşılaştık. Rahatsızdı, zor yürüyordu. Sungur Ağabey bir koluna girdi, beni de çağırdı öteki koluna girdim, böylece kendisini evine kadar götürmek benim için büyük bir şeref oldu.

Allah ölüm gelinceye kadar bu ağabeylerimize hürmette bizleri daim eylesin. Bütün Nur talebelerini Risale-i Nur’un meslek ve meşrebinden ayrılmadan istikametle istihdam eylesin. Âmin.”

“Hayatı; Namaza, Kulluğa ve Dine Endekslidir”

Abdülkadir Kavun

“EVVELA SUNGUR AĞABEY hakkında yazacağım hatıralar, “Kalmamış bir nokta-i muzlim çeşm-i dil erbabına” türünden, malumu ilam olabilir. Zaten bizim gibi serada bulunanların yıldızmisal zatları anlatması kolay değildir.

Çam Dağı’nda iken Üstad’la birlikte masnuat-ı İlahiyeyi temaşa edip tefekkür ederken Sungur Ağabey içinden, “Keşke ben de Üstad gibi tefekkür edebilsen!” diye geçirir. Üstad, “Sen, ahir hayatında edeceksin!” der...

Bir gün Üstad parmağını Sungur Ağabey’in şakağına koyarak, “Ben aklımı sana verdim, ben aklımı sana verdim, ben aklımı sana verdim.” buyurur.

Ali Uçar Ağabey, Muhsin el-Konevî’den naklen anlatmıştı:

“Üstad’ımız bir gün ‘Ben bir talebemi Rusya’ya göndereceğim.’ demişti. Ben içimden ‘İnşaallah ben giderim.’ demiştim. Üstad bana döndü dedi ki. ‘Yok, Sungur gidecek. Seni Pakistan’a göndereceğim.’”

Prof. Dr. İmadüddin Halil, Sungur Ağabey’i görünce intibalarını şöyle dile getirir:

Mustafa Sungur ve Abdülkadir Kavun

Kalbiyle Konuşuyor

“Şu anda Üstad’ın talebelerinden birisi oturuyor. Ona bakarken sebebini bilmediğim bir hüznü beni kaplıyor. O, gözlerini öteye beriye döndürürken Üstad’ından cüda kalmanın üzüntü ve ızdırabını hissediyor gibidir...”

Onda iki ayrı his ihktişaf etmiş:

1. Aşırı muhakeme.
2. Aşırı fitrîlik.

Aramızda lisan engeli olmasına rağmen Onun konuşmasından hiç sıkılmıyorum. Çünkü o diliyle değil, açılan kalbinin kanatlarıyla konuşuyor. Adeta izinsiz gelip kalbimize yerleşiyor...”

Bir gün kalabalık bir derste Sungur Ağabey, Kırkıncı Hoca’ya:

“Bu cemaat sizin sebat ve hizmetinizin neticesidir, meyvesidir” demiş. Kırkıncı Hoca da:

“Esağfirullah Ağabey, Üstad’ımız bir ağacın gövdesi, sizler de dallarısınız. İşte bu cemaat da o dalların meyveleridir” diye cevap vermiş.

Yine Kırkıncı Hoca “Üstad’ın vefatından sonra cemaati bir üzüntü ve yeis kaplamıştı. Sungur Ağabey, tüm Anadolu’yu gezerek cemaatin yeniden derslerle canlanmasına, dirilmesine vesile olmuştur” demiştir.

Anadolu’daki terör belasına karşı en tehlikeli günlerde, doğunun en ücra köşelerine kadar gidip hararetli derslerle doğu halkına ve oradaki Nur talebelerine müspet hizmet tarzını, fitne ve bozgunculuğun zararlarını anlatarak terör faaliyetlerine çok önemli bir set teşkil etmiştir. Diyarbakır’da bir derste heyecanla ayağa kalkıp, yüksek bir sesle, “Şark A. Öcalan’ın değil, Şark Bediüzzaman’ındır” demiş, oradaki cemaata müthiş bir kuvve-i manevîye vermiştir.

Bir Osmanlı Paşası’nın sözünü nakleder; “Gidemediğin yer senin değildir” derdi. Anadolu’nun her yerinde ta Şırnak Tunceli vb gibi yerlerde Nur dersanelerinin açılması lüzumunu zikrederdi. Cemaat da Şark’a sahip çıktı. Hamdolsun çok zararlı hâdiseler sessiz sadasız önlendi.

Sungur Ağabey, Risale-i Nur’un selis ve akıcı bir şekilde okunmasını teşvik eder, bazen suallerle cemaatin dikkatini çeker, cemaatin dertleriyle dertlenir. Gençlerin vakf-ı hayatına önem verir. Yaşça sebkât eden Nur fedailerine azamî hürmet ederdi.

Bir gün Ereğli’de, vakıf talebe dersinde bir kelimenin mânâsını sormuşlardı. Muhatabı heyecanla yanlışı cevap vermişti. Şöyle buyurdu:

“Kardeşim Allah kabul etsin, sadakat ve sebatkârsınız ama mektepli gençler asr-ı hazır fenlerini okuyorlar. Sualleri var. Sen daha gayr-i mütefennin mânâsını bilmiyorsun. Onlara nasıl cevap vereceksin?” diye dikkat ve teemmülle okumanın ehemmiyetini dile getirmişti.

Bazen cemaatin içinde bir ortaokul talebesini kaldırıp sorar. “Gece gündüz nasıl oluyor?” O genç “Dünya kendi etrafında dönmesiyle...” deyince, “Bakın mektepte böyle öğretiyorlar. Nerede bunun burasında Allah?” diyerek ders verir.

Bilhassa yurt dışına giden vakıf talebelere zorluklara katlanıp fedakârlıkta bulunmalarını tavsiye eder. Bana Cezayir’e gelmeden önce hem tebrik, hem de dua buyurdular. Sonra da şöyle tenbihte bulundular. “Kardeşim, gerekirse dilen; ama Cezayir’deki hizmeti bırakma!”

Yurt dışındaki vakıf talebelerle her zaman irtibat halindedir. Onları arar, hal hatırlarını sorar, hizmetler hakkında devamlı bilgi alır.

Nur’ları yeni okuyanlara şöyle telkin ve tavsiyede bulunur:

“Kardeşim, önce Külliyyatı baştan sona oku. Daha sonra ya Haşir, ya Meyve, ya da *Gençlik Rehberi* gibi bir risaleyi lügatla birlikte oku. Daha sonra lügata ihtiyacın kalmaz!”

Nur’ları okumanın on defa Üstad’la görüşmekten fazla netice verdiği üzerinde durur, cemaatin nazarını daima okumaya tevcih ederdi. El öptürmekten ve mübalağalı iltifatlardan şiddetle kaçır. Elini öptürmek ona tokat vurmak gibi ağır geldiğinden bazen elini öpenlere tokat atar.

İntak-ı Bilhak

Cenab-ı Hak Sungur Ağabey’e keramet derecesinde bir feraset nasip etmiştir. Hadiste “Müminin ferasetinden sakının. Zira o Allahın nuruyla bakar!” mânâsı onda tecellî etmiştir. İçimizden geçen bir şeyi çoğu kez, ya bizzat, ya da dolaylı kelimelerle cevaplandırır. Bunu bazıları keramete hamlederler, ben intak-ı bilhaak diyorum. Çünkü bu hem daha halis, hem de velayet-i Kübrâ mensuplarına hastır. Tanıdığım onlarca kişi ondaki bu intak-ı bilhak hususunu hayretle anlatırlar.

Konya Ereğli’de Molla Yusuf bal şerbeti yapıp içmek için mutfağa doğru giderken, Sungur Ağabey aniden onu çağırır ve “Kardeşim balın bir çay kaşığı kadarı şifa imiş, fazla yemek sanıldığı gibi çok

şifalı değilmiş.” der.

Bir gün Tahiyat bahsini okutturmuş ve ardından İkinci namazına durmuştuk. Ben de yanında namaza durmuştum. O ettahiyatü derken öyle bir haz almıştım ki, sanki kalbim duracak zannettim.

Uzun seyahatlerinde hastalığına rağmen teheccüt ve cevşenlerini asla aksatmaz. Diyebilirim ki Sungur Ağabey’in hayatı namaza, kulluğa ve dine endekslidir. Hayatı Allah’ı anlatmak ve O’na kulluk yapmakla geçmiş bir Esedullahdır...

Kendisinden Üstad’ımızın son hayat safhasını yazmasını rica etmişler; “Bediüzzaman’ın hayatı sona ermedi ki, son hayatını yazayım. Bediüzzaman daha yaşıyor. Milyonlarca insan ve gençler Nur’ları okuyorlar, Bediüzzaman (Isparta gülü) daha yeni açılıyor!” diye cevap vermiştir.

Uluslararası Sempozyumlarda şaşaalı geçici nümayışlerden ziyade, Anadolunun en ücra köşelerinde devam eden hizmetleri nazara vererek, tevhit sırrıyla bütün yeryüzünü bir medrese şeklinde görmeyi sağlar. “Yetmiş senedir Anadolu’nun her köşesinde her gün böyle manevî sempozyumlar oluyor” diyerek nazarları dar ve daimi olan dairedeki hizmetlere çevirir...

Yirmi Altıncı Lem’a’nın On Beşinci Rica’sında Emirdağ hayatını ileride bir Nurcu kaleme alacaktır deniyor. Bu vazife Sungur Ağabey’e nasip olmuştur. *Tarihçe-i Hayat*’taki Emirdağ Hayatı’nı bizzat kendisi kaleme almıştır.

Fethullah Hocaefendi hakkında kanaatlarını sorduklarında; “Değil Fethullah Gülen gibi İslam Kahramanı, İslamiyete bir saç teli kadar faydası olan birisinin, başımız üstünde yeri vardır” der.

Yine bir defasında birisi yanında Fethullah Hocaefendi’yi tenkide kalkışır, “Nur talebesi midir?” diye sorar. Sungur Ağabey birden hiddetlenir. Önce:

“Kardeş, sen kaç senedir Risale-i Nur okuyorsun?” diye sorar. Muhatabı uzun yılların Nur okuyucusudur. Tekrar:

“Şimdi bu kadar senedir okuyorsun, kaç kişiye Nur’ları verdin, kaç kişiye vesile oldun?” diye sorar. Muhatabı cevapta zorlanınca:

“Bu zat sadece Sözler Yayınevi’nden Orta Asya hizmetleri için tırlar dolusu Risale-i Nur satın aldırıp neşretti. Şimdi sen Allah’tan korkmuyor musun da ‘O Nur talebesi midir?’ diye soruyorsun! Şimdi o Nur talebesi değildir de sen misin Nur talebesi?” diye bir cevap verir.

Sungur, Uluslararası bir sempozyumda konuşurken

Sungur, Cevşen okurken

Prof. Dr. Faris Kaya bir heyetle Sungur'u ziyaret ederken

Sungur, Nur talebeleri arasında

Sungur, hizmet yollarında

Mustafa Sungur ve Av. Gültekin Sarıgöl

İletişim araçlarıyla dünya küçük bir köy haline geldi.

Sungur, Barla'dan Üstad'ın mekânından dünyayla irtibat kuruyor

[1]. Eflani, denizden yaklaşık bin metre yükseklikte Batı Karadeniz yaylası konumunda Safranbolu'ya bağlı bir nahiyedir. Karasal iklime sahiptir. Şehir merkezi nüfusu 3885'tir. 1995 yılında Karabük'ün il olması üzerine Karabük'e bağlı ilçe konumuna geldi. İklimi yağışlı olduğundan çevresi ormanlarla kaplıdır. Yaylalar, göletler, tarihî höyükler, akarsu ve şifalı sularıyla şirin bir ilçedir.

Eskiden Çalışlar Köyü, şimdi Çalışlar mahallesi olan yerde tarihî bir türbe bulunmaktadır ve bütün Eflani'ye adetâ maneviyat dağıtan bir merkez konumundadır.

Türbede bulunan 12 kişinin asılları Buhara ve Horasan'dan gelmedir. Bunlardan biri zamanın imamı Safranbolu Kızılören Köyünden, diğeri, İmamgil'den Hüseyin Efendi, bir diğeri de Hatıpgil'den Şeyh İsmail Efendidir. Asılları, yaklaşık 300 veya 500 sene önce Orta Asya'dan irşat için gelen iki kişiye dayanır. Köylüler kendilerini bir müddet misafir etmişler, sonra camiin üst katında tahsis edilen odada ömürlerinin sonuna kadar kalmışlardır.

Rivayete göre bir sonbahar günü akşam caminin imamı bu iki kişinin halini (İmamgil ve Hatıpgil İsmail) çok sıkıntılı görür. Sebebini sorduğunda söylemek istemezler. İmam ısrar edince, "Bize bu gece emr-i Hak vaki olacak. Üç geyik gelecek, bunları kurban edin, etini dağıtın, iki kişi bizi yıkamaya gelecek, onlara da müsaade edin!"

İmam sabahleyin ezan okumak üzere odalarının önünden geçerken her zaman olduğu gibi onlara namaz için üç kez seslenir. Namaz bitince camiden çıkan iki kişi, "Burada yabancı hayvanlar var!" diye bağırır. İmam hemen fırlar bakar ki geyikler gelmiş! Hızla dönüp üst kata çıkar, görür ki, bu zatlar gerçekten vefat etmişler! Cemaat dışarı çıktığında geyiklerin kurbanlık hayvanlar gibi kibleye karşı yatmış olduklarını görürler. Aynı gün yabancı iki kişi gelir, bu zatları yıkar ve defnederler. Vasiyetleri gereği geyikler kurban edilip etleri halka dağıtılır.

Bu köydeki hanelerin lakapları manevî bir ünvanı hatırlatır. Hacıgil, İmamgil, Hatıpgil, Alishahlar ve Dervişoğulları gibi... Maneviyatına bağlı köyde günümüzde dahi düğünler içkisiz ve davulsuz yapılmaktadır.

[2]. Şıhlar sülalesinden İsmail Efendi'nin keramet ve menkıbeleri Eflani'de dilden dile dolaşır. Örneğin eskiden hayvanlar, salmalık olarak otlatılırdı. Bir defasında bazılarının hayvanı kaybolmuş, bir türlü bulunamamıştı. Şıh İsmail'e gelerek durumu arz ettiler. O da cübbesini savurup altından bakmış "İneğin falan yerde git al gel" demişti.

Köyün en güzel pınarı Orta Pınar olarak anılırdı ve Şıhların evinin ön tarafında yer alıyordu. Eskiden kuyuların üzerine dengeyi sağlaması için büyük ağaç direk konurdu. Bir gün köy ahalisi bütün uğraşlarına rağmen o uzun sereni bir türlü çatal direğe yerleştiremediler. Şeyh İsmail pencereden onları seyrediyordu. Sonra yanlarına gitti. "Kaldırın bakalım evlatlar." dedi. Şeyh İsmail asası ile koca serenin altından hafifçe itiverdi ve seren kolaylıkla yerine yerleşti. Medine-i Münevvere'de ikamet eden mübarek Zehra Hanım, bir gün Eflani'ye Cemile Hanımları ziyarete gelir. Köylüler kendisine türbeden söz etmeyi unutmuşlardı. Kalb gözü açık olan Zehra Hanım, Orta Pınarın yakınına geldiğinde aniden durur:

"Beyaz cübbeliler bana el sallıyor, burada ne var?" diye sorar.

Türbe olduğunu söylediklerinde hemen geri döner ve orada Kur'an okuyup duâ eder.

[3]. Sadece maddî terör değil, manevi terörün açtığı derin fikir ayrılıkları da milli bünyemizde sürekli bir kaos oluşturmuş ve kısır çekişmelerle ülkemize zaman kaybettirmiştir. Televizyon ekranlarında birbirinin boğazına yapışırçasına yapılan sözüm ona fikir tartışmaları, aynı vatanda yaşayan iki yabancı millet görüntüsü vermektedir. Fertleri arasında böylesi derin uçurumlar açılmış başka bir millet gösterilemez. Oysa birbirinin ayağına çelme takanlar ileri gidemez. “Birbiriyle boğuşanlar müspet hareket edemezler.” Ülkemiz, o günlerde ekilen tohumların bedelini ağır bir şekilde ödemek zorunda kalmıştır. Başka milletler terakkide yol alırken, biz bu kısır çekişmeler içinde yerimizde saymaya mahkûm edilmişiz. Hala daha bu fasit çemberin etkisinden kurtulmuş değiliz.

[4]. Köy Enstitüsünü bitirip daha sonra Mustafa Sungur gibi Risale-i Nur'la imanını kurtaranlardan biri de Şair Ali Çeleğen'dir. Bu okulları anlatırken Çeleğen'in söyledikleri de ilginçtir:

“Eğer Köy Enstitüleri dine düşmanlık yapmasaydı, kalkınmamıza büyük faydası olacaktı. Çünkü okuyamayan zeki köy çocuklarına imkân sağlıyordu. Devletten büyük destek görüyordu. Müdürleri valiye değil, doğrudan bakana muhatap oluyorlardı.

Allah'a şükür, her türlü zorluklara rağmen okul süresince hiç namazlarımı bırakmadım. Fakat okulda namaz kılacak yer olmadığı için, kılanlara da hoş nazarla bakılmadığından namazlarımı hep gizli kılardım. Bir gün, başarımdan dolayı beni çok seven Edebiyat öğretmenim abdest aldığımı görünce,

“Ne o Ali, abdest mi alıyorsun?” dedi.

“Evet, hocam abdest alıyorum.” dedim.

“Devamlı namaz kılıyor musun?” dedi.

“Evet, kılıyorum.” dedim.

Bunun üzerine hocam, verdikleri eğitimin etkisine o kadar güvenmiş olacak ki, bana başka bir şey demedi, sadece alaycı bir tavırla:

“Bakalım, okulu bitirdiğinde de kılablecek misin?” dedi.

Okul müddetince namazımı bırakmadığım halde, okulu bitirdikten sonra aldığım manevî sarsıntı sebebiyle gerçekten bir ara namazıma ara verdim!”

Bu örnek, insanın aklına, “Bu okulların bir gayesinin de masum köy çocuklarına dinlerini unutturmak mı?” olduğu sorusunu getiriyor!

[5]. Kardeşi Muhittin, Sungur'un dönüşüne sebep olan hâdiseyi anlatırken şöyle der:

“Her yıl Temmuz ayında bir buçuk ay tatilde Eflani'ye geliyordu. Fakat Eflani'ye geldiği zaman manevî bakımdan çok değiştiği görülüyordu. Namaz kılmak, oruç tutmakla alay eder bir tavrı vardı. Babam köy muhtarı idi. ‘Oğlum sen ne diyorsun?’ dediğinde, ‘Yahu baba, hiç yerin altına girip çürüyen şöyle böyle olur mu?’ diye itiraz ediyordu. Babam buna çok üzülüyor, fakat elinden bir şey gelmiyordu. Hattâ okuldan alacağını söylüyor, fakat ağabeyim ‘kaçar giderim’ diyordu.

“Neyse ağabeyim mezun olup geldi. Babam, şimdiden böyle olursa, daha yükseğine gittiğinde iyice dinden imandan çıkar diye yükseğine gitmesine karşı çıktı. Ağabeyim mezun olduğunda 17 yaşında idi. O yıllarda 64 köyün 38-40 tane öğretmeni vardı. Bunların çoğu, öğretmen değil, eğitmendi. O zaman eğitmenleri yetiştirmek için Sungur Ağabeyimi başkan seçmişlerdi. Ben ilk üç sınıfta eğitmende okudum. Sonra ağabeyim mezun olup köye öğretmen olunca beşinci yılı kendisinde okudum. O zaman ağabeyimin hal ve hareketlerinde bir gurur ve enaniyet hali vardı. Zira köyde muhtar ve imam herhangi bir mesele olacak olsa, öğretmene soruyorlardı. Yaşı küçük olduğu halde köyde sözü dinlenen biri haline gelince, ister istemez gururlanıyordu. Mesela gübrelik veya çöplük açıkta olsa, hemen müdahale eder, onlar kapanacak diye emir verirdi.

“İlk yıl, elinde sazı, bir yanda talebeler, diğer yanda köyün ileri gelenleri, herkesi çalıp oynatıyordu. ‘Yahu sen ne yapıyorsun, baban muhtar?’ dediklerinde, ‘Aydın ve kültürlü olmak için böyle olacak!’ diyordu. Hattâ bir gün rahmetli annem Cemile Hanım, Ramazan günü harmandan gelmişti, bitkin bir hali vardı. Ağabeyim ona ‘Anacağım ne oruç tutuyorsun yahu!’ dedi. Ağabeyimin bu halleri artık babamın çok ağırına gidiyordu. Bir gün Ahmed Fuad Hoca'ya, ‘Hocam bu oğluma ne yapacaksan yap, bunu kurtar!’ dedi. ‘Ben, köyde bir mevlit tertip edeceğim. Siz o gün gelip Allah'a inananlar ve inanmayanlar konusunda vaaz edeceksin. Yani kâfirliğe giden yolun ne olduğunu anlatacaksın!’ dedi. Fuad Hoca kabul etti. Yıl 1946... Ben de beşinci sınıfa gidiyorum. Fuad Hoca'nın sohbetinde bulunup da etkilenmemek mümkün değildi. İslamî hayatı yaşadığından, ağzından çıkan cümleler, kalbe işliyordu. O gün mevliden sonra sabaha kadar konuşmuşlar. Ağabeyim sorular sormuş, Fuad Hoca da ikna edici cevaplar vermiş.”

[6]. Son yıllarında Üstad'ın şoförlüğünü yapan Hüsnü Bayram'ın pederi olan Hıfzı Bayram, Safranbolu'da Köprülü caminin yanında berberlik yapan fedakâr bir Nur talebesidir.

Safranbolu'dan Üstad'ı Kastamonu'da ilk ziyarete gidenlerdendir. O sıralarda büyüklerinden tarikat şeyhleri olsa da kendisi henüz bir tarikata intisap etmemiştir, fakat bir arayış içindedir.

O yıllarda Kastamonu'da sürgünde bulunan Üstad'ın haberini alır. Safranbolu'da eski medrese geleneğinden gelen alimler vardır. Bu alimlerden Mustafa Akyol, kendisi ve bir başka alim olmak üzere üçü birleşerek Üstad'ı ziyarete giderler. Üstad, beraberinde olan iki alim zatı kastederek, 'Kardeşim, benim bazı eserlerim var. Siz medrese ehli olduğunuzdan bu eserler sizin de malınız sayılır. Bunları alıp neşredin!' der. Fakat kendileri talep etmediğinden herhangi bir eser de vermez.

Üstad'ın yanından ayrıldıktan sonra Hıfzı Bayram, Üstad'ın etkisinde kaldığından, arkadaşlarından ayrılarak tekrar yanına gider. Mehmed Feyzi Ağabey'e giderek tekrar ziyaret etmek istediğini söyler. Mehmed Feyzi, "Kapısı açıktır, vur gir" der. Hıfzı Bayram girişken biridir. Üstad'ın kapısına vardığında içerden kalabalık seslerin geldiğini işitir. Önce girip girmemekte tereddüt eder, sonra kapıyı çalar. Üstad kapıya çıktığında kendisini görünce, "Neden tekrar geldin?" diye çıkışır. Fakat sonra "Gel" deyip içeri alır. İçeri girince Hıfzı Efendi ne kalabalık görür, ne de bir ses işitir. Bu durum çok hayretini çeker. Üstad,

"Niye geldin?" diye sorunca,

"Efendim, size intisap etmeye geldim." der.

"Kardeşim ben istesem 12 tarikattan ders verebilirim. Fakat bu zaman hakikat zamanıdır. Kur'an'ın hakikatları çıktı. Risale-i Nur'ları al, oğullarınla yazarak neşret. Eviniz bir Medrese-i Nuriye olsun. Çocuklarına selam söyle. Sizin hanenizi Medrese-i Nuriye olarak kabul ettim. Hepiniz duama dahilsiniz." deyip kendisine forma halinde olan risalelerden beş tane verip gönderir.

Hıfzı Bayram böylece Nur dairesine dahil olur. O zaman oğlu Hüsnü ilkokulda okumaktadır. Babasının Üstad'ın selamını getirmesinden çok etkilenir. Böylece Hıfzı Bayram ve ailesi Nur dairesine girmiş olurlar.

Daha sonra kendisine gönderilen Beşinci Şua ve Maidet'ül-Kur'an isimli eserlerin ele geçmesi üzerine Afyon hapsine sevk edilir. Safranbolu'dan ilk tutuklanan odur. Bir ay sonra Mustafa Osman da Afyon hapsine sevk edilir.

1906 doğumlu olan Hıfzı Bayram, 1970 yılında Hakk'ın rahmetine kavuşmuştur. Mezarı Safranbolu'dadır.

[7]. Emekli öğretmen Ahmet Fuad Güven Hoca 1900 yılında İstanbul'da doğar, 1983 Yılında Eflani'de vefat eder.

Ahmed Fuad Hoca, yedi yaşında iken hâfız olur. Asil bir aileye mensuptur. Babası Sultan Abdülhamid'in huzur hocalarındandır. Önceleri İstanbul Sultanahmet'te Akbıyık caddesindeki bir köşkte otururlar.

Cumhuriyet'in ilk öğretmenlerinden olan Ahmed Fuad Hoca Türkçe'ye çok vakıf, Fransızca'yı ve batı kültürünü iyi bilen çok başarılı bir eğitimcidir. Kendisine ilk risaleyi veren Dadaylı Halil İbrahim'dir. Bu risale Haşir Risalesi'dir. İlk başta sathi bir göz gerdirip bir kenara koyar. Eflani'de vaiz ve dersiam olan amcası kendisine "Fuad Bey o gelen kitabı okudun mu?" diye sorar. O da "Okudum" der. "Peki, muhteviyatı nedir?" deyince bir şeyler anlatır ama anlattıklarından kendisi de tatmin olmaz. Şunu bir daha okuyayım der ve ikinci kez okur. Bu defa "Eyvah ben çok şey atlamışım" diyerek tekrar tekrar okur. Sonra da kaleme alır. Daha sonra gelen eserleri de bu yolla yazarak elde eder.

Ahmed Fuad Hoca Üstad'ı nalbant bir zatın gayretiyle ziyaret eder. Üstad'ı iki kez Kastamonu'da, bir kez de İstanbul'da otelde ziyaret eder. Ziyarete gittiğinde kendisini, "Efendim siz Bayezid'de hâfızları dinlemeye gittiğinizde babam Hâfız Mustafa da orada hâfızlar arasında idi." diye tanıtır. Üstad çok memnun olur ve kendisine, "Ben önce on iki tarikattan ders verirdim. Fakat şimdi Risale-i Nur on iki tarikatın yerine geçti. Seni köylere vaiz tayin ettim." der.

Gençliğinde verem hastalığı geçiren Ahmed Fuad Hoca emekliliğinde doktorların tavsiyesi üzerine Eflani'ye yerleşir. Eflani'nin köylerinde hiçbir karşılık almadan fahri vaizlik yapar. Sohbetlerini ağırlıklı olarak hep Risale-i Nur'lardan yapar.

Bir gün İstanbul'da Süleyman Efendi bir camide vaaz verirken kendisini tanımadığı halde, cemaat arasında bulunan Ahmed Fuad'a, "Nasılsın Eflani'li?" diye hitap eder.

Emekli olduğunda risalelerin basımı için Üstad'a dört bin lira para gönderir. Onun bu hayrının kabulü hakkında Üstad talebelerine şu istişarî mektubu yazar:

'Safranbolu Eflani Nahiyesi Mülâyim Köyü'nde mütekaid muallim bir kardeşimiz ve Nur'un has şakirdi, Nur'ların neşri ve tab'ı için adetâ sermayesinin kısm-ı azamını teberru etmek istiyor, kabulünü rica ediyor. Ben, bu has ve halis kardeşimizin fedakârene ve halisane ricasını reddedemiyorum ve dünya malları kaide-i şahsiyeme girmediği ve muavenetleri kendime kabul etmediğim için bu işteki maslahatı da bilemiyorum. İki Isparta'nın kahramanlarına ve Hüsrev ve Tahirî ve arkadaşlarına ve Nazif ve refiklerine bu meseleyi havale ediyorum. Nur'un neşri için böyle çok büyük bir hayır ve sevaba mani olamam. Sizler, ya bütün niyet ettiği miktarı veyahut bir kısmını, iki hisse ile, biri büyük Isparta'nın, biri küçük Isparta'nın makinelerine verilsin. Onun istediği gibi, ya teberru veya ilerde başka muavenet edenler gibi bir mukabele nevinde, ya Nur'lardan veya başka bir istediği ne varsa vermek sûretiyle o has kardeşimizi memnun edersiniz."

Üstad, o zaman pek kıymetli olan bu parayı kabul eder ve risalelerin basılması için paranın yarısını İnebolu'ya, diğer yarısını da Isparta'ya gönderir.

Ahmed Fuat Hoca çok takvâ, abid ve maneviyatı kuvvetli bir zattır. Torunu Nureddin Cemal Güven şunları anlatır:

"Ahmed Fuad Efendi'nin annesi Mevlana Hazretleri'nin kırkıncı göbekten torunudur. Hayatı, nizam ve intizam içinde geçmiş, planlı yaşamış bir insandır. Bir ay önceden yapacaklarını planlayan bir insandı. Bir ömür boyu günlük tutmuştur. Fevkalade Türkçe'ye hâkim bir insan. İstanbul lehçesi Türkçe konuşan, hiç kazaya kalmış namazı olmadığı halde belki kabul olmamıştır diye bunları hesaplayıp yeni baştan kılan birisidir. Hiç teheccüt kazası yoktur. Öldüğü gece dahi teheccüte kalktı. Secdeye elimle götürüyordum. Ya Allah, Ya Rahman, Ya Rahim diyerek öldü." Geceleri Cevşen,

Delailinnur ve Evrad-1 Kudsiye gibi zikirleri ezberden okur. Hâfiz olması cihetiyle Üstad kendisine Hâfiz Ali'nin varisi, eğitimci olması bakımından da Safranbolu'nun Hasan Feyzi'si olarak iltifat eder. 1983'te vefat eden Ahmed Fuad Hoca'nın kabri Aşağı Mülayim köyündedir.

[8]. Mustafa Osman'ı ilk ve son defa Merhum Mehmet Feyzi Ağabey'in cenazesinde görmek nasip oldu. Mehmed Feyzi Ağabey'in defninden sonra (1989) Kastamonu'nun meşhur Nasrullah Camii'nin avlusunda abdest alıyordum. Büyük avlunun öteki ucunda, Fırıncı Ağabeyin, önünde ellerini hürmetle bağladığı uzun boylu nuranî bir zatı gördüm. Bembeyaz saç ve sakalları arasında pembe beyaz yüzü ile öyle muhteşem bir görünüşü vardı ki, manevî cazibesi beni hemen kendisine doğru çekti. Yanına varıp elini öptüğümde Fırıncı Ağabey'e son sözlerini söylüyordu, ellerini havada dairevî bir şekilde döndürüp oradan ayrılıp gidişi hala gözlerimin önündedir. Gönlüm ve gözüm bu mübarek insanın arkasına takılı kaldı. İçimden, "Neden gidiyor, biraz daha kalsa da bu zatın feyzinden istifade etsek" diye bir his geçti. Fırıncı Ağabey'e kim olduğunu sordum, "Mustafa Osman!" deyince, bir Nur kahramanını dünya gözüyle ilk ve son kez görme bahtiyarlığına erdiğimi anladım. Zira iki yıl sonra vefat haberi gelmişti. Mustafa Osman 1911'de dünyaya gelmiş, 4 Haziran 1991'de de vefat etmişti. Allah rahmet eylesin.

[9]. Emin Efendi Safranbolu'lu bir hocadır. Üstad'ı Emirdağ'da ziyaret etmiştir. Risale-i Nur'ları tanıdıktan sonra yazı ile çoğaltma hizmetinde büyük emekleri olmuş ve Üstad'a yazdığı mektupta tutuklanmasının haksız olduğunu dile getirmiştir. Bu mektup ele geçince Afyon Hapsi'ne konulmuştur.

[10]. Vatan Gazetesi başyazarı Ahmet Emin Yalman, o yıllarda inananlar aleyhinde çok tahrik edici yazılar yazmaktadır. Bu tahrikler neticesinde 22 Kasım 1952’de Malatya’da lise son sınıf öğrencisi olan Hüseyin Üzmez tarafından silahlı saldırıya uğrar. Ardından Türkiye’de dindar ve milliyetçi çevrelere karşı geniş çaplı tutuklamalar başlatılır. Necip Fazıl Kısakürek’ten Osman Yüksel Serdengeçti’ye kadar pek çok milliyetçi fikir adamı tutuklanır. Bunun neticesi olarak geniş dairede intibaha başlayan milliyetçi, mukaddesatçı faaliyetler geri çekilir. Demokrat’ların ilerde başını yiyecek solculuk gayretleri fırsat bulup meydan alır. Ne yazık ki, iktidarda olan Demokrat’lar sağ-sol ayırt etmeden şuursuzca iki tarafa da çatmaya başlarlar. Üstad bu yanlışlığı Emirdağ Lahikası’nda yer alan mektubunda şöyle dile getirir:

“Küfür ile imanın ortası yoktur. Bu memkette İslamiyet’e karşı komünist mücadelesi ortası olamaz.”

Yalman hâdisesi muhalefet tarafından çok büyütülür. İrtica yaygaraları ile hükümet tavizkar beyanlar vermek zorunda bırakılır. Bunun üzerine Üstad irtica konusuna açıklık getirmeye üzere bir mektup kaleme alır. Emirdağ Lahikası’nda yer alan bu mektubun bazı bölümleri şöyledir:

“Kardeşlerim.

“Sizce münasipse Başvekil’e ve dindar meb’uslara verilmek üzere, ihtara binaen yazdırılmış gayet ehemmiyetli bir hakikattir.

“...Gazeteleri dinlemediğim halde bir iki senedir ‘irtica ile itham’ kelimesi mütemadiyen tekrar edildiğini işitiyordum. Eski Said kafasıyla dikkat ettim, kat’iyen gördüm ki:

“Siyaseti dinsizliğe âlet yapan ve beşerdeki en dehşetli vahşet ve bedevîliğin bir kanun-u esasîsine irticaa çalışan ve hamiyet maskesini başına geçiren gizli İslamiyet düşmanları, gaddarâne bir ithamla ehl-i İslamiyet ve hamiyet-i diniye ve kuvvet-i imaniye cihetiyle, değil dini siyasete alet yapmak, belki de siyaseti dine alet ve tâbi yapmakla, tâ İslamiyet’in kuvvet-i mâneviyesinden bu hükümet-i İslamiye’yi tam kuvvetlendirmek ve dört yüz milyon hakikî kardeşi arkasında ihtiyat kuvveti bulundurmamak ve bir kısım zalim Avrupa’nın dilencililiğinden kurtulmak için çalışanlara pek haksız olarak ‘irtica’ damgasını vurup onları memlekete zararlı tevehhüm etmeleri, yerden göğe kadar hadsiz bir haksızlıktır.

“... Menşe’leri iki kanun-u esasiye istinad eden iki irtica var:

“Biri: Siyasî ve içtimaî ki, hakikî irticadır. Onun kanun-u esasîsi çok su-i istimale ve zulme medar olmuştur.

“İkincisi: İrtica namı verilen hakikî bir terakki ve adaletin esasıdır.

“...İşte, Kur’an’ın bu gibi kudsî kanun-u esasîsine irtica namını veren bedbahtlar, vahşet ve bedevîliğin dehşetli bir kanun-u esasîsi olarak kabul ettikleri şimdiki öylelerinin siyasetinin bir nokta-i istinadı şudur ki: ‘Cemaatin selameti için fert fedâ edilir. Vatanın selameti için eşhasın hukuku nazara alınmaz. Devletin siyasetinin selameti için cüz’î zulümler nazara alınmaz’ diye, birtek cânî yüzünden bir köyü mahvetmekle bin mâsumun hakkını nazara almaz. Birtek câninin yüzünden bin adamın kılıçtan geçmesini caiz görür. Bir adamın yaralanmasıyla binler mâsumu sıkıntıya verir. Ve iki yüz adamı kurşuna dizilmesini o bahaneyle nazara almaz. Birinci Harb-i Umumî’de üç bin adamın câniyâne siyaset hatâlarıyla otuz milyon biçare nev-i beşer aynı harpte mahvedildiği gibi, binler misaller var.

“İşte bu vahşiyâne irticanın, bu dehşetli zulümlerine karşı gelen Kur’an şakirtlerinin, Kur’an’ın yüzer kanun-u esasîsinden, ‘Vela tezirü vaziretün vizre uhra’ âyetinin ders verdiği kanun-u esasîsi ile adâlet-i hakikiyeyi ve ittihadı ve uhuvveti temin etmeye çalışan ehl-i İmân fedakârlarına ‘mürteci’ namını verip onları müttehem etmek, mel’un Yezid’in zulmünü adalet-i Ömeriyeye tercih etmek misilli en vahşî ve zalimâne bir engizisyon kanununu, beşerin en yüksek terakkiyatına ve adaletine medar olan Kur’an’ın mezkûr kanun-u esasîsine tercih etmek hükmündedir.

“... Kat’î haberlere göre Afyon Mahkemesi ‘Nur’un altı yüz bin fedakâr talebesi var’ demesine binaen, Malatya Hâdisesi bahanesiyle, hiç olmazsa Nur talebelerinden altı yüz faal ve muktedir olanlarını mahkemeye vermek plânı varken, yalnız on altı adamı ve bundan yalnız altı adama ve bundan birtek adamın (Mustafa Sungur) bir sene mahkûm edilmesi, Nurcular aleyhindeki zâlimâne tazyikat hafifleşmesi ve def olmasının alâmetidir. Onun için bir derece şiddetli kelimeler tâdil edildi.” (Emirdağ Lahikası, II. 318)

[11]. Sungur Ticanî Hâdisesi'nin çıktığı günlerde Samsun hapsi için yakalanmadan önce, Üstad'ın kendisini Ceylan'la birlikte hizmet için Adapazarı ve İstanbul'a gönderdiğini söyleyerek o günleri şöyle anlatır:

“Sonra Emirdağ'a geldik. Hazret-i Üstad Ceylan'la beni bu defa Eskişehir'e gönderdi. Eskişehir'de Hâfız Osman'ın evinde kaldık. Üstad'ımızın emir ve tavsiyesi üzerine, el-Hüccetü'z-Zehra'yı yeni ve eskimez harfle teksir ederek neşrettik. Aynı zamanda İkinci Şua, Hutbe-i Şamiye, Hakikat Çekirdekleri'ni de neşrettik. Hutbe-i Şamiye'yi Üstad'ımız Türkçeye tercüme etmişlerdi.

“Eskişehir'de bilhassa subay ve astsubaylarla temaslar oluyordu. Temaslarımızda mutlaka Nur'lardan imana ve ibadete dair bahisler okur, mukaddes dinimize dair anlayış ve talimde bulunurduk. Bir askere, bir muallime, bir subaya veya bir doktora, bir mühendise, imana dair bir bahis okumayı, bir ders yapmayı, kâinatta en büyük mesele telakki ederdik. Gerçek de bu idi. Zaten ezelden ebede kadar herşey, bütün zamanlar ve mekânlar, dünya ve ahiret herşeyin sahibi, maliki, mutassarrıfı olan Allah'a imana dair olan zahiren en küçük meseleyi, hakikatte en büyük bir mesele olarak bilmeyi Nur'lardan ders almıştık. Evet imana, Kur'an'a ait en küçük bir mesele, nazarımızda en büyüktü. Ehl-i dünya, Nur talebelerinin, millete, memlekete, emniyet ve asayişe faydalı ve müessir bu hizmetleri dünyevî, sûri düşünceler zannettiler ve o yüzden hapisler, nefiyler, zulümler uzayıp gitti.

“Fedakârlıkları anlamayan, bilmeyen ve yaşamayanlar, havsalayı şaşırtan bu fedakârlık ve kahramanlık örneklerinin temelinde, Nur şakirtlerinde dünyevî menfaatler ve şahsî garazlar aradılar. Başta Nur Üstad olarak, şakirtlerin bu faaliyet ve hizmetleri, dünyevî garazların çok üstünde ulvî ve yüksek olduğunu bilemediler, bilmek istemediler. Ama şurası muhakkak ki; biz ücretimizi manen alıyorduk. Ruhun, kalben, sanki bir Nur âlemindeydik. Demek rahmet-i İlâhiye son asırların Hizmet-i Kur'aniyesinde öyle ulvî bir lezzet dercetmişti ki; her sıkıntıya mukabele ettiriyordu.

Nihayet 1 Muharrem 1371 günü Üstad'ımız bazen Büyük Ceylan dediği Mehmet Çalışkan Ağabey ile Emirdağ'dan Eskişehir'e geldiler. Yıldız Oteli'nin bir odasına yerleştiler. Mehmet Ağabey, izin isteyip geri döneceği zaman, mübarek Üstad; ‘Muhammed! Yüz senelik hizmet yaptınız’ diye kendisine iltifatta bulunmuştu.”

[\[12\]](#). Tevbe Sûresinin 20. ayetinden itibaren üç ayetin meali şöyledir:

“İman eden, hicret eden ve Allah yolunda mallarıyla canlarıyla cihat edenler, Allah katında en yüksek derecededirler. Onlar kurtuluşa erenlerin ta kendisidir. Rableri onları kendi katından bir rahmetle, rızasıyla ve onlar için hazırladığı daimî nimetlerle dolu Cennet’lerle müjdeler. Onlar orada ebedî olarak kalacaklardır. Mükafatın büyüğü elbette Allah katındadır.”

[13]. Bu çalışmanın kaleme alındığı günlerde, Nisan 2008’de Sungur Ağabey’le İzmir’e bir uçak seyahatimiz oldu. Uçakta Sungur Ağabey’le birlikte yan yana oturma ve yol boyu sohbet etme imkânı bulmuştum. Kendilerine Üçüncü Said Dönemi talebesi olduğunu söyleyince birden:

“Üçüncü Said Dönemi nedir? Hakkında ne biliyorsun?” dedi. Aslında bu soruyu ben kendisine soracaktım:

“Ağabey, soran sorulandan daha iyi bilir” diyerek açıklamasını rica ettim. Dedi ki:

“Aslında Üstad kendisi Üçüncü Said’i anlatıyor. Diyor ki, ‘Üçüncü Said, bütün bütün târik-i dünya olmak iktizâ eder.’”

Bunun üzerine:

“Ağabey biz biliyoruz ki, Üstad, Üçüncü Said döneminde bazı siyasî ve sosyal hâdiselere ışık tutan lahikalar da yazmış ve siyasîlere yön vermiştir. Bütün bütün târik-ı dünya ile bunu nasıl te’vil edeceğiz?” dediğimde,

“Kardeşim o mektuplar, Eski Said’in yazılarıdır. Hani çeşitli yerlerde, ‘Ben şimdi Eski Said kafasını başıma geçirip konuşuyorum!’ diyor ya...

‘Evet.’

“İşte bunlar da Üçüncü Said’in, Eski Said kafasıyla bakıp yazdığı mektuplardır. Yoksa açıkça, ‘Üçüncü Said, bütün bütün tarik-i dünya olmak iktizâ eder’ diyor” dedi.

Böylece bu seyahat çok önemli bir noktanın açıklığına kavuşmasına sebep oldu.

[14]. Sungur Ağabey bir gün derste Üstad'ın, "Birbirinize bigayr-ı hakkın seksen sopa vursanız, bu netice-i azime için yine hizmeti bırakmayacaksınız." ifadesini naklettikten sonra, bu sözü açıklayıcı mahiyette Şualar'dan şu bahsi okutur:

"Aziz Sıddık Kardeşim, Re'fet Bey, Kur'an-ı Azimüşşan'ın hürmetine ve alaka-i Kur'aniyenizin hakkına ve Nur'lar ile yirmi sene zarfında imana hizmetinizin şerefine çabuk bu dehşetli, zahiren küçük fakat vaziyetimizin nezaketine binaen pek elim ve feci ve bizi mahva çalışan gizli münaflıklara büyük bir yardım olan birbirinden küsmekten ve baruta ateş atmak hükmündeki gücenmekten vazgeçiniz ve geçiriniz. Yoksa bir dirhem hak yüzünden bizlere ve hizmet-i Kur'aniye ve imaniyeye yüz batman zarar gelmek ihtimali -şimdilik- pek kavîdir. Sizi kasekle temin ederim ki, biriniz bana en büyük hakaret yapsa ve şahsımın haysiyetini bütün bütün kırsa, fakat hizmet-i Kur'aniye ve imaniye ve nuriyeden vazgeçmeze ben onu helal ederim, barışırım gücenmemeğe çalışırım. Madem cüz'î bir yabanîlikten düşmanlarınız istifadeye çalıştıklarını biliyorsunuz, çabuk barışınız. Mânâsız, çok zararlı nazlanmaktan vazgeçiniz. Yoksa bir kısmımız, Şemsi, Şefik, Tevfik gibi muarızlara sûreten iltihak edip, hizmet-i imaniyemize büyük bir zarar ve noksanıyet olacak. Madem inayet-i İlahiye şimdiye kadar bir zayıata bedel çokları o sistemde vermiş, İnşaallah yine imdadımıza yetişir.' Said Nursî"

[15]. Bu hatırayı Sungur Ağabey'den dinlediğimde hemen şifreli olarak kısaca bir kâğıda not etmişim. Aradan epey zaman geçtikten sonra o küçük kâğıttan hatırayı temize geçeceğim sırada, bir türlü hangi bahisle alakalı olduğunu hatırlayamadım. İçimden, “Nasıl olsa Sungur Ağabey hayatta, akşam derse gider, sorarım” dedim. Bu düşünceyle Bedi'deki derse gittim. Umumî ders bitmiş, çay içiliyordu. Ben daha soruyu sormadan birden “Şu kitabı getirin!” dedi. Açtırdı, tam o bahsi okuttu ve sonunda hatırayı tekrarladıktan sonra kitabı kapatıverdi. Böylece benim kalbimden geçen soruya, daha ben sormadan cevap vermiş oldu.

[\[16\]](#). “Ey iman edenler, kendinizi ve aile efradınızı ateşten koruyun” Tahrim Suresi, 66/6